LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱԼՋ

ԲԱԺԱՆԵՒՄՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆր.	70 ֆր.	140 ֆր.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆր.	200 ֆր.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրատուն եւ Վարչատուն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

1 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 507

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՉ ԹԷ ԳԱԻԱՌԸ, ԱՅԼ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Երէկ առիթ ունեցանք յիշելու հայրենակցական միութեան մը ծրագիր - կանոնագրին հետեւեալ միամիտ խօսքերը.

— «Իւրաքանչիւր տիվրիկցի, որ կը զգայ իր մէջ տիվրիկցիական ոգի, եւ շահախնդիր? է տիվրիկցիութեան բարձրացման» եւլն.:

Որքան գիտենք, ուրիշ հայրենակցական միութիւններ չունին այսքան ձախաւեր ծրագիր, թուղթի վրայ: Բայց առ հասարակ, նոյն ոգին կը տիրէ բոլորին մէջ,— տեղական, շրջանային հայրենասիրութիւնը, որ նախարարական, աւատական դարերը կը յիշեցնէ: Մշեցին Մուշը, Վանեցին Վանը, Սեբաստացին Սեբաստիան ունի իբրեւ իրական հորիզոն, ինչպէս Արծրունիները եւ Բագրատունիները՝ իրենց տիրապետութեան կամ հարստութեան սահմանը միայն կը ճանչնային: Թող թոյլ տան ըսելու որ քիչ մըն ալ «աշիրէթ»ական է այս հոգեբանութիւնը:

Իսկ մենք անցեր ենք այդ օրերը: Ինչպէս որ Պոլսեցին, ուժասնական թուականներէն ասդին կ'ամչնար «խըմկըլը» կոչել «դրսեցիները», այնպէս ալ իւրաքանչիւր գաւառի բնակիչ, յարգելով հանդերձ իր ծննդավայրը, չպիտի սահմանափակուի անոր նեղ պատերուն մէջ: Պիտի զգուշանայ իւ էալ մը զարձնել իր գաւառը, քաղաքը կամ գիւղը: Մանաւանդ հիմա, երբ որոշ նուաճումներ կատարած ենք ազատագրութեան ճամբուն վրայ, եւ կ'ուզենք ազատ հայրենիք ստեղծել:

Ի՛նչ խօսք որ Տարօնցին իր գաւառին հետ պիտի յիշէ ու պծծրծէ անոր խիզախութիւնը, վասպուրականցին՝ իր տոկուն յարատեւութիւնը, կարնեցին՝ իր շէնշող բնաւորութիւնը: Կը հասկնանք բոլորին խանդաղատանքը՝ իրենց ամեհի լեռներուն եւ ձորերուն, արգասաբեր դաշտերուն, ծիծղուն վտակներուն եւ ուրիշ բազմազան յիշատակներու հանդէպ: Կը սիրենք անոնց գաւառը աւանդութիւններն ալ, որոնք ոգի եւ գոյն կուտան իւրաքանչիւրին: Բայց եթէ Պոլսեցին միշտ Վոսփորով յափշտակուի եւ Պարտիզակցին անվերջ ոստոստէ Ցատկան Ջուրի տարսուններով, կամ Տարօնցին «Մշոյ Սուլթան Սուրբ Կարապետը» գերադասէ Վարագէն ու Սեւանէն, կ'ունենանք պատկեր մը որ սրտառուչ է, բայց ոչ համապատասխան՝ մեր հիմնական շահերուն:

Սիրէ՛ ծննդավայրդ, գաւառդ, գուրգուրա՛ անոր գեղեցկութիւններուն եւ յիշատակներուն վրայ, համախմբէ ու ոգեւորէ հարազատներդ, բայց մի տարուիր նեղմտութեամբ: Չէ՞ որ մենք ձեռնարկած ենք հաւաքական հայրենիք մը հաստատելու, հայրենի ժառանգութեան մը աւերակներուն վրայ, այսօր փոքր, բայց հետզհետէ մեծնալու ընդունակ:

Ի՞նչ կը նշանակէ «Տիվրիկցիական» կամ «Երեւանցիական» ոգի, «Տիվրիկցիութեան» կամ «Ալաշկերտցիութեան» բարձրացում, երբ ամէնքս տեղահան, ցիր ու ցան եղեր, իրար խառնուեր ենք, եւ իրարմով շնչելու, իրար խրախուսելու եւ ընդհանուր հայրենիք ստեղծելու ճամբուն վրայ կը գտնուինք:

Ճիշտ է, կան Պոլսեցիներ, Տիգրանակերտցիներ կամ Շիրակցիներ: Բայց ատոնք բացատրութեան ձեւեր են, եթէ կ'ուզէք՝ աշխարհագրական անուններ: Ինչպէս գաւառական խնդիրներու մէջ անիմաստ է լուսաւորչականի, հոմէականի եւ բողոքականի խտիրներ հաստատել ու շեշտել, Հայրենակցական Միութիւններու պարագային ալ, ընդունելով հանդերձ իւրաքանչիւր շրջանի առանձին հանգամանքը, մենք չպիտի տարուինք տեղական խտրութիւններով եւ նախասիրութիւններով:

Հայրենակցական միութիւնները հզօր ազգակներ են արտասահմանի մէջ, ազգային յատկանիշը եւ ի հարկին համբերքը պահպանելու, պարզէն բաղդրեալը երթալով: Եւ մենք միշտ ալ գնահատած ենք անոնց աշխատանքը: Անպատեհութիւն չկայ, եթէ գաղութներու ամբողջ թափառական բազմութիւնը վերածուի Հայրենակցական Միութեանց, իրրեւ ընդհանուր բանակի մը զանազան գունդերը:

Բայց, ինչպէս որ, բարի նախանձէն գատ, իւրաքանչիւր գունդ ուրիշ ոգի եւ նպատակ չունի, բայց եթէ հայրենիքի պաշտպանութեան և զօրացման գաղափարը, այնպէս ալ, ո՛ր և է հայրենակցական միութիւն ինքնիրեն թոյլ չպիտի տայ միայն տեղական, շրջանային մտահոգութիւններով առաջնորդուիլ, եւ իր գիւղին կամ քաղաքին բարձրացումը ունենալ իրրեւ հիմնական ծրագիր:

Քով քովի պիտի գանք, իրարմով պիտի թեւաւորուինք, պիտի խայտանք հայրենի յուշերով ու երգերով, բայց բոլորիս հորիզոնը պիտի բլայ ոչ թէ գաւառը, այլ ընդհանուր հայրենիքը, մէկ եւ ամբողջական:

Այլապէս, վաղը երբ ամէնքս մէկ համախմբուինք ազատ ու անկախ հայրենիքին մէջ, վախ կայ որ նորէն արծարծուին տեղացիի եւ դրսեցի, քաղաքացիի եւ գիւղացիի, կեսարացիի եւ Սասունցիի խնդիրներ, եւ ստեղծուի նոր բաբելոն մը:

Տարագրութեան եւ ինքնամփոփ աշխատանքի այս շրջանին մէջ, հարկ է սրբագրել այդ կարգի նախապաշարումները, որպէսզի աւելորդ եռանդ սպառելու չստիպուինք վաղը:

Հա՛րկ է պայծառ եւ ամուր գաղափարներ ունենալ, եւ ի հարկին զատ-զատ գործելով հանդերձ, բոլոր ճիգերը կեդրոնացնել եւ ուղղել դէպի ընդհանուր հայրենիքը:

Այլապէս, շատ պիտի նմանինք վաչկատուն ցեղերուն:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՔԱՅԼԵՐ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Ցուսաբեր» կը գրէ (22 Նոյ.).

— *«Բանի մը յարգուած, իսկապէս ազգասէր Հայեր, անկախ ամէն հասանքէ, նախաձեռնարկ եղած են Ազգանդրիոյ մէջ, համաձայնութեան գետին մը գտնելու, պայքարող կողմերու միջեւ:*

«Անհրաժեշտ էր խաղաղեցնել եղիպտահայ գաղութի խռով կեանքը, որ եւ է տեղէ սկսելով, Գահիրէէն կամ Ազեքսանդրիայէն: Ազեքսանդրիոյ մէջ աւելի շուտ սթափեցան, թէեւ նուազ ծանր չէ կացութիւնը հոս, Գահիրէի մէջ:

«Շարժուիլը կրնայ Ազեքսանդրիացին ալ ծաւալ գտնել դէպի Գահիրէ:

«Եւ որպէսզի կարելի բլլայ, բանագնացները պէտք է սեղանի վրայ դնեն եղիպտահայութիւնը պատակող հիմնական պատճառները:

«Այս պատճառներէն առաջինը՝ եւ հիմնականը՝ Օրէնքի ու Ազգ. Սահմանադրութեան ոտնակոխումն է: Որքան ատեն որ չի գործադրուիր Օրէնքը, եւ չի պատժուիր օրինազանցը, խաղաղութիւնը չի կրնար հաստատուիլ այս գաղութին մէջ: Միայն Սահմանադրութի՛ւնը կրնայ սահման գտնել պատահանատու եւ քմահաճ գործունէութեանց: Միայն ան կրնայ կանոնաւորել ազգային կեանքը: Ամենաթերի Օրէնքն իսկ, աւելի բարեբար է քան ամենաբարի իշխանաւորը, որ առիթներ շատ ունի չարաշահելու կամ խաթարուելու:

«Բայց, որպէսզի հնարաւոր բլլայ Օրէնքի ճշմարիտ գործադրութիւնը եւ տարբերու համախոհութիւնը, անհրաժեշտ է կանխաւ հեռացումը Թորգոմ Գալուստ.ի, որ ոչ միայն Սահմանադրութեան ճշդիւ գործադրութեան վրայ չհսկեց, այլ և ոտքի տակ առաւ Օրէնքը, չարագուշակ նախընթաց մը բանալով մեր Սահմանադրական պատմութեան մէջ:»

ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ՁԱՅՆ ՄԸ ԿԵՍԱՐԻԱՑԷՆ

կեսարիոյ առաջն. տեղապահը կը գրէ Պոլսոյ Թերթերուն.—

«Կեսարիոյ Ս. Կարապետի որբերը ներկայ ձմրան շրջանին հագնելիք զգեստեղէնի եւ ոտնամանի պէտքն ունին: Բարեսէրներու ուշադրութեան կը յանձնենք ազգին ձագուկներուն տիպազական այս պէտքը, առանց որու չեն կրնար դիմանալ անշուշտ մեր որբերը: Հայրե՛ր, մայրե՛ր, գթացէք մեր տղոց, որոնց աչքերը ձեզի յառած են որպէս զի կոնակնին ու ոտքերնին տաքցնէք: Անոնք ալ ձեր զաւակները կը համարուին, եւ երբ ձերինները դուք կը հոգաք, նոյն զգացումով հոգացէք նաեւ Ս. Կարապետցիները, որոնք մանր խոշոր ամէն բաներու հետ զրկուած են զգեստեղէնէ եւ ոտնամանէ: Այս կոչը սրտիս յուզումովը եւ աչքերուս արցունքովը կը գրեմ, գիտնալով որ ի՛նչքան զժուար է ողորմութիւն խնդրելը»:

ՊԱՐՏՔ ՈՒՆԻ՞Ս

«ՅԱՌԱՋ»ԻՆ

ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ՓԱԿԵԼ

ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔ ԴԵՍՊԱՆԸ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐԷ ԿԸ ՎԱԽՆԱՆ

Երէկ գրեցինք թէ Ուաշինկթընի Թուրք դեսպան Ախմէտ Մուխթարի Ամերիկա հասնելուն առթիւ Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան կոմիտէի նախագահ ձերբըր բողոքած է:

Նիւ Եորքէն 29 Նոյ. Թուականով հետագիր մը կ'ըսէ.

Այսօր «Էվինինկ Սան» շոգենաւով հոս հասաւ Թուրք դեսպան Ախմէտ Մուխթար պէյ, որ յայտնեց թէ նախկին դեսպան Ախմէտ Ու. ձերբրտի յայտարարութիւնները ճիշտ չէին:

«Բանի մը օրէն, ըսաւ, կարող պիտի բլլամ այս մասին ամէն ինչ պատմել», երբ իրեն հարցուեցաւ թէ ճի՞շտ է այն ամբաստանութիւնը, որուն համաձայն ինք պաշտօնապէս պատասխանատու է 30,000 Քրիստոնեաներու Թուրքերու կողմէ ջարդուելուն: Աւելցուց թէ թերթերուն մէջ կարդացած է նախկին դեսպան ձերբրտի ամբաստանութիւնը, որ ճիշտ չէ: Անյապաղ որ Ուաշինկթընի հասնի, դեկոյց մը պիտի հրատարակէ այս մասին:

Մինչ այդ, Թուրք դեսպանի կեանքին վրայ մօտիկ հսկողութիւն կը կատարուի: Քարանթինայի մէջ դեսպանը եղերապահ նաւի մը մէջ առնուեցաւ եւ մինչեւ Պէթըրի իրեն ընկերացան արտաքին նախարարութեան չորս պաշտօնեաներ, որոնք նախազգուշութիւններ ձեռք առին՝ վախնալով Հայերուն կողմէ կատարուելիք ցոյցէ մը:

Մուխթար պէյ Նիւ Եորքէն մեկնեցաւ առտուան ժամը 7.10ին — Պէթըրիէն մինչեւ կայարան իրեն ընկերացան տասներկու ոստիկանական զրահապատ ինքնաշարժ հեծելանիւներ, իւրաքանչիւրին վրայ երկու ոստիկանով:

∴ «Թայմզ»ի Ուաշինկթընի թղթակիցը եւս կը հաստատէ ձեյմս ձերբրտի այն ամբաստանութիւնը թէ Մուխթար պէյ յանցաւոր է 30,000 Հայերու ջարդուելուն մէջ եւ թէ իր Ամերիկա գալը «նախատինք» մըն է Մ. Նահանգներուն: «Ասիկա նշանակալից է գլխաւորաբար անոր համար, որ Մորհրդարանի յառաջիկայ նստաշրջանին անգամ մը եւս պիտի խնդրուի ջնջել Լօզանի դաշնագիրը՝ զգացումներէ տարուելով:

«Անցած տարի դաշնագիրը չվաւերացուեցաւ. ետքէն համաձայնութեան եզր մը գտնուեցաւ եւ առեւտրական խնդիրներու մէջ երկու կողմերը ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի պայմանը ընդունեցին փոխադարձաբար: Այժմ դեսպաններու փոխանակութիւնը արգիլել Մորհրդարանի կարողութենէ վեր է, սակայն կրնայ շփոթութեան մատնել Նախագահը, մերժելով քուէարկել Թուրքիոյ ամերիկեան դեսպանին թոշակը»:

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Հետագիրները հպարդեցին Էտիրնէի ճամբուն վրայ պատահած Թուրքեւհելլէն միջադէպը: Վերջին Թղթաբերով առնուած Թուրք Թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան.—

Միլլիյէթի Թղթակիցը միջադէպը նկարագրելէ յետոյ կը գրէ.

— Երեսփոխանները շատ սրտնեղած էին Հելլէններու այս ընթացքէն: Ոմանք կ'ըսէին թէ երբ Էնկիւրի վերադառնան Ազգ. Մեծ Ժողովին «թագրիր» մը պիտի տան, որպէսզի չորս ւ'իլիոն ոսկի ծախսելով նոր երկաթուղագիծ մը շինուի: Ուրիշներ կատակով կ'ըսէին թէ պէտք է դիծը ետ առնել Հելլէններուն ձեռքէն: Միջազգային օրէնքի մասնագէտները խնդրին իրաւական, իսկ զինուորականները՝ զինուորական մասը բացատրեցին: Երկու ժամ տեւող սպասման ընդմիջին ոչ ոք կրնար վակոնէն դուրս ելլել: Շատեր անօթեցած էին, ճաշարան-վակոնը կառախումբէն անջատուած էր:

«Ուշագրաւ կը նկատուի նաեւ այն պարագան թէ, Հելլէնները անցեալ տարի ո եւ է առարկութիւն չէին ըրած նոյն նպատակով Էնիրնէ այցելող երեսփոխանական պատուիրակութեան, հակառակ անոր որ անոնց կառախումբն ալ դրօշազարդուած էր: Տիմօթէքայի հելլէն հրամանատարին մասնաւոր կերպով Գուէլլի Պուրկազ ժամանումը կը հաստատէ թէ Հելլէնները ուզած են խնդիր հանել»:

"ԷՏԻՐՆԷՆ ԹՈՒՐՔ Է ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ,,

Էտիրնէի ազատագրման տարեդարձին առթիւ տեղի ունեցած հանդիսութեանց ընթացքին «Ագշամ»ի խմբագրապետ Նէճմէտտին Սաադք պէյ, ճառ մը խօսելով ի մէջ այլոց ըսած է.

«Ցակաւին կան տգէտներ, որոնք պատերազմի ցնակատագրին դէթքախտ բայց առժամեամեայ հետեւանքներէն քաջալերուած կը յանդգնին կարծրի զգացումներ տածել Էտիրնէի մասին: Անոնց այս յոյսերը յաւիտենական յուսախաբութեան պիտի ենթարկուին: *Էտիրնէն Թուրք է եւ Թուրք պիտի մնայ:* Անոր երկնքին վրայ յաւիտենապէս Թուրք դրօշը պիտի ծածանի, եւ մինարէներէն էզանի ձայներ միայն պիտի լսուին»:

Պուլկար համաշխարհներ վտարուած Պոլսեն

Պոլսոյ ոստիկանութիւնը ձերբակալելով սահմանէն դուրս հանած է վեց պուլկար համաշխարհներ, որոնք վերջերս Պոլիս եկած էին: «Ագշամ» կ'ըսէ թէ առնոց մէկ քանին մտաւորականներ են:

«Պուլկարիա վտարեց մեզ, որովհետեւ հաճայնավար ենք: Թուրքիայէն ալ վտարուեցանք: Ցենք գիտեր թէ ո՛ւր պիտի երթանք»

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՏԱԳՆԱՊԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Ազեքսանդրիայէն կը գրեն «Ցուսաբեր»ի (21 Նոյ.).—

Քանի մը օր առաջ խումբ մը չէզոք հայրենակիցներ իրենց վրայ առած էին նախաձեռնութիւնը քով քովի բերելու պայքարող կողմերը եւ խաղաղութեամբ կարգադրելու վիճելի հարցերը:

Բանակցութիւնները սակայն, որոնք կը տարուէին չէզոքներու մասնակցութեամբ, վերջին պահուն, Շաբաթ առաւօտ, խզուեցան:

Անմիջապէս Դաշնակցութիւնը իր միթինկի պատրաստութիւնն ունեցաւ, որ նշանակուած էր յաջորդ օրը, եկեղեցիի բակին մէջ:

Հակառակորդը սէն ճիգ թափած էր միթինկը խափանելու համար եւ նոյն օրն իսկ ազդ մը լոյս ընծայած էր՝ միթինկին արգիլքը ծանուցանող:

Դաշնակցութեան երկրորդ ազդը լոյս տեսած էր ժամը 2 ուկէսին:

Ժամը 5ին «Պլօք»ը առժամեայ պայծանագրի նոր առաջարկ մը ղրկած էր, զարձեալ չէզոքներու միջնորդութեամբ: Այս առաջարկը Դաշնակցութեան կողմէ ենթարկուած էր նոր փոփոխութիւններու եւ յանձնուած բանագնացներուն:

Ժամը 8ին աննշան սրբագրութիւններով Դաշնակցութեան առաջարկը «Պլօք»ը վերադարձուցած էր Դաշնակցութեան:

Այս վիճակին մէջ առաջարկը Դաշնակցութեան կողմէ վաւերացուելէ ետք, ժամը 10ին վաւերացուած եւ ստորագրուած էր նաեւ «Պլօք»ին կողմէ, բանակցութեանց համար չորս օրուան խաղաղութիւնը հաստատելով Ազեքսանդրիոյ մէջ:

Ահա պայմանագիրը, որ կոչով մը հաղորդուեցաւ հասարակութեան.—

«Խումբ մը չէզոք ազգայիններ, փափաքելով վերջ տալ Ազեքսանդրիոյ հայ գաղութին մէջ ստեղծուած պայքարներուն, իրենց վրայ առած են նախաձեռնութիւնը քով քովի բերել պայքարող կողմերը եւ բանակցութեանց միջոցով գետին պատրաստել, վիճելի հարցերը խաղաղութեամբ կարգադրելու համար:

Այս խաղաղարար առաքելութեան աջակցած բլլալու համար, պայքարող կողմերը յօժարած են մինչեւ 4 (չորս) օր, երկուստեք վերջ տալ պայքարներուն:

«Առժամեայ Ազգ. Յանձնախումբ»ը եւ «Ժողովրդային Պլօք»ը կը դադրեցնեն ընտրական գործողութիւնները, հանրագրութեանց պատրաստութիւնը, թռուցիկներու հրատարակումը եւ միթինկներու կազմակերպումը:

Նոյնը պիտի ընէ նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը՝ զադրեցնելով իր թռուցիկներու հրատարակումը եւ միթինկներու կազմակերպումը:»

∴ Վերջին պահուն կը հաղորդուի Ազեքսանդրիայէն թէ բանակցութիւնները վարելու համար որոշուած է.— «Պլօք»էն երկու հոգի, Հնչակեաններէն երկու, Ռամկավարներէն երկու, Դաշնակցութեան կողմէ երեք հոգի, բանագնաց նշանակել:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ անգլիական դեսպան Սըր Ճորճ Պլարք Պոլիսէն Լոնտոն մեկնեցաւ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Խորհրդային Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության 1921 թ. հոկտեմբերի 28-ի նիստում ունկնդրելով Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ ընկ. Ալեքսանդր Մյասնիկյանի զեկուցումը Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության կողմից Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության կազմակերպման մասին, նախագահությունը որոշում է.

1. Հաստատել Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության հետևյալ կազմը.

Ալեքսանդր Մյասնիկյան — նախագահ
Ռուբեն Տեր-Մինասյան — ներքին գործերի ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Խատիսյան — արտաքին գործերի ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Բեկզադյան — ֆինանսների ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Ղարիբջանյան — ռազմական գործերի ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Ասլանյան — ռազմածովային գործերի ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Սահակյան — արդարադատության ժողովրդական կոմիսար
Ալեքսանդր Ծատուրյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի նախագահ
Ալեքսանդր Մանուկյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ
Ալեքսանդր Հովհաննիսյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ
Ալեքսանդր Ղուկասյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ
Ալեքսանդր Ղազարյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ
Ալեքսանդր Ղուկասյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ
Ալեքսանդր Ղազարյան — ժողովրդական տնտեսության բարձրագույն խորհրդի տեղակալ

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ ընկ. Ալեքսանդր Մյասնիկյանին հանձնարարել ներկայացնել Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության հաստատմանը Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության կանոնադրությունը։

Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության քարտուղար Ա. Ղուկասյան

Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության քարտուղար Ա. Ղուկասյան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ ընկ. Ալեքսանդր Մյասնիկյանի զեկուցումը Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության կողմից Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության կանոնադրության մասին, նախագահությունը որոշում է.

1. Հաստատել Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության կանոնադրությունը։

2. Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության նախագահ ընկ. Ալեքսանդր Մյասնիկյանին հանձնարարել ներկայացնել Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության հաստատմանը Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարության կանոնադրությունը։

Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության քարտուղար Ա. Ղուկասյան

Հայաստանի Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության քարտուղար Ա. Ղուկասյան

ՀՈՒՅՍԻՍԱՅԻՆ ՎԱՂՎԱ ՀՈՒՇԵՐԸ

ՊՈԼՅԱԿՈՎ-ԴԱՎԻԴՈՎ

Ռուսերեն թարգմանությունը՝ Ա. Ա. Ղազարյանի

Խմբագրությունից. Ներկայացնելով ռուս հայտնի գրողներ Ս. Պոլյակովի և Ա. Դավիդովի «Հույսի վաղվա հուշերը» վեպը, խմբագրությունը նպատակ չունի ամբողջությամբ համաձայնելու հեղինակների տեսակետների հետ։ Վեպը տպագրվում է միայն որպես ռուս գրողների՝ հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի մասին գրված գեղարվեստական առաջին երկերից մեկը։

ԳԼՈՒԽ ՄԵԿ

ԴԱՐՁ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Ամառվա տաք օրերից մեկն էր։ Ես ու հայրս նստած էինք մեր տան առջև գտնվող ընդարձակ բակում։ Հայրս ինչ-որ գրքի էր ծանոթանում, իսկ ես նայում էի նրան ու մտածում, թե ինչ կարելի է անել։ Ինձ համար ձանձրալի էր։ Ես ուզում էի խաղալ, վազվզել, բայց հայրս ինձ չէր ուզում ուշադրություն դարձնել։ Ես գիտեի, որ նա ինձ չի սիրում, որովհետև ես նրա որդին չեմ։ Ես նրա եղբոր որդին եմ։ Հայրս ինձ ընդունել է իր տունը, երբ ես որբացել էի։ Ես ապրում էի նրա տանը, ուտում էի նրա հացը, հագնում էի նրա հագուստը, բայց նա ինձ չէր սիրում։ Ես դա շատ լավ գիտեի։

Ես նայում էի հորս, որ նստած էր ինձանից մի քանի քայլ հեռու, ծխում էր իր ծխամորճը և կարդում էր մի հաստ գիրք։ Ես ուզում էի նրան հարցնել, թե ինչ է կարդում, բայց չհամարձակվեցի։ Ես գիտեի, որ նա չի սիրում, երբ իրեն խանգարում են։ Ես նայում էի նրան ու մտածում էի, թե ինչ կարելի է անել։ Ես ուզում էի խաղալ, բայց չգիտեի, թե ինչպես սկսեմ։ Ես ուզում էի նրան հարցնել, թե ինչ է կարդում, բայց չհամարձակվեցի։ Ես գիտեի, որ նա չի սիրում, երբ իրեն խանգարում են։

ըսեր են յիշեալ համայնավարները, որոնք են՝ Պօեա՛ան Մանքօֆ, Տիմիթըի Իվանքօչեֆ, Եուվանօֆ Քօսթա, Եօրկի Տիմիթրի Պէրաթօֆ, Փափա Սթէֆան Իլիա, Տրական Նիքօլօֆ։

Անգլեւուս յարաբերութիւնները

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, երեսփոխան մը հարցուց թէ Մոսկուա ո՞ւ է ձեռնարկ ըրած է անգլեւուս յարաբերութիւնները վերահաստատելու համար։ Կամ թէ կառավարութիւնը կը խորհի՞ նոր միջոցներ ձեռք առնել այդ գործը դիւրացնելու համար, վարչապետը ժխտական պատասխան տուաւ։ Ուրիշ երեսփոխան մը ուզեց գիտնալ թէ որ եւ է ձեռնարկ չպիտի՞ ըլլայ դիւրացնելու համար առեւտուրը երկու երկիրներուն միջեւ։ Պ. Պոլտուին դիտել տուաւ.— Խորհրդային իշխանութիւնը տակաւին հաւաստիք տուած չէ թէ այլեւս չպիտի միջամտէ Անգլիոյ ներքին գործերուն։

Արմաւներ միշտ կը յուսան

Աթէնքի «Փրոյիա» թերթը կը հրատարակէ Եորկիոս Թազուորին հետ տեսակցութի՛ւն մը։ Գահընկէց արքան, որ այժմ Պուքրէշ կը գտնուի, յայտարարեր է թէ ինք կատարեալ վստահութիւն ունի հելլէն ժողովուրդին միապետական ձգտումներուն վրայ եւ թէ պատրաստ է նորէն գահ բարձրանալու, եթէ հրաւիրուի ամբողջ ազգին կողմէ։ Սակայն եւ այնպէս, դիտել տուած է թէ իրրեւ վեհապետ չպիտի վերադառնայ յեղափոխութեան մը կամ քաղաքական դաւի մը հետեւանքով։

ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Երէկ առտու ժընեւի մէջ բացուեցաւ Չինաթափութեան ժողովը, որուն կը մասնակցի նաեւ խորհրդային իշխանութիւնը։ Գերմանական Ա. պատուիրակը, կոմս Պէրնստորֆ, ժընեւ հասնելուն պէս տեսակցեցաւ ռուսական պատուիրակութեան պետին հետ։ Տեսակցութիւնը շարունակուեցաւ յաջորդ օրն ալ։ Երկու պատուիրակներուն նպատակն է հաւաքական ուղեգիծ մը որոշել իրենց համար, որովհետեւ երկուքն ալ կ՛ուզեն որ ամբողջութեամբ ընդհանուր վիճաբանութեան ենթարկուի զէնքնկեցութեան խնդիրը։ Զրոյց կայ թէ անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական պատուիրակութիւնները համաձայնած են, կանխահաս վիճաբանութենէ մը խոյս տալու համար։

*** Ռուսական պատուիրակութիւնը, որ ամէնէն առաջ հասաւ, շաբաթ օրուընէ իվեր կ՛ուսումնասիրէր Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարութեան կողմէ արամադրուած վիճախարի թղթածրար մը (12,000 էջ)։ Լիթվինօֆի դիմումին վրայ, ժընեւի ոստիկանութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առաւ, ռուս պատուիրակներուն ապահովութեան համար։ Լիթվինօֆ դիտել տուած էր թէ վտանգաւոր էր ժողով գումարել սրահի մը մէջ որ ամէն կողմէ ենթակայ է յարձակման։ Ոստիկանութիւնը որոշեց ամէն երթեւեկ արգիլել ընդհանուր քարտուղարութեան շէնքին հարեւան փողոցէն։ Միւս կողմէ, բոլոր թղթակիցները, նոյն իսկ անոնք որ Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն համար արտօնութիւն ունին քանի մը տարիէ ի վեր, պիտի լուսանկարուին ընդհանուր քարտուղարութեան գրասենեակին մէջ։*

Զանազան զրոյցներ կը շրջին ռուս պատուիրակութեան դիտումներուն մասին։ Մասնաւորապէս կը հաւաստուի թէ անոնք պիտի պահանջեն ոչ-յարձակողական ընդհանուր դաշինք մը կնքել եւ 100էն 50 զեղչել ներկայ սպառազինութիւնները, աստիճանաբար, տասը տարուան ընթացքին։

Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ զինաթափութեան յանձնաժողովին աշխատանքները պիտի կատարուին առանց ծանր միջադէպի։

Իտալացի ճառագիտը առձակուեցաւ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ՝ Լոյտ Թրիէսթինօ ընկերութեան պահանջին վրայ թուրք ոստիկանութիւնը երաշխաւորութեամբ ազատ արձակեց իտալական «Ավէնթինօ» շոգենաւին նաւապետը, որ ձերբակալուած էր Մէրսինի առջեւ, իրրեւ հեղինակ նաւային արկածի մը։ Դատը տեղի պիտի ունենայ Մէրսինի մէջ։

Հունգարական պարտաթուղթերու խնդիրը

Վերջին լուրերու համաձայն, Վիեննայի ոստիկանութեան աջակցութեամբ, ֆրանսական ոստիկանութեան ներկայացուցիչը յաջողած է «Պօտէն Քրէտիթ» դրամատան մէջ ցուցակագրել Պուտմէնշթայնի անունին արձանագրուած պարտաթուղթերը։ Ատոնց թիւը հարիւր հազար կը հաշուեն, անուանական արժէքը՝ հարիւր միլիոն ֆրանք։ Պարտաթուղթերուն մէկ մասը հունգարական է, միւսը ոսկի արժէքով թուղթեր որ կը կրեն ֆրանսական դրամատան մը կնիքը։

Տակաւին կը փնտռուի դրամարկղ մը ու կը կարծուի թէ Պուտմէնշթայն պահած է այս գործին ամէնէն կարեւոր ոճափաթուղթերը։ Այդ արկղին տեղը գաղտնիք է տակաւին։

*** Ֆրանսացի ծերակուտական Րէյնալտ, որուն մեղսակցութեան մասին կը պնդեն կարգ մը թերթեր, կը յայտարարէ թէ չորս տարիէ ի վեր Վիէննա չէ գացած, իսկ 22 ամիսէ ի վեր չէ հեռացած Ֆրանսայէն։ Պուտմէնշթայնի գաւակին մէկ մտերիմը կը յայտարարէ թէ անցեալ ամառ, Յունիսէն Օգոստոս, ֆրանսացի ծերակուտական մը եկաւ Վիէննա, կրանտ Օթէլ։ Անոր դիւանագիտական անցագրին շնորհիւ, կարելի եղեր է ամէն դժուարութիւն հարթել եւ դիւրութեամբ Ֆրանսա փոխադրել կեղծ պարտաթուղթերը։*

Քննութիւնները կը շարունակուին Վիէննայի, ժընեւի եւ Փարիզի մէջ։ Այստեղ տակաւին պիտի լսուին հարիւր վկաներ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ-ՔԷՇՐԱՆ օդանաւային սպասարկութիւն մը հաստատելու համար պայմանագրութիւն մը սատարագրուեցաւ գերմանական եւ խորհրդային կառավարութիւնների միջեւ։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ապաքինած ըլլալով հանիւէն (կրետէ) Աթէնք հասաւ եւ հոն պիտի մնայ տասի մը, նուիրուելով «հրատարակութեան եւ ժողովուրդի դաստիարակութեան»։

ՄՈՒՍՈԼինի իր տանը մէջ արգելափակման հրաման տուած է իտալացի նշանաւոր թատերագիր Թոպէլթօ Պրաքքոյի մասին, որ ծանօթ է իբրեւ հակաֆաշիստ։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջակայքի բոլոր ընկերները ՝ղաղը ութըքառ իրիկուն ժամը 8.30ին, քանիէ օ քլէտ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէթրօ Իթալի։

Օրակարգ.— Ջեկուցում շրջ. կոմիտէի եւ ընտրութիւն։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԷՋ

պ ղեկավարութեամբ՝ Ե. ԹՕԼԱԵԱՆԻ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Անկիէնաբնակ Հայերու Ջերմ խնդրանքին վրայ

11 դեկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Salle des Fêtes Rue de Casino*ի թատրոնը (Կայսրանէին դիմացը)*

ՏԻՒՐԱՆ-ՏԻՒՐԱՆ

Ալպէն վ,ալապլէքի խիստ ճիծաղաշարժ գօմէտին 3 արար թարգմ. Ս. Մաքսուտեան։ կը մասնակցի ամբողջ խումբը։

Ցայտնի թառիատ Աբգար կը նուագէ միջնարարներուն

Գին՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք։ Երկաթուղին կը մեկնի Gare du Nordէն *7.34 և 8.5 անցած, վերջին երկաթուղիները* Enghienէն *Փարիզ 11.50, 12.2։ Ներկայացումը կ՛աւարտի ժամը 11.25ին։*

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի Հայ Սկաուտներուն կողմէ

11 Դեկտ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle de Géographie*ի մէջ,* (184 Bld. St. Germaine)

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, ներկայացում Սկաուտներու կողմէ։ կը մասնակցին Օր. Ալիանասիէֆ (դաշնակ) եւ թառիստ Աբգար։

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Ժուանվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղի այս տարուան պարահանդէսը 3 դեկտ. շաբաթ երեկոյ, տեղւոյն Tête Noire*ի (24 Qua Beaubourg) մեծ սրահներուն մէջ։* Երգ, դաշնակ, ներկայացում, թառիատ Աբգարի եւ վրացի կինոտի ընկերակցութեամբ կովկասեան պարեր, ճաշ-պանդ եւ եւրոպական պարեր։ *Մուտք 5 ֆր.։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏ

Հ. Յ. Դ. Պելվիլի կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple։ կը խօսի, ընկ. Վազգէն Գուշանեան։

Հ. Յ. Դ. Լուսաւոր Շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ Սէն-Շաժոնի ընկերները ընդհ. ժողովի այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է իրենց անդամատեարներով։ կը հրաւիրուին ոստիպողաբար Սէն-Էթիէնի ներկայացուցիչները։ Օրակարգ.— Ջեկուցում շրջ. կոմիտէի եւ ընտրութիւն։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ երիտ. միութեան ընդհ. ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, 138 Rue Etienne Doleth սրճարանը։ կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին բոլոր անդամները հին թէ նոր։

Հ. Յ. Դ. Վալանսի շրջ. կոմիտէի վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը՝ 339, 334, 330, 326, 320, 293, 277, 266, 246, 238, 270, 219, 248, 202, 210, 215, 233, 208, 220, 221, 88, 96, 95, 93, 91, 77, 59, 32, 29, 27, 15, 63, 5, 110, 177, 114, 178, 127, 157, 103, 182, 155, 176, 102, 134։ Դիմել՝ Ալեխս փիրկիկեանի, 26 Bld. Vauban, Valence. (Drôme).

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն այսօր Հինգշաբթի ժամը 9ին, Ֆլօրիա։ Խ. կեավուրեան կը ներկայացնէ *Խարբերդի գաւառաբարբառը*։ կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած Ջ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, իր նախաձեռնած ձեռնարկային դասախօսութեանց առիթով նուիրուած նոր սերունդի դաստիարակութեան։ Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլօրիա ճաշարանը, 61 Rue Mr. le Prince. Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին.

ՄՈՒՏՔ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կարեւոր գործի մը համար կը փնտռուի Տիկ. Ոստանիկեան որ վերջերս Ռումանիա իր եղբօրը մօտ գացած ըլլալը իմացուած է։ Իմացնել E. Berberian*ի,* 208bis Rue Lafayette, Paris (10e).

— Կը փնտռուի Օրաուցի Դէօրդ Անմահեան, 21 տարեկան, որ մինչեւ 1924ի վերջերս կը գտնուէր Աթէնքի Զափիոն որբանոցը, եւ այժմ կը կարծուի թէ Ֆրանսա եկած է. իմացնել՝ իր եղբօրը՝ Mardiros Anmahian*ի* Collegio Armeno Mechitarista, Viale Umbria No. 62, Milano, (Italia).

— Իզմիրցի Տիկին Մարգրուէրիտ Ամանօգեան կը փնտռէ իր որդիներէն Սահակը որ Իզմիրի դէպքին Հալեպ Բունարէն գերի բռնուած էր, իր միւս եղբայրներն էին Կարապետ եւ Ալէքսան, Սահակը կ՛աշխատէր Ֆրանկաց Թաղը վաճառատան մը մէջ։ Սահակին ո՛ւր գտնուիլը իմացնողները իբր նուէր պիտի ստանան 500 ֆրանք։ Հասցէ՝.— J. Avanozian, 24 Bld. Hagues, St. Bernabé.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

ԿԸ ՇԻՆԵՆԻ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈԳԵՆԻ

ՍԻԼԻՔԱՅ ԱԼՕՐԻՔՆԵՐ (տէյիրմէն). կ՛ընդունուին նաեւ ապսպրանքներ արուարձաններէ եւ գաւառներէ։ Դիմել՝ Ա. Շմաւոնեանի 187 Grand'rue, Chaville (S.etO.).

ԾԱԽՈՒԻ Է մեկնումիս պատճառաւ նախապէս կօշկակարի եւ այժմ հալկմավաճառի խանութս ծախու է 7000 ֆրանք ֆօնով։ վճարման դիւրութիւն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ 35 Rue Terrusse, Marseille.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱԿԱՄԱՆ

30 Նոյեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆ.	
Ստեռլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	42
Մարք (ոսկի) 100 Mark		606	33
Թրքական Ոսկ. L. Trq.		13	17
Թրք. ոսկի	» »	110	—
Մէճիտիէ	Medjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» » Lire	138	25
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	355	50
Զուից.	» Frc. Suisse	490	50
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	50
ԱՐԺԵԹԱՒԼԵ			
Եգ. Քր. Ֆոնտիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3410	—
» II	»	2110	—
» III	»	1680	—
Թուրքի երկաթգ.	Lots turcs	467	—

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՕԼԻՍ 1880ին

Ամէն տեսակ անուշեղէն եւ թարմ թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՈՒԱՆ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՇԱՆՕԹ.— *Կը փնտռուին Դաղղիոյ եւ գաղթականութեան մէջ ուսեալ եղէգնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատուաւոր ներկայացուցիչներ բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։*

ԴԻՄԵՑԷՔ

ՍԱՓՐԻԶ ԱՐՇԱԿԻՆ ՄՕՏ

ՈՒր ձեր ամմանուբը ճաշակին գոհացում պիտի գտնէ

11 Rue de Nesles, (Rue Dauphine)ի մօտ

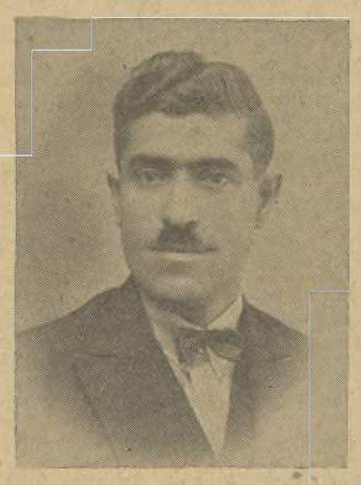
ՄԱՔՈՒԻՐ ԵՒ ԱՐԱՊ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՋԱՊԸՅՇՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԹԱՓԱՆ ԱՅՑԵԼՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄԱՁՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՆՈՆԻ ԵՒ ՈՒՏԻ ՈՒՍՈՒՑՈՉ

ՅԱԿՈԲ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien Lacroix

PARIS (20e)

Métro : BELLEVILLE

Փոխադրութիւններուն կատարումէն դասեր իր երաժշտանոցին մէջ։ Փեշրեվոզով մէ մայիսի եւշարքներէ՝ աւանդ ընթացիկ եղանակներով։

Կը ծախէ՝ ամէն գիներով՝ քանոն, ուտ, թել եւ մըզրապ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը թնամանի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի մասնագէտը կ՛ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՆ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : N-rd 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԳԻՒՂԱՄԱՍՏԱՆԵԱՑ ՊԱՏՄԱՆ, ԱՐԱՊ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ՛ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար։ Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օրը։

Դիմացէք՝ K. PARMAKSEZIANի

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus; AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

Կ՛ՈՒԶՈՒԻՆ

վարպետ կօշկակարի մը մօտ վարպետ կօշկակար մը եւ օգնական կարող գործաւոր մը։ Դիմել՝ 13 Rue de Paris, Asnières (Seine)։ Աւտօսներ 8—12 կէս օրէ վերջ 2—7։

ՎԱՐԶՈՒԻ ԵՆ

դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափսեքրմանոցներ։ Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10

Le Gérant : H. TEURNIER

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Պարտք կը զգանք ձեզ [illegible] տարարելու որ, քաղաքացիական [illegible] բանի Ամուսնութեան եւ [illegible] տակութեան վերաբերեալ [illegible] բէնքներու փոխուելուն [illegible] ճառաւ, դժուարութիւնն [illegible] չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du [illegible] Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթերու [illegible] լոր գործողութիւնները, արագ [illegible] խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցով արագ։

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու, դիւրահարներու թարգմանութիւն։

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

19 RUE HENRI MONNIER

PARIS (IXme)

ՓՈՐՁԱԲՈՒՈՒ

ՀԱՇՈՒԱԿՊԱՀ

ՏՈՒՐՔԻ ՇՐՋԱՆԸ ԵԿԱ՛Ի

Վաճառականնե՛ր, կանոնաւորեցէ՛ք ձեր հաշիւները, դիմելով մեզ, խնայելու համար տարապայման տուրքերէ։ կը տանձնենք տոմարական եւ տուրքի վրայ ամէն տեսակ գործեր։ Բացարձակ գաղտնապահութիւն եւ դիւրամատչելի գիներ։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROP

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration — Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

2 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 508 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՀԱ ԹԷ Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՉՈՒԱՐՃԱՆԱՆ

Զինաթափութեան գրդ նախապատրաստական ժողովը հաստիւ բացուած, ռուսական պատուիրակութեան պետը ժէջտեղ նետեց ծրագիր մը, որ աւելի շատ զուարճալիք է։

Ի՞նչ կ՛առաջարկէ Պ. Լիտվինոֆ, — 1. Արձակել բոլոր ցամաքային, ծովային եւ օդային բանակներու զինուորները եւ արգիլել անոնց կազմութիւնը ո՛ր եւ է թաքուն ձեւով։ 2. Ոչնչացնել բոլոր զէնքերը, ռազմանիւթերը, քիմիական պատերազմի բոլոր միջոցները, սպառազինութեան միւս բոլոր միջոցները եւ քանդիչ մեքենաները, բանակին մէջ ըլլան, մթերանոցներու թէ ընդհանուր գործածութեան եւլն.։

Միւս մանրամասնութիւնները կը կարդաք լուրերու բաժնին մէջ։

Այս չնաշխարհիկ ծրագրին գործադրութիւնը դիւրացնելու համար, խորհրդային պատուիրակութիւնը կը ցուցնէ միջին ճամբայ մը, — միաժամանակ սկսիլ կատարեալ զինաթափումը, այս տարուընէ, եւ չորս տարիէն լրացնելու պայմանով։

Անշուշտ մեր գործը չէ քրքրել այս չափազանց... քրիստոնէական ծրագրին բուն ծալքերը։ Մոսկուայի մոգերը նոր փորձ մը կը կատարեն, արծարծելու համար համաշխարհային յեղափոխութեան կրակը, որ իրենց սահմաններէն անդին չանցաւ, հակառակ զան-զան փքոցներու։

Այս ցնորական ծրագրին եւ հեռատրական մարգանքներուն մէջ, ամէնէն գարշելի երեւոյթը այն է որ, ռուս յեղափոխականներն ալ, քաղքենի - աշխարհական պոլիտիկոններուն պէս, կը ճգնին գեղեցիկ խօսքերով ծածկել կամ ժրտել իրենց միտքը և ակներեւ իրողութիւնները։

Անոնք անվերջ կը ճառեն իրենց խաղաղասիրութենէն, եւ կը դատապարտեն մեծ պետութիւնները ու մէրքանթիները։ Բայց մէկ վայրկեան իսկ չեն անդրադառնար թէ՝ հրենց մեթոտներն ու գործերն ալ երբեք տարբեր չեն Զէմպրլէններու միտումներէն ու գործունէութենէն։

Գիտենք. քաղքենի գիշատիչները գաղթավայրեր կը պահեն ու կը շահագործեն, իրենց թնդանօթներու եւ զրահաւորներու սարսափին կ՛ենթարկեն բազմագան ժողովուրդներ։

Տարբե՞ր կը շարժին Լիտվինոֆներն ու Լունաչարսկիները։

Տարբերութիւն կա՞յ Թրանսվալի կամ Իրագի գրաւման եւ կովկասի գրաւման միջեւ։

Մեծն Բրիտանիա, Ֆրանսա, Ամերիկա կամ Իտալիա կը սպառազինուին, պաշտպանելու համար իրենց գաղթավայրերը, կամ նոր նուաճումներ կատարելու առաջադրութեամբ։

Նոյն ձեւով ալ, Մոսկուան աշխարհի ամէնէն հզօր բանակը կազմած է եւ քիմիական պատերազմի բոլոր միջոցները կ՛օգտագործէ, որպէսզի խղդէ դժգոհ ժողովուրդներու ընդվզումը, եւ արեան բաղնիքներ սարքէ։

Փորձերն ալ տեսանք։ Սուտ կը խօսին, երբ կ՛ըսեն թէ Հայաստանի, Վրաստանի կամ Ուկրայնայի աշխատաւորները գիտակցութեան հասած ըլլալով, օգնութիւն ինդրեցին եւ իրենք ալ եղբայրաբար անոնց կողքին կանգնեցան։ Ճիշտ ինչպէս կը ստեն միւսները, իբրեւ ազատարար ներկայանալով Ասիոյ կամ Աֆրիկէի զանազան ցեղերուն։

Եւ, աւելի գռեհիկ աշխարհակալութիւն է Կովկասի կամ Ուկրայնայի ստրկացումը, որովհետեւ այնտեղ ժողովուրդներ կան որոնք տասն անգամ տասը ձեւերով հաստատած են թէ չեն ուզեր ո՛ր եւ է լուծի ենթարկուիլ, բայց տեղի տուած են յեղափոխակա՛ն Ռուսաստանի սպառազէն եւ կայծակնացայտ ուժերուն առջեւ։

Առանց Լիտվինոֆի՝ ծրագրին մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, ներելի՞ է հարցնել թէ՝ անկեղծօրէն զէնքերը վար դնելու տրամադիր պետութիւն մը ինչո՞ւ ամէնէն առաջ իր լուծէն դժգոհ ժողովուրդներու գլխուն կը շողացնէ այդ զէնքերը։

Ըսենք նորէն, — միւսներու մասին խօսք չունինք։ Անոնք իրենց բնաւորութեան եւ արհեստին կը հետեւին, իբրեւ հարազատ աշխարհակալներ։ Իսկ Լիտվինոֆները յեղափոխականնե՛ր են, աշխարհի լուսաւորիչները եւ արդարութեան առաքեալնե՛ր։

Եթէ մէկը չբռնանայ, միւսը զէնք չառներ։

Աւելի ճիշտ, եթէ մէկը բռնանալու, կեղեքելու, գրաւելու միտք չունի, զէնքի ալ պէտք չունենար։

Բոլոր զէնքերը վա՞ր, բոլոր բանակներու ջնջո՞ւմ, — Հրաշալի՛ երազ։

Ջաղացքէ՞ն կուգան այս մարդիկը, թէ կը զուարճանան։

Զուարճանալու ձեւ մըն ալ՝ ամերիկեան պատուիրակութեան ընթացքը։

Ամէն անգամ որ միջազգային լարեւոր խնդիր մը կ՛արծարծուի եւ գործնական քայլեր առնելու հարց մը կը ծագի, Միացեալ Նահանգները կը քաշուին իրենց պատեանին մէջ։ Ժողովներու կը մասնակցին, — իբրեւ «դիտող»։ Տեսակէտ մը կը պարզեն, եւ կ՛անցնին կ՛երթան։ Եւ այս՝ գիտնալով հանդերձ որ եթէ գործնապէս մասնակցին եւ պատասխանատուութիւն ստանձնեն, շատ մը հարցեր կը լուծուին։

Երկկ արբանները կը զուարճանային, այսօր՝ նախարարներն եւ պոլիտիկոնները։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ

Ճիւմհուրիյէթ, խօսելով թրակիոյ Թուրքեւհելլէն ճանօթ միջադէպին վրայ, կը գրէ. (26 Նոյեմբեր).—

— «Արտաքին գործավարութենէն կը պահանջենք արագ եւ կարեւոր ձեռնարկներ կատարել հելլէն փալիքարիաներու այս կոշտ ընթացքին դէմ։ Տումլու Փունարի, Իզմիրի եւ Լօզանի յաղթանակներուն վախկոտ պարտեալները ստիպուած են հաշիւ տալ իրենց խայտառակ ընթացքին համար։ Այդ լիրբերը, որ իրենց հաւնոցին մէջ կատուներին կարմրցնելով աքաղաղի ձեւեր կ՛առնեն, կրնան մոռնալ իրենց կերած ծեծը, ու կոշտ շարժիլ, բայց պարտաւոր են յարգել Լօզանի դաշնագիրը։ Այլապէս կ՛ազդարարենք թէ գիտենք անոնց գլխուն զարնելով խօսք հասկցնել։»

ՀԱՅ ԵՐԳԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ, բազմատեսակ շռայլութիւններու կարգին, Մոսկուայի մէջ սարքուած էր նաեւ փոքր ազգերու մշակութային հանդէսներ։ Այդ հանդէսներուն մէջ եւս պատգամաւորներ գոց սորված ճառերը արտասանելէ յետոյ, տեղի ունեցան համերգներ, որոնց կը մասնակցէին հայկական խումբեր, գնահատուելով ներկաներէն։

Հայաստանի Երաժշտանոցին խումբը, ղեկավարութեամբ Սպ. Մելիքեանի, երգեց հայերէն «Միջազգային»ը, կոմիտասի «Հոռովել»ը, «Լօ լօ»ն եւ ուրիշ ժողովրդական երգեր։ Գերմանական, հրէական երգչախումբերուն երգերէն յետոյ, ուժեղ լուսարձակներու ճառագայթներուն տակ Հայերը պարեցին խմբական պարեր, ընկերակցութեամբ տավուլ զուռնայի, ինչպէս «Քոչար»ի, «Լէզգո-հո-լէ-լէ»ն, եւ Թրքահայաստանեան հին պարեր։ Այս պարերը մեծ ոգեւորութիւն առաջացուցին ներկաներուն մէջ։

Յետոյ պարեցին ու երգեցին գնչուները, որոնք 30 փոքրիկ գնչուհիներով եւ գնչուներով խումբ մըն էին կազմեր։ Հրեաները ներկայացում մը տուին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՉԵՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Ազդարար կը գրէ (27 Նոյ.).— *Սեբաստիոյ մեր թղթակիցը ասկէ առաջ գրած էր թէ վեց հայ ընտանիքներ (26 հոգի) դէպի Սամսոն մեկնած են, Հայաստան երթալու համար։*

Կ՛երեւի թէ Կովկաս մտնելու արտօնութիւն չեն ստացած այդ գաղթականները, որ առջի օր Պոլիս եկան եւ կայաններու մէջ հաստատուեցան։

Բանի մը օր առաջ ալ Ագտաղ Մաահէնէն 3 ընտանիք (12 հոգի) եկած են։

Մ. ՔԷՄԱԼ ՊԻՏԻ ԱՄՈՒՄՆԱՆԱՅ

Գահիրէէն անգլիերէն թերթերուն կը հեռագրեն թէ զրոյցի մը համաձայն, Մուսթաֆա Քէմալ փաշա ժօտ օրէն պիտի ամուսնանայ Աֆղանիստանի թագաւոր Էմիր Ամանուլլահ խանի քրոջ հետ։

Իշխանուհի Քիւբրա՝ Թուրք հանրապետութեան նախագահին ապագայ կինը ներկայիս կը գտնուի Փարիզ ուր կ՛ուսանի։

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԹՐՔԱՅՈՒՄԸ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ պատասխանատու ծառայութեան ենթակայ երկու տարիւր յիսուն Թուրք ուսուցիչները մօտ օրէն Արեւելեան Նահանգները պիտի ղրկուին, այնտեղ պաշտօնավարելու համար։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՌՈՒՍԵՐԸ Կ՛ԱՌԱՋԱՐԿԵՆ ՋՆՋԵԼ

ԲՈԼՈՐ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ, ՁԻՆՔԸՐԸ, ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐԸ, ՕԴԱՆԱՒԵՐԸ...

Ջորեքշաբթի առաւօտ ժընեւի մէջ բացուեցաւ Զինաթափութեան Նախապատրաստական Յանձնաժողովին 4րդ նստաշրջանը։ Ներկայ էին Խորհրդային Միութեան պատուիրակները՝ Լիտվինոֆ, Լունաչարսկի, Պուկաչէֆ եւ Ուգարոֆ։ Նախագահ Լուտոն (Փարիզի հոլանտական դեսպան) ողջունելով բոլոր պատուիրակները, բսաւ թէ զինաթափութեան հասնելու համար անհրաժեշտ է ընթանալ հանգրուաններով եւ թէ Յանձնաժողո/ը իր ուսումնասիրութիւնները պիտի շարունակէ այն կէտէն, ուր թողած էր զանոնք։

Գերման պատուիրակին մէկ դիտողութենէն վերջ, խօսք առաւ պոլշեւիկ գլխաւոր պատուիրակ Լիտվինոֆ, որ կարդաց անգլիերէն երկար ճառ մը։

Ըսաւ թէ խորհրդային պատուիրակութիւնը իր կառավարութենէն պաշտօն ստացած է առաջարկել ամբողջական զինեալ մը ցամաքային, ծովային եւ օդային բոլոր ուժերու։ Աւելի իրականացնելու համար, խորհրդային կառավարութիւնը կ՛առաջարկէ հետեւեալ միջոցները.

Ա.— Արձակել ցամաքային, ծովային եւ օդային բոլոր ուժերը եւ արգիլել զանոնք ո եւ է ծածկուած ձեւի տակ։

Բ.— փձացնել բոլոր զէնքերը, ռազմանիւթերը, քիմիական կռիւի եւ սպառազինման բոլոր միջոցները, եւ քանդել ամէն կարգի գործիքները, ըլլան անոնք բանակներու, զինուորական մթերանոցներու մէջ թէ ընդհանուր գործածութեան համար։

Գ.— Ամբողջովին հաշուեյարդարի ենթարկել բոլոր մարտանաւերն ու պատերազմական օդանաւերը։

Դ.— Զինուորական մարզանքի համար զօրակոչերը դադրեցնել. խորհրդարաններու միջոցաւ ջնջել զինուորական պարտաւորիչ կամ կամաւոր ծառայութիւնը։

Ե.— Արգիլել զինուորական ծառայութիւն տեսած պահեստիներու դէմ ոեւէ տակ առնուիլը։

Զ.— Ամրոցները քանդել եւ ծովային ու օդային խարիսխները ջնջել։

Է.— Ջնջել մասնաւոր պատերազմական գործարանները եւ ճարտարարուեստի ուրիշ գործարաններուն մէջ զինուորական արտադրութիւնները չպատրաստել։

Ը.— պետութեան եւ ընկերային այլ կազմակերպութեանց ելմտացոյցին մէջ ոեւէ գումար չնշանակել զինուորական նպատակներու համար։

Թ.— Ջնջել պատերազմական, ծովային եւ զինուորական օդանաւորդութեան նախարարութիւնները, ջնջել սպայակոյտները, եւ զինուորական ամէն կարգի վարչութիւնները, հաստատութիւններն ու հիմնարկութիւնները։

Ժ.— Օրէնքով արգիլել ժողովուրդին մէջ ամէն կարգի զինուորական պրոպագանդ եւ կրթութիւն. պետական եւ այլ կազմակերպութիւնները պիտի արգիլեն զինուորական ամէն մարզանք երիտասարդներուն։

ԺԱ.— Շնարիչի արտօնաթուղթ չտալ սպառազինումի եւ քանդումի մրջոցներուն վերաբերեալ ամէն կարգի գիւտերու համար, որպէսզի այս կարգի գիւտերը չքաշալերուին։

ԺԲ.— Հրատարակել օրէնքներ, որոնց համաձայն վերոյիշեալ պայմաններուն չյարգելը պետութեան դէմ ամէնէն մեծ ոճիրը պիտի նկատուի։

ԺԳ.— Ջնջել կամ փոխել այն բոլոր կառավարական կամ միջկառավարական պայմանագրութիւնները, որոնք կը հակասեն վերոյիշեալ առաջարկներուն։

ԺԴ.— Խորհրդային Միութեան պատուիրակութիւնը լիազօր է կատարեալ զինաթափութեան իշխելու ծրագիրը իրականացնելու համար, անմիջապէս որ մասնաւոր պայմանագրութիւն մը կնքուի այս մասին, որպէսզի պատերազմական պիտոյքներու ջնջումը աւարտի մէկ տարուան մէջ։

Եթէ դրամատէր պետութիւնները մերժեն անմիջապէս ջնջել տեւական բանակները, խորհրդային կառավարութիւնը կ՛առաջարկէ զինաթափումը կատարել չորս տարուան մէջ։ Առաջին հանգրուանը պէտք է կատարուի գալ տարուան ընթացքին։ Զինուորական պիւտճէի յատկացուած գումարները ամէն պետութիւն կրնայ գործածել իր ուզած ձեւով, բայց միայն արդիւնաբերական եւ մշակութային նպատակով։

Պոլշեւիկեան այս ծրագիրը մերժուեցաւ միւս պատուիրակներուն կողմէ։ Առաջին յարձակումը գործեց Ֆրանսայի պատուիրակ ընկերվարական փօլ-Պոնքուր, որուն յաջորդեցին Պենէշ եւ Փոլիթիս։ Գերման պատուիրակ կոմս Պէրնսթորֆ առաջարկեց Լիտվինոֆի ծրագրին քննութիւնը յետաձգել յանձնաժողովի յառաջիկայ նստաշրջանին։

Ստանայի Համաձայնագրութեան ծրագիրը

Ենի Ասանա թերթը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Ստանայի մէջ ներքակալուած համաձայնագրութեան մասին.—

Ներքակալութիւններէն գրեթէ ամիս մը առաջ, Ստանայի Ռասիկանութեան Քաղաքական Բաժինը տեղեակ էր համաձայնագրութեան գործունէութեան։ Նոյն իսկ միջոցներ ձեռք առնուած էին՝ յանցանքի վրայ ձերբակալելու համար գանոնք։ Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցած ձերբակալութիւններուն վրայ սակայն, Ստանայի ոստիկանութիւնն ալ գործի ձեռնարկած եւ առաջին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ԿԻՆԵՐԸ ԱՅՐԵՐԷՆ ՇԱՏ

Վերջին մարզահամարին հաւաքածոյին, Թուրքիոյ ընդհանուր բնակչութեան թիւն է՝

13,649,945 հոգի, որու 6,854,404ը այր և 7,065,541 կին։ Ուրիշ խօսքով, կիները այրերէն շատ են։ Բաժանումը հետեւեալն է, քաղաքներու։—

Էնկիւրիի նահանգ՝ 197,851 կին, 206,868 այր, Պոլիս՝ 397,254 կին, 409,606 այր, Իզմիրնի՝ 76,931 կին, 73,958 այր, Էրզրում՝ 137,176 կին, 133,200 այր, Օրտու՝ 110,471 կին, 90,824 այր, Երզնկա՝ 70,027 կին, 63,942 այր, Իզմիր՝ 260,636 կին, 271,372 այր, Էսկիշէհիր՝ 79,612 կին, 74,583 այր, Ատանա՝ 111,25 կին, 116,401 այր, Աֆիոն Գարահիսար՝ 137,930 կին, 120,811 այր, Ամասիա նահանգ 59,189 կին, 55,756 այր, Ուրֆա՝ 104,397 կին, 104,142 այր, Այընթաբ՝ 112,531 կին, 99,073 այր, Պրուսա նահանգ 204,010 կին, 195,535 այր, Թէքիրտաղ՝ 66,222 կին, 65,898 այր, Տիարպէքիր 96,677 կին, 96,672 այր, Սվազ՝ 174,831 կին, 154,910 այր, Տրապիզոն՝ 160,464 կին, 132,109 այր, Կարս՝ 96,806 կին, 108,658 այր, Գաստէմունի 187,009 կին, 148,592 այր, Կեսարիա՝ 132,172 կին, 118,318 այր, Գոնիա՝ 262,313 կին, 239,915 այր։

Կը տեսնուի թէ Թուրքիոյ ամէնէն շատ բնակիչ ունեցող քաղաքը Պոլիսն է, որ ունի 806 860. իսկ երկրորդն է Իզմիր, որուն ընդհ. բնակչութիւնն է 532,009։

ՖՈՒԼԼԸՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Մասաչուսէթի կառավարիչը, Ֆուլլըր, որ անդրդուելի մնաց Սաքքօ-Վանցէթթիի ժահավճիռին վրայ, հակառակ իրեն սպառնացող վտանգներուն, երկու շաբաթ Փարիզի մէջ ապրելէ յետոյ, առջի օր Ամերիկա վերադարձաւ։ Ֆուլլըր ուրիշ անունով մը, իբրեւ պարզ գբօսաշրջիկ, իջած էր Փարիզի բարձր մէկ պանդոկը։ Մեկնելէն քանի մը օր առաջ իր իսկական անունով ստորագրեց հեռագիր մը, որով կ՛իմացնէր թէ Պար-լը-Տիւք հասած է, այցելելու համար այն տեղը, ուր պիտի կառուցուի Մասաչուսէթցի մեռեալներուն դամբարանը։ Փարիզցիները երբ իմացան թէ Ֆուլլըր Փարիզ եկած է, անիկա արշէն նաւ նըստած էր Շէրպուրկէն։

ԱԼՃԵՐԻՈՅ ԱՂԷՏԸ

Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ Ալճերիոյ աղէտը չափազանց մեծ եղած է։ Ողողուած հողամասերուն տարածութիւնն է 2500 քառակուսի քիլոմեթր։ Վնասը կը հասնի 600 միլիոնի։ Զոհերուն թիւն ալ նոյնքան մեծ է։ 250 եւրոպացիներ խեղդուած են, ինչպէս նաեւ 2500 բնիկներ։ Այն-թէմուշանի կողմէ կը վախցուի նոր աղէտ մը։

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԵՒ ՋԱՐԼԱԹՈՆ

Իտալիոյ պատերազմական նախարարը շրջաբերականով մը կ՛արգիլէ իտալացի զինուորականներուն պարել նոր եւ տարաշխարհիկ պարերը, «որոնք վարկեան են, ո եւ է լրջութիւն չունին եւ չեն պատշաճիր իտալական զեղեցկապատկան ճաշակներուն, ինչպէս նաեւ արքայական համազգեստներուն ու շքանշաններուն։ Իտալացի զինուորականը իր լրջութեամբ բարի օրինակ պիտի դառնայ ժողովուրդին, եւ պիտի պարէ միայն դասական պարեր, այլապէս խստիւ պիտի պատժուի։»

ՍԻՐԱՀԱՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ 29»ԻՆ

«ՆՈՅԵՄԲԵՐ

«Կարոտ ...»

Եվ ահա նորից ես քո առաջ, ո՛վ հայրենի հողի սուրբ կտոր, ո՛վ հայրենի ժայռեր, ձորեր, ո՛վ հայրենի ամպեր, ո՛վ հայրենի արև, որ ինձ ծնեցիր, ո՛վ հայրենի ամպրոպներ, որ ինձ դաստիարակեցիր, ո՛վ հայրենի ծառեր, որ ինձ հովանի եղաք, ո՛վ հայրենի ծաղիկներ, որ ինձ բուրեցիք, ո՛վ հայրենի ջրեր, որ ինձ զովացրիք, ո՛վ հայրենի ամեն ինչ, որ ինձ հետ ես եղել, ինձ հետ ես ապրել, ինձ հետ ես տառապել, ինձ հետ ես ուրախացել, ինձ հետ ես երգել, ինձ հետ ես լացել, ինձ հետ ես հառաչել, ինձ հետ ես հեծկլտացել, ինձ հետ ես ծիծաղել, ինձ հետ ես խնդացել, ինձ հետ ես ժպտացել, ինձ հետ ես ամեն ինչ արել, ինձ հետ ես ամեն ինչ տեսել, ինձ հետ ես ամեն ինչ զգացել, ինձ հետ ես ամեն ինչ ապրել, ինձ հետ ես ամեն ինչ վայելել, ինձ հետ ես ամեն ինչ տանջվել, ինձ հետ ես ամեն ինչ հիշել, ինձ հետ ես ամեն ինչ մոռանալ, ինձ հետ ես ամեն ինչ ներել, ինձ հետ ես ամեն ինչ սիրել, ինձ հետ ես ամեն ինչ ատել, ինձ հետ ես ամեն ինչ կռվել, ինձ հետ ես ամեն ինչ հաշտվել, ինձ հետ ես ամեն ինչ ուզել, ինձ հետ ես ամեն ինչ կամենալ, ինձ հետ ես ամեն ինչ ցանկանալ, ինձ հետ ես ամեն ինչ ուրախանալ, ինձ հետ ես ամեն ինչ տխրել

ՀՈՑՍԻ ԽՈՄՈՒՄԻ ՎՂԻՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿԻ ԴԱՏԱՒՈՐԱՆԻ ՓԱԿՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը, պարո՛ն Լեւոն Շամլեան, ասոր մասին։ Ինչո՞ւ համար ձեր ընկերները ձեզ ուղարկեցին Նովոսիպիրսկ։

Լեւոն Շամլեան կը ժպտի։ Ապա կը պատասխանէ.

— Ես ալ չեմ գիտեր։ Ինչո՞ւ համար ինծի ուղարկեցին։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։

— Ձեր կարծիքով ի՞նչ պիտի ըլլայ դատավարութեան վերջաւորութիւնը։

— Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ չեմ գիտեր։

— Ձեր կարծիքով ի՞նչ պիտի ըլլայ դատավճիռ

առթիւ ձերբակալած է չորս կասկածելիներ, որոնց տուներէն վտանգաւոր գրքոյկներ գտնուած են։

Քաղաքական բաժնի պետ Նիագի պէյ երկար քննութիւններէ յետոյ յաջողած է երեւան հանել համայնավարներու բոլոր գաղտնի նպատակները։

Ատանայի կազմակերպութիւնը ունէր հետեւեալ սկզբնատառերը . — Ս. Ք. Բ. Փ. (այսինքն՝ սիհուն թիւրք քոմիւնիսթ փարթիսի)։

Սիհունի թուրք համայնավար կուսակցութիւնը կը բաղկանար հինգ հոգինոց «բջիջ»ներէ։ Կուսակցութեան անդամակցութեան պայմանները ժուռաւ էն, որովհետեւ առանձին անդամակցութեան դրութիւնը չէ ընդունուած։ Անոնք որ կ'ուզեն անդամ ըլլալ, նախ պէտք է քանի մը «բնկեր» գտնեն, եւ «բջիջ» մը կազմել յետոյ մտնեն կազմակերպութեան մէջ։ «Բջիջ»ները ծանօթ չեն միւս «բջիջ»ներուն, կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը միայն ծանօթ է բոլորին։

Ատանայի կազմակերպութիւնը շատ նախնական բնոյթ մը ունի, տակաւին ո՛չ կանոնաւոր «բջիջ»ներ գոյութիւն ունին, ոչ ալ ժողով գումարուած է. միայն քարոզութիւններ կատարուած են ինպատս «Սիհունի թուրք համայնավար կուսակցութեան»։

Ատանայի մէջ ընդհանր ձերբակալուած են 14 հոգի. 3 հոգի ալ ազատ արձակուած են։ Հսկցուած է թէ կուսակցութեան բնդհ. քարտուղարի պաշտօնր ստանձնած էր «չօֆէօր» Շեվքէթ անուն անձ մը, որ Նախաձեռնարկ էղած էր Ատանայի կազմակերպութեան։

Ռումերը ինչո՞ւ դրուած էր

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հետազրէ թէ Հելլէնները նպատակ չունէին թուրք պատուիրակութիւնը էտիրնէ տանող կառախումբը օդը հանելու։ Հելլէն սահմանապահները սովորութիւն ըրած են ռումը մը դնելու երկաթուղագծին վրայ, որպէս զի արգիլեն ոեւէ կառախումբի սահմանը անցնիլը՝ առանց նախապէս կենալու։ Այս ռումբը զիջէն կը վերցուի՝ իւրաքանչիւր կառախումբի հասնելէն անմիջապէս առաջ, ու դարձեալ կը դրուի հոն՝ անգամ մը որ կառախումբը անցնի սահմանը։

Այս մեթոտը շատ վտանգաւոր է, կ'ըսէ թղթակիցը, եւ կրնայ դիւրաւ լուրջ միջադէպ մը առաջ բերել երկու երկիրներուն միջեւ, որոնց յարաբերութիւնները արդէն այնքան ալ լաւ չեն։

Ըստ թաշայի Ագգ. Մեծ ժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւններէն վերջ, այս միջադէպը կարելի է փակուած նկատել, սակայն Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ երկաթուղիով երթեւեկի խնդիրը մօտ օրէն կրկին պիտի արծարծուի։

Ապստամբութիւն արիւնով խեղդուած

Ուաշինկթընէն կը հետագրեն 30 Նոյ. Թուականով.—

«Նիւ Եորք Թայմզ»ի Պեսարապիոյ թղթակիցը անթելով կը հաղորդէ որ Տնիեսթեր գետի երկայնքը Ուկրայնական քաղաքներու եւ գիւղերու ապստամբական շարժումները արիւնի հեղեղներով մարած են պոլշեւիկ զինուորները։ Աշնան յաճախակի կռիւներ տեղի ունեցած են ապստամբներուն եւ խորհրդային ուժերուն միջեւ, ու 10 օր առաջ Մոսկուայէն հասած օգնական ուժերով կռիւը ընդհանուր բնոյթ ստացած եւ վերջացած է յեղափոխականներու պարտութեամբ։

Սահմանը կարելով Քիշնեւ հասած զոթթականները յայտնած են թղթակցին թէ վերջին երեք ամսուան ընթացքին 4500 ապստամբ գիւղերէ սպաննուեցան Ուկրայինայի մէջ, քանի մը գիւղեր հիմնայատակ այրեցան եւ հունձքերը փճացան։

Կը հաստատուի թէ Օտեսայի մէջ մարտանաւի մը նաւաղները ապստամբած են, յետոյ մարտանաւը զրաւուելով նաւաղները գնդակահարուած են։ Այժմ պոլշեւիկները զսպած են ապստամբական ամէն շարժում։

Պոլսոյ մէջ 230 դեղարանիներ պիտի փակուին

Անցեալ տարի Էնկիւրիի Ազգային Մեծ ժողովին կողմէ ընդունուած դեղագործներու օրէնքին համաձայն, Առողջապահական գործավարութիւնը կուսակալութիւններուն ղրկած է հրահանգ մը, որուն համաձայն իւրաքանչիւր 10,000 հոգիի համար մէկ դեղարան միայն պիտի պահուի, իսկ մնացեալները պիտի փակուին։

Նկատելով որ Պոլսոյ բնակչութեան թիւը 700,000 է, 70 դեղարան միայն պիտի պահուի եւ մնացեալները պիտի փակուին։ Վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան սակայն թէ ներկայիս Պոլսոյ մէջ կան 300 դեղարաններ։

Առողջապահական գործավարութիւնը տարի մը միջոց տուած էր նոր օրէնքին գործադրութեան համար, այդ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, այժմ պիտի գործադրուի։ Դեղագործներու Միութիւնը նիստ գումարելով խորհրդակցութիւններ կատարած է կացութեան մասին։ Կարգ մը դեղագործներ կը խորհին միանալ եւ միասին գործել։ Այլ եւս թոյլ չպիտի տրուի, որ Մըսըը Զարշըի խանութպաններ բժշկական դեղեր ծախեն։

Մօտ առենէն Պոլսոյ Առողջապահական Տնօրէնութեան պաշտօնատան մէջ մասնաւոր յանձնաժողով մը նիստ պիտի գումարէ, դեղարաններու տեղն ու թիւը որոշելու համար։ Շատ մը դեղագործներ հիմակուընէ սկսած են հաշուեյարդարի ենթարկել իրենց գործերը։ Առողջապահական գործավարութիւնը այսպէսով կը յուսայ գոհացնել Անատոլուի դեղագործի պահանջը։ Այսուհետեւ նոր դեղարաններ չպիտի բացուին, եւ դեղագործական վարժարանը աւարտողները իրր պաշտօնեայ կամ ընկեր պիտի աշխատին դեղարաններուն մէջ։ Իսկ անոնք որ պիտի ուզեն առանձին դեղարան բանալ, ստիպուած են Անատոլու մեկնիլ։

Մակեդոնացիներ կը գործեն

Կէվկէլիէն (Սերպիա) կը հետագրեն թէ յիշեալ քաղաքի մէկ փողոցին մէջ մահափորձ կատարուած է վաճառականի մը վրայ, որ վերջերս մերժած էր աջակցիլ Մակեդոնական Ցեղափոխական կազմակերպութեան։ Կ'ենթադրուի որ մահափորձը կատարուած է մակեդոնացի հայդուկի մը կողմէ։ Վաճառականը ծանրապէս վիրաւորուած է։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջակայքի բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ֆաքէ օ ֆլէռ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէնթրօ Թ'Թալի։

Օրակարգ.— Ջեկուցում շրջ. կոմիտէի եւ ընտրութիւն։

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՑ ԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՄԲԱՐԱՆՈՑԸ

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ"

Այս օրերուս հրապարակ ելաւ եւ ունի սովորական հատորներու էջերով հազար չորս հարիւր երեսներ եւ անհամար գեղագուշատիպ պատկերներ։ Գրչի ու գեղարուեստի հայ վարպետներ ժամադիր եղած են հին իրենց հին ու նոր անտիպ էջերով։

Թուղթ եւ տիպուտառ՝ անմրցելի։ Գին՝ 50 ֆր., դիմել հեղինակին՝ 208 bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ժուանվիլի Շ. Մ. Ը. Մ-ի մասնաճիւղի այս տարուան պարահանդէսը վաղը Շաբաթ երեկոյ, տեղւոյն Tête Noire (24 Quai Beaubourg) մեծ սրահներուն մէջ։ Երգ, դաշնակ, ներկայացում, Թաւիսա Աբգարի եւ վրացի պինաւի ընկերակցութեամբ կովկասեան պարեր, Ցագ-պանտ եւ եւրոպական պարեր։ *Մուտք 5 ֆր.։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Յ. Դ. Ադբիւր սերոբ խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի առաւտ ժամը 10.30ին, ֆաքէ օ ֆլէռ տը Լիւնի վերնայարկը։

Շ. Յ. Դ. Պէլվիլի կոմիտէի դա. սախօսական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 Fbg-du Temple։ կը խօսի ընկ. վազգէն Շուշանեան։

Շ. Յ. Դ. Սարսէլի Շրայր խումբի ընկերները ժողովը կը հրաւիրուին այս կիր. ժամը 2.30ին, Rue des Beauves, Hôtel Beausé-jourի մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Շ. Յ. Դ. Լուառի շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ ՍԷն-Շաժոնի ընկերները ընդհ. ժողովի այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է իրենց անդամատեսլերով։ կը հրաւիրուին սահիպողաբար ՍԷնթ-Էթիէնի ներկայացուցիչները։ Օրակարգ.— Ջեկուցում շրջ. կոմիտէի եւ ընտրութիւն։

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Շրայր», ենթ. կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին (հան ըսուած նախկին գաղթականի քովի սրճարանը)։ Բոլոր ընկերներու եւ մանուկնդ ՍԷնթ-Ընթուանի ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անպայման անդամատոմսերով։

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» եեթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ 5 գեկտ. երկուշաբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

Ալֆորվիլի երիտ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, 138 Rue Etienne Doletի սրճարանը։ կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին բոլոր անդամները հին թէ նոր։

Շ. Մ. Ը. Մ. Շավիլ-վիւօֆլէյի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ վաղը՝ շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Pointe de Chavilleի սրճարանի սրահին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի ցաժարուի։

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՏԵՂԱՆ

կազմակերպուած Շ. Ե. Ո. միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, իր նախաձեռնած ձմեռնային դասախօսութեանց առթիւ նուիրուած նոր սեզոնդի դասախարակութեան։ Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլօրիա ճաշարանը, 61 Rue Mr. le Prince. բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին։

ՄՈՒՏՔ 7.50 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՐՍԷՅԻ «ՅԱՌԱՋ»Ի

գործակալն է

Գ. ՄԵՐԻԿԵԱՆ

որ փոխադրուած է 13 Rue des Dominicaines, Marseille.

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ'ԵԼԼԷ

ԲՌՆԻ ՍԻՐՈՒԼՏՈՒԲ...

ՔՐՔՋԱԼԻՐ ՋՈՒԹԵՇՏԸ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Ուրֆացի Գէորգ Յակոբ Սեւեան, այժմ 20 տարեկան, 1922ին Ուրֆայէն մեռնելու Արեւելքի նպատակով մտադրի Ձէպէլ-Պէրնան որբանոց փոխադրուած է, անկէ ալ Ֆրանսա. Գրել՝ իր եղբօր՝ Ներսէս Յակոբ Սեւեանի, Հայոց եկեղեցին, Պալտատ, Իրաք։

— Երբեմն Ցէսին (Ֆրանսա), բնակող եւ ներկայիս բնակավայրը անծանօթ Յունագի իլիա (մականունեանցն Գրիգորեան)ի որդ կամ մեռած ըլլալը եւ կամ ուր գտնուիլը գիտցողները կը խնդրուի իմաց տալ կաթոդիկոսական պատուիրակութեան 80, Avenue Péreire, Asnières. (Seine).

— կարապետ Պետրոսեան (Խարբերդի Զոր Գիւղէն) կը փնտռէ իր հօրեղբօր զաւակները Պետրոս եւ փարիզ որոնք 1923ին Յունաստանի Շայոց որբանոցն էին։ Իմացնել կարապետ Պետրոսեանի, 40 բիս Ֆօմբնիքէն, Մարսէյլ։

— *Կարեւոր գործի մը համար կը փնտռուի Տիկ. Ռատանիկեան որ վերջերս Ռումանիա իր եղբօրը մօտ գացած ըլլալը իմացուած է։ Իմացնել* E. Berberian, 208bis Rue Lafayette, Paris (10e).

— *Կը փնտռուի Օրտուցի Գէորգ Անմահեան, 21 տարեկան, որ մինչեւ 1924ի վերջերս կը գտնուէր Ամէնքի Ջափրան որբանոցը, եւ այժմ կը կարծուի թէ Ֆրանսա եկած է. իմացնել՝ իր եղբօրը՝* Mardiros Anmahian, Collegio Armeno Mechitarista, Viale Umbria No. 62, Milano, (Italia).

— *Իզմիրցի Տիկին Մարթուհի Ամանօգեան կը փնտռէ իր որդիներէն Մանւփանը որ Իզմիրի դէպքին Հալեպ Բունարէն գերի բռնուած էր, իր միւս եղբայրներն էին Կարապետ եւ Ալէքսան, Մանւփանը կ'աշխատէր Ֆրանկաց թաղը վաճառատան մը մէջ։ Մանւփանին ո՛ւր գըտնուիլը իմացնողները իբր նուէր պիտի առանան 500 ֆրանք։ Հասցէ.*— J. Avanozian, 24 Bld. Hagues, St. Bernabé.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Լիւքս ցերմակեղէններու եւ ֆիլ թիրէ (fil-tiré) չինող լաւ գործատուրիներ։ Ներկայանալ նմոյշներով. Maison Rotmann, 87 Rue Réaumur, մէթրօ Sentier.

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ուր կը գտնուի ճոխ մթերք մը վիպական, դրական, բանաստեղծական, թատերական, ևն. դիրքերու, երգարանները ձայնագրուած հայկական եղանակներ կոմիտաս Վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յատնի հայ երաժիշտներու։

Զօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները։

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ Դիմել՝

N. Agopian, 95Cours Richard Vitton, Lyon, Montchat.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - EDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H TEURNIEP

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Վարպետ կօշկակարի մը մօտ վարպետ կօշկակար մը եւ օգնական կարող գործաւոր մը։ Դիմել՝ 13 Rue de Paris, Asnières (Seine)։ Աւուրսանները 8—12 կէս օրէ վերջ 2—7։

ԿՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն տրուի։ փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն տատունեանս հասցէին՝

K. AVANEZIAN

Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻԻՍ"

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre

(«ՖԷՊԻԻՍ» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է սական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մեծ ընտրանի մը։

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անհաւասարութեան դէպ մը գտնելէ զատ, իւրաքանչիւր կտորի նուէր, մեզի կից «ՖԷՊԻԻՍ» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենաք։

Փութացէք օգտուիլ այս անհամեմատ առթիւն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար 15։

Հ. ՀՈՎՏԱՆՆԵՍ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՄՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՆ

Ալբաստին պատիւը 20, Թափառաշրջիկներ 15, Ալչկան մարդը 10, Աբիւնի ձորը 4, Շարշըլը Աբթին 5, Ուշ լիճի 3, Աբշին մարդ ալ 10, Ղաշան 6, 8, 10, 12.50, Երդարան 5, 6, 7.50, 10, 25, Աքսուլ 20, Անույշ 5, Դուրեանի քերթուածները 5, Տաղք եւ նամականին 5, Ղարիպ 5, Աւազակապետ 30, Թիւտպարը 30, Հօճա Նասրէտտին 20, ՋԱՐԼՍԹՕՆ 1.50, Լուսթիւնը 7.50, Մուրացկանները 7.50, Շուշանիկ 6, Փր.Ուզեցոյց 6, Իսքենտուցիչ զրուցատրութիւն 10, ԱՇԱՐՈՒԵՑԻ ՋՕՀԱՐՄԻ, ՕՏԵԱՆ ամբողջ գործերը, Լուսանկարչական ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑԻ Հայ երգեր (2 տետր.) 30, Հոգիի ձայներ 15, Նոր երգեր 15, Հայ գեղջուկ երգեր 15, բոլորը նօթաներով, Հովիկ 6, Ոսկի օրորը (2 երգեր ձայնագր.) 1, Ձայնագրեալ երգեց. Ս. Պատարագիչ 6, Դատաւոնքի 50, Ինչպէս նաեւ զանազան, թատերական գործեր, նոր բառարաններ, բժշկական գիրքեր, բոլորը ԱՆՄՐՑԵԼԻ գիներով։

ԳՐԱՏՈՒՆԱԿԱՆ ՁՐԻ։ Դիմել՝ նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI Quihou, St. Mandé (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ընդունի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Չ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԸՆՀԱՐԱԾԱԾՔՆ ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՆՑՈՒԱՀԱՆՁԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարանի առջեւ։ Ժառանգութեան, ամուսնալուծումի, անձնագրի եւ անցագրի գործութիւններ, ֆրանսական քաղաքացութեան ստացում, կալանական եւ վարչական ամէն տեսակ գործերու հետապնդում։

ԱՐԱԳ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

Contentieux Générale, 5 Rue Cardinal Mercier, Paris 9e

Tél. Central 96—70 եւ 97—39 Metro Clichy

» Gutemberg 46—65 եւ 71—29 Nord Sud Trinité

Խորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9էն 12 և 2էն 6 բացի Կիրակիէ։

Եթէ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ապրիլ արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական եւ յունական ամէն տեսակ փլաքներ, նաեւ լաւ ուիներ եւ Թել, ինչպէս գիտէք նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը։ Յարմար գինով։ Բաց է ամէն օր։ 28 Rue le Sage, Paris (20e). մէթրօ Belleville

Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան եւ հպատակութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ զատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու եւ գիւրհականերու թարգմանութեան։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ԿԱՆ

կազ, ջուր եւ էլեկտրականութիւն մրասին։ Գիները մատչելի։ Դիմել՝ 36 Rue Damesme, Paris հացագործին եւ հարցնել նշանեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ վարպետ կօշկակարի մը մօտ վարպետ կօշկակար մը եւ օգնական կարող գործաւոր մը։ դիմել՝ 13 Rue de Paris, Asnières (Seine)։ Աւուրսանները 8—12 կէս օրէ վերջ 2—7։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, շեն. Passy

կը կատարէ ֆրանսական յունական մանելու գործողութիւնները։ AFFIDAVITի (Աֆֆիտավիթ) դիմել՝ ամէն օր կէսէ վերջ ժամը 4—7։

ԱՄԱԿԱՐԱՆ

1 Դեկտեմբեր 1927

ԳՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի)	100 Mark	
Թրքական ոսկի	100 L. Trq.	
Թրք. ոսկի	» or	
Մէճիտիէ	Médjidié	
Լէվա 100 հատ	Léva	
Տրախմի	»	Drachme
Լիր	»	Lire
Պելճ ֆրանք	»	Belga
Զուից.	»	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ	Ley	
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԾԱԹԱՓՈՂ

Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	1	Cr. Fonc. Eg.
»	II	»
»	III	»
Թաւրիզի երկաթգ.	Lots turcs	

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

3 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 509

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐԷՆ ԼՕԶԱՆԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Թուրքիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ դեսպաններու փոխանակութեան առթիւ, *Հայրենիք* դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (22 Նոյ.)՝

— «Դեսպաններու փոխանակումը Թուրքիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ, ինչպէս յայտնի է, ժամանակաւոր եւ անհաստատ բնոյթ ունի, որովհետեւ տակաւին վաւերացուած չէ տեւական դաշնագիր մը երկու պետութեանց միջեւ։ Եւ եթէ ամերիկեան Վերակոչը առաջիկայ նստաշրջանին եւս երկու երրորդի մեծամասնութիւն մը չկարենայ գոյացնել եւ վերջնականապէս յետ մղէ Լօզանի դաշնագիրը, այն ատեն խիստ փափուկ կացութիւն մը պիտի ստեղծուի Էնկիւրիի եւ Ուաշինկթընի կառավարութեանց համար, որոնք, առանց բաւականաչափ հիմեր ունենալու իրենց երեսը կորսնցուցած քալլի օրինակութեան մասին, ժամանակէն առաջ վազեցին՝ կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնելով իրենց երկիրները եւ այդպիսով հարթել ձգտելով եղած դժուարութիւնները։

«Մինչեւ Մուխթար պէյ Ուաշինկթընի հասնի (հասած է արդէն, յառ.), ամերիկեան Վերակոչան ալ ոկսած պիտի ըլլայ իր ձմեռուան նստաշրջանը, ուր ամենայն հաւանականութեամբ վերջնականապէս պիտի որոշուի Լօզանի դաշնագրի բախտը։

«Ապահովաբար պատահական չէ այդ զուգադիպութիւնը։ Թրքական դեսպանը հարկաւ չիզար Ամերիկա անտարբեր ու կրաւորական դերքէ մը դիտելու համար այս երկրին մէջ Լօզանի դաշնագրին շուրջ մղուած պայքարը։ Բնական է սպասել, որ Մուխթար պէյ իր տրամադրութեան տակ գտնուած բոլոր միջոցները ի գործ պիտի դնէ, աւելի ևս ուժ տալու համար Լօզանի դաշնագրի պաշտպաններուն՝ անոնց ձեռքը դնելով նոր զէնքեր, եւ գանոնք կշտամբելով նոր բառեր խոստումներով։

«Այս պարագան նկատի պէտք է առնեն բոլոր անոնք, որոնք դէմ են Լօզանի դաշնագրին։ Մասնաւորապէս ամերիկահայ մեր հայրենակիցները, որոնք չեն ուզեր այդ չարաշուք դաշնագիրը վաւերացուած տեսնել, այսուհետեւ կրկնապատկուած եռանդով պէտք է կենան Լօզանի դաշնագրին ընդդիմադիր կոմիտէի կողքին, տրամադրելով անոր բաւականաչափ նիւթական միջոցներ, պայքարը շարունակելու համար։»

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Լիբանանի Քաղաքական Ժողովը որոշած էր Պէյրութի երիք հեռաւոր թաղերուն-Մուսէյթպէ, Բասպէյրութ եւ Թապարիս-մէջ հիմնել վարժարաններ, անուանում ընելու դատապարտուած բազմաթիւ փոքրիկներ, փրկելու համար այդ դժբախտութենէն։

Արդէն Մուսէյթպէ թաղին մէջ 50 աշակերտներ արձանագրուած են եւ ուսուցչուհի մըն ալ վարձուած։ Նշանակուած յանձնախումբը կը շարունակէ հանգանակութիւնը։ Յարդ 70 ոսկիի մօտ դումար մը հաշուեյիսուած է եւ կայ կալ որ դեռ 100ի բարձրանայ։

Առ այժմ վարձուած է ընդարձակ սենեակ մը որ պիտի կրնայ 50 աշակերտներու բաւել։ Յանձնախումբը իսկոյն պիտի ձեռնարկէ նոր տաղաւարի մը շինութեան։

Միւս թաղերու համար Քաղ. Ժողովը որոշած է յառաջիկայ տարի իրականացնել իր ծրագիրը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Յունաստանի ծանուցագիրը Թուրքիոյ

Գուլէյի Պուրկազի թուրքեւհելլէն ծանօթ միջադէպը դեռ չէ փակուած։

Աթէնքէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հելլէն կառավարութիւնը ուժգին բողոք մը ուղղած է Էնկիւրիի կառավարութեան՝ Ազգային Մեծ Ժողովին մէջ Յունաստանի դէմ գործածուած խիստ խօսքերուն համար։ Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ այս կարգի խիստ խօսքեր չեն պատշաճիր Յունաստանի ներկայիս բռնած ուղղամիտ քաղաքականութեան, ուստի եւ շատ գէշ տպաւորութիւն առաջ բերած են Յունաստանի մէջ։

Պոլշեւիկեան համագումարը բացուած

Պոլշեւիկեան 15րդ համագումարը, որուն անհամբեր կը սպասէին ընդդիմադիրները, առջի օր բացուեցաւ Մոսկուայի մէջ։ Ներկայ էին 1500 պատգամաւորներ, եկած Խորհրդային Միութեան զանազան կողմերէն։ Առաջին նիստը յատկացուեցաւ ընդդիմադիր խմբակի պետ Տրոցկիի եւ Զինովիեւի խնդրին։

Այս համագումարը պատմական Թուական մը կը կազմէ համայնավարութեան համար, քանի որ պիտի ճշդէ կուսակցութեան վերջնական դիրքը հանդէպ ընդդիմադիրներուն։

Վերջին համագումարը տեղի ունեցած էր 1925ի Դեկտեմբերին, երբ Ստալին տարած էր յաղթանակը Զինովիեւի եւ Կամէնէֆի վրայ։ Անկէ ի վեր Ստալին՝ յենած Կէպէուի վրայ, իր դիրքը ամրապնդեց եւ ի վերջոյ ջախջախեց ընդդիմադիրները։

Ընդդիմադիրներու «կարմիր խաչ»ը

«Թայմս» կը գրէ թէ խորհրդային իշխանութիւնները, որոնք կնքած էին անձնասպան եոֆֆէի գոյքերը, գտան խիստ կարեւոր փաստաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ եոֆֆէ եւս ընդդիմադիր վարիչներէն էր եւ տնօրէններէն մէկը «կարմիր խաչ» անուն գաղտնի կազմակերպութեան մը։ Այս վերջինին նպատակն էր օգնել այն ընդդիմադիրներուն, որոնք կը հալածուին Ստալինի կուսակցութեան կողմէ։

Գտնուեցաւ յիշեալ կազմակերպութեան ծրագիրը, որուն համաձայն օգնութիւններ կ'ըլլան ոչ միայն ընդդիմադիրներու համայնավար անդամներուն, այլ նաեւ այն ոչ-համայնավար «համակիր»ներուն, որոնք կը բանտարկուին Ստալինի հրամանագրով։ «Կարմիր Խաչ»ը օգնութեան մասնաւոր հիմնադրամ մը ունէր. կեդրոնը Մոսկուա կը գտնուէր եւ մեծ քաղաքներու մէջ մասնաճիւղեր ունէր։

Անգլիա եւ Միջագետքի նաւթագիր կը կնքեն

Ֆեյսալ Թագաւորը տակաւին Լոնտոն կը մնայ եւ կը շարունակէ իր տեսակցութիւնները պետական շրջանակներու հետ։ Անգլիական թերթերը կը գրեն թէ բանակցութիւնները լաւ ճամբու մէջ են եւ թէ վէճի առարկայ բոլոր կէտերուն մասին կարելի եղած է համաձայնութիւն մը գոյացնել։

Միջագետքի վարչապետ Ճաֆէր փաշա, որ կիրակի օր Լոնտոնէն մեկնած էր Պաղտատ վերադառնալու համար, ստիպողաբար ետ Անգլիա կանչուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին նոր դաշնագիր մը պիտի կնքուի Անգլիոյ եւ Իրաքի միջեւ եւ թէ վարչապետին Լոնտոն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է՝ դաշնագիրը ստորագրելու համար։

Բուլղարի գործարանները կը տեղափոխուին

Պերլինէն կը հեռագրեն.— Քանի մը տարիէ ի վեր ծրագիրներ կը կազմուին ջնջելու համար վէսթֆալիոյ ծանր ճարտարուեստի փոխադրութեան ահագին ծախքերը, Ռուրի շրջանէն դէպի Հոհենոսի եզերքները՝ Տիւսէլտորֆէն մինչեւ Համպորկ։ Այդ շրջանին մէջ գետի միջոցաւ փոխադրութիւնը աւելի աժան է եւ աւելի դիւրին։

Այս խնդիրը դարձեալ օրակարգի վրայ դրուած է։ Երկու մեծ հաստատութիւններ՝ Քրուփն ու Ֆէյնիքսը՝ իրենց գործարանները ու ձուլարանները Էսսէնէն կը փոխադրեն աւելի յարմար վայրեր։ Քրուփ կը ծրագրէ իր գործարանները փոխադրել Ռայնհաուզէն՝ Հոհենոսի վրայ, արդէն Էսսէնի մեծ գործարանները կը տեղափոխուին դէպի հիւսիս՝ Ռայն չհերնէ Քանալ։

Ազգային գլխաւոր գործարանը պիտի կառուցուի Էսսէն-Պորպէքի մէջ, որ արդէն Քրուփի սեփականութեանց մաս կը կազմէ։

Առեւտրական Ագգերու Դաշնակցութիւնը

Մոսկուայէն անթել հեռագիր մը կ'ըսէ թէ երեքշաբթի օր Քապուլի մէջ Աֆղանիստանի եւ Պարսկաստանի միջեւ ապահովութեան դաշինք մը կնքուեցաւ։ «Ասիկա վերջին օղակն է այն շղթային, որ կը միացնէ Խորհրդային Ռուսիան, Թուրքիան, Պարսկաստանը եւ Աֆղանիստանը։ Աֆղանիստան չնդկաստանի սահմանակից է, որով այս միութիւնը կը տկարացնէ Անգլիոյ դիրքը այդ շրջանին մէջ»։

Հայ միջնորդի մը գլխուն եկած փորձանքը

Գոհար Աղէնի հայ միջնորդ մը՝ Պ. Մինաս Փիլիպոսեան, որ կը բնակի լա Պաս, առջի օր Սէն-Մէրի Թաղի ոստիկանատունը ե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ ԶԱԽՈՂԱՄ

Առջի օր գրած էինք թէ չորս օրուան համար խաղաղութիւն հաստատուած է եգիպտոսի մէջ, չէզոք հայրենակիցներու միջամտութեամբ։

Եգիպտոսի վերջին Թղթաբերը կ'իմանանք թէ այս ձեռնարկն ալ ձախողած է։ Այս առթիւ Ալեքսանդրիայէն կը գրեն *Յուսաբերի* (25 Նոյ.)՝

—Համերաշխական ձեռնարկը, որ խումբ մը չէզոքներու կողմէ սկսուած էր եւ որուն ընդառաջ գացած էր Հ. Յ. Դ. Տեղական Մարմինը, արդէն իսկ վիժեցաւ։

Չէզոքները Դաշնակցական պատասխանատուներուն ներկայացուցած են հետեւեալ առաջարկները, Նոյ. 22ին, պահանջելով անոնց պատասխանը հետեւեալ օրը, Ջորեքշաբթի.—

1.— Թեմական ժողովի վիճակաւորները չդադրեցնել անդամները ի սէր գադուեթին մէջ խաղաղութիւն հաստատելու՝ ինքնաբերաբար եւ ամբողջովին կը հրաժարին։

2.— Վեց նոր անդամներ, առաջարկուած Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ կ'աւելցուին ընդհանուր ժամեայ յանձնախումբին վրայ, պայմանաւ որ չէզոք ազգայիններ ըլլան։

3.— Ընտրողական ժողովը կը բաղկանայ երեք բոլորովին չէզոք ազգայիններէ, երկու դաշնակցականներէ, երկու ռամկավարներէ եւ երկու ինչ ականներէ։

Դաշնակցական պատասխանատուները գրաւորապէս ներկայացուցած են իրենց պատասխանը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

«Քննութեան առնելով չէզոք ազգայիններու բերած առաջարկը, ճարկ կը համարենք յայտարարել հետեւեալը.

1.— Չէզոք ազգայիններու բերած առաջարկը իբր ելակէտ ունի ոչ թէ օրէնքն ու սահմանադրութիւնը, այլ այսօրուան ստեղծուած փաստական կացութիւնը։

2.— Հոկտ. 29ի աքթը, որով խումբ մը ազգայիններ բռնի կերպով տիրացած են առաջնորդարանին, իրենց այս աքթը վաւերացնել տալով Գորգոմ Սրբազան Գուշակեանի կողմէ, վտանգաւոր նախընթաց կը ստեղծէ գաղութիս կեանքին մէջ՝ իրաւունք տալով իւրաքանչիւր խումբ մը քաղաքացիներու պատեհ վայրկեանին յարձակելու Առաջնորդարանին վրայ եւ բռնութեամբ տիրանալու անոր։

3.— Այս վտանգաւոր նախընթացներու առաջն առնելու համար, մենք պատրաստ ենք մեծամեծ զիջումներու — ըլլայ թեմականի, ըլլայ քաղաքական աթոռներու թիւին նկատմամբ— պայմանով սակայն, որ ամէն խաղաղարար առաջարկ ի մի ունենայ օրէնքն ու սահմանադրութիւնը։»

Պլօքը իր կողմէ գրաւոր յայտարարութիւն մը տուած է, յայտնելով որ չէզոքներու առաջարկներէն 1 եւ 3րդ կէտերը ընդունելի են իրենց համար, իսկ 2րդ կէտը՝ ոչ։

2րդ կէտի մասին Պլօքը առաջարկած է որ Առժամեայ Յանձնախումբին վրայ աւելցուին ոչ թէ 6 հոգի (ինչպէս չէզոքները առաջարկած են), այլ 2 հոգի, ոչ - Դաշնակցականներ, Պ. Պ. Բարսեղ Օհանեան եւ Յ. Ազատաբեան։

ՏԵՍԱ՞Ծ ԵՍ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԸ ՈՐ ՁՐԻ ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱՅ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀԱԿՈԲՅԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ» ԹԵՐԹԻ ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՐՑԵՐԻՆ

— Ինչպե՞ս է ստեղծվել Ձեր գրական կոչումը, ինչպե՞ս եք դարձել գրող։

— Ես ծնվել եմ 1898 թվականին Ալեքսանդրապոլում, ուսանողական տարիներիս սկսել եմ գրել, բայց ոչ մի գրական ձգտում չեմ ունեցել։ Ինձ համար գրականությունը միայն ժամանց է եղել։ Ես ուզում էի ինչ-որ մասնագիտություն ձեռք բերել, որպեսզի ինձ ապահովեի։ Ուսումս ավարտելուց հետո ես ուսուցչություն արեցի, հետո ծառայության անցա։ Ծառայության ժամանակ էլ գրականությամբ չեմ զբաղվել։ Ես ինձ համար գրականությունը միայն ժամանց էի համարում։ Ինձ համար գրականությունը ոչ թե կոչում էր, այլ ժամանց։ Ես ինձ գրող չեմ համարել

ՅՈՑՍԻ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՎԱՀԱՆԱՊԵՏԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ե. ԽԻՒՐԻՆԵԱՆ

— Էհ, զոյգ է, զոյգ է, — ասաց Ալեքսանդր Մակեդոնացին, երբ Դիոգենէս Սինոպացին իր տակառին մէջ պառկած էր գտաւ արեւուն տակ։

— Ես ալ կ՚ուզեմ, որ ես ալ զոյգ ըլլամ, — պատասխանեց Դիոգենէս։

— Ինչո՞ւ, — հարցուց Ալեքսանդր։

— Ես չեմ գիտեր, — պատասխանեց Դիոգենէս։ — Ես միայն գիտեմ, որ ես ալ զոյգ ըլլալու կ՚ուզեմ։

Ալեքսանդր Մակեդոնացին, որ Ասիան նուաճելու կ՚երթար, ուզեց Դիոգենէսի ուզածը կատարել։ Ան հրամայեց, որ Դիոգենէսի տակառին մէջ պառկած տեղը, ուր ան կը գտնուէր, ուրիշ տակառ մը դնեն։ Ան ուզեց տեսնել, թէ ինչպէս պիտի կատարուի այդ գործողութիւնը։ Ան ուզեց տեսնել, թէ ինչպէս պիտի կարենայ Դիոգենէս տակառին մէջէն դուրս գալ։

Ալեքսանդրի զինուորները տակառը գետնին վրայ գլորեցին։ Դիոգենէս տակառին մէջ էր։ Ան ոտքերը վեր բռնեց, ետքը ձեռքերը եւ գլուխը։ Ան ուզեց տակառին մէջէն դուրս գալ։ Ան ուզեց տեսնել, թէ ինչպէս պիտի կարենայ դուրս գալ։

Ալեքսանդր Մակեդոնացին ուզեց տեսնել, թէ ինչպէս պիտի կարենայ Դիոգենէս տակառին մէջէն դուրս գալ։

Դիոգենէս տակառին մէջէն

Թալով պատմեց գլխուն եկած հետեւեալ սիռեղի փորձանքը.—

— Այս առաւօտ, ինչպէս ամէն օր, Շօշա փողոցի մէկ ղրամատունէն առի կաշիէ երկու պայուսակներ, որոնցմէ մէկուն մէջ 700,000, միւսին մէջ 300,000 ֆրանք արժէքով թանկագին քարեր եւ ադամանդներ կային: Հաղորդակցութեան գնացքին միջոցներ գործածելով հասայ Ռիվոլի փողոցի մէկ մեծ վաճառատունը: Սակայն այդ պահուն ձեռքս ունէի միայն պզտիկ պայուսակը: Միւսը, որ 700,000 ֆրանքի գոհարեղէն կը պարունակէր, գողցած էին ձեռքէս»:

Անծանօթ նշանաւոր գողը յաջողած էր խոշոր պատառը թոցնել: Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց զայն երեւան հանելու համար:

Փիլիպոսեան 29 տարեկան է:

Իրեն վստահուած ադամանդները կը պատկանէին իր յաճախորդներէն Պ. Խնտամեանի եւ Փէրէյայի:

Թերթի մը համաձայն, Պ. Փիլիպոսեան Իւնիոն փարիզիէնի Ր ղրամարկղէն մէկ միլիոն արժէքով ադամանդները առնելէ վերջ, երկու մասի բաժնած է. 700,000 ֆրանքի ադամանդներն ու մարգարիտները դրած է վերարկուին ձախ գրպանը. իսկ 300,000նոցը ալ գրպանին մէջ: Յետոյ մեծ Պուլվարներէն առած է է R օթոպիւսը: երբ հասաւ Օթել տը Վիլի հրապարակը, ուր կը վերջանայ R գիծը, եւ ամէն մարդ վար իջաւ, Փիլիպոսեան նշմարեց որ ձախ գրպանի ծրարը գողցուած էր, հաւանաբար օթոպիւսի դուրսի կողմը, ուր կանգնած էր ամբողջ ճամբու ընթացքին:

Աֆղանիստանի եմիրին ճամբորդութիւնը

Աֆղանիստանի թագաւոր Ամանուլլահ խան Հինդշաբթի օր ֆապուլէն ճամբայ ելաւ դէպի Պոմպէյ, ուսկից շոգենաւ պիտի նստի Եւրոպա գալու համար: Հաւանաբար առաջին անգամ Իտալիա ցամաք պիտի ելլէ, յետոյ պիտի գայ Ֆրանսա, անկից ալ պիտի երթայ Անգլիա:

Թագաւորը 35 տարեկան է եւ որդին է Էմիր Հապիպուլլահի, որ 1919ին սպաննուեցաւ ձէլալապատի մէջ: Ամուսնացած է փառաբիգի նախկին ափղան դեսպան եւ այժմ արտաքին նախարար Սարտար Մահմուտ խան Թարզիի աղջկան հետ: Ունի տղայ մը եւ աղջիկ մը: Գահաժառանգը կ'ուսանի փարիզի մօտ վանվի լիսէ Միշլէնի մէջ, ուր կան ուրիշ ափղան աշակերտներ ալ:

Ամանուլլահ խան ունի ուրիշ եօթ եղբայրներ, որոնց ամէնէն մեծը 39, ամէնէն պզտիկը 12 տարեկան է: Երբ հայրը սպաննուեցաւ, հօրեղբայրը ինքզինքը թագաւոր հռչակեց եւ մեծ եղբայրը հպատակեցաւ: Երիտասարդ Ամանուլլահը տապալեց զայն եւ տեղը ինք անցաւ:

Այժմ իրեն կ'ընկերանան թարզի խան եւ ուրիշ երեւելիներ:

Փորտրիկ Սեւ եւ կասպից ծովերուն վրայ

Կովկասէն կը հեռագրեն թէ կասպից և Սեւ ծովերուն վրայ բուռն փոթորիկ կը տիրէ: Կասպիցի ամբողջ հիւսիսային մասը սառած է:: Շիլոյէ կղզիներուն մօտ նաւ մը ընկղմած է իր բոլոր նաւաստիներով:

Աստրախանի մէջ վոլկան սառոյցի ահագին զանգուած մըն է: 23 ձկնորսանաւեր սառոյցներու մէջ մնացած են, ուրիշ 700 նաւեր ցամաքէն կտրուած են կուրոլօֆի շրջանին մէջ, Ուրալի բերանը:

Օդանաւերով հաղորդակցութիւն կը պահուի նաւերուն հետ: Ցուրտը Օէն 15 աստիճան վար է Ռէօմիւրի ջերմաչափի:

Փարիզ-Պոլիս օդանաւով

Օդային ձամբորդութեան միջազգային ընկերութեան ընդհ. անօրէնն պէտք եղած հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ փարիզ-Պոլիս օդային գիծին մասին.—

Այն բանակցութիւնները, որ սկսանք Պուքրէշ - Պոլիս Օդային Ճամբորդութեան Սպասարկութեան ընդհ. տնօրէնին հետ, վերջացան եւ կնքուած է պայմանագրութիւն մը քսան տարուան համար: Անհրաժեշտ շինութիւնները ընելէ յետոյ, մեր օդանաւերը կանոնաւորաբար սկսան երթեւեկել 30 Մարտ 1926էն մինչեւ 15 Նոյեմբեր, երբ ընդհատուեցաւ օդային ճամբորդութիւնը մեր բոլոր գիծերուն վրայ:

Փարիզ - Պոլիս գիծին վրայ, 1926ի ընթացքին մեր օդային երթեւեկը եղած է հետեւեալը . —

Փարիզ - Պուքրէշ - Պոլիս, 216 ճամբորդութիւն:

Պոլիս - Պուքրէշ - Փարիզ, 217 ճամբորդութիւն:

Կանոնաւորութիւնը՝ 100ին 91,51 համեմատութեամբ:

Այս տարի Պուքրէշ - Պոլիս օդային երթեւեկը ուշ սկսաւ, մինչեւ որ վերջացան Սան - Սթէֆանոյի օդանաւային կայանին վրայ մեր ընկերութեան սկսած շինութիւնները, որոնք մօտ մէկ միլիոն ֆրանքի նստան: Այնպէս որ սպասարկութիւնը սկսաւ 3 Մայիս 1927ին, եւ կանոնաւորաբար տեւեց մինչեւ 15 Նոյեմբեր: Այս ժամանակամիջոցին տեղի ունեցան 349 ճամբորդութիւններ:

Թէ 1926ին եւ թէ 1927ին, բոլոր ճամբորդութիւններն ալ կատարուեցան առանց արկածի եւ միջադէպի:

Միւս կողմէ, Պուլկարիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուած պայմանագրութեան մը հետեւանքով, մեր ընկերութիւնը, Ապրիլ ամսուն, բացաւ Պելկրատ - Սոֆիա գիծը, զոր երկարեցինք յաջորդ ամսու մինչեւ Պոլիս: Այս գիծն ալ աշխատեցաւ կանոնաւորաբար մինչեւ 15 Նոյեմբեր:

Վերջապէս, մեր ընկերութեան կողմէ բանակցեցայ Թուրք օդանաւային սպասարկութեան տնօրէնին հետ եւ արտօնութիւն ստացանք մեր օդային գիծը երկարել Պոլիսէն մինչեւ Հալէպ, Անատոլուի վրայէն: Էնկիւրիի գործավարներու խորհուրդը եւ հանրապետութեան նախագահը պաշտօնապէս վաւերացուցին այս ծրագիրը: Այնպէս որ, 1928 տարուան ընթացքին, մեր ընկերութիւնը պիտի իրականացնէ Ֆրանսա - Սուրիա գիծը, եւ շուտով նաեւ՝ փարիզ - Պաղտատ գիծը, իրրեւ ամբողջովին ֆրանսական ճամբայ օդային երթեւեկի:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՍՈԼինիի դէմ մահափորձ կատարուած ըլլալու մասին շրջած զրոյցները կը հերքուին:

ՇԹԻՊ-ՔՈՉԱՆԱ երկաթուղագիծին վրայ առջի օր դանուեցաւ դժոխային մեքենայ մը: Պահակ մը յաջողեցաւ զայն վերցնել կառախումբի մը անցնելէն քանի մը վայրկեան առաջ: Թերթերը Մակեդոնացի յեղափոխականներուն կը վերագրեն այս եղեռնափորձը:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԷՋ

ղեկավարութեամբ՝ Ե. ԹՕԼԱԵԱՆի եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆի

Անկիէնաբնակ Հայերու ջերմ. խնդրանքին վրայ

11 դեկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Salle des Fêtes Rue de Casino *թատրոնը (Կայարանին դիմացը)*

ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆ

Ալպէն վալապրէգի խիստ ծիծաղաշարժ գօմէտին 3 արար թարգմ. Ս. Մաքսուտեան: կը մասնակցի ամբողջ խումբը:

Յայտնի թառիստ Աբգար կը նուագէ միջնարարներուն

Գին՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք: Երկաթուղին կը մեկնի Gare du Nord*էն 7.34 և 8.5 անցած, վերջին երկաթուղիները* Enghien*էն Փարիզ 11.50, 12.2: Ներկայացումը կ'աւարտի ժամը 11.25ին:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Թուռնվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղի այս տարուան պարահանդէսը այսօր Շաբաթ երեկոյ, տեղւոյն Tête Noire*ի (24 Quai Beaubourg) մեծ սրահներուն մէջ: Երգ, դաշնակ, ներկայացում, թառիստ Աբգարի եւ վրացի կինտօի ընկերակցութեամբ կովկասեան պարեր, ճաշ-պանծ եւ եւրոպական պարեր: Մուտք 5 ֆր.:*

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Աղբիւր սերոբ խումբի ընկերական ժողովը վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 10.30ին, ֆաֆէ օ ֆլէօռ տը Լիւնի վերնայարկը,

Հ. Ց. Դ. Պէյվիլի կոմիտէի դահլիճին մէջ ժողովը կը գումարուի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 Fbg-du Temple: կը խօսի ընկ. վազգէն Շուշանեան:

Հ. Ց. Դ. Սարսէլի Հրայր խումբի ընկերները ժողովը կը հրաւիրուին վաղը կիր. ժամը 2.30ին, Rue des Beauves, Hôtel Beauséjour*ի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:*

Հ. Ց. Դ. Լուառէի Շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ Սէն-Շամոնի ընկերները ընդհ. ժողովի վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3ին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է իրենց անդամատուրերով: կը հրաւիրուին սահպողաբար Սէնթ-Էթիէնի ներկայացուցիչները: Օրակարգ.— Շեկուցում Շրջ. կոմիտէի եւ ընարութիւն:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթ.կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին (Քան Օտտոյի նախկին գադեակայանի քովի սրճարանը): Բոլոր ընկերներու եւ մանաւանդ Սէնթ - Անթուանի ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ներկայանալ անպայման անդամատոմսերով:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ 5 դեկտ. երկուշաբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

Ա.Ֆ.Ո.Ր.Վ.Ի.Լ.Ի երիտ. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, 138 Rue Etienne Dolet*ի սրճարանը: կարեւոր օրակարգ: կը հրաւիրուին բոլոր անդամները հին թէ նոր:*

Հ. Մ. Ը. Մ. Շավիլ-վիւօֆլէյի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Pointe de Chaville*ի սրճարանի սրահին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի հաւասարի:*

Պ. Գ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ խմբագրատուն կը հրաւիրուի այսօր Շաբաթ կէսօրէ վերջ:

ԵՐԵԿՈՅԹ - ԹԷՅԱՍԵԼԱՆ

կազմակերպուած Հ. Ե. Ը. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ, իր նախածեռնած ձմեռնային դասախօսութեանց առթիւ նուիրուած նոր սերունդի դաստիարակութեան, այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլօրիա ճաշարանը, 61 Rue Mr. le Prince. *բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին.*

Մուտք 7.50 ՖՐԱՆՔ

ԱՐՄԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պարուհի Տիկին Արմէն Օհանեանի երեկոյթը, կազմակերպուած Ֆրանսական համալսարանական միութեան կողմէ, 7 Դեկտ. Զորիքշաբթի Լիոնի պետական թատրոնը:

Կը մասնակցի թառիստ Աբգար:

«ԿԱՎՐՈՇ»

ՀԱՅ ՄԻԱԿ ԵՐԳԻՉԱՒԵՐԸ

կը հրատարակուի ամէն շաբաթ Ազգ. բոլոր այժմէութիւնները

Գինն է ձեռքէ 1 ֆր. 50

Տարեկան բաժնեգին 100 ֆր.

Հասցէ՝ Y. TOLAYAN

208bis Rue Lafayette, Paris (10e)

ԼՈՑՈ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

(ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ «ԹՐՈՇԱԿ»)

Գինն է 8 ֆր., Ամերիկա, Անգլիա եւ անգլ. գաղութները կէս տոլար:

Դիմել,— H. Kentouni, 36, Ave. Chevreul, Asnières (Seine).

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «ՅԱՌԱՋ»Ի գործակալն է Գ. ՄԵՐԻԿԵԱՆ

որ փոխադրուած է 13 Rue des Dominicaines, Marseille.

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան եւ հպատակութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն:

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ:

3. Հպատակութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու եւ գիւրհակներու թարգմանութեան:

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Հեռ. Passy 72.56

կը կատարէ Ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտավիթ*) դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթըմաններ: Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillot*էն 41 եւ 76, շոգեկառք* GareSt-Lazare*էն 13 վայրկեան:*

JACQUES DE PADOVA

24, Rue Albouy, Paris (10e)

Métro: Lancry

24 Րիւ Ալպուի, Փարիզ (10)

Մէթրօ Լանքրի

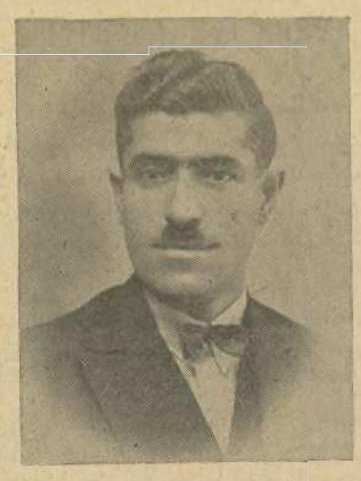
Միակ գործակալ - ներկայացուցիչը հայկական, յունական, թրքական, արաբական եւ իրէական ամէն տեսակ փլաքներու, ճոխ մետրօ նոր ֆոնոկրաֆներու եւ ասեղներու: փոքրաքանակ գնումները մեծաքանակի արժէքով: եթէ կ'ուզէք վաճառել Արեւելքը՝ գնեցէք ձեր սիրած փլաքները:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ վարպետ կօշկակարի մը մօտ վարպետ կօշկակար մը եւ օգնական կարող գործաւոր մը. դիմել՝ 13 Rue de Paris, Asnières (Seine): Աշատաւանները 8—12 կէս օրէ վերջ 2—7:

ԱԱՔԵՐԱՆ

2 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ԵՐ		Ֆ.	
Ստեռլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	42
Մարք (ոսկի՝ 100 Mark		607	—
Թրքական Ոսկի.	L. Trq.	13	14
Թրք. ոսկի	» or	110	—
Մէճիտիէ	Médjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրահմի	» Drachme	33	20
Լիր	» Lire	137	40
Պելճ. ֆրանք	» Belga	355	25
Զուից.	» Frc. Suisse	490	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	25
ԱՐԺԵՒԱԿԻՆ			
Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	Cr. Fonc. Eg.	3410	—
»	II »	2110	—
»	III »	1680	—
Թումեկի երկաթ.	Lots turcs	167	—

ԲԱՆՈՆԻ ԵԻ ՈՒՏԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՅԱԿՈԲ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien Lacroix

PARIS (20e)

Métro: BELLEVILLE

Փափաքողներուն կուտայ տիւմվէճի դասեր իր երաժշտանոցին մէջ: Փեշրեվսազ սէմայիսի եւշարքներուն՝ ընթացիկ եղանակներով:

կը ծախէ՝ աժան գիներով քանոն, ուտ, Թել եւ մըզրապ:

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ մնուցիկով եւ ձրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ:

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՇԱՆՕԹ.— *Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեալ երիտասարդներ, բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ:*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբաթ մը մանաւանդ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մանրադէտը կ'ընդունի Գ., Ե., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԻՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Արսէն Լիւպէն 18 Ֆրանք, Մանօն Լէսքօ 15, Թաւքուէին 15, Ցիցիլա (Լամարթինի) 8, Թաւար (Լ. Անարիէվ) 12, Թափառաշրջիկներ 15, Տք. Մօուրի կղզին (Ուէլս) 12, Միրզա եւ Անուա 12, Ֆլամի (Քօրժ Սան) 10, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, Սատանային գաւաթ 3, Քէօր օղու 2.50, Թափալ Սոման 5, Աբուլալա Մահարի 5, Քերթուածներ (Դուբեան) 5, Միլիոն մը Հայերու ջարդը 18, Հայաստանի ջարդերը 15, Արարիչը գիտութեան առջեւ 7, Լուսանկարչութիւն 3, Աշուղ Ղարիպ 5, Երգարան 5, 6, 10 եւ 25, Երազահան 6 եւ 10 ֆր., Ֆրանս. հայ. խօսակց. 6, 8 եւ 15, Արշին մալ ալան 4, Բարեկենդանի անկուտիները 2, Մոլորեալ Ցամբորդը 2, Շողոքորթը 5, Լը Պարոլիէ 2, Ժամագործ մինաս 2, Բունի ամուսնութիւն 2, Ագահ վանականը 3, Դոյութեան պայքարը (տեսամ հայ գաղթ. կեանքին 15, Կոյր երգչուհին 4, Սալօմէ 4, Օթէլլօ 10, Շամլէթ 10, Տրիլբի 5, Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր:

ՆՈՒԻՐ.— 25 ֆր.է աւելի կիրք առնողին 5 ֆր.ի գիրք նուէր 50 ֆր.է աւելիին 10 ֆր.ի, իսկ 100 ֆր.է աւելիին համար 15 ֆր.ի գիրք: Ընտրեցէք նուէրցու գիրքերը մեր գրացուցակէն:

Դիմել՝ L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e).

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ: Այսպէս մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՋԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՉ

LOCOUM AUGUSTA

Պատրաստուած՝ նուշով, պիստակով, կապիւնով, սագըզով եւ զանազան ախորժելի հոտերով

Մանաւոր մասնագիտութիւն շոքոլայով Լօքում որ շատ համով է:

Դիմել՝ Comptoir «AREK»

104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊՂՅՇՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԸԺԱՆ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԻՈՐՒԻՀԻՆԵՐ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն կը տրուի: փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն հասցէին՝

K. AVANEZIAN

Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

Վաճառու Ի Issy-les-Mouli.neaux*ի մէջ մէկ վիլլօի եւ Ուլնօի մօտիկ կահաւորուած սենեակ մը, պատուաւոր ընտանիքի մէջ:*

Ելեւթարականութիւն, Ջերմութիւն, խռհանոց: Շատ դիւրամատչելի գին: Դիմել՝ Պ. Ս. Նաւավարեանի, 28 Rue Nationale, Billancourt.

Գտնուած Է ապիւռ մը տառի մը հետ: Տէրը Հայքի Հալուենկց. Միութեան երեկոյթին, Դիմել՝ Ա. Ղէնէմեան, 106 Rue Menilmontant.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20շլ.	40շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՒԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրատուն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
4
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
1927

4 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 510

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՄԵԾ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ ԱԼ ՄԵՐ ԲԱԺԻՆԸ

«Որբերու Օր»ն է այսօր, 4 Դեկտեմբեր։ Տարին մէկ անգամ «Ոսկեղէն Պատուիրան»ի օրը հաստատուած, Մերձաւոր Արեւելքի Օգնութեան Կոմիտէները կ'ուզեն ի յիշեցնել նուիրական պարտք մը։

Մենք յաճախ առիթ ունեցած ենք հրատարակելու Ամերիկեան Նպաստամատոյցի եւ Մերձաւոր Արեւելքի Օգնութեան Ազգային Կոմիտէին տեղեկագիրները, որոնք Մանկապէտներ կը պարունակեն որբերու խնամատարութեան մասին։ Բարեգործականի կոչն ալ շեշտած էր, «Ոսկեղէն Պատուիրանը» կը գործադրուի յիսուն երկիրներու մէջ, սկսեալ Հնդկաստանի հորիզոններէն մինչեւ Ծայրագոյն Արեւելք, եւ ամէն տարի կ'արտադրէ աւելի քան մէկ միլիոն տոլար։

Օտարները կ'ուզեն որ մենք ալ մեր պարտքը կատարենք։

Անոնցմէ առաջ, եւ անոնցմէ աւելի, մե՛նք պիտի զգանք որբու սերունդին տառապանքները։

Ջարդերէն եւ անապատներէն փրկուած այդ սերունդը նուաճած է այժմ, մէկ մասը զարձած ըլլալով չափահաս եւ ընտանեաց հայր։ Ամերիկեան Նպաստամատոյցը վերջերս, ժողովի մը ընթացքին, 10,000 կը հաշուէր չափահասներուն թիւը, — 3500 Սուրիա եւ Լիբանան, 100 Պաղեստին, 3700 Յունաստան, 900 Հայաստան (5900 մանչ, 4000 աղջիկ)։ Առանց հաշուելու անչափահասները, որոնք տակաւին կը խնամուին զանազան որբանոցներու մէջ, այս մեծերն ալ միշտ կարօտ են աջակցութեան։

Ինչո՞ւ ծածկել. դժգոհութիւններ շատ ունինք օտարներէն։ Յաճախ մամուլը կ'արձանագրէ տխուր փաստեր՝ յոռի մատարարութեան եւ անհանդուրժելի խորականութենէ։ Գիտենք տեղ տեղ Նպաստամատոյցի այս կամ այն պաշտօնեան, որուն ալ հայանուն ստրուկներ, յատկապէս հակահայ քաղաքականութիւն կը վարեն։ Վերջերս Թաւրիզէն ալ նամակներ մը մերկացուցին, որբերու եւ որբուհիներու տմարդի շուայտարարի մասին։

Բայց այս բոլորը պատճառ չեն, որպէսզի անտեսենք մեր պարտքը։

Շատ մը անախորժ իրողութեանց մէջ, երբեմն մե՛նք ենք որ պատասխանատուն, կա՛մ ապիկարութեամբ, կամ սխալ տեղեկագրութիւններով։ Տարբեր ձեւերով դժգոհ չե՞նք նաեւ մարդուրկանէն։

Ամէն մէկուն սեղքը իրեն ձգելով, կ'ուզէինք որ, այսօր, Հնդկահայ գաղութին մէջ ալ, ամէն մէկ անհատ յօժարութեամբ պատասխանէր Դեկտ. 4ի կոչին։

Մէկ ձեռքով հազարաւոր տոլարներ տալ՝ վեր է մեր ցիր ու ցան բազմութեանց ուժէն։

Հայց եթէ ամէն մէկը իր կրցածը տայ, ըլլայ իսկ հինգ տոլանք, կը կազմուին գումարներ, որոնց բարոյական արժէքը նոյնպէս աւելի մեծ է։

Որքան գիտենք, ամէն տեղ կազմուած են մասնախումբեր, գործ հաւաքելու համար։

Աւելորդ պիտի ըլլար սրտաշարժ կոչեր ուղղել գաղթականութեան մրուրը քամած հայրենակիցներու։ Անոնք իրենց անձին փորձով կրնան չափել անտէր տղու մը կամ աղջկան մը արիւնարքը, մանաւանդ օտար ափերու վրայ։

Մենք ուզեցինք յիշողութիւնները թարմացնել, այս օրուան համար։

ԱՄԻՐԱՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ՊԱՏՆԷՇԻՆ ՎՐԱՅ

կը հաստատուի թէ՝ Փարիզի ջոջերը յաջողեր են կրօնական ընկերակցութեան վերածել եկեղեցին և իրենց հոգաբարձութիւնը։

Ուրիշ խօսքով՝ տէր-տիրական դառնալ ժան կուժօն փոքրի հարստութեան,— եկեղեցի, շարժուն եւ անշարժ գոյք, դրամ, իշխանութիւն։

Միւս կողմէ, կ'իմանանք թէ այդ միեւնոյն մարդիկը 400 տոլար ճամբու ծախք են դրկած էջմիածին, նոր պատուիրակ մը ընտրելու համար։ Անունն ալ կուտան, — Գարեգին եպիսկոպոսեան, գիտնական մը։

Ուրեմն, նոր օրերու ամիրաները պատնէշին վրայ են միշտ, Հնդահայ գաղութին մէջ ալ, ամէն մէկ անհատ յօժարութեամբ պատասխանէր Դեկտ. 4ի կոչին։

Մէկ ձեռքով հազարաւոր տոլարներ տալ՝ վեր է մեր ցիր ու ցան բազմութեանց ուժէն։

Հայց եթէ ամէն մէկը իր կրցածը տայ, ըլլայ իսկ հինգ տոլանք, կը կազմուին գումարներ, որոնց բարոյական արժէքը նոյնպէս աւելի մեծ է։

Որքան գիտենք, ամէն տեղ կազմուած են մասնախումբեր, գործ հաւաքելու համար։

Աւելորդ պիտի ըլլար սրտաշարժ կոչեր ուղղել գաղթականութեան մրուրը քամած հայրենակիցներու։ Անոնք իրենց անձին փորձով կրնան չափել անտէր տղու մը կամ աղջկան մը արիւնարքը, մանաւանդ օտար ափերու վրայ։

Մենք ուզեցինք յիշողութիւնները թարմացնել, այս օրուան համար։

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՐՔԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ *Հայրենիք* դիտել կուտայ (20 Նոյեմբեր).

— «Պոլսոյ եւ Էնկիւրիի մամուլը վերջերս շատ ոգեւորուած է Մուսթաֆա Քէմալի յղացած այն ծրագրով, ըստ որում հայկական արեւելեան նահանգները լեցուելու են Կովկասէն եւ Ռուսաստանէն տարուելիք թուրք գաղթականներով։

«Այս հարցի շուրջ Մոսկուայի եւ Էնկիւրիի միջեւ սկսուած բանակցութիւնները եթէ յանգին դրական եզրակացութեան մը, առանց այլ եւս երկար յապաղման, առաջին առիթիւ իսկ 2500 տուներ պիտի շինուին Վանի, Պիթլիսի, Խարբերդի եւ Տիգրանակերտի նահանգներուն վէմ։

«Համապատասխա՞ն է այս պիսի ծրագիր մը հայ ժողովուրդի հիմնական շահերուն։ Մենք կը կարծենք ոչ։

«Նախ պէտք է շատ վերապահութեամբ ընդունիլ խորհրդային մամուլի կիսատ-պռատ այն յայտարարութիւնները թէ՝ տեղափոխելի թուրք գաղթականութեան մէկ կարեւոր մասը տարուելու է ներկայ Հայաստանէն։

«Երբ դեռ վերջերս Երեւանի մէջ 300 տուն թուրքեր կը տեղաւորուին, իսկ Դարալագեազի մէջ կը հաստատուին 10 թրքական գիւղեր, այլ եւս դժուար կ'ըլլայ մեզ հաւատալ, որ արդէն ամրացած եւ հողային այնքան լաւ պայմաններու տիրացած թրքութիւնը, վաղը անմիջապէս մէկ հրամանի վրայ պիտի հեռանայ մեր երկրէն։ Մանաւանդ որ Էնկիւրի եւս այդ պիտի չկամենայ, քանի որ թուրքերու մեր երկրէն հեռացումը որքան օգտակար է մեզ՝ նոյնքան վնասակար իրեն՝ իր ապագայ շահերու տեսակէտէն։

«Ուզելով յատկապէս վանը, Պիթլիսը, Խարբերդն ու Տիգրանակերտը թուրքերով լեցնել, Էնկիւրիի վարիչները այսօր կը հետապնդեն մէկ նպատակ, այն է, Հայերու ուշադրութիւնը այլ եւս բոլորովին հեռացնել Վանէն, Մուշէն ու Էրզրումէն եւ այս կերպով ընդմիշտ մեռցնել տաճկա-հայկական դատը։

«Ինքնին վտանգաւոր այս ծրագիրը եթէ իրականանայ, հայկական հարցը՝ իրօք որ պիտի մտնայ ծանր հարուած։ Որովհետեւ մօտ 1,300,000 բնակչութիւն ունեցող հայկական երեք մեծ վիլայէթները այսօր ունենալով հազիւ 100—120,000 բնակչութիւն, փաստօրէն դադրած են թուրքիոյ իրական հոդամասերը ըլլալէ։ Անոնք դատարկ տարածութիւններ են։ Բայց վաղը երբ անոնք թուրքերով կը լեցուին, պիտի դառնան նաեւ կենդանի մասերը թուրքիոյ եւ այս կերպով մեծապէս պիտի դժուարացնեն նաեւ մեր հարցի լուծումը։

«Սակայն մեր կարծիքով այնքան ալ մտահոգուելու չէ, որովհետեւ մեզ համար կը թուի շատ անհաւանական թրքական այս նոր ծրագրի իրականացումը։»

ՆՈՐԱԿՈՉ ՀԱՅԵՐՈՒ ԾՆՈՂՔՆԵՐ

Էջմնօս եւ *Փրօիա* Թերթերը կը գրեն թէ, կառավարութիւնը յանձնառանէն պիտի հեռացնէ նոյակոչ հայ գիւղուներու ծնողքները, այն պարագային երբ անոնց զաւակները արտասահման մեկնին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ապստամբութիւն Օսեսայի շրջանին մէջ ?

«Ճիքակօ Թրիպիւն» Պուքրէշէն կը ստանայ հետեւեալ տեղեկութիւնները 2 Դեկտ. Թուականով՝—

Հարաւային Ռուսիոյ կարգ մը վայրերուն մէջ ապստամբութիւն եւ յեղափոխութիւն ծագեցաւ Տրոցկիի վտարման հետեւանքով։ Անոր հաւատարիմ սպաներն ու գինուորները մերժեցին հնազանդիլ կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէի հրամաններուն, եւ երբ գինուոր դրկուեցաւ զանոնք զսպելու համար, արիւնալի յեղափոխութիւն ծագեցաւ։

Տրոցկիականներու ապստամբութիւնը կը վարէր զօրավար Լէսէյվիք՝ Հարաւային Ռուսիոյ զօրաբանակին հրամանատարը, որ Զեկայի կողմէ ձերբակալուեցաւ, սակայն՝ իր գինուորները շուտով ազատեցին զայն։ Զօրավար Տաչէնքոյի հետ խորհրդային ուժերը վարող քաղաքական կոմիսար մը ապստամբ գինուորներուն կողմէ սպաննուեցաւ եւ գլուխը նիզակի մը ծայրը անցուկրով Օսեսայի փողոցներուն մէջ ցուցադրուեցաւ։

Խորհրդային կառավարութեան հաւատարիմ մնացած գինուորները Օսեսայէն քաշուեցան, եւ դիրք բռնեցին քաղաքէն դուրս։ Զօրավար Պոտէկմով 20, 21, 23, 25 եւ 35րդ գունդերով ծանր ճակատամարտ կը մղէ անոնց դէմ։

«Փոլիթիքա» Թերթը խիստ գէշ կը ներկայացնէ Ռուսիոյ վիճակը։ Կ'ըսէ թէ Օսեսա ներկայիս ապստամբ գինուորներու ձեռքն է, քանի մը ուկրայնական զօրագունդեր Ուրալ փոխադրուած են։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Սիպերիոյ մէջ կարգ մը պահակազօրքեր ապստամբած են։ Մոսկուայի կառավարութիւնը կը դողդողայ։

Ռուս բանակը ամենեւին զօրաւոր է

Խորհրդային պատուիրակութիւնը, որ երկու մեկնեցաւ Ժընեւէն, Զինաթափութեան Նախապատրաստական Յանձնաժողովին անդամներուն եւ մամուլին ներկայացուած յուշագրով մը կ'աշխատէր հաստատել թէ «յարձակման եւ չէզոք երկիրները, գերման աշխարհակալութիւնը յախճապճել յետոյ, 1913էն ասդին աւելցուցած են իրենց բանակին թիւը՝ 1,183,000 հոգիով, մինչդեռ ռուսական բանակը ունի միայն 562,000 գինուոր»։ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը պատասխանեց թէ, Ֆրանսայի բանակը բաղդատմամբ 1913ի թիւին, 100ին 45 կրճատուած է։ Գալով ռուս գինուորական ուժերուն, դիտել կը տրուի որ Խորհրդային Միութիւնը ունի՝ 1.— 562,000 հոգինոց մշտյուն բանակ մը, որ 2-4 տարի գինուորական ծառայութիւն կը կատարէ։ 2.— 750,000 ցամաքային գինուորներ 9 ամիս գինուորական ծառայութեան ենթակայ են։ 3.— 350,000 հոգի կը մարզուին շրջանային կեդրոններուն մէջ 6 ամիս։ 4.— Կէվփէուի մշտյուն ուժերը։

Մարզուած պահեստներէն զատ, այս զանազան դասակարգի գինուորական միութիւնները կը կազմեն 1,300,000 հոգինոց հսկայ բանակ մը։ Թէեւ Ռուսիոյ բնակչութիւնը նուազած է 30 միլիոն, սակայն կարմիր բանակը ցարական բանակէն պակաս չէ։

Կէվփէուի մարզագործումը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Ստալինի գործակալները դիմակազերծ բրած են երկու դաւաճաններ, մէկը Թղթատարական գործավար Զմիռնօֆը, միւսը յայտնի չեկիստ եւ Կրէմլինի հրամանատար Փեթէրսընը։ Այս վերջինը Շերճինսկիի աջ բազուկն էր եւ Ստալինի հաւատարիմը։ Զմիռնօֆ եւ Փեթէրսըն կուսակցութեան Նախագահութեան, Քաղաք. Բիւրօին եւ գործավարներու խորհուրդին մասին գիտէին խիստ գաղտնի տեղեկութիւններ, զորս կը հաղորդէին Տրոցկիին։

Դ. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՀԻՄՆԵՆ ?

Յունիսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տրոցկի եւ Զինովիեւ ծրագրած են հիմնել Դ. Միջազգային մը։ Պերլինի մէջ ընդդիմադիր համայնավարները պատրաստութիւններ կը տեսնեն բոլոր ընդդիմադիրներու համաժողով մը գումարելու համար Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ, ուր հիմը պիտի դրուի Դ. Միջազգայինին։

Կացութիւնը Ռումանիոյ մէջ

Վարչապետ Վինթիլա Պրըթիանու գործակցութեան առաջարկ ներկայացուց ազգային-գիւղացի կուսակցութեան նախագահ Մանիուի։ Բոլոր կուսակցութիւններու մասնակցութեամբ միացեալ դահլիճ մը կազմելու մասին խորհրդակցական ժողով մը տեղի ունեցաւ, նախագահութեամբ վարչապետին։ Ներկայ էին Մանիու, Տուքա եւ Թիթուլէսքու, արտաքին նախարարը, սրուն կ'առաջարկուի վարչապետութիւնը։

Վերջնական համաձայնութիւն մը կարելի չէ եղած դոյացնել։

Պոլշեւիկեան հաւատարմարը

Մոսկուայի պոլշեւիկեան 15րդ համագումարին առթիւ պաշտօնաթերթ «Փրաւտա» կը հրատարակէ ամբողջ Խորհրդային Միութեան մէջ կատարուած վիճաբանութեանց արդիւնքները։ Այսպէս, 724,036 հոգի քուէարկած են ի նպաստ կեդր.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

"ԴՐՕՇԱԿ,,

Լոյս տեսաւ Դեկտեմբերի Թիւը-ճոխ բովանդակութեամբ։

Յանրամատուցութիւնները յաջորդով։

ԱՆՃՈՌՆԻ ԲԱՐՔԵՐ

Աթէնքէն կը գրէն Շորիզոնի.— Նոյ. 20ին, կիրակի գիշերը, փիրէայի Լիփազմա Թաղին մէջ, կարգ մը նախկին ինչակեան եւ ներկայիս իամայնավար բախտախնդիրներ տգեղ դէպքերու պատճառ դարձած ու յարձակած են դաշնակցականներու բնակարաններուն վրայ։

Այսպէս, յիշեալ բախտախնդիրներէն 5—6 հոգի, Լիփազմայի սրճարաններէն մէկուն մէջ լաւ մը գինովնալէ վերջ, գիշեր ատեն փողոց կը Թափին ինչակեան երգեր երգելով, «կեցցէ խորհրդային Հայաստան» պոռալով եւ աչ ու ձախ գնդեիկ հայհոյչներ արձակելով։

Դատարկապորտ գինովները կանգ կ'առնեն տիկին Թամելայի բնակարանին առջեւ ու կը սկսին անլուր հայհոյանքներով նախատել տիկինը։ Ցետոյ կը մտնեն ազգ. վարժարանի սրահը, ուր, նոյն պահուն, «Երեւան» Թատերախումբը ներկայացում մը սարքած էր ի նպաստ Թաղին ազգ. վարժարանին։ Գինովները կը սկսին պոռալ-կանչել, — «կեցցէ՛ խորհրդային Հայաստան, անկցի՛ն դաշնակցականները... հոս մեր տեղն է...։ Ո՛վ որ դաշնակցական է, Թող հասակը ցոյց տայ...» եւլն.։

Այս յիմար պոռչտուքներէն յետոյ, միեւնոյն խումբը դուրս կուգայ փողոց եւ այս անգամ ուղղակի կը յարձակի դաշնակցական ընկերոջ մը տան վրայ, ուր այդ պահուն կը գտնուէին յիշեալին կինն ու քոյրը միայն։ կը մտնեն տունէն ներս եւ հայհոյանքներով կը սկսին ծեծել անպաշտպան կիները, որոնք զանազան վէրքեր կը ստանան։

Լուր առնելով, ոստիկանութիւնը անմիջապէս կը հասնի դէպքին վայրը եւ հոն իսկ կը ձերբակալէ չարագործներէն երեքը։

վիրաւոր կիները կը փոխադրուի հիւանդանոց, իսկ ոստիկանութիւնը կը փնտռէ միւս եղբեք դատարկապորտ պոլշեւիկները։

Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԸ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Նոյ. 30ի առաւօտ սկսած են քակել Ս. Յարութեան տաճարի գմբէթը, որ անցեալ Յուլիսի երկրաշարժէն զէշ կերպով ազդուած էր։ Ժամանակաւոր տանիք մը պիտի շինուի եւ գալ գարնան նոր գմբէթ մը պիտի կառուցուի։ Արդէն վար առնուած է գմբէթին վրայի մեծ խաչը։ Հանրօգուտ շինութեանց եւ Հնութեանց ճիւղէն մասնաւոր պաշտօնեաներ կը հսկեն աշխատութեանց։

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ

Թոքախտաւորներու պաշտպանութեան համար հրապարակ հանուած դրոշմաթուղթերէն զատ, առեւտրական նախարար Պոթանովսքի որոշած է հինգ տեսակ նոր դրոշմաթուղթեր եւս հրապարակ հանել։ Այդ դրոշմաթուղթերուն օրինակները պատրաստուած են արուեստագէտ նկարիչներու կողմէ եւ կը ներկայացնեն,1— Էթուալի Յաղթութեան կամարը, 2—, Կարի կամուրջը, 3 —, Ռէնոի կաթուղիկէն, 4 —, Մօն-Սէն-Միշէլը, 5— Ռոշէլի նաւահանգիստը։ Առկէ զատ պիտի շինուի նաեւ ուրիշ դրոշմաթուղթ մը՝ «Ռէնոի ժպիտը»։ Այդ դրոշմաթուղթերը պիտի փոխարինեն 2, 3, 5, 10, եւ 20 ֆրանքնոց դրոշմաթուղթերը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆԱԳՈՒՅՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

Ա. Ղազարյան

Մեր ժողովրդի հնագույն հոգևոր մշակույթի ամենանշանավոր հուշարձաններից մեկը Հայկական հնագույն հավատքի հետքերն է կրում իր մեջ։ Դրանք հեթանոսական ժամանակների հավատալիքներն են, որոնք ժողովրդի մեջ պահպանվել են դարերի ընթացքում։ Հայկական հնագույն հավատքի հետքերը կարելի է գտնել ժողովրդական բանահյուսության, սովորույթների, ծեսերի և հավատալիքների մեջ։

Հայկական հնագույն հավատքի ուսումնասիրությունը մեծ նշանակություն ունի հայ ժողովրդի պատմության, մշակույթի և ինքնության ուսումնասիրության համար։ Այն օգնում է հասկանալ հայ ժողովրդի հոգևոր աշխարհի զարգացման ուղիները, նրա աշխարհայացքի ձևավորման գործընթացը։

Հայկական հնագույն հավատքի հետքերը կարելի է գտնել հայ ժողովրդի կյանքի տարբեր ոլորտներում։ Դրանք արտացոլվել են հայ ժողովրդի բանահյուսության, սովորույթների, ծեսերի և հավատալիքների մեջ

ՉՈՒԿԱՅԻ ՄԱՀԸ

I

Ցիրուսը դիմավորեց ինձ ժպիտով, բայց ես տեսա, որ նրա աչքերում կարդացի ինչ-որ անհանգստություն։ Ես ուզում էի նրան հարցնել, թե ինչ է պատահել, բայց նա ինձ չհարցրեց։ Ես ուզում էի նրան ասել, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։ Ես ուզում էի նրան ասել, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։

Ես նրան ասացի, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։ Ես նրան ասացի, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։

— Ես ամեն ինչ գիտեմ, — ասացի ես նրան։

— Ի՞նչ գիտես, — հարցրեց նա ինձ։

— Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես սիրում, — ասացի ես նրան։

Նա ինձ չպատասխանեց։ Ես նրան ասացի, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։ Ես նրան ասացի, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, բայց նա ինձ չասաց։

— Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես սիրում, — կրկնեցի ես նրան։

— Ես քեզ սիրում եմ, — ասաց նա ինձ։

կոմիտէի քաղաքականութեան, 4120ը միայն հակառակ քուէ տուած են, այսինքն ժողովներուն ներկայ համայնավարներու 100ին 0,5ը։ 2676 հոգի ձեռնպահ մնացած են, այսինքն 100ին 0,3ը։ Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին աւելի քան 70,000 բանուորներ դիմում ըրած են համայնավարներ կուսակցութեան մէջ մտնելու համար։

Գործազրկութիւնը կը վերսկսի

Աշխատանքի Նախարարութեան հրատարակած պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն, Նոյեմբեր 26ին ամբողջ Ֆրանսայի մէջ Նպաստընկալ գործազուրկներու ընդհանուր թիւն էր 10,080 հոգի, որոնց 8,106ը այր եւ 1974ը կին։ Անցած շաբաթ այս թիւն էր 9611, ուրեմն մէկ շաբթուան մէջ Նպաստընկալներու թիւը աւելցած է 469 հոգի։ Վերոյիշեալ գործազուրկներէն 5344ը (4285 այր եւ 1059 կին) կը գտնուին Փարիզի մէջ։ Անցած շաբաթ անոնց թիւն էր 4976, որով մէկ շաբթուան մէջ Նպաստ ստացող գործազուրկներու թիւը 398 հոգի աւելցած է Փարիզ քաղաքին մէջ. իսկ ամբողջ Մէնի Նահանգին մէջ այս յաւելումն է 475 հոգի։

Վերջացող շաբթուան ընթացքին գործի համար դիմում կատարողներէն 28,474 հոգիի (19,646 այր եւ 8828 կին) կարելի չէ եղած գործ հայթայթել։ Անցած շաբաթ 27,396 հոգիի կարելի չէր եղած գործ գտնել, որով անգործներու թիւը 1078 հոգի աւելցած է մէկ շաբթուան մէջ։

Երկու Հայեր ձերբակալուած Պելճիքայի մէջ

Պրիւսէլէն կը հեռագրեն թէ Պելճիքայի մէջ ձերբակալուած են երկու վարպետորդի Հայեր՝ Վէմեան եւ Արապեան (ԱՄՆ.— Հեռագրին մէջ գրուած է Verniam եւ Aradjan), որոնք 30,000 տոլար շորթած են Նիւ Եորքի երեք առեւտրական հաստատութիւններէն։ Իրենք զիրենք իբրեւ հարուստ ցորենի վաճառականներ ներկայացնելով, Վէմեան եւ Արապեան Ջուիցերիոյ մէջ հիւպատոսական կեղծ թուղթեր եւ կեղծ բեռնագիրներ կը շինեն եւ Ամերիկա կը ղրկեն զանոնք։ Այդ թուղթերը ստանալէ վերջ, յիշեալ ամերիկեան ընկերութիւնները բեռնագրին արժէքը յանձնեցին Նիւ Եորքի մէկ ղրամատուն։ Այս վերջինը Ցուրիխէն եւ Պեռնէն ստացուած հեռագիրներու վրայ, 30,000 տոլարը հեռագրով փոխադրեց զուիցերական ղրամատուն մը, ուր Վէմեան հաշիւ մը բացած էր։ Վէմեան ղրամը գանձեց եւ անհետացաւ իր ընկերոջ հետ։ Ամերիկացիները ի զուր սպասեցին ցորեն բեռցած շոգենաւերուն, որոնք բնաւ չհասան։

Այժի օր երբ այս նշանաւոր խաչագողները նման գործ մը կ'ընէին պելժ հաստատութեան մը հետ, ձերբակալուեցան Պրիւսէլի մէկ պանդոկին մէջ։ Իրենց զրպաններէն գտնուեցաւ 8000 տոլար դրամ։ Առաւ փախաւները պիտի յանձնուին զուիցերական ոստիկանութեան։

Մ. Քէմալ չամուսնանար

Փարիզի Աֆղան դեսպանատունը եւ Անատոլուի գործակալութեան կը հերքեն այն զրոյցը, որուն համաձայն իբրեւ Էշ Մուսթաֆա Քէմալ պիտի ամուսնանայ Աֆղանիստանի թագաւոր Էմիրին քրոջ՝ իշխանուհի Քուպրայի հետ։ Այս վերջինը ներկայիս գիշերօթիկ է Փարիզի Վիքթոր Հիւրի լիսէին մէջ եւ Հինգշաբթի օր երբ արձակուրդով Աֆղան դեսպանատունը կը գանուէր, գաբեան քով կարղաց իր մասին գրուածները։ Իշխանուհին երբէք չի ճանչնար Մ. Քէմալը եւ Թուրքիան։

Լիսէի տնօրէնը կը յայտարարէ թէ իշխանուհի Քուպրա երբ անցեալ Փետրուարին դպրոց մտաւ, արդէն նշանուած էր ուրիշի հետ։

ՍԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՖԻԱՅի մէջ 30 հաւաքնավարներ ձերբակալուեցան։ Գրաւուեցան բազմաթիւ փաստաթուղթեր, որոնք ցոյց կուտան թէ հաւաքնավարները կը ծրագրէին վերսկսիլ իրենց գործունէութիւնը Փոլկարիոյ մէջ։

ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլած է յունարէնի ուսուցումը դպրոցներու մէջ։

ՑԱՒԱԼՏԵՏ

Հ. Ց. Դ. Աղբիւր Սերոբ խումբի ընկերական ժողովը այսօր կիր. առաւտ ժամը 10.30ին, քաֆէ օ Քլէռ սը Լիւնի վերնայարկը,

Հ. Ց. Դ. Պէլվիլի կոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 131 Fbg-du Temple: կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան։

Հ. Ց. Դ. Սարսէլի Շրայք խումբի ընկերները ժողովը կը հրաւիրուին այսօր կիր. ժամը 2.30ին, Rue des Beauves, Hôtel Beauséjourի մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ 5 գեկտ. երկուշաբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՓԻՔԻ

106 Kléber, Հեռ. Passy 72.56

կը կատարէ Ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտավիթ*) դիմում՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, ՄՎԱՃԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me. Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

Վարձու Ի. Issy-les-Moulineaux *մէջ մէկ վիլլայի եւ Ռընուարին մօտիկ կահաւորուած սենեակ մը, պատուաւոր ընտանիքի մէջ։*

Եղեքտրականութիւն, ջեռմութիւն, խոհանոց։ Նաեւ դիւրամատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Ս. Նաւասարեանի, 28 Rue Nationale, Billancourt.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ վարպետ կօշկակարի մը մօտ վարպետ կօշկակար մը եւ օգնական կարող գործաւոր մը։ Դիմել՝ 13 Rue de Paris, Asnières (Seine)։ Առաւօտները 8—12 կէս օրէ վերջ 2—7։

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթմաններ։ Գիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76. շոգեկառք GareSt-Lazareէն 13 վայրկեան։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ԿԱՆ կով, ջուր եւ եղեկարականութիւն միասին։ Գիները մատչելի։ Գիմել՝ 36 Rue Damesme, Paris հացագործին եւ իմացնել նշանեան։

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտր. եւ քաղաքային դատերով։ Կը ստանձնէ մասնաւորապէս ապահովագրական վէճեր, ինքնաշարժի եւ աշխատանքի արկածներու վերաբերեալ դատական գործեր։

Կ'ընդունի ամէն առտու 9.30—12 եւ ժամադրութեամբ։
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱԻՈՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՓՐԻՉԻ ՍՐԱՀ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ

Հ. Մ. ՉԱԻՒՇԵԱՆ 6, Passage des Petites Ecuries, 6 (R. Fbg. St. Denis, Թիւ 63ի վրայ)

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն, մասնաւոր ինամք կիներու եւ տղոց վարսայարդարութեան

Métro : CHATEAU d'EAU կամ POISSONNIÈRE

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԻՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30—7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9—12

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԻՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis, Téléph. Provence 09-32.

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒՀԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փարձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գիշերուան եւ ցերեկուան հագուստներու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, ճաշակաւոր եւ խնամեալ կարի։

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեւագիթեան եւ կարի։

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամանակ չունին, կրնան օգտուիլ։

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ գանազան գոյներով բուրդի ճախ մեթրք պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԳԷՆԱՃԵԱՆի մթերանոցը։ Հիւսա դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԱՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԴԵՐՁԱԿ Հ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

23, Ave. VILLE D'AVRAY, CHAVILLE, (S. et O.)

Շահելի եւ շրջականերու հայրենակիցներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար բացած եմ դերձակի աթըլիէ մը, ուր մեծ խնամքով կը կարեմ Փարիզեան վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, որոնք կը գնահատուին ամէն դժուարահաճներէ։ Անոնք որ կ'ուզեն կէս առ կէս խնայողութեամբ ճաշակի յարմար հագուստ ունենալ՝ դիմեն ինձ, գոհ պիտի մնան։

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նաթիւրա-լիզասիոնի, անցագրի, գաթթ ա'խտանթիթէի, ամուսնական, պաւարիներու ծննդեան եւլն-ի օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro : St. Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (*Բ. յարկ-աջ կողմը առաջին դուռ*)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վիներական եւ մաքթային, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

Դ. ԹԱՃԻՐԵԱՆ

ՓՈՐՁԱԴՈՒՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

19, RUE HENRI MONNIER, PARIS (IXe)

ԲՈԼՈՐ ԸՆԹԵՑՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ,

Ֆրանս. ներկայ օրէնքներու համաձայն, ամէն առեւտրական համար պարտաւորիչ է կանոնաւոր տուժարակալութիւն մը ունենալ, մանաւանդ որ տուրքի վարչութիւնը խստացուցած է իր controleը եւ փոփոխութիւններ մտցուցած է հարկատուներու պարտաւորութեանց մէջ։

Ուրեմն ջանալու է հաւանական դժուարութիւնները եւ միգամայն կամայական տուրքերէ, յաւելումներէ եւ տուգանքներէ զերծ մնալու մասին միջոցներ ձեռք առնել։

ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ՝ ՆՈՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՆ

Մեզի վստահելով Ձեր հաշուակալութիւնը եւ տուրքի սպասարկութիւնը, պաշտպանուած պիտի ըլլաք ամէն տեսակ օրինական տրամադրութեանց դէմ։

1. Մեր հաշուակալութեան մասնաւոր *սիստէմը* այնպէս մըն է որ, առանց գինի յաւելման կը դիւրացնէ տուրքի խնդիրը եւ ամէն առեւտրական ուզած ատեն տեղեակ կ'ըլլայ իր իրական կացութեան։

2. Կը կատարենք տուրքի յայտարարութիւնները հարկատուին ամէնէն օգտակար եղանակով։

3. Կը կազմենք բոլոր փաստաթուղթերը, որ անհրաժեշտ են տուրքի յայտարարութեան։

4. Տուրքերու պաշտօնական ճշդման գործողութիւններուն ներկայ կը գտնուինք, անհրաժեշտ բացատրութիւնները տալու համար քննիչ մարմինին։

5. Տուրքի թուղթերը ըստ կանոնին կը քննենք։

6. Սխալ հարկադրութեան մը պարագային, կը կատարենք ոտակար ամէն դիմումներ եւ խնդիրը անձամբ կը կարգադրենք տուրքի քննիչին հետ։

Մեր աշխատութեան պայմանները շատ չափաւոր են. համեմատ վարձքի մը փոխարէն ամէն գործողութիւն միանգամայն կը ստանանք։

Դ. ԹԱՃԻՐԵԱՆ

Յ. Գ.— Առանց խորհելու Ձեր հաշուակալութիւնը մի վստահէք անծանօթի մը, կամ բաւականաչափ փորձառութիւն չունեցող մը, ինչ որ ապագային ձեզի նեղութեանց դուռ պիտի բանայ։

ԾԱՆՕԹ.— Այս շրջաբերականը ղրկուած ըլլալով բոլոր առեւտրականներու, ամէնուն լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի անոր բովանդակութեան վրայ։

ԴԻՄԵՑԷՔ

ՍԱՓՐԻԶ ԱՐՇԱԿԻՆ ՄՕՏ

ՈՐ ձեր ամմնանուրը ճաշակին գոհացում պիտի գտնէք

11 Rue de Nesles, (Rue Dauphine)ի մօտ

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՆՈՆի ԵՒ ՈՒՏԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՅԱԿՈԲ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien Lacroix

PARIS (20e)

Métro : BELLEVILLE

Փափաքողներուն կուտայ տիւմէթէքի դասեր իր երաժշտանոցին մէջ։ Փեշրեվ, սազ եւ մայիսի եւշարքիներ՝ աւանդէ ընթացիկ եղանակներով։

Կը ծախէ՝ աժան գիներով՝ էանուն, ուտ, թել եւ մզրապ։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱՄ 1900ին

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գործի արկածներ, էլեկտրադարմանում եւ Ֆ. ճառագայթ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆր.ի, արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրոն 80 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի'ր ալ կայ։ Այսինքն մէկը անունով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ ճամով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ճաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱԶԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՉ

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻԻՍ,,

37, RUE POISSONNIÈRE, 37 TÉL. LOUVRE 69—83

(« ՖԷՊԻԻՍ » ՀԱՆԴԵՊ ՕՐԱԹԵՐԹ ԼՈՒՍԱՆՆԱԿԱՐՁԱՏԱՆ ՑԱՐԱԿՈՒՑ, MATINÉ ԴԷՄ)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ եւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ձմեռուան կերպասներու ճոխ մթերք մը։

Այժ առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անհաւասարելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կադանդի նուէր, մեզի յարակից «ՖԷՊԻԻՍ» լուսանկարչատան մէջ վճռ ՀԱՅ ԴԵՊՔԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ։

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԱՅՍ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԱՌԻԹԷՆ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏԵՒԷ ՄԻԱՅՆ ՆՈՅ. 15ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Հ. ՀՈՊՏԱՆԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԹՒԱԿԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻՒՐԴ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

6 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 511

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕՍՔ

Անտեղի թափառումներ

Թղթակից մը կը գրէ թէ արտագաղթի նոր հոսանք մը նկատուած է Յունաստանի մէջ։

— «Գացողները առ հասարակ Յունաստանի մէջ չորս ինկ տարիէ ի վեր գործի տիրացած, իրենց ու ընտանիքին ապրուստը ապահովելու միջոց մը ստեղծած՝ աշխատող եւ շահող մարդիկ են, առեւտրական կամ արհեստաւոր»։

Բայց ամէն բան կը ձգեն ու կ'երթան։ Ո՞ւր, — Հարաւային Ամերիկա, որ միակ բաց դուռն է, առ այժմ։

«Միայն Սինկրուի (Ա.Ք.Ն.) գաղթականչէն 90 ընտանիք պատրաստուած են մեկնելու այս օր։րս. ու Քոքինիայէն (Պիրէոն) 50»։

1922ին, մինչեւ 120,000 կը հաշուէին Յունաստան ապաստանած գաղթականներուն թիւը։

Կը կարծենք թէ այս թիւը չափազանցութիւն է եւ 70-80,000 պէտք է ըլլայ, որ 1925ին իջած էր 45,000ի։ իսկ այսօր 35,000ը չանցնիր, հին եւ նոր գաղթական միասին հաշուելով։

Չեռացողներէն հազիւ 5000 հոգի Հայաստան գացած եղան, իսկ մնացեալները մեծ մասով Ֆրանսա, Հարաւային Ամերիկա եւ Սուրիա։

Առեն մը, լուրջ սպառնալիքի տակ էին մեր հայրենակիցները, Յունաստանի մէջ։ Բոնի հեռացում, տեսակ մը տեղահանութիւն կը պարտադրուէր մանաւորապէս Թրակիոյ եւ Մակեդոնիոյ իշխանութեանց կողմէ։ Հայ փախստականներուն երկու երրորդը ցրուելէ յետոյ, յունական կառավարութիւնը մնացեալը ձգած է իր վիճակին։ Թէեւ, Ազգերու Դաշնակցութեան պարբերական ժողովներուն եւ քննութեանց առեն, միշտ ալ կ'օգտուի առիթէն, այդ մնացորդը իրրեւ բեռ ներկայացնելու համար։

Առանց կասկածի տակ դնելու յունական կառավարութեան բարեացակամութիւնը, կրնանք ըսել թէ Յունաստան կամ Պուլկարիա ապաստանած հայ գաղթականութիւնը երբեք իրական բեռ մը եղած չէ այդ երկիրներուն համար։ Եթէ Յունաստանի մէջ գանազան օգնութիւններ եղած են, անոնց փոխարէնը լիուլի գանձուած է 1923—24ի տեղահանութեանց առեն։ Իսկ Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ մեծագումար օգնութիւններ բերած է բոլոր գաղթականներու օգտին։

Իսկ հիմա, բեռ ըլլալու խօսքն անգամ աւելորդ վիրաւորանք մըն է մեր թափառական բազմութիւններուն հանդէպ, քանի որ անոնք ոչ միայն տուն-տեղ են եղած, յարատեւ աշխատանքով եւ չարքաշութեամբ, այլ եւ մեծապէս նպաստած՝ երկրին անտեսութեան զարգացման։ Եւ եթէ առեն-առեն գնդասեղի հարուածներ չտրուէին եւ մէկ օրէն միւս ծովափ նետուելու սպառնալիքը չըլլար, ինչպէս կար առեն մը, Յունաստան տասնապատիկ աւելի պիտի օգտուէր հայկական ձեռնարկութենէն եւ տակուն աշխատանքէն։

Մեր խորին համոզումով, այլ եւս անցած է տխուր անակնկալներու շրջանը, եւ մնացեալ գաղթականութիւնը կրնայ հանգիստ կենալ իր ինկած տեղը, պայմանով որ միայն իրաւունքներու մասին չմտածէ, այլ եւ յիշէ իր պարտականութիւնները։ Օրէնք վարիչները հարկադրուած են երբեմն տրտունջներ յայտնել, Ազգերու Դաշնակցութեան աջակցութիւնը ապահովելու համար, բայց 35,000 նոց աշխատունակ եւ ինքնապահ համրանք մը անտանելի չէ Յունաստանի համար։

Այս կէտը ամէնէն առաջ պէտք է հասկնան մեր հայրենակիցները իրենք։ Աշխարհի վրայ չկայ պետութիւն մը որ հաճոյք գտայ օտար փոքրամասնութեանց գոյութենէն։ Երբ մենք երկուքը մէկ մեր աչքերը դուրսը յառենք, բնականաբար տիրող իշխանութիւնը կ'ուզէ որ բեռները կապենք եւ երթանք։

Բայց, չկայ նաեւ քաղաքակիրթ իշխանութիւն մը որ ինքն իրեն թոյլ տայ դուրս նետել անտէր բազմութիւն մը։ Իսկ երբ մենք աճապարենք օգտուիլ բաց դուռէ մը, անշուշտ կը երթախուսէ։

Արդ, ո՛րեւէ գաղթական բազմութեան համար բաց դուռը պիտի ըլլայ մեր հայրենիքը,— Հայաստանը։

«Հայաստան երթալ կ'ուզե՞ս»,— պիտի հարցնէ կառավարութիւնը կամ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը։— «Այո՛»։ = «Բայց ճամբայ չկայ, չեն ընդունիր»։ — «Այն առեն «Այո՛»։ = «Բայց ճամբայ չկայ, չեն ընդունիր»։ — «Այն առեն կը մնամ ուր որ եմ. ո՛չ Ֆրանսա, ո՛չ Պրագիլիա, ո՛չ Արժանթին»։

Այս կարճ պատասխանը կը լուծէ ամէն դժուարութիւն։ Եւ իշխանութիւնը չի կրնար բռնանալ։

Բայց մենք վարժուած չենք այս տարրական ողջմտութեան։ Զափազանց վարակուած՝ բախտ փնտռելու հիւանդութենէն, կը հրապուրուինք եւ հակասական պատասխաններ կուտանք, առաջ մը Հարաւ. Ամերիկա առնելով մեր շունչը։

Կորստաբեր է այս վիճակը, թէ անհատին եւ թէ հաւաքականութեան համար։

Ի՞նչ նոր դժբախտութիւն պատահեցաւ Յունաստանի մէջ, որ նորէն աչքերը դուրս յառած են։ Քանիերկու տարեկաններուն գինուորագրութի՞ւնը։

Սակայն, ո՞ւր տեսնուած է ամէն բարիք վայելել երկրի մը մէջ, իսկ խուսափիլ ո՛ր եւ է նեղութենէ։

Ամէն երիտասարդ գինուոր չէ՞ իր հայրենիքին մէջ։

Ի հարկէ նախընտրելի է որ իր հայրենիքին մէջ ըլլայ։ Բայց երբ իր ձեռքը չէ բանալ այդ հայրենիքին դուռնե՞րը... Ձգնուոր չեղա՞նք Թուրքիոյ մէջ։

Չերի՛ք է, բարեկամներ. վերջ տուէք այս անտեղի թափառումներուն, որոնց ամէն մէկը միւսէն աւելի աղիտաբեր է։

Շ.

Ինքնութեան թուղթերու խնդիրը

1927ին սկսուած ներջ մինչեւ 1928ի վերջը ապրելէ ոնին

Տարին վերջանալու վրայ է եւ ինքնութեան թուղթերու խնդիրը դարձեալ օրուան հարց դարձած է։ Այս մասին լուսաբանութիւններ ստանալու համար դիմեցինք փարիզի Աստիականական Ցեսչութեան Ցտարականներու Գիւանին պետ Պ. փիքարի, որ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ մեզի.—

— *Ինչպէս գիտէք, վերջին օրէնքէն առաջ շատեր 375 կամ 40 ֆրանք (գեղչեալ սակ) վճարած էին ինքնութեան թուղթերու համար, որոնք միայն մէկ տարի արժէք կը ներկայացնէին։ Արդ, եթէ վերոյիշեալ գումարները վճարուած են 1926ի ընթացքին, այն ատեն այդ կարգի ինքնութեան թուղթերը իրենց արժէքը պիտի կորսնցնեն ներկայ ամսուան վերջը, իսկ եթէ 1927ի ընթացքին վճարուած են եւ ինքնութեան թուղթերուն վրայ նշանակուած է «Valable pour 1927», այդ կարգի ինքնութեան թուղթերու տէրերը պէտք է ներկայանան Աստիականական Տեսչութիւն, իրենց անձնագիրներուն վրայ կնքել տալու համար «Valable pour 1928» նախադասութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է, նոր օրէնքով ինքնութեան թուղթերը կ'արժէն 100 եւ 20 ֆրանք (գեղչեալ սակ) եւ ի զօրու են երկու տարուան համար։ 1926ին եւ 1927ին 375 եւ 40 ֆրանք վճարողները չեն կրնար իրենց վճարած յիշեալ գումարները ետ առնել, միայն թէ, ինչպէս ըսի, իրենց ինքնութեան թուղթի տեւողութեան շրջանը մէկ տարի եւս կ'երկարաձգուի։ Ճիշտ է թէ Սէնի նահանգէն դուրս ուրիշ կարգ մը նահանգներու մէջ 375 եւ 40 ֆրանք վճարողներու աւելորդ գումարները վերադարձուած են։ Դժբախտաբար Սէնի նահանգին մէջ օտարազգիներու թիւը շատ ըլլալով, եւ նախապէս վճարուած գումարներն ալ ըստ օրինի պետական, նահանգային եւ համայնքային տուրէները մտած ըլլալով, նիւթապէս անկարելի է զանոնք վերադարձնել իրենց տէրերուն։ Հետեւաբար, ներքին նախարարութեան հրահանգով, միայն մէկ տարի եւս պիտի երկարաձգուին այդ կարգի ինքնութեան թուղթերը։*

Հալածանքները Ղարաբաղի մէջ

Դրօշակի վերջին (դեկտեմբեր) թիւին մէջ կը կարդանք.—

Երբ «Դրօշակ»ի ներկայ համարը դրուած էր արդէն մամուլի տակ, ստացուեցին Ղարաբաղից տեղեկութիւններ այնտեղ կատարուող զանգուածային ձերբակալութիւնների մասին։ Ձերբակալուածների թիւը հասնում է հարիւրների։ Խուզարկութիւններ եւ ձերբակալութիւններ են տեղի ունեցել Խանքենդում, Շուշում եւ բազմաթիւ գիւղերում։ Ձերբակալութիւններին զուգընթաց կատարւում է եւ զինաթափութիւն. ծեծի ու բռնութեան տակ գէնք են հաւաքում հայ գիւղերից։

Հաղորդում են նոյնպէս ընդարձակ ձերբակալութիւնների մասին Ագրբէջանում։ Բոլշեւիկների ձեռքից ճողոպրած շատ Թուրքեր ապաստանել են Ղարաբաղի եւ Զանգեզուրի լեռներում եւ կամ անցել Պարսկաստան։

Ընդդիմադիր կոմունիստները վերջերս բուռն գործունէութիւն են երեւան բերում եւ Ղարաբաղում։ Բնորոշ է, որ այստեղ ընդդիմադիրների կուսակից են այն տարրերը, որոնք պաշտպանում են Ղարաբաղը Հայաստանին կցելու միտքը։ Ընդդիմադիրների աչքի ընկնող պարագլուխներին, Բագուից ստացած հրամանի վրա, յարմար պատրուակ ստեղծելով, հեռացրել են Ղարաբաղից։

Սանասարեան խանը ոստիկանութեան կը տրամադրուի

Մօն Մատէն կը տեղեկանայ թէ որոշուած է ոստիկանական նօթէնութեան յատկացնել Սանասարեան խանը։ Կ'ըսուի թէ այս որոշումը տրուած է, նկատելով որ Սանասարեան խանը կեդրոն տեղ մը կը գտնուի։ Նախապէս թէեւ կը խօսուէր նախկին ելմտական նախարարութեան շէնքին մասին, բայց յարմար չէ դատուած այդ շէնքը, մանաւանդ որ ան շատ հեռու է միւս պետական պաշտօնատուներէն։

Պատերազմի ընթացքին ոստիկանութեան նօթէնութիւնը արդէն փոխադրուած էր Սանասարեան խանը, ուր մնացած էր մինչեւ Զինադադար։ Զինադադարին Անգլիացիները գրաւած էին հայապատկան խանը, որ յատկացուեցաւ Վիճալ ընկերութեան։ Ազգային կառավարութեան պոլիս հաստատումէն յետոյ գրաւման ենթարկուած եւ ազգային կալուած նկատուած էր Սանասարեան խանը, որու տէրը արտասահման փախած էր. ներկայիս Սանասարեան խանին մէջ գրասենեակներ ունին Յատրգ Զատէները, բազմաթիւ կաշիի վաճառականներ եւ փոխադրական ընկերութիւններ։

«Լքեալ» գոյքերը շուտով պիտի ծախուին

Ելմտական գործակալութիւնը շրջաբերական մը ղրկած է բոլոր կուսակալութեանց, հրահանգելով որ լրջօրէն հետապնդուին «լքեալ» գոյքերու վաճառման եւ վարձակալութեան գործերը։ Այս շրջաբերականին յամաձայն, լքեալ գոյքերու վաճառումը կարելի եղածին չափ արագ պիտի կատարուի ասկէ վերջ. վարձու յատկացուած կալուածները միայն պիտի մնան։ «Լքեալ» գոյքերու վերաբերող պարտքերու գանձումը պիտի կատարուի կալուածական օրէնքին համաձայն։ Յատնաւոր հրահանգ ղրկուած է այս գործողութեանց մէջ ներացող պաշտօնեաները իսկոյն կախակալելու։

∴ վերջերս մեռած է հարուստ ցոյն մը Պեմբրօ Վասիլիատիս, որ քսան ֆինճանձրլարի մէջ կարեւոր վաճառատուն մը, տէրն է նաեւ քրէտի Լիոնէի շէնքին կէս բաժնին եւ ուրիշ կարգ մը կալուածներու։ Բայց յիշեալին ոչ մէկ ժառանգորդը կը գտնուի Թուրքիա։ Կինն ու տղաքը Զինադադարին օտար անցագրով փախած են եւ այժմ կը գտնուին Իտալիա։ Հիմա այս սեփականութիւնները «լքեալ» գոյք կը նկատուին եւ պիտի անցնին պետական գանձին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԻՆ ԾՈՒՐԶ ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պոլսոյ Մէրճան Ալթունեան հրոսախումբին խնդիրը նոր փուլի մը մէջ մտած է եւ Թուրք կառավարական շրջանակներն ու մամուլը մեծ շահադրգռութիւն ցոյց կուտան։ Կ'ըսուի թէ այս խնդրի մասին ուղղակի քննութիւններ կը կատարուին կառավարութեան կեդրոնին մէջ եւ թէ ծանր մեղադրանքի տակ կը մնանեն ընդհարումը կազմակերպող ոստիկանները։

Այսպէս, հրոսախումբին վերապրող երկու անդամները Ըէֆայի եւ Մուրատ, երդում կ'ընեն ըսելով թէ ընդհարման միջոցին ոչ մէկ զէնք ունէին իրենց վրայ։ Ցետոյ յայտնի եղած է որ ընդհարման կազմակերպութեան մասին նախապէս ոչ մէկ լուր ունեցած են կուսակալը, ոստիկ. տնօրէնն ու փոխ տնօրէնը։

Բանի կը խորանան քննութիւնները, այնքան խորհրդաւոր ձեւ մը կը առնայ Մէրճան Ալթունեանի հրոսախումբին գործը։ Հակառակ անոր որ հարցաքննիչ դատաւորը սակէ առաջ աւարտած էր գործին քննութիւնը եւ տեղեկագիրը ընդհ. դատախազութեան տուած, այժմ նոր քննութեան ձեռնարկուած եւ Թուղթերը վերադարձուած են հարցաքննիչ դատաւորին։

Խնդրին առանցքը սա է.— Դէպքը իրապէս սարքովի՞ է և եթէ այո, ի՞նչ նպատակով սարքուած է։

Ընդհ. դատախազութեան պաշտօնատունը տարուկաս ձորճի անունով անձ մը, որ կարեւոր լուսաբանութիւններ տուաւ։ Հաստատուած է նաեւ թէ հրոսակներուն կողմէ պատրաստուած էջ «Պոլսոյ ոստիկանական տնօրէնութիւն, 6» վերտառութեամբ թուրքերէն նշանատախտակը, որ կ'ըսուէր թէ Ըէսաֆէ ափարթըմանին մէջ գտնուած է։ Երկտրզը կողոպտելէ յետոյ, հրոսակները այս նշանատախտակը պիտի դնէին իրենց ինքնաշարժին վրայ, ոստիկանութիւնը խաբելու համար։ Ամբաստանեալները կը պնդեն թէ իրենք տեղեկութիւն չունին այս նշանատախտակէն, ինչպէս նաեւ ափարթըմանին մէջ գտնուած բեւեռաձեւ ռումբերէ, եւ կ'ըսեն թէ առանք ուրիշներու կողմէ ափարթըման դրուած են...

Դէպքին մէջ դեր ունեցող բոլոր գաղտնի ոստիկանները հարցաքննուեցան դատական իշխանութեան կողմէ։ Տիրող համոզումը այն է թէ դէպքը սարքուած է ոստիկանութեան կողմէ։

Ցոն Սաամ կարգ մը կասկածներ յայտնելէ յետոյ այս մասին, կը հարցնէ թէ «Ափի մը տարածութեամբ սենեակի մը մէջ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ երկու պաշտօնեաներ կը նահատակուին, երբ հրոսակները օրերէ ի վեր կը հետապնդուէին։ Միւս կողմէ, դիւանագիտութիւնը հաստատած է թէ նահատակներու մարմինէն ելած գնդակները ոստիկանական ատրճանակներու կը պատկանին, եւ թէ ատրճանակները մեռնողներու կուրծքին դրուելով կրակուած են, ինչպէս ցոյց կուտան վառօդի հետքերը»։

Միլլիյէթ կը գրէ թէ ձերբակալման միջոցին մեռած Մուամմէր ձավիտ պէյի վրայ կատարուած դիտաբննութենէն հասկցուած է որ Մուամմէր ձավիտ պէյ կռնակէն վիրաւորուած է եւ հաւանական նկատուած է որ այդ կապարը կռնակէն նետուած ոստիկանի մը գնդակն է։ Միւս կողմէ այն ափարթըմանը որուն մէջ այս դէպքը պատահած է, Վահանի կողմէ վարձուած եւ դրամն ալ անոր կողմէ հայթայթուած է։ կը քննուի թէ ստո՞յգ է որ Մէրճան Ալթունեան պարզ պրաունինկ ատրճանակով մէկ ձեռք կրակ բրած է։ ձի՞շտ է թէ միւս ամբաստանեալներու քով զէնք չկար եւ գըտնուած պարզ ատրճանակ մը անոնց չէր պատկաներ։

Ընկերվարականներու համագումարը

Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը ամսոյս 26—29ին համագումար պիտի ունենայ՝ որոշելու համար կուսակցութեան ծրագիրն ու գործելակերպը յառաջիկայ տարուան խորհրդարանային ընտրութեանց առթիւ։ Կիրակի օր Սէնի Դաշնակցութիւնը Փանթէնի մէջ գումարեց նախապատրաստական համաժողով մը։ Նախ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ կուսակցութեան 1928ի ելմտացոյցին շուրջ եւ վաւերացուեցաւ (Մուտք եւ ելք 875,000 ֆրանք)։ Ցետոյ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ նաեւ կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Փոփիւլէր»ի մասին, որ ամսոյս սկիզբէն ի վեր աւելի մեծ ծաւալով կը հրատարակուի։ Կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի ունեցան ընտրական հարցին շուրջ եւ ի վերջոյ կազմուեցաւ յանձնաժողով մը, որ օրակարգի բոլոր հարցերուն մասին բանաձեւեր պատրաստելով պիտի ներկայացնէ Դեկտ. 18ի երկրորդ նախապատրաստական ժողովին։ Բացի ընտականէն, օրակարգի կարեւոր իրդիրներն են դրամագլուխի վրայ տուրք հաստատելու եւ համայնավարներուն հետ մէկ ճակատ կազմելու հարցերը։

Պրիան-Լիտվինօֆ տեսակցութիւնը

Ֆրանսայի արտաքին նախարար Պրիան կիրակի առաւօտ ժրնեւ հասաւ եւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Լեհաստանի արտաքին նախարար Զալէսքիի. Քանատայի պատուիրակին եւ ֆրանսական պատուիրակներուն հետ։ Ցետոյ ճաշի հրաւիրեց սըր Օսթըն Չեմպըլէյնը, որուն հետ կարծիքի փոխանակութիւններ ունեցաւ օրուան քաղաքական կարեւոր հարցերուն, մանաւանդ լեհեւլիթուանական վէճի մասին։

Կէսօրէն վերջ, Պրիան ընդունեց այցելութիւնը Խորհրդային Միութեան արտաքին փոխ-գործավար Լիտվինօֆի, որուն քիչ վերջ միացաւ կրթական գործավար Լունաչարսկի։ Նախապէս կարգադրուած էր որ Փոլ-Պոնքուր եւ Լունաչարսկի եւս ներկայ ըլլան խօսակցութեան, սակայն Լիտվինօֆ փափաքած ըլ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ ՀՐԱՄԱՆԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ ՀՐԱՄԱՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետ Ալեքսանդր Կարապետյանը հրամայում է.

1. Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Արմեն Ղազարյանին ազատել զբաղեցրած պաշտոնից՝ ըստ նրա դիմումի:

2. Նշանակել Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Արմեն Ղազարյանին՝ Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետի աշխատակազմի ղեկավարի խորհրդական՝ 25 տոկոս պաշտոնային դրույքաչափով:

3. Պահպանել 20 հոգուց բաղկացած Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետի աշխատակազմի ընդհանուր թվաքանակը:

4. Սույն հրամանն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման օրվանից:

Հայաստանի Հանրապետության Վարչապետ Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Երևան, 2026 թվականի հունվարի 19

ՉԻՄԻԿ ՄԱՆՈՒԿ

II

— Վերջ ի վերջո մեծ բան չէ... — մրմնջաց Լուսիկ տատը, գլուխը կախ:

Էհմե էլ Մկիտիչ էր ելնում, ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց ոչ մի խոսք չէր գալիս շրթունքներին: Ամեն անգամ, երբ նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, ինչ-որ բան էր խանգարում նրան: Ինչ-որ անհասկանալի ուժ էր կապում նրա ձայնալարերը, ինչ-որ անհասկանալի ուժ էր կաշկանդում նրա շարժումները: Ամեն անգամ, երբ նա ուզում էր ինչ-որ բան անել, ինչ-որ բան էր խանգարում նրան: Ինչ-որ անհասկանալի ուժ էր կաշկանդում նրա շարժումները: Ամեն անգամ, երբ նա ուզում էր ինչ-որ բան աս

լալով նախ առանձին տեսակցիլ Պրիանի հետ, Լունաչարսկի հասաւ խօսակցութեան ընթացքին։ Կ'ըսուի թէ պարագրերու խնդրին մասին բան չէ խօսուած եւ ամէնէն աւելի խնդրոյ առարկայ դարձած է զինաթափութեան հարցը։ Պրիան յայտնած է թէ Ֆրանսա սիրով ընդառաջ պիտի երթայ, եթէ Խորհրդային Միութիւնը ուզէ արեւմտեան Լոքարնօ մը առաջարկել եւրոպական պետութեանց հետ։

Պոլշեւիկեան հանգուամարը

Մոսկուայի պոլշեւիկեան 15րդ համագումարին կը մասնակցին 887 պատուիրակներ վճռական եւ 725 պատուիրակներ՝ խորհրդակցական ձայնով։

Ռիկովի բացման խօսքէն վերջ, ընտրուեցաւ դիւան մը 52 անդամներէ, որուն մէջ են Ստալին, Ռիկով, Կալինին, Բուխարին, Վորոշիլով, Մոլոտով, Տոմսկի, Օրճոնիկիձէ եւ մէնժինսկի։ Ընտրուեցաւ նաեւ 65 անդամնոց մասնաւոր յանձնաժողով մը, քննելու համար ընդդիմադիրներու խնդիրը։ Կլարա Ցէտկին ողջունեց համագումարը՝ յանուն Գ. Միջազգայինի Գործադիր կոմիտէին։

Ցետոյ Ստալին վեց ժամ տեւող ճառով մը պարզեց կուսակցութեան 14րդ համագումարէն ի վեր երկու տարուան ընթացքին պատահած դէպքերը։

Խօսելով միջազգային յեղափոխական շարժումին մասին, վեր առաւ չինական յեղափոխութեան զարգացումը եւ հաստատ յոյս յայտնեց թէ ապագային անոր յաղողութիւնը անխուսափելի է։ Ցետոյ շեշտեց Խորհրդային Միութեան ջանքերը՝ խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ Ըսաւ թէ ներքին բարեշրջում մը անհրաժեշտօրէն պիտի առաջնորդէ յեղափոխական մեծ ցնցումներու։

Պարզելով խորհրդային ազգային անտեսութեան զարգացումը, Ստալին բսաւ թէ Խորհրդային Միութիւնը այդ մարզին մէջ կը գլէ կ'անցնի բոլոր դրամատիրական երկիրները։

Գալով կուսակցութեան ներքին կեանքին, Ռուսիոյ նոր դիկտատորը յայտնեց թէ շարքերը օրէ օր կ'աճին եւ կուսակցութեան անդամները հետզհետէ կը զարգանան մշակութային տեսակէտէ։

Վերջնելով ընդդիմադիրներուն, Ստալին բսաւ թէ ժամանակին կարելի էր հարցնել ընդդիմադիրներու թէ ո՞ր կէտերու մասին անհամաձայն են կուսակցութեան հետ, մինչդեռ հիմա պէտք է հարցնել թէ կա՞յ նոյնիսկ կէտ մը, որուն մէջ ընդդիմադիրները համակարծիք ըլլան կուսակցութեան հետ։

Ստալին աւելցուց. «Կ'ըսեն թէ ընդդիմադիրները նպատակ ունին համագումարին ներկայացնելու յայտարարութիւն մը, ըսելու համար թէ «պատրաստ են ենթարկուելու կուսակցութեան որոշումներուն, լուծել իրենց հատուածները եւ կը խոստանան, առանց հրաժարելու իրենց քաղաքական տեսակէտներէն, զանոնք պաշտպանել յառաջիկային՝ կուսակցութեան ծրագրին թոյլատրած սահմաններուն մէջ»։

Պատգամաւորներու ծափերուն մէջ, Ստալին յայտարարեց. — Ասիկա ո՛չ մէկ բանի կրնայ յանգիլ։ Եթէ ընդդիմադիրները կ'ուզեն կուսակցութեան մէջ մնալ, պէտք է որ լիովին եւ ամբողջովին, գաղափարականօրէն եւ կազմակերպականօրէն զինաթափ ըլլան, ապնուաբար ճանչնան իրենց յանցանքները կուսակցութեան եւ բանուոր դասակարգին առջեւ։

«Խնդիրը ղրուած է այսպէս. կա՛մ ընդդիմադիրները այս կերպով կը գործեն, եւ կամ պէտք է փնտռեն երկրորդ կուսակցութիւն մը»։

Ստալինի տեղեկագիրը լսուեցաւ երկիւղածութեամբ եւ ջերմ ծափերու արժանացաւ։ Համագումարը յետոյ լսեց դատական գործավար Կուրսկիի տեղեկագիրը վերստուգիչ կեդրոնական Յանձնաժողովի աշխատանքներուն մասին։ Կոսիոր զեկոյց տուաւ կեդր. Կոմիտէի կազմակերպչական գործերուն մասին։ Ցետոյ սկսան վիճաբանութիւնները։ Նախ խօսեցաւ Մոսկուայի կազմակերպութեան քարտուղար Ուգլանօֆ, որ խստիւ քննադատեց ընդդիմադիրներու տեսակէտները։

Դեմ Թուրքերուն սանձարձակ վրայ

Սուրիական պաշտօնական գեկոյցի մը համաձայն, հրոսախումբ մը երկու տղայ առեւանգած էր։ Ֆրանսական հոգատարութեան կուսակիցները հետապնդեցին զանոնք, եւ բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Լէչի մէջ. հրոսապետ Թամր սպաննուեցաւ. երկու տղաները ազատուեցան. հրոսախումբի մնացորդը խուճապահար թրքական հողը ապաստանեցաւ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Շ. Մ. Ը. Մ-ի Փարիզի Ֆութպոլի Ա. խումբը կիրակի օր յաղթեց Թուռի A. S. du Centreի Ա. խումբին 6—2։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԱՐեւելեանն ՆԱՀԱՆԴՆԵՐՈՒ ընդհ. քննիչ կարգուած է իպրահիմ Թալի պէյ, որ քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին կը մակնի։ Ընդհ. քննիչը լայն իրաւասութիւններ պիտի ստանայ, ի հարկին կուսակալները կախակայելու աստիճան։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդի 48րդ նստաշրջանը բացուեցաւ Ժընեւի մէջ երէկ առաւօտ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲՒԼԻՏ Ֆոնսիէի Նոյեմբեր 15ի վիճակահանութեան 50,000ական ֆրանք շահեցան հետեւեալ երեք թիւերը.— 119,702 (1886ի պարտաթուղթերէն), 513,355 (1903ի պարտաթուղթերէն) եւ 197,805 (1911էն)։ 5000 ֆրանք շահեցաւ թիւ 339,131ը, նոյնպէս (1911էն)։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ միջեւ համաձայնագիր մը կնքուեցաւ Փարիզի մէջ, որով երկու երկիրներու հպատակներուն վերաբերեալ խնդիրները բարեկամաբար կը կարգադրուին։

ԼԻՈՆ - ԿՐԸՆՈՊԼԸ դիծին վրայ կառախումբ մը դիծէն դուրս ելաւ եւ երեք վակոններ ձորի մը մէջ իյնան։ Մէկ ճամբորդ մեռաւ, երեք հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ Եկադերինէնպուրկի դիծին վրայ կառախումբ մը դիծէն դուրս ելաւ, արգիլելով 7 մեռնել եւ 47 վիրաւորել։

ԻՐԱՔի թագաւոր Ֆէյսալ երէկ Լոնտոնէն մեկնեցաւ։

ԿԱՍՊԻՑ ԾՈՎԻՆ մէջ փոթորիկը կը շարունակէ աւերներ գործել։ Ընկղմած են 230 ձկնորսանաւեր, որոնց մէջ 620 ձկնորսներ կային։

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՐՕՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31Ի ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ 9.30Է ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՒՑՍ

SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ

84, Rue de Grenelle Nord - Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍԹՐԸ
անդադար պիտինուագեն նորագոյն պարերը։

ԻՆՁԷ - ՍԱՋԻ ԽՈՒՄԲ
բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ։

Ֆլօրիա ձաշարանը ի պատիւ կավռօշկին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը.

ՉԱՓԱԻՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 12 ՖՐԱՆՔ.— Երեք հոգինոց ընտանիքներու նախապէս գնուած տոմսակներու համար մասնաւոր դեղչ։

Տոմսակները կանուխէն կը ձախուին ԿԱՎՐՕՇի մօտ, 208bis Rue Lafayette, *ՖԼՕՐԻԱ ձաշարանը 61* Rue Mr. le Prince *եւ Պ. Ս. Թերզեանի (Մտեփ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։*

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ ԱՆԿԻԽԻՆ ՄԷՋ

Ղեկավարութեամբ՝ Ե. ՓՕԼԱՅԵԱՆի եւ Տ. ՆԵՒՆԵՒԱՆի

Անկիւնաքնակ Հայերու Ջերմ Խնդրանքին վրայ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝ Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

11 դեկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Salle des Fêtes, Rue de Casinoի *թատրոնը (Կայարանին դիմացը)*

Ա.

ՍԱՄՍՈՆԻ Գ. ԱՐԱՐԸ

Բ.

ՏԻՒՐԱՆ - ՏԻՒՐԱՆ

Ալպէն վալապրէգի խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտին 3 արար, թարգմ. Ս. Մաքսուտեան։

Մասնակցութեամբ՝ Պ. Պ. Ա. Շահխաթունիի, Տ. Նշանեանի, Ա. Դմբէթեանի եւ Օր. Անահիտի։

Յայտնի թաւիսա Աբգար կը նուագէ միջնարարներուն

Գին՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք։ Երկաթուղին կը ձեկնի Gare du Nordէն *7.34 և 8.5 անցած, վերջին երկաթուղիները* Enghienէն *Փարիզ 11.50, 12.2։ Ներկայացումը կ'աւարտի ժամը 11.25ին։*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

10 դեկտ. Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Էմիլ Ջօլայի սրահը

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ *Կը ներկայացնէ՝*

ՄԱՔՍ ՏՐԱՅԷՐԻ "17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ,,Ը

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ԾԱՆՕԹ.— Նոյն խաղը պիտի ներկայացուի, 18 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սէն-Շամոն, Յալ տէ Ֆոնթէնեանի մէջ։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Շ. Մ. Ը. Մ-ի Փարիզի Հայ Սկաուտներուն կողմէ

11 Դեկտ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle de Géographieի *մէջ*, (184 Bld. St. Germaine)

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, ներկայացում Սկաուտներու կողմէ։ Կը մասնակցին Օր. Ափանասիէֆ (դաշնակ) եւ Թաւիսա Աբգար.

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ԳԻՄԵՑԷՔ

ՍԱՓՐԻԶ ԱՐՇԱԿԻՆ ՄՕՏ

Ուր ձեր ամենանուրբ ձաշակին գոհացում պիտի գտնէք

11 Rue de Nesles, (Rue Dauphine)ի մօտ

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԴՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 2-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ԴՈՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բայ է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ.-, Շ.- եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Եթէ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ուտել արեւելեան ձաշակով, դիմեցէք՝

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական եւ յունական ամէն տեսակ փլաքներ, նաեւ լաւ ուիթեր եւ Ձել։ Ինչպէս գիտէք նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը՝ յարմար գիներով։ Բաց է ամէն օր։ 28 Rue le Sage, Paris (20e). Մէթրօ Belleville

Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՋՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887Ի Ն

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լատինական եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ միայն։

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապապրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու. տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պլինճ գիծ եւայլն, զոր կը հայթայթէ Ֆրանսական ծանօթ տուներէ։

Գրաւ եւ ամէն ապապրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880Ի

Ամէն տեսակ անուշով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՈՒԶԻ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ԾԱՆՕԹ.— *Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուտեստեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ, բայի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։*

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.58

Կը կատարէ Ֆրանսա եւ յունաստան մնալու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները։

AFFIDAVITի (*Ապիտավիթ*) Դիմել՝ ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱՍԿԱՐԱՆ

5 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի) 100 Mark		
Թրքական Գաթ.	L. Trq.	
Թրք. ոսկի	» »	
Մէճիտիէ	Médjidié	
Լէվա 100 հատ	Léva	
Տրախմի »	Drachme	
Լիր »	» Lire	
Պելճ. ֆրանք	» Belga	
Ջուից. »	Frc. Suisse	
Լէյ 100 հատ	Ley	
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԺԵՔԱԲԱՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	
» II	»	
» III	»	
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	

IMPRIMERIE - MASSIS - Editeur

208bis, Rue Lafayette - Paris

Le Gérant : H. TEURNIER

ՀԱՆԴԻՊՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՄԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պարուհի Տիկին Արմէն Օհանեանի երեկոյթը, կազմակերպուած ֆրանսական համալսարանական միութեան կողմէ, վաղը Շաբաթ Լիոնի պետական թատրոնը։

Կը մասնակցի Թաւիսա Աբգար։

ՅԱՒՇԱՏԵՍՏ

ՅԱՐԴՈՂի գրական երեկոն, այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ֆլօրիա։ Շաւարշ Նարդունի կը ներկայացնէ իր Թէզը. «*Ազգային քաղաքականութիւն*»ը։ Կը Բրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Բանակի Նախկին Հայ կամաւորներու ընկերակցութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Շաբաթ Ժ. 9ին, 37 Rue Lamartine, Լամարթինի ձաշարանին մէջ։ Օրակարգ.— Ա. Ընկերակցութեան նոր վարչութեան դիւանի ներկայացումը։ Բ. Նախկին կռուողներու համագումարին եւ հանդիսաւորութիւններու տեղեկագրութիւնը։ Գ. Ընկերական ձաշկերոյթ եւ պարահանդէս։ Դ. Զանազան հարցեր։

ԱՐՄԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պարուհի Տիկին Արմէն Օհանեանի երեկոյթը, կազմակերպուած ֆրանսական համալսարանական միութեան կողմէ, վաղը Շաբաթ Լիոնի պետական թատրոնը։

Կը մասնակցի Թաւիսա Աբգար։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՂ

Էլ Պուքան, *Ս. Ն.— 25։*
Շավիլ, *Պ. Պ.— 50։*
Վիէրզոնվիլ.— *35։*
Ցէսին, *Մ. Մ.— 35։*
Սէն Թ'Լիէին, *Ս. Տ.— 35։*
Փարիզ, *Յ. Մ.— 35։*
Լիոն, *Գործ.— 765։*
Վալանս, *Գործ.— 250.90։*
Պրիւսէլ, *Ա. Մ.— 70։*
Լիոն, *Օ. Ֆ.— 70։*
Մարսէյլ, *Գործ.— Սատյանք։*
Փիւժէ, *Ֆ. Ֆ.— 70։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Էօժէն Իմաստունեան, Տէմիրճեան կամ Բանարճեան, 16 տարեկան, հօր անունը Վարդան, մօր անունը Լուսիա, ծննդավայր Ատանա։ Ստացուած տեղեկութիւններու համաձայն Էօժէն կը գտնուի Մարսէյլ։ Տեղեկացնել՝ Near East Relief, 15 Bld. des Italiens, Paris.

— Կը փնտռուի Նուիմզար Թոզլեան, 25 տարեկան, հօր անունը Մեսրոպ մօր անունը Սառա, Զարշամպայի Բանուքլուք գիւղէն, Նուիմզար ամուսնացած է նոյնպէս Զարշամպացի Գէորգի հետ։ Տեղեկացնել՝ վերի հասցէին։

— Պրուսայի ճէրահ գիւղէն Յակոբ Ալիքսանեան կը փնտռէ իր մօրաքրոջ Գայլուբ, Կրնայ լլքնեան, որ 1920ին մեկնած է Ամերիկա, իր երեք զաւակներուն հետ, Սերոբ 20 տարեկան, աղջիկները 18 եւ 16 տարեկան։ Իմացնել՝ Յակոբ Ալէքսանեանի, 6 Rue Bayard, Valence, Drome, France.

Կը խնդրուի Հայրենիքէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Իզմիր-Քարաթաշէն Սարգիս (Սերգօ) Աւագեան, 21 տարեկան, որ Իզմիրի աղէտին դերի մնացած էր, Ձինքը տեսնողներ եղած են Փարիզ։ Իր հացէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Ռոզա եւ Մելիք Աւագեաններուն, 35 Rue Dunoir, Lyon, (Rhône).

— Կը փնտռուի Ուրֆացի Գէորգ Յակոբ Սեւեան, այժմ 20 տարեկան, 1922ին Ուրֆայէն մեռնելու Ալեւելքի նպաստամատոյցի ձեպէլ-Պէրնան որբանոց փոխադրուած է, անկէ ալ Ֆրանսա. Գրել՝ իր եղբօր՝ Ներսէս Յակոբ Սեւեանի, Հայոց եկեղեցին, Պաղատաս, Իրաք։

— Երբեմն ցէսին (Ֆրանսա), բնակող եւ ներկայիս բնակավայրը անծանօթ յունագգի Իլիա (մականուանեալն Գրիգոր-եան)ի ողջ կամ մեռած բլլալը եւ կամ ուր գտնուիլը գիտցողները կը խնդրուի իմաց տալ կաթողիկոսական Պատուիրակութեան 80, Avenue Péreire, Asnières. (Seine).

— Գարամուսալի մէքտէկէօզ գիւղէն Գրիգոր Պարսեղեանն որուն պուքըշէ ըլլալը իմացուած է։ Իմացնել՝ հօրեղբօր աղջկան Ադաէնի պանտէզեանի, 75 Bld. Madeleine Nice, France.

Կը խնդրուի ռումանահայ Թերթերէն արտատպել։

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ

«ՈՐԲԱՇԽԱՐՀԻ ԱՍՏՂԸ»

Պատկերազարդ

Շանդէս - ամսօրեան

Մերձաւոր Արեւելքի

Որբ. Ընդհ. Միութեան

Շաղթ՝ «Red Star» B. P. No. 245 Beyrouth, Liban.

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Սուրիոյ եւ Լիբանանի համար 80 Սուր. դահ.։ Արտասահման 25 Ֆր.։ Միացեալ Նահանգները 1 տոլար։

ԲԱՑԱՌԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

Մինչեւ «Որբաշխարհի Աստղը»ի երրորդ տարեգլխին *(Մարտ 1928)* իրենց բաժնեգիները կանխիկ դրկողներ կրնան առաջուան պայմաններէն օգտուիլ։

Պէյրութի համար՝ 50 Ս. Գ.։ Արտասահման 16 Ֆր.։ Սուրիոյ համար 60 Ս. Գ.։ Միացեալ Նահանգներ 80 սէնթ։

Մ. Ա. Ո. Ը. Միութեան անդամ - անդամուհիներուն համար Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ միայն 50 Ս. Գ.։

ՕԳՏԱԻԵՑԵԼ ԱՒԻԹԸՆ

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն՝ 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

7 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 512 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԽՄՈՐՈՒՄՆԵՐ

Ֆրանսական մամուլը վերջերս շատ կը զբաղի ցեղակից ազգի մը, Իտալիոյ քաղաքական ձգտումներով։

«Մաթէն» կարգ մը երեւոյթներ պարզեց, որոնք լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառեն։

Իտալիա գոհ չէ իր միջազգային դիրքէն։ Մուսոլինի ամէն առիթով կը յիշեցնէ թէ պատերազմական աւարը արդարութեամբ չբաժնուեցաւ։ Թէ Ադրիականի խնդիրը առկախ կը ձգայ, իսկ ինչ որ 1916ին խոստացեր էին Իտալիոյ, փոքր Ասիոյ մէջ, երազի պէս ցնդեցաւ։

Ֆաշիստներուն համար, այս յուսախաբութեան մէկ պատճառը եղէ Դաշնակիցներուն նենգամտութիւնն է, միւսն ալ՝ Իտալիոյ նախորդ վարիչներուն ապիկարութիւնը կ'ապացուցանէ։

Իսկ հիմա որ կուռ միութիւն մը կազմած են սեւ շապիկներու հմայքին տակ, Իտալացիները չեն ծածկեր իրենց ախորժակներն ու անհամբերութիւնը։ Բայց, միւս կողմէ, կը խուսափին յախուռն շարժուձեւերէ, եւ գետին կը պատրաստեն յամառ աշխատանքով, համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը։

Եւ ամէնէն առաջ, Արեւելեան Եւրոպայի մէջ։

Վերջին տարիներու իտալական քաղաքականութիւնը շատ կը նմանի հանգուցեալ Աւստրիոյ - Հունգարիոյ արեւելեան քաղաքականութեան։ Այսօրուան Իտալիան եթէ ոչ գերակշռութեան, գոնէ հաւասարակշռութեան ագդակ մըն է Պալքաններուն մէջ։ Եւ իբր այդ լրջօրէն կ'ընդհարի միւս դաշնակիցներուն, մանաւանդ Ֆրանսայի շահերուն։

Դիւանագէտները թէեւ կ'աշխատին փրկել երեւոյթները, բայց կասկած չկայ որ Ֆրանսայի եւ Եուկոսլաւիոյ վերջին դաշնագիրը պատասխան մըն է Թիրանայի դաշնագրին, իսկ իտալեալպան նոր համաձայնութիւնը՝ իր կարգին պատասխան մը միւսին։

Ուրեմն, խուլ պայքար մը կայ երկու լատին ցեղերուն միջեւ, եւ պաշտօնական զեկոյցները չեն որ պիտի ժխտեն ակներեւ իրականութիւնը։

Իտալիա կ'ուզէ ամրողջովին տէր դառնալ Ադրիականի։ Ֆիումէի գրաւումը առաջին քայլն էր եւ ղէպի Տալմացիա վայրէջք մը հեռաւոր ծրագիր չէ Հռոմի համար։ Ճիշդ այս նպատակով, հետզհետէ կ'ամրապնդէ իր ազդեցութիւնը Ալպանիոյ վրայ, որ դատապարտուած է դառնալու գաղթավայր մը։ Իր դիմացը իրբեւ մրցակից ունի Եուկո-Սլաւիան, որուն կողքին կանգնած է Ֆրանսան։ Այս շրջանին մէջ իտալական արտաքին աշխարհը ոչինչ գիտէ արդիւնքի մասին։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

Կ'ԵՐԹԱՆ, ԲԱՅՑ ԿԸ ՃԱՄԲՈՒԻՆ

Հայրենիք խմբագրականի մը մէջ դիտել կուտայ (15 Նոյ.)։

— «Ոչ-օրինական միջոցներով Միացեալ Նահանգները մտնող օտարականներու թիւը հետզհետէ արագիսի խոշոր համեմատութիւններ կը ստանայ, որ այս երկրի իշխանութիւնները մնացած են ուղղակի շուարած ու անճար։ Շատոնց է որ ծանր ու սպառիչ աշխատանքի եւ գիշերային աշխատութիւններու այս երկիրը մեղր ու շաքար հոսեցնող աւետեաց աշխարհի հմայքը հանած է։ Ներգաղթի օրէնքի ատենաբանական խստացումները աւելի քաղցրացուցած են զայն եւ այսօր մարդիկ, ուր ալ գտնուին, կը յաջողին ձեւ մը, միջոց մը գտնել իրենց ոտքերը այս հռչակուած երկրի հողերուն վրայ դնելու։

«Կ'ըսուի թէ հարիւրաւոր օտարականներ Ամերիկա կը մտնեն նախապէս այս երկրի նահանգիստները հանդիպող շոգենաւերու մէջ նաւաստիի պաշտօն ստանձնելով։ Եւ անգամ մը որ այդ նաւաստիները ոտք կը դնեն այս հողերուն վրայ, այլ ևս չեն վերադառնար նաւ, իրենց նախկին գործատիներուն։ Շատեր նոյն իսկ իրբեւ «ապրանք» կը մտցուին հոս, վերին աստիճանի ճարպիկ «կարգ ու սարք»ի մը ենթարկուելէ յետոյ։

«Սակայն օտարականներու ներխուժումը զգալի է ամէնէն աւելի քանատական ու մեքսիկեան սահմանագլուխներուն վրայ ու Ֆլորիտայի մէջ։ Մինչեւ վերջին մէկ տարուան ընթացքին 19,000 օտարականներ են ձերբակալուած այդ վայրերուն մէջ։ Իսկ ընդհանուր կարծիքն այն է որ 1926—27ի ընթացքին 170,000 օտարականներ ապօրէն կերպով մուտք գործած են այս երկիրը, որոնց մէկ փոքրիկմասին ձերբակալումը այլ եւս զանազան պատահականութիւններու հետ կապուած պէտք է համարել։

«Պարզ է որ ոչ արտաքին որեւէ ազդեցութիւն, ոչ ալ այս երկիրը ներգաղթել ուզողներու ախորժակները կարող են ամենափոքր չափով փոփոխել այս երկրին օրէնքները, որոնք ամենայն խստութեամբ պիտի գործադրուին այսուհետեւ։ Նկատի ունենալով այս հանգամանքը, աղիտաբեր պիտի ըլլայ ուրեմն որ եւ է օտարականի, ինչպէս եւ որ եւէ Հայու համար, փորձել ոտնահարել Մ. Նահանգներու օրէնքները, որոնք յետոյ աւելի դաժանօրէն կրնան պատժել իրենց ենթակաները։»

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐՈՎ ՓԱՐՈՁՈՒԹԻՒՆ

Ռիկայէն *Թայմզի* կը հեռագրեն թէ Մոսկուայի անտեսական գերագոյն խորհուրդը արտօնած է օրիանքինօ (Արեւելեան շարժանկար) կազմակերպութիւն մը, որ պոլշեւիկեան պրոպագանդայի ֆիլմեր պատրաստէ՝ սահմանուած մասնաւորապէս արեւելեան ժողովուրդներուն։ Վերջերս խորհրդային իշխանութիւնը Մոսկուայի դուռներուն առջեւ սկսաւ շինել շարժանկարի մեծ կեդրոն մը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ խորհրդարանը բացուեցաւ Երկուշաբթի օր։ Հետաքրքրական է որ այս նստաշրջանին դարձեալ օրակարգի վրայ գայ Լօզանի դաշնագրին վաւերացման խնդիրը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԻՒՐՏԵՐԷՆ ՄԱՍ ՄԸ ԻՐԵՆՑ ՏԵՂԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻ

Նոյեմբեր 30ին էնկիւրիի մէջ ժողով գումարեց Թալքի խորհրդարանական խմբակը, որ ամէնէն աւելի զբաղեցաւ Արեւելեան Նահանգներու խնդրով։ Ընատօլուի Գործակատարութեան այս առթիւ հրատարակած պաշտօնական գեկոյցին մէջ կ'ըսուի.—

Վարչապետ Ըսմէթ փաշա ժողովին մէջ երկար բացատրութիւններ տուաւ Արեւելեան Նահանգներու կացութեան մասին, յայտնեց թէ այդ նահանգներէն մէկ քանիին մէջ գործադրուած պաշարման վիճակի պայմանաժամը լրացած է, սակայն պէտք չկայ աւելի երկարաձգելու գայն, այլ անհրաժեշտ է Ընդհանուր Քննչութեան կազմակերպութիւնը հաստատել հոն։ Վարչապետը այս առթիւ առաջարկեց կարգ մը օրինագիծեր, որոնք պետը այս առթիւ առաջարկեց կարգ մը օրինագիծեր, որոնք ընդունուեցան։ Թալքի խորհրդարանային խմբակի անդամներէն ոմանք եւս այս խնդրին մասին արտայայտուեցան։

Ընդունուած օրինագիծերէն մէկը կը վերաբերի Արեւելեան Նահանգներու ոստիկան - զինուորներու զօրացման։ Այս նպատակին մէկկուկէս միլիոն ոսկի վարկ պիտի յատկացուի։ Այդ գումարը պիտի հայթայթուի կառավարութեան ձեռքը գտնուած կարգ մը լքեալ գոյքերու վաճառումէն։

Աւելի զատ ուրիշ օրինագիծով մը որոշուեցաւ Արեւելեան Նահանգներէն Արեւմտեան Նահանգները փոխադրուած ընտանիքներէն (մօտ. ֆիւրտ) անոնք որ ապաստամբութեան մէջ ոեւէ գործնական դեր չեն ունեցած, իրենց տեղերը վերադարձնել, քանի որ երկիրը այժմ իր բնականոն վիճակը վերստացած է։

Ժողովը նոյնպէս քննութեան առաւ Ընդհանուր Քննչութեան օրէնքը եւ որոշեց անմիջապէս գործադրել զայն. Արեւմտեան Նահանգներէն մաս մը այս կազմակերպութենէն դուրս պիտի մնան։ Ժողովը վաւերացուց Իպրահիմ Թալի պէյի ընդհանուր քննիչ անուանումը։

Թալի պէյ արդէն մեկնած է էնկիւրի, ուր իր պաշտօնին մասին կառավարութեան հրահանգները ստանալէ յետոյ պիտի վերադառնայ Պոլիս եւ յետոյ անմիջապէս պիտի մեկնի Արեւելեան Նահանգները։

Քիւրտերը կը տեղաւորուին Սուրիոյ մէջ

Թայմզի Թղթակիցը Հալէպէն կը հեռագրէ.—

Հալէպէն կը հաղորդուի թէ Թուրքիոյ ապստամբական շրջաններէն վերջերս մօտ 300 քիւրտ հեծեալներ տեղաւորուելու համար հասած են Րէս-իւլ-Այն, ուր պատերազմէն առաջ սովորաբար կը բնակէին Քիւրտերը։ Կարգ մը մը քիւրտ վարիչներ յաճախակի խօսակցութիւններ կ'ունենան Հալէպի մէջ Ֆրանսական պաշտօնական անձնաւորութեանց հետ։ Կը կարծուի թէ շատ մը քիւրտ գաղթականներ հասած են արդէն եւ թէ իշխանութիւնները առաջարկած են հողեր տրամադրել անոնց Ֆրանսական Միջագետքի հիւսիսը Քաշլիէի շրջանը, ուր կը յաճախեն Շամմէր եւ Հարպ ցեղախումբերը. Պէտէվիներ եւ նաեւ մաս մը Քիւրտեր։ Կը կարծուի թէ Ֆրանսական քաղաքականութիւնն է օգտագործել Քիւրտերը, — ինչպէս աւելի հարաւ բնակող Զէրքէզները — Սուրիացի ազգայնականները զսպելու եւ պէտէվի ցեղախումբերը հակակշռելու համար։

Դարձեալ Հայոց «վեաղ» գոյները

Էնկիւրիի կառավարութիւնը Պոլսոյ կուսակալութեան ծանուցած է թէ Պոլսոյ նահանգին մէջ գտնուող Հայոց լքեալ տուներ պէտք չէ գաղթականներու տրուին։ Բացառութիւն կը կազմէ Զաթալճայի նահանգը։

Թուրք թերթերը դիտել կուտան թէ այս հրամանը պիտի դժուարացնէ գաղթականներուն կացութիւնը։ Սակայն կը կարծուի թէ կառավարութիւնը նոր օրէնք մը պիտի պատրաստէ։

«Ճիւմհուրիյէթ» ալ կը գրէ թէ փախստական Հայերու կալուածներուն վերաբերեալ խնդիրը լուծուած է։ Ներկայիս գոյութիւն ունեցող այս կարգի կալուածներէ գաղթականներուն տրուելիքները դատուելով, մնացեալը պիտի ծախուի։ Այս մասին օրինագիծ մը կը պատրաստուի ելմտական գործակատարութեան կողմէ։

Տեղաւորման գործերը մինչեւ Մայիս վերջնապէս պիտի աւարտին։ Գաղթականներու յատկացուած եւ անոնց բաժնուելիք կալուածներու վերաբերեալ գործողութեանց համար վերջնական որոշումներ տրուած եւ միջոցներ ձեռք առնուած են։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

«Սօն Սաաթ»էն առնելով գրած էինք երէկ թէ Պոլսոյ ոստիկանական տնօրէնութիւնը պիտի փոխադրուի Սանասարեան խանը։ Այս առթիւ յիշեալ թերթը կ'աւելցնէր թէ այդ խանը փախստական Հայու մը կը պատկանի, թէ ընդհ. պատերազմի ընթացքին ոստիկանական տնօրէնութեան պաշտօնատուն ըլլալով, զինադադարի սկիզբը Անգլիացիներու կողմէ պարպուած եւ յանձնուած է արդի վարձակալ Մ. Ուիթօլի եւն.։

«Նոր Լուր» կը դրէ այս մասին.—

«Որովհետեւ այս շէնքը ժամանակին օրինական ամէն պայմաններով եւ յատուկ վագինամէով վագիֆ եղած է ազգին, պատ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԾԱԽՍԵՆ

«Ոսկեղէն Կանոն»ի կիրակիին առթիւ (Դեկտ. 4), Ամերիկեան Նպաստամատոյցը կոչ մը ուղղած է Ամերիկայի Հայերուն։ Կը քաղենք զլխաւոր մասերը.—

«Մենք կը խնդրենք որ Ամերիկահայերը Ոսկեղէն Կանոնի կիրակիին առնիւ 50,000 տոլարի նուիրատուութիւն մը ընեն։ Նիր խմբ Բրլիթը այս գումարը պիտի գործածէ Հայերու անյետաձգելի պէտքերուն՝ հետեւեալ կերպով։

25,000 տոլար Սուրիոյ գաղթական Հայերուն տեղաւորման համար։

9000 տոլար Յունաստանի եւ Սուրիոյ հայ գաղթականներու կրթական գործին համար։

3000 տոլար չափահաս տղոց եւ աղջիկներու կրթութեան եւ խնամակալութեան համար։

2000 տոլար որբանոցներէ դուրս կամ ներս գտնուող որբերու կրօնական դաստիարակութեան համար։

2000 տոլար ընտրեալ հայ փոքրերու ուսումնագին՝ բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու համար։

9000 տոլար որբանոցներու ծախքերուն համար։

Մենք պահեստի գումարներ չունինք այս ծրագիրը առաջ տանելու համար, եւ պէտք է ձեռք ձգենք այս գումարը։ Վստահ ենք թէ Ամերիկահայերը մեզի պիտի հայթայթեն զայն։ Եւ կը կարծենք որ ասիկա խոշոր գումար մը չէ, եւ փոքր զոհողութիւն մը Ամերիկայի բոլոր հայ ընտանիքներուն կողմէ պիտի ապահովէ զայն։»

ԻՆՉ ԿԸ ԲԱՐԲԱՌԻ ՍՏԱԼԻՆ

Թայմզի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Մոսկուայի պոլշեւիկ համագումարին մէջ Ստալին ութ ժամ տեւող ճառով մը բոլորովին հակասեց Լիտվինօֆի ժընեւի մէջ ըրած խաղաղասիրական յայտարարութիւններուն։ Ստալին յեղափոխական նոր ալիք մը կը նախատեսէ գաղթավայրերու եւ նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ եւ կ'ըսէ թէ աշխարհակալ պատերազմ անխուսափելի է։ Սակայն Սովետները պէտք է ապասեն որ յեղափոխական համակարգութիւնը կատարելապէս հասունայ։

— Մենք անկեղծօրէն յեղափոխութիւն եւ խաղաղութիւն կ'ուզենք միաժամանակ, մինչ Ազգերու Դաշնակցութիւնը միայն սուտեր կը խօսի, ու զինաթափութեան մասին մտածելով մէկտեղ կը քաջալերէ պատերազմը։ Կ'արգիլէ խաղաղութեան հաստատումը եւ իր խորհրդաժողովները կը ծառայեն միայն պատերազմի նոր պատճառներ հայթայթելու։ Անիկա զինաթափութեան գործիք մը չէ, այլ ընդհակառակն սպառազինման կը մղէ, մեղսակցութեամբ քաղքենի վարձատ մամուլին։ Հետեւաբար պատերազմը անխուսափելի է եւ կարելի է ըսել թէ պատերազմի ոգին հիմնական տարրերէն մէկն է Լոքառնոյի ոգիին»։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Մոսկուայի մէջ հրատարակուեցաւ մարդահամարին վերջնական արդիւնքը, որ ահաւասիկ.—

Ամբողջ Խորհրդ. Միութեան մէջ՝ 144,805,000, որմէ բուն Ռուսաստան՝ 99,670,000, Ուկրայինա՝ 22,970,000, Բելոռուսիա՝ 4,970,000, Անդրկովկաս՝ 5,691000, Ուզբէկիստան՝ 4,452,000, Թուրքմէնիստան՝ 587,000, մնացած շրջանները՝ 6,250,000։

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ

ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Սոյն հիմնախնդրոյն առթիւ վերջերս տպուած է աշխատասիրութիւն մը.—

գին (3 գրքոյկ)։—

Լիբանանի եւ Մարսէյլի Ցեղասպանութենէ վերապրած հայ տարագիրներու ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը Ազգերու Լիգային կը յանձնարարէ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը ներկայացնէ Լիգային հետեւեալ խնդրագիրը.

Ա. Ցեղասպանութեան ենթարկուած հայ ժողովուրդի մնացորդները, որոնք ապաստանած են Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ, ամէն կերպ ջանացած են վերադառնալ իրենց հայրենի երկիրը, Հայաստան, ուր կը գտնուին իրենց հարազատները, ազգականները եւ ընտանիքները։ Այդ նպատակին հասնելու համար անոնք ամէն զոհողութիւն կրած են, ամէն տեսակ նիւթական զրկանքներ կրած են, ամէն տեսակ վտանգներ կրած են։ Անոնք ամէն ինչ ծախսած են, ամէն ինչ վաճառած են, ամէն ինչ գրաւադրած են, որպէսզի կարենան ճամբայ ելլել դէպի Հայաստան։ Անոնք ամէն ինչ ծախսած են, ամէն ինչ վաճառած են, ամէն ինչ գրաւադրած են, որպէսզի կարենան ճամբայ ելլել դէպի Հայաստան։ Անոնք ամէն ինչ ծախսած են, ամէն ինչ վաճառած են, ամէն ինչ գրաւադրած են, որպէսզի կարենան ճամբայ ելլել դէպի Հայաստան։

Բ. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը, որ ինքն ալ ենթարկուած է ցեղասպանութեան, որ ինքն ալ ունի հարիւրաւոր հազարաւոր գաղթականներ, որոնք ապաստանած են Հայաստանի տարածքին վրայ, որոնք կը սպասեն, որ իրենց հարազատները, ազգականները եւ ընտանիքները վերադառնան Հայաստ

ՉԻԿՅԱ ՄԱՀԸ

II

Ընդհատ մեզ Ալիսան ձեռքով արեց, որ լռենք, ու ինքն էլ ականջ դրեց։ Ներսից լսվում էր մի ուրիշ, ծանոթ ձայն, որ «Ֆոլիես-Բերժերում» էր երգում։ Ես, իհարկե, չգիտեի, թե ինչ էր երգում, բայց ինչ-որ ծանոթ բան կար այդ երգի մեջ։

Ալիսան ժպտաց, ապա ձեռքը թափ տվեց, ասես ուզում էր ասել՝ ինչ որ է, ինչ որ է, ու ինձ հարցրեց, թե ես ինչ եմ կարծում, ինչ է նշանակում այդ ամենը։

— Ես չգիտեմ, ասացի ես, ինչ է նշանակում այդ ամենը, բայց ինչ որ է նշանակում է։

— Ճիշտ է, ասաց Ալիսան, ինչ որ է նշանակում է։ Ես էլ չգիտեմ, ինչ է նշանակում, բայց ինչ որ է նշանակում է։

Ես ուզում էի ասել, որ ինձ համար ամենևին էլ կարևոր չէ, թե ինչ է նշանակում այդ ամենը, ես ուզում էի ասել, որ ինձ համար կարևոր է միայն այն, որ ես ինքս ինչ որ է նշանակում եմ։

Ալիսան ինձ նայեց, ասես ուզում էր ասել՝ ինչ որ է, ինչ որ է, ու ես հասկացա, որ ինչ որ է նշանակում է։

— Ես ուզում եմ

բիարքբաանի շրջանակին մէջ քննութիւն մը կատարելով հասկցանք թէ այդպէսի տեղեկութիւն մը չունին ու այդ տեսակ գեկոյց մըն ալ չէ եղած իրենց:

Միեւնոյն ատեն տեղեկացանք թէ 2 տարի առաջ ալ Պոլսոյ կուսակալութեան լուր տրուած ըլլալով որ նոյն խանը փախստական Հայու մը կը պատկանի, կուսակալութիւնը քննութիւն կատարած եւ ստուգած է որ շէնքը վագի եղած է ազգին 25 տարի առաջ:

Լիտվինօֆի տեսակցութիւնները

Խորհրդային պատուիրակութեան նախագահ Լիտվինօֆ, Պրիանէն վերջ, տեսակցեցաւ նաեւ Չեմպրլէյնի, Զալէսքիի եւ Լիթուանիոյ պատուիրակ Վոլտէմարասի հետ: «Թաս» Գործակալութեան թղթակցին համաձայն, Լիտվինօֆ խաղաղասիրական խորհուրդներ տուած է Լեհաստանի եւ Լիթուանիոյ պատուիրակներուն: Փափաք յայտնած է Լեհաստանի հետ ոչ-յարձակողական դաշինք մը եւ առեւտրական դաշնագիր մը կնքել:

Զիչէրինի հետ իր տեսակցութիւնը տեւած է 55 վայրկեան: Խօսակցութիւնը դարձած է մասնաւորապէս երկու երկիրներու միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները վերահաստատելու խնդրին շուրջ: Թերթի մը համաձայն, Չեմպրլէյն յայտնած է Լիտվինօֆի թէ յարաբերութիւնները վերսկսելու համար առաջին պայմանն է Գ. Միջազգայինի գործունէութիւնը դադրեցնել բոլոր երկիրներու մէջ:

Մակեդոնացիներու նոր եղեռնափորձը

Պելկրատէն 5 Դեկտ. թուականով կը հեռագրեն թէ կիրակի իրիկուն ժամը 7ին 30 մակեդոնացի յեղափոխականներ յաջողեցան մտնել սահմանին վրայ Սթրումիցա քաղաքը եւ ոուժմ մը նետեցին կեդրոնական մեծ սրճարանին մօտերը այն պահուն, ուր երթեւեկը խիստ շատ էր: Յեղափոխականները օգտուելով պայթումին առաջ բերած խառնաշփոթութենէն, ամբոխին վրայ քանիցս ատրճանակի գնդակներ պարպելէ յետոյ փախան: Կին մը, երկու մանուկներ եւ երկու քաղաքացիներ վիրաւորուեցան: Փոխ-տեղակալ եկեղեցի որ ատրճանակի գնդակ մը ստացած էր, մեռաւ:

Նախնական քննութիւնով մը հաստատուեցաւ թէ եղեռնափորձը կատարած են երեք հայդուկներ, որոնք պաշտօն ունէին ոուժմբեր նետել այն պանդոկին վրայ, ուր սովորաբար կը հաւաքուին պահակազօրքի սպաներն ու պաշտօնեաները:

Ձինուորներն ու ոստիկան զօրքը անմիջապէս սկսան հետապնդել յեղափոխականները: Նոր յուզում կը տիրէ Սթրումիցայի մէջ:

Ֆիշալ թագաւոր Փարիզի մէջ

Իրաքի թագաւորը առջի իրիկուն Փարիզ հասաւ ընկերակցութեամբ իր անձնական քարտուղար Հայտար պէյի եւ թիկնապահ Թահսին Քատրի պէյի: Թագաւորը քանի մը օր մնալէ վերջ Միջագետք պիտի մեկնի:

Իրաքի վարչապետ Ճաֆէր փաշա էլ-Աքէրի, հագիւ Ա-ղեքսանդրիա հասած, հեռագրական հրահանգի մը վրայ կրկին նաւ նստած է վերադառնալու համար Լոնտոն, ուր դաշնագիր պիտի ստորագրէ Անգլիոյ հետ:

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ զաղթային փոխ-նախարարը պատասխանելով հարցումի մը, ըսաւ թէ Ֆէյսալ Թագաւորին հետ կատարուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ համաձայնութեան մը յանգած են, թէ առ այժմ չի կրնար մանրամասնութիւններ տալ, միայն կրնայ ըսել թէ նոր համաձայնագիրը Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին պիտի ներկայացուի:

«Եավուզ»ի նորոգութիւնը

Թուրքիոյ միակ մեծ մարտանաւը «Եավուզ» (նախկին «Կէօպէն») Մեծ Պատերազմին ծանր վնասներ կրած ըլլալով, երկար աւեղ ի վեր ծրագրուած էր նորոգել զայն: Գերման ընկերութիւն մը իզմիթի նաւամատոյցին մէջ մասնաւոր տեղ մը պատրաստած էր զայն նորոգելու համար:

Այժմ 15 օրէ ի վեր «Եավուզ» ջուրէն դուրս հանուած է եւ նորոգութիւնը կը կատարուի ֆրանսական ընկերութեան մը կողմէ: Արդէն ֆրանսացի քանի մը ճարտարագէտներ հասած են իզմիթ: Ակէ գատ Նոյեմբեր 30ին Սէն-Նազէրէն դէպի Պոլիս ճամբայ ելան 30 ֆրանսացի մասնագէտ գործաւորներ իրենց ընտանիքներով: Մօտ օրէն 70 գործաւորներ եւս պիտի մեկնին այս նպատակով: Նորոգութիւնը պիտի տեւէ 18 ամիս:

Այս առթիւ «Աքշամ» կը հրատարակէ յօդուածաշարք մը, ցոյց տալու համար, որ եթէ «Եավուզ»ի կողքին տրամադրուին բաւականաչափ թեթեւ ուժեր, այն ատեն Թուրք նաւատորմը գերակշռութիւն պիտի ունենայ Եգէականի եւ Սեւ Ծովու մէջ: Թուրք հանրապետութիւնը վճռած է, եթէ ոչ հզլլէն նաւատորմէն զօրաւոր, գոնէ անոր հաւասար նաւային ուժ մը ստեղծել:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ նախկին նախագահ Ալեքսանդր Միլեան պէյրութ կ'երթայ: Շոգենաւը երբ Ալեքսանդրիա հասաւ, Ալեքսանդրիոյ եւ Գահիրէի Ֆրանսացիներուն կողմէ չերմ ցոյցերու արժանացաւ:

ՖՐԱՆՍ. «ՄԱՍԻՍ» շոգենաւը իսլանտայի առջեւ փոթորիկի բռնուած եւ ծանր կորուստներ կրած է:

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ քուէարկեց պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցը:

ՓԱՐԻԶԻ խորհրդային նոր ընտիր դեսպան Տովկալեվսքի Թոքիոյէն Մոսկուա հասաւ:

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆՆԵՐԷՆ վերջ, այժմ ալ գերման պարտաթուղթերու կեղծարարութեան խնդիր մը երեւան հանուեցաւ: Ասոր հետքն ալ նոյնինքն հրեայ գրաժառէր Պլումէնչթալին է, որ այժմ Սանթէի բանտն է: Տեղեկութիւնները հաղորդողն է գերման դեսպանատան փաստաբան Տիէց:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ երեք թերթերու՝ փրավտայի իզվէստիայի (ոուսերէն) և Լմէսի (եբրայերէն) պաղեստին մուտքը արգիլուեցաւ:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՄԵՐ նորընծայ քեռայր երիտասարդ Ալեքսանդր Զուպքօի Գերմանիոյ մէջ ինքնաշարժ հնձելանիւով ճամբորդած ատեն: ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ եւ հիւանդանոց տարուեցաւ: 63 ամեայ նոր հարսը շատ յուզուած է:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՑ ԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՄԲԱՐԱՆՈՑԸ

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ"

Ա.յս օրերուս հրապարակ ելաւ եւ ունի սովորական հատորներու էջերով հազար չորս հարիւր երեսներ եւ անհամար գեղագուշատիպ պատկերներ: Գրչի ու գեղարուեստի հայ վարպետներ ժամադիր եղած են հին իրենց հին ու նոր անտիպ էջերով:

Թուղթ եւ տիպուտառ՝ անմրցելի: Գինն՝ 50 ֆր., դիմել հեղինակին՝ 208 bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

10 դեկտ. Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Էմիլ Զօլայի սրահը

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ կը ներկայացնէ՝

ՄԱՔՍ ՏՐԱՅԷՐԻ "17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ,,Ը

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՇԱՆՕԹ.— Նոյն խաղը պիտի ներկայացուի, 18 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սէն-Շամօն, յալ տէ ֆոնֆէռանսի մէջ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

ՏՐԱՄԱԹԻԿ ՍՏՈՒԻՏԻԱՆ, Մասնակցութեամբ՝ ՕՐ. Ա. ԿՈՄՏԱՆԵԱՆի եւ տեղական ուժերու, կը ներկայացնէ

Այս կիր. դիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théatre մէջ, 84 Rue Chape

ի պատիւ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի, ՍԱՄՍՈՆ ԵԻ ՏԱԼԻԼԱ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱՒ

"ԴՐՕՇԱԿ,,

Թիւ 12 (դեկտեմբեր)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ի՞նչ են տօնում (*Մէթագրական*).— Շակախորիդային գաղափարական պայքարը (*Ա. Զամալեան*).— Ռուս-Անգլիական հակամարտութիւնը Արեւելքում (*Ա. Աչեղեան*).— վրաց մենշեւիկեան տագնապը (*Ս. Մասուրեան*).— Թուրքիոյ շուրջը.— Մեր գոյները.— ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Սթալինգրոցկի պայքարը (*Մոսկովցի*).— Քաղաքական տրամադրութիւնները Լեհաստանում (*Թ. Նիկոլաևիչ*).— Լոյներ իմ օրագրից (*Աշոտ*):

ՕՐ. ԿԻՒԼԻԶԱՐ ՉԷՖՈՒՆԵԱՆ

եւ

ՉԱՐԵՀ ՔԼՊԱՊՃԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

3 դեկտ. 1927 Քուրպըվուա

ՕՐ. ՄԱՌԻ ԱՐԱՊԵԱՆ

եւ

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՔՐԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

4 դեկտ. 1927 փարիզ

ՅԱՒՇԱՏԵՍՏ

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջանի ուայոնական ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիւ տը լա Բէփիւպլիք:

ՅԱՐԹՈՂԻ գրական երեկոն, այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Շաւարշ Նարդունի կը ներկայացնէ իր թէզը, «*Դրականութեան քաղաքականութիւն*»ը: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ բանակի նախկին Շայ կամաւորներու ընկերակցութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը Ջուրեքչաքիի իրիկուն ժամը 9ին, 37 Rue Lamartine. Լամարթինի ճաշարանին մէջ: Օրակարգ.— Ա. ընկերակցութեան նոր վարչութեան դիւանի ներկայացումը: Բ. Նախկին կառավարներու համագումարին եւ հանդիսաւորութիւններու տեղեկագրութիւնը: Գ. ընկերական ճաշկերոյթ եւ պարահանդէս: Դ. Զանազան հարցեր:

ՆԵՐՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

վաճառաս, Լ. Ա.— 280: Հաճեցէք ձեր տուած հաստէները գրել ընթեռնլի կերպով:

Լիռն, Ա. Կ.— 35:

Քան, Ա. Ա.— 70:

Պոչէն, Գործ.— 100:

Իմացնել՝ Յակոբ Ալէքսանեանի, 6 Rue Bayard, Valence, Drome, France.

Կը խնդրուի Հայրենիքէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Իզմիր-Քասթամոնի Սարգիս (Սերգօ) Աւագեան, 21 տարեկան, որ Իզմիրի աղէտին գերի մնացած էր, Զինքը տանողներ եղած են Փարիզ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Ռոզա եւ Մ'ելիք Աւագեաններուն, 35 Rue Dunoir, Lyon, (Rhône).

— Երքեմն Տէսին (Ֆրանսա), բնակող եւ ներկայիս բնակավայրը անծանօթ ցունագգի իլիա (մականուանեալն Գրիգորեան)ի ողջ կամ մեռած ըլլալը եւ կամուր գտնուիլը գիտցողներէն կը խնդրուի իմաց տալ կաթոդիկոսական պատուիրակութեան 80, Avenue Péreire, Asnières. (Seine).

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ գատերու տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, ՄՎԱՃԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me. Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթմանները: Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, չոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ ԿԱՆ

կազ, ջուր եւ ելեկտրականութիւն միասին: Դիները մատչելի: Դիմել՝ 36 Rue Damesme, Paris հացագործին եւ հարցնել Նշանեան:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, շեն. Passy 72.56

կը կատարէ Ֆրանսա եւ ցունաստան մնալու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ակֆատավիթ*) դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱԿԱՆՐԱՆ

6 Դեկտեմբեր 1927

ԳՐԱՄ Ն ԵՐ		Ֆ.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	40
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	—
Թրքական ոսկի.	L. Trq.	13	14
Թրք. ոսկի	» or	110	—
Մէճիտիէ	Médjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» Lire	138	—
Պելճ. Ֆրանք	» Belga	355	50
Շուից.	» Frc. Suisse	490	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	—
ԱՐԺԵԹԱԻԼԻ			
եգ. Քր. Ֆոնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3410	—
»	II »	2110	—
»	III »	1680	—
Իւմանի երկաթ.	Lots turcs	467	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Արհրիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցի մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը միայն եւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32.

ՋԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԻՐԵՑԷՔ

Աղքատին պատիւը 20, Թափառաշրջիկները 15, Աղջկան մը պատիւը 4, Զարշելը Աբեղին 5, Ուշ լինի 3, Արշին մալ ալան 6, Գահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 6, 7.50, 10, 25, Աքու լաճ 20, Ախոյէ 5, Թուրեանի քերթուածները 5, Տաղք եւ նամականին 8, Ղարիպ 5, Աւազակապետ 30, Թիատրոը 30, Հօճա Նասրէտտին ՋԱՐԼՍԹՕՆ 1.50, Լուսնթիւնը 7.50, Մուրացկաններ 7.50, Շողոքոր.Ուղեցոյց 6, Խնքնուսուցիչ զրուցատրութիւն 10, ԱՀԱՐՈՆԱՆի, ՋՕՀՐԱՊի, ՕՏԵԱՆի ամբողջ գործերը, Լուսանկարչութիւն ՍՐՈՒՄԱՆՋՏԵԱՆՑի Հայ երգեր (2 տետր.) 30, Հոգիի ձայներ 15, Հայ գեղջուկ երգեր 15, բոլորը նօթաներով, Հովիկ եւ Բիր 15, Հայ գեղջկուհի երգեր 15, բոլորը նօթաներով, Հովիկ եւ Բիրօրօրը (2 երգեր ձայնագր.) 1, Ձայնագրեալ երգեց. Ս. Պատրոգի 4, գաւանանքի 50, ինչպէս նաեւ զուեշտներ, թատերական գործեր, նոր բառարաններ, բժշկական գիրքեր, բոլորը ԱՆՄՐՑԵԼԻ գիներով:

ԳՐԱՒՃՈՒԹԱԿԸ ՁՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI Quihou, St. Mandé (Seine).

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԿՈՐՈՒՀԻՆԵՐ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն տրուի: փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն տատուեանս հասցէին՝

K. AVANEZIAN

Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

ՔԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ *եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նպատակները Լիզասիոնի, անցագրի, գործի տեղեկութիւնները, ամուսնական, զաւակներու ծննդեան եւլն.ի օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝*

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). Կրդ յարկ թիւ 20: Métro: St.Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻՒՄ"

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«ՖԷՊԻՒՄ» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ առաջարկ է Ֆրանսական եւ անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մեթրաժ:

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու աներեւակայելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կազանդի նուէր, մեզի յարկից «ՖԷՊԻՒՄ» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենաք

Փութացէք օգտուիլ այս աննախընթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար:

Հ. ՀՈՎՏԱՆԵԱՆ

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ գանագան գոյներով բուրդի ճոխ մեթրաժ պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԳԸՆԱՃԸԵԱՆի մթերանոցը: Խոստ դիւրամատչելի գիներ: 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՕՒՊ.

ՆԱԽԿԻՆ ԲԱՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Ցորեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսայի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային, քիմի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—3

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes. Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բաղկանայ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԹԻՒՐՔԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆ, ԸՐԱԳ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր գաւառական, ամուսնական, առեւտրական, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օրը:

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIAN

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus: AM. AH. AF. Tramway: 31, 34, 54

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԼԻՐՆ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

8 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 513

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿԱ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ՔՈՅՐԵՐՈՒՆ ՃԻԳԵՐԸ

Անցեալ շաբթու Տէսինէն Թղթակից մը կը գրէր թէ վօ-ան-վօլէնի մէջ, խումբ մը տիկիններ եւ օրիորդներ յանձնառութեամբ մը կազմեր եւ փողոցէ փողոց ինկեր էն, դրամ ժողվելու եւ որբերուն գիրք եւ թերթ ճարելու համար:

Ուրիշ Թղթակից մը, Լիոնէն, կը հաղորդէր Հայ Տուհեաց Միութեան մը կազմութիւնը, մանկապարտէզ մը բանալու համար: Միութեան կոչն ալ հրատարակեցինք երէկ:

Ու վերջապէս, կ'իմանանք թէ Մարսէյլի մէջ ձեռնարկներ կը կատարուին, «Եւրոպահայ կարմիր Խաչ» մը հաստատելու համար:

կը հետեւի թէ հայ կիներն ալ կը ձգտին հետզհետէ լայն մասնակցութիւն ստանձնել մեր հանրային կեանքին մէջ, որ այնքան տժգոյնի հոգեր կը ներկայացնէ:

Արդար ըլլալու համար, ըսենք թէ առաջին ճիգերը չեն ասոնք: 1913էն ի վեր, Փարիզի մէջ կը գործէ «Հայ Տիկնանց Միութիւնը», որ ունի երեք մասնաճիւղեր, — Ա.— Որբերու Օգնութիւն, Բ.— կարմիր Խաչ, Գ.— Ուսանողներու Օգնութեան Մնտուկ: իրենց մէկ տեղեկագրէն կը տեսնենք որ 1913 - 1926 այս Միութիւնը ունեցեր է 1.711,337 ֆրանք հասոյթ եւ 1.420,926 ֆրանք ծախք: Աւելի մանրամասնելով, Որբերու Օգնութեան ճիւղը 1925—1926ի ունեցեր է 126.877 ֆրանք հասոյթ, եւ 109.775 ֆրանք ծախք: կարմիր Խաչը՝ 56,693 ֆրանք հասոյթ եւ 51,473 ֆրանք ծախք: Ուսանողներու Օգնութեան Մնտուկը՝ 71.198 ֆրանք հասոյթ եւ 31,843 ֆրանք ծախք:

կարելի չէ ուրանալ այս ճիգերը:

Բայց, միեւնոյն արդարամտութեամբ, կ'ուզէինք դիտել տալ այսօրուան ոսկեզօծ շրջանակի մը մէջ, եւ չի խօսիր լայն խաւերու սրտին: Ուրիշ խօսքով, Բարեգործականի մէկ մանրանկարը, որ դրամ կ'արտադրէ եւ նպաստ կը բաշխէ, իր հայեցողութեամբ եւ «ընտրեալ» անդամներով:

Եթէ այդպէս չըլլար, մենք խորապէս համոզուած ենք որ, Տիկնանց Միութիւնը կը դառնար տեսակ մը Ազգանուէր, իրեն ապելով գոնէ Ֆրանսահայ գաղութին բոլոր կիներն ու օրիորդները, եւ հոգալով բազմազան պէտքեր: Տարեկան 250,000 ֆր. հասոյթ արտադրող միութիւն մը օտոնութիւն է ինքնին, կը մաչ որ աւելի լայն հորիզոն ունենայ եւ աւելի ժողովրդական դառնայ, կեդրոնացնելով բոլոր մասնակի ճիգերը:

Այսպիսի հեռանկար չենք տեսներ մենք, ծանօթ ըլլալով երկու հոգեբանութեան:

Եւ ճիշտ ատոր համար, ամէն տեղ իր հասկցած եղանակով պէտք է շարժի:

Փարիզի «հայ լայֆ»ը, իսկական «Տի Նալք վափկասուններ» ներկայացուցած ատեն, հարկ է հինգ անգամ աւելի գովել այն խոշոր կիներն ու օրիորդները, որոնք իրենց ամենօրեայ չարչարանքին մէջ, ժամանակ եւ տրամադրութիւն կը գտնեն հանրային գործերով զբաղելու:

կարելի չէ առանց խանդաղատանքի յիշել Վօ-ան-Վօլէնի տիկիները— ապահովաբար աշխատասիրուհիներ— որոնք մէկ գիրքի վրայ, իմանալով որ հայ որբերը գիրքի եւ թերթի կարօտ են քաշեն, փողոցները ինկեր են, գիւղէ գիւղ ման են եկեր գիրը ուշ ատեն, դրամ հաւաքելու համար:

Նոյնը եւ Լիոնի մայրերուն եւ քոյրերուն համար, որոնք տարաք սեպեր են ձեռք-ձեռքի տալ, գոնէ մանկապարտէզ մը ունենալու համար այդ հայաշատ կեդրոնին մէջ:

Ինչպէս ըսինք, այս մասնակի ճիգերը կարելի էր ամփոփել ու ստեղծել իսկական «կիներու Միութիւնը», լայն ծրագրով: Այդ գիտենք որ Փարիզի «Տիկնանց»ը շա՛տ բարձրէն կը նայի Լիոնի կամ Մարսէյլի, այլ իր շրջապատին վրայ:

Այնպէս որ, ամէն կեդրոն իր կրցածը պիտի ընէ. սոսկ դուրսը յառելու:

Անշուշտ այդ է պատճառը որ Մարսէյլի մէջ ալ, սկզբնական կարմիր Խաչը երկուքի ճեղքուելէ (միշտ մէկը պետական) վերջը մէկ հալելէ յետոյ, հիմա ձեռնարկուեր է նոր մը ընելու:

Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք այդ ճիգն ալ, վստահ՝ իրական պահանջ մը պիտի գոհացնէ:

Մինչեւ որ կարելի ըլլայ մէկ նշանակի տակ համախմբել ազգութեին կիներն ու աղջիկները, ոչ թէ քաղաքական-դաւանական, այլ կրթական, հայրենասիրական եւ մարդասիրական նպատակով մը, մեզի կը մնայ շնորհաւորել մեր քոյրերը, մասնաւորապէս խոնարհ տարրերը, իրենց նախանձախնդրութեան համար:

Ամէնէն համեստ ձեռնարկն ալ իր արժէքն ունի, այս հանգամանքով յորձանքին մէջ:

Մեր քոյրերը հրաշքներ գործած են զանազան շրջաններու խաղաղութեան թէ պատերազմի ատեն:

Այսօր ալ ինքնապաշտպանութեան կոիւ մըն է որ կը մղենք, անձնց բերած աջակցութիւնը տասնապատիկ աւելի թանկագին է, տուեալ պայմաններուն մէջ:

Երէկ՝ հայ կինը միայն տան գործերով կը զբաղէր: Այսօր ան կը տքնի գործարանի ծուխին ու մեքենաներու ժխորին տակ կամ հիւրանոցի մը անկիւնը, ապրուստի համար, եւ կը գտնէ նաեւ «ազգ»ի մասին...:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ ԱԼ

Սոֆիայի «Արաքս»ը խմբագրականի մը մէջ պարզելով պուլկարահայ կիներու պարտականութիւնը, կ'առաջարկէ (24 նոյ.).

— «Սպասելով որ մեր ազգային պաշտօնական մարմիններու շուրջ ստեղծուի քառսը պատրաստեալ, մենք կը սպասենք որ անկէ առաջ, այժմէն իսկ հայ կիները վերակոչեն իրենց բարեբար գերին ու ամէն քաղաքի մէջ ստեղծեն մէկ մէկ բարեգործական միութիւն:

«Հաւաքները ըրած պիտի ըլլային եթէ չկանայինք վերստեղծել ընդհանուր կազմակերպութիւն մը «Պուլկարահայ կարմիր Խաչ» անունով, բան մը որ անցեալին մէջ գոյութիւն ունի:

«Այսպիսի միութիւն մը, կ'ուզենայ այն առաւելութիւնը որ հիմնուած չըլլար միայն սահմանափակ նպատակի մը համար: Այսօր չէր արժեր հիմնել օրինակ «Որբախնամ» մը, որովհետեւ մեր գաղութը բարեբախտաբար չունի այնքան մը որբեր, որոնց համար անհրաժեշտ ըլլար հիմնել յատուկ միութիւն մը:

«Պուլկարահայ կարմիր Խաչը» եթէ ստեղծուի, ոչ միայն պիտի կրնայ խնամել մատի վրայ համրուող որբերը, այլ պիտի օգնութեան հասնի դպրոցներու աղքատ աշակերտներուն, անզօր ու ծեր հայ բանւորներուն եւ բոլոր անկար հայ մարդոց, որոնց թիւը փոքր չէ:

«Բարեգործութիւնն ալ երբ անկազմակերպ կ'ըլլայ, չի՛ հասնիր իր նպատակին:

«Անհրաժեշտութիւն մըն է «Պուլկարահայ կարմիր Խաչը», այդ խաչը կրելու կոչումը կ'իյնայ ամէնէն առաջ հայ տիկիններուն եւ օրիորդներուն:

«Նման ձեռնարկի մը կարեւորութիւնը առաւել քան երբեք զգալի է մանաւանդ այսօր, ա՛ն ձմեռնամուտին, երբ թշուառութիւնը աւելի կը շեշտէ ինքզինքը եւ աւելի դաժան կ'ըլլայ չքաւոր յարկերու տակ:»

«ԼԷԵԱԼ» ԳՈՅԵՐՈՒ ԱԻԱՐԸ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Էնկիւրիի եւրոպական գործափարութենէն հրահանգ տրուած էր Երուբացի Զաքարեանին, գոյոյ կուսակալութեան մէջ գտնուած «լեեալ» գոյքերը գաղթականներուն չտրուին: Այս պարագան մեծ իրարանցումի մատնած է շահագրգռուողները: Բայց, տեղւոյն գործօնութիւնը յայտնած է թէ ինք ներքին գործակարութեան եւրոպական ըլլալով, ըստ առաջնոյն պիտի շարունակէ կալուածներուն յանձնումի գործողութիւնները, որքան ատեն որ ներքին գործակարութիւնը հակառակ հրահանգ մը չէ տուած իրեն:

ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Նահանգային ժողովի անդամներէն Լըֆկիւր կ'առաջարկէ արգիլել մուրացկանութիւնը եւ դատարկապորտութիւնը եւ այդ արհեստներուն հետեւողները աշխատցնել մասնաւոր տուներու մէջ, ինչպէս կ'ընեն զանազան երկիրներու մէջ: Այսպէսով չպիտի յաւերժացուի ծուլութիւնը, պիտի արգիլուի մուրացիկներուն դիտումնաւոր աղտոտութիւնը եւ պիտի խնայուի Փարիզի ժողովուրդին, որ տարեկան մօտ 18 միլիոն կուտայ այս մուրացիկներուն:

*** Պոլսոյ մէջ եւս նման շարժում մը սկսած է: Քաղաքապետութիւնը սկսած է հաւաքել մուրացկանները եւ աշխատցնել զանոնք:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՁԱԿԱՏ

Կ'իմանանք թէ քրտական շարժման վարիչները վերջերս համաժողով մը գումարելով, որոշած են անվհատ շարունակել ազատագրական պայքարը:

Այս առթիւ, համաձայնութիւն գոյացած է զանազան հոսանքներու միջեւ, հիմնական ծրագիր ընդունելով Քիւրտիստանի անկախութիւնը:

Պայքարը վարելու համար, կազմուած է կեդր. Մարմին մը:

Շարժումը ուղղուած է Թուրքիոյ դէմ:

Իսկ ղրացի պետութիւններու, ինչպէս Սուրիոյ, Իրաքի եւ մանաւանդ Պարսկաստանի դէմ չունենալով ոչ մէկ քաղաքական ձգտում՝ որոշած են մշակել սերտ բարեկամութիւն:

Պաշարման վիճակը վերցած

Անատոլուի Գործակալութիւնը էնկիւրիէն կը հեռագրէ 6 դեկտ. թուականով.—

Ներքին գործավար Շիւքրի Քայա պէյ Ազգ. Մեծ ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Շէյխ Սայիտի ապստամբութենէն վերջ Արեւելեան Նահանգներուն մէջ ձեռք առնուած միջոցները սպասուած արդիւնքը տուին: Ուստի «վարկեանը եկած է այդ Նահանգներուն մէջ հաստատելու բնականոն քաղաքային վարչութիւն մը: Տեղի չկայ երկարաձգելու պաշարման վիճակը, որովհետեւ կառավարութեան ուժը բաւարար է՝ օրէնքը յարգել տալու համար»:

Խորհրդարանը յետոյ քուէարկեց օրինագիծ մը, որով Արեւմտեան Նահանգները փոխադրուած մարդոց հնարաւորութիւն կը տրուի իրենց տեղերը վերադառնալու, եթէ իրենց վարքը գոհացուցիչ նկատուած է:

Թուրքիոյ վիճակը կարգադրուած

Ա.Թ.Է.Նքէն կը հեռագրեն.—

Հելլէն մամուլը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ Գուլէլի-Պուրկազի միջադէպին առթիւ վարչապետ Ըսմէթ փաշայի խոհեմ յայտարարութիւնները Ազգային Մեծ ժողովին մէջ: Հելլէն կայարանի հրամանատար գնդապետ Անաքնոսթոփուլոս քաղաքավարօրէն խնդրած էր Թուրքերէն, որ հելլէն հողէն անցած ատեն իրենց վակոնը զարդարող դրօշները վերցնեն: Այս պարագան կարելի չէր նկատել իբրեւ նախատինք մը, ատիկա պարզապէս կենցաղավարութեան խնդիր մըն էր:

«Մէսաժէ ա'Աթէն» կը քննադատէ Թուրք մամուլը որ իր զրոյիչ յօդուածներով կիրքերը կը լարէ եւ երկու երկիրներու միջեւ կռիւ ստեղծել կ'ուզէ: Բարեբախտաբար, կ'աւելցնէ, էնկիւրիի վարիչները չեն ազդուիր Թուրք թերթերու գրածներէն եւ կը ջանան լաւ յարաբերութիւններ ապահովել երկու երկիրներուն միջեւ: Ու եզրակացնելով կը հարցնէ. «Ինչո՞ւ Թուրք մամուլը ա՛նքան գէշ կ'օժանդակէ իր կառավարութեան»:

Քուլիճ կ'ընդունի նոր թուրք դեսպանը

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Քուլիճ երկուշաբթի օր ընդունած է Թուրքիոյ նոր դեսպան Մուխթար պէյը, որ ներկայացուց իր յանձնարարագիրները:

Իր ընդունելութեան ճառին մէջ նախագահը շեշտեց դեսպանի պաշտօնին նշանակութիւնը՝ իբրեւ առաջին ներկայացուցիչ Թուրք Հանրապետութեան եւ վստահութիւն յայտնեց թէ «ձեր ջանքերուն շնորհիւ արդի Թուրքիոյ իտէալներն ու յառաջդիմութիւնները աւելի լաւ պիտի ճանչցուին եւ աւելի լայնօրէն պիտի հասկցուին:»

Մուխթար պէյ յայտարարեց թէ իրեն պաշտօն յանձնուած է Միացեալ Նահանգներուն հետ մշակել սրտագին բարեկամութեան մը վրայ հիմնուած յարաբերութիւններ, գլխաւոր առաջնորդ ունենալով փոխադարձ յարգանքն ու անկեղծութիւնը երկու երկիրներուն մերձեցման մէջ:

Մ'չ մէկ զիջում ընդդիմադիրներուն

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ համայնավար կուսակցութեան համագումարին մէջ առջի գիշեր խօսք առաւ Կամէնեւ: Ժողովը թշնամական ընդունելութիւն ըրաւ իրեն: Կամէնեւ յայտարարեց թէ ընդդիմադիրները պատրաստ են դադրեցնել իրենց գործունէութիւնը եւ լուծել իրենց կազմակերպութիւնները, բայց աւելցուց թէ չի կրնար հաւանիլ որ ընդդիմադիրները լքեն իրենց տեսակէտները, խոստովանելով հանդերձ որ զանազան խնդիրներու մասին ընդդիմադիրները կրնան խաբուած ըլլալ:

«Թայմզ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ համագումարի Դեկտեմբեր 6ի նիստին մէջ պատուիրակները միաձայնութեամբ մերժած են ընդունիլ Կամէնեւի, Ռակովսկիի, Եւտոկիմովի, Սմիլգայի եւ ուրիշ ընդդիմադիրներու հպատակութեան յայտարարութիւնը: Ոիկով դիտել տուած է թէ հպատակութիւնը շատ ուշ կուգար եւ թէ կառավարութիւնը տապալելու իրենց փորձին մէջ ձախողելուն հետեւանքով է որ ուրացողները այսօր ներողութիւն կը խնդրեն:

Ինքնապաշտպանութեան համար խօսք առաւ Փարիզի նախկին դեսպան Ռակովսկի, որ քննադատեց Սովետներու արտաքին քաղաքականութիւնը, ըսելով որ Մոսկուայի կառավա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱԼԱԾԱՔՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՆՈՐ ԱՔՍՈՐՆԵՐ

Երեւանէն կը գրեն Նոյեմբեր 12 թուականով.—

— Բանտարկեալներէն ազատ ձգուեցան 20.25 հոգի, իսկ ուրիշներ մաս մաս կ'աքսորուին Ռուսաստանի խորերը:

վերջին օրերս էջմիածնի շրջանէն աքսորեցին 8 հոգի, Ալեքսանդրապոլէն՝ 23 հոգի (անունները կը վերապահենք):

Ըսենք միայն որ կարաւանին մէջ կան դաւիճ Ալանուն, յաւասնցի խմբապետներ ջօլօ եւ խօրօ եւայլն:

վերջին լուրի մը համաձայն, աքսորականներու թիւը արդէն հասած է 170ի, որոնց հարիւրը երեւանի շրջանէն:

ՌՈՒՍ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Փրավտա (20 նոյ.), քաղելով դասալիք ընդդիմադիրներու յայտարարութիւններէն, հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ ընդդիմադիրներու կազմակերպութեան մասին.

—*«1926ին ընդդիմադիրները արդէն ունէին կեդր. կոմիտէ մը, հետեւաբար կազմուած էր երկրորդ կուսակցութիւն մը: Այս գաղտնի կեդր. կոմիտէն իր աշխատանքները վարելու համար Ուրալի շրջանին մէջ նշանակած էր գաղտնի Հնդեակ մը: Այս Հնդեակը իրաւունք ունէր նշանակելու զանազան շրջաններու մէջ Հնդեակներ եւ քաղաքներու մէջ լիազօրներ:*

«Ընդդիմադիրներու կեդրոնը հրահանգ կը ղրկէր Մոսկուայի կեդրոնէն: Եւ բջիջներու մէջ դասախօսութիւններ կը կատարուէին: Շատ անգամ, անհրաժեշտ նկատուած պարագային, նոր կուսակցութիւնը հետազիրով ժողովի կը կանչէր իր անդամները: Նոյ. 7ին, Սմիլգայի բնակարանին մէջ տեղի կ'ունենայ լիակատար նիստ կեդր. կոմիտէներու կողմէ, նախագահութեամբ Կամենեւի:

«Ուրալի մէջ գումարուած ընդդիմադիրներու ժողովը կ'առաջարկէ փոխել պայքարի եղանակները: Տրոցկիականները կ'որոշեն «գրգռել դասակարգը կուսակցութեան դէմ», որովհետեւ «այժմ կուսակցութեան հետ գործը վերջացած է»:

ՄԱՇԱՊԱՏԻԺՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Աթքսոնիոյ մէջ ընդունուեցաւ օրինագիծ մը, որ կը ջնջէ մահապատիժները:

*** Ծրանս. խորհրդարանին մէջ ևս, ընկերվարական Ժիլ Լէ-Բլէի կողմէ ներկայացուեցաւ առաջարկ մը, մահապատիժներու ջնջման մասին: Երեսփոխան մը պատասխանեց.

— Նախ ոչնչացնենք մարդասպանները:

եւ 145ի դէմ 367 քուէով մերժուեցաւ առաջարկը: Մահապատիժներու դէմ առաջին անգամ 1846ին արտայայտուեցաւ վիքթոր Հիւկօ: 1906ին եւս Պրիան ներկայացուց նոյն առաջարկը, բայց մերժուեցաւ Ծերակոյտին կողմէ:

ՀԵՌԱԳՐԵՑԻՔ ՁԵՐ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐԸ

Դեկտեմբերի առաջին օրէն սկսեալ, Պերլինի եւ վիէննայի հեռագրատուներուն միջեւ սկսած է գործել սպասարկութիւն մը, որ հեռագիրով լուսանկար պիտի ղրկէ մէկ մայրաքաղաքէն միւսը: Նոր գործիքները կրնան հեռանկարել ամէն լուսանկար:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

«ՅՈՒՆԱՅ» Ա. ՎԱՀԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀՈԳԵՎՈՐ ԽՈՍՔԵՐ

Ա. ՊԱԼԱՍԱՆՅԱՆ

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕԳԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Հ. Աստղունի

Ա-

ՉԻԿԱԳՈ ՕԿԻՄԻ

III

Ի՞նչ էին ընկերները ինձմէ ակնկալած էին որ ընեմ։ Ինչպէ՞ս կրնայի ես ներկայանալ անոնց, որոնք ինծի վստահած էին իրենց կեանքերը,

րութիւնը զուր տեղ յաւակնած էր թէ կրնայ օգնել եւրոպական պրոլետարիատին: Իր կարծիքով Խորհրդային Միութիւնը կղզիացած է եւ թէ պարզ յիմարութիւն պիտի ըլլար յոյս դնել եւրոպական ոեւէ երկրի բանւորներուն վրայ:

Մինչեւ հիմա 33 հռետորներ խօսք առին Ստալինի զեկոյցին առթիւ: Բոլոր պատուիրակներն ալ վաւերացուցին կեդր. կոմիտէի երկու տարուան քաղաքականութիւնը եւ խստիւ քննադատեցին Տրոցկիականներու ընթացքը:

Կամէնեւ, Ռակովսկի եւ ուրիշ ընդդիմադիրներ, որոնք խօսեցան, իրբեւ պատուիրակ չէ որ ներկայ կ'ըլլան համագումարին, այլ խորհրդակցական ձայնով միայն կը մասնակցին ժողովներուն:

Ստալին խօսելով ընդդիմադիրներու հպատակութեան նոր յայտարարութեան վրայ, ըսաւ. «Ընդդիմադիրներու ասկէ առաջուան յայտարարութիւնները բացարձակապէս ժխտական արդիւնք տուին: Անոնք երկու անգամ խաբեցին կուսակցութիւնը: Այսօր կուսակցութիւնը ամբողջ աշխարհի առջեւ պայման կը դնէ ընդդիմադիրներուն, որ հրաժարին իրենց հակապոլշեւիկ տեսակէտներէն:»

Թուրք նոր դրամագլուխներ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի օր շրջաբերութեան հանուած են նոր թղթադրամները, որոնք տպուած են անգլիական Տը Լա Րիւ տպարանին մէջ: Նոր թղթադրամներու արժէքն է մօտ 150 միլիոն թրքական ոսկի: Այս գումարը հետզհետէ հրապարակ պիտի հանուի յառաջիկայ վեց ամսուան ընթացքին: Ներկայիս շրջաբերութեան մէջ գտնուող հին թղթադրամները, որոնք 1916ին հրապարակ հանուած էին, դեռ վեց ամիս արժէք պիտի ունենան:

Նոր թղթադրամները 1, 5, 10, 50, 100, 500 եւ 1000 ոսկիի արժէքով են: Ուստի 25 ոսկինոց եւ 50 ղրուշնոց թղթադրամները բոլորովին պիտի վերնան հրապարակէն: Բացի մէկ ոսկինոցներէն, մնուս բոլոր թղթադրամներուն վրայ կայ Մուսթաֆա Քէմալի պատկերը:

Պրիան—Մուսոլինի տեսակցութիւնը

Պրիան եւ Մուսոլինի պիտի տեսակցին այսօր Տոմոտոսլայի մէջ, իտալական հող՝ Զուիցերիոյ սահմանին վրայ: Պիտի խօսին Պալքաններու, Ադրիականի, Ալճերիոյ, Մարոքի եւայլն խնդիրներու մասին: Լոզանի հաշտութեան ժողովէն (1922) ի վեր առաջին անգամ է որ իտալացի եւ ֆրանսացի նախարարներ հանդիպում կ'ունենան:

Անգլեւիրաք համաձայնութիւնը

Ֆէյսալ Թագաւոր Փարիզէն մեկնեցաւ Ճենովա, ուսկից պիտի անցնի Ալեքսանդրիա, յետոյ անկէ ալ օդանաւով պիտի երթայ Պաղտատ:

Երբ Թագաւորը Էքս-լէ-Պէն էր, Անգլիոյ ներկայացուցիչներու հետ նախնական բանակցութիւններ ունեցաւ. այն առեն Անգլիացիները հաշտարար տրամադրութիւններ ցոյց կուտային: Բայց երբ Թագաւորը Անգլիա անցաւ, Միջագետքէն հասած աննպաստ լուրերը փոխեցին Անգլիացիներու տրամադրութիւնները ի վնաս Իրաքի: Թագաւորին բացակայութենէն օգտուելով, ամբողջ երկրին մէջ քարոզութիւններ եղած էին զինուորագրութեան հակառակ: Այսինքն Իրաքցիները անգիտանալով որ անկախութեան անհրաժեշտ տարրերէն մէկն ալ երկրի ժողովուրդին զինուորական ծառայութեան ենթարկուիլն է, կը հակառակին զինուորագրութեան սկզբունքին, ու կ'ուզեն որ անգլիացի զինուորները պաշտպանեն Միջագետքը ներսէն եւ դուրսէն: Ու երբ իրենց երկրին պաշտպանութիւնը Անգլիոյ կը թողուն, բնականաբար անտրամաբանական կ'ըլլայ մերժել Անգլիոյ հակակշիռն ու հեղինակութիւնը: Այս անտրամաբանական պայքարը զուգադիպելով բանակցութիւններու տաք շրջանին, բոլորովին չլատեց Իրաքի պատուիրակները:

Միակ բանը որուն յաջողեցաւ Ֆէյսալ Թագաւոր՝ իր վարչապետին մեկնելէն վերջ, 'այն է որ անգլիական կառավարութիւնը յանձնառու կ'ըլլայ 1923ին Իրաքը մտցնել Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ. այն առեն Իրաք որոշ չափով անկախութիւն պիտի կրնայ ստանալ:

Ֆրանսայի օդանաւային ճիգերը

Ֆրանս. Խորհրդարանը, 1927 տարուան համար, 78,650,000 ֆրանք քուէարկած եւ յատկացուցած էր ազգային ու միջազգային օդային գիծերուն: Օդանաւային նախարարութիւնը, 1928 տարուան համար, կը պահանջէ 121,550,000 ֆրանքի վարկ մը:

Այս նոր վարկը կը վերաբերի մեծ մասամբ այն երկու գիծերուն, որոնք խորհրդարանին կողմէ, անցած տարի, անհրաժեշտ նկատուած էին: Հաղորդակցութիւն Հարաւային Ամերիկայի հետ (Ֆրանսա - Մարոք - Սենեկալ - Պրազիլիա - Ուրուկուէյ - Արժանթին), եւ հաղորդակցութիւն՝ Սուրիոյ հետ (Մարսիլիա - Աթէնք - Պէյրութ):

Պաշտօնական անձնաւորութիւն մը այս մասին հետեւեալը կը յայտարարէ. —

«Փարիզ — Պուէնոս - Այրէս օդային ճամբան հետզհետէ կենսական կը դառնայ մանաւանդ այն վայրկեանին, երբ սպանիա զերմանական օդանաւորդական սպասարկութիւնը, հիմնելով նոր գիծ մը՝ Միւնիխ - Ժընեւ - Մարսիլիա - Պարչելոնա - Մատրիտ - Սեվիլլա, կը ջանայ հաւասարակշռել Ֆրանսական օդարշաւը դէպի Հարաւային Ամերիկա: Մեր ընկերութիւնը տեղական կառավարութիւններուն հետ կնքեց կարեւոր պայմանագրութիւններ, որոնք մեզի կ'ապահովեն մենաշնորհը 100ին մինչեւ 25 համեմատութեամբ Եւրոպայի հետ փոխանակուած սուրհանդակին վրայ: Թէեւ շուտով այս սպասարկութիւնը շահաբեր միջոց մը պիտի դառնայ, սակայն առ այժմ ծախքերը չեն գոցուիր: Ձյս պատճառով կառավարութիւնը նպաստ մը յատկացուց մեզի:

«Ֆրանսա - Սուրիա գիծն ալ կենսական է՝ Արեւելքի մէջ մեր պատիւին տեսակէտէն: Միւս կողմէ, մեծ շահեր կապուած են անոր, երբ նկատի առնենք թէ այս գիծին օդանաւերը պիտի բնան փոխադրել Հնդկաստանի սուրհանդակը, տարեկան մօտ 000 թօնօ ծանրութեամբ: Նկատի ունենք նաեւ գարգացնել Մարսիլիա - Ալճերիա, Փարիզ - Մարսիլիա եւ Փարիզ - Պոլիս գիծերը:»

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԷՋ

Պ.եկավարութեամբ՝ Ե. Թ.ԼԱՅԵԱՆԻ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Անկիէնարնակ Հայերու Ջերմ Խնդրանքին վրայ

Սիրայօժար Մասնակցութեամբ՝ **Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ**

11. դեկտ. կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Salle des Fêtes, Rue de Casino*ի թատրոնը (Կայարանին դիմացը)*

Ա.

ՍԱՄՍՈՆԻ Գ. ԱՐԱՐԸ

Բ.

ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆ

Ալպէն վալապրէգի խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտին 3 արար.

Մասնակցութեամբ՝ *Պ. Պ. Ա. Շահխաթունիի, Տ. Նշանեանի, Ա. Դմբէթեանի եւ Օր. Անահիտի:*

Յայտնի թառիսա Աբգար կը նուագէ միջնաբարներուն

Գինը՝ 25, 15, 10 եւ 5 ֆրանք: Երկաթուղին կը սկսի Gare du Nordէն *7.34 և 8.5 անցած, վերջին երկաթուղիները* Enghienէն *Փարիզ 11.50, 12.2: Ներկայացումը կ'աւարտի ժամը 11.25ին:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

10 դեկտ. շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Էմիլ Ջոլայի սրահը

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ կը ներկայացնէ՝

ՄԱՔՍ ՏՐԱՅԷՐԻ "17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ„Ը

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՇԱՆՈՒԹ.— Նոյն խաղը պիտի ներկայացուի, 18 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սէն-Շամօն, Սալ տէ ֆօնֆէրանսի մէջ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՏՐԱՄԱԹԻԿ ՍՏՈՒԴԻՈՆ, Մասնակցութեամբ՝ ՕՐ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ

եւ տեղական ուժերու, կը ներկայացնէ

Այս կիր. գիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théatre*ի մէջ,* 84 Rue Chape

ի պատիւ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ, **ՍԱՄՍՈՆ ԵԻ ՏԱԼԻԼԱ**

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Պիյեանքուռի Ջաւարեան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. Եռագոյն խումբի ժողովը այս շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէին ընկերները ընդհ. անդամական ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւտու ժամը 8.30ին, Դրադարանի սրահը: Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջանի ռայոնական ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Բիւ տը լա Բէփիւպլիք:

Հ. Ե. Ո. Միութեան վալանսի մասնաճիւղի Թէյասեղանը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, իր սեփական ակումբին մէջ: կը հրաւիրուին Միութեան բոլոր քոյրերը, եղբայրները եւ համակիրները: Արտասանութիւններ, անակնկալներ մեներգներ, եւ նուագախումբ:

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— կը փնտռուի կէվեի շրջանէն ցարութիւն պարոնեանը, կինը՝ Արաքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին: Իմացնել՝ վաճրամ ձէզայիրեանին, 4 Rue du Turin Arnouvilles-les Gonnesse (S.et O).

կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել:

— *Պրուսայի ձէրահ պիւղէն Յակոբ Ալիքսանեան կը փնտռէ իր մօրաքոյրը Գայլուբ Կրնաւէթճեան, որ 1920ին մեկնած է Ամերիկա, իր երեք զաւակներուն հետ, Մերոբ 20ն տարեկան, աղջիկները 18 եւ 16 տարեկան: Իմացնել՝ Յակոբ Ալէքսանեանի,* 6 Rue Bayard, Valence, Drome, France.

կը խնդրուի Հայրենիքէն արտատպել:

— *կը փնտռուի Իզմիր-Բարթաշէն Սարգիս (Սերգօ) Աւագեան, 21 տարեկան, որ Իզմիրի ազէտին գերի մնացած էր, Զինքը տեսնողներ եղած են Փարիզ: Իր հասցէն գիտցողներէն և զինքը ճանչցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Ռոզա եւ Մելիք Աւագեաններուն,* 35 Rue Dunoir, Lyon, (Rhône).

— երբեմն Ցէսէն (Ֆրանսա), բնակող եւ ներկայիս բնակավայրը անծանօթ յունագգի իլիա (մականուանեալն Գրիգորեան)ի ողջ կամ մեռած ըլլալը եւ կամուր գտնուիլը գիտցողները կը խնդրուի իմաց տալ կաթոդիկոսական Պատուիրակութեան 80, Avenue Péreire, Asnières. (Seine).

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ'ԵԼԼԷ

ԲՌՆԻ ՍԻՐՈՒԵՏՈՒԹ...

ԲՐԲՋԱԼԻՐ ՉԱՐԵՇՏԸ

ԼՈԶՈՅ ՏԵՍԱԻ

Գ. ԳԻԻԶԱԼԵԱՆԻ

ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

(ՄԱՏԵՆԱԶԱՐ «ԴՐՕՇԱԿ»)

Գինն է 8 ֆր., Ամերիկա, Անգլիա եւ անգլ. գաղութները կէս տուրք:

Դիմել,— H. Kentouni, 36, Ave. Chevreul, Asnières (Seine).

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ՅԱՌԱՋ ԿՐ ԾԱԽՈՒԻ

Պ. ՁԱՆԿԻՕԶԵԱՆԻ ճաշարանը

202 Rue Boileau, եւ Թերթիս գործակալ Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ Գրատունը, ուրկէ գտնուին ամէն տեսակ վիպական, դպրոցական Թատերական գիրքեր, երգարաններ եւայլն: 95 Cours Richard Vitton, Montchat. Lyon.

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հայկական եռագոյն ժապաւէններու Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղին է՝

Գրատուն Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

95 Cours Richard-Vitton

Montchat-Lyon

Սկսեալ մէկ սանթիմ լայնքէն մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում:

Փափաքողներուն նմոյշներու եւ գիներու ցուցակը ձրի կը դրկուի:

ԿԱՂԱՆԴԻ ՄԻԱԿ ՆՈՒԷՐԸ

Հրապարակ ելած են նկարիչ Պ. Ս. Խաչատուրեանի գնահատուած եւ յայտնի գործերէն «ԱՐԱՐԱՏ»ը եւ «ՀԱՅ ՈՐԲԵՐ»ը նկարներու վիմատիպ օրինակները: Առաջինէն 40 եւ երկրորդէն 15 օրինակ միայն տպուած են:

«ԱՐԱՐԱՏ»ի գինն է 30 Ֆր. եւ «ՀԱՅ ՈՐԲԵՐ»ը 50 Ֆրանք:

Փութացէք օգտուիլ ներկայ պատեհութենէն: Դիմել՝ *Յառաջի* Խմբագրատունը:

ՓԱՆՈՆԻ ԵԻ ՈՒՏԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՅԱԿՈՐ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien Lacroix

PARIS (20e)

Métro : BELLEVILLE

փափաքողներուն կուտայ տիւմթէքի դասեր իր երաժշտանոցին մէջ: Փէշրէվ.սաղ սէմայիսի եւ շարքինների՝ աւանդ ընթացիկ եղանակներով:

կը ծախէ՝ աժան գիներով էանոն, ուտ, թել եւ մըզրապ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՋԱՊՐՅՃՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ, ԵՒ ԼԱՔԵՐ

ԱՅՑԵԼԵՑ�է ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

EXACTITUDE - CABINET D'AFFAIRES

ԳԻՒՂԱՄԱՍՏԱՀԱՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆ, ԸՐԱԳ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ժամանակ շահիլ եւ կէս առ կէս խնայողութիւն ընել, ձեր դատական, ամուսնական, առուծախի, Cartes d'Identité, Naturalisation, հաշուակալական եւ վարչական դիմումներուն (Démarches administratives) եւ կառավարական ամէն գործի համար: Դիմեցէք՝ ամէն օր ժամը 13—20, կիրակի ամբողջ օրը:

Դիմեցէք՝ K. PARMAKSEZIANի

69bis Rue Damrémont (18e). Nord Sud: Lamarck

Autobus: AM, AH, AF. Tramway: 31, 34, 54.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **Տ Օ Քթ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ

կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտր. եւ քաղաքային դատերով: կը ստանձնէ մասնաւորապէս ապահովագրական վէճեր ինքնաշարժի եւ աշխատանքի արկածներու վերաբերեալ դատական գործեր:

կ'ընդունի ամէն առաւտ 9.30—12 եւ ժամադրութեամբ:

13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ԵԻ ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

ԱԿԱՆԱՆ

7 Դեկտեմբեր 1927

ՎաճառատունՍ փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ծոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար:

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով: Դադափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Շոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN

(Tailleur)

12 Rue de la Préfecture (1er), St. Etienne (Loire).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐԱՍՆԵԱԿ

Է. ԱԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շհս. Passy 72.56

կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ափֆատավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՏՊԱՐԱՆ - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70 Ֆ.	140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200 Ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

9 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 514 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՄԱՑ–ԿԱՄԱՑ, ԲԱՅՑ ՎՃՌԱԿԱՆ

Երկտող լուր մը կուտան Պոլսոյ թերթերը։

Ոչ-իսլամ եւ օտար դպրոցներու Թուրք ուսուցիչները անցեալ շաբթու ժողով գումարելով, որոշեր են խնդրել կառավարութենէն որ յանձնարարէ ոչ-իսլամ դպրոցներու վարչութեանց, որպէսզի աշակերտները Թուրքերէն խօսին, դասերէն ալ։

Առաջին ախտանշանը կամ ազդանշանը չէ այս, Թուրքիա ծացած ափ մը փոքրամասնութիւնները թրքացնելու քաղաքականութեան։ Բայց բաւական պերճախօս է, այդ չարաշուք ծրագրին բովանդակութեան տեսակէտէն։

Վերջերս Թուրք պէյ մը կը սլքտակայ Պոլսոյ հայկական դպրոցի մը պատերուն տակ, եւ անմիջապէս «Ազգամ»ի խմբագրատունը վազելով, հետեւեալ տողերը տպել կուտայ.

— «Ցասը վայրկեան սպասեցի, եւ սակայն, մէկ հատիկ Թուրքերէն բառ չլսեցի աշակերտներու բերնէն։ Ցեսայ, նաեւ, որ հսկիչները հայերէն հրամաններով դասարան կ'առաջնորդէին աշակերտները։»

Եզրակացութի՞ւնը, — «Անյապաղ փակել այն դպրոցները, ուր Թուրքերէնէ տարբեր լեզու կը խօսին»։

Ինչպէս կը տեսնէք, լրտեսական յամառ աշխատանք կը կատարուի, փոքրամասնութեանց, եւ մանաւանդ Հայերու եւ Յոյներու ձեռքը ծնացած կարգ մը բնական իրաւունքներ ալ ջնջելու, — խաղաղ թրքացման ճամբան հարթելու համար։

Հսկողութեան տակ են ոչ միայն դպրոցները, այլ եւ խառնիճներն ու փողոցները, շոգենաւն ու հանրակառքը։ Ո՛ւր որ Թուրքերէնէ տարբեր լեզու կը լսուի, անմիջապէս կը մատնանշուի։ Եւ մամուլը սլաքներ կը տեղայ ոչ-Թուրքերու «ապերախտութեան» մասին։ Ինչպէ՛ս կարելի է հանդուրժել որ, «մեր փառաւոր անունը, Թուրք պատուանունը վայելելով հանդերձ, այդ մարդիկը շարունակեն իրենց լեզուն գործածել, եւ մեր ականջները վիրաւորել»։

Այս իմաստով քսութիւններ եւ գաղտասուքներ ամէն օր կ'երեւան Թուրքերէն Թերթերուն մէջ։

Ուրիշ խօսքով, յարատեւօրէն կը մշակուի, կը գաստիակուի Թուրք հանրային կարծիքը։ Եւ երբ խնդիր մը հասունայ, Էնկիւրի չուշանար հրամանագիր մը հասցնել, այս կամ այն պատուէրը տալով։

Աւելի ճիշտ, կառավարութիւնը ինք է որ, որոշումը տալէ եւ հրամանագիրը խմբագրելէ յետոյ, ներշնչումներ եւ Թելադրութիւններ կ'ընէ մամուլին, որպէսզի, վերջէն, իբրեւ հանրային կարծիքին Թարգմանը հանդիսանայ։

Չէ՞ որ Թուրքիան ալ հանրապետական, ժողովրդավար իշխանութիւն է, արտայայտիչը՝ ժողովուրդի կամքին...

Այս լուսաբանութիւններէն յետոյ, ինչո՞ւ զարմանալ որ ոչ-իսլամ դպրոցներու Թուրք ուսուցիչները կը պահանջեն, Թուրքերէն խօսակցութիւն պարտադրել աշակերտներուն։

Անոնք ուսուցիչներ ըլլալէ աւելի, պետական պաշտօնեաներ են, կառավարութեան կողմէ նշանակուած, թէեւ Թոշակը փոքրամասնութիւնները կը վճարեն, ամսէ ամիս, հայ կամ յոյն ուսուցիչներէն գրկելով, եկեղեցիներու կամ կալուածներու գրամ խորհելով։

Ատոնց մը Թուրք-ուսուցիչներու այս հայրենասիրակա՛ն առաջարկն ալ գոհացում կը գտնէ, մասնաւոր շրջաբերականով մը։ Ո՞վ կը համարձակի բողոքել։ Կամ ո՞ր բողոքը նկատի առնուեր է մինչեւ այսօր։

1922էն ի վեր, քէմալական կառավարութիւնը կամաց-կամաց, բայց վճռական եղանակով մը կը տարածէ եւ կը զարգացնէ Թրքացման ազդակները։

Դպրոցները իր Թաթին տակ են ամէն կերպով։ Ինքն է որ կ'որոշէ ուսման ծրագիրը- նոյն իսկ ուսուցիչներն ու դասագիրքերը։ Թուրք ուսուցիչներն ու կրթական կամ ոստիկանական քննիչները ադատ ելեւմուտ ունին ո՛ր եւ է դպրոցի բոլոր դասարաններուն մէջ, օրուան ո՛ր եւ է ժամուն։

Տարին տասերկու ամիս է, բայց ամիսը քանի մը շրջաբերականը բաւական չեն գտներ, օդակները սեղմելու, բայց միացած ձեղքերը փակելու, շնչառութիւնը դժուարացնելու համար։

Այս քաղաքականութիւնը այնքան այլասերած է բարքերը որ, յաճախ ոչ-Թուրք ուսուցիչներ, Թաղականներ կամ տնօրէններ, նեղը միացած ատեն, կառավարութեան դուռը ափ կ'առնեն, հասարակութեան դէմ բողոքելու համար...

Այս անորակելի սոյթաքումն ալ ուժ կուտայ կառավարութեան, իր միջամտութեան ձեւերը բազմապատկելու։

Արդէն շատ բան միացած չէ որ, Էնկիւրի առտու մը յայտարարէ Թէ կառավարութիւնը աւելի լաւ կը մատակարարէ փոքրամասնութեանց գործերը, հետեւաբար պէտք է անոր յանձնել ամէն գործ,— եկամուտ, կալուած, տեսրակ և հաշիւ։

Միւս կողմէ, անխախտ կը շարունակուի փոքրամասնութիւնները տևական հասոյթներէ զրկելու քաղաքականութիւնը։ Գաւառները միացած քանի մը հազար Հայերը քստմնելի վիճակ մը կը ներկայացնեն այս տեսակէտէն։ Դպրոց, եկեղեցի, վանք, ինչ որ միացեր է վերջին աւարէն, բացարձակապէս կը մերժեն վերադարձնել իբրեւ ազօթավայր կամ կրթարան։ Իսկ Եթէ տէրտէր մը կամ վարդապետ մը Պոլիս երթայ գործի համար, այլեւս չի կրնար վերադառնալ։ Ոչ ալ ուրիշի մը Թոյլ կուտան Սերաստիա կամ Կեսարիա երթալու։

Կոճղը չարգեցին։ Ժամանակի խնդիր է ճղակտոր ոստերուն Թրքացումը կամ անճիտումը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻ՛ ԳԱՂԹԷՔ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, ԱԹԷնքի *Նոր Օրը* կը բողոքէ նոր արտագաղթին դէմ, Թուելով յունաստանի առեւտրութիւնները (22 Նոյ.)։

— «Պարագան միեւնոյնն է Յունաստանի մէջ։ Մեր հայրենակիցները սխալ դատողութիւն ներէ կ'առաջնորդուին, կարծելով որ այս երկրին մէջ դժնդակ պայմաններ կան։ Ընդհակառակն, երկրին լեզուին, բարքերուն առաւել կամ նուազ չափով ծանօթութիւնը եւ վերաշինութեան շրջանի մը մէջ գտնուող երկրին պայմանները, կարեւոր ազդակներ են կեանքի մէջ յաջողելու համար։

«Մէկզի դնենք սովորական յառեւտեսութիւնները եւ ակնարկ մը նետենք Յունահայերու տընտեսական վիճակին վրայ։ Հազարի կը հասնի միայն հայ մեքենավարներու թիւը, որոնցմէ շատեր սեփական ինքնաշարժերու տէր դարձան եւ ընտանիք կ'ապրեցնեն. ուրիշներ իրենց պզտիկ կրպակները լայնցուցին։ Շինութիւններու մէջ աշխատող հայ գործաւորը նուազ վարձատրութիւն կը ստանայ. բայց միեւնոյն սեւ աշխատանքին ենթարկուողները Ծրանաայի գործարաններուն մէջ միթէ՞ աւելի բախտաւոր կը զգան ինքզինքին։

«Յունաստան ներկայիս տնտեսական տագնապ մը կ'անցընէ, որ ազդած է առհասարակ առեւտրական հրապարակին վրայ. բայց ան ժամանակաւոր բնոյթ մը ունի։ Այս երկիրը դեռ կոյս վիճակ մը ունի. մեծ ղրամատիրութիւնը դեռ չէ յաջողած իր թաթին ներքեւ առնել տնտեսական աղբիւրները. ահա Թէ ինչո՛ւ հայ առեւտրականը այստեղ յաջողելու աւելի շանսեր ունի։ Հայ վաճառականներ կը ճանչնանք, որոնք ուրիշ երկիրներ շրջելէ յետոյ, կրկին հոս վերադարձան։

«Նմանապէս, հայ գործաւորը կրնայ այստեղ յոյս ունենալ մէկ օրէն միւսը իր վիճակը բարւոքելու, պզտիկ տնտեսութիւն մը ստեղծելու եւ նոյն իսկ սեփականատէր դառնալու։ Մեծ երկիրներու մէջ, դրամապլուխի հակայ կուտակումով, փակուած են տկարներուն առջեւ բախտի ճամբաները եւ դատապարտուած են անոնք յաւիտեան ընչազուրկ մնալու։»

15,000 ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿ

Այս տարի յիսունի չափ հայ շոգենաւեր պիտի հասնին Պոլսոյ նաւահանգիստը, 15,000 զբօսաշրջիկներ բերելով։ Առաջին շոգենաւը ճամբայ եղած է արդէն Ամերիկայէն եւ, Միջերկրականի եզերքները հանդիպելէ վերջ, Դեկտ. 24ին Պոլիս կը հասնի։ Փետրուարի մօտերն ալ պիտի հասնի Ատրիատիք նաւը, որ աշխարհի ամենամեծ շոգենաւերէն մէկն է։ Քաղաքապետութիւնը կարգադրած է որ եկող զբօսաշրջիկներուն Թուրք Թարգմաններ միայն ընկերանան քաղաքին մէջ։

ՆԱՐԻՆՋԻ ԵՒ ԼԵՄՈՆ Ի ԱՐՏԱՇԻՒՄԸ

Թուրքիոյ առեւտրական դաշնագրին համաձայն, Թուրքիայէն նարինջի եւ լեմոնի արտածումը սկսած է արդէն։ Մինչեւ հիմա 3000 ստուկ նարինջ եւ 2000 ալ լեմոն արտածելու արտօնագիր առնուած է Առեւտրական Սենեակէն։ Այս տարի նարինջի եւ լիմոնի բերքը բաւական առատ է Թէեւ, բայց վաճառականները կը գանգատին փոխադրութենէն տուրքերնէն, որուն պատճառաւ անկարելի պիտի բլլայ իտալական ապրանքներուն հետ մրցիլ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«Վհատ» գողերը չպիտի վերադարձնեն

Էնկիւրիի ներքին գործավարութիւնը հետեւեալ գեկոյցը ղրկած է կուսակալութիւններուն.

«Այն պարագային երբ լքեալ գոլքերու տէրերը կամ անոնց ժառանգորդները դատարան դիմելով գաղթականներու յատկացուած լքեալ գոլքերուն վերադարձումը պահանջեն, վարչական մարմինները կալուածը կամ գոլքը գաղթականին տրամադրուած շրջանի գիները նկատի ունենալով արժէք մը պիտի որոշեն եւ համապատասխան գումարը պիտի յանձնուի դիմումատուին։

«Այս առթիւ դատական գործավարութիւնը եւս դատարաններու նախագահներուն հիմնադրած է նկատի առնել գործավարներու Խորհուրդին կողմէ ընդունուած 13 Յունիս 1926 Թուակիր հրահանգին բ. հատուածը։ Հետեւաբար Թոյլ չպիտի տրուի, որ այդ կարգի կալուածները գաղթականներէն ետ առնուին»։

Միլլիյէթի Էնկիւրիի Թղթակիցը կը հետագրէ.—

«Գաղթականներուն տրուելիք կալուածներու գործողութեան դադրեցուցուելուն եւ այդ կալուածներուն ի վաճառ հանուելուն մասին եմտական գործավարութեան նոր որոշումին առթիւ քննութիւն կատարեցի։ Ստացած տեղեկութեանս համեմատ, եմտական գործավարութիւնը կ'ըսէ Թէ տակաւին չտեղաւորման գաղթականները կարելի է գետեղել Արեւելեան Նահանգներուն մէջ։ Գործավարութիւնը Տեղաւորման վարչութեան հաղորդած է իր տեսակէտը»։

Արեւելեան Նահանգներու բարեւնորոգումը

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն Թէ Արեւելեան Նահանգներու ընդհանուր քննչութեան շրջանակը պիտի բաղկանայ 18 նահանգներէ։ Ներքին գործավարը շարունակ կը խորհրդակցի ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյի հետ։ Գործավարներու Խորհուրդը այս շաբթու պիտի ճշդէ ընդհ. քննիչին իրաւասութիւնները։ Ագգ. Մեծ ժողովը դարձեալ վիճաբանած է վերստին Արեւելեան Նահանգները փոխադրելի անձերու վերաբերեալ օրինագծին շուրջ։ Հանրապետութեան նախագահը վաւերացուցած է պաշտօնը Իպրահիմ Թալի պէյի, որ ընդհանուր քննիչ կարգուած էր Արեւելեան Նահանգներուն։

Առաջին թուրք լրկդիմախօսը

Թայմզի Պոլսոյ Թղթակիցը խօսելով Էնկիւրիի Ագգ. Մեծ ժողովի այն նիստին մասին, ուր որոշուեցաւ Արեւելեան Նահանգներու վրայէն պաշարման վիճակը վերցնել եւ քիւրտերէն մաս մը իրենց տեղերը վերադարձնել, կը գրէ.—

«Արեւելեան Նահանգներու մէջ կատարուելիք բարենորոգումներուն վերաբերեալ նոր օրէնքին յօդուածներէն մէկուն մէջ այդ շրջանի տարրերէն որոշ մաս մը իբրեւ «բռնապետներ եւ աւազակներ» կ'որակուէր։ Այս բացատրութիւնը քննադատեց Ղազի Անթափալի երեսփոխան Բէշիր աղա։ Այսպիսի միջադէպ մը նշանակալից է անոր համար որ գրեթէ առաջին անգամն է որ մէկը ձայն կը բարձրացնէ ներկայ կառավարութեան դէմ։»

Արեւելեան Նահանգներու ընդհանուր քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ իր կեդրոնատեղին պիտի հաստատէ Տիարպէքիրի մէջ և մինչեւ մէկ ամիս պաշտօնատեղին պիտի մեկնի։

Փուանիարէ կը սասկ Ռամպուլավարներ

Երեսփոխանական ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ, երբ ոստիկանութեան եմտացոյցը կը վիճաբանուէր, համայնավար երեսփոխանները խիստ քննադատութիւններ բրին։ Մարթի յիշեց ժորէսի մէկ խօսքը՝ արտասանուած 21 Նոյ. 1893ին, Շառլ Տիւփիի դահլիճին դէմ, որով ընկերվարական մեծ հռետորը կ'ըսէր Թէ կառավարութեան բոլոր խօսքերն ու շարժումները պատերազմի ազդանշանը կուտան։ Յետոյ յիշեց Թէ կառավարութիւնը անցեալ Սեպտ. 2ին հրատարակուած զեկոյցով մը կը պարծենար Թէ կրկնապատկած է վտարումները, բազմապատկած ոստիկանական արշաւներն ու խուզարկութիւնները։ Մարթի բողոքեց հարիւրաւոր համայնավարներու բանտարկութեան եւ իրբեւ լրտես ամբաստանելուն դէմ։

Ներքին նախարար Ալպէր Սարօ պաշտպանեց ոստիկանութեան արարքները։ Մարթի եւ միւս համայնավարները միջամտեցին։ Այժակոմեան երեսփոխանները բողոքեցին, որ Մարթի շատ կ'երկնցնէ։ Ասոր վրայ յայտարարեց.

— Եթէ չպիտի կրնանք վիճաբանիլ Պ. փուանքարէ Թող արձակէ երեսփոխանները։

— Այն օրը որ, բան. վարչապետը, դուք արձակուրդի մէջ բլլաք, մեր իրաւունքները պիտի վերստանանք եւ այլեւս փողոցին մէջ չպիտի տեսնեն ձեզ։ Երեսփ. փողովը իրաւունք ունի ձեզ ազատ արձակելու, իսկ մենք իրաւունք ունինք ձեզ կրկին բանտարկելու, ու այդ մասին չպիտի Թերանանք։

Կէսօրէն վերջ գաղտնի վարկերու քուէարկութեան առթիւ ընկերվարական Բումբօ առաջարկեց չընջել այդ վարկերը։ Համայնավարները ձայնակցեցան։ Սարօ վստահութեան խնդիր հանեց, եւ ընկերվարական առաջարկը մերժուեցաւ 140ի դէմ 404 ձայնով։

Յետոյ համայնավար երեսփոխան Ալպէր Փուանիէ քննադատեց կառավարութիւնը, ըսելով որ երբ մէկ կողմէ Երեսփ.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԼԻՈՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆԿԸ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Լիոնի մեր Թղթակիցը կը գրէ.—

Կիրակի օրուան քուէարկութիւնները տուին հետեւեալ արդիւնքը.— Արձանագրուած 227, քուէարկող 148։ Դաշնակցութեան ցանկը ընտրուեցաւ ամբողջութեամբ։ Ահա՛ անունները.

Պ.Պ. Հրանտ Օհաննէսեան 147 քուէ, Վարդան Զուլլէրեան 146, Արշաւիր Հաբէլեան 146, Ազեքսանդր Կիւլպէնկեան՝ 147, Եր. Ճանկէօզեան՝ 147, Թագուր Այվազեան՝ 147, Եր. Տէր-Անդրէասեան՝ 146, Հայկ. Գասպարեան՝ 146, Յրէմ. Նիկողոսեան՝ 145, Սրմ. Գարագաշեան՝ 140, Յակոբ Թաւեան՝ 143, Յրէմ. Վարդանեան՝ 144։

Ընտրուած պատգամաւորները ունեցան իրենց առաջին նիստը Երեքշաբթի օր ու հինգ հոգինոց դիւան մը կազմելով, ներկայացուցին կառավարութեան, ինչպէս նաեւ Թեմական Խորհուրդին, առ ի վաւերացում։ Նախկինները (Ազգային Միութիւն) կը յամառին իրենց դիրքերը չձգել։

ԹՐՔԱՑՈՒՄԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ ոչ-իսլամ եւ օտար վարժարաններու Թուրք ուսուցիչները վերջերս նիստ մը գումարելով, ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումը տուած են.—

«Առաջարկել գործավարութեան, շրջաբերականներով յանձնարարել ոչ-իսլամ վարժարաններու տնօրէնութեանց, որպէսզի հոգ տանին որ աշակերտները դասէն դուրս Թուրքերէն խօսին»։

Ցետոյ անդամներէն ոմանք խօսելով ուսուցիչներու Թոշակի խնդրոյն վրայ, ըսած են.

«Նախակրթարաններու մէջ Թուրք ուսուցիչները 75 դրուշ եւ երկրորդական վարժարաններու մէջ 150 դրուշ կը ստանան եւ չորս տարի առաջ ընդունուած է որ այս գումարները նուազագոյն աստիճանը կը ներկայացնեն։ Հակառակ երկար ատեն անցնելուն, Թոշակները չեն աւելցած։ Այս մասին ալ պէտք է դիմում ընենք կրթական գործավարութեան»։

Ասկէ վերջ վարժարաններու մէջ դասախօսուած պատմութեան եւ աշխարհագրութեան դասաժամերու յաւելման խնդիրն ալ խորհրդակցութեան առարկայ եղած է։

«ԼՈԳՈՒՄՆԻ»ՆԵՐԸ ԵՏ ԴԱՐՁԱՆ

Ազդարար կը գրէ (4 դեկտ.).—

Ինչպէս յայտնի է, Ժիրանագիներու կողմէ Թուրք լոգումներ տարուած էին Մարսիլիա, Ֆրանսական շաքարի գործարաններուն մէջ աշխատելու համար։ Այս Թուրք վարպետներէն երկու հոգի առջի օր Պոլիս վերադարձան դժգոհած։ Վերադարձողները կ'ըսեն Թէ այնտեղ գիրենք գպրոց գրկած են լեզուն սորվեցնելու համար եւ գրամ չեն վճարած։ Միւս լոգումներն ալ պիտի վերադառնան եղեր, որովհետեւ Մարսիլիոյ մէջ մեքենաներով կը պատրաստեն լոգումը եւ բոլորովին տարբեր կերպով։

ԼՈՒՄՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԽԱԻԱՐՈՒՄ

Երէկ, Հինգշաբթի, ժամը 5ին տեղի ունեցաւ լուսնի ամբողջական խաւարումը, որ տեսանելի էր պարզ աչքով։ Այս խաւարումը կը պատահի երեք տարին մէկ անգամ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

ՅԱԿՈՒՄ ՈՒԿՏԻՐ

III

Հետաքրքրությունս, երևի հասկանալի է, ավելի ու ավելի էր մեծանում։ Ես ուզում էի իմանալ, թե ինչ է ասելու Ակիմը

ժողովը կ'ուզէ ֆրանսացի գործնել օտարականները, միւս կողմէ կառավարութիւնը կը շարունակէ գանոնք վտարելու իր մեթոտը։ Դիտել տուաւ մանաւորապէս որ օտար աշխատաւորներուն կ'արգիլուի սէնտիքա կազմել, համայնավարական թերթեր հրատարակել եւ ժողովներ գումարել։ Աւելցուց որ հակապոլշեւիկ օտարականները ընդհակառակն կը պաշտպանուին։

16 միլիոն ծախսուած օտար հիւանդներուն

Ֆրանսերէն թերթերը գործնել սկսան տրտնջալ օտար հիւանդներու խնդրին համար։ Կը գրեն թէ՝ թաղապետական պիւտճէին շատ ծանրաբեռնուած է անոնց պատճառով։ Օտար հիւանդները հիւանդանոց կը մտնեն և չեն վճարեր։ Այս առթիւ պիւտճէի ընդհանուր տեղեկաբեր Ֆրանսուա Լաֆուրի խնդրանքին վրայ, Ընդհ. Խնամատարութիւնը, ներկայացուց հետեւեալ վիճակագրութիւնը այն օտարական հիւանդներուն մասին, որոնք ձրիաբար խնամուած են փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ։

1926ին հիւանդանոց ընդունուած են 2012 Պելժ, 439 Լիւքսէնպուրկցի, 4826 Իտալացի, 3555 Լեհեր, եւ 9105 այլ ազգերէ, ընդհանուր գումար՝ 19,937։ 1927ին, առաջին կիսամեակին, յիշուած ազգերէն 5417, միւս ազգերէն 5027, ընդհ. գումար՝ 10,444։

1926ին այս հիւանդներուն համար ծախսուած է 15,800,000 ֆրանք։ Այս գումարը կը ներկայացնէ 100ին 7,7 համեմատութիւնը հիւանդանոցներուն հաշար եղած ծախքերուն, որոնք կը հասնին 222,015,628 ֆր. 75 սանթիմի։

Փարիզի մարտագործումը

Փարիզի եւ արուարձաններու «մաքրագործում»ը կը շարունակուի դեռ։ Առջի գիշեր ժամը 12էն 2 փորթ Սէն-Մարթէն թաղի ոստիկանապետը այդ շրջանի սրճարաններուն եւ պարասրահներուն մէջ հարցաքննեց մօտ հարիւր օտարականներ։ 51 հոգի տարուեցան 10րդ թաղամասի ոստիկանատունը՝ ինքնութիւնները ճշտելու համար։ 7 հոգի ձերբակալուեցան զանազան պատճառներով։

Խուզարկութիւններ կատարուեցան նաեւ 4րդ, 13րդ, 17րդ եւ 18րդ թաղամասերուն մէջ։ Բազմաթիւ անձեր հարցաքննուեցան։ 20 հոգի ձերբակալուեցաւ։ Նոյնպէս Լրվալուա-Փէրէի, Շուազի-լը-Ռուայի, Պուլոնեի եւ Նէոյեիի մէջ հարցաքննուեցան շատ մը օտարականներ։

Պրիան եւ Մուսոլինի չսիտի տեսակցին

«Շիքակօ Թրիպիւն», որ գրած էր թէ Պրիան եւ Մուսոլինի հինգշաբթի օր պիտի տեսակցին Տոմոտոսոլայի մէջ, իր երէկի թիւով կ'ըսէ թէ այս տեսակցութեան գաղտնիքը կանխաւ հրապարակուած ըլլալուն հետեւանքով հանդիպումը յետաձգուած է։

Միւս կողմէ «Հավաս»ի գործակալութիւնը եւս կը հերքէ այսպիսի տեսակցութեան մը լուրը։

Լեհ-լիթուանական վէճը

Ազգերու Դաշնակցութեան Ժորհուրդը առջի օր երկարօրէն զբաղեցաւ Լեհաստանի եւ Լիթուանիոյ վէճով։ Ինչպէս յայտնի է, վէճի գլխաւոր առարկան է Վիլնայի խնդիրը։ Այս քաղաքը, որ այժմ Լեհաստանի իշխանութեան տակ է, կը պահանջուի Լիթուանիոյ կողմէ։ Վերջերս անհամաձայնութիւնը շատ առաջ գնաց եւ նոյն իսկ երկու երկիրներու մէջ պատերազմի յայտարարութեան խօսքեր եղան։ Ռուսիա կը պաշտպանէ Լիթուանիան եւ վերջերս Լեհաստանի ուղղուած ազդարարագրով մը կը պահանջէր վերջ տալ Լիթուանիոյ հետ պատերազմական վիճակին։

Ժորհուրդին առջեւ Լիթուանիոյ տեսակէտը պաշտպանեց վերջապէս Վալտէմարաս, որ ամբաստանեց Լեհաստանը թէ սահմանակից հողերուն վրայ զինուոր կը համախմբէ եւ տարագիր Լիթուանիացիներու հրոսախումբեր կը կազմէ։ Ըսաւ նաեւ թէ մարաշախտ Փիլսուտսքի ծրագրած կը շարժման մէջ դնել լեհ-լիթուան բանակը Լիթուանիոյ վրայ արշաւելու համար։ Ահա՛ թէ ինչու կը պահանջէ կազմել Քննիչ Յանձնաժողով մը, որ հսկէ սահմանին երկու կողմերը կատարուած դէպքերուն վրայ եւ ճշգրիտ տեղեկութիւններ ստանայ կացութեան մասին։ Պահանջեց նաեւ որ Վիլնայի շրջանին մէջ Լիթուանիացիներու դէմ կատարուած հալածանքներու մասին քննութիւն կատարուի։

Լեհաստանի արտաքին նախարար Զալէսքի անմիջապէս պատասխանեց. յիշեց Վալտէմարասի մէկ ճառը արտասանուած զօրագունդի մը ներկայութեան, որուն մէջ կ'ըսէր թէ մօտ է պատերազմը՝ Լեհաստանէն եւ առնելու համար Վիլնան։ Վերջացնելով ըսաւ. «որքան ատեն որ տեւէ Լիթուանիոյ կառավարութեան կողմէ յայտարարուած պատերազմական վիճակը, Ազգերէ Եւրոպայի ապահովութիւնը երեւութական բան մը պիտի ըլլայ եւ պիտի ազդուի փոքր միջադէպէ մը։ Ամբողջ աշխարհի առջեւ Լեհաստան անգամ մը եւս խաղաղութիւն կը յայտարարէ Լիթուանիոյ եւ հանդիսաւորապէս ձեռք կ'երկարէ անոր։»

Ժորհուրդին կողմէ տեղեկաբեր նշանակուեցաւ հոլանտական պատուիրակ Պէլէրց, որ իննդիրը ուսումնասիրելով տեղեկագիր պիտի ներկայացնէ։

Վիւսպիներու յարձակումը

Պասրայէն կը հեռագրեն թէ վէհապիները կիրակի առաւօտ յարձակեցան Քովէյթի Սուլթանութեան ծովեզերեայ գիւղերէն Զաքլա Ճահրայի վրայ։ Այս վէհապիները, որոնց թիւն էր 500 հոգի, կը գտնուէին շէյխ Թիւրաիպ Իպնի Շեւքայիրի հրամանին տակ։ Գիւղը ամբողջովին կողոպտեցին եւ սպաննեցին երեք հոգի։ Վէհապիները դեռ հոն կը մնան, մինչ գիւղացիները կը քաշուին դէպի երկրին ներսերը։

Այս արշաւներուն մէջ, կ'ըսէ «Թայմզ», շատ կասկածելի կը նկատուի վէհապիներու թագաւոր Իպնը Սուուտի դիրքը։ Վերջերս շէյխ Ջէյասալ էտ Տովիշ առաջարկած է Սուլթան Իպնը Սուուտի՝ միասին արշաւել Նասիրիյէի վրայ, որ կեդրոնն է Իրաքի Ուդտերու զօրագունդին։ Ուրիշ գրոյցի մը համաձայն, ընդհակառակն Իպնը Սուուտ դրացի ցեղապետի մը զէնք և ռազմանիւթ տուած է՝ յարձակելու համար էտ Տովիշի վրայ, եթէ անիկա մերժէ հպատակիլ Սուլթանի հրամաններուն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Վաղը շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, Էմիլ Ջօլայի սրահը

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆ կը ներկայացնէ՝

ՄԱՔՍ ՏՐԱՅԷՐԻ "17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ,,Ը

ԳԻՆԵՐԸ ՄԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՇԱՆՕԹ.— Նոյն խադր պիտի ներկայացուի, 18 դեկտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սէն-Շամօն, Սալ տէ ֆօնֆէռանսի մէջ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՏՐԱՄԱԹԻԿ ՍՏՈՒԴԻԱՆ, Մասնակցութեամբ՝ ՕՐ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ

եւ տեղական ուժերու, կը ներկայացնէ

Այս կիր. գիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théatre*ի մէջ,* 84 Rue Chape

ի պատիւ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ, **ՍԱՄՍՈՆ ԵԻ ՏԱԼԻԼԱ**

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի Հայ Սկաուտներուն կողմէ

11 Դեկտ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle de Géographie*ի մէջ,* (184 Bld. St. Germain)

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, ներկայացում Սկաուտներու կողմէ։ Կը մասնակցին օր. Ա.Փանասիէֆ (դէշնակ) եւ թաուիստ Աբգար.

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ՅԻՇԱՏԵՏԻ

Հ. Ց. Դ. Պիյեանքուրի Զաւարեան խումբի ժողովը այս կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին։

Հ. Ց. Դ. Եռագոյն խումբի ժողովը վաղընաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. Մարսիլիոյ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, իր սովորական հաւաքատեղին. անհրաժեշտ է բոլորին ներկայութիւնը իրենց անդամատուրներով միասին։

Հ. Ց. Դ. Լիոնի կոմիտէին ընկերները ընդհ. անդամական ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առտու ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի շրջանի ռայոնական ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ընկերական ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ, միութեան Գրադարան-ընթերցասրահը։

Ալֆոր-Վիլի երիտ. միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 7ին, 138 Rue Etienne Doleti սրճարանը։ Այս երկրորդ ժողովին ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի, եւ որուած որոշումները օրինաւոր։

Հ. Ե. Ը. միութեան փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիր. իրիկուն ժամը 9ին, միութեան ընթերցարանին մէջ, 61, Rue Monsieur le Prince։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Ե. Ը. միութեան վալանսի մասնաճիւղի Թէյասեղանը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, իր սեփական ակումբին մէջ։ Կը հրաւիրուին միութեան բոլոր քոյրերը, եղբայրները եւ համակիրները։ Արտասանութիւններ, անակնկալներ մեներգներ, եւ նուագախումբ։

ՄԱՐՍԷՅԻ Զարսանճագործներու Հայրենակցական Միութեան անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին, 3 Rue du Dauphine, Place d'Aix*։ Օրակարգ. վարչական զեկոյց եւ հաշուետուութիւն։ Կը հրաւիրուին բոլոր Զարսանճագործները։*

Շ.ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Ազգ. միութիւնը կազմակերպած է ընտանեկան ցերեկոյթ թէյասեղան մը, որուն կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները, այս կիրակի ժամը 1ին, 17 Bld. Maurice Cléryի սրահը։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— կը փնտուի կէվէի շրջանէն ցարուհիին պարոնեանը, կինը՝ Արաքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին։ Իմացնել՝ վաճիրամ Ջէվայիրեանին, 4 Rue du Turin Arnouville-les Gonnesse (S.et O).

կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել։

ՕՐ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ուրբաթ 16 դեկտ. ժամը 21ին Salle Comoedia, 51 Rue St. Ceorges։ կը մասնակցին յայտնի երգահաններ եւ արուեստագէտներ, ինչպէս նաեւ իր երգչախումբը։ Մուտք՝ 30, 20, 12 եւ 8 ֆրանք։ Տոմսերը կարելի է ստանալ Durandէն, 4 Place Madeleine եւ սրահէն։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ուր կը գտնուի ճախ մէներք մը վիպական, դրական, բանասիրական, թատերական, ևն. գիրքերու, հերթարաններ ձախնագրուած հայկական եղանակներ կոմիտաս վարդապետի, Սրուանձտեանցի եւ յայտնի հայ երաժիշտներու։

Զօր. Անդրանիկի մեծ ու փոքր նկարները։

Ժողովրդական գիներ

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ Դիմել՝

N. Agopian*ի,* 95 Cours Richard Vitton, Lyon-Montchat.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՍԷՆ Ա.ՅԷՄԵԱՆԻ

,,ՍԻՐՈՅ ԵԻ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ,,

Ա. Շարք

Տպ. Լիոն, 1927։ Գին 5 ֆրանք

Կը ծախուի նաեւ ցարաչի խմբագրատունը։

,,ԳԵՂՈՒՆԻ,,

ցարաչի խմբագրատունը սակաւաթիւ օրինակներ կը զետնուին վենետիկի Միսթանութեան այս շքեղ հրատարակութենէն, որ կը պարունակէ ծանօթ գրագէտներու գործեր եւ բազմաթիւ գեղարուեստական նկարներ։

Թանկագին կազանդրէք մը։ Գին 3.50 տոլար կամ 90 ֆր.։

ԱԿԱՆԱՆ

8 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ԵՐ		Ֆ.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	40
Մարք (ոսկի) 100 Mark		607	—
Թրքական Գրք.	L. Trq.	13	14
Թրք. ոսկի	» or	110	—
Մէճիտիէ	Médjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» » Lire	137	75
Պելժ. ֆրանք	» Belga	555	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	490	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	25
ԱՐԺԱԹԱԻԻՂ			
Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3410	—
» II	»	2110	—
» III	»	1680	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	467	—

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis. Téléph. Provence 09-32։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Ջիղի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՇԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Երկ. Գշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքական տարանի ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապահովագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, գժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թալգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի և զատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու և գիւրհակներու թարգմանութեան

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ գանազան գոյներով բուրդի ճոխ մշակ պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԳՐԻԱՁԸԵԱՆի մթերանոցը։ Ինչ դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29 Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ անուշով եւ ծարաւով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՇԱՆՕԹ.— Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեռատեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ, բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։

«ԿԱՎՈՒՕՇ»

ՀԱՅ ՄԻԱԿ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ

կը հրատարակուի ամէն շաբաթ Ազգ. բոլոր այժմէական իւնները

Գինն է ձեռքէ 1 ֆր. 50

Տարեկան բաժնեգին 100 ֆր.

Հասցէ՝ Y. TOLAYAN

208bis Rue Lafayette, Paris (10e)

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ՅԱՌԱՋ ԿԸ ԾԱԽՍԻՒԻ

Պ. ՁԱՆԿԻՈԶԵԱՆի ճաշարանը

202 Rue Boileau, եւ Թերթիս գործակալ Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆի Դրատունը, ուրկէ գտնուին ամէն տեսակ վիպական, դպրոցական Թատերական գիրքեր, երգարաններ եւայլն։ 95 Cours Richard Vitton, Montchat.Lyon.

ՄԱՐՍԷՅԻ «ՅԱՌԱՋ»Ի

գործակալն է

Գ. ՄԵՐԻԿԵԱՆ

որ փոխադրուած է 13 Rue des Dominicaines, Marseille.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72-56

կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ապիտաւիթ*) Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՎԱՐԶՈՒՀԻ ԵՆ

դիւրաման չեզի պատ ժանեներով սենեակներ եւ ափ Թրմաններ։ Դիմել՝ 18ter Rue Bezons à Courbevoie. Թրամ Porte Maillotէն 41 եւ 76. Կառք GareSt. Lazareէն 13 կան։

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR

208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant: H. TFURNIER

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

19 RUE HENRI MONNIER

PARIS (IXme)

ՓՈՐՁԱՌՈՒ

ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

ՏՈՒՐՔԻ ՇՐՋԱՆԸ ԵԿԱ՛Ի...

Վաճառականնե՛ր, կանոնաւորեցէ՛ք ձեր հաշիւները, դիմելով մեր խնայափելու համար տարապայման ՏՈՒՐՔԵՐԷ։

Կը ստանձնենք տոմարակալութեան եւ տուրքի վրայ ամէն տեսակ գործեր։ Բացարձակ գաղտնապահութիւն եւ դիւրամատչելի գիներ։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
203 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

10 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 515

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՐ ԽՕՍՔ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՃԱԿԱՏ

Ճիշտ այն միջոցին երբ Ընկիւրի կը ջնջէ Արեւելեան Նահանգներու պաշարման վիճակը, «ասպյիշ պէր քէմալ» հռչակելով, քիւրտ քաղաքական գործիչները միացեալ ճակատ կը կազմեն, ազատագրական պայքարը շարունակելու համար:

Ինչպէս գրեցինք առջի օր, վերջերս քրտական համաժողով մը գումարուեր է, ուր որոշեր են շարունակել կռիւը Թուրքիոյ դէմ, յանուն անկախ Քիւրտիստանի:

Այս առթիւ ընտրուեր է կեդր. վարիչ Մարմին մը, ինչ որ նորութիւն է Քիւրտերուն համար:

Միւս կողմէ, ժողովը խորապէս համոզուելով որ իմաստուն չէ խնդիր ունենալ հարեւան երկիրներու, Սուրիոյ, Միջագետքի եւ մանաւանդ Պարսկաստանի հետ, որոշեր է բարեհամական յարաբերութիւններ մշակել անոնց հետ:

Կարճ խօսքով, կռիւը ուղղուած է առանձնապէս Թուրքիոյ դէմ:

Ուրեմն, նոր շրջանի մը մէջ կը մտնէ Քիւրտերու ազատագրական պայքարը, որ մինչեւ հիմա ունէր տարերային հանգամանք, առանց կեդրոնական կապի եւ առանց յստակ ծրագրի:

Մինչեւ հիմա, այլազան հոսանքներ կը տիրէին Քիւրտերուն մէջ: Այսօր ալ բոլորովին անհետացած չէ քրտական մեծամոլութիւնը (մէկալոմանի), նման հայկականին, որ ծովերէ ծով կը սաւառնէր: Ժամանակը պիտի սրբագրէ շատ մը միամտութիւններ, անսահման բաղձանքները զարնելով իրականութեան ժայռերուն, եւ ցոյց տալով հիմնականն ու հնարաւորը:

Պարզմտութիւն պիտի ըլլար կարծել թէ՝ մէկ համագումարով եւ շարք մը բանաձեւերով կարելի է քաղաքականապէս հասուն մակարդակի մը վրայ դնել նախնական ժողովուրդ մը: Մանաւանդ որ, տակաւին տիրաբար կ'իշխեն «աշիրէթ»ական բարքերը:

Մեր մէջ անգամ, քանի՞ տարիէն կրցանք ներարկել «ազգ»ի եւ «հայրենիք»ի գաղափարը:

Այսօր իսկ, երբ չափահաս կը համարուինք իրրեւ ժողովուրդ, չունի՞նք հատուածական, գաւառական նախապաշարումներ, որոնք յաճախ վարագոյր կը քաշեն մեր աչքերուն: Չունի՞նք ամիրաներ եւ էֆէնտիներ, որոնք իրենց հետեւորդներ կը շահին — եւ ուստումնակա՛ն մարդիկ— ձին կառքին եւ տեւէն լծելու համար:

Քրտական համագումարին գլխաւոր արժքէն այն է որ՝ գոնէ քիչ-շատ խելահաս եւ վարիչ տարրերը պիտի վարժեցնէ քաղաքական դատ մը հետապնդելու ձեւերուն, կապուելով կեդրոնի մը, եւ հետեւելով ընդհանուր ծրագրի մը:

Տրուած որոշումներուն համաձայն, կարելի պիտի ըլլայ նաեւ, գոնէ աստիճան մը, համախմբել կոուող ուժերը եւ մէկ նպատակի ուղղել ցիրուցան ճիգերը:

Ինչ կը վերաբերի բուն քրտական շարժման, այդ արդէն կը շարունակուի, հակառակ Թրքական հերքումներուն: Եւ եթէ հաւատարմութեամբ եւ վճռականութեամբ գործադրուին համագումարին որոշումները, կրնայ նաեւ զարգանալ:

Անշուշտ այս անգամ աւելի ծանր պիտի ըլլայ հարուածը, քանի որ պայքարը պիտի մղուի համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը, ազատ՝ խաչաձեւումներէ եւ թարթափումներէ:

Սխալ չեն վերջին տեղեկութիւնները, Արարատի շուրջը մղուած կռիւներու մասին:

Թրքական 12րդ կիսաբաժնի հրամանատար Ալի-Նէճիպի տեղեկագրին համաձայն, այդ կռիւներուն մասնակցեր են 9րդ կիսաբաժինը, որ կազմուած է 9րդ եւ 12րդ զօրաբաժիններէն, ինչպէս եւ Պայազիտ կեդրոնացած կիսաբաժին մը, հրամանատարութեամբ Ամբ փաշայի: Յարձակման մասնակցեր են նաեւ չորս օդանաւեր:

Համաձայն քրտական տեղեկութեանց, արդիւնքը եղեր է ծանր պարտութիւն մը Թուրքերուն համար: 9րդ կիսաբաժինը նախկնապէս նահանջեր է, ձգելով գնդացիրներ, ինքնաշարժ հրացաններ, ռումբեր եւ ահագին ռազմամթերք: 28րդ գունդը ամբողջովին փճացեր է, գերի թողլով հրամանատարը, քանի մը սպաներ եւ բազմաթիւ զինուորներ: Միայն մեռելներու թիւը կը հաշուեն չորս հարիւր:

Ենթադրելով որ չափազանցութիւններ կան այս տուներուն մէջ, նորէն կարելի չէ ժխտել մղուած ճակատամարտին արժէքը: Իսկ ամէնէն էականը այն է որ, քրտական ճակատը կը մնայ ամուր եւ անմատչելի, եւ հետեւաբար պատրաստ՝ նոր անակնկալներ ստեղծելու:

Հայկական բարձրաւանդակի գարհուրելի ձմեռը ի հարկէ ըսել չի տար լայն գործողութիւններ կատարել: Բայց գարնան հետ կռիւները վերսկսին, Թրքական ուժերը զօրաւոր թէ կարեկան այնպիսի յաղթանակներ տանիլ, ինչպէս Շէյխ Սայիտի տարերային արշաւանքի օրերուն:

Ինչպէս նման խնդիրներու, քրտական հարցին մէջ ալ պակաս չեն մութ խաղեր եւ ակներեւ խարդախութիւններ:

Այս անփառունակ լարախաղացութեան մէջ, առաջին տեղը կը գրաւէ խորհրդային իշխանութիւնը, որ, 1925ին, իրրեւ զինակիցը Թուրքիոյ, մասնաւոր խնդակցութեամբ ողջունեց Թուրք «ակեաբ»ներու յաղթանակը եւ Քիւրտերու պարտութիւնը, ինչպէս, անկէ առաջ, շնորհաւորած էր Կիլիկիոյ և Փոքր-Ասիոյ պարպումը:

Շէյխ Սայիտի շարժումէն ի վեր, Մոսկուայի գործակալները, գեսպան կամ հիւպատոս, քիւրտ վարիչներու եռեւէն ինկած են, գոնոնք մոլորեցնելու եւ ծուղակի մէջ ձգելու համար:

Անոնց գլխաւոր նպատակն է շարժումը օգտագործել, ուղղելով Պարսկաստանի կամ Անգլիոյ դէմ (Միջագետք):

Քրտական վարիչ կեդրոնին կը մնայ արժանի պատասխանը տալ այս դիւային խաղերուն: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՁՈ՞Ւ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼԵՆ

Խօսելով Հայաստանի վերջին ձերբակալութեանց մասին, Ֆրէզնոյի *Ասպարէզը* հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ (23 Նոյեմբեր).

— «Եւ մեր մտքին մէջ շատ կարեւոր հարց մ՚ կը ծագի—եթէ վերջին խստութիւնները ուղղուած են պոլշեւիկ ընդդիմադիրներու դէմ, ինչո՞ւ համար դաշնակցական եւ ոչ-դաշնակցական մտաւորականներ ալ կը ձերբակալուին եւ կ'աքսորուին: Եթէ պոլշեւիկ ընդդիմադիրներու դէմ հալածանքն ու խստութիւնները անհրաժեշտութիւն են, որովհետեւ վերջիններս ակտիւ պայքար կը մղեն տիրող տարրերուն դէմ, ինչո՞ւ համար այդ հալածանքը պիտի տարածուի նաեւ Դաշնակցականներու մէջ, որոնք ոեւէ ակտիւ քայլ մը առած չեն՝ տապալելու համար ներկայ իշխանութիւնը եւ կամ չէզոքացնելու անոր տիրապետութիւնը:

«Անմտութիւն է նման հարցեր ուղղել հայ պոլշեւիկներուն: Անոնց գործունէութիւնը հիմնուած չէ ո՛չ տարամաբանութեան եւ ոչ ալ առողջ գիտակցութեան վրայ: Իրենց միակ քաղաքականութիւնն է վախի մէջ պահել հասարակութեան գիտակցութիւնը, վստահելով թէ այդ միջոցով միայն կարելի է զսպել ծայր տուող դժգոհութիւնը: Երբ Վարշաւայի մէջ սովետ դեսպան Վոյքովը սպաննուեցաւ, զնդակահարութիւններ եւ ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան նաեւ Հայաստանի մէջ, ուր հակապոլշեւիկ տարրերը որեւէ կապ, առնչութիւն կամ տեղեկութիւն չունէին այդ սպանութեան մասին: Պոլշեւիկ իշխանաւորներու համար սարսափները պարբերական անհրաժեշտ ներարկումներ են՝ հոգեկան եւ կամ մտաւոր սորկութեան դրութիւնը երկարեցնելու նպատակաւ:

«Երբ Մոսկուայի մէջ ընդդիմադիր պոլշեւիկները ցոյցեր կը կազմակերպեն եւ բողոքի բանաձեւեր կ'անցընեն, անդին՝ Հայաստանի մէջ, տեղի կ'ունենան ձերբակալութիւններ եւ աքսորներ, հակառակ այն իրողութեան որ հայ ժողովուրդը ոեւէ կապ ունեցած չէ ընդդիմադիրներու խմբակին հետ»

Ուրիշ պարագայ մը.—

«... Երբ Շիրակի մէջ աղէտ մը տեղի կ'ունենայ եւ քանի մը տասնեակ գիւղեր կ'աւերուին, մեր պահպանողական տարրերը ոաքի կը կանգնին եւ իրենց լումաները նեռելով՝ եղբայրական օգնութիւն կը հասցնեն, իսկ երբ հազարաւորներ կը ձերբակալուին եւ հարիւրներով հայ ընտանիքներ թշուառութեան կը մատնուին, քար անտարբերութիւնն ու Չաքարիայի պապանձումը կ'ըլլան այդ տարբերու քաղաքականութեան հիմունքները:»

ՔՈՒՊԱ ԿԸ ՎԱՒԵՐԱՑՆԷ Հ. Յ. Դ. ԿՈՄԻՏԷ ՄԸ

Քուպայի կառավարութիւնը պաշտօնապէս վաւերացուցած է Հավանայի Հ. Յ. Դ. Իշխան Կոմիտէն: Այս առթիւ նահանգային քարտուղարը հետեւեալը ըսած է. «Ոչ ոք կրնայ ձեզ կաշկանդել այս երկրին մէջ, գացէք շարունակեցէք ձեր գործերը: Մենք, Քուպացիներս, սրտաբուխ ցանկութեամբ կ'ուզենք ողջունել ճնշուած բոլոր մեծ ու փոքր ազգերու ազատութիւնը»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Արեւելեան Նահանգներու Ընդհ. Քննչութիւնը

Ընկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Արեւելեան Նահանգներու Ընդհ. Քննչութեան հրահանգը դահլիճին կողմէ քննուեցաւ եւ վաւերացուելով ներքին գործավարութեան վերադարձուեցաւ ի գործադրութիւն: Այս հրահանգին համաձայն, Ընդհ. Քննչութեան էլ-Ազիզէն (Խարբերդ) սկսելով իր մէջ կ'առնէ Ուրֆա, Պիթլիս, Հէքքեարի, Տիարպէքիր, Սղերդ եւ Մարտին նահանգները:

Ընդհ. Քննչութիւնը իր քով պիտի ունենայ աւագ-խորհրդական մը եւ իւրաքանչիւր գործավարութենէն կարգուած մէկ մէկ խորհրդական, ինչպէս նաեւ գետեղման, անդորրութեան եւ մասնաւոր դիւանի տնօրէնութիւններ: Ընդհ. քննիչը իր շրջանակին մէջ կառավարութեան փոխանորդը եւ բոլոր գործավարներուն ներկայացուցիչն է: Ըստ այնմ կուսակալները եւ պաշտօնեաները ընդհ. քննիչին պատասխանատու են: Կուսակալները եւ պաշտօնեաները իրենց գործունէութենէն մասին Ընդհ. Քննիչին համար տալու պարտաւոր են. սակայն կուսակալները ըստ առաջնոյն իրենց օրինական իրաւասութեան շրջանին մէջ պիտի գործեն: Ընդհ. քննիչը անոնց վրայ վերին հսկողի պաշտօնը պիտի կատարէ, անոնց գործառնութիւնները պիտի հակակշռէ եւ զանոնք քննութեան պիտի ենթարկէ:

Ընդհ. Քննիչը երբ ոեւէ գործի ձեռնամուխ ըլլայ, պիտի կրնայ ատոր վերաբերեալ թղթածրարը իր մօտ բերել տալ: Ասոնցմէ զատ Ընդհ. քննիչը կուսակալներուն պիտի կրնայ ուղղութիւն եւ ի հարկին հրամաններ տալ. կրնայ նաեւ գործածել իր գործադիր ուժ իր շրջանակին մէջ գտնուած ոստիկաններ, ոստիկան-զինուորները եւ պարզ զինուորները: Վերջապէս Ընդհ. քննիչը իր շրջանակին անդորրութեան ու կարգապահութեան, օրէնքներուն եւ կանոններուն ճշդիւ գործադրութեան պէտք է յարատեւ հսկէ:

Ընդհ. քննիչը իր շրջանակին տնտեսական, առողջապահական, ընկերային, մշակութային, բարեգործական եւ քաղաքական պէտքերը պէտք է ապահովէ, անոնց համար միջոցներ հայթայթէ եւ զանոնք լաւագոյն կերպով գործադրէ ու ժողովուրդին անհատական եւ սեփականութեան իրաւունքները պահպանէ, գիւղացիները եւ ագարակապանները հողատէր ընէ:

Ներքին գործավարութիւնն ալ Ընդհ. Քննչութեան գործառնութիւնները հակակշռելու ու քննելու իրաւունք ունի: Ընդհ. քննիչը կեդրոնի կառավարութեան առջեւ պատասխանատու է իրեն տրուած իրաւասութեան համար:

ԲՈՒՌՆ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ԱԼԶԱՍԻ ՄԱՍԻՆ

«ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴՆԱ՛», ԿԸ ՊՈՌԱՆ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ԵՐԵՍԻՆ

Երեսփոխանական ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ Ալզաս-Լորէնի պիւտճէի վիճաբանութեան ընթացքին ծանր միջադէպեր ծագեցան: Խօսք ուզած էին բազմաթիւ երեսփոխաններ, որոնք վարչապետին կոչին վրայ հրաժարեցան խօսելէ, համաձայնելով որ խնդրին էութեան մասին վիճաբանութիւնը յետաձգուի Յունուարին: Միայն Ալզասի համայնավար երեսփոխան Հիւպէր է որ չհրաժարեցաւ իր խօսքի իրաւունքէն եւ ուզեց անպայման կարդալ իր գրած ճառը: Հիւպէր ըսաւ թէ, Ալզաս-Լորէնցիներու մեծամասնութեան մայրենի լեզուն գերմաներէն է, ուստի եւ ֆրանսական խորհրդարանը իրաւունք չունի արգիլելու որ ալզասցի երեսփոխանները գերմաներէնով արտայայտուին: Յետոյ ըսաւ.

— Արդարաւ կայ Ալզաս-Լորէնի խնդիր մը, վարչական և պատմական կրկնակ տեսակէտներով: Վէրսայլի դաշնագիրը չի կարգադրեր Ալզաս-Լորէնի խնդիրը, պատմութիւնը կանգ չառներ դաշնագրի մը առջեւ: Մնաց որ մենք՝ Ալզաս-Լորէնցիներս չստորագրեցինք զայն: Մի՛ կարծէք թէ մենք կ'ընդունինք յաղթականներու քմահաճոյքը: Պայքար ուզեցիք: կ'ընդունինք:

Հիւպէրի առաջին խօսքերէն իսկ երեսփոխանները սկսան աղմկել եւ գրասեղաններուն զարնել: Իրարանցումը սաստկացաւ, երբ Հիւպէր յայտարարեց թէ «ամուսնալուծում կայ Ալզաս-Լորէնի եւ Ֆրանսայի միջեւ»:

Երեսփոխաններէն շատեր ոտքի կանգնած, կը պոռային Հիւպէրի երեսին: Վարչապետ Փուանքարէ ըսաւ.

— Պ. Հիւպէր այստեղ ոչ թէ ինքնավարութիւն պահանջողներու ներկայացուցիչն է, այլ Գերմանիոյ: Անիկա իր երեսփոխանի հանգամանքէն օգտուելով, դեռ վերջերս Գերմանիային Ֆրանսա ներմուծեց ինքնավարական գրքոյկներ պայուսակի մը մէջ, որուն կողպանքին վրայ խստիւ կը հսկէր:

— Ոչ, ըսաւ Հիւպէր, ես իմամայնավար եմ:

— Դուք ազգային գգացումը կը վիրաւորէք: Ձեր խօսքերը չպիտի հրատարակուին պաշտօնաթերթին մէջ, յայտարարեց նախագահը:

Հիւպէր փորձեց թուանշաններով ցոյց տալ թէ Ալզասի մէջ տուրքերը Ֆրանսայի միացեալ մասէն 3—4 անգամ աւելի են եւ թէ տեղացիները հանրային պաշտօնեաներէ հեռու կը պահուին: Երկաթուղիի աշխատաւորները լաւ չեն վճարուիր, դժգոհութիւնը ընդհանուր է, Ալզասցիներու մայրենի լեզուին դէմ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՓԱՐԻԶԸ ՏԱՓՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Անցեալ օր, գրեցինք թէ առաջարկ մը ներկայացուած է քաղաքապետութեան, եղեկտրականութեան սպասարկութեան նման, ջերմութեամբ եւս օժտելու համար փարիզ քաղաքը: Արդ, առաջարկը ընդունուած է եւ որոշուած է մէկ տարիէն առաջ սկսիլ աշխատանքները: Հինգ տարուան ընթացքին պատրաստուած եւ գետեղուած պիտի ըլլան 6 քիլոմեդր երկարութեամբ խողովակներ, որոնք ջերմութիւն եւ տաք ջուր պիտի հայթայթեն բնակարաններուն:

Այս փորձը շատոնց կատարուած է ուրիշ երկիրներու մէջ: Այսպէս, միացեալ Նահանգներուն մէջ 300 քաղաքներ այս եղանակով ջերմութիւն կը հայթայթեն բնակարաններուն: Նոյնպէս Գերմանիա 1900ին տրէզտէն քաղաքը օժտեց այս եղանակով: Պերլին եւ բազմաթիւ քաղաքներ ջերմութիւն կը ստանան կեդրոնական հնոցէ մը: Այս ձեւով գետեղումի մը շնորհիւ, կարելի պիտի ըլլայ խնայողութիւն ընել ջերմութեան, որովհետեւ կեդրոնական ջերմութեան այս եղանակով կ'օգտագործուի արտադրուած տաքութեան հարիւրին 70ը, մինչդեռ երբ ամէն բնակարան ինք կ'արտադրէ իր ջերմութիւնը, կ'օգտագործէ հարիւրին 50: Խնայողութիւն է նաեւ վառելիքի համար: Միւս կողմէ, կը կարծուի թէ քաղաքային կեդրոնական ջերմութիւնը աւելի աժան պիտի նստի, քան բնակարանային կեդրոնական ջերմութիւնը: 1000 կալ (calorie) պիտի ծախսուի 15—20 սանթիմի:

Մենաշնորհ ստացող ընկերութիւնը ջերմութիւն արտադրելու համար, առ այժմ, պիտի գործածէ քէ տը լա Թափէի հին գործարանը: Այս գործարանով կարելի պիտի ըլլայ տաքցնել 7000 շէնքեր: Խողովակի առաջին գիծը պիտի դրուի Պէրսիի եւ Օփէրայի միջեւ: Խողովակները պիտի դրուին ներքնուղիներու միջեւ, իսկելու եւ նորոգելու կարելութիւն ստեղծելու համար: Այնպէս որ գետնուղիներու (մէթրօ) շինութեանց նման աճագին աշխատանքներ պիտի կատարուին: Մէկ քիլոմեդր գիծին համար կ'ենթադրուի 8 միլիոն ֆրանք ծախք:

60 ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՊԱՔՈՒՄԷՆ ԵՏ ԴԱՐՁՈՒԱԾ

Աթէնքէն կը գրեն թէ Պաթումէն ետ դարձուած են 60 հայ գաղթականներ, որոնք Հայաստան մեկնողներուն հետ շոգենաւ նստած էին Յունաստանէն: Պատճառը այն է որ օրինական վիզէ չունէին:

Կ'ըսուի թէ այս 60 անձերը խարէութեան զոհ գացած են: Բանի մը զործակալներ մեծ գումարներ առած են անոնցմէ, հաւատցնելով թէ բաւական է շոգենաւ նստիլ, Հայաստան երթալու համար: Մերկացումներու կը սպասուի:

ՆՈՊԵԼԻ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Նոպելի խաղադութեան այս տարուան մրցանակը պիտի բաժնուի Ֆէրնան Պլիսոնի (նախկին նախագահ Մարդու եւ Քաղաքացիի իրաւունքներու պաշտպան ընկերութեան) եւ փրօֆ. Լուտվիկ Քիտաէի (Գերմանի) միջեւ: Երկու պսակաւորները այսօր, Շաբաթ, մրցանակը պիտի ստանան Սթոյի մէջ:

Նիսի սիթէ Ասմենիէն Թաղին մէջ 21,000 ֆր.ի հոդ մը գնած է Պ. Զամբէրթէն, դպրոց եւ մատուռ շինելու համար:

Ինչ որ վերաբերում է ինձ, ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, թե ինչ պատճառներով եմ ես ընտրել հենց այդ ճանապարհը, որ ինձ տարավ դեպի Ամերիկա։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպես եղավ, որ ես հանկարծ հայտնվեցի Ամերիկայում

Մանթիի աթոռը։ Կարճատեւ եղաւ այս փառքը. դարձեալ դատ պայքարներու մէջ։

Իվերջոյ աւստրիական իշխանութեանց կողմէ աքսորուելով նախ Զուիցերիա եւ ապա Անգլիա գնաց։ 1817ին լեռոյ գրաղ'ցաւ լրագրութեամբ եւ գրականութեամբ։ Փիլիսոփա, գրականութեան ուսումնասիրութիւն պատրաստեց Տանթէի «Աստուածատեսին կատակերգութեան» վրայ, ինչ կատակերգութեան» վրայ, քանի մը գլուխներ թարգմանեց Շէմերոսի Իլիականէն։ Թշուառութեան եւ խեղճութեան մէջ, քանատեղծ Ջօսկօլօ 1827ին մեռաւ Լոնտոնի մէջ։ 1871ին իտալական կառավարութիւնը աճիւն ոսկորները փոխադրեց Ֆլորանսի Սանթէէոնը։

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

Շաբաթ քաղաքի օր գրական երեք մրցանակներ տրուեցան տարուան լաւագոյն գրուածներուն։

Կոնքուրներու Ակադեմիան, ինչպէս իր սովորութիւնն է, Հակտեմբերի հաւաքած էր իր «անմահներ»ը դեկտեմբերի առաջին շաբաթ քաղաքին եւ այդ օրը գրաղեցաւ ընտրութեամբը իր տարեկան պսակաւորին։ Երեք անդամներ կը բազակայէին, որոնց մէջ էին Ցօսէ, որ դեռ փախստական կը ձեայ պիէռ Լօթի քը։ Բազականները կը ձեայ պիէռ Լօթի քը։ Բազականները գաւոր ղրկած էին իրենց քուէն։ Վիկթ Հիւկօ ընտրուեցաւ Մօրիս Պրտէլ իր «Ճերով» վէպին համար։

Պսակաւորը բժիշկ է եւ ծառայած է բանակին մէջ։

Նոյն օրը, Փարիզի Ֆրանսացի գրողներուն հիմնած «Թէօֆրաստ Իրնօտօ մրցանակ»ի անդամներն ալ հաւաքուելով ընտրեցին իրենց պսակաւորը, որ կը զուգադիպէր դարձեալ Մօրիս Պրտէլի։ Սակայն երբ իմացան թէ Պրտէլ շահած է կոնքուրներու մրցանակը, ընտրեցին Պէռնար Ղապոն, իր «Մայթէնա» վէպին համար։

Դարձեալ նոյն օրը, «Ֆէմինա» գրական մրցանակի դատաւորները, բոլորն ալ ֆրանսացի գրաքիներ, ընտրեցին 11 ձայնով Օր. Մարի Լը Ֆրանը, իր «Ընտրեալ Մեծն Լուդովիկոսը» (Grand Louis l'Innocent) վէպին համար։ Օրիորդը կը գտնուի քանատա, ուր ուսուցչուհի է։ Իր ձեռագիրը ղրկած էր Փարիզ Ֆրանսացի ծանօթ վիպասանի մը, որ զայն ներկայացուց Հրատարակչական տան մը։ Հրատարակիչը մերժած եւ ձեռագրին վրայ գրած էր, «տխմար բան»։

ՊԱՐՏՔ ՈՒՆԻ՞Ս

«ՅԱՌԱՋ»ԻՆ
ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ՓԱԿԵԼ
ՄԻՆՉԵՒ ԱՄՍՈՅՍ ՎԵՐՋԸ

ՏՈՄՍԵՐ

ՊԱԿԱՍ ԲԱՌ ՄԸ

Անօրինակ է դամկավարներու սիրոյ ուժգնութիւնը պոլշեւիկներու հանդէպ։

Կը հայհոյեն պոլշեւիկները։ Դամկավարները փառք կուտան։

Անխնայ կը զարնեն մէկ կողմէն։ Անմռունչ եւ յաձախ ժպտագին, տեսակ մը երախտագիտութեամբ կ'ընդունին հարուածները մեծ կողմէն եւ, եթէ դիպուածով պաղատագին տըրտունջ մը փորձեն, կը յիշեցնեն կոկորդիլոսի կանչերը։ Կը նմանին այն կիներուն, որոնք քանի ծեծ ուտեն, այնքա՛ն կը փարին իրենց էրկան։

*

«Երեսիդ մէկը ապտակողին միւսն ալ դարձուր», ըսեր է Տէրն մեր։

Բայց մարդ արարածը, որ աշխարհ եկեր է Աստուծոյ պատկասը լրացնելու եւ ստեղծագործութեան Թերութիւնները սրբագրելու, սխալ է գտեր իր տիրոջ այս խօսքն ալ եւ մէկ մը զարնողին՝ երկուք իջեցնելու տեղ, փնտռեր ու գտեր է, ինչ որ պէտք էր անոր ձեռքը կարելու համար։

Իսկ հայ դամկավարը կ'ուտէ մէկ երեսին, կը դարձնէ միւսը, չի կշտանար կը բանայ կռնակը՝ չի գոհանար, ոտքերն ալ մեր կ'առնէ...։

Արդեօք իր թմրած ջիղերուն կորով ներարկելու միջո՞ց մըն է։

Գիտենք թէ՝ յոգնաբեկ չորքոտանիները շարժելու համար, մարդը ծեծի կը դիմէ...։

Բայց ասո՞նք...

*

«Երեսին թքնես, անձրեւ կու գայ», ըսեր են մեր ծերերը։

Բայց այն ատեն դամկավար չկայ եղեր. ու թէեւ երկերեսութեան եւ աներեսութեան մասին, մեր նախնիքը գադափար ունին եղեր, բայց բազմերեսութիւնը՝ իբր ժամանակակից առաքինութիւն՝ մեր դամկավարներէն կը սկսի։

Ի՞նչ պիտի ըսէր Ջօպանեանի պապը, եթէ աշխարհ գար։

*

— «Գէշ եղէք, էշ մի ըլլաք», կը հասկցնեն պոլշեւիկները։

— Չէ՛, կը պատասխանեն դամկավարները, էշ կ'ըլլանք, ձեզի հետ գէշ չենք ըլլար. ճարդրեցէք աւանդութիւնները, քանդեցէք եկեղեցին, լորձեցէք լեզուն, պաղեցուցէք Հայը ինքզինքէն, կապտեցէք ամէն ազատութիւն, ըրէք ինչ որ կ'ուզէք. միայն՝ մնացէք յաւէտ Թշնամի «Դաշնակ»ներուն։

*

Կը տեսնէք թէ՝ շատ ալ իրաւունք չունինք պարծենալու մեր լեզուին հարստութեամբը։ Արդի դամկավարը որակող բառ չունի։ Գէշը հին է որ ուրիշ որեւէ լեզուէ ալ չենք կրնար փոխ առնել։ Բառերն ալ չունին եւ չեն կրնար ունենալ։

Որովհետեւ, տեսակը միայն հարկական է։

ԹԱՐՏՈՅ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԷՃԵՐԸ

«Ցուսաբեր»ի մէջ կը կարդանք (30 Նոյ.)։

«Կը տեղեկանանք թէ երէկ գիշեր Գահիրէի Ընտրողարանին մէջ խորհրդակցական ժողով մը տեղի ունեցած է, Թորգոմ եպիսկ. Նախագահութեամբ։

Ընտրողարանը մասնաւոր հրաւէրներ ղրկած է աւելի քան 50—60 անձերու, իր ընտրութեամբը եւ իր յարմար դատած անձերուն, բժիշկ, վաստակաւոր, առեւտրական եւ այլ անձեր, խորհրդակցելու համար Գահիրէի ազգային կացութեան շուրջ։

Հրաւէրին պատասխանած են միայն 30 անձեր, որոնք պատրաստ օրակարգ մը գտած են սեղանի վրայ։

Այս օրակարգը կազմուած է հետեւեալ կէտերէն.— Եկեղեցիի մէջ կատարուած ցոյցերը եւ անոնց առջեւն առնելու միջոցները։

Խօսած են բազմաթիւ անձեր, Թորգոմ եպիսկ. եւ Պ. Վահան Թէքէեան։

Ո՛մանք ջատագոված են հաշտարար ընթացք մը, մինչ ուրիշներ պնդած են խիստ ու կտրուկ միջոցներու դիմել, վերջ տալու համար այս անկարգութիւններուն։

Մասնակցողներու մէջ գտնուած են մասնաւորաբար Դամկավարներ եւ դամկավար համակիրներ, որոնք ամէն գնով հակառակորդներն ու «խռովարար»ները ճգմելու կուսակից եղած են։ Եղած են նաեւ չէզոք հայրենակիցներ, որոնց մէջ նաեւ մէկ երկու դամկավարներ, որոնք ընդհակառակն, համաձայնութեան մը կարելիութիւնը ջատագոված են։ Ընծնք յայտնած են թէ կարելի չէ տրակոնական միջոցներու դիմելով ամէն բան խաթարել եւ «խիստ» միջոցները բարիք չեն կրնար բերել։

Թեր ու դէմ երկար վիճաբանութիւններէ ետք, առաջարկուած է յիշատակագիր մը ներկայացնել կառավարութեան, այս խռովութեանց շուրջ։

Այս առաջարկը դրուած է քուէի եւ 30 ներկաներէն 15ը ի նպաստ արտայայտուած է, իսկ 10ը՝ դէմ, եւ 5ը ձեռնպահ։

Կը նշանակէ 50—60 Հայերէն, Ընտրողարանի վստահութիւնը վայելողներէն, պատասխանած են հրաւէրին միայն 30 հոգին։

Այս 30էն 15ը հակառակ կամ ձեռնպահ մնացած է, պնդելով համաձայնութեան եւ հաշտարարութեան գալու անհրաժեշտութեան վրայ, իսկ 15 հոգի ալ հակառակ արտայայտուած են համերաշխութեան եւ ամէն պատասխանատուութիւն ստանձնելով. անձնատուր եղած են «կտրուկ» քաղաքականութեան մը, որ կիրքի, ատելութեան եւ վտանգաւոր հետեւանքներով յղի քաղաքականութիւնն է։

Ոչ մէկ մեկնաբանութիւն մեր կողմէ։ Միայն դիտել կուտանք, եւ խորին ցաւով, որ այս ընթացքով դէպի կործանում կ'երթայ մեր ազգային կեանքը»։

''ՆՈՐ ԶԷՅԹՈՒՆ,,Ը

Յունէյտիայէն կը գրեն.—

Մուսա լերան արեւելեան կողերուն վրայ, Գարա-Ջայ գետակին մօտերը, անասուններով շրջապատուած ազարակ մը կայ, ուր պատերազմէն առաջ կ'ապրէին քանի մը թուրք ընտանիքներ։ Այդտեղ է, որ կը կառուցուի «Նոր Զէյթունը»։ Ազգերու Դաշնակցութեան Աշխատանքի Պիւրօին հայթայթած միջոցներով։ Մինչեւ այժմ հոն հաստատուած են երեսուն Զէյթունցի ընտանիքներ, որոնց թիւը հետզհետէ պիտի հասնի 50ի։ Արդէն շինուած են 15 տուներ, Զէյթունի արուարձաններու տուներուն ձեւով, եւ շինուելու վրայ են նաեւ ուրիշներ։ Հաստատուող գաղթականները շատ գոհ են իրենց վիճակէն եւ խանդավառութեամբ փարած երկրագործական աշխատանքի։ Իրենց տրուած են, բացի հողէն եւ տուներէն, լծկան եզներ, երկրագործական գործիքներ, սերմնացու, այծեր եւայլն։ Մինչեւ հունձքը բաւելու չափ ուտելիք գնելու համար մասնաւոր դումար մը եւս պիտի տրուի իւրաքանչիւր ընտանիքի։

Կ'իմանամ որ հայ գաղթականն ընտանիքներ տեղաւորելու նպատակով ուրիշ ագարակներ ալ գնուելու վրայ են Գրըգ-Խանի շրջանին մէջ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՄԱՆԸ.— Սէն-Թ'էթիէնի մէջ բանուոր թիւպոլիքի կատաղի խման մըն էր։ Բայց ոչ բարի խմաններէն, այլ վտանգաւոր գինով մը։ Անցեալ օր շաբաթականը գանձելէ յետոյ գնաց ատրճանակ մը եւ ուղղակի գնաց տուն։ Գինի կը պոռթկար բերանէն։ Երկու փոքրիկ տղայ ունէր։ Հրամայեց տղոցը, որ երթան համբուրեն իրենց մայրիկը վերջին անգամ։ Համբուրէն յետոյ, թիւպոլիքի կրակեց երեք անգամ եւ կինը փռեց գետին։ Կը նը ծանր վիճակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։ Տակաւին ոստիկանները չհասած, խմաը տանը առջեւ ծառէն չուան մը անցուց եւ կախուեցաւ։

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.— Նիւթական դիրքի մէջ հողագործ Շավէ զատարան կանչուեցաւ, որովհետեւ ամբաստանուած էր թէ դանակով սպառնացած է իր դրացիին։

Հողագործը խնդրեց որ իրրեւ վկայ լսուին իր զաւակները։ Հարկ եղաւ հինգ ինքնաշարժ տրամադրել, դատարան տանելու համար հողագործին զաւակները, 48 հոգի։ Դատաւորները շատ զգածուեցան, երբ տեսան չոկատ մը մարդիկ, բոլորն ալ զաւակները ամբաստանեալին։ Դատաւորները, առանց հարցաքննելու, ազատ արձակեցին հողագործը, որ հայրենասիրութիւն էր ըրեր 48 զաւակներ պարտեւելով երկրին։ Հողագործը ազատուած էր երէք անգամ։

Ո՞վ ՕՐՉՆԵՑ.— Մոնմարթրի մէջ մարդ մը մեռաւ։ Մեռելը, իր կենդանութեանը, ամուսնական դատի մը պատճառով, ղրկուած էր կրօնական պատիւներէ, ուստի մերժուեցաւ թաղումն ալ կատարել կրօնական պատիւներով։ Ի զուր մեռելին պարագաները դիմեցին ժամէ ժամ։ Աստուծոյ պաշտօնեաները անդրդուելի էին։

Սակայն եւ այնպէս մեռելը թաղուեցաւ, նոյնիսկ տէրտէրով ու աւետարանով։ Մոնմարթրի գերեզմանատան մէջ աղօթքին վերջին վանկերը կ'ոլորուէին, երբ եկեղեցիի մը լուսարարը զարմանքով ներս երկնցուց գլուխը եւ տեսաւ որ բանաղրուած մեռելը պատուով կը թաղուի։ Վազեց սարկաւագին մօտ.

— Ո՞ր ժամէն ես, մա՛նչ։

— Մեր ժամէն։

— Ձեր ժամը ո՞րն է։

— Աստուծոյ ժամը։

Լուսարարը հասկցաւ որ բան մը չպիտի կրնայ հասկնալ սարկաւագէն, կը դիմէ տէրտէրին։

— Ո՞ր ժամէն ես, տէրհայր։

— Օրհնա՛ծ, ձայնդ ներս քաշէ։ Ձգէ որ մենք ալ հանենք մեր հոգին դրամը։

Սարկաւագը եւ քահանան, տեսնելով որ լուսարարը մատնելու կ'երթայ, նետուեցին բուրվառ, շապիկ ու կնդուղ, ցատկեցին կառքը եւ փախան։

Կեղծ տէրտէր մըն էր, որ կորսուեցաւ եւ մարդ չի գիտեր թէ ո՛վ օրհնեց մեռելը։

ՕՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

«Որբերու Կիրակի»ին առթիւ տասնական ֆրանք ղրկած մեզի Պ. Պ. Գարեգին Սարգիսեկեան եւ Սիսակ Միսլեան։

Ստանալ համապատասխան ընկալագրով։

Երբ մեռելը թաղուելու վրայ էր, Մոնմարթրի մէջ մարդ մը մեռաւ։ Մեռելը, իր կենդանութեանը, ամուսնական դատի մը պատճառով, ղրկուած էր կրօնական պատիւներէ, ուստի մերժուեցաւ թաղումն ալ կատարել կրօնական պատիւներով։ Ի զուր մեռելին պարագաները դիմեցին ժամէ ժամ։ Աստուծոյ պաշտօնեաները անդրդուելի էին։

Սակայն եւ այնպէս մեռելը թաղուեցաւ, նոյնիսկ տէրտէրով ու աւետարանով։ Մոնմարթրի գերեզմանատան մէջ աղօթքին վերջին վանկերը կ'ոլորուէին, երբ եկեղեցիի մը լուսարարը զարմանքով ներս երկնցուց գլուխը եւ տեսաւ որ բանաղրուած մեռելը պատուով կը թաղուի։ Վազեց սարկաւագին մօտ.

— Ո՞ր ժամէն ես, մա՛նչ։

— Մեր ժամէն։

— Ձեր ժամը ո՞րն է։

— Աստուծոյ ժամը։

Լուսարարը հասկցաւ որ բան մը չպիտի կրնայ հասկնալ սարկաւագէն, կը դիմէ տէրտէրին։

— Ո՞ր ժամէն ես, տէրհայր։

— Օրհնա՛ծ, ձայնդ ներս քաշէ։ Ձգէ որ մենք ալ հանենք մեր հոգին դրամը։

Սարկաւագը եւ քահանան, տեսնելով որ լուսարարը մատնելու կ'երթայ, նետուեցին բուրվառ, շապիկ ու կնդուղ, ցատկեցին կառքը եւ փախան։

Կեղծ տէրտէր մըն էր, որ կորսուեցաւ եւ մարդ չի գիտեր թէ ո՛վ օրհնեց մեռելը։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

«Յառաջ»ը ձեր տրամադրութեան տակ է, ձեր շրջանի կեանքը լայնօրէն եւ օրը օրին ներկայացնելու համար։

Բայց, աւելորդ յոգնութիւններ եւ տրտունջներ խնայելու համար, կը յանձնարարենք որ մեր Թղթակիցները, ընկեր թէ բարեկամ, եւ մեր ընթերցողները նկատի ունենան հետեւեալ կէտերը.—

1. Գրել բովանդակալից, ամփոփ եւ յստակ։

2. Զգուշանալ երկար խորհրդածութիւններէ, հասարակ տեղիք բացատրութիւններէ, նիւթին հետ կապ չունեցող քաշքշուքներէ։

3. Կարելի եղածին չափ քիչ ղբաղիլ տիրացուական խնդիրներով, տեղական բանակռիւներով եւ անհատական վէճերով։

4. Ընդհանրապէս արհամարհել բացայայտ ստախօսներն ու զրպարտիչները, մոռնալ խօսքի տակ չմնալու արեւելեան ունակութիւնը։

5. Մասնաւոր ուշադրութեամբ հետեւիլ գաւառին, քաղաքին, գիւղին, մինչեւ անգամ գործարանին և պանդոկի կեանքին— տնտեսական, ընկերային եւ ֆիզիքական։

6. Դէպքերու, հանդէսներու նկարագրութիւնը ղրկել օրը օրին, խուսափելով կրկնութիւններէ և ամէն մանրամասնութիւն կամ անուն լրագրին մէջ տալու սովորութիւններէ։

7, Անարդական բացատրութիւններու և լուտանքներու փոխարէն, իրողութիւններ եւ փաստեր յիշել։

8.— Թերթին ղրկել ընտանեկան-անհատական խնդիրներու նկարագրութիւններ (հարսնիք, անունի օծնախմբութիւն, ժկրտութիւն եւլն.)։

9. — Ծանր ամբաստանութիւններ կամ դէպքեր հաղորդած ատեն, լրջօրէն ստուգել իրականութիւնը։

10.— Գրել մաքուր, թուղթին լուսանցքը լայն, եւ մէկ երեսի վրայ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐ

Միլանոյի ճարտարապետական վարժարանէն շրջանաւարտ ելաւ Պ. Ս. Մարտիրոսեան։

ՆՈՐ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լուսանկարիչ Գ. Ձօլոեան ինքնաբերաբար յանձն առած է վեց լուսանկար (քարթ-փոսթալ) հանել ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՁՐԻ, անոնց որ մէկ տարեկան բաժանորդ կը գրուին «Ցառաջ»ի, կանխիկ վճարումով։

ԱՅՍ ՊԱՏԵՀՈՒԹԵՆԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ՄԻԱՅՆ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՀՈԳԻ — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 31

Բաժնեգիրը վճարողը իր ստացած ընկալագրով պիտի ներկայանայ Photo Arax, 9, Rue Papillon, լուսանկարուելու համար։

''ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

ՋՐԿԻՐ ՈՎԿԻՄ

IV

Իրիկուններըկայթի (սելէ) մը մէջ սոխ, սխտոր եւ հազար խուրձ կապած, շուկայ ելաւ թանգրանններուն (մեր տեղը ընթերցարանի իմաստով կը գործածուի այս բառը) առջեւ, բուրուճալից աքսիաններուն ստուերին տակ, քարի մը վրայ նստած, կամ երբեմն ոտքի։ Բնաւ չէր պռատար, ամէն օք գիտէր վինքը։ Եթէ տեղն իսկ փոխած ըլլար այդ շարքին մէջ կը փնտռուէր։ Իր շուրջը կը հաւաքուէին ուրիշ տղաքներ, իրենց կայթները ձգած ուսին։ Ովկիմի խուրձերուն շարքը կ'աւրշակէին, կը պակէին եւ գանագան կատակներ կ'ընէին այդ «շիտագծներ»ուն որոնք խօսքէ չէին հասկնար։ Ովկիմ ճար մը կը փնտռէր այդ ստահակ արհեստակիցներուն ձեռքէն ազատելու, բայց այդ չէր նակէն դուրս չէր կրնար ելլել, ժողովուրդը հոգ վարժուած էր գալ, այդ կարգի բանջարեղէններ գնելու համար։ Ընդ համար գիգոհ համբերութեամբ հանդուրժից այդ տղոց խաղերուն։

Ինչպէս բոլորը՝ Ովկիմն ալ, իւրաքանչիւր տեսակէն մէկ կապուածք կը ծախէր հինգ փարա՝ իր։ Ինչ կ'ըլլար— կը խորհէր անեթէ մարդիկ քան փարայի գնէին, առանց այդ հինգին իսկ առարկութիւն ընելու շատ անգամ։ Ամէն իրիկուն, ժպտագէմ, համարձակ խոշոր քայլերով տուն դարձաւ Ովկիմ, կայթին ապրանքը սպառելէ վերջ։

Իւրաքանչիւր ծառ աշխատելու համար իր ուրոյն ժամերը ունի։ Ոմանք կ'ուզեն որ պարտէզ մը ունենաս, ուրկէ անպակաս ըլլայ տարին տասներկու ամիս այդ կարգի բոյսեր։

Օդերը հետզհետէ կը տաքնային. մեղուները, ճանճերը եւ մժեղները կը թռչտէին բզզիւնով, ծառերը ծաղիկներով կը զարդարուէին եւ կը կանանչնային։ Պարտէզը ալ ծախելու բան մնացած չէր, երբ Ովկիմ գիշեր մը քսակը բացաւ ու պարպեց դրամը։ Պզտիկ բլուր մը կազմած էր այդ հինգտասը փարանոցներու խառնիխուռն հաւաքածոն։ Է՜հ, ենթադրեց Ովկիմ, կը բաւէ եւ կ'աւելնայ իսկ, եւ բուռը լեցուցած քանի մը անգամ օդին մէջ բարձրացուց ձեռքը յաջորդաբար եւ վար թափեց, անոնց հաճոյալի հնչիւնը վայելելու համար։

Տանողը տանողին վրայ չրխկացնելով՝—մէկ, էրկու իրեք— սկսաւ։ Համբոյր ընդամէնը քառասուն եւ վեց դրուշ հաւաքած էր։

Ի՛նչ յուսախաբութիւն սակայն, իր ակնկալած դրամին կէսը, անհատաւալի էր ան, բայց ակնբեւ իրողութիւն։

— Աղբար, մէդէնին պէրէքէթը չփախի տեղի չհամրեցի ալ...

Ովկիմ յիշեց ր ծանր աշխատութիւնը առաւօտուն մութէն՝ մինչեւ գիշերուան մութը, յիշեց տանջալից վայրկեաններ, եւ ձեռքերուն խեղճութիւնը եւ մարմինն ոսկորներուն կոտտանքը. յիշեց որ ի՛նչ յոյսերով ու սպասումներով յանձնառու եղած էր այդ գաժան աշխատանքին, որ չվարձատրեց գինքը արդարօրէն։ Այս մասին իր տխուր խորհրդածութիւնները առաջնորդեցին զայն տեղ մը, ուրովկիմի մտքուր սիրտը չար կասկած մը մտաւ։ Քոյրը՝ որուն վստահած էր քսակը պահել արդեօ՞ք քիչ մը դրամ առած ու պահա՞ծ էր իրմէ գաղտուկ։ Սկսաւ վարաւոտ ու կասկածոտ քրոջը երեսը նայիլ

— Ցեղ մը փոխ փարա տուած չըլլաս, Աննա՛։

Երբ քոյրը երդումներ եղաւ եւ վշտացած կ'երեւար, Ովկիմ զղջաց արդէն այդ խօսքը ըրած ըլլալուն, զոր գժտութեամբ արտասանած էր գրեթէ։ Սկսաւ կրկին անգամ գումարները համրել, Աննայի տուածը հրաւիրելով այս անգամ, բայց ճիշտ քառասուն եւ վեց դրուշ էր նորէն։

Ցետոյ խօսքը փոխելով Ովկիմ քրոջը խորհուրդին դիմեց՝ մածուն ծախելու իր որոշումին մասին։ Ինք հաւատք չունէր այդ գործի յաջողութեան. գիշերը աչքերը չէին տեսներ։ Եւ սակայն այդ ալ փորձեց. իրիկուն մը սկսաւ մածուն ծախել, ձեռքը բռնած «պէշիկ»ով, կը պոռար կոտրած, թաւ ու այլանդակ ձայնով.

— Մածո՛ւն, խայմախալը մածուն։

Փողոցներէն անցած միջոցին, առանց վայրկեան մը հեռացնել կարենալու մտքէն, իրեն հետ կը պտտցնէր ամբողջ ծրագիրները եւ էշուն պատկերը։ Ցաճախ ո՛ր փողոցէն քալելը եւ որու տան առջեւէն անցնիլը չէր գիտեր։

Ցաճախորդ մը կրնար սթափեցնել գինքը։ Եւ կ'անդրադառնար թէ մածուն ծախելու ելած էր, մէկդի կը դնէր պահ մը ամէն մտածումները չոր տվերջացնելու մասին կը մտահոգուէր։

Երեք կուտայ ծախած էր ինքնաբերաբար մտքովը էշը գնած, ջուրի թիթեղները բեռցուցած, փայտ մը ձեռքը՝ կը քալէր անասունին հրամայելով, երբ յանկարծ մուխին մէջ ոտքը ցցուն քարի մը զարնուելով գետին փռուեցաւ Ովիմ, մխին սալայատակին վրայ ճերմակութիւն մը պսպղաց, երկու յախճապակիէ պնակներ կոտրեցան եւ մէկը ձեց ձախած։

Օ. ԶՈՐՄՈՒՆԻ
(Շարունակելի)

մղուած պայքարին արդիւնքը այն կ'ըլլայ որ աշակերտները ո՛չ ֆրանսերէնը, ո՛չ ալ գերմաներէնը շիտակ կը խօսին։ Միակ լուծումն է՝ Ռուսիոյ մէջ եղածին պէս՝ բանալ դպրոցներ՝ հիմնուած տղուն մայրենի լեզուին վրայ։ Լեզուի ինդրէն զատ իրական դիկտատորութիւն մը կը տիրէ Ալզասի մէջ։ Զկայ հաւաքոյթի եւ մամուլի ազատութիւն։ Շատ մը թերթեր խափանուեցան։ «Ալզաս-Լորէնի Ֆրանսացիներ»ուն 100ին 80ին լեզուն ձեզի համար օտար է, եղբայրացէք Հիւպէր։

Ընդհանուր ժխորին մէջ, միւս համայնավար երեսփոխանները սմքած անձայն կը մնային իրենց անկիւնը։ Հիւպէր կը փորձէր շարունակել իր ընթերցումը։ Նախագասութեանց կտորներ հազիւ կը լսուէին։

Վերի խօսքերը արտատպեցինք «Իւմանիթէ»էն, որ կ'երեւի ճառին օրինակը ունէր իր մօտ։

Երեսփոխանները «Դո՛ւրս, դո՛ւրս» կը պոռային։ Ուրիշներ «Գերմանիա գնա, քու տեղդ Ռայխսթագի մէջ է» կ'ըսէին։

Նախագահը ընդհատեց ժողովը կիրքերը հանդարտեցնելու համար։ Երբ նիստը վերսկսաւ, միւս Ալզաս-Լորէնցի երեսփոխանները դատափետեցին Հիւպէրի խօսքերը եւ միջադէպը վերջացաւ յայտարարութիւնով նախագահին, որ ըսաւ.

«Ալզաս եւ Լորէն ֆրանսական են եւ կցուած Ֆրանսայի ու Շանըպետութեան, մի եւ անբաժանելի։»

Յետոյ Ալզասի ելմտացոյցը ընդունուեցաւ նոյնութեամբ։

Պոլշեւիկեան ահագոռմարին շուրջ

Օրժոնիկիձէ, վերստուգիչ կեդրոնական Յանձնաժողովի նախագահը պոլշեւիկեան 15րդ համագումարին ներկայացուց տեղեկագիր մը՝ իրենց գործունէութեան ու բանւորներու եւ գիւղացիներու վրայ գործ դրուած հսկողութեան եւ հակակշիռին մասին։

Դանգ առնելով ընդդիմադիրներու կողմէ կուսակցութեան դէմ մղուած պայքարի զանազան հանգրուաններուն վրայ, Օրժոնիկիձէ յայտարարեց թէ վերստուգիչ կեդրոնական Յանձնաժողովը կարելին ըրած է ընդդիմադիրները լենինականութեան ճամբուն մէջ բերելու համար։

— Օգոստոսին կեդր. կոմիտէի լիագումար ժողովին մէջ, ըսաւ, օրերով դժուարութիւններու ենթարկուեցանք ընդդիմադիրներու երեսէն, եւ միայն Ստալինի եւ Մոլոտովի յայտարարութիւններուն շնորհիւ է որ լիակատար ժողովը որոշեց Զինովիեւն ու Տրոցկին պահել կուսակցութեան շարքերուն մէջ։ Ընդդիմադիր վարիչները իրենց օգնելու եւ իրենց սխալները հասկցնելու մեր ջանքերը մեր տկարութեան նշանը կը համարէին։ Այս բոլոր փորձերու ձախողութենէն վերջ է որ կեդր. վերստուգիչ ձանձնաժողովը ստիպուեցաւ ընդդիմադիր պետերը կուսակցութենէն վտարելու որոշում տալ։

Վերջնագիր ընդդիմադիրներուն

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ պոլշեւիկեան համագումարը հրատարակեց վերջնագիր մը, որով 15 օրուան պայմանաժամ կը տրուի Տրոցկիի կուսակիցներուն, յայտարարելու համար հրապարակով թէ իրենց տեսակէտները սխալ են եւ թէ կը ջնջեն իրենց կազմակերպութիւնը։

**** Ստալինի զեկոյցին մասին վիճաբանութիւնները փակուելէ առաջ, դիկտատորը կրկին խօսք առաւ, պատասխանելու համար ընդդիմադիր ճառախօսներուն։ Կամենեւի ճառը որակեց «փարիսեցիական» եւ ըսաւ թէ ընդդիմադիրները երկու երես ունէին, մէկը՝ դարձած դէպի կուսակցութիւնը, միւսը՝ դէպի «երրորդ ուժ» մը։ Կամենեւ եւ զինովիեւ յարելով Տրոցկիի, որուն դէմ դեռ վերջերս կը կռուէին ամբողջ կուսակցութեան հետ, իրենց շատ մը գաղափարներէն հրաժարեցան։ Կը հետեւի թէ անոնք հիմա ալ կրնան նոյն բանը ընել։ Ուստի Կամենեւի այն խօսքը թէ չեն կրնար իրենց կարծիքներէն հրաժարիլ, վիճաբանութեան չի դիմանար։ Այժմ ընդդիմադիրներուն կը մնայ կա՛մ առանց պայմանի հպատակիլ եւ կամ համայնավար շարքերէն դուրս ելլել։*

*** կեդր. կոմիտէի տեղեկագրին առթիւ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ բանաձեւ մը, ուր կ'ըսուի թէ ընդդիմադիրները գաղափարականօրէն բաժնուած են լենինականութենէ եւ դարձած են մենշեւիկեան խմբակ մը անձնատուր միջազգային եւ ներքին բուրժուազիայի։ Նկատելով որ ընդդիմադիրները ո՛չ միայն գործելակերպով, այլ նաեւ ծրագրային տեսակէտէ բաժնուած են կուսակցութենէն, պոլշեւիկեան շարքերուն մէջ անոնց ներկայութիւնը անընդունելի է։*

Խռովութիւններ Իտալիոյ մէջ ?

Տէյլի Հէրըլտի թղթակիցը կը հեռագրէ իտալական սահմանագլուխէն.— Իտալական «Մոսթօ» յածանաւին մէջ ապստամբութիւն մը ծագեցաւ։ Նաւագները քակեցին թնդանօթները և ծովը նետեցին։ Յածանաւին մէջ գտնուողները—հրամանատար, սպայ եւ զինուոր ձերբակալուեցան։

Հակաֆաշիստներու գաղտնաբար Ալպեան սահմանէն անցնիլը արգիլելու համար, կառավարութիւնը պիտի ամրացնէ սահմանի ֆաշիստ պահականոցները եւ փշաթելերով պիտի փակէ Փրթի - Սէն - Պէռնարի կիրճը։

Պիէլլայի մէջ փիէմոնթէի ամէնէն հին մէկ զրամատան անանկութեան հետեւանքով, ծանր անկարգութիւններ պատահեցան։ Դրամատան բացն է մօտ 216 միլիոն լիրէթ եւ դրամատունը պահանջատէրերուն պիտի կրնայ վճարել միայն այս գումարին 100ին 40ը։

Թուրք գաղթականներու խղճալի վիճակը

Իգամ կը գրէ.— Սերպիայէն եկած թուրք գաղթականներուն Պոլսոյ մէջ ունեցած վիճակը լրջօրէն խիստ ուշագրաւ է եւ կարեկցութեան արժանի։ Այդ գաղթականները Պոլիս գալէ ետք իրենց ձեռքի զրամով քանի մը օր խաներուն անկիւնները կը պառկին ու երբ զրամին կը սպառի, խաներու տէրերուն կողմէ դուրս կը հանուին։ Այս կերպով փողոց մնացող գաղթականները Պոլսոյ անկիւններուն մէջ բացօթեայ կը պառկին։

«Մանաւանդ այս ցուրտ օդերուն յիշեալ գաղթականներուն վիճակը իսկապէս ցաւալի է։ Գիշերները նոր նամակատան շրջակայքը եւ Սիրքէճիի կայարանին երկաթեայ բազրիքներուն մէջտեղը իրարու փաթթուելով քնանալու կ'աշխատին։ Այսպէս իրենց օրերը անցընող գաղթականներուն վիճակը սրտաճմլիկ է։ Ջեռուման Տնօրէնութիւնը չի՞ կրնար ապահովել մը բնակարան ասոնց»։

1928 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ

"ՅԱՌԱՋ,, ՊԻՏԻ ԶՍՏԱՆԱՆ

ԲԱԼՈՐ ԱՆՈՆՑ ՈՐ ԶԵՆ ՓԱԿԱՆ ԻՐԵՆՑ ԱՌԿԱԽ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՏՐԱՄԱԹԻԿ ՍՏՈՒԴԻՈՆ, Մասնակցութեամբ՝ ՕՐ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի եւ տեղական ուժերու, կը ներկայացնէ

Վաղը Կիր. դիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théatre*ի մէջ,* 84 Rue Chape

ի պատիւ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի, **ՍԱՄՍՈՆ ԵԻ ՏԱԼԻԼԱ**

ԳԻՆԵՐԸ ՄՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Շ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի Հայ Սկաուտներուն կողմէ

Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle de Géographie*ի մէջ,* (184 Bld. St. Germain)

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, ներկայացում Սկաուտներու կողմէ։ Կը մասնակցին Օր. Ափանասիէֆ (դաշնակ) եւ թաւրիստ Աբգար.

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Յ. Դ. Պիյեանքուռւի Զաւարեան խումբի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին։

Շ. Յ. Դ. Եռագոյն խումբի ժողովը այսօր Շք. իրիկուն, ժամը 8ին, 154 Ave. d'Argenteuil, Asnières. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Շ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէին ընկերները ընդհ. անդամական ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիր. իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Օրակարգ՝ կոմիտէի ընտրութիւն։

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ընկերական ժողովը՝ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, միութեան Գրադարանը։ Ընթերցասրահը։

Ալֆորվիլի երիտ. միութեան ընդհ. ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 7ին, 138 Rue Etienne Doleth սրճարանը։ Այս երկրորդ ժողովին ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի, եւ տրուած որոշումները օրինաւոր։

Ջ. Ե. Ը. միութեան փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիր. իրիկունժամը 9ին, միութեան ընթերցարանին մէջ, 61, Rue Monsieur le Prince։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Զարսանճագցիներու Հայրենակցական Միութեան անդամական ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին, 3 Rue du Dauphine, Place d'Aix*։ Օրակարգ. վարչական զեկոյց եւ հաշուետուութիւն։ Կը հրաւիրուին բոլոր Զարսանճագցիները։*

Շ. ԳԱՐԱՋԻՈՒՐԻ Ազգ. միութիւնը կազմակերպած է ընտանեկան ցերեկոյթ-թէյասեղան մը, որուն կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները, վաղը կիրակի ժամը 1ին, 17 Bld. Maurice Cléry*ի սրահը։*

ՓԱՐԻԶԻ Հայ Ուս. Միութեան ընդհ. ժողովը, 12 Դեկտ. Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Société Savantes*ի G. սրահին մէջ,* 28 Rue Serpent:

Օրակարգ.— Զեկոյց յանձնախումբներուն կողմէ եւ ընտրութիւն վարչութեան։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Տէսին, *Ա. Ն.— 180։*
Մոնթէսքիօ, *Պաղ.— 30։*
Փալիիէօ, *Պ. Պ.— 35։*
Տէսին, *Յ. Պ.— 20։*
Անիէռ, *Ն. Ս.— 70։*
Մարսէյլ, *Գ. Շ.— 280։*
Վալ-լէ-Պէն, *Լ. Մ.— 70։*
Մայեա, *Ս. Շ.— 130։*
Օպնա, *Մ. Պ.— 50 ֆր.։ Համաձայն հնչ.։*
Վիէն, *Յ. Մ.— 75։*
Ալէս, *Ն. Յ.— 35 ֆր.։ Սկսանք ղրկել։*
Մարսէյլ, *Ս. Ա.— 40։*
Վիէն, *Ա. Խ.— Սկսանք ղրկել։ Ձեր հին հաշիւը փակուած է։*
Մարսէյլ, *Գորձ.— Ստացանք, կարզադրեցինք։*
Էքս-լէ-Պէն, *Ե. Յ.— 35։*
Մարթիք, *Ա. Ն.— 35։*
Նէօյեի, *Ծէն.— 30։*

Կը խնդրուի Մշեցի Պ. Ռուբէն Բալէեանէ, եւ Տիգրանակերտցի Պ. Գառնիկ Փիլէճեանէ իրենց հասցէն իմացնել՝ Լեւոն Տօնիկեանի, 12 Rue Elie Gentilly (Seine).

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտուի Եալովա-Օրթաքիոյի Համբարձում Ասլանեան։ Իմացնել՝ իր եղբօրորդւոյն Հայրապետ Ասլանեանի, Platcia Anaktora, Café Averof, Larissa, Grèce*։*

— Կը փնտուի Եղուարդ Ճիւհէրեան, որուն հասցէն էր մինչեւ վերջերս, 36 Rue Polonceau, Paris, *իմացնել՝ Թորոս Սիմոնեանի,* Gaudinière. Ville-eux-Clercs, (L. et C.)*։*

— Կը փնտուին Կեսարիացի Տիկին Փրլանթի Արմաղանեան, Ծնեալ Էրքիլէթլեան, քոյրը Կիւլիւզար Էրքիլէթլեան եւ փեսան Յարութիւն Տէօվլէթեան, որոնք երեք տարի առաջ գործի գործին համար Յունաստանէն Մարսէյլ եկած էին եւ հիմա Յորանսա ըլլալ կը կարծուին։ Իմացնել՝ Sarkis Erkiletlian*ի,* c/o Mr. A. Baltaian, Larnaca, Cyprus*։*

— կը փնտուի կէվէի շրջանէն Յարութիւն Պարոնեանը, կինը՝ Արաքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 1927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին։ Իմացնել՝ Վաչիրամ Ձէզայիրլեանին, 4 Rue du Turin Arnouvilles-les Gonnesse (S.etO).

Կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել։

ՄԷՆԹ ԼՕՐԻԷՆԻ ԵԻ ՍԷՆ ՇԱՄՕՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ծոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար։

Խնամուած կարուածք, վերջին ճայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով։ Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Շոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture(1er), St. Etienne(Loire).

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՖՆԵՐՈՒ ՁՈՒՆ ՄԹԵՐՔ

ՅԱՆԿԸ ՁՐԻ Է

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

Կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ափֆաւիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱԿԱՆԱՏ

9 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆ.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	40
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	—
Թրքական Ոսկի	L. Trq.	13	14
Թրք. ոսկի	» օ	110	—
Մէճիտիէ	Médjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» » Lire	137	75
Պելճ. ֆրանք	» Belga	555	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	490	25
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	25

ԱՐԺԵԹԱՒԻՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆունսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3410	—
»	II »	2110	—
»	III »	1680	—
Ռումիի երկաթ.	Lots turcs	167	—

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՆՈՐԱՀՐԱՇ ԱՍՏՂԱՅԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ գործով զբաղելու պատիւ ունիմ ներկայացուցիչներ կ'ուզուին, թէ՛ փարիզի եւ թէ գաւառի համար։ Դիմել նամակով՝

M. BAZILIER. 32 Rue Mogador, Paris (9e).

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ։ Ամէն սինքն մէկը անունով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը որը ձաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՋԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն կը տրուի։ փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն հետեւեալ հասցէին՝

K. AVANEZIAN

Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

Եթէ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ուտել արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական եւ յունական ամէն տեսակ վաքսներ, նաեւ լաւ ուիթեր եւ թէյ։ Ինչպէս գիտէք նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը՝ յարմար գիներով բաց է ամէն օր։ 28 Rue le Sage, Paris (20e). Մէթրօ Belleville

Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԷՐ եւ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբաթ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամ 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

LOCOUM AUGUSTA

Պատրաստուած՝ նուշով, պիստակով, կաղինով, սագրով եւ զանազան ախորժելի հոտերով

Մասնաւոր մասնագիտութիւն Շոքոլայով Լօքում *որ շատ համով է։*

Գիմել՝ Comptoir «AREK»

104, Rue St. Charles, Paris XVe, մէթրօ Beaugrenelle

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Արսէն Լիւպէն 18 ֆրանք, Մանօն Լէսքօ 15, Թասբուհին 15, Գոնցիելլա (Լամառթին) 8, Խաւար (Լ. Անտրիէվ) 12, Թափառաշրջիկներ 15, Տք. Մօռայի կղզին (Ուէլս) 12, Միրզա եւ Աննա 12, Ջան (Ժօրժ Սան) 10, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, Պատանային գաղտնիքեր օղլու 2.50, Թօփալ Օսման 5, Աբուլալա Մահարի 5, Քերթուածներ (Դուբեան) 5, Միլիոն մը Հայերու ջարդը 18, Հայաստանի չորդերը 15, Արարիչը գիտութեան առջեւ 7, Լուսանկարչութիւն 5, Աշուղ Պարիպ 5, Երգարան 5, 6, 10 եւ 25, Երազահան 6 եւ 10 ֆրանս. հայ. խօսակց. 6, 8 եւ 15, Արշին մալ ալան 4, Բարեկենդանկուտիները 2, Մոլորեալ ծամբորդը 2, Շողոքորթը 5, Լը Պարուլիէ 2, Ժամագործ Մինաս 2, Բանի ամուսնութիւն 2, Ագահ վաճառականը 3, Գոյութեան պայքարը (առամ հայ գաղթ. կեանքին) 5, Կոյր երգչուհին 4, Մալօմէ 4, Ծիէլլօ 10, Համլէթ 10, Տրիլբի 5, Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր։

ՆՈՒԻՐ.— 25 ֆր.է աւելի կիրք առնողին 5 ֆր.ի գիրք նուէր։ 50 ֆր.է աւելիին 10 ֆր.ի, իսկ 100 ֆր.է աւելիին համար 25 ֆր.ի գիրք։ Ընտրեցէք նուէրցու գիրքերը մեր գրացուցակէն։

Դիմել՝ L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊՐՅՐՔԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ՃԱՇ

ԱՅՑԵԼԵՑ�էՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ „ՖԷՊԻՒՍ"

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«Ֆէպիւս» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, ծանուցանել կ'ուզէ իր բոլոր հայ եւ ֆրանսական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մշակով մը։

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անփոփոխականութեան դէպ մը գտնելէ զատ, իրրեւ կազանդի նուէր, մեզի յարուկ կից «ՖԷՊԻՒՍ» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենայ։

Փութացէք օգտուիլ այս աննախընթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչև Յունուար։

Հ. ՀՈՎՏԱՆՆԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապաւինագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու և գիւրհակներու թարգմանութեան։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱՖՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20շԼ.	40շԼ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

11 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 516

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱՑԱԿ ԽՕՍՔ

ՄԵ՛ՂՔ Է, ՈՃԻ՛Ր Է

Հակառակ Հայաստանի մէջ կատարուած թրքավարի բռնութեանց, բանտարկութեանց եւ աքսորի լուրերուն հաստատման, հակառակ բռնի դինաթափման եւ ահ ու սարսափի քաղաքականութեան մասին հրատարակուած անվիճելի փաստերուն, որոշ հոսանք մը կը շարունակէ օրօ՛ր կարդալ հայ ժողովուրդի գլխուն, Սէնի կամ Ատլանտեանի ափերէն:

Մենք հրապարակաւ ասպարէզ կարդացինք— և քանի՛ անգամ— այդ անբուժելի ծանծաղամիտներուն, շեշտակի դնելով հարցը.

— Հետաքրքրուեցէ՛ք, գացէք տեսէք, ստուգեցէք եւ եթէ կրնաք, հերքեցէ՛ք:

Անօգո՛ւտ: Ճիշտ է. անոնք այլեւս չունին առաջին օրերու վճռականութիւնը, հրատարակուած լուրերը կասկածելի ցուցնելու համար: Օրը օրին, լախտի պէս երենց գլխուն իջան անհամար ձերբակալութեանց եւ կարաւան-կարաւան աքսորներու փաստերը:

Բայց, իբրեւ հարազատ «պէնտէկեան»ներ, ուրիշ ոգեւորութեան մը, աւելի անպատիւ միջոցներու կը դիմեն, չարիքը ծածկելու եւ չարագործները չքմեղացնելու համար:

Կը ճգնին ապացուցանել թէ՝ կառավարութիւնը պարզապէս իր պարտականութիւնը կը կատարէ, հալածելով, բանտարկելով, ծեծելով, զինաթափ ընելով կամ աքսորելով:

Թէ կառավարութիւնը իր «արձնութիւնը եւ աչալրջութիւնը» կը հաստատէ, անձար ժողովուրդի մը ողնայարը ճզմելով, անոր թեւերը կոտրտելով, հազարաւոր ընտանիքներ մոխիրի վրայ նստեցնելով:

Ահաւասիկ, նորէն, «Պայքար»ը, Ամերիկայի ոամկավարներուն ծանծաղամիտ օրկանը:

Պոսթըն բազմած, մեր խմաստուն խմբագիրը կը յայտարարէ թէ «բոլորովին սխալ, աւելին՝ չարամտութիւն է, աղմուկ հանել թէ Հայաստան բաց այգիի մը կը նմանի, ուր ամէն ոք կրնայ մտնել իր ուզած ժամուն»:

Մարդ կը փորձուի հարցնել թէ՝ այս մարդիկը, տաքուկ սենեակի մը մէջ թուղթ մրոտած տեղ, վայրկան մը մտքէ անցուցե՞ր են Հայաստանի քարէսին վրայ նայիլ: Կամ գոնէ գիտե՞ն անոր սահմաններու դասաւորումը, արեւելքէն, արեւմուտքէն եւ հարաւէն: Գիտե՞ն թէ ի՛նչ կը նշանակէ «ինքնավար» Ղարաբաղ մը եւ Նախիջեւանի «Հանրապետութիւն» մը Ազրբէյճանի թեւարկութեան տակ, շինծու ֆիւրթակրայ մը: Կը ճանչնա՞ն Սուրմալուն, Ախուրեանը, այսօրուան Հայաստանի եւ Թուրքիոյ սահմանագիծը...:

Կ'երեւայ թէ բաներ մը իմացեր են: Գոնէ այդ կը հետեւի սա տողերէն. «Ներկայ Հայաստանը շրջապատող պայմանները, իր դիրքն ու դժուարութիւնները բացատրութիւններու պէտք չունին»:

Բայց ա՛յդքան: Եթէ աւելին գիտնային,— կամ գոնէ չկեղծէին— ապահովաբար չպիտի համարձակէին ստրկաբար պաշտպան կանգնիլ իշխանութեան մը, որ յիմարաբար կամ գիտակցօրէն կը ջլատէ, կը թեւատէ՝ մասցու ոչխարներու հօտի մը կը վերածէ իր վարած ժողովուրդը:

Զպիտի գրէին հետեւեալ խարդախ տողերը.

— «Միեւ երկրի մը պաշտպանութեան համար կարելի՞ է երբեք յոյս դնել ժողովուրդին քով գտնուած քանի մը հրացանի կամ արձանակի վրայ»: (24 Նոյ.):

Եւ, քանի մը տող վարը.

— «Յեղափոխական կամ ապստամբական շրջանի մէջ, հասկնալի է որ քաղաքի մը կամ գիւղի մը ժողովուրդը իր ինքնապաշտպանութեան մասին խորհի. բայց պետական շրջանի մը մէջ, այդ ինքնապաշտպանութիւնը անիմաստ է եւ ցնորք: Վերջապէս, պէտք չէ մոռնալ որ գէնքը կարեւոր է, բայց անհրաժեշտը երկրի մը ժողովուրդին մէջ արիական ոգւոյ եւ բարոյականի բարձրութիւնն է»:

Եթէ, կ'ըսենք, պայծառ բլլար իրենց հոգին եւ ամուր իրենց հայրենագիտակիցը, պիտի կարմրէին տակէ տակ շարքել հակասութեան եւ բթամտութեան այս գոհարները:

Որովհետեւ, իրենց իսկ բացատրութեամբ, «Ներկայ Հայաստանը շրջապատող պայմանները, իր դիրքն ու դժուարութիւնները բացատրութեան պէտք չունին»:

Ճիշտ է. Հայաստանը այսօր չի գտնուիր, բառին սովորական առումով, «յեղափոխական կամ ապստամբական շրջանի մէջ»: Բայց, չէ մտած նաեւ, արեւմտեան իմաստով, «պետական շրջանի մը մէջ»:

Ան հրաբուխի վրայ է միշտ, հակառակ մեր կամքին, եւ հակառակ աշխարհի բոլոր ոամկավարներու կամ կարմիր աքլորներու ներբողական տաղերուն եւ լորձնաշուրթն փառաբանութեանց:

Մե՛ղք է, ոճի՛ր է, մի՛ մտնէք լռութեան դատապարտուած ժողովուրդի մը արիւնը:

Մե՛ղք է, ոճի՛ր է վճիռներ եւ պատգամներ արձակել առանց գիտնալու, առանց հասկնալու, առանց ուսումնասիրած ըլլալու:

Երեւանի վարիչներն անգամ կ'արգահատին ձեր տգիտութեան եւ ստրկամտութեան վրայ, ի խորոց սրտի . . . :

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Հայրենիք վերլուծելով քրտական եւ ասորական խնդիրները միջազգայնի մէջ, կը նկատէ (13 Նոյեմ.).

— «Իրագէտ միւս «ազգային փոքրամասնութեանց» վերաբերեալ խնդիրը Ասորիներուն է, որոնք շատ փիչ անգամ ուշադրութեան կ'արժանանան, որովհետեւ փոքրաթիւ են եւ Մերձաւոր Արեւելքի մարզին վրայ քաղաքական գործօն մը չեն կրցած ըլլալ:

«Մուսուլի, ինչպէս եւ Միջագետքի ամենահին տէրերը Ասորիներն են, սակայն պատմութիւնը չէ քաղաքական կեանքի գլխաւոր ազդակը: Ատեններ եղան, վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին, երբ ծրագիր կազմուեցաւ Ասորիները տեղաւորելու հիւսիսային Իրագի որոշ հողամասերուն վրայ եւ անոնցմէ ասորական շրջան մը ստեղծելու: Այս ծրագիրը ընդունելութիւն չգտաւ, հաւանօրէն ներքին քաղաքական պատճառներով, որոնց պարզաբանումը մեծապէս շահեկան պիտի ըլլար: Ասորական ծրագրին անյաջողութիւնը տակաւին կը մնայ մութի մէջ:

«Ներկայիս 20,000 ասորի գաղթականներ կան Մուսուլի կողմերը, եւ, ինչպէս կը տեղեկանանք Ազգերու Դաշնակցութեան տրուած տեղեկագրէն, այս գաղթականներուն խնամատարութիւն պիտի ըլլայ հաստատուելու Արպիլի եւ Մուսուլի բլուրներուն եւ հովիտներուն մէջ: Ասորիներուն զլացուած վերջին շնորհը խմբովին ապրելու եւ ազգային կեանք մը կազմելու՝ այս սակաւաթիւ քրիստոնեայ ժողովուրդը կը մասնէ չափազանց տկար կացութեան մը բուն իսկ իր նախահայրերու վաւրայեղ հայրենիքին մէջ: Ազգերու Դաշնակցութեան տրուած տեղեկագրերը, սակայն, յոյս կը յայտնէ թէ Ասորիները այսուհանդերձ պիտի կրնան պահել իրենց ազգային յատկանիշները:

«Ի՞նչ կ'արժէն այս կարգի խօսքեր, երբ կը մերժուի Ասորական Շրջանի մը կազմութիւնը եւ գուցէ յաւիտեան կը թաղուի այդ ցեղին վերածնունդի վերջին պատեհութիւնը:»

ՊՈԼՍԻՈՅ 24 ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՐՔԵՐԸ

Թուրք եմմատական գործավարը կը խորհի միացնել բոլոր տուրքերը, որոնց թիւը կը հասնի 24ի:-Այնպէս որ անկարելի կը թուի այդ ծրագրին իրականացումը: Թուենք.—

Ուղղակի տուրքեր. 1.— կալուածական, 2.— շահաւորք, 3.— գինուորական *(պէհէլ)*, 4.— միանուագ, 5.— հարկանքի (արջառներու), 6.— փոստանգներու եւ փոխանցման, 7.— մասնաւոր անտառներու, 8.— հանքերու, 9.— փոխադրութեանց, 10.— թրաքթէօրի, 11.— ելեկտրականութեան եւ լուսաւորութեան:

Անուղղակի տուրքեր. 12.— մաքսատուրք, 13.— գործառնութեանց, 14.— ընդհ. սպառման, 15.— ծովային, 16.— կենդանիներու աւողջապահութեան, 17.— որսորդութեան, 18.— կարգ մը գործառնութեանց առթիւ առնուած տուրքեր, 19.— դրոշմաթուղթի տուրք, 20.— ընդհ. ծախքեր, 21.— արձանագրութեանց, 22.— հիւպատոսական ծախքեր: Կանոնագիծ զատ կան նաեւ 23 — ճամբու եւ 24 — կրթական տուրքերը: Ոչնայնորիներն ալ տեսակ մը տուրք են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Դիմում բանտարկեալներուն համար

Ընկերվարական բանուորական միջազգայինը կազմած էր յանձնախումբ մը, որ պաշտօն ունէր քննութիւններ կատարել խորհրդային միութեան քաղաքական բանտարկեալներուն մասին: Յանձնախումբին երկու նախագաՀները՝ պելճ ծերակուտական տը Պրուքէր եւ գերման երեսփոխան Քրիսփիէն խորհրդային միութեան կեդր. գործադիր կոմիտէի նախագահ Կալինինի դրկեցին նամակ մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

Տամնամեակի առթիւ հրատարակեցիք ընդհանուր նեռւմի հրամանագիր մը, որուն քաղաքական բանտարկեալներու վերաբերեալ կէտերը այնքան առաձգական են, որ անկարելի է հասկնալ թէ ընդհանուր ներումէն պիտի օգտուի՞ն նաեւ այն բազմաթիւ ընկերվարականները, որոնք կը հիւծեն պոլշեւիկեան բանտերու եւ աքսորավայրերու մէջ:

Ձեր քաղաքական ոստիկանութիւնը՝ որ կը գործէ գաղտնի, առանց հրապարակային հակակշռի, իշխանութիւն ունի ընկերվարական բոլոր կուսակցութիւնները ամբաստանելու թէ հետամուտ կ'ըլլան խորհրդային իշխանութիւնը տապալելու, առանց քննելու թէ խնդրոյ առարկայ կուսակցութիւնը իրապէս այդ ձգտումն ունի թէ ոչ, և իւրաքանչիւր անհատ ընկերվարական նկատելու անդամ այդ կուսակցութեան, առանց խորը քննելու թէ անիկա անդա՞մ է թէ ոչ:

Այս պայմաններուն մէջ, պարտականութիւն կը համարինք, յանուն Եւրոպայի միլիոնաւոր պրոլետարներուն, խստիւ պահանջել որ Խորհրդային Միութեան մեր կուսակցական եւ գաղափարական ընկերները աւելի երկար չպահուին բանտերու եւ աքսորավայրերու մէջ, ուր նետուած են յաճախ առանց ոեւէ դատավարութեան, առանց օրինական ապահովութեանց, նոյնիսկ առանց իրական ամբաստանութեան:

Ընդհանուր ներումի գործադրութեան հրահանգը պատրաստելու համար մէկ ամիս պայմանաժամ յայտարարած էիք: Տակաւին ժամանակ ունիք ընդհանուր ներումը տարածելու համար բոլոր ընկերվարականներուն անխտիր, ըլլան անոնք գործօն թէ կրաւորական, որոնք ձեր դատարաններուն կողմէ կամ վարչական եղանակով դատապարտուած են իրենց քաղաքական ընկերվարական գործունէութեան համար: Կը պահանջենք նաեւ որ ընկերվարական կուսակցութիւնները օրինաւոր նկատուին Խորհրդային Միութեան մէջ: Բանուոր դասակարգի ազատութեան պայքարը կը խափանէք դուք՝ ճնշումի տակ պահելով այդ դասակարգը: Դեռ ժամանակ է:

Յունական կը հալածէ հայատառերը

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն դատական իշխանութիւնները, որոնք քանի մը օրէ ի վեր քննութիւններ կը կատարեն հելլէն համայնավար կուսակցութեան գործունէութեան մասին, հաստատեցին թէ համայնավար կուսակցութիւնը հնազանդելով Վիէննայի կեդրոնէն ստացուած հրահանգներուն, իր վերջին ժողովին մէջ կազմած է գործունէութեան նոր ծրագիր մը: Մասնաւորաբար ուժ պիտի տրուի Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ ինքնավարութեան համար շարժում առաջ բերելու խնդրին: Այս պատճառով Աթէնքի մէջ եօթ եւ գաւառներու մէջ տասը համայնավարներ ձերբակալուեցան իբրեւ դաւաճան:

Դատարանը նոյնպէս որոշեց իբրեւ հայրենիքի դաւաճան դատի ենթարկել հելլէն Խորհրդարանի տասը համայնավար երեսփոխանները: Այս առթիւ դիմեց Խորհրդարանին որպէս զի յիշեալներուն անձեռնմխելիութիւնը վերցուի: Երեսփ. ժողովի դատական յանձնախումբը վաւերացուց այդ առաջարկը եւ շուտով Խորհրդարանը իր հաստատական վճիռը պիտի տայ:

(Վերջին հեռագրի մը համաձայն, ձերբակալուած են 45 հոգի):

Աշխատաւորականները պատերազմի դէմ

Աշխատաւորական երեսփոխան Արթըր Փոնսոնպի վարչապետ Պոլտուինի յանձնեց նամակ մը, ստորագրուած 16 տարեկանէն վեր 128,770 Անգլիացիներէ, որուն մէջ կ'ըսուի.

«Պատերազմները հնամոլուած թէ ազգերու միջեւ կռիւները կրնան կարգադրուիլ բլլա՛յ դիւանագիտական բանակցութիւններով, բլլա՛յ միջազգային իրաւախոհութիւնով, կը յայտարարենք հանդիսաւորապէս թէ մեր աջակցութիւնն ու գիմադրութիւնը պիտի մատչենք ոեւէ կառավարութեան որ զէնքի պիտի դիմէ»:

Լոնտոնի Մուսուլ մեկ շաբաթի

Հալէպէն Մուսուլ ինքնաշարժի սպասարկութիւն մը հաստատուած ըլլալով, այժմ կարելի կ'ըլլայ Մուսուլէն Լոնտոն երթալ մէկ շաբաթէն: Եթէ ճամբորդ մը Մուսուլէն մեկնի Զորեքշաբթի առաւօտ, գիշերը կ'անցընէ Տէր-Զօր եւ Հալէպ կը հասնի Հինգշաբթի իրիկուն: Երկու քաղաքներուն միջեւ հեռաւորութիւնը 5-600 մղոն է: Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 7ին ճամբորդը կրնայ առնել Հալէպէն Հայտար-փաշա տանող մահճաբարձ կառախումբը: Այս ճամբորդութիւնը կը տեւէ 48 ժամ: Գիշերը Պոլիս անցընելէ վերջ, յաջորդ օրը՝ կիրակի ճամբորդը կ'առնէ Սէնփլոն-Օրիան ճեպընթացը եւ Լոնտոն կը հասնի Զորեքշաբթի կէսօրէն վերջ ժամը 5ին:

Միակ անպատեհութիւնը այն է որ Մուսուլի մէջ չկան պուլկար եւ սերպ հիւպատոսներ, այնպէս որ այդ երկիրներէն անցնելու «վիզա» ստանալու համար հարկ կ'ըլլայ Պոլիս մնալ 24 ժամ: Որպէսզի այսպիսի ժամավաճառութիւն տեղի չունենայ, դիմումը կատարուած է, որպէս զի «վիզա»ները առնուին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

Պէյրութի ամերիկեան համալսարանի ուսանողներուն թիւը այս տարի 1117 է: Անոնց 399ը Սուրիացի են, 213ը Պաղեստինցի, 142ը Իրաքցի եւ 141ը Հայ: Թիւի տեսակէտով հինգերորդ տեղը կը գրաւեն Եգիպտացիները՝ 85 հոգի: Կան նաեւ 45 պարսիկ, 28 յոյն, 22 եւրոպացի ուսանողներ:

Ուսանողներէն 577ը բրիստոնեայ եւ 540ը ոչ-քրիստոնեաներ են:

Համալսարանի տարեկան ընդհանուր ծախքն է 450,684 տոլար: Այս գումարին միայն 162,565 տոլարը կը հոգացուի ուսանողներու տարեվճարէն եւ հիւանդանոցի հասոյթէն:

Այս տարի 214 ուսուցիչներ եւ վարչական պաշտօնեաներ կը պաշտօնավարեն համալսարանին մէջ, որոնցմէ 67ը Ամերիկացիներ են: 1927—1928 տարեշրջանի բժշկական ճիւղին կը հետեւին 94 ուսանողներ, գեղագործութեան 29, դեղագործութեան 83, հիւանդապահութեան 52, իսկ 477 ուսանողներ արուեստի եւ գիտութեան:

Հիւանդանոցը ունի 179 անկողին: Կան նաեւ անհատական դարմանատուններ հարուստ հիւանդներու համար, եւ գատ յարկաբաժին մը՝ աղքատներու համար:

ՊԻՏՐՈՒԹԻ ԳԱՂԹԱԿԱՅԱՆԸ

Լիբանանի առողջապահական նախարար Տոքթ. Մանտոս, ընկերակցութեամբ Թաղապետութեան առողջապահական տնտեսարկութեան պետ Տոքթ. Պայտունի, քարանթինայի հայկական վրանաքաղաքը երթալով, քննած է վրաններու առողջապահական վիճակը:

Նախարարին կարգադրութեամբ, կազմուած է բժշկական մասնաւոր յանձնախումբ մը, որ վրանաքաղաքի մէջ ձեռք առնուելիք առողջապահական միջոցներու շուրջ տեղեկագիր մը պիտի պատրաստէ:

ԻՏԱԼԵԱԿՈՒՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Պոլսոյ կրթական տնօրէնութեան կողմէ քննութիւններ կը կատարուին Գատըգիւղի իտալական վարժարանի տնօրէնին եւ Թուրքերէնի ուսուցչին միջեւ տեղի ունեցած միջադէպի մը մասին:

Շաբաթ օրերը, ժամը 14ին, բոլոր դպրոցի աշակերտները մէկ դասարանի մէջ հաւաքուած՝ Թուրքերէն դաս կ'առնեն եղեր: Տնօրէնին կարգադրութեամբ, վերջերս այդ պահը կը յատկացուի նաեւ կաթոլիկ աշակերտներու կրօնի դասի համար: Ուսուցիչը չուզեր կատարել անօրէնին այդ հրամանը, առարկելով թէ Թուրքերէնի յատկացուած է այդ պահը: Ծառան քանի մը անգամ կ'երթեւեկէ անօրէնին եւ ուսուցչին միջեւ, իսկ այս վերջինը անդրդուելի կը մնայ: Ի վերջոյ անօրէնը անձամբ կուգայ իր հրամանը հաղորդելու, եւ երբ այս անգամ ալ կը մերժուի, ուսուցչին երեսին կը պոռայ բարկութեամբ թէ, կա՛մ պէտք է իր հրամանը գործադրէ կամ դասարանէն մեկնի: Յետոյ, կաթոլիկ աշակերտները դասարանէն դուրս կը տանի: Թուրք ուսուցիչը իր դասը շարունակած է եւ յետոյ խոկալով լուր տուած է կրթական անօրէնութեան:

ՕՐՈՒՄՆ ԱՐՓԵՓԵԼ

„ԹԱՂԱՑԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ,, ԿԱՄ ԻՄ

Ինչո՞ւ ոչխար մը ոչ մարդ, ինչո՞ւ ոչխարը կը մորթեն եւ ոչ մարդը, ինչո՞ւ ոչխարը կը կերակրեն, կը պահպանեն, կը սանձեն, կը ծախեն, կը գնեն, կը մորթեն, կը մսեն, կը կերակրեն, կը կերակրեն, կը կերակր

ՉԱՐԻՍ ՈՒԽՏՈՒ

IV

Ուիլ դէպքերուն ձեռ մէջէն դէպ ընթերցողը տեսնելու համար հարկ է, որ ծանօթանայ Ուիլիամ Ճոյսի տոհմին եւ անոր ներկայացուցիչներուն հետ։

— Հոգ մի՛ տանիր, ըսաւ Ուիլիամ Ճոյս իր կնոջ, ես ինքս կ՚երթամ Ճոնին հանդիպելու։ Ան ինձ կը ճանչնայ, ես իր հօրեղբայրն եմ։ Ան ինձ պիտի ընդունի։

Ելլէն, ինչպէս կ՚անուանէին զինք, ամուսնացած էր Ճոնի մօր քրոջ հետ։ Ան ինքն ալ ծնած էր Ճոյս ազգանունով, սակայն ծնողքը, որ ամերիկացի էր, Ելլէնը դեռ մանուկ հասակին Ամերիկա տարած էր։ Ելլէն ամուսնացած էր ամերիկուհիի մը հետ, որ մահացած էր ծննդաբերութեան ատեն։ Ելլէն ետ դարձած էր Անգլիա, ուր ամուսնացած էր Ճոնի մօր քրոջ հետ։ Ելլէն ալ մահացած էր, երբ Ճոն տասնհինգ տարեկան էր։ Ան ժառանգած էր հօրեղբօրմէ իր ամբողջ կարողութիւնը։

Ուիլիամ Ճոյս ամուսնացած էր Ճոնի մօր քրոջ հետ։ Ան ալ մահացած էր, երբ Ճոն տասնհինգ տարեկան էր։ Ան ժառանգած էր հօրեղբօրմէ իր ամբողջ կարողութիւնը։

— Ես ալ ինծի համար կնոջ մը կ՚ուզեմ, ըսաւ Ուիլիամ Ճոյս։ Ես ալ ամերիկացի մը պիտի ուզեմ, որ ինծի պէս ալ ոչ մէկ ազգական ունենայ։

Ուիլիամ Ճոյս ամուսնացաւ Ամերիկայի մէջ։ Ան ինքն ալ ամերիկացի էր։ Ան ալ մահացած էր, երբ Ճոն տասնհինգ տարեկան էր։ Ան ալ ժառանգած էր հօրեղբօրմէ իր ամբողջ կարողութիւնը։

Ճոն ամուսնացած էր

արեւելեան ճեպընթացին մէջ, երբ յիշեալ երկիրներու սահմանը կը հասնի կառախումբը: Ուրիշ անպատեհութիւն մը այն է որ Հալէպէն Պոլիս գացող ճեպընթացին մէջ ճաշարան-վակոն չկայ և ճամբորդները ուտելիքէ կը նեղուին: Այս ճամբորդութիւնը, մէջն ըլլալով Տէր - Զօր եւ Պոլիս անցուած գիշերները 40 անգլիական ոսկիի կը նստի, առանց հաշուելու ուտելիքը:

Միլռան եւ Համիտի ժառանգորդները

Ա֊ԷՆքէն կը հեռագրեն 9 գեկտ. Թուականով.—

Սուլթան Աբդիւլ Համիտի ազգականներն ու թուրք կառավարութիւնը դատ բացած են՝ Սուլթանին Յունաստանի մէջ ունեցած կալուածները ձեռք ձգելու համար: Իրենց պաշտպան փաստ սրանն է Ֆրանսայի նախկին Հանրապետութեան նախագահ Ալեքսանդր Միլռան: Սուլթան Համիտ ընդարձակ կալուածներ ունի Յունաստանի, Իրաքի, Իտալիոյ եւ ուրիշ երկիրներու մէջ: Ամէնէն առաջ պիտի տեսնուի դատը Յունաստանի ստացուածքներուն, որոնք կը բաղկանան մշակելի հողերէ, Սելանիկի քարափներէն, ձկնարաններէ, հանքերէ եւայլն: Քանի մը անգլիական եւ ամերիկեան ընկերութիւններ, կազմուած էին շահագործելու համար այս ստացուածքները, ասոնց կարգէն են Anglo-Hellenic Finance Co., Ltd., Sultan Abdul Hamid Estates, Inc., *եւ* Abdul Hamid Trust, Ltd., *որուն Յունաստանի ներկայացուցիչն է հարիւրապետ Ճոն Պէննէթ: Ասոնք հիմա միացուած են* Aegean Co., Ltd. *անունին տակ: Այս ընկերութիւնը արդէն առաջարկներ ներկայացուցած է հելլէն կառավարութեան՝ յիշեալ ստացուածքները վերադարձնելու համար:*

Ասոնցմէ անկախ կայ նաեւ ուրիշ խմբակ մը՝ «Վալիտէ Թրքսա», որ կը հակէ Սուլթան Ազիզի մօր՝ իշխանուհի Փէրթեվնիհալի (մեռած 1876ին) ազգականներու շահերուն:

Երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ, իրաւագէտներու խորհուրդը որոշեց թէ Աբդիւլ Համիտ իրաւունք ունէր ստացուածքներ ունենալ Յունաստանի մէջ: Հելլէն կառավարութեան կողմէ կատարուած սեփականազրկումները էթէ կը համապատասխանեն հելլէն եւ թուրք օրէնքներուն, օրինական են և ժառանգորդները իրաւունք ունին այդ կալուածներուն վրայ, կը բաւէ որ հաստատեն թէ անոնք Աբդիւլ Համիտի կը պատկանին:

** Ինչպէս գրեցինք, միւռան քանի մը օր առաջ պէյրութ հասաւ, պաշտպանելու համար դատ մը, որ պիտի տեսնուէր տեղւոյն շերիի դատարանին առջեւ: Սակայն իր հասնելէն քանի մը ժամ առաջ, յոյն օթոտոքս պատրիարքին միջամտութեան վրայ, դատը հաշտարար կերպով կարգադրուած էր:

Աֆղանիստանի թագաւորը կը ճամբորդէ

Աֆղանիստանի թագաւորը Ամանուլլահ իր մայրաքաղաքը Քապուլէն մեկնած առեն հրաժեշտ ի ճառ մը խօսեցաւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու առջեւ եւ ըսաւ թէ Աֆղանիստան յաւիտեան Սիաս բարով ըսած է հին կայուն վիճակին եւ մտած է ներկայ դարու քաղաքակիթ ազգերու ճամբուն մէջ: Վերջին ութ տարուան ընթացքին բարեկարգած է երկրին ներքին վիճակը եւ այժմ կը փափաքի ծանօթանալ Եւրոպայի ներկայ ապրելու եղանակներուն: Սրղէն Եւրոպական կարգ մը սովորութիւններ ընդունուած են Աֆղանիստանի մէջ, բայց ինք կը փափաքի ներմուծել ուրիշներ ալ, զորս փափաքելի կը նկատէ:

Թագաւորին կ'ընկերանան թագուհին, իր արտաքին նախարարը՝ սիրտար Մուհամմէտ Թարզի, փոխ-նախարար սիրտար Ղուլամ Սրտաիք խան, Քապուլի կառավարիչ Ալի Ահմէտ խան, Աֆղան Խորհրդարանի (Շուրա) նախագահ սիրտար Շեր Ահմէտ խան, լորտ Զէ՛սլըլէյն, սիրտար Մ՛իշէր Եաքուպ խան, Արքունի գանձապետ սիրտար Մուհամմէտ Հասան խան, պատերազմական փոխ-նախարար զօրավար Հապիպուլլահ խան եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան զինուորականներ:

Պոմպէյէն մեկնելէ վերջ, թագաւորը նախ պիտի երթայ Եգիպտոս, ուր հիւր պիտի ըլլայ Ֆուատ թագաւորին: Շատ հաւանական է որ յաջորդ այցելութիւնը կատարէ Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի: Նոր Տարիին սկիզբները պիտի հասնի Հռոմ և Իտալիոյ թագաւորին ու Մուսոլինիի հիւր պիտի ըլլայ:

Ժամանակ մը Փարիզ ճնալէ յետոյ փետրուարի վերջը կամ Մարտի սկիզբը պիտի անցնի Լոնտոն ու պիտի այցելէ նաեւ ճարտարարուեստի գլխաւոր կեդրոնները: Անկէ յետոյ պիտի անցնի Պրիւսէլ, Պերլին եւ Մոսկուա, ու կեդրոնական Ասիոյ ճամբով պիտի վերադառնայ իր երկիրը, հաւանաբար Պարսկաստանի հիւսիս-արեւելքին այցելութիւն մը տալէ վերջ ճամբու ընթացքին:

Թագաւորի բացակայութեան, պատերազմական նախարար սիրտար Մուհամմէտ Վալի խան խնամակալի պաշտօն պիտի վարէ:

ՍԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԻՆ ՓԻԼՈՆ փոխանակ 2 Փրանքի 2.05ի պիտի ծախուի պեկտեմբեր 15էն սկսեալ:

Ա֊ԷԽԻՆ, Պուէնոս Այրէսի մէջ Արժանթինի Ակումբին կողմէ Ցատրակի համաշխարհային ախոյեան հռչակուեցաւ: 10.000 տոլար մրցանակը բաժնուեցաւ նախորդ ախոյեան Քուպացի Քափապլանքայի եւ Ա֊ԷԽինի միջեւ, որ ստացաւ 5400 տոլար: Ա֊ԷԽին Ռուս է, Փարիզի մէջ իրաւաբանական ուսանող էր եւ վերջերս Փրանսական քաղաքացի դարձաւ:

☚ ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻՒՍ,, ☛

37, RUE POISSONNIÈRE, 37 — TÉL. LOUVRE 69—83

(«ՖԷՊԻՒՍ» ՀԱՆՐԱՇՈՒՆՕԹ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՆ ՅԱՐԱԿԻՑ, MATINÉE)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաձախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է ՓՐԱՆՍԱԿԱՆ եւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ձմեռուան կերպասներու ճոխ մներք մը:

Այս առթիւ ամէն յաձախորդ գիներու սներեւակայելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կաղանդի նուէր, մեզի յարակից «ՖԷՊԻՒՍ» լուսանկարչատան մէջ վեց ՀԱՏ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ պիտի ունենաս:

ՓՈՒՔԱՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԱՅՍ ԱՆՆԱԽԸՆՔԱՑ ԱՌԻՔԷՆ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏԵԻԷ ՄԻԱՅՆ ՆՈՅ. 15ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Հ. ՀՈՎՍԱՆԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔԸ ԱՆԿԻԷՆԻ ՄԷՋ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝ Պ. Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Այսօր կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Salle des Fêtes, Rue de Casino*ի թատրոնը (կայարանին դիմացը)*

ՍԱՄՍՈՆԻ Գ. ԱՐԱՐԸ ԵՒ ՏԻՐԱՆ-ՏԻՐԱՆ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի Հայ Սկաուտներուն կողմէ

այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Salle de Géographie*ի մէջ*, (184 Bld. St. Germain)

ԴՐԱՄ ԹԱՀԵՑԷՔ

ՄԱՌՇԷԻ ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒԻՆ,

PARIS-BONNETERIE հաստատութիւնը, որ Ֆրանսայի ընդհանուր գուլպայեղէնի, բրդեղէնի եւ ձերմակեղէնի առաջին կարեւոր տունն է, պատիւ ունի ծանուցանելու մարշէի Հայ առեւտրականներուն թէ այսօր իր ապրանքները հրապարակի վրայ ամէնէն աւելի փնտուուածներն են որակի եւ ժամանութեան տեսակէտէ, քանի որ իր մէթերքն ու գուլպայի հարիւրներու հանող տեսակները ուղղակի իր գործարաններէն կը ստանայ:

Ա. եւ Բ. choixներէ զատ շատ ժամն գիներով տրամադրելի ունի եղանակի յարմար տոկուն ապրանքներ, որոնք պիտի մաքրուին իբր solde, Affaires hors cours: Ո եւ է գնում ընելէ առաջ անգամ մը հանդիպեցէք մեր Comptoirները, որմէ միայն չահ պիտի ունենաք.

59 Fbg. St. Martin Paris. — ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

59 Fbg. St. Martin Paris, — ՁԵՐՄԱԿԵՂԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Tél. Nord 78-23, — Métro Château d'Eau

Մասնաւոր հայ պաշտօնեայ մը պիտի զբաղի ձեզմով. ո՛չ մէկ պարտադրութիւն կայ գնելու: Գաւառները եւ արտասահման յանձնաւորութիւններ կը կատարուին արագ եւ վստահելի միջոցներով. Թղթակցութիւնք կը կատարուին հայերէն, Ֆրանսերէն եւ թուրքերէն լեզուներով:

Hors cours, Solde եւ Affairesները կանխիկ պէտք է վճարուին:

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ — ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՓՐԻՉԻ ՍՐԱՀ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ

Հ. Մ. ՉԱԽՄԱԽՉԵԱՆ 6, Passage des Petites Écuries, 6 (R. Fbg. St. Denis, թիւ 63ի վրայ)

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն, մասնաւոր խնամք կիներու եւ տղոց վարսայարդարութեան

Métro: CHATEAU d'EAU կամ POISSONNIÈRE

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ գանագան գոյներով բուրդի ճոխ մթերք պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԳՂՆԱՃԸԵԱՆի մթերանոցը: Խոստ դիւրամատչելի գիներ: 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29

Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՓԱՆՈՅ ԵՒ ՈՒՏԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՅԱԿՈԲ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

56, Rue Julien Lacroix

PARIS (20e)

Métro: BELLEVILLE

Փափաքողներուն կուտայ ութսմէթէքի դասեր իր երաժշտանոցին մէջ: Ֆէշըէվազ սեմայիսի եւշաբաթներկ՝աւանդէ ընթացիկ եղանակներով:

Կը ծախէ՝ աժան գիներով՝ քանոն, ուտ, Թել եւ մըզրապ:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est — Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ ուն օրեր՝ 9-12

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբաթ մը մանագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մանագէտը կ'ընդունի Գ., Ուշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի եւ ականջի մանագէտը ամէն Երեք եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԸ ամէն օր ժամը 9էն 12, Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՆԱՆԳԻՑ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մանագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը միայն եւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis

Téléph. Provence 09-32:

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԱՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆ. անսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէնէրական եւ մորթային, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:*

Tél. Central 73—38. — Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—3

ԴԵՐՁԱԿ Հ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

23, Ave. VILLE D'AVRAY, CHAVILLE, (S. et O.)

Շապիկի եւ շրջականերու Հայրենակիցներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար բացած եմ գերձակի աթըլիէ մը, ուր մեծ խնամքով կը կարեմ Փարիզեան վերջին նորաձեւութեամբ Հագուստներ, որոնք կը դնահատուին ամէն դժուարահաճներէ: Անոնք որ կ'ուզեն կեանքի խնայողութեամբ ճաշակի յարմար հագուստ ունենալ՝ դիմեն ինձ, զոհ պիտի մնան:

Թոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ: Ա՛ սինքն մէկը անունով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առաջ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ձաշակելու համար դիմեցէ՛ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՋԵԱՆԻ

ՕՏԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԿԱՏԱՐԵԼ ՁԵՐ ՆԱԽԱԶԻՆ ԼԻԶԱՍԻՈՆԻ, ԱՆՑԱԳՐԻ, ԳԱՐԹ ՄԱՆԱՒ, ԹԻԹԷԻ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵԼԼՆԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՁԵՒԱԿԵՐՊԱԹԻՒՆԵՐԸ՝ ԴԻՄԵՑԷ՛Ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ Թիւ 20: Métro: St. Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԻԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գորշ արկածներ, էլեկտրադարմանում եւ Ռ. ճառագայթ:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի գարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆրի, արուեստական ձերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ասկի քուրան 80 ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ

Կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտ. եւ քաղաքային դատերով: Կը ստանձնէ մանաւանդապէս ապահովագրական վէճեր, ինքնաշարժի եւ աշխատանքի արկածներու վերաբերեալ դատական գործեր:

Կ'ընդունի ամէն առաւ 9.30—12 եւ ժամադրութեամբ: 13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՎԱՐԶԱՒ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթըմաններ: Փիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant: H. TFURNIEP

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՓԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

Կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մնալու եւ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտաւիթի*) Փիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Պիլեանքուրի Զաւարեան խումբի ժողովը այսօր կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին:

Ը. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր կիր. իրիկունժամը 9ին, 61, Rue Monsieur le Prince:

ՓԱՐԻԶԻ Հայ Ուս. Միութեան ընդհ. ժողովը, վաղը Բշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Sociétés Savantes*ի* G. *սրահին մէջ,* 28 Rue Serpente:

Օրակարգ.— Չեկույց յանձնախումբներուն կողմէ եւ ընտրութիւն վարչութեան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՖՆԵՐՈՒԻ ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ

ՅԱՆԿԸ ՉՐԻ Է

Փիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրասուն

233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու և ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, ՍՎԱՃԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me.

Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

«Բուժանիք» Լոյս տեսաւ գեկտ. թիւը (Բ. տարի Թիւ 18) ծոխ բովանդակութեամբ: Կը ծախուի Պէլվիլի եւ Սէն-Միշէլի լրագրավաճառներուն քով:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35 Ֆ. 70 Ֆ. 140 Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 Ֆ. 200 Ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
13
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
1927
13 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 517 ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԴՐՕՇԱԿԻ ԽՆԴԻՐ

Դեկտեմբեր 7ին, ժողով մը կը գումարէր Ֆրանս. բանակի նախկին հայ կամաւորներու Ընկերակցութիւնը, Փարիզի մէջ։

Կարգ մը ներքին - վարչական հարցերու լուծումէն յետոյ, երբ ժողովականներու մէկ մասը մեկնած էր, վարչութիւնը սեղանի վրայ կը դնէ հայկական եռագոյնի գործածութիւնը արգիլելու առաջարկ մը։

Ներկաները կը վիճաբանին։ Բաւական պաղ եւ տաք խօսքեր կ'անցնին չէզոքներու եւ Հօկի ներկայացուցիչ կամաւորներու միջեւ, ու վերջապէս, 7ի դէմ 13 ձայնով կը մերժուի դրուած առաջարկը։

Առաջին օրէն լսեր էինք այս պատմութիւնը. բայց ուզեցինք պաշտօնապէս ալ իմանալ։ Այժմ աչքի առջեւ ունինք այդ ժողովին համառօտատենագրութիւնը, որ կը յիշէ օրակարգի չորս խնդիրներ, առաջին երեքը՝ շատ պարզ, իսկ չորրորդը՝ մեկնութեան կարօտ. «Զանազան խնդրոց մասին վիճաբանութիւն» ։

Կը թուի թէ՝ մերժուած ըլլալով հայկական դրօշակը արգիլելու առաջարկը, դիւանը հարկ չէ տեսած առանձին յիշել զայն։

Լսելիք չունինք։ Միայն թէ, մենք ստիպուած ենք հրապարակ դնել այս խնդիրը, իբրեւ ախտանշան մը, որ պարբերաբար երեւան կուգայ, միեւնոյն խմբակին ձեռքով։

Ինչպէս Հ. Մ. Ը. Մ.ի պատգմ. ժողովին ատեն, նախկին կամաւորներու ժողովին մէջ ալ, այդ անպատիւ առաջարկը ներկայացնողները միեւնոյն մարդիկն են,— Հօկի գործակալ, փաստաբան, կամ գործակալի թիկնապահ։

Աւելորդ է բացատրել թէ այս մարդիկը միեւնոյն կեդրոնէն կը ստանան իրենց առաքելութիւնը։ Թերեւս կան որ իրենք իրենց գործի վրայ երեւալ կ'ուզեն, կը քերուըտին։

Ի՛նչ կերպ կ'ուզէք դատեցէք։ Պատկերը պարզ է,— խաչակրութիւնը՝ հայկական դրօշակին դէմ. ամէն ճակատի վրայ, եւ ամէն փոքրոգի միջոցներով։

Որովհետեւ, եթէ այդ մարդիկը պուտ մը արժանապատուութիւն ունենային, եռագոյնը մերժած ատեն, տրամաբանօրէն պիտի առաջարկէին գործածել կարմիր դրօշը, իբրեւ խորհրդանշանը երեւանի կառավարութեան։

Մինչդեռ կէս ճամբան կր կենան։ Երբ հարց կը դրուի թէ ինչ դրօշ պիտի գործածուի միջազգային հանդէսներու ատեն, կ'ըսեն,— Մարգականը, կամ ֆրանսականը, բայց, ոչ մէկ պարագայի մէջ՝ հայկականը։

Գեհենկութեան աստիճանը չափելու համար, յիշեցէք թէ այս միեւնոյն մարդիկն էին որ, քանի մը տարի առաջ, հանդիսաւորապէս Էնվալիտի թանգարանը ւարին հայկական եռագոյնը, որպէսզի ցուցադրուի մեծ ու պզտիկ ազգերու դրօշներու կարգին։

Բայց ինչո՞ւ այս ցաւագար խաչակրութիւնը ազգային խորհրդանշանի մը դէմ, որ մասունքի պէս կը պահուի Հայաստանէն դուրս։

Հարցուցէք իրենց, երեւանի Ձեկայի Նախագահէն մինչեւ Հօկի մունետիկներուն եւ փաստաբան-կամաւորներուն։

Ի հեճուկս Դաշնակցութե՞ան։ Բայց եռագոյնը՝ կուսակցութեան մը սեփականութիւնը չէ, ոչ ալ անոր խորհրդանշանը։ Հայկական չորս հոսանքներն ալ ունին իրենց յատուկ նշանները, ինչպէս Հ. Մ. Ը. Մ.ը եւ ուրիշ բազմաթիւ միութիւններ՝ իրենցը։

«Արտասահմանի մէջ ա՛յս միայն ունինք իբրեւ հայրենիքի խորհրդանշան», ըսած էր պատանի մը, Աթէնքի մէջ, պատասխանելով տխրահռչակ Շահվէրդեանի գրգռիչ մէկ հարցումին։

Հայրենիքի եւ ազգութեան գաղափա՞րը կ'ուզեն մոռցնել, տրապարակէն քշելով եռագոյնը, այդ «քուրջի կտորը», ինչպէս կը կոչեն ու կը գրեն։

Ուրեմն, այս թշուառականները նոյնքան հակահայ տրամադրութիւններ ունին որքան քէմալական իշխանութիւնը, որ խստիւ կը հալածէ հայկական կամ հելլենական դրօշի գոյները, նոյն իսկ... աղջիկներու շրջազգեստին կամ հանրակառքի վակոններուն վրայ։

Ճիշտ այդ պատճառով ալ, անոնք չարաչար պիտի պարտուին իրենց անպատիւ արշաւանքին մէջ։

— Մարզա՛կանը, բայց ոչ եռագոյնը. օտարինը, բայց ոչ հայկականը...։

Եւ երիտասարդնե՛ր են ասոնք։ Հասարակ ազգասէրներ երկէ, կամաւորի համազգեստով. Մե՛ծ Դաշնակիցներու կողքին, իսկ այսօր՝ ներկուած միջազգային օձանելիքներով, ուրացող եւ սրուկ։

Գոնէ խորհուրդ հարցնէին իրենց ֆրանսացի ընկերներուն, սայթաքումէ սայթաքում չգլորելու համար։

Ուրացողներ եւ կապիկներ կան ամէն ազգի մէջ ալ։ Բայց մերինները մրցանիշը կոտրած են, մանաւանդ խորհրդային իշխանութեան հաստատումէն ի վեր։

Համայնավարական կարգուսարքը այնպիսի բարքեր ստեղծեց, որ մարդիկ չարն ու բարին զանազանելու եւ կարմրելու ընդունակութիւնն ալ կորնչուցին։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

"ՊՆԱԿԱԼԷԶՆԵՐՈՒ ՎՈՉՄԱԿԻՆ ՎԼՎԼՈՒՔԸ,,

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Նոր Երկիր», փարիզի շնչակեան շաբաթաթերթը, դիտել կուտայ. (11 դեկտ.).

— «Ֆրանսայի խիզախ եւ անշահախնդիր հրապարակագիրներէն Իւրպէն Կօհիէ, խորապէս ազդուած հայկական աշխարհասասան կոտորածներու հանդէպ եւրոպական պետութիւններէն ոմանց ցոյց տուած թշնամական վերաբերմունքէն եւ ծախուած մամուլի սարքած լռութեան պաւպղրութենէն, կը գրէր. — «Եթէ Սպտիւլ Համիտ գոյութիւն իսկ ունեցած չըլլար, պէտք էր հատ մը ստեղծել՝ քաղաքակիրթ կոչուած Եւրոպայի բարոյական անանկութիւնը աշխարհի ժողովուրդներուն առջեւ պարզելու համար։

«Անուանի քննադատին խօսքերը գաղութահայ մեր ներկայ իրականութեան պատշաճեցնելով, կրնանք ըսել, որ եթէ Խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնը կազմակերպած իսկ չըլլար Հօկերը, պէտք էր ստեղծել զանոնք՝ Ազգային Տառապանքին ու Անկախութեան Դատապարտին հանդէպ շնական վերաբերմունք ցոյց տուող արտասահմանեան կարգ մը գործիչներու ցած նկարագիրը հայ հասարակութեան առջեւ ցուցադրելու համար։

«Հայ քաղաքական կուսակցութիւնները պատակելու, քանդելու եւ ոչնչացնելու «յեղափոխական» ու «նուիրական» գործին համար ստեղծուած Բռնութեան ու Զրպարտութեան այդ ատելավառ կազմակերպութիւնները թեւաթափած ընդունելին բոլո՛ր կուսակցութիւններէն վռնտուած կամ հրաժարած դաւանափոխ ու դաւադիր մեծ ու պզտիկ գործիչները՝ անոնց յուդայական պիղծ բերաններովը իբրենց ձնունդ տուող, զիրենք դիեցնող ու մեծցնող Մայր կուսակցութիւնները վարկաբեկելու, անուանարկելու եւ զզեստնելու դիւային ծրագրով։ Փառաւո՛ր գործելակերպ Հայաստանի Օգնութեան գործը կազմակերպելու համար...։»

ՆԱՆՍԷՆեԱՆ ԾՐԱԳԻՒՆ ՇՈՒՐՋ

Իրագեկ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ՝ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի անցած շաբթուան նստաշրջանին մէջ նկատի չէ առնուած Նանսէնեան ձանօթ ծրագիրը։

Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ Սեպտեմբերին Ընդհանուր ժողովը որոշած էր վերջին կոչ մը եւս ուղղել Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւններուն, հրաւիրելով զանոնք որ իրենց դրաւական ակցութիւնը բերեն Նանսէնեան ծրագրի իրականացման համար —Հայաստանի ճահիճներուն չորացումը, ոռոգումներ եւն.։

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը յիշեալ կոչը Հոկտ. 30ին միայն կրցած է ղրկել պետութեանց, խնդրելով որ մինչեւ յառաջիկայ տարի Մարտ 1 հասցնեն իրենց պատասխանը։

Հետեւաբար այս խնդիրը նկատի պիտի առնուի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին 49րդ նստաշրջանին (Մարտ 1928)։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք դեսպանը եւ «Ազիմի Ձէրըրտ»

Ինչպէս գրեցինք, Ուաշինկթընի նորընտիր Թուրք դեսպան Մուխթար պէյի Ամերիկա հասնելուն առթիւ Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան Կոմիտէի նախագահ Ճէրըրտ բողոքի յայտարարութիւններ ըրաւ։

Այս առթիւ Պոլսոյ Թուրք մամուլը կատղած է դարձեալ և Թոյն կը ժայթքէ Հայերուն եւ մեզի բարեկամ Ամերիկացիներուն դէմ։ «Միլլիյէթ» լուրը կը հաղորդէ «Հայերուն խայտառակութիւնը» խորագրին տակ։ Իսկ «Ճիւմհուրիյէթ» իր Դեկտ. 6ի թիւին մէջ կը հրատարակէ Ճէյմս Ճէրըրտի պատկերը՝ տակը գրելով». Աթին Ճէրըրտ, որ Ամերիկայի մէջ գործիք կ'ըլլայ հայկական պրոպագանդին»։ Նոյն թիւին մէջ «Ճիւմհուրիյէթ» կը գրէ.—

«Նկատելով որ Մուխթար պէյ նախապէս Թիֆլիզի եւ Մոսկուայի դեսպան եղած է, ամերիկաբնակ Հայերը կարգ մը ծիծաղելի եւ արտառոց յայտարարութիւններ կ'ընեն՝ զայն իբրեւ մասնակից ցոյց տալով հայկական ջարդերուն։ Ճէրըրտ, որ իրըեւ Ռամկավար հակառակ է ամերիկեան ներկայ կառավարութեան, գանձ գտածի պէս այս առիթը կը շահագործէ, մեր դեսպանին եւ անուղղակի կերպով Ամերիկայի ներկայ կառավարութեան դէմ յարձակելու համար։

«Ռամկավարները կը հակառակին ոչ միայն Մուխթար պէյին Ուաշինկթընի դեսպան ըլլալուն, այլ ամերիկեան կառավարութեան կողմէ Թուրքիա դեսպան մը ղրկուելուն։ Իրենց նպատակն է կառավարութիւնը Թուրքիոյ հանդէպ ցոյց տուած քաղաքականութեան մէջ ղժուար դիրքի մը մատնել։ Մեր դեսպանին հանդէպ ցոյց տրուած թշնամական վարմունքին նայելով, հաւանական է որ ընդդիմադիրները այս տարի ալ Լոզանի դաշնագրին վաւերացման դէմ արգելք յարուցանեն։ Ընդդիմադիրներուն այս գործունէութիւնը լոկ կուսակցական մրցակցութեան արդիւնք ըլլալուն համար, Ամերիկայի մէջ խմբակի մը կողմէ մեր երկրին եւ կամ մեր դեսպանին դէմ պրոպագանդ ըլլալը արտաքինէն աւելի ներքին խնդիր մը եղած է Ամերիկայի մէջ։ Տարակոյս չկայ թէ ամերիկեան կառավարութիւնը Մուխթար պէյի մասին եղած թշնամական ցոյցին հաւանած չէ բնաւ»։

«Ամերիկայի ազատութենէն օգտուելով, հինէն ի վեր հոն հաստատուած մարդկային զանգուածներ կան, Ցոյներ, Հայեր, կրօնաւորներ, վերջապէս այս մարդոցմով հետաքրքրուող էակներ եւ կազմակերպութիւններ. ամէնքն ալ հոն իրարու հետ միացած են Թուրքերուն դէմ գործելու համար...։

«Նոր աշխարհը Հին աշխարհէն շատ աւելի տարօրինակ աւելորդապաշտութիւններով օժտուած է։ Ահա Ամերիկայի այս տկար կողմէն օգտուող մեր թշնամիները այդ կէտին վրայ միացած են եւ կրնան մեզի դէմ հոսանքներ արթնցնել։ Ո՞վ չի գիտեր թէ Թուրքիոյ մէջ գանուած փոքրամասնութիւնները Եւրոպայի քաղաքականութեան ձեռքին տակ Թուրքը հիմնէն քանդելու գործիք եղան եւ նոյնիսկ գործիք ըլլալու հակամէտ խարուող եւ վնասակար տարրեր դարձան, ուրկէ ո՛չ միայն իրենք են որ վնասուեցան, այլ առաւելապէս Թուրքերը տուժեցին։ Եթէ այս կէտերը Ամերիկայի կարեւի ըլլայ հասկցնել, ան այս կարգի ճշմարտութիւնները ըմբռնող պարզ եւ մաքուր տարր մըն է։ Ամերիկա որքան միամիտ ու աւելորդապաշտ, նոյնչափ ալ հայրենասէր է։ Այս ճշմարտութիւնները որովհետեւ մենք չենք կրցած հասկցնել, անոր համար մեր թշնամիները Ամերիկայի մէջ գործելու ազատ դաշտ կրցած են գտնել եւ կրնան ալ գտնել։ Ասոր առաջքը առնելու համար կը բաւէ միայն ճշմարտութիւնները պրոպագանդ ընել. ահա մեր յանցանքը հոս է որ այս պրոպագանդը չենք ըրած ցարդ։ Որքան ալ ժղուար ըլլայ այս, պարտաւոր ենք կատարել։ Ամերիկայի մասին մեր վերջին խօսքը այս է»։

Լեհաստանի եւ Լիթուանիոյ վէճը կարգադրուած

Լեհաստանի եւ Լիթուանիոյ վէճը կարգադրուեցաւ հաշտարար կերպով, շնորհիւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի միջամտութեան։ Վարշաւայէն յատկապէս ժրնեւ եկաւ մարշալ Փիլսուտսքի, որ Լիթուանիոյ վարչապետ Վալտեմարասի ուղղեց կարուկ հարցում մը. «Պատերա՞զմ կ'ուզէք թէ խաղաղութիւն»։ Փոքրիկ վարանումէ մը վերջ, Վալտեմարաս պատասխանեց. «խաղաղութի՛ւն»։

— Ուրեմն, յարեց փիլսուտսքի, ես ընելիք չունիմ հոս, ձալէսքիի հետ կարգադրեցէք ձամաձայնագիրը. երեմտ գոհաբանական աղօթք մը ընել տամ Լեհաստանի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։

Ամբողջ օր մը բանակցութիւններէ վերջ, կարելի եղաւ համաձայնիլ հետեւեալ կէտերուն շուրջ.— Լեհաստան հանդիսաւորապէս պիտի յայտարարէ թէ երբեք չպիտի ձգտի Լիթուանիոյ ամբողջականութեան եւ անկախութեան ձնասել։ Իր կողմէ Լիթուանիա յանձնառու կ'ըլլայ դադրեցնել ներկայ պատերազմական վիճակը, բարի դրացնութեան յարաբերութիւններ վերահաստատել եւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները վերսկսիլ։

Որոշուեցաւ նաեւ որ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱՌԱԿՏՈՒՄ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՄՈՒՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ ճեղք մը բացուած է յոյն համայնավար կուսակցութեան միջեւ։ Մէկ թեւը կը բաղկանայ համայնավար երեսփոխաններէն, միւսը՝ կեդր. կոմիտէի անդամներէն։

Պառակտումի շարժառիթը ձախի եւ աջի կռիւ մըն է։ Երեսփոխան Փաքսիմոս, իր պաշտօնակից ընկերներով կը ջանայ բարենորոգչական աշխատանք մը ներմուծել կուսակցութեան ներս եւ առ հասարակ հետեւիլ չափաւոր քաղաքականութեան մը։ Ընդհակառակն, կոմունսի կեդրոնական վարչութիւնը կը դատապարտէ այս չափաւորութիւնը եւ յեղափոխական յանդգնութենէ ու խառնուածքէ զուրկ եւ կուսակցական դաւաճան կը հռչակէ Փաքսիմոսն ու իր ընկերները։

Այս վերջինները կը պահանջեն համայնավար շարքերէն վտարումը կարգ մը պատասխանատու կուսակցականներու։ Մինչդեռ կեդրոնը կը պնդէ թէ, այդ տեսակ ձեռնարկ մը պէտք է անցնի երրորդ Միջազգայինի բովէն։

Չի գիտցուիր թէ ի՛նչ կ'ըլլայ այս պառակտումին վախճանը։ Միայն, ուժերու դասաւորումը ընելով, կ'ըսուի թէ, Փաքսիմոս եւ իր ընկերները բանւորական աւելի մեծ գանգուած մը ունին իրենց կռնակը քան կուսակցութեան կեդրոնը, որ սակայն, իր կարգին, իր ձեռքին մէջ կը պահէ ամբողջ համայնավար մամուլը։

Այսուհետեւ, յունաստանի մէջ պիտի գտնուին՝ ներքնապէս իրարու դէմ պայքարող կոմունիստական երկու անջատ կուսակցութիւններ։

ՆՈՐ ՀԵՏԱՊՊՈՒՄՆԵՐ

Կիրակի գիշեր եւս, 11րդ, 12րդ եւ 20րդ թաղատասերուն, ինչպէս նաեւ Սէն-թ'Ուէնի, Ժանթիյիի, Պանէօի, Նէօյիի, Ռոմէնվիլի, Պանեոլէի եւ Մոնթրէօյլի մէջ ոստիկանները հարցաքննեցին 1,132 անցորդներ եւ ձերբակալեցին 32 հոգի։

Ո՞ՒՐ ԿԸ ՏԵՂԱՒՈՐԵՆ ԽԵՆԹԵՐԸ

«Վիչերնայա Քրասնայա կազէթա» 23 Նոյեմբեր թուակնով կը գրէ.—

Առողջապահութեան գործավարը, սեմաշքօ, ինքնատիպ միջոց մը գտած է դարմանելու համար խելքէ պակասները։ Նկատելով որ յիմարանոցներուն մէջ մահճակալ չկայ, գործավարը հրամայած է առողջապահական տնօրէնութիւններուն, որպէսզի բնտանիքներու մէջ տեղաւորեն, բժիշկներու հսկողութեան տակ, այն խեղճերը, որոնք ստիպուած են դուրս ելլելու հիւանդանոցէն, քանի որ կարելի չէ զանոնք ղրկել իրենց տուները, նիւթական պատճառներով։

ՓՈՓՈՐԻԿ ՄԵԾ ՇՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ

Պոլիսէն կը հեռագրեն թէ կատաղի փոթորիկ մը պատած է Սեւ ծովուն վրայ։ Բազմաթիւ նաւեր ստիպուեցան ապաստան փնտռել թրքական նաւահանգիստներուն մէջ, կը վախցուի որ շատ մը ձկնորսանաւեր կորսուած ըլլան։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՄԷՆԷՆ բազմամարդ նահանգը Պոլիսն է, որ 806,860 բնակիչ ունի, իսկ ամէնէն քիչ բնակչութիւն ունեցող քաղաքն ալ Մարաիսի նահանգին մէջ Րէս-իւլ-Այն քաղաքն է, որ 421 այր եւ 48 կին բնակիչ ունի։

Մասլ է նոքեն, երբոհոտի վերջում ընդհանուր հանգստյան օրերի ժամանակ ամեն մի քաղաքացի ունենա ազատ ժամանակ, որպեսզի կարողանա ինքնակրթությամբ զբաղվել, ծանոթանա գրականության, արվեստի, գիտության նվաճումներին, ինչպես նաև ֆիզկուլտուրայով զբաղվելու հնարավորություն ունենա։

Այդ ամենը մեզ մոտ կարելի է անել, որովհետև մեր երկրում ամեն ինչ ստեղծված է մարդու համար, մարդու երջանկության համար։ Մեր երկրում ամեն ինչ մարդու համար է, մարդը մեր հասարակության ամենաթանկ կապիտալն է։ Մեր երկրում մարդը ոչ միայն ազատ է, այլև ունի բոլոր հնարավորությունները, որպեսզի ամենալայն չափով օգտագործի իր ստեղծագործական ուժերը, իր տաղանդը, իր ձիրքերը։

ՅԱԿՈՒԹ ՈՎԿԵՍ

ՈՐ ՀԱՅԵՑԱՎ ՀԱՅՐՍՆՑ ԵՎ ԱՅԼՈՒՆՑ

ՊԱՐՈՆ ՅԱԿՈՒԹ ՈՎԿԵՍ

IV

Ծիրանի ծառատ ցրտ ղրկեր։ Ամպեր ցած կուգային, ծածկելով Ալաղեազի գագաթը։ Ամեն օր ձմեռ կը սպառնար։ Ամեն օր ձյուն կուգար։ Ամեն օր ձյունը կը հալեցնէր, ու ամեն օր ալ ձմեռ կը սպառնար։

Ամեն օր ալ ձյուն կուգար։

Ամեն օր ալ ձյունը կը հալեցնէր։

նախագահ և երկու անդամներէն բաղկացած յանձնախումբ մը պիտի քննէ Լիթուանական կառավարութեան դանգատները Լեհաստանի Լիթուանացիներուն հանդէպ հետապնդուած քաղաքականութեան մասին։

Եթէ սահմանագլուխի միջադէպ մը պատահի, կողմերէն մէկուն պահանջին վրայ, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղարը պիտի կրնայ Մորհուրդի նախագահին հետ համախորհուրդ խաղաղեցման անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել։

Միջազգային դինուորական յանձնախումբ մը, բաղկացած Վարշաւայի անգլիական, իտալական և ֆրանսացի կցորդներէն, քննութիւններ կը կատարէ Վիլնայի և Քովնոյի մէջ։

Երուսաղէմի գրաւման տասնամեակը

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Դեկտ. 9ին յիշեալ քաղաքին մէջ հանդիսաւոր կերպով տօնուած է երուսաղէմի գրաւման տասնամեակը (1917 Դեկտ. 9)։ Պաշտօնական կրօնական արարողութիւն կատարուեցաւ Սէյնթ-Ճորճ Անգլիկան մայր եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էին Պաղեստինի մարզպան լորտ Փլըմըր, բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, կրօնական պետեր եւ բոլոր յարանուանութեանց ներկայացուցիչները։

Արարողութեանց մասնակցեցան նաեւ Հայոց պատրիարքը եղիշէ արքեպիսկ. Դուրեան, ինչպէս նաեւ յոյն օրթոտոքս պատրիարքը։ Արարողութիւնները կատարուեցան անգլիերէն, հայերէն, արաբերէն, յունարէն եւ եբրայեցերէն լեզուներով։ Կարդացուեցաւ մարգարէ Լորտ Ալէնպիի կողմէ անգլիական եպիսկոպոսին ուղղուած յիշատակի նամակ մը։

Արարողութենէն վերջ մարզպանը կատարեց ընդունելութիւն մը եւ անգլիական պատուանշաններ տրուեցան կարգ մը պաշտօնեաներու եւ տեղացի երեւելիներու։ Յետոյ յանուն Պաղեստինի ժողովուրդին, հեռագիրներ ղրկուեցան Անգլիոյ թագաւորին եւ Լորտ Ալէնպիին։

Թուրքիոյ պղպեւիկները

Իսմանիթէ իր երեկի թիւով կը գրէ.— Թէեւ պաշտօնական զեկոյցները կ'ըսեն թէ 57 հոգի ձերբակալուած է, սակայն ստոյգ է որ Պոլսոյ, Իզմիրի, Տրապիզոնի, Մէրսինի եւ Ատանայի մէջ ձերբակալուածներու թիւը շատ աւելի բարձր է։ «Դաւ»ը կը դառնայ Տոքթ. Շէֆիք Հիւսնի պէյի անձին շուրջ, անձնուէր համոզնավար, որ աշխատած էր իր կուսակցութիւնը կազմել Թուրքիոյ մէջ։ Տոքթորը հրատարակած էր արդէն երկու թերթեր. «Այտընլըք» եւ «Օրաք վէ Զէքիճ»։ Իր կատարած համոզնավար քարոզութիւնը բոլոր ազատ երկիրներու մէջ օրինաւոր պիտի համարուէր։ Միւս ամբաստանեալներն են պաշտօնեաներ, մտաւորականներ եւ բանւորներ։ Ամբաստանեալներուն մէջ երկու Յոյներու ներկայութիւնը առիթ կուտայ կառավարական մամուլին, որ ամէնէն արտառոց աղազնական ամբոխավարութիւնը կատարէ՝ ամբաստանեալները որակելով իբրեւ «հայրենիքի թշնամի դաւաճաններ»։

«Կառավարութիւնը կ'երեւի թէ կը փափաքի «սարքել» մեծ դաւադրութիւն մը եւ Հիւսնի պէյն ու իր ընկերները ամբաստանել «պետական հարուած մը» կազմակերպելու յանցանքով։ Քէմալական մամուլը անլուր կատաղութեամբ կը յարձակի ամբաստանեալներուն դէմ, զանոնք կոչելով ծախուածներ, դաւաճաններ կամ խենդեր, զորս պէտք է խելքի բերել։

«Այս յօդուածները, մանաւանդ «Ճիւմհուրիյէթ»ի եւ «Միլլիյէթ»ի գրածները կարդալով տաժանելի է դիտել տալ թէ ո՛րքան դիւրաւ կը պատռտի «Նոր Թուրքիոյ» ներկը, երեսէն հանելով հին թշնամութիւնը՝ յառաջդիմական եւ ազատական բոլոր գաղափարներուն։»

«Վհեալ» գոյներու աւարը

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ ցարդ չտեղաւորուած գաղթականները կանչուելով կը գետեղուին։ Անցած շաբաթ 65 գաղթականներ դիմած են։ Ասոնցմէ 28ը իսկոյն գետեղուած են։ Պոլսոյ կուսակալութեան եւ ղրկականներուն մէջ մինչեւ այսօր՝ մօտ 38.000 գաղթական գետեղուած է։

∴ Ելմտական գործավարութեան մէկ հրահանգը կը տրամադրէր Պոլսոյ լքեալ գոյքերը յետ այսու գաղթականներուն չբաժնել։ Այս հրամանը ներքին գործավարութենէն հաղորդուած չըլլալով՝ գետեղման տնօրէնութիւնը կը շարունակէ բաշխումի գործողութիւնը։ Բայց առայժմ ափարթըմանները չէ որ կը բաժնուին։

Հայոց «իճարէթէյնի» կալուածներէն իրենց տէրերուն չվերադարձուածներն ալ գաղթականներուն կը բաժնուին։

Հակաւրէական ցոյցեր Ռումանիոյ մէջ

Ռումէն ազգայնականներու կողմէ Հրեաներուն եւ Թրանսիլվանիոյ Հունգարացիներուն դէմ կատարուած ցոյցերը այնքան ծանր բնոյթ ստացած են, որ հունգար կառավարութիւնը մտադիր է բողոքել Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ։ Վերջին օրերս հարիւրաւոր մարդիկ վիրաւորուած են ազգայնականներուն կողմէ։ Մասնաւոր սեփականութեան հասցուած վնասները կը գնահատուին աւելի քան 60 միլիոն ֆրանք։ Մեծ թիւով Հունգարացիներ եւ Հրեաներ, որոնց վաճառատուներն ու տուները կողոպտուած եւ յետոյ այրուած են, այժմ բոլորովին չքաւոր վիճակի մէջ են։ Քլաուսնպուրկի մէջ 500 ռումէն ուսանողներ կողոպտեցին հրէական թաղը։

Ռումէն ոստիկանութիւնը հրաման ստացաւ խստիւ գործել ցուցարարներուն դէմ։ Ձերբակալուեցան աւելի քան 2.000 հոգի, որոնք պատերազմական առեանի առջեւ պիտի հանուին։ 400 ցուցարար ուսանողներ, որոնք Պուքրէշի մէջ բանտարկուած են՝ հացադուլ կ'ընեն։ Եաշի մէջ յարձակում գործուած է Սինագոկին վրայ եւ աղօթող հաւատացեալները ծեծ կրած են։

«Մահ կամ ազատութիւն» կ'ըսէ Աբրաշ

«Թայմզ»ի Եգիպտական թղթակիցը կը հեռագրէ Պէյրութէն.—

Օրագրող մը, որ բախտն ունեցած էր տեսնելու վերջերս Սուլթան Աբրաշ, այժմ Նէպալի մէջ, կը գրէ թէ ութերգի քմբոստներու պետը հետեւեալ յայտարարութիւնը բրած է իրեն։ «Դէպքերը չեն փոխած իմ հաւատքս։ Ոչ ես, ոչ ալ ընկերներս, երբեք չպիտի հպատակինք Ֆրանսացիներուն։ Որոշած ենք շարունակել մեր «ճիհատը» կամ մեռնիլ մայր հայրենիքին համար»։

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՑ ԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՄԲԱՐԱՆՈՑԸ

ԹԷՈԴԻԿԻ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ"

Այս օրերուս հրապարակ ելաւ եւ ունի սովորական հատորներու էջերով հազար չորս հարիւր երեսներ եւ անհամար գեղագուշատիպ պատկերներ։ Գրչի ու գեղարուեստի հայ վարպետներ ժամադիր եղած են հոն իրենց հին ու նոր անտիպ էջերով։

Թուղթ եւ տիպուտառ՝ անմրցելի։ Գին՝ 50 ֆր., դիմել հեղինակին՝ 208 bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՈՒՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31Ի ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐՈՒ ԺԱՄՈՒ 9.30Ն ՄԻՆՉԵԻ ԼՈՑՍ

SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ

84, Rue de Grenelle Nord - Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍՔՐԸ

անդադար պիտինուագեն նորագոյն պարերը.

ԻՆՁԷ - ՍԱՋԻ ԽՈՒՄԲ

բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ.

Ֆլօրիա ճաշարանը ի պատիւ կավուշին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը.

ՋԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 12 ՖՐԱՆՔ.— Երեք հոգինոց ընտանիքներու նախապէս գնուած տոմսակներու համար մասնաւոր գեղչ։

Տոմսակները կանուխէն կը ծախուին ԿԱՎՈՒՇԻ մօտ, 208bis Rue Lafayette, ՖԼՕՐԻԱ ճաշարանը 61 Rue Mr. le Prince եւ Պ. Ս. Թէրզեանի (Սաեփ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՋՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887Ի

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիստէմէ մեքենանե... կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լ... գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդ... վրայ միայն։

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ տպագրանքներ՝ տպագրական, կազ... բական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյք... տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ գիծ եւայլն, զոր... հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ։

Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով՝
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՆՑԱՀԱՆՑԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարանի առջեւ։ Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի, անձնագրի եւ անցագրի գործ... Թիւններ, ֆրանսական հպատակութեան ստացում, կառ... բական եւ վարչական ամէն տեսակ գործերու հետապնդ...

ԱՐԱԳ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

Contentieux Générale, 5 Rue Cardinal Mercier, Paris
Tél. Central 96—70 եւ 97—39 Metro Clichy
» Gutemberg 46—65 եւ 71—29 Nord Sud Trinité

Խորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9էն 12 և 2... բացի Կիրակիէ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ինդ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

եթէ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ու... արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական եւ յունական ամ... տեսակ փլաքներ, նաեւ լաւ ուիթեր եւ Թել։ Ինչպէս գիտ... նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը՝ յարմար գիշեր... բաց է ամէն օր։ 28 Rue le Sage, Paris (20e). Մէթրօ Belleville
Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ զանազան գոյներով բուրդի ճոխ մի... պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԳԸՆԱՃԸԼԵԱՆի մթերանոցը։ Իջ... դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-...
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

փարիզ, Տ. Բ.— 100 ֆր.։
Լիոն, Ա.-Մ.— 50։
Սէն փիէռ. Մ. Ք.— 35։
Ֆլիավիաք, Ա. Գ.— 155։
Մնա, Ե. Ֆ.— 17.50։
Տիւնիէռ, Յ. Թ.— 35։
Մարթիկ, Պ. Գ.— 35։
Մարթիկ, Հ. Ա.— 35։
Շաթու, Բ. Զ.— 50։
Տէսպին, Ժ. Շ.— 50։
Քլամար, Մ. Ա.— 70։
Մարսէյլ, Յ. Թ.— 140։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նկատելով որ հետաւոր երկիրներէ գեռ չեն հասած «ցարդգող»ի ծախուած կամ չծախուած տոմսակներուն հաշիւը, վարչութիւնս «ցարդգող»ի վիճակահանութեան կատարումը յետաձգած է մինչեւ Զատիկ։ Այդ կիրակի օրը անպայման տեղի կ'ունենայ։ Ուրեմն կը հրաւիրենք մեր հաճախորդները սպառել ինացեալ տոմսակները ալ եւ հաշիւը չուշացնել։

Դնիք

ԱՆԴԼԻԵՐԷՆի հմուտ տիկին մը կը ստանձնէ անգլիերէնի դասեր տալ։ Մանրամասնութիւններու եւ պայմաններու մասին դիմել՝ Mme. AMADOUNI, 7 Rue Jules Regnault, Enghien - les - Bains, (S. et O.).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՍԷՆ ԱՒԷՄԵԱՆԻ

„ՍԻՐՈՑ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ„

Ա. Շարբ

Տպ. Լիոն, 1927։ Գինն 5 ֆրանք

Կը ծախուի նաեւ Ցուցաչի խմբագրատունը։

„ԳԵՂՈՒՆԻ„

Ցուցաչի խմբագրատունը սակաւաթիւ օրինակներ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան այս շքեղ հրատարակութենէն, որ կը պարունակէ ծանօթ գրագէտներու գործեր եւ բազմաթիւ գեղարուեստական նկարներ։

Թանկագին կազանդիէք մը։ Գինն 3.50 տոլար կամ 90 ֆր.։

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ԱՅՆՔԱՆ ՄՊԱՍՈՒՄԱԾ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒՆԻ ՍԻՐՈՒԼՈՒԹՔ

ՓՐՓՂալիր գաւեշտ, անմոռանալի ցաւերէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈՒՅՐԸ, ԲՈՒՅՐԸ, ԲՈՒՅՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ ԹերԹերու գործակատերուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI
5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

կը ղրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշերու փոխարէն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱ ՄԹԵՐՔ

ՅԱՆԿԸ ՁՐԻ Չ

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆԻ

ՀԱՅ ՖԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

(ՄԱՏԵՆԱԶԱՐ «ԳՐՕՇԱԿ»)

Գինն է 8 ֆր., Անգլիա եւ անգլ. գաղութ... կէս տոլար։

Դիմել,— H. Kentouni, ... Ave. Chevreul, Asnières (Seine)

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72-...

կը կատարէ ֆրանսա... ցուներատան մանելու կա... քննակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (Աֆիտավիթ)

Դիմել՝ ամէն օր կէս... վերջ ժամը 4—7։

ԱՍԿԱՐԱՆ

12 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		ֆ.
Սթերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի)	100 Mark	600
Թրքական ոսկի	L. Trq.	110
Թրք. ոսկի	» or	90
Մէճիտիէ	Médjidie	19
Լէվա 100 հատ	Léva	3.50
Տրախմի	» Drachme	1.50
Լիր	» Lire	3.50
Պելճ. ֆրանք	» Belga	4.90
Շուից.	» Frc. Suisse	1.00
Լէյ 100 հատ	Ley	102
Ֆիորին	(Florin)	
ԱՐԺԵԹԱԴՐԵՐ		
Եգ. Քր. Յանսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.	3400
»	II »	2100
»	III »	1050
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	167

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱԿԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

14 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 518

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ՝ ՓՈՔՐԵՐՈՒ ԳԼԽՈՒՆ

Ազգերու Դաշնակցութեան համար մեծ յաղթանակ մը նկատուեցաւ լեհեւլիթուանական վէճին կարգադրութիւնը։

Գոնէ այդպէս աւետեցին պաշտօնական գործակալութիւնները ու դիւանագէտները։

Իսկ իրականութիւնը այն է որ, ոչինչ կարգադրուեցաւ լրջօրէն։

Պարզապէս, Մեծերը ատեան հրաւիրեցին երկու հարեւանները, եւ ազդարարութիւն մը ուղղեցին, մանաւանդ ամէնէն փոքրին, Լիթուանիոյ, որ հիմնական դատ մը ունի, — Վիլնայի խնդիրը։ Եւ երկու կողմերը խոստացան զէնքի չդիմել, այլ բանակցիլ խաղաղութեամբ։

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ձեռքերը լուաց եւ իր պատեհնին մէջ քաշուեցաւ, առանց արդարին արդար եւ մեղաւորին մեղաւոր ըսելու։ Առանց վճռելու Վիլնայի խնդիրը, որ կենսական է Լիթուանիոյ համար։

«Մի՛ կռուիք, ի՛նչ կ՛ուզէք ըրէք»։ — Ահա տրուած որոշումը։ Եւ որովհետեւ Լիթուանիա տակաւ է, (2,169,000 բնակիչ), իսկ Լեհաստան հզօր (27,192,700 բնակիչ), դիւանագէտները կը կարծեն թէ ամէն ինչ հարթուած է։ Մանաւանդ որ, Լեհաստան իր կողքին ունի բարեկամներ, Մեծ Պետութիւններ, իսկ Լիթուանիա գրեթէ մինակ է։ Խորհրդային իշխանութեան կեղծ համակրանքը բան մը չաւելցներ իր դիրքին վրայ, եւ ընդհակառակն անհնազանդ պարագայ մըն է՝ քաղքենի պետութեանց աչքին։

Այսպէս, ուրեմն, վէրքերը ծածկելով, կամ անոնց վրայ թեթեւ սպեղանի մը քսելով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը յուսայ ամրապնդել խաղաղութիւնը։

Բանի՛ կ՛աւելնան զժգոհութիւնները, այնքան կը բազմապատկուին ժողովուրդներն ու ճառերը, բանաձեւերն ու մագաղաթները։ Յետոյ, Մեծերէն ո՛վ որ նեղը մնայ, կ՛առնէ կը քալէ, ինչպէս ըրին Պրազիլիա եւ Սպանիա։ Իսկ փոքրերը — «Անճարն ուտէ բանջարը»։

Ներկայ պարագային ալ, եթէ փորձէին արդարութիւնը փնտռել եւ Լիթուանիոյ վերադարձնել Վիլնան, սպառնալիքը պատրաստ էր,— Լեհաստան պիտի քաշուէր ժընեւէն։

Պերճախօս չէ՞ Լեհաստանի դիկտատորին հարցումը, կտրուկ եւ ամբարտաւան. «Պատերա՞զմ կ՛ուզէք թէ խաղաղութիւն»։

Ի՞նչ կրնար պատասխանել փոքրիկ պետութեան մը վարչապետը, ժընեւի ատեանին առջեւ, երբ աչօք-բացօք կը տեսնէր թէ, Մեծ Պատերազմէն վերջն ալ, «իրաւունքը հզօրագոյնին է», ոչ թէ արդարին։

Եւ քանի որ խոստացաւ խաղաղութեամբ լուծել վէճը, Լիթուանիա ստիպուած է քար մը դնել սրտին վրայ եւ համակերպիլ իրեն եղած զրկանքին, մինչեւ լաւագոյն օրեր։

Անոնք որ խաղաղութիւնը ապահովել կարծեցին այս նոր խեղկատակութեամբ, գիտէին թէ ի՛նչ կ՛ընեն։

Եւ առաջին փորձը չէր այս։ Այդպէս չշարժեցա՞ն Լոգանի դաշնագրին ատեն ալ, երբ տակաւին չէին պարպած Պոլիսը։ Այդպէս չեղա՞ւ Քորֆուի միջադէպէն յետոյ։

Մեծերը խաղաղութիւն կը խաղան... փոքրերու գլխուն, անոնց իրաւունքներուն գնով։ Իսկ եթէ գնդասեղի հարուած մը դպի իրենցմէ մէկին ու մէկուն, պատրաստ են Ազգերու Դաշնակցութեան գոյութիւնն իսկ մոռնալու, եւ ի հարկին սուրը շողացնելու։

Անոնք մոխիր կը ծածկեն կրակին վրայ, կարելի եղածին չափ երկար վայրկեան համար խաղաղութիւնը. ուրիշ խօսքով՝ իրենց կորզած աւարը։

Որովհետեւ, նոր պատերազմի մը պարագային, միայն Լիթուանիոյ կամ Պուլկարիոյ ախորժակը չէ որ պիտի սրուի, այլ բազմաթիւ եւ բազմազան բերաններ պիտի բացուին։ Եւ, ո՛վ գիտէ, թերեւս Թանկագին աւարներ պիտի կորսուին։

Թաւշապատ ձեռքերով միջամտութիւն, հաշտարար խօսքեր, «իտարէի մասլահաթ», — առ այժմ ասոնք են Ազգերու Դաշնակցութեան գործելու լատկանշական գիծերը։

Իսկ այս ճամբան զէպի խաղաղութիւն չէ որ կը տանի, այլ զէպի գինարան։

Վէրքեր կան որ գործողութիւն կը պահանջեն, ոչ թէ սպեղանի։ Հանգոյցներ կան որ պէտք է քակուին, ոչ թէ կծկուին։ Դատեր կան որ լուծում կը պարտադրեն, ոչ թէ անվերջ ձգձգում եւ մոռացում։

Ո՞ր պարկեշտ մարդը պիտի կրնայ առանց վրդովումի նայիլ քարտէսին վրայ։

Անէք Թուրքիան, իր անսահման եւ դաժան տարածութիւններով — 750,000 քառ. քիլոմէթր եւ իր դասական բարբարոսութիւններով. Պուլկարիան՝ կրճատուած եւ շնչահեղձ, Յունաստանը՝ սակաւահոդ, Իտալիան՝ յարաճուն եւ ագմատենչ, Ալսաբիան՝ անվճռացուպերով քալելու դատապարտուած, Ռումանիան՝ բաժան-բաժան եւ խռովայոյզ. ամբողջ Ասիան՝ իլրտուն . . .

Ոչ ցանուած մոխիրը բաւական չէ ծածկելու կրակը որ կ՛արծարծուի պարբերաբար։

Շ.

ՔՐՏԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՊԱՐՏՈՒԻՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՎՐԷԺԸ ԱՆՄԵՂ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԷՆ Կ'ԱՌՆԵՆ

2000 ԾԵՐԵՐ, ԿԻՆԵՐ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ ՈՂՋ ՈՂՋ ԹԱՂԵԼՈՎ

Գ. Էջին մէջ հրատարակած ենք ընդհանուր տեղեկութիւններ, քրդական վերջին շարժումներու մասին։ Մանաւանդ աղբիւրէ մը կը քաղենք նաեւ հետեւեալ լուրերը.

12րդ դունդի հրամանատար Օսման Նուրի փաշան, որ քրտերէն լեզուի քաջածանօթ է եւ քրտական ապստամբութիւնը զսպելու պաշտօն ունէր, ապստամբներու ձեռքը գերի ինկած եւ տարուած էր պարսկական սահմանները։ Հակառակ թուրք կառավարութեան զանազան խոստումներուն եւ փոխանակութեան առաջարկներուն, Քիւրտերը չէին հաշակերպեր անոր արձակուելուն։ Քիւրտ ժողովուրդը շատ լաւ գիտէր որ Օսման Նուրի փաշան էր Շէյխ Սաիտի եւ իր ընկերներուն դատաճանութեամբ եւ խաբէութեամբ Թուրքիոյ ձուլակին մէջ իյնալուն պատճառը։

Բայց այժմ, պարսկական կառավարութեան սաստիկ միջամտութեամբ, Օսման Նուրի փաշան յանձնուած է պարսկական կառավարութեան, որ Թուրքերուն յանձնած է զայն։ Շահնշահի կառավարութիւնը հրամայած է քիւրտ ապստամբներուն որ եթէ չյանձնեն փաշան, իրենց հանդէպ շատ խիստ միջոցներու պիտի դիմէ եւ իր երկրին դուռները միշտ փակ պիտի պահէ իրենց առջեւ։ Քիւրտերը չէին կրնար պարսիկ կառավարութեան այս հրամանին չհնազանդիլ եւ իրենց մօտ պահել գերի փաշան։

Բոլոր սահմաններուն վրայ շարժումները կը շարունակուին։ Եզոք հրամանատարութեան տակ գտնուող 400 ձիաւորներն էրզրումի եւ Ճապաղջուրի շրջանները ապստամբական վիճակի մէջ կը պահեն եւ ամբողջովին կացութեան տէրն են։ Ժողովուրդը ամէն կերպով գոհ է Նազօէն, որովհետեւ ոչ մէկ բռնութիւն ի գործ կը դնէ ժողովուրդին վրայ եւ իր զինուորներուն պարէնն անգամ դրամով կը գնէ։ Էրզրումցիները անհամբեր կը սպասեն քիւրտ հրոսախումբերու քաղաք մտնելուն։

Մօտիկին ցեղապետութիւնն ու Բըշքոտանցիները ապստամբական վիճակի մէջ են։

Ստացուած լուրերու համաձայն Բաշկալէն գրաւուած եւ աւերուած է Քիւրտերու կողմէ։ Ասոր փոխարէն Թուրքերն ալ կը պատրաստուին աւերել Վան եւ Սարայ կեդրոնները։

Մասիսի վրայ քշուած Թրքական մեծ զօրամաս մը իր ամբողջ կազմով դասալիք եղած եւ լքած է ճակատը, քիւրտ յեղափոխականներու ձեռքը թողլով երկու նոր եւ երկու փճացուած թնդանօթներ, մեծ թիւով գնդացիրներ, ռումբեր, ռազմամթերք, 600 ձորիներ եւ բազմաթիւ գերիներ։ Զօրամասի հրամանատարը ընդհարումներու ընթացքին վիրաւորուելով գերի ինկած է եւ քիւրտ ռազմա-յեղափոխական դատարանի որոշման համաձայն, մահուան դատապարտուած եւ գնդակահարուած է։

Այժմ Պայազիտի եւ Ղարաքիլիսէի ամբողջ շրջանները քիւրտ յեղափոխականներու տիրապետութեան տակ են։

Երկրորդ անգամ վերակազմուած 15,000 հոգինոց Թրքական բանակը կրկին յարձակում գործած է Արարատի վրայ, եւ 800 սպաններուած ու 150 գերի թողլով խուճապահար փախուստ տուած է։

Թուրքերը նահանջի ժամանակ հպատակութիւն յայտնող քիւրտերէն 2000 ծերեր, կիներ եւ երախաներ ողջ ողջ ցորենի դատարկ հորերու մէջ լեցնելով, հողով ծածկած եւ բոլորն ալ խեղդամահ ըրած են։ Բացի այդ, բազմաթիւ երախաներ միասին տարած եւ Արճէշի կողմերը ծովը թափած են։

Թուրքերու վայրագութիւններն ու բարբարոսութիւնները ծայր աստիճանի են հասած։

ԱՐԵՒԵԼ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄԸ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՇԻՒՔՐԻ ԳԱՅԱ ՊԷՅ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Արեւելեան նահանգներու բարեկարգման խնդրին առթիւ Ազգ. մեծ ժողովին մէջ ներքին գործոց նախարար Շիւքրի Գայա պէյ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ։ Բազդատելով հանրապետական վարչութիւնը բռնապետական շրջանին հետ, վեր հանեց հանրապետական շրջանի առաւելութիւնը եւ բացատրեց թէ Արեւելեան նահանգներու բնակիչներուն համար, հանրապետութեան բարիքներէն օգտուելու առիթը ներկայացած է։ Գործավարը ըսաւ.

«Ամէն վարչաձեւ իրեն յատուկ արդիւնքները ունի, բռնապետութիւնը՝ ապօրինութիւն, անարդարութիւն, անապահովութիւն, ազգերու միջեւ անհաւասարութիւն եւ հետեւաբար հայրենիքի քայքայում առաջ բերած վերջին դարերու Թուրք պատմութիւնը այս ցաւալի արդիւնքներուն նկարագրութիւնն է։ Հեռուն երթալու պէտք չկայ, այդ բռնապետ եւ տգէտ սուլթաններու վարչաձեւին առաջ բերած ցաւերը, ամէնուս սրտին մէջ կ՛ապրին տակաւին եւ դեռ կ՛աշխատինք դարմանել այն վէրքերը որոնք բացուած են հայրենիքի սրտին վրայ,— երեսի վրայ ինացած հայրենիք մը, հայրենակիցներու իրաւունքը, արժանապատուութիւնը եւ պատիւ ամէն առիթի մէջ ոտքերու կոխան ընող վարչութիւն մը։ Իր ապստութեամբը, կարողութեամբը բոլոր ազգերու պատմութեան մէջ էջեր լեցնող Թուրք ազգին անունը բիչ ինաց որ պատմութենէն ջնջուէր»

Յետոյ պատմեց հանրապետական վարչութեան հաստատութեան նպատակը, որ օրէնքին տիրապետութիւնն էր եւ ազգին մէջ անհաւասարութեանց եւ հաստարակութիւններու աւանդնաչնորհութիւններուն ջնջումը։

«Բնական է որ, քանի, իր հետապնդած այս ճամբան արգելքի հանդիպէր անոնց կողմէ, որոնք օգտուած էին այս յոռի վարչութենէն եւ ամէնէն մեծ դժուարութեան հանդիպեցաւ Արեւելեան նահանգներու, մէջ ուր ամէն ոք իր սահմանին մէջ սուլթանի մը ազդեցութիւնը կը վայելէր իրրեւ չէյխ, աւատապետ, ցեղապետ, եւ անոնք ամէնէն աւելի ընդդիմացան։ Միջնադարեան եւ քաղաքակրթական գաղափարներ դէմ առ դէմ եկան, այս վերջիններն յաղթանակեցին։ Շէյխ Սաիտի դէպքով այդ ընդդիմադիր ուժը խորտակուեցաւ։ Անցեալ տարի զինուորական ծառը դէպքերու առպարէզ եղող այդ շրջանի ապստամբներուն մեծ մասը վախուստ տալու հարկադրուեցաւ եւ այդ վայրերու այսօրուան ապստամբութիւնը այծի եւ ոչխարի գողութեան վերածուեցաւ։

Ասոր մէջ անշուշտ եղանակն ալ իր ազդեցութիւնը ունի, սակայն կառավարութիւնը ամէնէն փոքր հաւանականութիւններն ալ աչքի առջեւ ունենալով, այդ տեղի շրջուն եւ հաստատուն ոստիկան զինուորներու թիւին վրայ նոյնչափ մըն ալ աւելցուց եւ ամանգլութիւններու ուժը կրկնապատկեց։ Ասոնցմէ վերջն է որ կառավարութիւնը այնտեղ բնականոն եւ քաղաքային վարչութիւն հաստատեց։ Պէտք չեմ ուզեր երկարաձգելու պաշարման վիճակը եւ մարզպանութիւնը հաստատելով, որուշեց Արեւմտեան նահանգները փոխադրուած հայրենակիցներէն ոմանք իրենց տեղերը փոխադրել։ Զօրաւոր եւ քաղաքակրթ ազգեր՝ օրէնքին տիրապետութիւնը հաստատելու համար ի տարկին խստութիւն կը գործադրեն եւ օրէնքին տիրապետութիւնը հաստատելէ յետոյ կրկին բնականոն վիճակը կը հաստատեն։ Անպէտ խստութեան գործադրութիւնը եւ կամ անպէտ խստութեան վերահաստատումը, տկարութեան ապացոյց է (կեցցէ ձայներ) եւ անոր հետեւանքը անիշխանութիւն է։ Երէկ Արեւելեան նահանգներու մէջ աւազակները հետապնդողները այսօր հոն անդորրութեան եւ խաղաղութեան պահպանման միջոցներն են։»

Շիւքրի Գայա պէյ հաւաստեց թէ պատրաստուած օրէնքը Արեւելեան նահանգներու ժողովուրդին պիտի ապահովէ հանգիստ եւ անդորրութիւն։

Աւատապետ բառին իմաստը հարցուց Տրապիզոնի երեսփոխանը եւ ուզեց որ հասկցուի թէ ինչ է ասոր իմաստը։ Ներքին գործավարը բացատրեց ըսելով որ բռնապետութիւնը, աւատապետութիւնը օրէնք չճանչնալ կը նշանակէ եւ օրէնքի դէմ ըմբոստութիւն ընել է։ Հոն ցեղապետներու եւ աշիրէթներու ազաներ կան, որոնք ապստամբութիւնը իրենց սովորութիւն ըրած են, ասոնք չպիտի կրնան վերահաստատուիլ։

Օրէնքը ընդունուեցաւ ժողովէն։

ՕՐ ՕՐԻՆ

Անհատութիւններ Լիոնի մէջ

Լիոնէն հետեւեալ հեռագիրը ուղղուած է Պալաքեան եպսկ.ի (պատճէնը՝ Թեմական Խորհուրդին), ընտրուած երեսփոխաններու կողմէ.—

«Անհամբեր կը սպասենք ձեր անմիջական ժամանման։ Ընտրութիւնները կատարուեցան։ փափագեանի խմբակը կը շարունակէ իր սադրանքները մեզի եւ ձեզի դէմ։ Ամէն պատասխանատուութիւն ձեր վրայ կ'իյնայ։»

Հայ ազգային կալուածները պիտի գրաւուին

Էնկիւրիի ներքին գործավարութիւնը նոր շրջաբերական մը ղրկած է պատկանեալ պաշտօնատուներուն, որով կը հրահանգէ փոխանակութեան ենթակայ եղող եւ բարոյական անուններու վրայ արձանագրուած լքեալ գոյքերը՝ յանձնել նահանգներու առանձին վարչութեանց։ Իսկ բարոյական անուններու վրայ չարձանագրուած կալուածները ազատ թողուլ այս գործողութենէն։

Այս հրահանգը տրուած է մասնաւորաբար հայ եկեղեցական կալուածներու նկատմամբ։ Տրուած հրահանգէն պարզ է որ բոլոր այն ազգային կալուածները, որոնք արձանագրուած էին բարոյական անուններու վրայ, պիտի գրաւուին կուսակալութիւններու կողմէ։

Միեւնոյն ժամանակ ելմտական գործավարութիւնը պատրաստած է ծրագիր մը ծախելու Հայերու եւ Յոյներու լքեալ գոյքերը, առանց դրամական տագնապ մը առաջ բերելու, 8 տարուան մէջ միջոցին 8 մասնավճարով վճարելի։ Այս միեւնոյն օրինագծով մինչեւ հիմա գաղթականներուն չտրուած հայկական եւ յունական կալուածներն ալ պիտի ծախուին։ Զաթալճա, Գըզլար Էլի, Ռոտոսթօ, Խարբերդ, Մարտին, Սղերդ, Պիթլիս եւ Տիգրանակերտ նահանգներուն մէջ գտնուած կալուածները պիտի վերապահուին արտասահմանէն գալիք Թուրք գաղթականներուն։

Արիւնաքի կռիւներ Քանթոնի մէջ

Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն թէ համաձայնաւոր տարրերը յաջողեցան կրկին ձեռք անցընել Քանթոնը, Զինացի Ազգայնականներու մայրաքաղաքը։ Սոսկալի կռիւներ տեղի կ'ունենան փողոցներուն մէջ։ Կացութիւնը շատ ծանր է եւ երկուստեք շատ կորուստներ կան։ Հազարաւոր բնակիչներ կը փախչին քաղաքէն։ Բոլոր նաւերուն եւ կառախումբերուն արգիլուած է մեկնիլ Քանթոնէն։ Նաւատորմը կռիւներուն կը մասնակցի Զօր. Լի Շայ Սունի կողքին։

Քանթոնի մէջ քանի տեղէ հրդեհ ծագեցաւ. բոլոր ոստիկանատունները կրակի տրուեցան. տասնեակներով ոստիկաններ սպաննուեցան։

Զօր. Զանկ-Ցաթ-Վայ ուզեց դիմաթափ ընել այն դիւանագէտները որոնց համար կը կասկածէր թէ կ'աջակցին Զօր. Լի Շայ Սունի։ Ասոր վրայ քաղաքին արեւելեան արուարձանին մէջ կռիւներ սկսան։ Նաւազնիներու ընկերութիւնը գործադուլ յայտարարեց, որով նաւային եւ երկաթուղային սպասարկութիւնները ընդհատուեցան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՀԱՅ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ

Մարդիկ ի միս էին ուզում տեսնել «տեղը կ՚ասի» ձեռքերով ստեղծած իրենց հանրապետությունը, որ ծնվել էր ամենադժվար պայմաններում, երբ ամբողջ աշխարհը թշնամաբար էր տրամադրված մեզ հանդեպ, երբ մեր հարևանները ոչ միայն չէին ուզում մեզ հետ բարեկամական հարաբերություններ հաստատել, այլև ամեն կերպ փորձում էին մեզ խեղդել, ոչնչացնել։ Ահա թե ինչու մեր հանրապետության ծնունդը ընդունվեց ամբողջ աշխարհի աշխատավորության կողմից որպես մեծ հաղթանակ։ Ահա թե ինչու մեր հանրապետության ծնունդը ընդունվեց ամբողջ աշխարհի աշխատավորության կողմից որպես մեծ հաղթանակ։ Ահա թե ինչու մեր հանրապետության ծնունդը ընդունվեց ամբողջ աշխարհի աշխատավորության կողմից որպես մեծ հաղթանակ։

ՉԻԿԱԳՈ ՕՎԿԻՈՍ

V

— Չէ՛...

— Ի՞նչ պատահեց, Ովկիս։

— Ընկերս, որ էդ ինչ-որ ծրագրերի համար ինձ հետ էր խոսում, հանկարծ ինձ ասաց, թե ինքը չի կարող ինձ հետ գնալ, որովհետև ինքը ուրիշ տեղ է հրավիրված։ Ես էլ ինքս ինձ մտածեցի, թե ինչո՞ւ համար ես պիտի գնամ, որ ինձ ծաղրեն։ Ես էլ չեմ գնում։

Հետո ես որ նայեցի ընկերոջս երեսին, տեսա, որ նա ամաչում է ինձ հետ աչքերը չորս անելուց։ Ես էլ հասկացա, որ նա ինձ հետ ամաչում է գնալ, որովհետև ես հագնված եմ հին շորերով։

Ես ուզում էի ինչ-որ բան ասել, բայց ոչինչ չասացի։ Ես էլ ամաչեցի։ Ես էլ ամաչեցի, որովհետև ես էլ հագնված էի հին շորերով։

Ես ուզում էի ինչ-որ բան ասել, բայց ոչինչ չասաց

Կողոպուտներ տեղի ունեցան: Դրամատուն մը քանդուեցաւ: Հեռագրական եւ հեռաձայնական բոլոր գիծերը կտրուեցան: Քանթոն կղզիացած է եւ աշխարհի մնացեալ մասին հետ կապը կտրած է:

Հրատարակուեցաւ յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

«Գիւղացիներու եւ բանուորներու միացեալ ուժերը ձեռք առին իշխանութիւնը: Համայնավար բանուորական զօրախումբը, բաղկացած 5000 հոգիէ, գրաւեց հակայեղափոխական կառավարութեան բոլոր գրասենեակները, մէջն ըլլալով Քուոմինթանկի գլխաւոր կեդրոնատեղին, ելմտական եւ զինուորական պաշտօնատուները, հեռագիրներն ու հեռաձայնները, ինչպէս նաեւ երկաթուղիի բոլոր կայարանները: Կարմիր դրօշներ պարզած բազմաթիւ գիւղացիներ եւ բանուորներ կը շրջին Քանթոնի մէջ»:

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, Քանթոնի մէջ կազմուած է Սովետ մը նախագահութեամբ Սօ Շինկ Շինկի, նաւաստիներու պետ, եւ թէ կարմիր դրօշը կը ծածանի քաղաքին վրայ: Պորտոփինի քարտուղար Շէօնկ-Թայ-Սուի նշանակուած է արտաքին նախարար եւ զօր. եէհ-Թինկ՝ պատերազմական նախարար: Կողոպուտը եւ հրդեհը կը շարունակուին: Հոնանի զինուորները սկսած են ամբակոծել Քանթոնը:

Օտարականներու թաղը՝ Շամէյէն՝ վտանգի տակ է. բոլոր եւրոպացիները փակուած են իրենց տուներուն մէջ:

Չանքէուէն ալ կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ Ռուսեր կը հասնին յիշեալ քաղաքը եւ ուղղակի խորհրդային հիւպատոսարանը կ'երթան: Այս լուրը կը հաստատէ այն կարծիքը թէ համայնավարութիւնը կրկին կը ծաւալի այդ շրջանին մէջ, շնորհիւ Չանքէուի հրամայող զօրավարներու անհամաձայնութեանց:

Զինուորներու ապստամբութեան կը սպասուի:

ՁԱՆԿ-ՔԱՅ-ՇԷՔԻ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զօր. Զանկ - Քայ - Շէք, Ազգայնականներու վերին հրամանատարը, որ ժամանակ մը հրապարակէն քաշուելէ վերջ, քանի մը օր առաջ վերստին ստանձնեց նոյն պաշտօնը, յայտարարեց որ եթէ Մոսկուա չդադրեցնէ իր մեքենայութիւնները Զինաստանի մէջ, ազգայնական կառավարութիւնը պիտի ստիպուի իր յարաբերութիւնները խզել անոր հետ, ուստի եւ ազգայնական հողի վրայ գտնուող խորհրդային բոլոր հիւպատոսարանները պիտի փակուին: Աւելցուց թէ Ճափոն, Ռուսիա եւ Գերմանիա մտադիր են կազմել քաղաքական խմբակցութիւն մը, չեզոքացնելու համար կարգ մը եւրոպական զինակցութիւններ:

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ ելմտական նախարար Զըրչիլ յայտնեց թէ Շանկայի անգլիական զօրախումբին համար յատկացուածական ծախք եղած է 3,090,000 ոսկի, մինչ անցեալ Մարտ 31ին խորհրդարանը 950,000 ոսկի վարկ միայն քուարկած էր: Այս խնդրին մասին առանձին վիճաբանութիւն պիտի կատարուի:

Եղմտացոյցը Ծերակոյտին առջեւ

Երեսփոխանական ժողովը ամբողջովին քուէարկեց 1928ի ելմտացոյցը՝ 125ի դէմ 405 ձայնով: Ընդհանուր տեղեկաբեր Շափտըլէնի հաղորդած թիւերուն համաձայն, ելմտացոյցի հաւասարակշռութիւնը կը հաստատուի հետեւեալ կերպով.—

Հասոյթ՝ 42,567,853,176 ֆր., ծախք՝ 42,515,114,127 ֆր.:

Որով հասոյթի բաժինը 52,739,049 ֆր. աւելի է:

Պէտք է դիտել տանք որ ելմտացոյցին մէջ չեն անցած պահանջուած կարգ մը նոր վարկեր, որոնց համար մասնաւոր ծրագիր մը պիտի պատրաստուի եւ որոնք դգ սլիօրէն պիտի պակսեցնեն յիշեալ աւելին:

Այժմ ելմտացոյցը պիտի ներկայացուի Ծերակոյտին, որ բան սովորութեան, աւելի քիչ պիտի վիճաբանի եւ գալ շաբթուան ընթացքին իր առաջարկած բարեփոխութիւններով երեսփ. ժողովին պիտի վերադարձնէ զայն:

Ռուսիա պիտի տիրապետէ օդերուն

Ստալին հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է Սթոքհոլմի «Տակպլատ» թերթին.—

Ռուսիա շուտով պիտի տիրապետէ օդերուն: Գերմանիա խորհրդային օդանաւորդութեան կը հայթայթէ թէքնիք հիմունքներ, սակայն Ռուսիա ներկայիս իր սեփական գործարաններուն մէջ օդանաւեր կը շինէ: Կարմիր բանակը ունի 1521 ռազմական օդանաւեր, ուր ամբողջն անոնց թիւը պիտի բարձրանայ 3000ի: Այս օդանաւերը անգլիական զինուորական օդանաւերէն աւելի լաւ պիտի ըլլան: Միւս կողմէ, Ռուսիա վեց ամիսէն պիտի ունենայ 7000 առեւտրական օդանաւեր, որոնք պատերազմի պարագային պիտի կրնան ռազմական նպատակներու գործածուիլ: Նախակրթարաններու մէջ կ'ուսուցուին օդանաւորդութեան նախնական սկզբունքները՝ մոդովուրդը ծանկութենէն իսկ հետաքրքրելու համար անով: Օդանաւորդութիւնը քաջալերելու նպատակով ամբողջ Ռուսիոյ մէջ հիմնուած են 19,588 ընկերութիւններ, որոնց կ'անդամակցին չորս միլիոն հոգի: Ուկրանիոյ մէջ կան 4662 նման ընկերութիւններ, 360,000 անդամներով:

Խորհրդային գործարաններու մէջ հեղձուցիչ կազերու արտադրութիւնը բաւարար է 12 ժամուան մէջ անշարժութեան մատնելու համար ոեւէ թշնամի յարձակում Ռուսիա կը սպառազինուի՝ պաշտպանուելու համար անգլիական սպառնալիքներուն դէմ: Ռուսիոյ համբերութիւնը չափ մը ունի: Նկատի առնելով ամբողջ Ռուսիոյ մէջ մեր օդային կայաններու թիւը, կրնանք քանի մը ժամուան մէջ քանդել Պարսկաստանի անգլիական նաւթահորերը:

Ծանր արկած ալ Մերսինի մէջ

Երկուշաբթի օր ժամը 12.40ին Մէթրոյի թիւ 4 գիծին վրայ, «Սիթէ» եւ «Շաթլէ» կայարաններուն միջեւ (Սէն գետին տակ), փորթ տ'Օրլէանէն եկած կառախումբի մը Ա. կարգի վակոնը գիծէն դուրս ելլելով բախեցաւ փորթ տը Քլինեանքուրէն եկած ուրիշ կառախումբի մը: Վակոնը մասամբ խորտակուեցաւ եւ մօտ 12 հոգի վիրաւորուեցան: Երթեւեկը ընդհատուեցաւ բաւական ատեն: Ի վերջոյ սպասարկութիւն մը հաստատուեցաւ Սէն-Միւլփիսի եւ փորթ տ'Օրլէանի, ու Շաթլէի եւ փորթ տը Քլինեանքուրի միջեւ: Երկկառաւօտ բնականոն երթեւեկը վերահաստատուեցաւ:

Վիրաւորներուն մէջ Հայ չկայ:

ՊՕՂՈՍ Ն. ԿԻԻԼՊԷՆԿԵԱՆ

Լոնտոնէն կը գրեն մեզի թէ Պ. Ներսէս Կիւլպէնկեան դժբախտութիւնն ունեցած է կորսնցնելու իր ծաղկահասակ որդին, ՊՕՂՈՍը, որ զոհ գացած է ուղեդատապի:

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, երեքշաբթի, 13 դեկտեմբեր, պալաքեան եպիսկ.ի ձեռքով, Լոնտոնի անգլիական գերեզմանատան մատրան մէջ, փոխանակ Հայոց եկեղեցիին, որ իբրեւ անհատական սեփականութիւն, փակ է կաթող. պատուիրակին առջեւ:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, քաֆէ օ ֆլէռ տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Նէթալի:

Օրակարգ.— շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընտրութիւն: ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիրէ: Ներկայանալ անդամատետրերով:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Ղեկավարութիւն՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մասնակցութեամբ՝ Կ. Պ. Թ. դերասաններ՝ Տիկ. ԱՄՏՂԻԿի եւ Լ. ԵՐԱՄԵԱՆի,

Այս կիր. գիշեր ժամը 8.45ին, Sociétés Savantesի սրահը

ՓՈՂՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ (ԱՆՁԱՓԱՀՈՍԸ) (3 ԱՐՈՐ)

Կը մասնակցին նաեւ՝ Տիկ. Սիրուհի Նշանեան, Պ. Պ. Ե. Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Ա. Գմբէթեան եւայլն:

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ, 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերու համար դիմել դեկավարութեանց եւ բոլորհայ ճաշարանները

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՅԱՐԴԳՈՂԻ գրական երեկոն, վաղը Հինգշաբթի, ժամը 9ին, Ֆլօրիա: Օր. Նուարդ Գալփաքեան կը ներկայացնէ *Շոփէնի կեանքն ու արուեստը:* Օրիորդը պիտի նուագէ նաեւ դաշնակի վրայ: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Ջ. Ե. Ը. միութեան փարիզի ընդհ. ժողովը այսօր Ջորեքշաբթի իրիկուն Ֆլօրիա ճաշարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՓԱՐԻԶԻ Հայ բժշկ. միութեան հաւաքոյթը 21 դեկտ. Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Սոսիէթէ Սավանթի մէջ սալ E: ֆօքթ. Պրքթել պիտի դասախօսէ Le Pneumothorax artificielի մասին, որով կը դարմանուին թոքախտաւորները:

«ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

«Հանդէս Ամսօրեայ»ի հայագիտական գործունէութեան քառամսեայ տարեդարձին առթիւ խմբագրութիւնս լոյս պիտի ընծայէ բանասիրական բացառիկ թիւ մը հայմեբոպական մասնագէտ Հայագէտներու գործակցութեամբ: Անհամբերութեամբ կը սպասուի հանդիսաւոր այս թիւը անգամ մըն ալ պիտի շեշտէ թէ «Հանդէս Ամսօրեայ» ի սէր հայրենի բանասիրութեան ինչպիսի՛ դժուարութիւններու դէմ կ'ուզէ մաքառիլ, տարուած այն գիտակցութենէն թէ «գերի ազգերու յարութիւնը մտաւոր շարժումով է որ կը պատրաստուի, բանասիրական շարժումով, անցեալի հետազօտութեամբ»: Պրոֆ. Meilleth արձակած գեղեցիկ այս վճիռը հայ իրականութեան մէջ կը մնայ դեռ դժբախտաբար ձայն բարբառոյ յանապատի: Մեզի կը թուի թէ «*Հանդէս Ամսօրեայ*»ի քառամսեակի տօնին հաժար որոշուած օրը (22 դեկտ.) լաւագոյն պատեհութիւնը պիտի ընծայէ մեզի՝ հայագէտ ուսուցչապետին արտայայտած միտքը ծանօթացնելու հայ հասարակութեան, մասնաւորապէս մամուլի միջոցով:

Իրաւունք ունինք կարծելու թէ ամէն Հայու պարտքն է պարզապէս հայ քաղաքակրթութեան տարածման գործին համար «*Հանդէս Ամսօրեայ*»ի շռայլած բարոյական ու նիւթական ջանքերուն հաւակրիչ ու սիրաջոժար սատարել անոր զարգացման ու բարգաւաճման՝ բաժանորդագրութիւններով ու «*Հանդէս Ամսօրեայ*»ի գրամագլխին կազմութեան համար համակրանքի փոքրիկ նուէրներով: փոքրիկ այս նուէրներով է որ պիտի կազմենք մեծ ոյժ մը՝ ազդեւրներէն մին ըլլալու զարմանալի ա՛յն զարգացումներուն, որոնք պիտի ներկայացնեն օր մը մեր յարութիւնը, մեր ազատագրումը:

Խմբ. «ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»ի հասցէ՝ Rédaction «Handes Amsorya», Vienne. VII., Mechitharistengasse 4.

ՕՐ. ԲԱԲԱՅԵԱՆի ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ուրբաթ 16 դեկտ. ժամը 21ին Salle Comoedia, 51 Rue St. Georges: կը մասնակցին յայտնի երգահաններ եւ արուեստագէտներ, ինչպէս նաեւ իր երգ. խումբը: Մուտք՝ 30, 20, 12 եւ 8 ֆրանք: Տոմսերը կարելի է ստանալ Durandէն, 4 Place Madeleine եւ սրահէն:

ՅԱՐԴԳՈՂԻ Վ. ԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նկատելով որ հետաւոր երկիրներէ դեռ չեն հասած «ցարդգող»ի ծախուած կամ չծախուած տոմսակներուն հաշիւը, վարչութիւնս «ցարդգող»ի վիճակահանութեան կատարումը յետաձգած է մինչեւ Զատիկ: Այդ կիրակի օրը անպայման տեղի կ'ունենայ: Ուրեմն կը հրաւիրենք մեր հաժակիրները սպառել մնացեալ տոմսակներն ալ եւ հաշիւը չուշացնել:

Կնիք

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Եալովա-Օրթագիւղի Համբարձում Ալանեան: Իմացնել՝ իր եղբօրորդւոյն Հայրապետ Ալանեանի, Platcia Anaktora, Café Averof, Larissa, Grèce:

— Կը փնտռուին Կեսարիացի Տիկին Փրյանթի Ամատանեան, ծնեալ Էրքիլէթլեան, քոյրը Կիւլիւզար Էրքիլէթլեան եւ փեսան Յարութիւն Տէօվլէթեան, որոնք երեք տարի առաջ գորգի գործին համար Յունաստանէն Մարսէյլ եկած էին եւ հիմա Թրանսա ըլլալ կը կարծուին: Իմացնել՝ Sarkis Erkiletlian, c/o Mr. A. Baltaian, Larnaca, Cyprus,

— Կը փնտռուի Կէվէի շրջանէն Յարութիւն Պարոնեանը, կինը՝ Աթթքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին: Իմացնել՝ վաճրամ ձէվայիրլեանին, 4 Rue du Turin Arnouvilles-les Gonnesse (S.etO).

Կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել:

ԳՐԱՏՈՒՒՆ "ՀՈՐԻԶՈՆ,,

18, Rue Beauvau, Hôtel du Sud ՄԱՐՍԷՅԼ

Կը վաճառենք հայերէն ամէն տեսակ գրական եւ դպրոցական գիրքեր: Ունինք նաեւ ընծերցանութեան համար վարձու գիրքեր:

Լոյս տեսաւ Ս. ԱՐՄԷՆի

"ՄՕՐԸ ԱՆԷԾՔԸ,,

Գին 2 ֆր., Ապառաւհման 3 ֆր.

Մօտ օրէն հրապարակ կ'ելլէ նոյն հեղինակին

«ՄԱՀԱՑՈՒ ՀԱՄԲՈՅՐԸ»

Շեռաքրքրաշարժ վիպակը

Շատած են Ս. փրկչեան օրացոյցները:

Գիմեցէք ուղղակի մեր հասցէին:

ԳՏՆՈՒԱԾ

երեւանէն «ցաւաց»ի միջոցաւ փնտռուած Տարօն քուրտեանի հասցէնէ՝ 60 Rue Rabelais, Lyon, France.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՃՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ
29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ Աբեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ
ԵՒ ՁԷՔՈՎ Շամդ, մաքուր եւ խնայողական
ԱՄԷՆ ՕՐ Իշկէմպէի ապուր, տէօնէր քէպապ
ՈՒՆԻՆՔ Մածունով փիտէլի թանտրը քէպապ,

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ

ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԸՐ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՆՈՒԱԾՔՆ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)

Ֆ. անասցի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՏՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասին գէտը կ'ընդունի Գ.շ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

ՔՍԱՆ ՓՐԱՆՔՈՎ
եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նոր լիազօրութիւնները, անցագրի, գործ ստանալու թիւնները գիմեցէք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS
45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro: St. Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ՎԵՐՋԱՊԷ՛Ս
ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԸ
ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ
ԲՐՈՆԻ ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ
ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ ՄԻՇՏԱԳ

Քրքջալիր զաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈՒՆՐԸ, ԲՈՒՆՐԸ, ԲՈՒՆՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St-Mandé (Seine)

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանուշի փոխարէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ՓԼԱՔՆԵՐՈՒ ՁՈՒԼ ՄԹԵՐՔ
ՅԱՆԿԸ ՉՐԻ Է
Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ Գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ գաւերու և ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, Մ.ՎԱՃԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me. Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

ԵԹԷ կը փափաքիք կալուած, վիլլա, խանութ եւայլն գնել, դիմեցէք վստահութեամբ ևառնց վարանելու
Պ. D. SEGONDի
8 Rue de Lille, Marseille
Գիմողները կ'ընդունուին մեծ հաճոյակատարութեամբ եւ իրենց գործերը կը կատարուին լաւագոյն եւ ձեռնտու պայմաններով:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԿԸ ՆՈՐՈԳԵՄ ԵՒ ԿԸ ԽՈՐՀԻ
գետեղեմ T. S. F.ի ամէն տեսակ գործիքներ, կը կատարեմ ձեւափոխութիւններ (Transformation). Դիմել վկայուած մասնագէտ
Կ. Դ. ԱՐԱՊԵԱՆի
9 Passage Lauzin, Paris XIX
Մէթրօ՝ Belleville

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Է. ՍԹԷՓԻՔԻ
106 Kléber, Շուռ. Passy 72-56
կը կատարէ ֆրանսա եւ ՅունաստանՅան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.
AFFIDAVITի (Աֆֆիտավիթ) գիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱԿԱՄԱՆ
13 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ԻՐ

Ստեռլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի)	100 Mark	123
Թրքական ոսկի	Ք. L. Trq.	110
Թրք. ոսկի	» »	110
Մէճիտիէ	Médjidie	18
Լէվա 100 հատ	Léva	19
Տրախմի	» Drachme	1.15
Լիր	» Lire	98
Պելճ. ֆրանք	» Belga	348
Ջուէից.	» Frc. Suisse	19
Լէյ 100 հատ	Ley	1027
Ֆիորին	(Florin)	

ԱՐԺԵԹԱԻՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնտէ	I Cr. Fonc. Eg.	3410
»	II »	2510
»	III »	1660
Ռումելի երկաթգ.	Lots turcs	105

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՒԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ալ.	10 ալ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

15 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 519

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՆՉ ԱՐԻՒՆԸ ԿԸ ՀՈՍԻ

Մինչ Քիւրտերը կը կոուին եւ կոուելու նոր ձեւեր կը մտածեն, Թուրքերը ձեռնարկեր են Արեւելեան Նահանգները բարեկարգելու :

Գէթ այսպէս կը պատմեն Թուրք Թերթերը, շռնդալից մանրամասնութիւններ հաղորդելով:

Արդէն իսկ նշանակուած է մարզպան մը (ընդհ. քննիչ կամ բարձր գոմիսար), որ արտակարգ իրաւունքներ պիտի վայելէ, կոտ ել - թափելու լիազօրութեամբ:

Այս ալ նորութիւն մը չէ, Թուրքիոյ համար:

Միայն վերջին պատմութիւնը յիշելով, 1895—1896էն կը սկսի, հոչակաւոր Շաքիր փաշայի առաքելութեամբ: Իսկ իթթիհատական սահմանադրութեան օրով, Էրզրումի կուսակալ Թահսին պէյն էր որ այդպիսի պաշտօնի մը կոչուեցաւ, երեք նահանգներու համար:

Ամէն անգամ որ խոշոր դէպքեր կը պատահին Արեւելեան Նահանգներուն մէջ, — կոտորած, բմբոստութիւն, տեղահանութիւն, Թրքական իշխանութիւնը կը ձեռնարկէ... բարեկարգութեան: Ուրիշ խօսքով, մեացածն ալ ոչնչացնելու եւ իր խախտած տիրապետութիւնը վերահաստատելու:

Նոր մարզպանին առաջին գործը պիտի ըլլայ, անշուշտ, Թուրքեր տեղաւորել կոտորուած կամ ցիրուցան ջլուած Քիւրտերուն տեղ, քանի որ Հայերէն հետք չէ մեացած արդէն:

Այս կերպով, պիտի փորձեն մեծամասնութիւն ստեղծել և քրտական հնոցին մէջ հալեցնել ողջ մեացած Քիւրտերը:

Գաղտնի ծրագիր մը չէ այս: Թերթերը ամէն օր կը խօսին Թրքական ներգաղթի ծրագիրներու մասին. իսկ իշխանութիւնը անընդհատ որոշումներ կուտայ:

Երկրորդ գործը պիտի ըլլայ հետեւիլ «կրթութիւնը օրորոցէն կը սկսի» առածին, եւ Թրքացնել քիւրտ նոր սերունդը:

Արդէն իսկ որոշուած է 250 Թուրք ուսուցիչներ դրկել դէպի արեւելք: Տեսակ մը պարտադիր զինուորութիւն:

Ու վերջապէս, իբրեւ «արդիական» պետութիւն, էնկիւրի պիտի ջանայ, իր մարզպանին ձեռքով, ոչնչացնել քիւրտ ցեղապետները, շէյխերն ու աւատապետները:

Երէկ, այս մարդիկը Թանկագին գէնքեր էին, հայ ժողովուրդը կեղեքելու եւ կոտորելու համար: Լման քառասուն տարի աղի արցունք Թափեց մեր նահատակ ժողովուրդը, «բարենորոգում» պահանջելով և մատնանշելով այս չարիքները, բայց միայն ինք լսեց: Իսկ հիմա Քիւրտերու ազատագրական պայքարին կամ գոնէ ազգային զգացումի արտայայտիչները կը համարուին անոնք — ինչպէս մեր կղերականները — եւ պէտք է գլխատուին:

Պիտի յաջողի՞ բոնի Թրքացման այս նոր քաղաքականութիւնը :

Էնկիւրի շատ յուսալից է: Եւ, իրեւ ապացոյց, կը յիշէ պաշարման վիճակի վերացումը:

Բայց, ներքին գործավար Շիւքրի Գայա պէյ, որ այս աւետիսը կրնար Ազգ. Մեծ ժողովին մէջ, միեւնոյն ատեն կը ծանուցանէր Թէ՝ «այդ շրջանի շրջուն եւ հաստատուն ոստիկան զինուորներու Թիւին վրայ նոյնչափ մըն ալ աւելցուցինք եւ սահմանապուխներու ուժը կրկնապատկեցինք»:

Այնպէս որ, գործավարը գիտակցաբար սուտ կը խօսի, երբ կը յայտարարէ Թէ «այդ վայրերու այսօրուան ապստամբութիւնը այծի եւ ոչխարի գողութեան վերածուեցաւ»:

Եթէ հարիւրին յիսուն իսկ գեղչուին քրտական աղբիւրէ հաղորդուած լուրերը, վերջին կռիւներու արդիւնքի մասին, նորէն բաւական բան կը մնայ, էնկիւրիի լաւատեսութիւնը հերքելու համար:

Բացայայտ է որ Թրքական կարեւոր զօրամաս մը ջախջախուեր է, գէնքի եւ ռազմանիւթի Թանկագին աւար մը ձգելով Քիւրտերուն ձեռքը:

Միւս կողմէ, Թուրքերը չեն կրնար հերքել Թէ՝ քրտական ուժեր կը տիրապետեն Արարատի շրջանին մէջ, բռնելով ռազմական կարեւոր կէտեր՝ դէպի Վասպուրական, Տարօն եւ Կարին: Ցետոյ, փաստ է որ բուն կռուողներէն գատ, կարգ մը ցեղեր ալ ապստամբական վիճակի մէջ են, կամ առնուազն խլրտելու տրամադիր:

Ի հարկէ միամտութիւն պիտի ըլլար պնդել Թէ քրտական գօրաբանակներ կան, Թուրքերուն դէմ ճակատելու համար:

Այդպիսի կազմակերպութիւն մը ոչ կարելի է, ոչ ալ գործնական: Քրտական ազատագրութեան վարիչները բաւական բան սորված են Շէյխ Սայիտի տարերային շարժման փորձէն:

Ուրեմն, Թուրքերը ոչ Թէ բարեկարգութեան մասին կը մտածեն, այլ արհեստական միջոցներ կը փորձեն, քրտական զանգուածները ահաբեկելու եւ նոր ու ընդհանուր ապստամբութիւն մը վիժեցնելու համար:

Անոնք բարեկարգութիւն կը խազան, մինչ արիւնը կը հոսի հայկական բարձրաւանդակին վրայ:

Այս կացութեան առջեւ, կովկասի ո՞ր խելացի Թուրքն է որ պիտի երթայ Մուշ կամ Վան հաստատուիլ, երբ տեղացին անգամ խոյս կուտայ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՎԵՐՋ ԽԱՂԵՐ

Պոլսոյ «Ազդարար»ը պարզելով եւրոպայի Թեմական կազմակերպութեան դէմ սարքուած խաղերը, կը գրէ (8 Դեկտ.).

— «Այն օրէն ասդին ամիսներ անցան, բայց կարելի չեղաւ հասկընել Փարիզի աղանեռուն Թէ ֆրանսահայ գաղութը այլ եւս հինը չէ, Թիւով Թէ պահանջներով, եւ Թէ բանկալի մէջ մամ ձախելէն դուրս ալ կան ազգասիրական գործեր: Անոնք անխախտ մնացին իրենց աթոռներուն եւ յաւակնութիւններուն վրայ, եւ ամէն խոչընդոտ յարուցին Թեմական կազմակերպութեան դէմ: Ի դուր ժողովուրդէն ընտրուած պատգամաւորներու ժողովը գործակցութեան հրաւէր ուղղեց, նոյն իսկ ազատչեց եւ պէտք եղածէն աւելի դիմումներ ըրաւ: Փարիզի եկեղեցիին «ազդ»ը մնաց անհաշտ, ու միայն աղօթելու եւ մամ վառելու իրաւունք շնորհեց եկուորներուն: Անոնց հո՞գը Թէ հարիւրաւոր մանուկներ կը մնային անուսում, եւ ենթակայ այլասերման: Կամ 40,000ի մօտ հայութիւն մը Թողուած էր իր բախտին, ցիրուցան եւ անզուլա:*

«Այս բոլորին վրայ եկաւ աւելցնելու նաեւ փիլոնամարտը, իր զզուելի գէնքերով: Տարուած դիրքի նկատումներէ, եւ օգտուելով կաթ. Պատուիրակին Թուլութենէն, Փարիզի հովիւն ալ անցաւ ամիրաներուն դասը, եւ իր կարգին իւղ ցանեց կրակին վրայ: Մանչէսթըրի առաջնորդին միջամտութիւնն ալ ուրիշ պատմութիւն:

«Ու ստեղծուեցաւ կատարեալ անել մը: Ճարահատ, Պալաքեան եպսկ. հրաժարական դրկեց Էջմիածին, միեւնոյն ատեն ցաւերը պարզելով եւ գարման խնդրելով: Գերագոյն Խորհուրդը սակայն, փոխանակ շիտակ ընթացք բռնելու եւ ուժ տալու իր փոխանորդին, ընդհակառակն ամիրաներուն կողմը բռնեց, տարօրինակ եւ անզօրակրելի հրահանգներ տալով:

«Բայց այս բոլոր դարձդարձիկ ու խորհրդաւոր անցքերուն մէջ, էականը եւրոպահայ Թեմին կազմակերպութեան հարցն է: կաթ. պատուիրակը Թեթեւ շարժեցաւ ու ինկաւ. խնդիր է Թէ անոր յաջորդը,— ով ալ ըլլայ— պիտի կարենա՞յ խօսք հասկընել Փարիզի անհաղորդ խմբակին, որ իրմէ դուրս ազգ չի ճանչնար, եւ եկեղեցին անգամ մեծաշուրթի վերածելու ելած է: Եթէ Պալաքեան եպիսկոպոսին անձն էր քար գաթոլիկութեան, ուրեմն ալ եւս հարթուած է ճամբան եւ պատճառ չկայ շարունակելու հին ընթացքը: Ոչ, եթէ հովիւի փոփոխութենէն յետոյ այ նոյն քաոսը պիտի յարատեւէ, այն ատեն ֆրանսահայ գաղութին կը մնայ գլխուն ճարը նայիլ, սեփական ուժերով եւ առանց փիլոնի շուքին, կամ պարզ տէրտէրներու միջոցաւ:»

«ՊԷՏՔ Է ՍՊԱՆՆԵԼ ՎԷՆԻԶԷԼՈՍԸ»

Աթէնքի արքայական Աթինայիքի Թերթը հրապարակաւ հրաւէր կը կարդայ սպաննել Վէնիզելոսը (2 Դեկտ.).

— «Կասկած չկայ որ, ցորչափ կ'ապրի չարագործ ծերուկը, Յունաստան չպիտի կրնայ վերադառնալ իր անզորրութիւնը: Միւս կողմէ, անոր անբարոյական գործակալները եւ հետեւորդները, ամէն շահ ունին գործակցելու անոր հետ, որպէսզի կարենան գողնալ եւ առաջուան պէս աւազակութիւններ ընել երկրին մէջ:

«Հետեւաբար, Վէնիզելոսի ոչնչացումը արտակարգօրէն սիրողական խնդիր մըն է:

«Ամէն անանձ որ, ծնած են ու կ'ապրին Յունաստանի մէջ, կ'ուզեն որ այս երկիրը պարի եղբայրական կապերով, անդորրութեան մէջ: Բայց, ասոր համար ալ պարտաւոր են խորհիլ Թէ, ինչպէ՞ս կարելի է ոտքի տակ առնել այս անարիւս եւ գոհիկ մարդերը:

«Այս չարագործին քաղաքական ասպարէզի մէջ վերերեւումը, կորնչցնել կուտայ մեզի ամէն յոյս, Թէ այս երկիրը երբ եւ իցէ կրնայ խաղաղիլ:

«Անոր չարժումները, անոր խօսքերը, անոր գործերը մէկ բանի միայն կը ձգտին.— վերատեղծել ներքին պատակտումները Յունաստանի մէջ:

«Ժամէ ժամ եւ վայրկեանէ վայրկեան ներքին այս պատակտումը պիտի պայթի: Բացի այն պարագայէն, երբ բազմաթիւ մարդիկ կ'որոշեն հրապարակ բերել յանդուգն Յոյն մը, որ զայն սպաննէ: Այդ Յոյնին անունը ոսկեայ գիրերով պիտի արձանագրուի պատմութեան մէջ եւ ան պիտի նկատուի Յունաստանի եւ յոյն ժողովուրդի փրկիչը...»:

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԹԵՐԹ ՄԸ ԽԱՓԱՆՈՒՄԱՆ

Ներքին նախարարութեան մէկ գեկոյցը կ'ըսէ.—

Նախարարական խորհուրդին որոշումով խափանուեցաւ Փարիզ հրատարակուող իտալերէն հակաֆաշիստ Թերթ մը՝ Քոմբիէնէ աէյլի Իթալիանին, որ քանիցս հրաւիրուած էր խոհրդակցել ներքին նախարարին 1926 Հոկտ. 5ի շրջաբերականին տրամադրութիւնները՝ իմաստին ֆրանսացնակ օտարականներու պարտականութեանց եւ սակայն բնաւ նկատի չէր առած կատարուած խիստ ազդարարութիւնները:

Թերթին անօրէնը Պորէլլի անցեալ Հոկտ. 29ին խոստացած էր որ համբագիրները ֆրանսական վեհանձն հիւրասիրութեան դէմ չպիտի գործեն: Այս խոստումը չէ գործադրուած եւ Թերթը իր Դեկտ. 11ի Թիւին մէջ դրած էր հետեւեալ վերտառութիւնը.

«Oportet unus moriatur homo pro domo».

(Անհրաժեշտ է որ մարդ մը մեռնի, որպէս զի հայրենիքը փրկուի):

Այս յայտարարութիւնը իսկապէս հրաւէր մըն էր մարդասպանութեան (այսինքն Մուսոլինին սպաննելու):

ՎԱԽԵՐ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ՄԱՍԻՆ

Ատենէ մը ի վեր Լինտպէրկ ծրագրած էր երթալ Մէքսիկայի մայրաքաղաքը, որուն ժողովուրդը կը պատրաստուէր Փարիզցիներու հաւասար ընդունելութիւն կատարել Ատլանտեանի երիտասարդ հերոսին: Օդին անյապաղ վիճակը պատճառ եղաւ, որ Լինտպէրկ յետաձգէ իր ճամբորդութիւնը: Մակայն առջի օր յանկարծ որոշեց ճամբայ ելլել՝ իր սիրական «Սփիրիթ ավ Սէյնթ-Լուիզ»ով: Անձրեւին պատճառով գետինը տղմուտ էր եւ օդանաւը դժուարութեամբ օդ բարձրացաւ: Երեքշաբթի ժամը 12.29ին Պոլչինկ Փիլտի կայանէն (Ուաշինկթընի մօտ): Եօթը օդանաւեր ողջերթի համար ընկերակցեցան իրեն մինչեւ Ռիչմոնտ (Վիրճինիա նահանգ):

Լինտպէրկ ծրագրած էր Ուաշինկթընէն Մէքսիկօ 2200 մղոն ճամբան կտրել 26 ժամէն:

Օդանաւը Պրիսթօլ կը սպասուէր նոյն օրը ժամը 3—4, բայց չէ հասած: Կը վախցուի որ Թէնեսիի լեռներուն մէջ ինկած կամ վար իջած է:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԱՌԱՋԻՆԸ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՆԱՆՍԷՆԻ ԿՈՉԻՆ

Առջի օր գրեցինք Թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը Հոկտ. 30ին միայն կրցած է Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց դրկել այն նոր կոչը, որով յիշեալ պետութիւնները կրկին եւ վերջին անգամ կը հրաւիրուին նիւթապէս օժանդակել՝ Նանսէնի ծանօթ ծրագիրը իրականացնելու համար: Կոչին միացուած են նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովին եւ Խորհուրդին Սեպտեմբերի նստաշրջանին մէջ այս խնդրին առթիւ կատարուած վիճաբանութիւններն ու տրուած որոշումները:

«Թայմզ»ի Թղթակիցը կը հաղորդէ որ կոչին առաջին պատասխանողը եղած է Ռուսաստան, որ այս նպատակին համար Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ 1000 անգլիական ոսկի:

Սուրիան Իտալիոյ տալու խնդիրը

Լոնտոնէն Դեկտ. 13 Թիւով կը հեռագրեն Շիքակօ Թրիպիւնի.— Հոս հասած գաղտնի տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանքեւիտալական յարաբերութեանց վիճակը զարձեալ փոխուած է: Մինչ նախապէս կը կարծուէր Թէ Պրիան տրամադիր է համաձայնելու Սուրիան Իտալիոյ ձգելու իտալական առաջարկին, փոխարէնն Եւկիօսլաւներու հաւասար իրաւունքներ ստանալով Ալպանիոյ մէջ, այժմ կ'ըսուի Թէ վարչապետ Փուանքարէ չուզեր ընթացք տալ այս կէս - խոստումին, առարկելով որ Ֆրանսայի արժանապատուութեան չի վայելեր ուրիշի մը տալ երկիր մը, որ այնքան ատեն ֆրանսական հոգատարութեան տակ եղած է:

Ասկէ զատ, կ'ըսուի Թէ Սուրիացիները եթէ չեն սիրեր Ֆրանսացիները, շատ աւելի քիչ պիտի սիրեն Իտալացիները: Ուրիշ առարկութիւն մը. ատով Ֆրանսայի հմայքը պիտի պզտիկնայ Թուրքերուն աչքին, որոնք Ֆրանսայի գլխաւոր պարտականներն են. յետոյ Իտալացիներուն Սուրիոյ մէջ ներկայութիւնը գրգիռ մը պիտի ըլլայ Թուրքեւիտալական կռիւներու, որոնց միջամուխ կրնան ըլլալ նաեւ ուրիշ եւրոպական պետութիւնները:

Մնաց որ իտալեւֆրանսական համաձայնութիւն մը շատ հաւանական է ներկայիս, որովհետեւ Մուսոլինի կը վախնայ Ֆրանքեւբերման համաձայնութենէ մը, որուն կրնայ մասնակցիլ նաեւ Անգլիա, միանգամընդմիշտ Իտալիոյ առջեւ փակելով Միջերկրականի տիրապետութիւնը:

Դարձեալ Մուխթար պէյի խնդիրը

Թուրք Թերթերը տակաւին կը շարունակեն զբաղիլ Ուաշինկթընի Թուրք դեսպան Մուխթար պէյի դէմ Հայաստանի ընկալութեան դիմերիկեան կոմիտէին կողմէ կատարուած բողոքի խնդրով: Պիսապաշտոն «ՄիլլիյէԹ»ի մէջ մարտինի երեսփոխան Եագուպ Գասրի պէյ կը գրէ.—

«...Զենք գիտեր անակնկալներու երկրին՝ Ամերիկայի մէջ ի՞նչպէս կը դիմաւորեն դեսպան մը, կամ ի՞նչ միջոցներ ձեռք կ'առնեն անոր հանգստութեան համար: Բայց տարրական ողջմտութեան պահանջն է քիչ մը կարգապահութիւն հաստատել, երբ Թուրք դեսպանը առաջին անգամ կ'ընդունուի երկրի մը մէջ որ Թատար հանդիսացած է հայկական բարեկամութեան եւ հակաթուրք շարժումներու: Ամերիկեան ոստիկաններու հաստ ճականները արդեօք սահմանուած են միայն չջնելու քանի մը գինուվերո՞ւ վրայ, կէս գիշերին: Այդ ոստիկանութեան պարտականութիւնը չէ՞ արգիլել ուրիշ ազգի մը արժանապատուութեան դէմ ուղղուած ցոյցերը, եւ կամ օտար հիւրի մը անձեռնմխելիութիւնը պաշտպանել փողոցային յարձակումներու դէմ:

«Ամէնէ Մուխթար պէյ — ձերբրտ միջադէպին մէջ մեղացաւ պատճառող կէտը՝ ընդդիմադիր մամուլին յարձակումը չէ: Թուրքիա գիտէ Թէ խօսքի ազատութիւնը ինչ ըսել է ազատ երկրի մը մէջ, եւ մինչեւ ո՞ւր կրնայ երթալ: Բայց, ամէնէն Թեթեւ բացատրութեամբ, ցաւալի է ամերիկեան ոստիկանութեան ներողամտութիւնը այնպիսի տարրի մը հանդէպ, որ աշխարհի ամէնէն կոպտ ճանչցուած է իբրեւ խաղաղութեան եւ անդորրութեան միակ թշնամի (?): Մանաւանդ որ այդ ոստիկանութիւնը աշխարհի ամէնէն լաւ կազմակերպուածը եւ խիստն է».

կեանքն Սեբաստիոյ մէջ

Սեբաստիոյ կուսակալ Շիւքրի պէյ, որ արձակուրդով Պոլիս եկած է, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է այդ նահանգի կացութեան մասին.

Անզորրութիւնը կատարեալ է, եւ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ: Նոր երկաթուղիներու շինութիւնը առաջ կը տարուի: Կեսարիա—Թերխալ մասը պելճիքացիներուն կողմէ կը շինուի:

Առեւտուրը դժբախտաբար կայուն է: Ամենամեծ պատճառն ալ դրամի չդոյութիւնն է: Փոխադրութեան միջոցներ չկան, եւ ասոր համար դուրսէն դրամ չի գար Սեբաստիա: Երբ երկաթուղին մեր քաղաքը հասնի, արտածումը պիտի աւելնայ, եւ դրամ պիտի ներածուի:

Սեբաստիոյ կիները դեռ «չարշաֆ» կը կրեն: Մէկուկէս ոս-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ

ՊԱՅՔԱՐ ՆԱԽԿԻՆ ՋԻՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Ա.

Նախորդ յօդուածս կը վերջացնէի նախատեսելով նոր անակնկալներ Պալքանեան մարզին մէջ։ Երկու օր վերջ կը վաւերացուէր իտալեւալպանական դաշնագիրը, իբրեւ պատասխան Ֆրանքեւսերպ դաշնակցութեան։ Սերպ թերթ մը գրած ըլլալով որ Ֆրանքեւսերպ խմբակցութիւնը աւելի ուժեղ է իտալեւալպանական խմբակցութենէն՝ իտալ. թերթ մը կ'առաջարկէ նոր համաձայնութիւն մը կնքել ուրիշ պետութեան մը հետ, հաւասարակշռութիւնը պահելու համար։

Իտալական մամուլը կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ կը վհատի Ֆրանսան, երբ Գերմանիա դինաթափ է։ Ինչո՞ւ Ֆրանսան ռազմանիւթ կը հաւաքագրէ Լուկոսլաւիոյ, որ խաղաղութիւն կը քարոզէ։

Օրուան դէպքերը մակերեսն են քաղաքական վիճակի մը որ տարիներ տեւած է եւ ցեղային ապգայնութիւնը փոխած առելութեան։ Իտալական ազատագրութեան օրերու եղբայրակից ու դիւակիցը դարձած է ախոյեան։ «Որ կողմ որ դառնանք մեր իրաւունքները արժեցնելու համար, կը գրէ իտալական Հանդէս մը, մեր առջեւ կը գտնենք Ֆրանսա. քաղաքականութիւնը»։ Բայց ձգտումի պահուն լաւատեսութեան ճառագայթ մը կը ժպտի մթնած մթնոլորտին մէջ։ Կը յուսացուի որ բարեկամաբար կարգադրուին բազմաթիւ առկախ խնդիրներ։

1.— Թանձրի հարցը, 2.— Լիպիայի սահմաններուն որոշումը, 3.— Միջերկրականի հաւասարակշռութիւնը, 4.— Թունուզի իտալացիներուն քաղաքային վիճակը, 5.— Շոգատարութիւններու վերաքննութիւնը։

Տասնեակ տարիէ ի վեր սեզանի վրայ է Թանձրի հարցը։ Իտալիա կը պահանջէ իր տեղն ունենալ Թանձրի վարչութեան մէջ։ Միջերկրականեան պետութիւն՝ չի կրնար թողուլ որ ուրիշներուն ձեռքը մնայ գրան բանալին, որէն ճիպրալթար գրաւած հիւսիսային ափին վրայ, Թանձրն ալ հարաւային կողմէ յանձնել օտարին՝ ինքզինքը բանտարկել ըսել է։

Ֆրանսա կը մերժէ Իտալիոյ պահանջը յունուն 1912ի համաձայնութեան, որով Իտալիա պիտի չհետաքրքրուէր արեւմտեան Միջերկրականով։ Ֆրանսա կ'ընդդիմանայ միջազգայնացնելու Մարոքի նաւահանգիստը, թափանցիմանի խարիսխը, օր մը ամբողջին իւրացնելու համար։ Թանձէր այն դիրքն ունի Մարոքի համար, ինչ դիրք որ ունի Խքէնտէրուն Սուրիոյ համար։

1918 Նոյ. 15ին, Թանձէրի Ֆրանսական գաղութը յուշագիրով մը Ֆրանսական կառավարութեան միջամտութիւնը կը խնդրէր իրաւակարգ մը հաստատելու եւ շահերը պաշտպանելու համար։ 1919 Փետր. 25ին Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը խաղաղութեան ժողովէն պահանջեց Մարոքի քաղաքը։ Ժողովը յետաձգեց որոշումը։ Վերջապէս 1923ին համաձայնեցան Անգլիա, Ֆրանսա եւ Սպանիա։ Իտալիա եւ Ամերիկա մերժեցին համաձայնիլ։ Խնդիրը մնաց առկախ։ Ահա Իտալիա վճռական քայլով մը նաւային գոյց մը կատարեց, ֆաշիստ յաղթանակի տարեգարձին նաւաբաժին մը ղրկելով Թանձէրի ջուրերը։

* * *

Տրիպոլիսի սահմանները 30 տարիներու ընթացքին բանակցութիւններու առարկայ եղած են եւ տակաւին գծուած չէին։ 1890 Օգոստ. 5ին Ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութիւնները իրենց ափրիկեան կալուածներու սահմաններու մասին յայտարարութիւններ ըրին։ Լոնտոնի եւ Փարիզի թուրք դեսպանները բողոքեցին առանց դէմ. Ֆրանսա եւ Անգլիա յայտնեցին որ Լիպիայի հարաւային սահմաններուն վրայ Սուլթանին իրաւունքները պիտի յարգուէին։ Դէն պատմութիւնը կրկնուեցաւ 1898 Յունիս 14ին Սակայն Ֆրանսա հակառակ խոստումին՝ գրաւեց Քանիմ եւ Ուատան՝ ամբողջովին, պաշտպանութեան տակ առաւ Պորքու, Թիպէսթի, Էրտի։ 1915ի Լոնտոնի դաշնագրին 13րդ յօդուածին համաձայն, Ֆրանսա կը խոստանար Իտալիոյ թողուլ այդ կողմերը։ Այդ պայմանը ամբողջովին չգործադրուեցաւ, որովհետեւ Ֆրանսա գրաւական ուզեց այդ կողմերը ապահովութիւն հաստատելու եւ Սահարայի կարաւանները պաշտպանելու համար, Իտալիոյ մէջ հակառակ հոսանք մը կար սահմանները ընդլայնելու։ Խնդիրը մնաց առկախ։ Օրուան կառավարութիւնը կ'ուզէ զայն լուծել։

1923 Յուլիսին, իտալական կառավարութիւնը դանուցագրով մը Ֆրանսական կառավարութեան կը հազորդէր. «12 Սեպտեմբեր 1919ի համաձայնութիւնը Լիպիայի մէկ քանի ոլասխաններու մասին՝ վերջնական չեն կրնար նկատուիլ, որովհետեւ չեն ամբողջացներ Լոնտոնի դաշնագրին 13րդ յօդուածին Իտալիոյ գաղթավայրեր տալու տրամադրութիւնները»։

* * *

Իտալիոյ երագներէն մէկն է Միջերկրականի տիրապետութիւնը։ Ճիուպէրդի հեղինակը գրեց «Իլ Փրիմաթօ» գիրքը, ուր կը քարոզէր իտալական գերակշռութիւնը Միջերկրականի եւ աշխարհի վրայ։ «Հիւսիսային Ափրիկէն Իտալիոյ կը պատկանի» կը գրէր վերածնութեան առաքեալը Մաձձինի 1838ին։ Երբ Ֆրանսա սկսաւ հաստատուիլ հոն, Իտալիա յուսախաբ եղաւ։ Հանճարեղ դիւանագէտը պիտի գրած էր 1866ին Մաձձինիի թէ Ֆրանսա եւ Իտալիա չեն կրնար համաձայնիլ արեւմտեան Միջերկրականի համար։ Նիւս պիքսիս զօրավարը օգտուելով Ֆրանսայի պարտութենէն՝ պահ մը մտադիր էր գրաւել Քոսիքան (1871)։

Սուգիլ Իտալիայի եւ Ֆրանսայի մրցակցութիւնը սկսաւ Թունուզի գրաւումով, որուն անհրաժեշտութիւնը նախատեսած էին կամպետտա եւ Ֆէռրի։ Պիզմարք թողուց որ Ֆրանսա գրաւէ Թունուզը, որպէսզի խզուի Խրիմեան Դաշնակցութիւնը։ Իտալիա գրաւելով Թունուզը, մանաւանդ «Իզերիան, Միջերկրականը պիտի բաժնէր երկու մասերու։ Անգլիա ուզեց որ Ֆրանսայի ձեռքը մնայ, պայմանաւ որ գինուորական նաւահանգիստ մը չըլլայ։

ՀԵՏՈՒԻՄ

ՏԱՐԻՆ ԿԸ ԼՐԱՆԱՅ

ՄԻ ՄՈՒՆԱՐ ՓԱԿԵԼ

ՀԱՇԻԻԴ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

ԾԱԽՔԵՐՈՒՆ 100ԻՆ 40Ը ԲԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

Թանի Պոլսոյ Թղթակիցը կը գրէ.—

Ո՛չ ոքի համար գաղտնիք է թէ փաշիշահներու օրով թուրքիոյ ելեւմուտքը երբեք կարգի ու կանոնաւորութեան տիպար մը չէ եղած։ Ընդհակառակն, կայսրութեան վերջին սուլթաններուն օրով հանրային գրամները քանիցս կողոպտուեցան։ Պատահեցաւ նոյնիսկ որ սուլթանները ծախսեցին ոչ միայն ներկայ, այլ ապագայ հասոյթները։ Այն աստիճան որ 1876ին օսմ. կայսրութիւնը անանկացաւ եւ ստեղծուեցաւ Հանրային Պարտքը, այսինքն մանաւանդ վարչութիւն մը, զոր կը դեկավարէին օտարականներ եւ որ սահմանուած էր ապահովելու արտաքին փոխառութեանց վճարումը։ Սակայն եւ այնպէս Աբտիւլ Համիտի իշխանութեան ամբողջ տեւողութեան միայն մէկ անգամ մանրամասն ելմտացոյց հրատարակուեցաւ։ Այն ալ Եւրոպայի մեծ դրամատուներէն փոխառութիւն մը կնքելու առթիւ էր եւ հաշիւները նպաստաւոր կերպով ցոյց տրուած էին, մեծ մասամբ կեղծ թիւերով։ Իրականին մէջ, մինչեւ Երիտասարդ Թուրքերու յեղափոխութիւնը, վեհապետին քմահաճոյքը տեսակ մը դերազոյն օրէնք էր ամբողջ ելմտական մարզին մէջ։ Օսմանեան կայսրութեան առաջին կանոնաւոր ելմտացոյցը եղաւ 1909—1910 տարուան։ Այդ թուականին, ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ ստիպուեցաւ երեսփոխանական ժողովին երկարօրէն բացատրել այն բոլոր դժուարութիւնները, որոնց բախած էր ելմտացոյցի մը մանրամասն հաշիւները կազմելու ծառայելիք ամենապարզ տարրերը գտնելու համար։ Ցոյց տուաւ թէ չկային կանոնաւոր գրութիւններ, եւ ժանեւանդ կատարեալ վիճակագրութիւններ, ու գործնք յայտնելով եղրակացուց թէ ի՛նչպէս մեծ պետութիւն մը կրցած էր այսքան երկար տեղ կանգուն մնալ ելմտական այսպիսի պայմաններու մէջ։ Այն տեղ ժէօն-թիւրք վարչաձեւը փորձեց չարը արմատէն խլել՝ կազմակերպելով ելմտական անհրաժեշտ ծպտաարկութիւններ, ու պայքարելով մսխումներու դէմ։ Սակայն հին ունակութիւնները ա՛լքատ արժատ բռնած էին, որ այս բարի արամադրութիւնները միշտ փափաքուած արդիւնքը չտուին։ Իտալութիւրք պատերազմը, յետոյ Պալքանեան պատերազմը, ի վերջոյ համաշխարհային պատերազմը փոխեցին խնդրին էութիւնն իսկ, աստիճանաբար եւ վերջնապէս քայքայելով օսմ. կայսրութիւնը։

Անկախութեան պատերազմէն եւ Լօզանի դաշնագրէն վերջ, երկրին ելմտական գործերը անցան Ինկիւրիի վարիչներուն ձեռքը։ Այս վերջիններս ամենամեծ ժառանգութենէն առջեւ կը գտնուէին։ Տասներկու տարուան գրեթէ յաջորդական պատերազմները իրապէս ցամքեցուցած էին հասոյթի կարեւոր աղբիւրներ, պակսեցուցած՝ աշխատաւոր ձեռքերը, քանդած ամբողջ շրջաններ, մէկ բառով փճացուցած անհաշուելի հարստութիւններ։ Ասկէ զատ, ներքին եւ արտաքին պարտքեր ծանրօրէն կը ճնշէին երկրին վրայ։ Այսինքն թէ ամէն տեսակ դժուարութիւններ կը ցցուէին նոր պետութեան հաշիւները կազմակերպելու գործին առջեւ։ Հանրապետութիւնը սկիզբէն իսկ չանաց վերջ տալ երբեմնի աննախատեսութեանց եւ մսխումներուն եւ կարգի դնել ելեւմուտքը։ Բայց եւ այնպէս 1924էն 1926 առաջին ելմտացոյցները յետպատերազմեան ծանր տագնապներուն ենթակայ, չկրցան հաւատարակչռուիլ։ 1927ի ելմտացոյցը, առաջին անգամ ըլլալով, 194 միլիոն ոսկի ծախքերով եւ նոյնքան հասոյթներով, յաջողեցաւ կայուն կշիռ մը հաստատել Գանձին մուտքերուն եւ ելքերուն միջեւ։ Գալով 1928ի ելմտացոյցին, ատիկա վերջնոս ներկայացուեցաւ Ազգային Մեծ Ժողովին։ Այս ալ կը հաւասարակշռուի մօտ 206 միլիոն ոսկիով (2 միլիառ 200 միլիոն ֆրանք) եւ ընդհանուր առմամբ համեմատական կը մնայ երկրին հարստութեան հետ։ Ուստի կրնայ դործադրուիլ եղածին պէս, պայմանաւ որ խիստ եւ կտրուկ մէթոտներու ենթարկուի։ Ընդհակառակն, ֆաշան ճանչցողները վստահ են թէ այդպէս ալ պիտի ըլլայ։

Ինչպէս նախորդ ելմտացոյցերու մէջ, այս անգամ ալ ծախքերու սիւնակին մէջ ամէնէն բարձր թիւը կը պատկանի ազգային պաշտպանութեան։ Բանակը, նաւատորմը, գինուրական գործարանները եւ հոգագրական սպասարկութիւնը, ազգին կ'արժեն աւելի քան 68 միլիոն թրքական ոսկի։ Եթէ այս թիւին վրայ աւելցուին ընդհանուր ապահովութեան (4 միլիոն) եւ ոստիկան-գինուորութեան (9 միլիոն) յատկացուած դումարները, այնատեն պետութեան ապահովութեան համար ծախսուած դումարները կը հասնին աւելի քան 80 միլիոն ոսկիի (մէկ միլիառ ֆրանքէն աւելի), այսինքն ելմտացոյցի ընդհանուր հասոյթներուն մօտ 100ին 40ը։ Ուրեմն Թուրքիա ահագին ճիգ կը թափէ ազգային պաշտպանութեան մարզին մէջ եւ կարծես կերպով մը կը շարունակէ անկախութեան պատերազմը։

Արդարեւ երիտասարդ Հանրապետութիւնը կը հաշուէ թէ տասներկու տարուան պատերազմի տառապանքներէն, ամբողջ շրջաններու աւերումէն վերջ, երկիրը ամէն բանէ առաջ պարտի ապահովուիլ ամէն տեսակ յարձակումներէ։ Ասոր համար պէտք է ունենայ զօրաւոր բանակ, նաւատորմ եւ օդանաւատորմ։ Ասոնց համար ծախսերը ամէն տարի կը յաւելցուին։ Ասոնց համար ալ ծախքերու սիւնակին մէջ ամէնէն բարձր թիւը կը պատկանի ազգային պաշտպանութեան։ Բանակը, նաւատորմը, գինուրական գործարանները եւ հոգագրական սպասարկութիւնը, ազգին կ'արժեն աւելի քան 68 միլիոն թրքական ոսկի։ Եթէ այս թիւին վրայ աւելցուին ընդհանուր ապահովութեան (4 միլիոն) եւ ոստիկան-գինուորութեան (9 միլիոն) յատկացուած դումարները, այն ատեն պետութեան ապահովութեան համար ծախսուած դումարները կը հասնին աւելի քան 80 միլիոն ոսկիի (մէկ միլիառ ֆրանքէն աւելի), այսինքն ելմտացոյցի ընդհանուր հասոյթներուն մօտ 100ին 40ը։ Ուրեմն Թուրքիա ահագին ճիգ կը թափէ ազգային պաշտպանութեան մարզին մէջ եւ կարծես կերպով մը կը շարունակէ անկախութեան պատերազմը։

Արդարեւ երիտասարդ Հանրապետութիւնը կը հաշուէ թէ տասներկու տարուան պատերազմի տառապանքներէն, ամբողջ շրջաններու աւերումէն վերջ, երկիրը ամէն բանէ առաջ պարտի ապահովուիլ ամէն տեսակ յարձակումներէ։ Ասոր համար պէտք է ունենայ զօրաւոր բանակ, նաւատորմ եւ օդանաւատորմ։ Ասոնց համար ծախսերը ամէն տարի կը յաւելցուին։ Ասոնց համար ալ ծախքերու սիւնակին մէջ ամէնէն բարձր թիւը կը պատկանի ազգային պաշտպանութեան։ Բանակը, նաւատորմը, գինուրական գործարանները եւ հոգագրական սպասարկութիւնը, ազգին կ'արժեն աւելի քան 68 միլիոն թրքական ոսկի։ Եթէ այս թիւին վրայ աւելցուին ընդհանուր ապահովութեան (4 միլիոն) եւ ոստիկան-գինուորութեան (9 միլիոն) յատկացուած դումարները, այն ատեն պետութեան ապահովութեան համար ծախսուած դումարները կը հասնին աւելի քան 80 միլիոն ոսկիի (մէկ միլիառ ֆրանքէն աւելի), այսինքն ելմտացոյցի ընդհանուր հասոյթներուն մօտ 100ին 40ը։ Ուրեմն Թուրքիա ահագին ճիգ կը թափէ ազգային պաշտպանութեան մարզին մէջ եւ կարծես կերպով մը կը շարունակէ անկախութեան պատերազմը։

Արդարեւ երիտասարդ Հանրապետութիւնը կը հաշուէ թէ տասներկու տարուան պատերազմի տառապանքներէն, ամբողջ շրջաններու աւերումէն վերջ, երկիրը ամէն բանէ առաջ պարտի ապահովուիլ ամէն տեսակ յարձակումներէ։ Ասոր համար պէտք է ունենայ զօրաւոր բանակ, նաւատորմ եւ օդանաւատորմ։ Ասոնց համար ծախսերը ամէն տարի կը յաւելցուին։ Ասոնց համար ալ ծախքերու սիւնակին մէջ ամէնէն բարձր թիւը կը պատկանի ազգային պաշտպանութեան։ Բանակը, նաւատորմը, գինուրական գործարանները եւ հոգագրական սպասարկութիւնը, ազգին կ'արժեն աւելի քան 68 միլիոն թրքական ոսկի։ Եթէ այս թիւին վրայ աւելցուին ընդհանուր ապահովութեան (4 միլիոն) եւ ոստիկան-գինուորութեան (9 միլիոն) յատկացուած դումարները, այն ատեն պետութեան ապահովութեան համար ծախսուած դումարները կը հասնին աւելի քան 80 միլիոն ոսկիի (մէկ միլիառ ֆրանքէն աւելի), այսինքն ելմտացոյցի ընդհանուր հասոյթներուն մօտ 100ին 40ը։ Ուրեմն Թուրքիա ահագին ճիգ կը թափէ ազգային պաշտպանութեան մարզին մէջ եւ կարծես կերպով մը կը շարունակէ անկախութեան պատերազմը։

Անշուշտ երկաթուղիի շինութիւնը գովելի է։ Բայց ի՞նչ բան պիտի ծառայեն նոր գիծերը, եթէ երկրագործական բերքերը չպիտի շատնան անոնց ճամբուն վրայ։ Ու Անմէտ ճէվտէթ պէյ կ'եզրակացնէ.

«Շարիւր տարիէ ի վեր մեր բոլոր ուժերը կը վատնենք պատերազմական պատրաստութիւններու եւ բան չենք ըրած երկրին հարստութիւնը շատցնելու։ Ամէն ձեռնարկ կը ձախողի դրամագլուխ չգտնուելուն պատճառաւ։ Ու այս ձախողութեան պատճառներէն մէկն ալ անվճելիօրէն մեր երկրագործութեան վիճակն է։»

Ջնջումէն ի վեր տասանորդին, որ միջին հաշուով տարեկան 45 միլիոն ոսկի կը բերէր Գանձին, հասոյթներու բաժինը գրեթէ ամբողջովին կը կրճատի առեւտուրին վրայ, այսինքն կարգ մը մենաշնորհներու, մաքսերու եւ աննուղդակի տուրքերու վրայ։ Հոս պէտք է հարցնել. ի՞նչ վիճակ կը ներկայացնէ այս առեւտուրը, որ երկրին ելեւմուտքը պիտի ապահովէ։ Մինչեւ վերջին տարիները, ամբողջ երկրին մէջ թուրք առեւտուրը փոքրամասնութեանց ձեռքն էր։ Ասոնք շատ գործունեայ էին, դրամագլուխ ունէին եւ հիանալիօրէն գիտէին ոչ միայն արհեստին գաղտնիքները, այլեւ արտաքին շուկաները։ Արդ, 1914էն ի վեր պատահած դէպքերը ձնունդ տուին նոր առեւտուրի մը, որ իրաւ է թէ ապագայի խոստումներ կը պարունակէ, սակայն նախորդէն նուազ ձեռնհաս է եւ նուազ լաւ կազմակերպուած։ Ուստի այսպիսի անկայուն խարիսխի մը վրայ կրճռնելով, տուրքերու գանձումը որոշ վտանգ կը ներկայացնէ։ Միւս կողմէ երկրագործական արտադրութիւնը ա՛նքան խանգարուած է, որ շատ տեղեր տակաւին չէ վերագտած իր նախկին թափը։ Ասոնց վրայ կ'աւելցնայ խորունկ ցաւ մը, մաքսանենգութիւնը։

Սահմաններու լաւնատարածութիւնը, վաչկատուներու գոյութիւնը, Անատոլուի եզերքին երկարիքը կղզիներու շատութիւնը, մեծապէս կը դիւրացնեն մաքսանենգութեամբ շատ մը ապրանքներու թուրքիա մուտքը։ Այս մաքսանենգութիւնը շատ լաւ ծաւալով կը կատարուի, ի վնաս պետական Գանձին։

Ընդհ փաշա վերջերս Սորհրդարանին առջեւ յայտարարեց թէ այս վերքը պետութիւնը կը զրկէ տարեկան 50 միլիոն ոսկիէ, այսինքն ընդհանուր հասոյթներու մօտ մէկ քառորդէն։ Վարչապետին ձայնը զայրոյթէն եւ բարկութենէն կը դողար, երբ կը մատնանշէր երկրին զարգացման համար ա՛նքան աղիտաւոր այս վիճակը։ Ինչ որ ալ ըլլայ, թուրքիոյ ելմտական կառուցուածքը, հիմնուած գրեթէ ամբողջութեամբ առեւտուրի վրայ, տակաւին իր վերջնական ձեւը չէ գտած։ Ակէ զատ, ատոր է որ արտաքին պարտքերու կարգադրութիւնն ու Անատոլուի երկաթուղիներուն գնուժը ծանրօրէն պիտի ճնշեն ապագայ ելմտացոյցերուն վրայ։ Ահա՛ թէ ինչո՛ւ կը ծրագրուի —անմիջապէս որ Լօզանի դաշնագիրը թողլ տայ,— մաքսային սակացոյցերու յաւելումով նոր հասոյթներ հայթայթել։ Սակայն ասիկա պիտի գործադրուի շինուած վաճառքներու համար, ինչ որ աւելի պիտի դժուարացնէ անոնց առեւտուրը երկրի մը մէջ, ուր սպառման կարողութիւնը արդէն շատ նուազած է։

Թղթակիցը յետոյ կը քննէ դրամական տագնապը։ Կ'ըսէ թէ թուրքիա 14 միլիոն բնակիչ ունի, մինչ շրջաբերութեան դանուած էր 157 միլիոն ոսկի թղթադրամ, անոր ալ 20—50 միլիոնը մեծ պատերազմի ընթացքին փճացած է։ կը յիշէ նոր թղթադրամներու շրջաբերութիւնը եւ պետական դրամատուն մը հիմնելու ծրագիրը, որուն մասնաւոր ուժ կուտան կառավարութիւնն ու մամուլը։

ՅԱՐԹՈՂ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Հինգշաբթի, ցորեկուան երեկոյթին՝ Շ. Նարդունի ներկայացուց իր նիւթը, Գրականութեան քաղաքականութիւնը։

Քաղաքականութիւն ըսելով կը հասկնայ ուղղութիւն տալ այսպէս, պատուաստ՝ քոյր «գրական» տարբեր եւ աւազանակից գրական ուղղութիւններու, կազմութիւն «գրական ազգի» մը եւ պաշտպանել զայն յարձակող գրական ազգերու դէմ, որոնցմէ՝ պատմական հին սճերուն։ Եւրոպական գրական ուղղութիւններու այդ քաղաքականութիւնը, անոնց կրած պատասխանները եւ կատարած նուաճումները ներկայացնելէ յետոյ, անցաւ հայ գրականութեան։ Դասախօսը կը կարծէ թէ ոչ մէկ ազգ ունի գրական յոգնութիւն է քաղաքականութիւն խաղալ անժշտական ազգերու անունով։ Այս տեսութիւնը առաջնորդուած, անհրաժեշտ կը նկատէ որոնել ու բանաձեւել ազատ եւ անկախ գրական ազգ մը հանդանակը։ Ու կը կրկնէ պատմական եւ աշխարհագրական գաւառներու ուսումնասիրութեան. հիւսիսի գրական գրչին՝ ռուսական հոգին, ֆրանսացի հեղինակներու տուած քննութեամբ կը գտնէ անյարմար հայ հոգիին, կը չատագովէ հարաւային գրական գրչին մերձեցումը, անոնց ձայնը մը։ Այսօր, հայրենիքէ գրկուած վերապրեցնել հայրենիքը, ինչպէս Բաբելոն գըլուած երգիչները ըսին, չնորհիւ մեր գրչեայ յարանքներուն։ Եւ տուաւ գրչեայ յարանքի դասակարգումներ տեսութիւնը ան կը նկատէ մի գրչարանքները՝ accumulateurներ, որոնք կը պարպուին գրչիով եւ կուտան հին գրչեայ տիպերը, հայրենական արտայայտութիւններ։

Դասախօսը կը յայտնէ իր այս «թէզ»ը կը մշակէ երկու տարիէ ի վեր եւ դեռ քանի մը տարի եւս պիտի շարունակէ իր ուսումնասիրութիւնները, բնաւ հատոր մը տալու համար։

Ոստանիկ.— Իբրեւ ձգտում, գեղեցիկ է, բայց չի յաղթուիր, որովհետեւ դիտումնաւոր է 90ական թուականներէն իվեր ունինք այդ գրական քաղաքականութիւնը, Հնչակեաններն ու Դաշնակցականները թելադրած են տուիկա։

Մեր հարեւաններուն գրականութիւնը մեծ ժասով մերն է։ Հայ լեռնականը կ'երգէր քիւրտերէն, հայ աշուղը կ'երգէ թուրքերէն ու պարսկերէն։ Պէտք է անդրադառնալ մեր ունեցածին, անկէց է որ պիտի ձլի անցնի գիտակցաբար անդրաժեշտը։

Տարօնեան.— Գրագէտը մէկ նորդն ըլլալով ժողովուրդին պէտք է վերադարձնէ ինչ որ առացած է ժողովուրդէն եւ հայրենիքէն։

Ց. Ֆրէնկեան.— Նարդունի տեսակէտը կը կարծեմ մեղ կը տանի մէջակութեան գաղափարին։ Դէպի հինը վերադարձ մը կը նշանակէ դանդաղում մը։

Սարաֆեան.— Երեւակայական շատ լաւ յղացում մըն է այս, բայց չափազանց դժուար իրագործելի։ Հին առեն բոլոր նահատեղծները կ'ունկնդրէին իրենց ժողովուրդին ներկայ ներկայացուցիչները, մինչդեռ հիմա հարաւին հետ պատուասոր, երբ մեր հինները, այնքան ձեռնամերձ պայմաններու մէջ չկրցին, ինչպէ՞ս կրնանք հիմա։ Մենք պէտք է փնտռենք միջոցին հայկականութիւնը եւ աշխատինք ստեղծել մեծ ու հատկանութիւններ, մեծ ժողովուրդ, որոնք կարող ըլլան մշակելու տիեզերական գրականութիւնը։

Օհան Կարս.— Մարդկային արուեստ ստեղծագործութիւն իրականացնել առա՛ջ՝ ձեւաւորում է արդէն մտքերու մէջ։ Նարդունի տեսակէտն ալ գեռ նոյն փուլին մէջ է, բայց իր յաջողակ

ՉԱՐԻՆ ՈՎԿԻՆ

V

Միքայել Ասլանեանը, որ ամբողջ գիշերը չէր կրցած աչք մը իսկ կպցնել, ոտքի ելաւ առաւօտեան ժամը վեցին։ Ան ուզեց անմիջապէս երթալ Ռոզային տեսնելու, բայց յետոյ մտածեց, որ աղջիկը դեռ պիտի քնացած ըլլայ։ Ուստի որոշեց սպասել մինչեւ ժամը եօթը։

Ժամը եօթին ան ուղղակի գնաց Ռոզայի սենեակին դուռը եւ զայն բացաւ առանց նախապէս թակելու։ Ռոզան, որ հագուստները կը փոխէր, ճչաց եւ ետ դարձաւ։

— Ներողութիւն,— ըսաւ Միքայել։ Ես կարծեցի, որ դուք արդէն զարթնած էք։

Ռոզան, որ ամօթէն կարմրած էր, պատասխանեց.

— Ես ալ կարծեցի, որ դուք դեռ պիտի քնանայիք։

Միքայել ըսաւ.

— Ես գիշերը չկրցայ քնանալ։ Ես ուզեցի ձեզ տեսնել, որպէսզի ձեզ ըսեմ, որ ես ձեզ կը սիրեմ։

Ռոզան ժպտեցաւ եւ ըսաւ.

— Ես ալ ձեզ կը սիրեմ։

Միքայել ըսաւ.

—

կիով կարելի է «չարշաֆ» մը պատրաստել, եւ տակը հասարակ հագուստներ ծածկել: Մինչդեռ, եթէ չարշաֆը հանուի, պէտք պիտի ըլլայ գոնէ 50 ոսկիանոց վերարկու մը եւ նոյն արժէքով հագուստ մը հագնիլ:

Ասկէ զատ, սովորութեան ալ ազդեցութիւնը կայ անկասկած: Դպրոցական աղջիկները արդիական պահանջներու կը յարմարցնեն իրենց միտքն ու տարազը: Ուսուցչուհիները եւ լուսաւորեալ երիտասարդները բնականաբար արդիական տարազ կը կրեն:

Արեւելեան նահանգներու մէջ պաշարման դրութեան վերացումը չի հետաքրքրեր մեր կուսակալութիւնը: Զարայի եւ Տիվրիկի մէջտեղերը մաս մը Քիւրտեր կան, բայց հաւատարիմ են Հանրապետութեան:

Կացութիւնը կը ծանրանայ Քանթոնի մէջ

Զինաստանէն հասած նոր լուրեր կը հաստատեն թէ կացութիւնը հետզհետէ կը ծանրանայ Քանթոնի շրջանին մէջ: Հրդեհները, թնդանօթաձգութիւնները ու կատաղի կռիւները կը շարունակուին կարմիրներուն եւ չափաւոր ազգայնականներուն միջեւ: Անգլիական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ շարժումին ղեկը Մոսկուայի ձեռքն է: Համայնավարները այժմ իրենց կեդրոնը հաստատած են ոստիկանատանց մէջ և կը ջարդեն ու կը թալլեն անդադար: Նորակազմ Սովետը յայտարարութիւն մը հրատարակելով, կը հրամայէ ջարդել բոլոր սեփականատէրերը, փճացնել ստացուածքները եւ գրաւել հողերն ու տուները:

Քուոմինթանկը որոշած է կարեւոր ուժեր ղրկել Քանթոնի վրայ, զայն վերագրաւելու համար: Մինչեւ հիմա օտարականները անվնաս են, սակայն ամերիկեան, անգլիական եւ ֆրանսական իշխանութիւնները անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առին՝ իրենց քաղաքացիները պաշտպանելու համար: Ամերիկեան «Սաքրամէնթօ» մարտանաւը դաշտային հրետանիներ ցամաք հանեց եւրոպական թաղը՝ Շամէն կղզեակը: Ճափոնական շոգենաւ մը 1500 կարմիրներ բերաւ Հոնան-Սափթ, սակայն եւրոպական մարտանաւերը սպառնացին ընկղմել զայն, եթէ փորձէ մէկ հատիկ կարմիր ցամաք հանել:

Վերջին լուրերու համաձայն, համայնավարները մեծ մասամբ վտարուած են Քանթոնէն՝ ազգայնականներու ուժգին յարձակումներուն շնորհիւ: Զօր. Զանկ Քայ Շէք յայտարարած է թէ Քուոմինթանկը որոշած է փակել Զինաստանի բոլոր պոլշեւիկեան հիւպատոսարանները:

Հրեական հաղածաւիւները Ռումանիոյ մէջ

Տեղական թերթ մը կը գրէ.—

Թրանսիլվանիոյ մէջ արիւնը կը շարունակէ հոսիլ: Ռումէն ուսանողներ վակոնէ մը դուրս նետած են երեք Հրեաներ եւ երկու Հունգարացիներ: Ատոնք չուաններով կապուած են վակոնի մը եւ քաշկռտուած գիծին վրայ: Մանուկներ ծեծուած են եւ յետոյ օդիով գինովցուած՝ մեռնելու աստիճան: Եաշի սինակոկը կրակի տրուած է:

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը 98 միլիոն լեյ ֆնասուց հատուցում պիտի վճարէ Հրեաներուն: Բոլոր ռումէն համալսարանները պիտի փակուին Դեկտ. 16էն սկսեալ: Ո եւ է ուսանողի թոյլ չպիտի տրուի համալսարան մտնել եւ ամէն հաւաքոյթ պիտի արգիլուի:

Մինչեւ հիմա ձերբակալուած են 216 ուսանողներ: Ուսանողները որոշեցին 24 ժամուան դասադուլ յայտարարել՝ բողոքելու համար իրենց ընկերներու ձերբակալման դէմ: Նախարարական Խորհուրդը պաշտօնական ըրաւ կարգ մը քաղաքներու կառավարիչները, որոնք զանցառու գտնուած են:

Օրատէա Մարէի խռովութեանց ընթացքին դաշունահար սպաննուած է ամերիկեան քաղաքացի հարիւրապետ Կոտֆրէյ Քելլըը: Պուքրէշի ամերիկեան դեսպանը խստիւ բողոքեց արտաքին նախարար Թիթուլէսքուի եւ անմիջական գոհացում պահանջեց:

Հունգարիոյ վարչապետ կոմս Պէթլէն եւս բողոքագիր մը պիտի ներկայացնէ ռումէն կառավարութեան՝ Թրանսիլվանիոյ Հրեաներուն եւ Հունգարներուն դէմ ազգայնական ուսանողներու հալածանքին համար:

Ռումանիոյ խախամապետը հաւատացեալներուն ուղղուած յայտարարութիւնով մը կը հրահանգէ Սուգի Օր մը տօնել՝ սինակոկներուն դէմ կատարուած յարձակումներուն առթիւ:

Կիւերու հուհարկութիւնը եւ Ծերակոյտը

1928ի խորհրդարանային ընտրութիւններուն առթիւ, դարձեալ օրակարգի վրայ դրուած է կիւերու քուէարկութեան խնդիրը: Երեսփ. ժողովը արդէն իր հաւանութիւնը տուած է այս մասին, սակայն 1922 Նոյեմբեր 21ին Ծերակոյտը 22 քուէի առաւելութեամբ մերժած ըլլալով այս առաջարկը, կիւերը ցարդ զրկուած կը մնան քուէի իրաւունքէն:

Անկէ ի վեր խնդիրը քանիցս հետապնդուած է Ծերակոյտին մէջ՝ կիւերու քուէարկութեան ախոյեան կարգ մը ձերակուտականներու կողմէ: Վերջին անգամ Լուի Մարթէն դարձեալ այս մասին առաջարկ ներկայացուց, սակայն Ծերակոյտի մասնաւոր յանձնաժողովը 5ի դէմ 7 ձայնով մերժեց օրակարգի վրայ դնել խնդիրը: Այս որոշումէն ետք կը կարծուէր թէ հարցը թաղուած է առ այժմ: Սակայն նախարարական խորհուրդի վերջին նիստին մէջ կառավարութիւնը որոշեց կիւերուն քուէի իրաւունք տալու խնդիրը պաշտպանել Ծերակոյտին մէջ: Կառավարութեան այս որոշումը յուզում կը պատճառէ այս ծրագրին հակառակ պահպանողական ձերակուտականներուն:

Սակայն եթէ նոյնիսկ Ծերակոյտը Յունուարի վերամուտէն վերջ ընդունի քուէարկութեան օրինագիծը, կիւերը չպիտի կրնան մասնակցիլ 1928ի ընտրութեանց, որովհետեւ կան նիւթական դժուարութիւններ, որոնք արգելք կ'ըլլան այդ մասնակցութեան:

Այդ պարագային կիւերը առաջին անգամ պիտի կրնան մասնակցիլ 1929ի թաղապետական ընտրութեանց:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԳՐՈՄԷՆ կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի իրիկուն երկրաշարժի 18 ցնցումներ զգացուած են կզզիին հարաւային մասին մէջ:

ՅԻՅՄԱԼ թագաւոր Գահիրէ հասաւ: Պաղտատ պիտի մեկնի օգնաւով:

ԻՐԱՔԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ճաֆէր փաշա էլ-Ասքէրի, որ դէպի Պաղտատ ճամբայ ելած եւ մինչեւ Ազէքսանդրիա հասած էր, Լոնտոն վերադարձաւ ատորագրելու համար Իրաքին անգլիական համաձայնագիրը:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, փաթէ օ ֆլէռ սը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Թէալի:

Օրակարգ.— Շրջ. կոմիտէի գեկուցումը եւ ընտրութիւն: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է: Ներկայանալ անդամատետրերով:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. վիէնի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, հայ ժողովրդային լսարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի սերունդ խումբի ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 19 Rue St. Sulpiceի ծանօթ հաւաքատեղին, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Պիտի խօսի ընկ. Տ. Յովհաննէսեան:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, Դ. 0.— 70;
Սէթթէ, Մ. Հ.— 140;
Էքս-լէ-պէն, Կ. Ս.— 10;
Շաս, Պ. Ա.— 25;
Լէ գ'Ալպէ, Պ. Յ.— 10;
Կրաս, Հ. Ա.— 120;
Փրակա, Ն. Պ.— 116; Ղրկեցինք:
Փարիզ, Գ. Բ.— 50;
Ֆիկառ, Պ. Տ.— 80; Սկսանք ղրկել:
Լա Սիօթա, Դ. Ա.— 140:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտուի կէվէի շրջանէն ցարտեխուն պարոնեանը, կինը՝ Արաքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին: Իմացնել՝ վահրամ ձէզայիրլեանին, 4 Rue du Turin Arnouvilles-les Gonnesse (S.etO).

Կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Գրիգոր Մէնտէրէսեան որ 1919ին Գոնիա կը գտնուէր: Գրել՝ Krikor Méndéressian, 2 Vve. des Diables Bleus, Nice. France.

ՕՐ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ուրբաթ 16 Դեկտ. ժամը 21ին Salle Comoedia, 51 Rue St. Georges: կը մասնակցին յայտնի երգահաններ եւ արուեստագէտներ, ինչպէս նաեւ իր երգչախումբը: Մուտք՝ 30, 20, 12 եւ 8 ֆրանք: Տոմսերը կարելի է ստանալ Durandէն, 4 Place Madeleine եւ սրահէն:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Հեռ. Passy 72.56

Կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆֆտաւիթ*) Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՎԵՐԱՊԱՏՈՒԱԾ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ

ՄԻՆԱՂ ՄԻՆԱՂ ՄԻՆԱՂ **ԲՌՆԻ** ՄԻՆԱՂ ՄԻՆԱՂ ՄԻՆԱՂ

ՍԻՐՈՒԵՏՈՒՔ

Քրքջալիր զաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշերու փոխարէն:

ՍԼՆԹ ԷՔԻՒՆԻ ԵՒ ՍԼՆ ՇԱՄՕՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ճոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց համար:

Խնամուած կարուձեւ, վերջին ծայր աժան գիներով եւ դիւրատրելի պայմաններով: Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, շոկա. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture (1er), St. Etienne (Loire).

ՎԱՐՁՈՒՄ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափսեմանիներ: Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան:

ԱԿԱՌԱՆ

14 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ Ն ԵՐ		Ֆ.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	40
Մարք (ոսկի)	100 Mark	606	75
Թրքական Ղպ.	L. Trq.	13	18
Թրք. ոսկի	» or	110	—
Մէճիտիէ	Médjidié	9	50
Լէվա 100 հատ	Léva	18	50
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» Lire	137	75
Պելճ. ֆրանք	» Belga	355	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	490	50
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Ֆիորին	(Florin)	1027	—
ԱՐԺԵՒՈՒՆԻՆ			
Եգ. Ֆր. Յոնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3400	—
»	II »	2100	—
»	III »	1660	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՊԱՐՈՂԻՆ, 5 ՖՐ.ՆՈՑ
ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ՝ ՆՈՒԷՐ

Ձեպրնեաց նորածինը 2, Պօսքօմօլ հովիտին գաղանիքը 2, Շարուածը 3, Բարեխնամը սուգանաւին գաղտնիքը 2, Ծանիր գլեզ 6, Ադանց դաւանանքի 50, Ազազակապետը 30, Ի խորոց սրտի 5, Թիապարը 30, Մտերիմ զրոյցներ 30, Աքլոր եղբայր 6, Ծաղկաստան (2 հատ) 11, Կերմնները 15, Ցարագրի մը յուշատետրը 15, Քերթ. Պ. Դուբեանի 5, Ցաղ եւ նամականին 8, Շահ Իսմաիլ 7.50, Աշըք Քէրիմ 7, Լուսանկարչուհին 3, 10, Սրուանձտեանցի հայկ. ձայնագ. երգերը (6 տետր.) 90, Երգարան 5, 6, 10, 12.50, 15, 25, 30, Երազահան 5, 6, 10, կարմիր գլուխով մարդոց խմբակը 2, Ուշ Լինի 3, Ջորս գաւեշտներ 3, Լէպլէպիճի 5, Զարշըլը Աթին 5, Կոյսի մը օրագիրը 5, Ջարլսթօն 1.50, Հայրենիքիս համար 20, Ձամբորդը 20, Լուսինիւնը 7.50, Փեսայ գտնող քիմը 2, Խօսակցութիւն 6, 7, Ինքնուսուցիչ գրուցատրութիւն 10, Գիւղական հեռախօս 1, Ֆրանս-հայ բառարան 75, Հայրենի աղբիւրից 25, Շօճա Նասրէտտին 17.50, Նարեկ աշխարհաբառ 40, Հայաստանի նկարիչների ալմանախը 40, Միջնորդ տէրպասան 20, Թաղականին կնիկը 20, Տասներկու տարի պոյիէն դուրս 20, Քէօր օղու 2.50, Փերիէֆէր 10, Ադքատին պատիւը 20, Սիրային ոճիր մը 15, Թափառաշրջիկները 15, Արիւնի ծորը 4, Զգայասեռ կինը 5, Վերադարձը 3, Արշին-մալ-Ալան 4, Աշուղ Ղարիպ 5, Աբու Լալա 5, 7.50, 20, Մեծ. մուրացկաններ 7.50, Ազգային ջոջեր 20, ինչպէս նաեւ Շանթի, Օտեանի, Զօշքունի ամբողջ գործերը, *տեսակ տեսակ* գաւեշտներ, Թատերական գործեր, նոր վէպեր, բժշկական գիրքեր. ԲՈԼՈՐԸ ԱՆՄՐՑՆԵԼԻ գիներով:

Ուզեցէք նուէր տրուած գիրքերուն մանաւանդ ցանկը ընտրելու համար:

ԴՐԱՅՈՒՅԱԿԸ ՁՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏԻ
ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՃՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ
29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ Արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ
ԵՒ ՁԷՔՈՎ Շամեղ, մաքուր եւ խնայողական
ԱՄԷՆ ՕՐ Իշկէմպէի ապուր, տէօներ քէպապ
ՈՒՆԻՆՔ Մածունով փիտէլի թանտըր քէպապ,

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տիկին՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61
Բոյց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ
ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ
ՇԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ
3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau
Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Գշ. եւ Ուր. օրերը
Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

THÉS YAVROU
ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ անուշեղէն եւ ծարաւով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ:

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԻՆՈՒԻՐԵՔ ՖԻՐՈՒՆԱՅ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ՄԷՋ
Հասցէ՝
COMPTOIR DES THÉS YAVROU
23, Rue Senac, MARSEILLE

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց ամէն տեսակէտէն ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ գործով զբաղելու արդիւնաւէտ դիր ներկայացուցիչներ կ'ուզուին, թէ՛ փարիզի եւ թէ՛ գաւառի համար: Դիմել նամակով՝
M. BAZILIER. 32 Rue Mogador, Paris (9e).

ԲՈՒՐԴ
ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Ամէն տեսակ եւ գանազան գոյներով բուրդի ճոխ մշակ պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԴԸՆԱՃԸԼԵԱՆի մթերանոցը: Իսկ դիւրամատչելի գիներ: 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29 Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ „ՓԷՊԻՒՍ"
37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83
(«ՓԷՊԻՒՍ» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)
Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, ծանրական օրերու՝ առթիւ ստացած է ֆրանսական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մերթ մը:
Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու աներեւակայելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իրրեւ կաղանդի նուէր, մեզի յարկիս «ՓԷՊԻՒՍ» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՍԱԿԱՆ ՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենայ:
Փութացէք օգտուիլ այս անսահմանթոյց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչև Յունուար:
Հ. ՀՈԳՏԱՆԵՐՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապահովագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, գժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.
1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն:
2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ և արագ:
3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի և դատական գործեր.
4. Ծննդեան թուղթերու և գիւրհակներու թարգմանութիւն.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԿՈՐՈՒՀԻՆԵՐ
Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն տրուի: փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն հետեւեալ հասցէին՝
K. AVANEZIAN
Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

ՊԷՏՔ ունիմ երկու կարող վարպետ կօշկակարներու, մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՆՏՈՆԵԱՆի, 2 Rue Muguet, Marseille.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ՓԼԱՖՆԵՐՈՒ ՃՈՒՊ ՄԲԵՐ
ՅԱՆԿԸ ՉՐՐ Է
Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ Գրասենեակ
233 Fbg. St. Martin, Paris

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱՖԵՆԵԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 լիրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
16
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
1927

16 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ թիւ 520 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — Գին՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՄՈՌՆԱՆ

Վերջերս Հիւսիսային Կովկասէն հասած հայրենակից մը կը պատմէ թէ 17 հոգի ալ այդ շրջանէն աքսորած են, դէպի Միջերկիր :

Իսկ ինչ որ գրեցինք բուն Հայաստանի անցուդարձերու մասին, կրկին եւ կրկին կը հաստատուի նոր լուրերով:

Բանտարկեալներու մեծ մասը կը մնայ կղզեանքի տակ: Յարբերաբար 25-30 հոգինոց կարաւաններ գիշերանց կը փոխադրուին դէպի Թիֆլիս, եւ անկէ՝ Ռուսաստանի խորերը:

Անցեալ օր Երեւանէն գրուած Նոյեմբեր 12 թուակիր նամակ մը կը հաղորդէր թէ աքսորականներու թիւը կը հասնի 140ի, որոնց հարիւրը Երեւանէն: Նամակագիրը անուններն ալ կը թուէր. բայց մենք հրատարակութեան չենք տար, հասկնալի պատճառներով :

Նամակագիրը կը նկարագրէ նաեւ Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան տասնամեակի տօներուն խղճալի ձախողումը՝ Հայաստանի մէջ :

Հակառակ իշխանաւորներու պատուէրներուն եւ ուռուցիկ արտայայտութեանց, տասնամեակը անցեր է շատ անշուք, ժողովուրդին կատարեալ անտարբերութեան մէջ:

Անշուշտ աւելի բախտաւոր չէր կրնար ըլլալ Դեկտեմբեր 2ի, Հայաստանի անկախութեան տապալման եւ ստրկացման «տօն»ը, զոր ձրի շարժանկարի մը պոչին կապեր են այստեղ, բազմութիւն հաւաքելու համար:

Ժողովուրդին այս կրաւորական դիմադրութիւնը, այս համր ցոյցը զինեալ ապստամբութենէ մը աւելի ծանր հարուած մըն է օրուան վարիչներու համար, եթէ ուզեն հասկնալ:

Անոնք տարին տասներկու ամիս իրենց ուժը ապացուցանելու փորձեր, ռազմախաղեր կը կատարեն, անդադար երթեւեկներ սարքելով բանտէ բանտ: կը թուի թէ բաւական բան կարգացած են Մաքիաւելլէն:

Բայց, «Իշխան»ին մէջ կէտեր կան որ վրիպած են իրենց աչքերէն: Նոյն Մաքիաւելլը չէ՞ գրած նաեւ.

— «Իշխանի մը լաւագոյն միջնաբերդը իր հպատակներուն սէրն է: Եթէ իր ժողովուրդը կ'ատէ գինքը, աշխարհի բոլոր միջնաբերդերը չպիտի կրնան փրկել գինքը»:

Ի՛նչ խօսք, որ, Հայաստանի բոլոր բանտերը, խորհրդային Միութեան բոլոր Չեկաներն ու աքսորավայրերը կրնան ժողովրդային տառապանքներու ենթարկել ժողովուրդի զաւակները, երիտասարդներ, ընտանիքի նեցուկներ, կիներ եւ երախաներ, բայց չեն կրնար սիրցնել այդ նոյն իշխանութիւնը:

Չեն կրնար փրկել իշխանաւորները:

Ազգերու պատմութեան մէջ, այդ ո՞ր քաղն է որ կրցեր է աթոռի վրայ մնալ, ամբողջ ժողովուրդի մը ոտքերուն շղթայ կապելով եւ անոր բերանը կդպչելով:

Կարմիր իշխանաւորները եթէ ժողցած են հին պատմութիւնը, գոնէ շատ լաւ կը յիշեն ցարական բռնապետութեան ելքը: Քար քարի վրայ չմնաց քսաներչորս ժամուան մէջ, հակառակ բոլոր «օխրանա»ներուն, ոստիկանական եւ լրտեսական ահարկու ցանցին:

Գիտենք. այսօր տասնապատիկ աւելի դիւային ցանցեր, արիւնագանգ փշաթելեր սարքած են համայնավարները, բազմութիւնները շնչահեղձ փռելու համար: Բայց իրենք ալ պիտի խոստովանին որ անօգուտ են բոլոր այդ միջոցները, եւ աւելի շատ՝ փոթորիկը փութացնելու կը ծառայեն, քան թէ կանխելու :

Ամփոփուելով Հայաստանի մէջ, կ'ուզէինք երեւան հանել գաղութներու, կամ աւելի ճիշտ՝ «Հայաստանը սիրողներու» տարբեր մէկ մեղքը:

Անցեալ Յուլիսէն ի վեր կը հրատարակուին խմբական ձերբակալութեանց լուրերը: Թուղթին յանձնուեցան եւ բեմերէն արտասանուեցան զարհուրելի մանրամասնութիւններ: Հաստատուեցաւ որ կատարուած բարբարոսութիւնները կապ չունին ո՛ր եւ է դաւադրութեան հետ: Չէ եղած եւ չկայ այդպիսի բան: «Ողջամիտ» մամուլն անգամ աւելի շատ կասկածամտութեան վերագրեց բանտարկութիւնները:

Արդ, իրականութիւն է որ հազար հոգի գրկուած են իրենց հանգիստէն, չհաշուելով փախստականները: Եթէ իւրաքանչիւր կալանաւոր, աքսորական կամ փախստական իր եռին ձգած ըլլայ հինգ հոգի — կին, մայր, երախայ — կը նշանակէ թէ առնուազն հինգ հազար հոգի մատնուած են թշուառութեան:

Ո՞վ մտածեց օգնութեան հասնիլ այդ երիցս անմեղ եւ ղժբախտ զոհերուն, ենթադրելով թէ բոլոր կալանաւորները յանցապարտ են: (Երեւանի տմարդի մարզպանները ոչ իսկ այդ մեղադրանքը արտասանելու քաջութիւնն ունին. այլապէս, հրապարակաւ դատ կը վարէին):

Քանի՞ հարիւր ֆրանք օգնութիւն գնաց Երեւան, արտասահմանի մէջ ծաղկած գոյնզգոյն կազմակերպութիւններուն կողմէ :

Ա՞յս ալ քաղաքական գործ է:

Խորհրդային Հայաստանի դէմ դաւադրութի՞ւն է պատառ մը հաց կամ բրդեղէն մը հասցնել զոհերուն...:

Ի՞նչպէս կը մոռնան այսքան տարրական պարտք մը, մանաւանդ «Հայաստանճի»ները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՓՈՐՁ ՄԸ ԵՒՍ

Այս խորագրով խմբագրականի մէջ, *Յուսաբեր* կը գրէ (6 դեկտ.):

— «*Անցեալ երեքշաբթի Պէյնէլ-Սուրէնի շէնքին մէջ տեղի կ'ունենայ ծանօթ դաւադրական հաւաքոյթը: Մինչեւ ժողովը՝ ժողովի մասին լուր չի տրուիր հանրութեան (զայն հրաւիրողներուն կողմէ), ու միայն ժողովէն ետքն է, որ դաւի մասին կը տարածուի ժողովուրդին մէջ (հրաւիրեալներէն ոմանց շնորհիւ):*

«Այս դաւադրական հաւաքոյթին, տասը մաղէ անցընելէ ետք, կը հրաւիրուին շուրջ 40 ազգայիններ: Առանցմէ միայն 30 հոգի հաւաքոյթին կուգան, որոնցմէ միայն 15 հոգին կը յօժարին — ժարմինով ու հոգիով— ձեռք երկարել այն ժուռնալին, զոր Թորգոմ Գուշակեան իր խորհրդատուներով մէկտեղ պատրաստած էր, կառավարութեան յանձնելու համար:

«Ժողովականներէն խումբ մը սակայն, հակառակ եղած բոլոր նախընտրումներուն, կ'որոշէ, այնուամենայնիւ, տեսակցութիւն մը ունենալ «ուրոյն ցեղ»ի (Դաշնակցութեան) ներկայացուցիչներուն հետ, Գուշակեաններէն տարբեր ձեւով ելք մը գտնելու համար ծայր տուած պատակառումներուն:

«Այս տեսակցութեանց ընթացքին է ահա, որ կ'որոշուի տասնօրեայ «զինադադար» հռչակել՝ չէզոքները քով-քովի բերելու, տպչռապը իր բովանդակ մեծութեանը մէջ ուսումնասիրելու եւ ժուռնալներէն ու մատնութիւններէն տարբեր ելք մը գտնելու համար ստեղծուած ծանր վիճակին:

«Նաեւ այս անգամ խաղաղարար փորձը Դաշնակցութիւնն է որ կը կատարէ: Ան է որ ձեռք կ'երկարէ իւրաքանչիւր շփուի, որ ձիթենիի կերպարանքը ունի: Հակառակորդը անդրդուելի կը մնայ իր յարձակողական ընթացքին մէջ՝ զինուած վարձկաններուն, պէտէվիններուն եւ ոստիկաններուն վերապահելով հայ կեանքի մէջ ծայր տուած տագնապին լուծումը:

«Տասն օրը բաւական ժամանակ է, նախնական քայլեր առնելու եւ տագնապի լուծման ուղին գծելու համար:

«Թող չէզոք տարրերը տեսնեն ու համոզուին —ոչ թէ խօսքով, այլ գործքով— որ մենք, որ «ուրոյն ցեղ» մըն ենք հայ ժողովուրդին մէջ, իրապէս պատրաստ ենք մեծամեծ զոհողութեանց՝ այս գաղութին մէջ խաղաղութիւնը հաստատելու համար:»

ՅՈՒՆԱՀԱՅԵՐՈՒ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Յունաստանի ներքին նախընտրութեան կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը հաղորդուած է բոլոր կուսակալներուն եւ կառավարիչներուն.—

«*Ինչպէս ծանօթ է պաշտօնաթերթի Օգոստոս 13ի թիւին մէջ հրատարակուած քաղաքային օրէնքի բարեփոխումներէն, հնչէն հպատակութիւն շնորհուած է նախապէս թրքահպատակ (եւ այժմ ոչ այդպէս ճանչցուած) հայ եւ չէրքէզ գաղթականներու Յունաստան ծնած զաւակներուն, նոյնպէս սոյն գաղթականներու Յունաստան բնակող եւ Թուրքիոյ մէկ 1907 Յունուար մէկէն վերջ ծնած զաւակներուն:*

Սոյն օրէնքին տրամադրութեան համաձայն, իրենց 22 տարեկանը լրացնելու տարւոյն մինչեւ Դեկտ. 31ը Յունաստանէն վերջնականապէս հեռացողները իրենց հպատակութիւնը կը կորսնցնեն:

Այս բացատրութիւններէն բացայայտ կը տեսնուի թէ այս կերպով հնչէն հպատակութիւն ստացողները, հնչէն քաղաքացիի բոլոր պարտաւորութիւնները ունենալով, ստիպուած են թաղապետութեան արուներու մայր տոմարին մէջ արձանագրուիլ, համաձայն 1927 Յուլիս 1 թուակիր գինուորագրական օրէնքի 6րդ յօդուածին տրամադրութեան:

Հետեւապէս կը խնդրենք ձեզմէ, ստիպողաբար հրահանգել ձեր հրամանին տակ գտնուող թաղապետութիւններուն, որպէս զի յարմար եղանակով ծանուցանեն, վերեւ բացատրուած ձեւով հնչէն հպատակութիւն շնորհուած անչափահասներու ծնողաց, որպէս զի իրենց բնակավայրի թաղապետական իշխանութիւններուն մատուցանեն յայտարարագիրներ:

Նոյնպէս Ամերիկեան Նպաստամատոյցէն պիտի ստանաք սոյն հաստատութեան մէջ պատսպարուած, կամ հաստատութենէն հեռացած ըլլալով հանդերձ, անոր խնամքին տակ գտնուող օրերուն յայտարարագիրները:

Արձանագրուածներու տարիքները պիտի ճշտուին ձեր կողմէ մինչեւ 15 տարեկաններու համար, իսկ անկէ վեր տարիք ունեցողներու համար՝ գինուորագրական յանձնախումբերու քննութիւններով:

Հնչէն հպատակութիւն ստացող հայ եւ չէրքէզ անչափահասները հնչէն քաղաքացիի իրաւունք կը վայելեն պայմանաւոր կերպով, քանի որ իրաւունք ունին առանց ոեւէ ձեւակերպութեան զայն կորսնցնել՝ եթէ իրենց 22 տարիքը լրացնելու տարւան մինչեւ 31 Դեկտեմբերը, Յունաստանէն վերջնականապէս հեռանան: Հետեւաբար արձանագրութիւնները լատուկ տոմարներու մէջ կատարուելով, հոն պիտի մնան եւ կանոնաւոր տոմարներու մէջ պիտի արձանագրուին, երբ 22 տարիքը լրացնելէ վերջ որոշեն Յունաստան մնալ:»

"ՅԱՌԱՋ"Ի "ԱՆՊԱՏԱԿԱՌՈՒԹԻՒՆԸ"

Այս խորագրին տակ, Պոլսոյ *Սօն Սաաթ* լրագիրը կը գրէ (9 դեկտ.).

— «*Փարիզի մէջ հրատարակուող ցառաջ թերթը, տարօրինակ խորհրդաժողութիւններով զարդարած է Պոլսոյ իր թղթակիչէն առած տեղեկութիւնները, կրթական գործավարութեան այն հրահանգներու մասին թէ ոչ-իսլամ եւ օտար գպրոցներու մէջ կարեւորութիւն տալու է քաղաքացիական կրթութեան ճիւղին:*

«Այս թերթն ալ առանձնաձեռնած ըլլալով արտասանման տարբերը թրքութեան դէմ անդադար գրգռելու պարտականութիւնը, բնականաբար զարմանալի չէ անոր այս ընթացքը: Յառաջի համաձայն, կրթական գործավարութեան այս որոշումը առաջին քայլն է եղեր դէպի ոչ-իսլամ համայնքներու վարժարաններուն փակումը: Այս հաւանականութեան առջեւ, տխրէն թերթը բերնին նկած անպատկառութիւնը (էտէպսիզլիք) կ'ընէ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ամերիկայի Նաւային տպատագինուրիւնը

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ ծովային նախարարութիւնը կազմած է նոր մարտանաւերու շինութեան հսկայ ծրագիր մը: 56 նոր մարտանաւեր պիտի շինուին հինգ տարուան ընթացքին եւ մէկ միլիառ տոլար (25 միլիառ ֆրանքէն աւելի) պիտի ծախսուի անոնց համար: 1916էն ի վեր Ամերիկա այսքան ընդարձակ ծրագիր չէր կազմած: Նոյնիսկ պատերազմի ընթացքին այսքան ծախք չէր եղած պատերազմական նաւեր շինելու համար: Սակայն Նաւային Նախարարութեան շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ այս նոր մարտանաւերու շինութեան կը ետք Միացեալ Նահանգները հազիւ թէ պիտի հասնին 5-5-3 համեմատութեան՝ Անգլիոյ եւ Ճափոնի հետ, ինչպէս ծրագրուած էր 1920-1921ի Ուաշինկթընի համաժողովին մէջ:

Նոր շինուելիքներն են՝

26 նոր յածանաւեր 10,000 թոնոնոց, իւրաքանչիւրը 15,000,000 տոլար արժէքով, 3 օդաւանատար մարտանաւեր, 5 նաւատորմի ընդծովեաններ, 18 թորփիլահալածներ, նաեւ 4 յածանաւեր՝ որոնք պիտի անցնին 1932ին դուրս ձգուելիք նաւերու տեղ, իւրաքանչիւրը 60,000,000 տոլար արժէքով:

Ներկայիս Միացեալ Նահանգները ունին 7500 թոնոնոց 10 յածանաւեր, շինուած Մեծ Պատերազմէն ի վեր. ասկէ զատ ներկայիս շինուելու վրայ են 8 յածանաւեր, իւրաքանչիւրը 10,000 թոնս տարողութեամբ, որոնց շինութիւնը պիտի աւարտի 1932ին: Այժմ հինգ տարուան նոր շինութեան այս ծրագրով, 1932ին վերջը Միացեալ Նահանգները պիտի ունենան 10,000 թոնոնոց 34 յածանաւեր եւ 7500 թոնոնոց 10 յածանաւեր:

Ուաշինկթընի համաձայնագրով, Անգլիա եւ Ամերիկա հաւասար չափով մեծ մարտանաւեր ունենալու իրաւունք ձեռք բերած էին: Վերջին անգամ փրնեւի նաւային զինաթափութեան համաժողովին Ամերիկա պահանջեց որ յածանաւերու համար եւս այդ հաւասարութիւնը ստանայ, սակայն չյաջողեցաւ: Յուլիս 6ին անգլիական պատուիրակութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց փրնեւի մէջ, որով կ'ըսէր թէ Անգլիա 48 յածանաւ ունի, 14՝ շինուելու վրայ են, 9 հատ ալ ծրագրուած է շինել յառաջիկային:

Ծովային նախարար Ռիլպըրի այս նոր ծրագիրը այժմ Ներկայացուցչական ժողովի սեղանին վրայ դրուած է եւ մեծ յոյս կայ որ վաւերացուի. միայն չի գիտցուիր թէ Շերակոյտը ի՛նչ դիրք պիտի բռնէ: Ասկէ զատ նախագահ Քուլիճ ալ իր վերջնական հաւանութիւնը չէ տուած դեռ, հակառակ գործակալութեան մը հաղորդած հեռագրին:

Պաշտօնական աղբիւրէ կը հաղորդուի թէ ամբողջ ծրագրին գործադրութիւնը մէկ միլիառ տոլար չէ, այլ 700,000 տոլար պիտի արժէ:

ՔԱՆԹՈՆ ՎԵՐԱԳՐԱՒՈՒԱԾ

4000 ՄԵՌԵԱԼ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐ

Չինաստանէն հասած լուրեր կը հաստատեն թէ քանի մը օրուան տիրապետութենէ վերջ, կարմիրները ստիպուեցան պարպել Քանթոնը: Ազգայնական ուժերը, ցամաքային եւ նաւային, միացեալ յարձակումներով ստիպեցին համայնավարները քաղաքը լքել եւ նահանջել դէպի հիւսիս եւ արեւելք:

Այս առթիւ տեղի ունեցած կռիւներու ընթացքին, 3000 հոգի մեռած եւ վիրաւորուած են: Շանկայի ազգայնականները կը հալածեն պոլշեւիկները: «Նիւ Եորք Թայմզ» կը գրէ թէ ուրիշ եօթը քաղաքներ կարմիրներու ձեռքը կը գտնուին: Ազգայնական բանակ մը շուտով պիտի մեկնի Շանկայէն, կարմիրներու դէմ կռուելու համար:

Երէկ առաւօտ հասած հեռագիրները հակասական են եւ ճշգրիտ պատկերը չեն տար կացութեան: Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կռիւը կը շարունակուի ամբողջ չինական թաղամասին մէջ և թէ մինչեւ հիմա մեռածներուն թիւը 4000ը կ'անցնի:

Զօր. Զանկ-Քայ-Շէք կ'աշխատի համախմբել Քուոմինթանգի բոլոր հատուածները՝ միացեալ ճակատով կռուելու համար պոլշեւիկեան քարոզութեանց դէմ:

Թրքական կեղծ դրամ շինողներ

«Թայմզ»ի Թղթակիցը Պոլիսէն կը հեռագրէ թէ ոստիկանութիւնը Ղալաթիոյ մէջ ձերբակալած է 15 Յոյներ եւ Հայեր, որոնց համար կ'ըսուի թէ Յունաստանի մէջ թրքական կեղծ թղթադրամներ պատրաստած են: Անոնց վրայէն գտնուեցան 25 եւ 50 ոսկինոցներ:

Տէօյչէ Պանքի տնօրէնը կը յայտարարէ թէ թղթադրամները շատ իրամքով կեղծուած են եւ խիստ դժուար է զանոնք զանազանել իրականներէն: Պարզ է թէ կարծեցեալ կեղծարարները այդ դրամները քշելու յարմար վայրկեանը ընտրած են ներկայիս, երբ հին թղթադրամները հետզհետէ կը քաշուին հրապարակէն:

Ընդհանրապետներ կարմիր բանակին մէջ

«Թայմզ»ի Ռիկայի թղթակիցը կը հաղորդէ ու Պոլշեւիկեան համագումարին վիճաբանութիւնները երեւան հանեցին որ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԻՏԱԼԻԱՅԷՆ

ՊԱՅՔԱՐ ՆԱԽԿԻՆ ՋԻՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Բ.

Իտալիա կ'ուզէր հաստատուիլ Թունուզի մէջ, Ֆրանսա կանխեց զինք։ Միջերկրականի այս հակամարտութիւնը մղեց Իտալիան դէպի Պերլին եւ Վիէննա։ Հրատարակուած փաստաթուղթերէն կը տեսնուի որ Իտալիա խնդրած էր մաս կազմել երկեակ Զինակցութեան— Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ — 7 Հոկտ. 1879ին։ Պիզմարք չուզեց գոհացում տալ Իտալիոյ ծայրայեղ պահանջներուն, բայց Զինակցութեան մէջ մացուց՝ «որովհետեւ Իտալիա կրնար 600000 Ֆրանսացիներ անշարժութեան դատապարտել Ալպեաններու մօտ, երբ գերման զինուորները Հռենոսի կամուրջներն անցնէին»։

Իտալիա վերյիշելով այս խօսքը համբաւաւոր վարչապետին՝ Ֆրանսայի կը յիշեցնէ իր չէզոքութիւնը պատերազմի վարդարձին, որուն հետեւանքով Ֆրանսա կրցաւ հիւսիս փոխադրել Ալպեան բանակը։ Իտալիա ոչ մէկ փոխարինութիւն ուզեց։ Ֆրանսա ամէն բան մոռցաւ։

Նորահաս պետութիւն մը, գերազանցօրէն Միջերկրականի պատկանող՝ Իտալիա տխրութեամբ կը տեսնէր Ծովուն կարեւոր կէտերուն օտարներուն ձեռքն ըլլալը։ Կը պահանջէր բախտէն նպաստաւորուած պետութիւններ ճանչնան իր իրաւունքները, իրեն ալ թոյլ տան ազատօրէն շնչել։

Մանչեսթրի ազատական օրաթերթը ժամանակին կ'ընդունէր որ «Իտալիան Միջերկրականի մէջ Ֆրանսայէն, Սպանիայէն եւ Անգլիայէն աւելի իրաւունքներ ունի։ Իտալիա կը նմանի պարտէզի մը որուն վանդակորմին դուռներուն բանալիները մեր ձեռքն են։»

Հոմ հնութեան մէջ, Վենետիկ եւ Ճենովա Միջին դարու երկրորդ կիսուն տիրեցին ծովուն։ Անգլիա ծովային քաղաքականութեան հետեւելով հետզհետէ զրաւեց ռազմական վայրերը՝ Ճիպրալթար (1704), Մալթա (1800) Կիպրոս (1878), երեք կէտեր՝ որոնք կը տիրեն Միջերկրականին։ Առեւտրական ամէն ժողովուրդ,— Փիւնիկեցի, Յոյն, Ասորեստանցի, Հոմայեցի, Ճենովացի, Վենետիկցի եւ ապա Թուրքը,— չէաննց ձեռք անցնել Կիպրոսը։

Վէնտոնի դաշնագրով (1919. 9) Ռուսիա, Անգլիա և Ֆրանսա կը ճանչնային Իտալիոյ իրաւունքները Միջերկրականի մէջ։ Երբ տը փառի կը զրէր 1915ին թէ Իտալիա իրաւունք ունի թագաւորելու Աղրիականի վրայ։ Իսկ անգլիական Թերթ մը դիտել կուտար. «Իտալիա իր տանը տէրն ըլլալու է Աղրիականի մէջ, դրաւելով յարմար դիրք մը Միջերկրականի եւ Ասիական Թուրքիոյ վրայ, համաձայն իր ուժին եւ ազդեցութեան։»

Նոյն պահուն, սակայն, Անգլիա եւ Ֆրանսա կը բանակցէին Յունաստանի հետ, խոստանալով Իզմիրը, իբրեւ վարձատրութիւն պատերազմի մտնելուն։ Կոստանդինի եղբայրը կը հեռագրէր Փարիզէն 11 Մայիս 1915ին. «Դաշնակիցները մեզ կը խոստանան Իզմիրը»։

Իտալական կարեւոր հանդէս մը, փոլիթիքա, վեր հանելով այս խոստումը, գալթոլիով կը համեմատէ Թուականները.—Լոնտոնի դաշնագրով 25 Ապրիլ 1915ին Դաշնակիցները Իտալիոյ կը խոստանային Թուրքիայէն մաս մը, իսկ 11 Մայիս 1915ին Յոյներուն կը խոստանային Իզմիրը ներքնաշխարհով մը։ Յօդուածագիրը կ'աւելցնէ. «Կոստանդինի եղբայրը մեր վարիչներուն նման դիւրահաւան չեղաւ, հաստատուն երաշխիք ուզեց։ Տէլքասէ վիրաւորուեցաւ, յայտարարելով որ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ խօսքին հաւատալու էր։»

Իտալիա հաւատաց անոնց խօսքին եւ ատորագրութեան, ու առա օր մը օգտուելով իտալական պատուիրակներու բացակայութենէն՝ Ֆիումէի հարցին առիթով, զրկեցին Յոյնը Իզմիր (15 Մայիս 1915), ողբերգութիւն մը սարքելու համար։

Իտալիոյ դժգոհութիւնը մի միայն Ֆրանսայի դէմ չէր։ Անգլիան ալ ոչ նուազ մեղապարտ էր։ Անգլիոյ երբեմնի արտաքին նախարար Պալֆըր համաձայն էր Ֆրանսայի հետ։ Լորա Հարտինկ րսած էր. «Եթէ ինծի ձեայ, Իտալացիները բնաւ իզմիրը պիտի չունենան»։ Անգլիա դժուարութեամբ ճանչցաւ լիբիական պատերազմին զրաւուած Երկոտասան Կղզիներու սեփականութիւնը։ Անգլիա իրացուցած է Մալթա կղզին, որ Իտալիոյ քթին տակն է և որուն առեւտրական յարաբերութիւնները Իտալիոյ հետ են։

Միջերկրականի կեդրոնին վրայ, Մալթա կը գրաւէ առաջնակարգ դիրք մը։ Յոները անոր տիրացան 736ին (Ք. Ա.)։ Կարեդոն եւ Հոմ յաջորդաբար սեփականացուցին կղզին։ Նաւթեկութիւն մը հոն նետեց մեծ առաքեալը Պօղոս։ Մալթացին մկրտուեցաւ քրիստոնեայ եւ մինչեւ այսօր կը մնայ Թունդ կաթոլիկ։ 870ին Արաբները արշաւեցին հոն։ Մալթացին պահեց կրօնը, խառնեց լեզուն արաբերէնով (Մալթերէնը 60 առ 100 արաբ, 30 առ 100 իտալական բառեր ունի)։ Վերջապէս անգլիական որկրամոլութիւնը կլլեց կղզին 1800 Սեպտեմբեր 8ին։

Մալթան ստեղծումն է Մալթացիին։ Ժայռուտ երկիրը փոխուած է բերրի հողի, տարիներու յարատեւ աշխատութեամբ, եռնայէն հող փոխադրելով։ Իտալացին կը փափաքի որ ինքնորոշում ըլլայ հանրաքուէով, վստահ որ Մալթացիները պիտի միանան Իտալիոյ։

Անգլիական բարեկամութիւնը արդիւնք մը չէ տուած մինչեւ այսօր։ Անգլիա օգտուած է աւելի քան օգտակար եղած։ «Ձինք ուզեր որ Անգլիա գործիք մը նկատէ Իտալիան, երբ պէտք ունի եւ երբ իր քաղաքականութեան չի ծառայեր՝ մէկ կողմ թողու, ինչպէս պատահեցաւ Մուսուլի հարցին առթիւ։ Հակառակ իտալական հերքումներուն՝ Մուսոլինի - Չեմպըրլէյն հանդիպումը շահագործուեցաւ անգլիական մամուլին եւ Պոլսոյ անգլիական գործակալներուն կողմէ, իտալական մօտաւոր արշաւանք մը ցոյց տալով դէպի Անատոլու։ Թուրքերը ազատած են ֆէսէն, բայց ոչ արեւելեան դիւրահաւանութենէն, վախցան եւ տեղի տուին։ Անգլիա ստացաւ Մուսուլը, բայց Իտալիա որ գործիք եղած էր, քարիւղի հոր մը անգամ չստացաւ։»

Թունուզ պաշտօնապէս կը պատկանի Ֆրանսայի, բայց եւրոպական գաղութին մեծամասնութիւնը Իտալացի է եւ իտալահպատակ։ Իտալական գաղութը կը բարգաւաճի Ֆրանսական տիրապետութեան տակ։

Թունուզի պէյը հրովարտակով մը (8 - 11 - 1921) Ֆրանսական քաղաքացի կը նկատէր հոն ծնող անձի մը զաւակը։ Բազմաթիւ Իտալացիներ պիտի դառնային Ֆրանսացի, ուստի բազմութիւնը ուժգնօրէն եւ իտալական հանրային կարծիքը նպաստաւոր արտայայտուելով՝ խնդիրը մնաց առկախ, պահելով առժամապար 1896ի համաձայնութեան տրամադրութիւնը։

ՀԵԹՈՒՄ

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐՒ ՊԻՒԻՔՈՒԷԼԻ ՄԷՋ

Պիւքսէլէն մեզի կը գրեն թէ «Մշակոյթի Օր»ը պիտի տօնուի Կիրակի օր, 18 Դեկտ. կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին, Հայ Ակումբին մէջ։ Յայտագիրը կը բովանդակէ բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ, երգեր եւ նուագ։ Մուտքը ազատ է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՔՍՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՍԱՌՈՒՑԵԱԼ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք մեր կիրակի օրուան թիւով, ընկերվարական Միջազգայինին կեդրոնական կոմիտէն, իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ, ստեղծեց գաղաքական բանտարկեալներու ցանցնաժողով մը, որ արդէն հրատարակութեան կուտայ բանտարկեալներու մասին քաղուած տեղեկութիւնները։ 7 Նոյ.ին Շուէտիոյ ընկերվ. կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն սթոքհոլմի ռուսական դեսպանին յանձնեց հեռագիր մը, պոլշեւիկեան 10րդ տարեդարձին առիթիւ, բողոքելով Ռուսիոյ մէջ քաղաքական բանտարկեալներու կրած տառապանքին մասին։ Նոյն բողոքները ըրին Գերմանիոյ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ընկերվարական կուսակցութիւնները, որովհետեւ բանտարկեալներուն հանդէպ չափազանց տմարդի վերաբերում մը ցոյց կը տրուի կարմիր դրախտին մէջ։ Այդ կեանքը նկարագրելու համար՝ կը թարգմանենք պատմութիւնը ընկերվարական Սվիէժեւսկիի, որ ապրած է Ռուսիոյ աքսորավայրերուն մէջ եւ փախած ու եկած է այժմ Փարիզ (La Russie Opprimée, 10 Նոյ.)։—

Մինակուկ կղզիներու խումբ մը։ Եթէ բանտարկեալը բնական պէտք ունի, կը կատարէ ինչպէս որ ուզէ, անկիւն մը։ Երբեմն բանտարկեալներ եղած են, որ հոն փակուած են 15 օր անընդհատ։

Ուրիշ պատիժ մըն ալ.— մժեղները։

Ամառուան վերջերը (Յուլիս, Օգոստոս), մժեղներու ամպերը կը բղխան անտառներու մէջ, լճակներու եւ ճահիճներու մօտ։ Այդ տեղերը աշխատելու համար, դիմակ կը դնեն եւ կը պահպանեն իրենց ձեռքերը։ Ապա թէ ոչ, մժեղներու խայթոմէն, կ'ուռին ու կը պայթին։ Արդ, պատժելու համար բանտարկեալ մը, զայն կը կապեն ծառի մը, մօտ մէկ կամ երկու ժամ, երբ այլեւս երեսը եւ ձեռքերը բուշտերով կ'ուռին, տիկ կը դառնան։

1924ին, գարնան, Սոլովկեան կղզիներուն մէջ բանտարկուած էին 1,500—2,000 հոգի։ Անոնք կը բաղկանային ամէն դասակարգէ,— գողեր, կողոպտիչներ, բոգեր, քահանաներ, աւազակներ, անիշխանականներ, զեղծարարներ, հակայեղափոխականներ, լրտեսներ, ընդդիմադիր համայնավարներ, ընկերվարականներ։

Անիշխանականներն ու ընկերվարականները բաժնուած են հասարակ դատապարտեալներէն եւ դրուած են առանձին կղզիներու մէջ եւ ենթարկուած՝ մասնաւոր պայմաններու։ Կատարեալ հաւաքածոյ ամէն ազգէ մարդոց։ ամէն սեռէ եւ տարիքէ։ Պիներ, ձերունիներ, պատանիներ, Ռուսեր, Ուքրաինացիներ, Սիբերիացիներ, Հրեաներ, Հնդիկներ, Հայեր, Վրացիներ, եւայլն։ Բազմութիւն մը զոհերու, բացարձակապէս անմեղ, որոնք կը կոչուին «ընկերային տեսակէտէ վտանգաւոր տարրեր»։

Ընդհանրապէս պարտադրուած են տարապարհակ աշխատանքներ, պիտի կտրեն ջրոտ եւ տխոտ գետնախնձորը, պիտի հսկեն վանքին կիսաքանդ ագարակներուն մէջ անասուններուն վրայ։ Սակայն գլխաւոր աշխատանքները կը կատարուին անտառին մէջ։ Ծառերը պիտի կտրեն, պիտի սղոցեն, պիտի լեցնեն կառքերուն մէջ, յետոյ պիտի քշեն քանի մը վերստ հեռու, տախտակ պիտի շինեն։ Ալ բախտ, մենք գրաւած էինք եւ կ'աշխատէինք օրը 12 ժամ։ Սակայն ձմեռը աշխատեցանք 14—16, նոյնիսկ 18 ժամ։ Ամայի անտառի մը մէջ, մառախլապատ առտուներ, կամ երբ եղեամ կ'իջնէր, մինչեւ մեր մէջքը ձիւնին մէջ մխրճուած, ձեռք, ականջ անպաշտպան, նոյնիսկ մուշտակ եւ թաղիքեայ կօշիկ զրկուած, կ'աշխատէինք անխնայ։ Մեր ականջները, մատները եւ ձեռքերը կը սառէին։ Դատապարտեալները, անօթի, ուժասպառ՝ այդքան դժնդակ աշխատանքէ մը յետոյ կ'իյնային գետին։ Սակայն պոլշեւիկները եւ անոնք, որ մատնութիւն ընելով վարչական պաշտօններ ստացած էին, խթաններով կ'արթնցնէին զանոնք։

Մեր մատը աշխատող դատապարտեալները պատժեցին թէ պատահած են մահեր ալ, սակայն չկրցայ ստուգել, որովհետեւ, իբրեւ քաղաքական բանտարկեալ, մեզ փոխադրեցին ուրիշ տեղ։ Աքսորավայրին հրամանատարը, իր ճառին մէջ, ըսաւ թէ աշխատանքի ժամերը բարձրացուցած են «առեւտրական նպատակներով» եւ պայքարելու համար ընդդիմութեան դէմ։ «Եթէ բաւականաչափ շարժում չկատարէք, կ'ըսէր, ընդդիմութիւն կը բռնուիք...»։ Ուրիշ հաւաքոյթի կը նմանէր այն մրթմրթիններուն, զորս սովիտները կը գումարէին՝ բռնի տանելով ունկնդիրները պաշտօնական ճառեր արտասանելու համար անոնց։

Այս դժնդակ աշխատանքներուն ատեն կը տրուէր սնունդ մը, որ անհաւատալի է։ Սնունդները կը բաշխուէին համաձայն չորս դասակարգի։ Առաջին դասակարգին կը պատկանէին դատապարտեալ-պաշտօնեաները, ամէնէն վատ սրիկաները։ Երկրորդին՝ պաշտօնեաները, երջանիկ մահկանացուներ։ Չորրորդին՝ հիւանդները եւ աշխատութեան անընդունակները։ Պոլշեւիկեան առած մը կայ, որ կ'ըսէ. «Ով որ չաշխատիր, չուտէր»։ Եւ այս առածը կումունիստեան խստութեամբ կ'իրագործուի չորրորդ դասակարգին հանդէպ։ Հազիւ քանի մը հոգի, մասնաւոր շնորհով, կը ստանային հիւանդանոցներու սովորական սնունդը։ Միւսները 24 ժամը մէկ անգամ կը ստանային քիլօ մը սեւ հաց եւ երկու անգամ պղտոր ջուր մը, կնքեմ՝ ապուր։

Վերջապէս չախչախիչ մեծամասնութիւնը կը պատկանէր երրորդ դասակարգին։ Մէկ քիլօ եւ մէկ քառորդ սեւ հաց, նոյն պղտոր ջուրը եւ իրիկուն ալ քիչ մը ձուար։

Աշխատանքի պահուն, ոչ ոք կրնար սրունքը քիչ մը շարժել նոյնիսկ ամառը։ Օ՜, ձմեռը, մի հարցնէք։ Գարնան, Յունիսին 30—40 Համեմատութեամբ, ընդգայրութեան ենթարկուած են։

Հիւանդանոցին մէջ առիթն ունեցայ ներկայ ըլլալու սարսափելի տեսարաններու, սրունքներ ուռած ու փքած, բոլորովին կապոյտ, մկկուկէս անգամ աւելի հաստցած։ Եւ սակայն այսպիսի բանի համար հիւանդանոց մնալ սովորութիւն չէ։ Սնունդը, որուն չափը սովորական պայմաններու մէջ իսկ անբաւական է, չէր կրնար պաշտպանել մարդիկը, զոր կը սպանէր ընդգայրութիւնը։ Սոլովկեան ջոկատին զինուորներուն մասնաւոր սնունդ մը կը տրուէր, աւելի իւղոտ։

1923ի աշնան, սնունդի վերաքննութիւն եւ վերագնահատութիւն մը կատարուեցաւ եւ գարնան բանտարկեալները ստացան աւելի քիչ սնունդ։ Անոնք կը մեռնէին պարապէս անսթութենէ, կը քայքայուէին ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս։ Ընտանեկան կեանքը կը վերագառնար։ Շատեր կախեցին իրենք զիրենք...

ՔԱՆԻ ՄԸ ՇՈՇՈՐԴՆԵՐՈՒ ԵՐԵՍԷՆ

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք (Սելանիկ).—

Անցեալ օրուան «Հորիզոն»ի մէջ արձագանգը եղեր էինք կարմիր Թուղթիկներուն, հրապարակ հանած էին, քաղաքացած հայ պոլշեւիկները Նոյեմբեր 29ի խորհրդային տօնակատարին առթիւ։

Հրապարակով ցրուած այդ Թուղթիկները անցած են նաեւ իշխանութեանց ձեռքը եւ ահա, տեղ տուած է բուռն զրոյթի եւ դժգոհութեան, կառավարական շրջանակներու մօտ։ Դեկտ. 3ի բոլոր յուներէն Թերթերը, խոշոր խորագիրներով արձագանգը կ'ըլլան այս թռուցիկներուն։

«Անկէլիոֆորոս» իր առաջին էջին մէջ, «Հայկական կռիւը» — «Օտարներու հաժայնավորիտական» խորագրի տակ հետեւեալը կ'ըսէ.—

Երէկ, քաղաքիս մէջ կը ցրուէին հայերէն լեզուով խմբագրուած համայնավար կոչեր։ Այդ կոչերը խմբագրողները կը խնդրեն, սովիէթական պետութեան մէջ տիրող բարօրութեան մասին եւ այդ պետութիւնը կ'որակեն որպէս իրական դրախտ։

Պ. Ընդհ. Կուսակալը, հղուելիքեան տեղեկանալէ վերջ, հրամայեց բռնագրաւել Թուղթիկները եւ ձերբակալել զանոնք շրջաբերութեան հանողները։

Խօսելով օրագրողներուն, ան մասին յայտարարեց Թէ, ոչ միայն Թոյլ պիտի տրուի օտարներուն, համայնավար փոփականտ մղել եւ արդէն իսկ որոշած է ձերբակալել և աքսորել բոլոր օտար փրոփականտիսթները։

Ինչ կը վերաբերի հայ համայնավարներուն, կ'իմանանք Թէ, որոշուեցաւ աքսորել ամնոյժ երկուքը, որոնք վտանգաւոր կը նկատուին պետական ապահովութեան համար։

*** «Թախիտրօմօս» եւ կ'ըսէ.— Երէկ քաղաքիս մէջ, հոն կոմունիստները կոչեր ցրուեցին որոնք գրաւուեցան ոստիկանութեան կողմէ։ Այս կոչերուն մէջ կը խօսուի՝ սովիէթական պետութեանց մէջ տիրող երջանկութեան մասին ու կը գովաբանուի խորհրդային վարչաձեւը։

Մեր տեղեկութեանց համաձայն, Ապահովութեանց բաժին ոստիկանները ձերբակալեցին այս կոչերը խմբագրող երիս Հայերը, որոնք պետութեան սահմաններէն դուրս պիտի հանուին։

Պ. Ընդհ. կուսակալը, Ակթէ դէն վերադարձին երբ իմացաւ եղելութիւնը, իր դժգոհութիւնը յայտնեց Հայերու այս չարժուններուն համար եւ հետեւեալ Թէ, հոս հիւրընկալուած օտարներուն կարելի չէ Թոյլատրել Սովիէթներուն ի նպաստ փրոփականտ մղել։

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԿԱՉՈՒԹԻՒՆԸ

Վիճակագրութեան տնօրէնութիւնը հետեւեալ կերպով ցոյց կուտայ Պոլսոյ կուսակալութեան գաւառակներու բնակիչները.—

Պոլսոյ կեդրոնական գաւառակին մէջ՝ 122481 կին եւ 139023 այր, Կղզիներուն մէջ 6460 կին եւ 5231 այր, Սկիւտար՝ 87169 կին եւ 76923 այր, Բերայի գաւառակը 148500 կին եւ 145525 այր, Գալաթիա՝ 10559 կին եւ 9892 այր, Թալճա՝ 23926 կին եւ 26688 այր, Շիլէ՝ 7169 կին եւ 6326 այր։

Համագումար՝ 397254 կին եւ 409606 այր։

ՏԱՐԻՆ ԿԸ ԼՐԱՆԱՅ
ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ՓՔԻՀԻ
ՀԱՇԻԻԴ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31

«ՄԵՌԱԾ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ»

Փարիզի ամենայարգի մէկ թաղին մէջ, Շայ Էկեղեցիին անդիմաց, բազմաճախոս «Ցիշատակարան»ը, որ կը յաւերժացնէ մեծ պատերազմի պահուն Ֆրանսայի սիրոյն փառքի դաշտին վրայ ինկած հայ կամաւորներու անունները, կը կրէ սա պարզ ընդհատակը.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԵՌԱԾ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Այս առթիւ իմ խորունկ ինամքս եւ յարգանքս յայտնելով հանդերձ, չեմ կրնար զսպել զարմանքս «մեռած հայրենիքի հաշար» նախադասութեան համար: Ազգ մը որ կ'աշխատին ժամ 4000 բանուորներ: Մեր երիտասարդներէն ալ կ'աշխատին սոյն գործարանը: Օրականները շատ անբաւարար են, 17էն 20 ֆրանք, ննջարանները տրամադրուած են գործարանատիրոջ կողմէ, որ իւրաքանչիւր 15 օրը 7 ֆրանք միայն կ'առնէ: Ննջարանները փոքր ըլլալով, շատեր պարտաւորուած են՝ հակառակ իրենց անբաւական աշխատավարձին, պանդոկները մէկ սենեակ վարձել ընկերովի կամ առանձին, ամսական 50-60 ֆրանք վճարումով: Կերակուրը գրեթէ բոլորն ալ իրենք կ'եփեն:

Փարիզի վերջին անգործութեան հետեւանքով, մեր տարագիր երիտասարդներէն շատեր եկան ու գացին, անբաւարար նկատելով օրավարձերը:

Մեր հայրենակիցները բոլորն ալ առողջ երիտասարդներ են: Մահ չէ պատահած. հիւանդութիւն չկայ:

Ազգային կազմակերպութիւն չունինք: Ասիկա մը ժրաջան երիտասարդներ վերջերս կազմեցին ֆութպոլի խումբ մը՝ F. C. A. de Dives: Հակառակ աննպաստ պայմաններուն եւ դաշտի անյարմարութեան, մեր տղաքը շարունակեցին իրենց փորձերը եւ շնորհիւ 4-5 լաւ խաղացողներու, այժմ մեր շրջանին մէջ գտնուող խումբերուն լաւագոյնը կը նկատուին: Թէեւ մեր ընկերները՝ լայն բացած են իրենց համեստ քանակները, սակայն իրենց ուժերը անբաւական են խումբը վերջնապէս կազմակերպուած դաշտ հանելու համար: Զրկելով իրենք զիրենք ամէն հաճոյքէ, գնեցին կօշիկները, այժմ կը պակսին համազգեստները: Մէկ ամուսնացին, եղած փորձերը բաւական կը նկատէ խմբապետը՝ Ժիրայր Արսլանեան, եւ կը պատրաստուին օրինաւոր մրցումներու:

Այս խնդիրը ներկայացնելով բոլոր ժարզական կազմակերպութիւններուն եւ մարզասէր հասարակութեան, կ'ուզենք հաւատալ թէ անոնք իրենց կարելին պիտի ընեն տասնըմէկ հաժագեստ ճարելու համար: Խմբապետին հասցէն՝ Girair Arslanian, chez Mme Charlot, Rue du Vieux Quai:

Թէքթէքեան

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
Զ. Ե. Ռ. ՄԻՒԹԻԹԵԱՆ

Զ. Ե. Ռ. Միւթեան առաժամեայ կնդր. վարչութիւնը մեզի կը տեղեկացնէ թէ 23 Դեկտեմբերին Լիոնի մէջ պիտի գումարուի պատգամաւորական ժողով մը, որուն պիտի մասնակցին փարիզի կեդրոնին նախաձեռնութեամբ կազմուած եւ իրեն պատասխանատու բոլոր մասնաճիւղերը՝ փարիզ, Ալֆորվիլ, Վիէն, Վալանս, Մարսէյլ, Պէլֆօռ, Պուէնոս Այրէս:

Այս պատգամաւորական ժողովը պիտի քննէ կարեւոր օրակարգ մը, որուն մէջ կան ծրագիր-կանոնագիրի վերամշակում, «որբ» բառին պահպանումին հարցը, իրենց պիրքը բոլոր ազգային կազմակերպութիւններու մէջ, մամուլի հարց եւ որբերու ընդհ. կազմակերպութեան խնդիրը:

Մինչեւ այժմ այս միութիւնը աշխատեցաւ կազմել կորիզ մը, որու աճումին, զարգացման եւ ծաւալումին մասին պիտի պատրաստուի նոր եւ մանրամասն ծրագիր մը:

ԶԱՑՆԵՐ ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

ՅԻՐՈՒՅԱՆ ՀԱՅԵՐ

Տիվ (Քալվատոս), 12 Դեկտ. — Այս քաղաքը կը գտնուի Ֆրանսայի հիւսիս արեւմտեան կողմը, Փարիզէն 250 քիլոմեթր հեռու, Տօվիլի մօտ:

Մեր հայրենակիցները 1924ին սկսած են տեղաւորուիլ այստեղ: Այժմ ունինք 20 կայտառ երիտասարդներ:

Տիվ գեղեցիկ ամարանոց մըն է, ծովուն ափը: Ունի մեծադործարան մը ուր կ'աշխատին ժօտ 4000 բանուորներ: Մեր երիտասարդներէն ալ կ'աշխատին սոյն գործարանը: Օրականները շատ անբաւարար են, 17էն 20 ֆրանք, ննջարանները տրամադրուած են գործարանատիրոջ կողմէ, որ իւրաքանչիւր 15 օրը 7 ֆրանք միայն կ'առնէ: Ննջարանները փոքր ըլլալով, շատեր պարտաւորուած են՝ հակառակ իրենց անբաւական աշխատավարձին, պանդոկներու մէջ սենեակ վարձել ընկերովի կամ առանձին, ամսական 50-60 ֆրանք վճարումով: Կերակուրը գրեթէ բոլորն ալ իրենք կ'եփեն:

Փարիզի վերջին անգործութեան հետեւանքով, մեր տարագիր երիտասարդներէն շատեր եկան ու գացին, անբաւարար նկատելով օրավարձերը:

Մեր հայրենակիցները բոլորն ալ առողջ երիտասարդներ են: Մահ չէ պատահած. հիւանդութիւն չկայ:

Ազգային կազմակերպութիւն չունինք: Ասիկա մը ժրաջան երիտասարդներ վերջերս կազմեցին ֆութպոլի խումբ մը՝ F. C. A. de Dives: Հակառակ աննպաստ պայմաններուն եւ դաշտի անյարմարութեան, մեր տղաքը շարունակեցին իրենց փորձերը եւ շնորհիւ 4-5 լաւ խաղացողներու, այժմ մեր շրջանին մէջ գտնուող խումբերուն լաւագոյնը կը նկատուին: Թէեւ մեր ընկերները՝ լայն բացած են իրենց համեստ քանակները, սակայն իրենց ուժերը անբաւական են խումբը վերջնապէս կազմակերպուած դաշտ հանելու համար: Զրկելով իրենք զիրենք ամէն հաճոյքէ, գնեցին կօշիկները, այժմ կը պակսին համազգեստները: Մէկ ամուսնացին, եղած փորձերը բաւական կը նկատէ խմբապետը՝ Ժիրայր Արսլանեան, եւ կը պատրաստուին օրինաւոր մրցումներու:

Այս խնդիրը ներկայացնելով բոլոր ժարզական կազմակերպութիւններուն եւ մարզասէր հասարակութեան, կ'ուզենք հաւատալ թէ անոնք իրենց կարելին պիտի ընեն տասնըմէկ հաժագեստ ճարելու համար: Խմբապետին հասցէն՝ Girair Arslanian, chez Mme Charlot, Rue du Vieux Quai:

Թէքթէքեան

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԻԷՆ, *12 Դեկտ.*— Զ. Ե. Ռ. Մասնաճիւղ Որբերու Կիրակին (4 Դեկտ.) առթիւ հանգանակութիւն մը կատարեց որմէ գոյացաւ 385·50 ֆր.: Փոստքարտի արուարձանին գաղութն ալ հանգանակած ըլլալով 79·50 ֆր. յանձնուեցաւ մեր Մասնաճիւղին: Ընդհանուր գումարը կրկուած է փարիզ, յանձնելու համար բարեգործականին:

*** Միութեան սարքած վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 20ին: Շահող թիւերն են՝ 43 թիւը ջութակ մը, 70ը՝ մանտոլին մը:

(Կնիք)

ՎԱԼԱՆՍ, *12 Դեկտ.*— Զ. Ե. Ռ. Միութիւնը թէյասեղան մը սարքեց Դեկտ. 10 Շաբաթ իրիկուն, ոսկեզէն կանոնի կիրակին առթիւ: Ատենապետ Ա. Թադէոսեան բացատրեց օրուան նպատակը: Ցետոյ եղան երգեր, արտասանութիւններ եւ նուագ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Թէյասեղանին վրայ եղած նուէրներէն գոյացաւ կոկիկ գումար մը: Միութեան անդամ Ց. Տ. Սարգիսեան նուիրեց մէկ տարուան «Յառաջ»: Կարգադիր յանձնախումբի անդամներէն Ց. Թաւրեան փակումը կատարեց, շնորհակալութիւն յայտնելով բոլորին:

Թէյասեղանը փակուեցաւ «Բամ փորոտան»ով եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեամբ:

Փայլակ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՈՆ.— Դեկտ. 9ին խումբ բազմութեան մը ներկայութեան թեմադրուեցաւ «17 տարեկաններ»: Ներկայացումը կարելի է ըսել թէ անցաւ շատ շաղոյ: Երկար տեսնէ ի վեր Լիոնի հայութիւնը զրկուած կ'ապրէր թատերական կեանքէ. Պ. Շահան Սարեան ամբողջ 2-3 ժամ ներկաները պահեց խորունկ յուզումի տակ: Ժողովուրդին դիտակից մէկ մասը փափաք յայտնեց որ Սարեան հաստատուի Լիոն: Երկրորդ վարագոյրէն վերջ Պ. Սարեանի ուսուցիչներէն Պ. Ալեքս. Կիլիկեան «Հայ ժողովուրդին վերաբերումը դէպի հայկական թատրոնը» նիւթին վրայ խօսեցաւ բաւական երկար, և մանաւանդ ապացուցանելով հայ դերասաններուն կրած զրկանքներուն վրայ, և յորդորեց նիւթապէս և բարոյապէս գնահատել հայ թատրոնը:

Մխիթարեան ներկայացումը՝ Փօն որ Շէրիի մէջ:

Ներկայ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԱՆՅԱԳՐԻ ԽՆԴԻՐԸ
ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆՕ, 12 Դեկտ, (Սեփ Թղթ.).— Իտալիոյ Ազգ. վարչութեան անդամներէն Հ. Վ. Հացունի, Տօքթ. Ֆէլիքէնեան և Պ. Սարեան, ընկերակցութեամբ երեսփոխան Պ. Tuvini-ի, պաշտօնական այցելութիւն տուին գաւառապետին, յանձնելով Պ. Մուսոլինիի ուղղուած յուշագիր մը՝ անցագրի հարցին շուրջ: Գաւառապետը իր գոհունակութիւնը յայտնեց, վարչութեան ծանօթանալուն համար եւ խոստացաւ իր աջակցութիւնը:

Կ'իմանանք թէ անցագրի հարցը լուծուելու մօտ է, մեզի համար շատ նպաստաւոր պայմաններով:

** Երէկ Մխիթարեան վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ երկրորդ դասախօսութիւնը, կազմակերպուած՝ Ազգ. վարչութեան, Մուրատ-Ռափայէլեան եւ Ուսանողական միութիւններու կողմէ: Խօսեցաւ Պ. Դերենիկ Ճիզմէճեան՝ Իտալիոյ ազատագրութեան մասին, 1848էն մինչեւ Կարիպալտի:

Ս. Մարտիրոսեան

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԳԱՐԻՏԸ»

Զանգու գետը փորած ու ճեղքած է ժայռերը, բացած է քարէ կիրճ մը: Կիրճին վրայ կայ գիւղակ մը, վարը, փրփրալի գետին եզերքէն քիչ մը հեռու գլզլան աղբիւրները, որոնք կը կոչուին «Հայաստանի մարգարիտը»: Ախտաբոյժ Չուրեր են անունը, եւ այդ տեղ հաստատուած է կայան մը, Արզնի անունով:

Արզնի կայանը ունի ապաքինարան (սանատորիում) 8 սենեակով եւ 100 մահիճով: Բացուած է նաեւ օթեւան մը 50 տղեկոց: Ունի ձաղկանոցներ: Կայանին մէջ կ'աշխատին երեք բժիշկ:

Ծրագրուած է շինել գործարան մը կազային Ջուրը լեցնելու համար շիշերու մէջ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՒԱՋԱՆ ՄԸ.— Նիսի մէջ քաշուած ապարանք մը, որուն տիրուհին էր 86 տարեկան մինակուկ կին մը: Կ'ապրէր ծերունի սպասուհիի մը հետ: Հրաշալի պարտէզի մը մէջ թաղուած էր ապարանքը եւ ոչ օք կուպար խանգարել լուութիւնը:

Երէկ առաւօտ տիկին Փորթուա գետ չէր արթնցած: Սպասուհին գետնայարկի խոհանոցին գուռը բացած պահուն, հանդիպեցաւ անծանօթի մը, որ գրկից գինք, գետին նետեց, աւելի մը կոթով գարկաւ եւ ուշաթափ փռեց: Ցետոյ գլխին գարկաւ նաեւ բրիչով ու սպաննեց: Երեսը աղտոտ թաշկինակով մը ծածկած, վեր ելաւ եւ բախեց տիրուհիին գուռը:

Տիկին Փորթուա բացաւ գուռը: Ուազակը տնկեց ատրճանակը:

— Կամ կը յանձնես հարստութիւնդ ամբողջ, կամ կը սպանեմ:

Տիկին Փորթուա, պազարիւն շեշտով մը, կը պատասխանէ.

— Եթէ սպաննես, չես կրնար գտնել դրամներս:

— Լաւ, ցոյց տուր տեղը:

— Վարի յարկն է:

Ուազակը, մազերէն բռնելով դողդոջուն կնոջ, կը քաշէ վար: Սակայն տիկին Փորթուա ժամանակ կ'անցընէ:

— Չկայ բանալին: Սպասուհիին մօտը մոռցեր եմ: կանչենք սպասուհիս:

— Սպաննեցի գայն:

Տիկին Փորթուա, սահմռկած, կը յանձնէ փոքրիկ քսակ մը, որուն մէջ կար միայն քանի մը հարիւր ֆրանք: Ուազակը, խոհեմութեամբ, ուտելու համար գտած մածունը, գաղտնօրէն տարաւ էշուն բերանին մօտեցուց:

Քանի կը հազար, Ովկիմի սիրտը կը մաշէր, աչքերը կը լեցնային եւ եթէ ջուրին ճամբան մարդ չըլլար, կուլար եւ էշուն փաթթուած կը հեծեծէր.

— Լսէ, պէ չուշիկս, լսէ, ի՞նչ ունիս, լսէ, ճար մը փնտռեմ:

Էշը ականջները կախ, լուռ կ'ունկնդրէր եւ տրտում նայուածք մը կը ձգէր գետին, մերթ կիսախուփ աչքերով:

Հազը երթալով կը սաստկանար: Քանի մը հոգիներ Ովկիմին խորհուրդ տուին որ երթայ անասնաբոյժ Սիմոնին գտնէ: Կը զղջար թէ ինչո՞ւ աւելի կանուխ չէր գացած այդ մարդուն, քանի որ անասուններու ցաւէն կը հասկնար: Կը զղջար որ իր սիրելի չուշտիկը, քիչ մը աւելի տառապեցուցած էր: Բայց կը մխիթարէր ինքզինքը.

— Թող աղէկնայ տէ, ամէն բան կը մոռցուի:

Օ. ԶԱՐՄՈՒՆԻ

(Շարունակելի)

ՄԵՌԱԾ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Փարիզի ամենայարգի մէկ թաղին մէջ, Շայ Էկեղեցիին անդիմաց, բազմաճախոս «Ցիշատակարան»ը, որ կը յաւերժացնէ մեծ պատերազմի պահուն Ֆրանսայի սիրոյն փառքի դաշտին վրայ ինկած հայ կամաւորներու անունները, կը կրէ սա պարզ ընդհատակը.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԵՌԱԾ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

Այս առթիւ իմ խորունկ ինամքս եւ յարգանքս յայտնելով հանդերձ, չեմ կրնար զսպել զարմանքս «մեռած հայրենիքի հաշար» նախադասութեան համար: Ազգ մը որ կ'աշխատին 4000 բանուորներ: Մեր երիտասարդներէն ալ կ'աշխատին սոյն գործարանը: Օրականները շատ անբաւարար են, 17էն 20 ֆրանք, ննջարանները տրամադրուած են գործարանատիրոջ կողմէ, որ իւրաքանչիւր 15 օրը 7 ֆրանք միայն կ'առնէ: Ննջարանները փոքր ըլլալով, շատեր պարտաւորուած են՝ հակառակ իրենց անբաւական աշխատավարձին, պանդոկներու մէջ սենեակ վարձել ընկերովի կամ առանձին, ամսական 50-60 ֆրանք վճարումով: Կերակուրը գրեթէ բոլորն ալ իրենք կ'եփեն:

Փարիզի վերջին անգործութեան հետեւանքով, մեր տարագիր երիտասարդներէն շատեր եկան ու գացին, անբաւարար նկատելով օրավարձերը:

Մեր հայրենակիցները բոլորն ալ առողջ երիտասարդներ են: Մահ չէ պատահած. հիւանդութիւն չկայ:

Ազգային կազմակերպութիւն չունինք: Ասիկա մը ժրաջան երիտասարդներ վերջերս կազմեցին ֆութպոլի խումբ մը՝ F. C. A. de Dives: Հակառակ աննպաստ պայմաններուն եւ դաշտի անյարմարութեան, մեր տղաքը շարունակեցին իրենց փորձերը եւ շնորհիւ 4-5 լաւ խաղացողներու, այժմ մեր շրջանին մէջ գտնուող խումբերուն լաւագոյնը կը նկատուին: Թէեւ մեր ընկերները՝ լայն բացած են իրենց համեստ քանակները, սակայն իրենց ուժերը անբաւական են խումբը վերջնապէս կազմակերպուած դաշտ հանելու համար: Զրկելով իրենք զիրենք ամէն հաճոյքէ, գնեցին կօշիկները, այժմ կը պակսին համազգեստները: Մէկ ամուսնացին, եղած փորձերը բաւական կը նկատէ խմբապետը՝ Ժիրայր Արսլանեան, եւ կը պատրաստուին օրինաւոր մրցումներու:

Այս խնդիրը ներկայացնելով բոլոր ժարզական կազմակերպութիւններուն եւ մարզասէր հասարակութեան, կ'ուզենք հաւատալ թէ անոնք իրենց կարելին պիտի ընեն տասնըմէկ հաժագեստ ճարելու համար: Խմբապետին հասցէն՝ Girair Arslanian, chez Mme Charlot, Rue du Vieux Quai:

Թէքթէքեան

ԶԱՑՆԵՐ ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

ՅԻՐՈՒՅԱՆ ՀԱՅԵՐ

Տիվ (Քալվատոս), 12 Դեկտ. — Այս քաղաքը կը գտնուի Ֆրանսայի հիւսիս արեւմտեան կողմը, Փարիզէն 250 քիլոմեթր հեռու, Տօվիլի մօտ:

Մեր հայրենակիցները 1924ին սկսած են տեղաւորուիլ այստեղ: Այժմ ունինք 20 կայտառ երիտասարդներ:

Տիվ գեղեցիկ ամարանոց մըն է, ծովուն ափը: Ունի մեծադործարան մը ուր կ'աշխատին ժօտ 4000 բանուորներ: Մեր երիտասարդներէն ալ կ'աշխատին սոյն գործարանը: Օրականները շատ անբաւարար են, 17էն 20 ֆրանք, ննջարանները տրամադրուած են գործարանատիրոջ կողմէ, որ իւրաքանչիւր 15 օրը 7 ֆրանք միայն կ'առնէ: Ննջարանները փոքր ըլլալով, շատեր պարտաւորուած են՝ հակառակ իրենց անբաւական աշխատավարձին, պանդոկներու մէջ սենեակ վարձել ընկերովի կամ առանձին, ամսական 50-60 ֆրանք վճարումով: Կերակուրը գրեթէ բոլորն ալ իրենք կ'եփեն:

Փարիզի վերջին անգործութեան հետեւանքով, մեր տարագիր երիտասարդներէն շատեր եկան ու գացին, անբաւարար նկատելով օրավարձերը:

Մեր հայրենակիցները բոլորն ալ առողջ երիտասարդներ են: Մահ չէ պատահած. հիւանդութիւն չկայ:

Ազգային կազմակերպութիւն չունինք: Ասիկա մը ժրաջան երիտասարդներ վերջերս կազմեցին ֆութպոլի խումբ մը՝ F. C. A. de Dives: Հակառակ աննպաստ պայմաններուն եւ դաշտի անյարմարութեան, մեր տղաքը շարունակեցին իրենց փորձերը եւ շնորհիւ 4-5 լաւ խաղացողներու, այժմ մեր շրջանին մէջ գտնուող խումբերուն լաւագոյնը կը նկատուին: Թէեւ մեր ընկերները՝ լայն բացած են իրենց համեստ քանակները, սակայն իրենց ուժերը անբաւական են խումբը վերջնապէս կազմակերպուած դաշտ հանելու համար: Զրկելով իրենք զիրենք ամէն հաճոյքէ, գնեցին կօշիկները, այժմ կը պակսին համազգեստները: Մէկ ամուսնացին, եղած փորձերը բաւական կը նկատէ խմբապետը՝ Ժիրայր Արսլանեան, եւ կը պատրաստուին օրինաւոր մրցումներու:

Այս խնդիրը ներկայացնելով բոլոր ժարզական կազմակերպութիւններուն եւ մարզասէր հասարակութեան, կ'ուզենք հաւատալ թէ անոնք իրենց կարելին պիտի ընեն տասնըմէկ հաժագեստ ճարելու համար: Խմբապետին հասցէն՝ Girair Arslanian, chez Mme Charlot, Rue du Vieux Quai:

Թէքթէքեան

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԻԷՆ, *12 Դեկտ.*— Զ. Ե. Ռ. Մասնաճիւղ Որբերու Կիրակին (4 Դեկտ.) առթիւ հանգանակութիւն մը կատարեց որմէ գոյացաւ 385·50 ֆր.: Փոստքարտի արուարձանին գաղութն ալ հանգանակած ըլլալով 79·50 ֆր. յանձնուեցաւ մեր Մասնաճիւղին: Ընդհանուր գումարը կրկուած է փարիզ, յանձնելու համար բարեգործականին:

*** Միութեան սարքած վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 20ին: Շահող թիւերն են՝ 43 թիւը ջութակ մը, 70ը՝ մանտոլին մը:

(Կնիք)

ՎԱԼԱՆՍ, *12 Դեկտ.*— Զ. Ե. Ռ. Միութիւնը թէյասեղան մը սարքեց Դեկտ. 10 Շաբաթ իրիկուն, ոսկեզէն կանոնի կիրակին առթիւ: Ատենապետ Ա. Թադէոսեան բացատրեց օրուան նպատակը: Ցետոյ եղան երգեր, արտասանութիւններ եւ նուագ, հայկական եւ եւրոպական պարեր: Թէյասեղանին վրայ եղած նուէրներէն գոյացաւ կոկիկ գումար մը: Միութեան անդամ Ց. Տ. Սարգիսեան նուիրեց մէկ տարուան «Յառաջ»: Կարգադիր յանձնախումբի անդամներէն Ց. Թաւրեան փակումը կատարեց, շնորհակալութիւն յայտնելով բոլորին:

Թէյասեղանը փակուեցաւ «Բամ փորոտան»ով եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեամբ:

Փայլակ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻՈՆ.— Դեկտ. 9ին խումբ բազմութեան մը ներկայութեան թեմադրուեցաւ «17 տարեկաններ»: Ներկայացումը կարելի է ըսել թէ անցաւ շատ շաղոյ: Երկար տեսնէ ի վեր Լիոնի հայութիւնը զրկուած կ'ապրէր թատերական կեանքէ. Պ. Շահան Սարեան ամբողջ 2-3 ժամ ներկաները պահեց խորունկ յուզումի տակ: Ժողովուրդին դիտակից մէկ մասը փափաք յայտնեց որ Սարեան հաստատուի Լիոն: Երկրորդ վարագոյրէն վերջ Պ. Սարեանի ուսուցիչներէն Պ. Ալեքս. Կիլիկեան «Հայ ժողովուրդին վերաբերումը դէպի հայկական թատրոնը» նիւթին վրայ խօսեցաւ բաւական երկար, և մանաւանդ ապացուցանելով հայ դերասաններուն կրած զրկանքներուն վրայ, և յորդորեց նիւթապէս և բարոյապէս գնահատել հայ թատրոնը:

Մխիթարեան ներկայացումը՝ Փօն որ Շէրիի մէջ:

Ներկայ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԱՆՅԱԳՐԻ ԽՆԴԻՐԸ
ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆՕ, 12 Դեկտ, (Սեփ Թղթ.).— Իտալիոյ Ազգ. վարչութեան անդամներէն Հ. Վ. Հացունի, Տօքթ. Ֆէլիքէնեան և Պ. Սարեան, ընկերակցութեամբ երեսփոխան Պ. Tuvini-ի, պաշտօնական այցելութիւն տուին գաւառապետին, յանձնելով Պ. Մուսոլինիի ուղղուած յուշագիր մը՝ անցագրի հարցին շուրջ: Գաւառապետը իր գոհունակութիւնը յայտնեց, վարչութեան ծանօթանալուն համար եւ խոստացաւ իր աջակցութիւնը:

Կ'իմանանք թէ անցագրի հարցը լուծուելու մօտ է, մեզի համար շատ նպաստաւոր պայմաններով:

** Երէկ Մխիթարեան վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ երկրորդ դասախօսութիւնը, կազմակերպուած՝ Ազգ. վարչութեան, Մուրատ-Ռափայէլեան եւ Ուսանողական միութիւններու կողմէ: Խօսեցաւ Պ. Դերենիկ Ճիզմէճեան՝ Իտալիոյ ազատագրութեան մասին, 1848էն մինչեւ Կարիպալտի:

Ս. Մարտիրոսեան

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԳԱՐԻՏԸ»

Զանգու գետը փորած ու ճեղքած է ժայռերը, բացած է քարէ կիրճ մը: Կիրճին վրայ կայ գիւղակ մը, վարը, փրփրալի գետին եզերքէն քիչ մը հեռու գլզլան աղբիւրները, որոնք կը կոչուին «Հայաստանի մարգարիտը»: Ախտաբոյժ Չուրեր են անունը, եւ այդ տեղ հաստատուած է կայան մը, Արզնի անունով:

Արզնի կայանը ունի ապաքինարան (սանատորիում) 8 սենեակով եւ 100 մահիճով: Բացուած է նաեւ օթեւան մը 50 տղեկոց: Ունի ձաղկանոցներ: Կայանին մէջ կ'աշխատին երեք բժիշկ:

Ծրագրուած է շինել գործարան մը կազային Ջուրը լեցնելու համար շիշերու մէջ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՒԱՋԱՆ ՄԸ.— Նիսի մէջ քաշուած ապարանք մը, որուն տիրուհին էր 86 տարեկան մինակուկ կին մը: Կ'ապրէր ծերունի սպասուհիի մը հետ: Հրաշալի պարտէզի մը մէջ թաղուած էր ապարանքը եւ ոչ օք կուպար խանգարել լուութիւնը:

Երէկ առաւօտ տիկին Փորթուա գետ չէր արթնցած: Սպասուհին գետնայարկի խոհանոցին գուռը բացած պահուն, հանդիպեցաւ անծանօթի մը, որ գրկից գինք, գետին նետեց, աւելի մը կոթով գարկաւ եւ ուշաթափ փռեց: Ցետոյ գլխին գարկաւ նաեւ բրիչով ու սպաննեց: Երեսը աղտոտ թաշկինակով մը ծածկած, վեր ելաւ եւ բախեց տիրուհիին գուռը:

Տիկին Փորթուա բացաւ գուռը: Ուազակը տնկեց ատրճանակը:

— Կամ կը յանձնես հարստութիւնդ ամբողջ, կամ կը սպանեմ:

Տիկին Փորթուա, պազարիւն շեշտով մը, կը պատասխանէ.

— Եթէ սպաննես, չես կրնար գտնել դրամներս:

— Լաւ, ցոյց տուր տեղը:

— Վարի յարկն է:

Ուազակը, մազերէն բռնելով դողդոջուն կնոջ, կը քաշէ վար: Սակայն տիկին Փորթուա ժամանակ կ'անցընէ:

— Չկայ բանալին: Սպասուհիին մօտը մոռցեր եմ: կանչենք սպասուհիս:

— Սպաննեցի գայն:

Տիկին Փորթուա, սահմռկած, կը յանձնէ փոքրիկ քսակ մը, որուն մէջ կար միայն քանի մը հարիւր ֆրանք: Ուազակը, խոհեմութեամբ, ուտելու համար գտած մածունը, գաղտնօրէն տարաւ էշուն բերանին մօտեցուց:

Քանի կը հազար, Ովկիմի սիրտը կը մաշէր, աչքերը կը լեցնային եւ եթէ ջուրին ճամբան մարդ չըլլար, կուլար եւ էշուն փաթթուած կը հեծեծէր.

— Լսէ, պէ չուշիկս, լսէ, ի՞նչ ունիս, լսէ, ճար մը փնտռեմ:

Էշը ականջները կախ, լուռ կ'ունկնդրէր եւ տրտում նայուածք մը կը ձգէր գետին, մերթ կիսախուփ աչքերով:

Հազը երթալով կը սաստկանար: Քանի մը հոգիներ Ովկիմին խորհուրդ տուին որ երթայ անասնաբոյժ Սիմոնին գտնէ: Կը զղջար թէ ինչո՞ւ աւելի կանուխ չէր գացած այդ մարդուն, քանի որ անասուններու ցաւէն կը հասկնար: Կը զղջար որ իր սիրելի չուշտիկը, քիչ մը աւելի տառապեցուցած էր: Բայց կը մխիթարէր ինքզինքը.

— Թող աղէկնայ տէ, ամէն բան կը մոռցուի:

Օ. ԶԱՐՄՈՒՆԻ

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (10)

ՉՐԿԻՐ ՈՎԿԻՄ

V

Ճամբան կը տեսնէր որ ուրիշներ իրենց էշերը կը ծեծէին. այդ չտեսնէր Ովկիմ եւ կը զարմանար, երբեմն կը խնդրէր ճամբորդին որ էշը չծեծէ, մինչդեռ ինք, երբ ճամբան մարդ չըլլար, գլուխն կը փաթթուէր ու պագնէր գայն, այնքան շատ որ, վրան իսկ չէր նստեր:

— Թող չուլլըտի «Տայվան»ը, նեղ է, էս կը քալեմ:

Թէեւ ձեռքը փայտ մը ունէր Ովկիմ, բայց էշը ծեծելու համար այդ ինք տհասած էր որ ամէն օր կ'ուտէնայ, ինք սիրտ չէր բերներ պարնելու, ձեռքը առաջ չէր գար:

— Թող էշ ըլլայ, ան հոգի ունի՛, կը մտածէր:

Սակայն, երբեմն իրաւամբ կը նեղուէր, երբ էշը շատ կամաց կ'երթար, կամ կենար անդադար, պոռար ձայնը ելլածին չափ, ինքզինք աշխարհ կը փլէր, եւ այդ յոյսով էշն, շատ շատ վրան կը նստէր իբրեւ անոթ պատիժ, բայց չուտ մը կը պղջար նորէն, երբ կը տեսնէր թէ էշը կը հեւայ, կը տքայ՝ վար կ'իջնէր:

— Ախ, ի՞նչ անեմ քի կը մեղքնամ, չմեղքնամ կ'ըսեմ, կէնե կը մեղքնամ...

VI

Առաջին օրը վեց ճամբայ ջուր բերաւ Ովկիմ, եւ երկու գրուշ շահ գաւ: Վառած մոմին դրամը եւ Ս. օին տունը ձգած մէկ բեռը գատ էր այս հաշուէն: Ցնծութեան մէջ էր: Ի՞նչ ընէր արդեօք: Երթար սրճարա՞ն նստէր, ծխէն մարդու պէս, թէյ մը կամ սօրճ մը խմէր. անշուշտ, քեյֆի բաներ էին ատոնք. գոյս բախտը չէր ունեցած վայելելու մինչեւ այդ առեն:

Այսպէս չրկիր Ովկիմ. շաբաթ մը շարունակեց: Վեց եօթը օրուան մէջ, կարգ մը տեղեր ապառիկ տալէ յետոյ, պարտքի փոխարէն — ինչպէս խոստացած էր ինք— էշուն գարիի համար դրամ տուաւ, ինք եւ քոյրը կերակրուեցան եւ այս բոլորէն յետոյ տասը գրուշ դրամ ալ աւելցուց:

Շաբաթ իրիկուն առաջին անգամ ըլլալով, ժամէն կախած, կէս օրա մը տուն տարաւ վատակաւոր հայրիկի մը հպարտութեամբ եւ գոհունակութեամբ:

Ինք փափաքեցաւ կտրել միսը, եւ կերակուրները գատել, տեսակ մը լուռ լայդ ցայտուն խանդավառութեամբ կը ջարդէր: Ի՞նչ աղուոր բան էր, գործ ընել, դրամ շահիլ, տունը մի քերել, նստիլ ծալլուած ու կտրել: Ալ ամէն Շաբաթ օր այսպէս պիտի ընէր:

Ընաթային փոթփոթած երեան ալ կը խնդար հիմա եւ շրթներէն երգ մը կը փախցնէր գողդոջացնելով.

Ջախտրդ օրերը, ձմրան նման կուգան ու կ'երթան.

վ...ատելու չէ, վերջ կ'ունենան, կուգան ու կ'երթան:

Ովկիմ այդ գիշերը վերադարձ մը ըրաւ իր անցեալ կեանքի դրուագներէն: Ի՞նչ սեւ օրեր էր տեսած, ի՞նչ թշուառութիւններ էր կրած: Բայց ի՞նչդ ալ ըլլայ, ինք եւ քոյրը կերակրուեցան եւ մի քիչ ալ աւելցուց:

Երկրորդ շաբաթուան մէջն էր, երբ էշը սկսաւ հազալ: Ովկիմ դէմը կ'ելլողին կը հասկցնէր շուարած:

— Քրտնած քրտնած ջուր խմցուգեր ես, կ'ըսէին ամէնքն ալ:

— Է՛, չանցնի՛ր, դե՞ղ ընել պէտք է, կը հարցնէր ան խեղճօրէն:

Բոլորն ալ անորոշ, տարտամ պատասխաններ կուտային: Ըսողներ կային թէ «ան ինքնիրենը կ'անցնի»:

Ովկիմ կը շարունակէր աշխատիլ: Էշը կը հազար գլուխը երկարած գետին, բերանը կը բանար՝ կարծէք բան մը գուրս հանել կ'ուզէր եւ սակայն չէր կրնար:

Շատ անգամ խեղդուելու երեւոյթի կը պարզէր: Այդ պահերուն վիրաւորուած թռչունի նման, Ովկիմի սիրտը կը բաբախէր: Լրջորէն մտահոգ էր: Եթէ էշը խօսիլ գիտնար, ցաւը ըսէր, գուցէ դարման մը գտնէր: Բայց ի՞նչ գիտնար թէ ինչու կը հազար, եւ կամ ուրիշ մէկ կողմը չէ՞ր ցաւեր: Իրիկուններըը իր մեջլէը, էշուն վրան ձգեց, կարծելով թէ պաղի արգիւնք էր անոր հիւանդութիւնը, մանաւանդ երբ սկսաւ խոտ ու գարի չուտել անասունը: Նոյնիսկ Ովկի

ընդդիմադիրները յաջողած են թափանցել կարմիր բանակին մէջ։ Զինուորական պատուիրակ Միխայլովսքի յայտարարեց թէ այս թափանցումը յայտնի եղաւ Հոկտեմբերին, երբ ղրօշի տակ կանչուած պահեստի սպաները քննադատեցին կուսակցութիւնը եւ բացէ ի բաց ըսին թէ պատերազմի պարագային կուրօրէն չպիտի հնազանդին համայնավար կուսակցութեան։ Ուրիշ զինուորական պատուիրակ մը՝ Ֆապրիսիուս համագումարին յայտնեց թէ Տրոցկիի կուսակիցները, մանաւանդ երիտասարդները լուրջ քարոզութիւններ կ'ընեն բանակին մէջ։ Կ'ըսեն թէ իրենց հրամանատարները բարձր թոշակներ կը ստանան եւ առանձնաշնորհներ կը վայելեն, մինչ «իրենք ամսական 40 կոպէկ կը ստանան»։ Յիշեալները քաղաքի մը մէջ Լէնինի կիսարձանը վար առած եւ տեղը Տրոցկիինը դրած են, տակը գրուած. «Տրոցկի, հեղինակ Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան»։

Յառաջդէմ վէճապիներու վրայ

Պասրայէն կը հեռագրուի թէ անգլիական օդանաւային տորմիղ մը Միջագետքի սահմաններուն վրայ հետազօտութիւն կատարած ատեն նշմարեց վէհապիներու խումբ մը, որ կը վերադառնար Նասիրիւէի շրջանին մէջ կատարուած արշաւանքէ մը։ Օդանաւերը անոնց վրայ յարձակելով յաջողեցան ցրուել զանոնք։ Օդանաւերէն մէկը վնասուեցաւ։ Վէհապիները իրենց հետ տարին վիրաւորները։ Սպաննուած կամ վիրաւորուածներուն թիւը կարելի չէ եղած ճշտել։

Նոր ձերբակալութիւններ

Հունգար պարտաթիւղերու կեղծարարութեան խնդիրը ամէն օր նոր մեղսակիցներ մէջտեղ կը հանէ։ Մինչեւ հիմա ձերբակալուած եւ բանտարկուած բազմաթիւ անձերուն վրայ երկու հոգի եւս աւելցաւ առջի օր, Լիւսիէն Թանկի, 39 տարեկան եւ Օր. Լօր Պօվրի, 41 տարեկան, երկուքն ալ Քրէյտի Լիոնէի պաշտօնեաներ, որոնք ամբաստանուած են թէ կաշառք ստացած են Մարսէլ Փասքալէ։ Լիւսիէն Թանկի բողոքեց իր ձերբակալութեան դէմ եւ յայտարարեց թէ երբ վայրկեանը հասնի, իրական յանցաւորները մէջտեղ պիտի հանէ։

Միւս կողմէ հարցաքննիչ դատաւոր կլար ձերբակալման հրամանագիր հանեց նաեւ Նիքոլօ եւ Ճիրոլամօ Ռիցցի եղբայրներուն դէմ, որոնք դրամատուն ունին Վիէննայի եւ Պերլինի մէջ։

Նախկին հիւպատոս Լաքազ կրկին հարցաքննուելով, մանրամասնութիւններ տուաւ ծերակուտական Ռէյնալտի մեղսակցութեան մասին։ Ծերակուտականը օգնած է իրեն՝ մաքսէն ազատելու համար արտասահմանէն մտցուած պարտաթուղթերը։

Գլխաւոր յանցաւոր Պլումէնշթայնի տղան Քարլ Պլումէնշթայն գուլիերական իշխանութեան կողմէ ձերբակալուած յանձնուած ըլլալով, իշխալը երէկ առաւօտ հսկողութեան տակ փարիզ բերուեցաւ եւ միւսներուն պէս Սանթէլի բանտը դրուեցաւ։

Վիճակուած ոչխարներ

Ալանտեանի փառապանծ հերոսը նոր եւ հիանալի յաղթանակ մը եւս տարաւ։ Հակառակ անձրեւին ու փոթորիկին, յաջողեցաւ մէկ թռիչքով Միացեալ Նահանգներու մայրաքաղաքէն Մեքսիկայի մայրաքաղաքը երթալ, 3200 քիլոմեթր ճամբան կտրելով ճիշտ 24 ժամ 9 վայրկեանէն։

Աւելի քան 35000 հոգի կը սպասէին Մեքսիկոյի մօտ Վալ-Պուէնայի օդանաւային կայանը։ Երբ «Սէնթ-Լուիզ» տեսնուեցաւ, բոլորը սկսան ծափահարել եւ ուրախութեան աղաղակներ արձակել։ Ցամաք իջնելէն անմիջապէս վերջ, չոկատ մը ոստիկաններ շրջապատեցին օդանաւը եւ Լինտպէրկը տարին դէպի ընդունելութեան բեմը, ուր կը սպասէին Նախագահ Քալլէս եւ ամերիկեան դեսպանը՝ շնորհաւորելու համար օդերու հերոսին այս նոր յաջողութիւնը։ Ոստիկանները շատ մեծ դժուարութիւն քաշեցին ամբոխը զսպելու համար եւ հազիւ կրցան ինքնաշարժի մը մէջ դնել զայն, մինչ նուագախումբը ամերիկեան քայլերգը կը նուագէր։

Ամբողջ Մեքսիկոյի մէջ այդ օրը ազգային օր հռչակուած էր՝ Լինտպէրկի ի պատիւ։

Քարիւղի հետեւ Լիմուզինի մէջ

Անջլօ - ամերիկեան քարիւղի ընկերութեան պատկանող «Սէմինոլ» շոգենաւը երկու անգամ բախեցաւ փլրքինկերթնի եզերքին՝ եւ իր առջեւի մասը բոլորովին ճեղքուեցաւ։ Վայրկենապէս 8000 Ճոնս քարիւղ ողողեց չուրին մակերեսը՝ նաւամատոյցին ուղղութեամբ։ Տրամադրելի ոստիկանական բոլոր ուժերը փութացին աղէտին վայրը, արգիլելու համար որ ո եւ է մէկը լուցկիի կամ կրակի հետ խաղայ։ Այս մասին ցուցատախտակներ դրուեցան ամէն կողմ, մինչեւ իսկ նաւահանգիստին մէջ խարսխած նաւերուն կամրջակները։ Միւս կողմէ հրշէջներ ամէն միջոց ձեռք առին՝ հրդեհի ո եւ է սկզբնաւորութիւն անմիջապէս խեղդելու համար։ Քարիւղին խրոնուած տեղը՝ ծփուն լաստերու վրայ փայտաշէն շինուածքներ կան, որոնց մէջ բամպակի հանկեր լեցուած են։ Անոնց եռեւ կան բազմաթիւ բանուորական տուներ։ Այնպէս որ անոնց բոնկումը ընդհանուր հրդեհ առաջ պիտի բերէր ճարտարուեստի այդ կեդրոնին մէջ։

Ձեռք առնուած լուրջ միջոցներուն շնորհիւ հրդեհի վտանգը բոլորովին անհետացած է այժմ, սակայն տակաւին 10,000 հսկիչներ գործի վրայ են՝ աղէտին վայրը մարդ չանցընելու համար։ Սէմինոլ, որ խրած է, դեռ 6000 Ճոնս քարիւղ ունի իր մէջ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ծերակոյտը վաւերացուց Թիրանայի դաշնագիրը։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ծերակոյտը ծափերու մէջ «Ազգին Փրկիչը» տիտղոսը տուաւ Հանրապետութեան նախագահ Ահմէտ Զօկու պէյին։

ԷՆԿԻՐԻՒի գործավարներու խորհուրդը որոշած է յարմար շէնք մը տալ հայակեր Թալէաթի կնոջ։

ԱՆԳԼԻՈՅ եւ Իրաքի միջեւ նոր դաշնագիրը կնքուեցաւ Զորեքշաբթի իրիկուն Լոնտոնի մէջ, գաղթապահութեանց փոխնախարար Օրմսպի Կորի եւ Իրաքի վարչապետ Ճաֆէր փաշա Էլ Ասքէրիի միջեւ։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները 19 դեկտ. երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, փաթէ օ քվէր տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի։

Օրակարգ.— Շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընտրութիւն։ Ընկերներուն ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ս. Շամմնի Շրջ. կոմիտէի կողմէ, ղեկավարութեամբ՝ ղերասան Շահան Պարեանի եւ մասնակցութեամբ տեղական ուժերու։

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԱՆՐ ՏՐԱՑԵՐԻ «17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ»

եւ ՎԻՒՒ ՃԱՇԱՐԱՆԻՆ ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սալ տէ Գոնֆէրանսի մէջ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

ղեկավարութիւն՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Մասնակցութեամբ՝ Կ. Պ. Թ. դերասաններ՝ Տիկ. ԱՍՏՂԻԿԻ եւ Լ. ԵՐԱՄԵԱՆի,

25 դեկտ. կիր. գիշեր ժամը 8.45ին, Société Savantesի սրահը

ՓՈՂՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ (ԱՆՁԱՓԱՀԱՍԸ) (3 ԱՐՍԸ)

Կը մասնակցին նաեւ՝ Տիկ. Սիրուհի Նշանեան, Պ. Պ. Ե. Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Ա. Գմբէթեան եւայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ, 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆԲ

Տոմսերու համար դիմել դեկավարութեանց և բոլորհայ ճաշարանները

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ՍՏՈՒՏԻԱՆ

ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի

Այս կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théâtreի մէջ, (84 Rue Chapé)

ի պատիւ պարուհի-դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

ԿԸ ՆԱԽԱՁԵՌՆԷ ՊԱՐԻ-ԳԻՇԵՐ

Օր. կոստանեանը պիտի պարէ *հայկական, ռուսական, եգիպտական եւ պարսկական պարեր։*

ԿԸ ԲԱՆԱԳՐԻ ՆԱԵՒ՝ ԴԵՐԱՍԱՆԻ ՑՆՈՐՔԸ (1 ԱՐԱՐ)

եւ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀԱՄԲՈՒՑՐԸ (զաւեշտ)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՐՈՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31ի ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ

84, Rue de Grenelle • Nord - Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍՔԸՐԸ

անդադար պիտի նուագեն նորագոյն պարերը։

ԻՆՁԷ - ՍԱՋԻ ԽՈՒՄԲ

բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ։

Ֆլօրիա ճաշարանը ի պատիւ կավռոշին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը։

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 12 ՖՐԱՆԲ.— *Երեք հոգինոց ընտանիքներու նախապէս գնուած տոմսակներու համար մասնաւոր զեղչ։*

Տոմսակները կանուխէն կը ձախուին ԿԱՎՐՈՇի *մօտ, 208bis Rue Lafayette, Ֆլօրիա ճաշարանը 61 Rue Mr. le Prince եւ Պ. Ս. Թերզեանի (Սանթ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Առնուվիլ-լէ-կոնէպի «Դագմիկ» խումբի դասախօսական ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 10.30ին, սովորական հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սերունդ խումբի ժողովը՝ վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 19 Rue St. Sulpiceի ծանօթ հաւաքատեղին, բոլոր ընկերներու նեղկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Պիտի խօսի ընկ. Տ. Յովհաննէսեան։

Հ. Յ. Դ. Վիէնի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, հայ ժողովրդային լսարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. փօն տը Շէրիւիի ենթակամիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Դրադարանի շէնքը։ Օրակարգ.— պատգամաւորներու զեկոյց եւ ընտրութիւն։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Յ. Դ. *Փօն ա'Օպնայի վիճակահանութեան շահած են հետեւեալ թիւերը.— 250՝ ոսկի սիրտ մը, 373՝ ինքնահոս գրիչ մը, 132՝ մէկ շիշ օ տը քոլօնիը, 269՝ սեղանի ժամացոյց, 209՝ փողկապ մը, ստանալու համար դիմել՝* A. D. Garabedian*ի,* Epicerie Armenian, Pont d'Aubenas Ardéche.

ՄԵՒ ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ Հայբենակցական միութեան ընդհ. ժողովը կիրակի ժամը 2ին Café au Clair de Lune, մէթրօ Իթալի։ Ներկաներու թիւը բաւարար պիտի նկատուի։ Օրակարգ ընտրութիւն վարչութեան եւ վաւերացում ծրագիր-կանոնագրի։

Լիոնի եւ Շասլ Հայբենակց. Միութեան վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յունվ. 1ին կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Շասէի քանթինին մէջ, փափաքողներ կրնան ներկայ գտնուիլ։

ԿԻԻՐԼՅԻՆԵՐՈՒի Հայրենակց. միութեան երրորդ ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 3ին, 7 Rue de Tournon, Paris 6me 44 թիւ քանիկեանի սենեակը, օրակարգ՝ կանոնագրի ընթերցում եւ վաւերացում։

ՕՐ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այսօր ուրբաթ ժամը 21ին Salle Comoedia, 51 Rue St. Georges։ կը մասնակցին յայտնի երգահաններ եւ արուեստագէտներ, ինչպէս նաեւ իր երգչախումբը։ Մուտք՝ 30, 20, 12 եւ 8 ֆրանք։ Տոմսերը կարելի է ստանալ Durandէն, 4 Place Madeleine եւ սրահէն։

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

— կը փնտռուի կէս վէի շրջազգեստ, կիներ՝ Արաքսի եւ երկու փոքրիկներ եղիսաբէթ եւ Մարիցա, որոնք 927ին Ֆիլիպէ (Պուլկարիա) կը գտնուէին։ Իմացնել՝ վահրամ ձէզայիրլեանին, 4 Rue du Turin Arnouvilles-les Gonnesse (S.etO).

կը խնդրուի պուլկարահայ Թերթերէն արտատպել։

ԵԹԷ կ'ուզէք գուարճանալ արեւելեան նուագով եւ ուտել արեւելեան ճաշակով, դիմեցէք՝

Պելվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

ուր պիտի գտնէք հայկական, թրքական եւ յունական ամէն տեսակ փլաքներ, նաեւ լաւ ուիներ եւ Թել, ինչպէս գիտէք, նաեւ արեւելեան ուտեստեղէնի լաւագոյնը՝ յարմար գիներով։ Բաց է ամէն օր։ 28 Rue le Sage, Paris (20e). Մէթրօ Belleville

Tél. Menil. 61-85 Tram. 5 եւ 26

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ CAUCASE FILS

ՕՆՆԻԿ ԳՕՃԱՊԼՅՃԵԱՆ

10, RUE RAMPAL, BELLEVILLE

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱԺԱՆ ԱՑՑԵԼԵՑԻՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքական տարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապահովագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ և արագ։

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի և դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու և գիւրհակներու թարգմանութիւն

«ԿԱՎՐՈՇ»

ՀԱՅ ՄԻԱԿ ԵՐԳԻՄԱՆԵՐԸ

կը հրատարակուի ամէն շաբաթ Ազգ. բոլոր այժմէութիւնները

Գինն է ձեռք 1 ֆր. 50

Տարեկան բաժնեգին 100 ֆր.

Հասցէ՝ Y. TOLAYAN

208bis Rue Lafayette, Paris (10e)

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԱՏ

ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ

ԲՐՆԻ ՍԻՐՈՒԼԸՏՈՒՔ

ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ ՄԻՇՏԱՂ

Քրքջալիր զաւեշտը, անմահ խընճաթօղէն նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ ԹերԹերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշերու փոխարէն։

ԲԱԼՈՐ ՀԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՕՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հայկական եռագոյն ժապաւէններու ֆրանսայի մրակ կեդրոնատեղին է՝

Գրասեն Ն. ՅԱԿՈՐԵԱՆ

95 Cours Richard-Vitton

Montchat-Lyon

Սկսեալ մէկ սանթիմ լայնքէն մինչեւ քանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում։

Փափաքողներուն նմոյշներու եւ գիներու ցուցակը ձրի կը դրկուի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐՈՒՒ ՁՈՒ ՄԹԵՐԻ

ՁԱՆԿԸ ՁՐԻ Է

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրասեն

233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մանելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ապիտավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ հմուտ տիկին կը սաւանձնէ անգլիերէնի դասեր տալ։ Մանրամասնութիւններու եւ պայմաններու մասին գրել Mme. AMADOUNI, 7 Rue Regnault, Enghien-les-Bains (S. et O.).

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՍԷՆ ԱՃԷՄԵԱՆի

«ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ»

Ա. Շարք

Տպ. Լիոն, 1927։ Գին 5 ֆր.

Կը ծախուի նաեւ հայ գրավաճառ խմբագրատունը։

«ԳԵՂՈՒՆԻ»

Յառաջի խմբագրատունը կաւելթիւ օրինակներ կը գնէ նուին վէնետիկի Միքայելեան այս շաբթ հրատարակութենէն, որ կը պարունակէ նօթ գրագէտներու գործերը բազմաթիւ գեղարուեստական նկարներ։

Թանկագին կազանդէք գին 3.50 տոլար կամ 90 ֆր.

ԱՆԿԱՐԱՆ

15 Դեկտեմբեր 1927

ԴՐԱՄ ՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	100 Mark
Թրքական ոգի	L. Trq.
Թրք. ոսկի	»
Մէճիտիէ	Medjidie
Լէվա 100 հատ	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք	» Belga
Ջուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ	Ley
Ֆլորին	(Florin)

ԱՐԺԵՔԱԻՈՐՈՒԹ

Եգ. Կր. Ֆնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.
»	II »
»	III. »
Ութամեայ երկաթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - Ed.
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant : H. TEURN

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

19 RUE HENRI MONNIER

PARIS (IXme)

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

ՏՈՒՐՔԻ ՇՐՋԱՆԸ-ԵԿԱ՛Ի...

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆնե՛ր, կանոնաւորեցէ՛ք ձեր հաշիւները, դիմելով մեր խուսափելու համար տարապայման ՏՈՒՐՔԵՐԷ։

կը ստանձնենք տոմսարակալութեան եւ տուրքի վրայ ամէն տեսակ գործեր։ Բացատրա, գաղտնապահութիւն եւ գիւրամատչելի գիներ։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ալ.	10 ալ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՒՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
17
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
1927

17 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 521 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱԻԻՏԵՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ֆրանսա, որ ընդհանրապէս ճանցուած է իբրեւ ոահվիրան յառաջդիմական գաղափարներու, ետ կը մնայ կիներու քուէարկութեան հարցին մէջ։

Աւելի փոքր երկիրներ շատոնց հաստատած են այդ իրաւունքը։ Այսպէս, Նորվեկիոյ մէջ կիները քուէարկելու իրաւունք ստացան 1913ին, այրերուն հետ հաւասար համեմատութեամբ, իսկ 1915էն ի վեր ընտրելի են իբրեւ դահլիճի անդամ։ Նոյնը՝ նոր պետութիւններէն Ֆինլանտայի մէջ, ուր 24 տարեկան այրերը եւ կիները քուէարկելու իրաւունք ունին։ Կամ Չեխօ-Սլովաքիոյ մէջ, ուր 21էն վեր՝ բոլոր քաղաքացիները քուէարկու են, առանց սեռի խտրութեան. իսկ 30 տարեկանները՝ ընտրելի։

Պահպանողական Անգլիան անգամ աւելի առաջ գացած է այս ճամբուն վրայ, շնորհիւ բուռն պայքարներու եւ փողոցային ցոյցերու։ 1918էն ի վեր, կիները կը մասնակցին տեղական վարչութեանց ընտրութեան, իսկ այժմ սեղանի վրայ է արդէն ոչ միայն ընդհանուր՝ երեսփոխանական ընտրութեանց մասնակցելու խնդիրը, այլ եւ 30 տարիքը 21ի զեղչելու օրինագիծ մը։

Ֆրանսայի մէջ, երեսփ. ժողովը քուէարկեց օրինագիծը, բայց Ծերակոյտը կը քաշքշէ. եւ այս անգամ կիները անհամբերութեամբ կը սպասեն անոր վճռին, յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ։

Մամուլը ամիսներէ ի վեր լայն ու ղէմ կարծիքներ կը հաւաքէ եւ պայքար կը մղէ այս հարցին շուրջ։ Իբրեւ ուշագրաւ երեւոյթ, այստեղ ալ, ինչպէս Անգլիոյ մէջ, շարք մը պահպանողական հոսանքներ կիներու դաշտը կը պաշտպանեն։ Իսկ արմատական համարուած երեսփոխաններ եւ ծերակուտականներ կան որ չհամոզուելով կը նային այս հարցին վրայ։

Երկու երկիրներուն մէջ ալ, մեծ դեր կը կատարեն կանխակալ կարծիքները։ Անգլիոյ մէջ հինգ միլիոն կը հաշուեն 21էն 30 տարեկան կիներու թիւը։ Արդ, պահպանողականները այս համրանքը թանկագին շահ մը կը համարեն իրենց համար։ Երկու երկիրներուն մէջ ալ կիներու թիւը այրերէն աւելի է։ Անգլիա 1921ի մարդահամարով կը հաշուէր 21,694,540 այր եւ 23,075,750 կին։ Ուրեմն, 1,381,210 կին աւելի։ Նոյն թուականին, Ֆրանսա կը համրէր 18,444,656 այր եւ 20,352,884 կին։ Ուրեմն կիները այրերէն աւելի էին 1,908,228 հոգի։ 1911ի մարդահամարին տեղ կիներու առաւելութիւնը միայն 683,245 էր, բայց Ֆրանսա աւելի քան մէկուկէս միլիոն երիտասարդ կորսնցուց Մեծ Պատերազմին։

Արդ, ինչքան ալ սահմանափակուին իրաւունքները, նոյն իսկ միայն 30 տարեկան կիներուն քուէ տալով, Նորվէն վախ կայ որ զեղեցիկ սեռը մեծամասնութիւն կազմէ։

Այստեղ ալ տիրող կարծիքը այն է թէ կիները բնազդաբար պահպանողական են, հետեւաբար շատեր կը վախնան ելքէն։ Տակաւին առջի՛օր, արմատական թերթ մը կ՚ազդարարէր.— կիներուն քուէարկութեան իրաւունք տալ՝ կը նշանակէ «մէկ հարուածով վտանգել Հանրապետութիւնը եւ ընկերային կարգ ու սարքը»։

Եթէ այս կասկածը հիմնաւոր է, գոնէ Ֆրանսայի համար, բացատրութեան չի կարօտիր շատ մը պահպանողական տարրերու պայքարը՝ օրէնքին անմիջական քուէարկութեան համար։

Այս կ՚ապացուցանէ նաեւ երկու պահպանողական դահլիճներուն — անգլիական եւ ֆրանսական — պաշտպանողական դիրքը՝ միեւնոյն օրինագծին հանդէպ։

Այստեղ մեր նպատակը չէ բատէութեան քննել խնդիրը, այլ պարզել երեւոյթ մը, որ միեւնոյն ատեն ախտանշան մըն է։ Թէ կիները քուէարկելու, ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք ունի՞ն,— հարց մըն է որուն երկու պատասխան չի տրուիր։ Քանիներորդ դարը չէ որ պիտի ժխտէ հին սկզբունք մը — հաւասար իրաւունք եւ պարտականութիւն՝ առանց դաւանանքի եւ սեռի խտրութեան։

Բայց, ինչպէս շատ մը զեղեցիկ նշանախօսքեր, այս խնդիրն ալ դարձեր է դրամագլուխ՝ քաղաքական պայքարներու համար։ Եւ, տեղ - տեղ շրջուած են դերերը։ Նոր գաղափարներու, ձախակողմեան հոսանքներու տեղատարափին առջեւ թումբ քաշելու համար, ամէնէն պահպանողական վարիչներն ալ մէկդի կը դնեն իրենց համոզումները, եւ օրուան պահանջը նկատի կ՚առնեն։ Ճիշտ է որ կիներ, իր մայրական բնազդովն իսկ, ընդհանրապէս չի հաշտուիր յախուռն շարժումներու, դղրդագին վերիվայրումներու հետ, մանաւանդ ընկերային տեսակէտէ։ Օրուան վարիչներուն ուզածն ալ ճիշտ այդ է, ներկայ յեղափոխական իմպուլսիւներու շրջանին։

Անոնք չանհարթեներ կը փնտռեն։ Ի՛նչ աւելի թանկագին ապաւէն, քան բազմութիւնը մայրերու եւ քոյրերու, որոնք ամէն բանէ առաջ հանգիստ եւ կարգ - կանոն կը կ՚ուզեն...։

Եւ յետոյ, չմոռնանք որ Ֆրանսայի մէջ տակաւին շատ զօրաւոր է կրօնական աւանդութեանց եւ մայրապետներու կրթութեան ազդեցութիւնը, որ ամբողջ սերունդներ շաղուած է պահպանողական խմորով։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱՅՔԱՐԻ ԵՐԿՈՒ ՀԻՄԵՐ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, *Հայրենիք* դիտել կուտայ (6 դեկտ.).

— «*Լօզանի դաշնագրին դէմ պայքարող կոմիտէն, ինչպէս կ՚երեւայ ճէներաթի վերջին յայտարարութիւններէն, երկու հիմնական պատճառով կ՚ընդդիմանայ Թուրքիոյ դեսպան Մուխթար պէյի Ամերիկա գալուն։*

«*Առաջին պատճառը զուտ օբիւնական է կամ սահմանադրական։ Այն է, թէ Միացեալ Նահանգներու նախագահը իրաւունք չունի անտեսել գեռ գոյութիւն ունեցող դաշնագիր մը, այսինքն՝ 1830 թուի Թուրք-ամերիկեան դաշնագիրը, եւ դեսպաններու փոխանակութիւն կատարել ոչ թէ այդ դաշնագրին, այլ ամերիկեան Ծերակոյտի կողմէ մերժուած դաշնագրի մը, Լօզանի դաշնագրի հիման վրայ։*

«*Ճէներաթ, ճիշտ է, չի ժխտեր, թէ Միացեալ Նահանգներու նախագահը, ըստ սահմանադրութեան իրաւունք ունի դեսպաններ փոխանակել նոյն իսկ այն ատեն, երբ բնաւ գոյութիւն չունի որեւէ դաշնագիր։ Սակայն, նախագահը իրաւունք չունի ինքնագլուխ կերպով մէկ կողմ նետելու գեռ իր օրինական ուժը չկորսնցուցած 1830ի Թուրք - ամերիկեան դաշնագիրը եւ դեսպաններու փոխանակութիւնը կատարել Ծերակոյտի կողմէ մերժուած Լօզանի դաշնագրի հիման վրայ։*

«*Շատ հաւանական է, որ ընդդիմադիրները, այսինքն՝ Դեմոկրատները Ծերակոյտի այսօր բացուող նստաշրջանի մէջ խիստ յարձակումներու ենթարկեն նախագահին այս հակասահմանադրական քայլը։*

«*Մուխթար պէյին ընդդիմանալու երկրորդ պատճառը բարոյական է։ Այն է, թէ Միացեալ Նահանգներու պէս բարոյական բարձր աւանդութիւններ ունեցող քրիստոնէական մեծ երկրի մը կառավարութեան ու ժողովուրդին համար անպատուաբեր է իբր դեսպան ընդունիլ մէկը, որ ներկայացուցիչն ու անդամն է սրիկաներու եւ ոճրագործներու խումբի մը, որ ուղղակի թէ անուղղակի կերպով պատասխանատու է հարիւր հազարաւոր անմեղ քրիստոնեաներու կոտորածին համար։ Մանաւանդ որ աշխարհիս ամէնէն հզօր ու հարուստ այս մեծ հանրապետութիւնը ոչ մէկ հարկադրանքի տակ կը գտնուի բարոյապէս նուաստացնելու պզտիկ ու յետամնաց երկրի մը դլխուն նստած այդ ժարդակերպ հրէշներուն աղբեւ, որոնք նոյն իսկ յանդգնութիւն ունին ամերիկեան քաղաքացի չճանչնալու այն բոլոր նախկին թրքահպատակները, զորս Միացեալ Նահանգներու օրէնքը կը ճանչնայ արդէն իբրեւ լիակատարօրէն իրաւասու ամերիկեան քաղաքացիներ։»*

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԹՈՒՐՔ ՓԱՍՏԱԲԱՆՈՒՀԻՆ

Էնկիւրիւէն կը հեռագրեն թէ Սիւրէյեա հանըմ իրաւաբանական հոժարատարանը աւարտած եւ նախապատրաստական շրջանը լրացուցած ըլլալով, ընդունուած է փաստաբանական կաճառին մէջ։

Ասիկա առաջին կին փաստաբանն է Թուրքիոյ մէջ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մուսոլինիի յայտարարութիւնները

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ նախարարական խորհուրդի նիստին մէջ Մուսոլինի զեկոյց տուաւ իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին։ Մանաւանդ խօսեցաւ իտալա-ֆրանսական յարաբերութեանց մասին.

— *Վերջին երկու ամիսներու ընթացքին, ըսաւ, միջազգային կարեւոր շարժումներ տեղի ունեցան։ Նոյեմբեր 11ին Փարիզի մէջ ստորագրուեցաւ Ֆրանքեւեւելեան բարեկամական դաշնագիր մը, որ արդէն ծրագրուած էր 1926 Մարտին։ Այդ Թուականին Իտալիոյ կ՚առաջարկուէր, երբեակ համաձայնութիւն մը կնքել։ Իտալիա յայտնի պատճառներով չմասնակցեցաւ այդ համաձայնութեան, որ կատարելապէս ուղղամիտ է։ Անոր ստորագրութենէն 11 օր վերջ, պաշտպանողական դիմակցութիւն մը կնքուեցաւ Իտալիոյ եւ Ալպանիոյ միջեւ։ Այս երկու դաշնագիրները իրարու հետ ոեւէ կապ չունին, ինչպէս կարծեցին ոմանք՝ նկատի առնելով անոնց ժամանակագրական կարգը։ Ֆրանքեւեւերպ դաշինքը 16 ամսու հնութիւն ունէր եւ իտալեւալպանական դաշինքն ալ՝ Նոյեմբեր 11ի եւ 22ի միջեւ չէ որ խմբագրուեցաւ։*

«*Կը կարծեմ թէ կարելի, օգտակար, նոյնիսկ պիտի ըսեմ անհրաժեշտ է որ լայն, սրտագին եւ տեւական համաձայնութիւն մը հաստատուի Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, սակայն որպէսզի անիկա ամուր ըլլայ, պէտք չէ որ միայն զգացումներու եւ մտաւորական խնամութեան վրայ հիմնուի, այլ պէտք է հեռացուին այն պատճառները, որոնք կրնան երկու երկիրներու միջեւ բախում առաջ բերել։ Մօտ օրէն դիւանագիտական ճամբով նկատի պիտի առնուին այս խնդիրները, որոնք ո՛չ ծանր են, ոչ ալ անլուծելի, սակայն փափուկ են՝ ինչպէս բոլոր այն խնդիրները, որոնք ժողովուրդի կեանքին եւ յարաբերութեանց հետ կապ ունին։ Երբ դիւանագիտութիւնը վերջացնէ իր նախապատրաստական եւ անհրաժեշտ աշխատանքը, տրամաբանական պիտի ըլլայ, որ հանդիպում մը տեղի ունենայ պատասխանատու նախարարներու միջեւ, որոնք կարճ տեսակցութեան մը ընթացքին հաղթական համաձայնութիւն մը չէ որ պիտի կնքեն, այլ միայն պիտի նուիրագործեն զայն հանդիսաւոր կերպով։*

«*Վերջին շաբաթներու դէպքերը ցոյց տուին թէ Իտալիա ոչ օքի եռեւէն կ՚երթայ՝ երբ իր կենսական շահերն է որ խնդրոյ առարկայ կը դառնան, եւ թէ Իտալիա չէ որ նախայարձակ պիտի ըլլայ ոեւէ ձեւով խանգարելու աշխարհի խաղաղութիւնը։*

Ներքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով, Մուսոլինի յայտնեց թէ քանի մը օրէն ազատ պիտի ձգուին աքսորուած 600 հակաֆաշիստներէն 250ը։ Նոյնպէս մինչեւ տարեգլուխ պայմանաւոր կերպով պիտի արձակուին բոլոր անոնք, որոնք վարչապետը անարգելու ամբաստանութեամբ դատապարտուած են։

Իտալեւեղլեան գիւանակցութիւն

Ամէնքէն «Լոքալ Անցայկըը»ի կը հեռագրեն թէ Յունաստանի արտաքին նախարարը ժօտ օրէն Հռոմ պիտի երթայ՝ իտալեհելլէն դաշինք մը կնքելու համար։ Իտալիա տրամադիր կ՚երեւի ճանչնալու Երկոտասան կղզիներու յունական հանգամանքը։ Յունաստան կը փափաքի որ յիշեալ կղզիները իտալական գրաւումի ամբողջ տեւողութեան կրօնական եւ լեզուական ազատութիւն վայելեն եւ թէ Իտալիա խոստանայ Յունաստանի վերադարձնել զանոնք, անմիջապէս որ գոյութիւն ունենալէ դադրին ռազմագիտական այն անհրաժեշտութիւնները, որոնք ներկայիս կ՚արդարացնեն անոնց գրաւումը Իտալիոյ կողմէ։

Աւեւելեան հաւանութեան կացութիւնը

Սվազի երեսփոխան Նէձմէտտին Սադըգ պէյ, «Ագշամ»ի մէջ քննելով Աթեւլեան հաւանութիւնը, դիտել կուտայ.—

«*Ամէն արտակարգ միջոց անպայման նիւթական եւ բարոյական վնասներ կը պատճառէ։ Կարելի՞ է պնդել թէ Աթեւլեան հաւանութիւնը քիչ թէ շատ չազդուեցան գինուորական գործողութիւններէն, պատերազմական ատեաններէն եւ պաշարման դրութենէն։ Անկասկած որ շատ մը ընտանիքներու տեղափոխութիւնը ցնցեց այն շրջաններու ընկերային, ինչպէս նաեւ առեւտրական եւ երկրագործական կացութիւնը։ Բայց ինչ օգուտ որ ուրիշ ճար չկար։*

Սակայն այժմ, երբ բնականոն վիճակը հետզհետէ կը վերահաստատուի, հանրապետական կառավարութիւնը ահա վերջ կուտայ արտակարգ միջոցներուն, եւ ամբողջ շրջանը կը յանձնէ քաղաքային քննիչի մը, լայն իրաւասութիւններով։

Այս նոր եւ արմատական միջոցները շուտով պիտի տան իրենց արդիւնքները։ Իսկ երբ երկաթուղիի կառուցումով եւ խոհեմ քաղաքականութեամբ մը աւելցուին այդ շրջաններու բնակիչները, այն ատեն արդիւնքը աւելի մեծ պիտի ըլլայ։»

Պաղեւսկիները որո՞ց դրամ կուտային

Իվրիի համայնավար քաղաքապետ և Բանւորա-Գիւղացիական Դրամատան նախագահ Մարան ինքնաշարժի մը մէջ մուռացած էր իր պայուսակը, որ կը պարունակէր Ֆրանսայի համայ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՅԵՐԸ ՀՅԻՍ. ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

կատակով եւ ջուբովիշչէլ գիւղերը կը գտնուին Ցուապսէյի շրջանին մէջ։ 1921ին այս երկու գիւղերու յոյն բնակիչները մեկնեցան Յունաստան, իսկ նոր Ծովի եւ Մայկոպի նահանգներու հողագործ Հայերը եկան ու բնակեցան անոնց տեղերը։ երկու գիւղերուն մէջ բնակող Հայոց թիւն է 60 ընտանիք։ Տեղին անյարմարութեան պատճառով, գիւղերը բաժնուած են զանազան Թաղամասերու, իւրաքանչիւրին մէջ՝ 6—8 տուն։ Թաղամասերը իրարմէ հեռու են 1—13 վերստ։ երկու գիւղերուն բնակիչներն ալ Թրքահայեր են, եւ ուրիշներէն չեն գիտեր։

Գիւղերը կը գտնուին երկաթուղիի կայարանէն 7—12 վերստ հեռու, ծոյլէն դէպի լեռները՝ երկու գետակներու ուղղութեան վրայ։ Նովեզերեայ խճուղին հեռու են 3—7 վերստ։ Շաղորդակցութիւնը կը կատարուի ընդհանրապէս ոտքով եւ ձիերով։ Սայլերու ճամբայ չկայ, այնպէս որ գիւղացիները ստիպուած են կայարանէն կամ լազարովկա աւանէն շալակով փոխադրել իրենց բեռները։

Հողը բերրի չէ։ Տեղացիները կը մշակեն եգիպտացորեն եւ ծխախոտ։ Հողը կը վարեն հին նահապետական արօրով, գութանը հազուագիւտ է։ Ու այսպէս դժուար է շաւերուն համար օրապահիկ հայթայթել։ եգիպտացորենը, մինչեւ նոր հունձքը, շատ անգամ չի բաւեր։

Բնակարանները շինուած են հին ձեւով։ Ջեղի չկայ։ վառարան չունին, ոչ ալ առաստաղ։ Թոնիին մէջտեղը նահապետական հին օջախն է, զոր կը վառեն եւ կը նստին շուրջը։ Պառկելու առանձին սենեակներ չկան, բոլոր տնեցիները կը պառկին մէկ սենեակի մէջ, իրենց անկողինները ձգելով կրակին շուրջ։

Մնունդը շատ աղքատ է, կ՚ուտեն կորեկէ հաց, չէօրէք կը շինեն եւ կը խմեն թանը։ Տաք կերակուր պատրաստելու վարժութիւն չունին։ եւ շատ շուտ կը հիւանդանան, ընդհանրապէս աղիքներու հիւանդութեամբ։ Շագուստի մասին ո եւ է բարեփոխութիւն չեն կրած, կը հագուին հին առրագներ։ Ոտնամանը տրեխ է (չարուխ), իսկ շատ անգամ բոպիկ են։

Բժշկական օգնութիւնը բոլորովին մոռցուած է այս գիւղերուն մէջ։ Հիւանդները յանձնուած են իրենց ճակատագրին եւ գոհ կ՚երթան վարակիչ ախտերու։ Անասնաբոյժի մասին գիւղացիները գաղափար իսկ չունին։

(*«Մութ-Մանդաղ», 8 Դեկտ.*)

33 ԱՂՋԱԿՆԵՐ ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ

Քէպէքի (Քանատա) մէջ այրեցաւ առջի գիշեր Սէն-Շառլի որբանոցը, որուն մէջ կային 371 աղջնակներ 5—6 տարեկան եւ 40 կրօնաւորուհիներ։ Հրդեհը ծագեցաւ նկուղներէն եւ կայծակի արագութեամբ զրաւեց ամբողջ շէնքը, որ մեծ մասամբ փայտաշէն էր։ Որբուհիները կը քնանային, երբ մայրապետ մը ահազանգը հնչեցուց։ Հրշէջները փութացին եւ հերոսական ջանքերով յաջողեցան ազատել 338 հոգի, վտանգելով իրենց կեանքը։ Հրշէջները քաշուեցան, երբ բոլորովին փլաւ շէնքը։ 33 որբուհիներ եւ մայրապետ մը չկրցան ողջով փախչիլ, փոցերուն մէջ մնացին եւ ողջ ողջ այրեցան։ Յաջորդ առաւօտ անոնց ածխացած դիակները գտան հանուեցան փլատակներէն։

„ԵՐԵՎԱՆԻ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱՑՔԸ“

Ընկ. Ստեփան Ալեքսանդրի Զորյանը ծնվել է 1898 թվին Ալեքսանդրապոլում (Լենինական) աղքատ բանվորական ընտանիքում։ Նա դեռ մանուկ հասակում է սկսել աշխատել։ Ութ տարեկանում նա արդեն հովիվ է եղել, հետո՝ գյուղական դպրոցում սովորել է, ապա՝ Ալեքսանդրապոլի ռեալական ուսումնարանում։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո Զորյանը մեկնել է Պետերբուրգ, ընդունվել է Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Այդ ժամանակ նա արդեն հեղափոխական գաղափարներով էր տոգորված։ Ուսանողական տարիներին նա մասնակցել է հեղափոխական շարժմանը, եղել է ուսանողական կազմակերպությունների ակտիվ անդամ։ Ուսանողական տարիներին Զորյանը ծանոթացել է Վ. Ի. Լենինի գրվածքներին, ուսումնասիրել է մարքսիզմի դասականների աշխատությունները։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո Զորյանը վերադարձել է Ալեքսանդրապոլ, որտեղ ընդունվել է փաստաբանական կոլեգիա։ Ալեքսանդրապոլում Զորյանը ծանոթացել է հեղափոխական շարժման ղեկավարներից մի քանիսի հետ, որոնք նրան ներգրավել են հեղափոխական գործունեության մեջ։ Ալեքսանդրապոլում Զորյանը մասնակցել է 1905 թվականի հեղափոխական շարժմանը։ Նա եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական կազմակերպության անդամ։ Ալեքսանդրապոլում Զորյանը ծանոթացել է Ալեքսանդր Մյասնիկյանի հետ։ Նրանք միասին աշխատել են հեղափոխական շարժման մեջ։ Ալեքսանդրապոլում Զորյանը ծանոթացել է նաև Ալեքսանդր Մյասնիկյանի հետ։ Նրանք միասին աշխատել են հեղափոխական շարժման մեջ։

1905 թվականի հեղափոխության ժամանակ Զորյանը եղել է Ալեքսանդրապոլի բանվորական կազմակերպության անդամ։ Ալեքսանդրապոլում Զորյանը ծանոթացել է

ՅԱԿՈՒԹ ՈՎԿԻՆ

VI

Մի քանի րոպե անց Մկրտիչ Ալեքսանդրի Ղազարյանը, որ ամբողջ ժամանակ ոտքի վրա էր, ասաց.

— Ես, Հարմ չունեմ ձեզ ավելի նեղացնելու, ինչպես նաև ինքս ինձ ավելի նեղ դրության մեջ դնելու համար, ուստի ես հրաժարվում եմ ձեր առաջարկած պայմանից, որ ես ստանձնեմ ինքնասպանություն գործել, որպեսզի ձեր ընկերը ազատվի դատապարտությունից։ Ես ինքս ինձ համար ընտրում եմ ուրիշ ելք։

Ասելով այդ Մկրտիչ Ալեքսանդրի Ղազարյանը դուրս հանեց գրպանից մի փոքրիկ ատրճանակ և ուզեց գլխին դնել։

Ամբողջ ընկերությունը ցնցվեց։ Ամենքը ոտքի թռան։ Ամենքը միաբերան գոռացին.

— Ի՞նչ ես անում, Մկրտիչ, ի՞նչ ես անում, ինչո՞ւ ես ուզում ինքնասպան լինել։

Մկրտիչ Ալեքսանդրի Ղազարյանը ժպտաց և ասաց.

— Ես ուզում եմ ինքնասպան լինել, որովհետև ես ուրիշ ելք չունեմ։ Ես ուզում եմ ինքնասպան լինել, որովհետև ես չեմ ուզում, որ իմ ընկերը ազատվի դատապարտությունից։ Ես ուզում եմ ինքնասպան լինել, որովհետև ես չեմ ուզում, որ ես ստանձնեմ ինքնասպանություն գործել, որպեսզի ձեր ընկերը ազատվի դատապարտությունից։

Ասելով այդ Մկրտիչ Ալեքսանդրի Ղազարյանը ատրճանակը դրեց գլխին։

— Մկրտիչ, Մկրտիչ, ինչպե՞ս կարելի է այդպես անել։

— Ես ուզում եմ ինքնասպան լինել, որովհետև ես չեմ ուզում, որ ես ստանձնեմ ինքնասպանություն գործել, որպեսզի ձեր ընկերը ազատվի դատապարտությունից

նամար կուսակցութեան հաշիւներն ու ծախքերը։ Այս վաւերաթղթերը ընկերվարական կուսակցութեան ձեռքն իսկած ըլլալով, մասնախօսը մը քննած է գանոնք եւ իր տեղեկագիրը ներկայացուցած կուսակցութեան գործադիր յանձնի Դեկտ. 14ի ժողովին։ Այս մասին ընկերվարական կուսակցութեան պաշտօնաթերթի «Փոփիւլէր» հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—

Թուղթերուն մէջ կայ 1. Ցանկը այն թոշակներուն, զորս կը ստանան համաչնաւոր կուսակցութեան վարչական եւ քաղաքական բաժնի տնօրէնները, 2. Ցանկը այն մասնաւոր ծախքերուն, զորս ըրած են յիշեալ կուսակցութեան մասնաճիւղերը, 3. Զանազան շրջաններու ծախքերը, 4. Ընդհանուր ելմտացոյց մը, 5. Համաչնաւոր կուսակցութեան կողմէ զանազաններու տրուած նուէրները։

Այս վերջին ցանկին մէջ ցոյց կը տրուի թէ 1 Յունուարէն մինչեւ 30 Սեպտեմբեր 4750 ֆրանք տրուած է Գործակցականներու ակումբին, 35,000 ֆր. Գիւղացիական Յորհուրդին 6000 ֆրանք՝ Կարմիր Օգնութեան, 54,500 ֆրանք՝ ընկերվարական կուսակցութեան ձախ թեւին, որուն ներկայիս ամսական 4400 ֆրանք կը վճարուի։ Այս ձեւով 9 ամսուան մէջ 102,317 ֆրանք բաշխուած է, իսկ ներկայիս ալ ամսական 8900 ֆրանք կը տրուի վերոյիշեալներուն։

Տեղեկաբեր Սէվրաք երեք ենթադրութիւն կ'ընէ այս մասին։ Ա.— Կամ այն է որ յիշեալ վաւերաթուղթերը լերիւրածոյ են, Բ.— Կամ այն է որ համաչնաւորները կ'ուզեն օգտագործել ընկերվարական կուսակցութեան ծոցին մէջ մղուած դաւադիարական կռիւները եւ ասոր համար դրամ կը ծախսեն, Գ.— եւ կամ իրապէս ընկերվարական կուսակցութեան մէջ մարդիկ կան, որոնք այնքան կը ստոբրնանան որ դրամ կը ստանան կուսակցութենէ մը, որուն դէմ կը պայքարի ընկերվարական կուսակցութիւնը։

Ընկերվարական ձախ թեւի պետն է Մօրէն, որ խնդրին տեղեկանալով, բացատրութիւններ պահանջած է Մարանէն։ Այս վերջինը պատասխանած է թէ «ընկերվարական ձախ թեւ»ի յատկացուած դրամներ ըսելով կը հասկնայ համաչնաւորներու կատարած ծախքերը բանւորական «միացեալ ճակատ» կազմելու եւ ընկերվարականներու մէջ պատակտում առաջ բերելու համար։

Այժմ քննութիւնները կը շարունակուին՝ երեւան հանելու համար թէ վերոյիշեալ երեք ենթադրութիւններէն ո՞րն է ճշմարիտը։ Երկու ձախեր՝ Մէկրէ եւ Թալամաս պահանջած են որ իրենց մասին ալ քննութիւն բացուի, որպէսզի միանգամ ընդ միշտ ո եւ է կասկած չմնայ թէ իրենք դրամ կը ստանային պոլշեւիկներէն։

Համաչնաւորներ Յունաստանի մէջ

Յոյն ռազմիկներու «Փալլօս Մէլաս» միութեան համագումարը վերջերս քուէարկած է բանաձեւ մը, որով կառավարութենէն կը պահանջուի խիստ միջոցներ ձեռք առնել համաչնաւորներուն եւ քոմիթաճիներուն դէմ։

Մասնաւորելով իր որոշումը համաչնաւորներուն մասին, Համագումարը, իբրեւ կարուկ միջոց կը պահանջէ կառավարութենէն, օրէնքէ դուրս հռչակել համաչնաւորներն ու անոնց կազմակերպութիւնները։ Կը պահանջուի իմիջի այլոց նաեւ պաշտօնանկութիւնը այն բոլոր կրթական քննիչներուն եւ ուսուցիչներուն, որոնք համաչնաւոր քարոզութեան գործիքներ են։

Գալով քոմիթաճիներու խնդրին, ռազմիկները պիտի խնդրեն Ազգերու Դաշնակցութենէն, որ միջոցներ ձեռք առնէ անոնց դէմ, յայտնելով որ, Մակեդոնիոյ ազատագրական պայքարը վերջացած է այլեւս եւ ժողովուրդը պէտք ունի խաղաղ աշխատանքի։

Նաւային խարխափ մը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն «Տէյլի Նիուզ»ի կը հեռագրեն.— «*Տեղական թերթի մը համաձայն, շուտով անգլիացի ճարտարագէտ մը պիտի գայ Հայֆա՝ քննութիւններ կատարելու եւ որոշում մը տալու համար Նաւահանգիստին մէջ կատարուելիք աշխատանքներուն մասին։ Ծրագրուած է նաւարան մը շինել անգլիական մարտանաւերուն համար։ Այս նպատակով ծախսուելիք դրամները կէս միլիոն անգլիական ոսկի կը հաշուուին*»։

«*Տէյլի Նիուզ*» տարօրինակ կը գտնէ այս լուրը, տրուած ըլլալով որ հոգատար պետութիւնը այդպիսի բանի իրաւասութիւն չունի։

Բանիրոնի վերագրաւումին վերջ

Զինադադարէն հասած լուրերու համաձայն, կացութիւնը հետզհետէ կը խաղաղի Բանթոնի մէջ։ Յաղթական ազգայնականները խստիւ կը հետապնդեն վերջին օրերու պոլշեւիկեան պետական հարուածին դէմաւոր հեղինակները։ Մասնաւորաբար կը հալածեն խորհրդային հիւպատոսարանի Ռուսերը, որոնց վրայ լուրջ կասկածներ կը ծանրանան։ Սառնցմէ 13 հոգի ձեռնակապերով Բանթոնի փողոցներուն մէջ պտցուեցան. ժողովուրդը խոշտանգեց զանոնք, նոյնիսկ ոմանց երեսները կտրտեց ածելիով։ Անոնցմէ հինգ հոգի յետոյ անմիջապէս հրացանագարկ եղան։

Իշխանութիւնները յայտարարութիւնով մը կը հրաւիրեն ժողովուրդը՝ վռնտել համաչնաւորները։

Աւելի նշանակալից է այն՝ որ Զինաստանի ազգայնական կառավարութեան արտաքին փոխ-նախարար Քուօ Թայ Շի Շանղայի խորհրդային ընդհ. հիւպատոսին յանձնեց իր անցագիրները, խնդրելով որ մինչեւ ութ օր հեռանայ ազգայնական հողամասէն։ Այս վճռական որոշումը տալէ առաջ, Քուօ Թայ Շի տեսակցեցաւ ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսին, անգլիական մարզպանին եւ խորհրդային դրամատան անօրէնին հետ։

Քանթոնի մէջ պոլշեւիկեան վաղանցուկ տիրապետութեան ընթացքին ազատ արձակուած էին 3200 այր եւ կին բանտարկեալներ, որոնց 200ը զինուորական։ Այս ոճրագործները ամենախայտառակ ոճիրներ գործեցին։ Երբ ազգայնական ուժերը հասան, շատեր նաեւ նետան Չոնկ-Քոնկ երթալու համար. ոստիկանութիւնը քանի մը հարիւր հոգի ձերբակալեց։

Վերջին 48 ժամուան ընթացքին Շանկայի մէջ ձերբակալուեցան 245 համաչնաւորներ։ Սառնցմէ 20 հոգի մահուան դատապարտուելով Շափէյի հրապարակին վրայ պիտի գնդակահարուին, իբրեւ մարդասպան։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները 19 Դեկտ. երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ օ Քլէռ ար Լիոնի վրայնայարկը, մէթրօ՝ Լիոնալ։

Օրակարգ.— Շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ս. Շամլճի Շրջ. կոմիտէի կողմէ, ղեկավարութեամբ՝ Դերասան Շահան Պարեանի եւ մասնակցութեամբ տեղական ուժերու,

կը ներկայացուի ՄԱՆՐ ՏՐԱՑԵՐԻ «17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ»

եւ վէրի ՃԱՇԱՐԱՆԻՆ ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ

վաղը կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սալ տէ Գոնֆէրանսի մէջ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ՍՏՈՒՏԻԱՆ

ղեկավարութեամբ՝ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

վաղը կիր. գիշեր ժամը 8.30ին, Bon Théatreի մէջ, (84 Rue Chape) ի պատիւ պարուհի-դերասանուհի Օր. ԱՍԻԱ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ

կը նախաձեռնէ ՊԱՐԻ-ԳԻՇԵՐ

Օր. կոստանեանը պիտի պարէ *հայկական, ռուսական, եգիպտական եւ պարսկական պարեր*։

կը բեմադրուի նաեւ՝ ԴԵՐԱՍԱՆԻ ՑՆՈՐՔԸ (*1 արար*)

եւ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀԱՄԲՈՒՑԸ (*գաւեշտ*)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՆ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՆԱԽՆԹԱՑ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԹԻՔԵՌՆԻԿՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՐԵՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Jardin d'Hiverի մէջ, մուտք Palais d'Hiverէն։

կազմակերպուած՝ փրօֆ. ՕՆՆԻԿ ՓԱՍՏՐՄԱՃԵԱՆԻ կողմէ

ՄՈՒՏՔ՝ ԱՅՐԵՐՈՒ 6, ԿԻՆԵՐՈՒ 4 ՖՐ.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՒ

Հ. Յ. Դ. Առնուվիլ-լէ-կոնէսի «Դպավիկ» խումբի դասախօսական ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 10.30ին, սովորական դասարանին։

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սեբաստիա խումբի ժողովը՝ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 19 Rue St. Sulpiceի օ ասօճ դասարանին, բոլոր ընկերներու նեկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Պիտի խօսի ընկ. Տ. Յովհաննէսեան։

Հ. Յ. Դ. Վիէնի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, հայ ժողովրդային լսարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. փօն տը Շերիւիի ենթակամիաէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Գրադարանի շէնքը։ Օրակարգ.— պատգամաւորներու զեկոյց եւ ընտրութիւն։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Յ. Դ. կրասի եւ քանի երկու խումբերու խառն ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։ Լապօքայի մէջ բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Հ. Յ. Դ. փօն տը Շերիւիի Նորաքաց Գրադարանի վարչութիւնը կը խնդրէ հայրենակիցներէ, հեղինակներէ, կուսակցական ընկերներէ որ հաճին դրկել գիրքեր եւ թերթեր։ Գրադարանը բաց է ընկերներու եւ գաղութին առաջ. Հասցէ՝ B. Babayan, Rest. International, Pont de Cheruy, Isère.

Մեծ ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը ժամը 2ին Café au Clair de Lune, մէթրօ Լիոնալ։ Ներկաներու թիւը բաւարար պիտի նկատուի։ Օրակարգ ընտրութիւն վարչութեան եւ վաւերացում ծրագիր-կանոնագրի։

ՔԻԲԼԼՅԻՆԵՐՈՒՄ Հայրենակցական միութեան երրորդ ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 3ին, 7 Rue de Tournon, Paris 6me 44 թիւ ձանիկեանի սենեակը, Օրակարգ՝ կանոնագրի ընթերցում եւ վաւերացում։

Հ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Հ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի ընդհ. ժողովը երեք. իրիկուն։

ՎԱՐԶՈՒ Է Հայ ընտանիքի մը մէջ կահաւորուած սենեակ մը։ Դիմել՝ Տիկին Գաւուբեանի, 4 Rue Bethoven. մէթրօ Passy։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, շեն. Passy 72.56

կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտաւիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԱՏ

ՄԻՄԱՂ ՄԻՄԱՂ ՄԻՄԱՂ **ԲՐՆԻ** ՄԻՄԱՂ ՄԻՄԱՂ ՄԻՄԱՂ

ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ

ֆրքջալիը զաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գանուի բոլոր հայ թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամդիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé(Seine)

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

11 RUE DU VIADUC
ISSY-DES-MOULINEAUX

Tél. 83, իսի-լէ-մուլինօ

կը ստանձնէ ամէն տեսակ քաղաքային, առեւտրական, ամուսնական, ժառանգական դատեր եւ նահիւրալիդասիոն։

Մեծ դիւրութիւններ բանւորներու համար. Դիմել՝ ամէն օր 10—12 եւ 5—7։

Շաբաթ օրերը խորհրդակցութիւնը ձրի է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՓԼԱՔՆԵՐՈՒ ՃՈՒ ՄԹԵՐԻ

ՅԱՆԿԸ ՔՐԻ Է

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթըմաններ։ Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏՔ

ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՇՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ

29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ ԵՒ ՁԷՔՈՎ — Ընտրելեան ամէն տեսակ կերակուրներ ՀԱՄԵՂ, ՄԱՔՈՒՐ ԽՆԱՅՈՂԱՆՔ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒՆԻՆՔ — Իշկէմպէի ապուր, տէօներ քէպապ մածունով փիտէի թանապը քէպապ,

ԱՇՑԱԼԱՑԻՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Poloncau Paris (18e) Métro: Barbés et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՕՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ԶԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԴՈՒԹԻԹԻՆ, ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻԹԻՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԼԻ ԿԸ պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ։ Ջանգան տեսակի «քէպապներ»։ Յոխ ճաշացուցակ, անհատ սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻԻ ԴԵԿՏ. 25Ի ԵՒ 31Ի ԳԻՇԵՐՆԵՐՈՒ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՁՈՒԱՐՃՈՒԹԻԻՆ

Յատուկ պատրաստութիւններ, Աբեւելեան նուագական անուշադուր, ակումբու ազդմա եւայլն։

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՈՅՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷր եւ ՏՆօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes. Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր չատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Աչքի մասգէտը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքական տարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապաստանգրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք Երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, պատկերներ եւ խցմատոր։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ։

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր.

4. Ծննդեան թուղթերու եւ գիւրհակներու թարգմանութիւն։

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880Ի

Ամէն տեսակ անուշով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՇԱՆՕԹ.— Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեասեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։

ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ „ՓԷՊԻԻՍ"

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«ՓԷՊԻԻՍ» Հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած վըր բազմաթիւ յաճախորդներէն, ստանալի օրերու առթիւ ստացած է ֆրանսական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մթերք մը։

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անընդհատակիր զեղչ մը գտնելէ զատ, իրրեւ կաղանդի նուէր, մեզի յարկից «ՓԷՊԻԻՍ» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՍ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենայ։

Փութացէք օգտուիլ այս անդամարնթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար։

Հ. ՀՈՎՏԱՆՆԷՆ

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի՛ր ալ կայ։ Ամէնքն մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով ու հոտով, առաջինը իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը որը ճաշակելու համար դիմեցէք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱՋԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROP

ԲԱԺԱՆԵՒԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

18 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 522

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ԸՆԴ ՀՕՒՐ ԵՒ ԸՆԴ ՍՕՒՐ

Զարհուրելի մանրամասնութիւններ կը հասնին հեռաւոր Չինաստանէն։

Արիւն եւ կրակ։ Ընդ հուր եւ ընդ սուր։

Վարդի մը կեանքն ալ չուներ Քանթոնի խորհրդային իշխանութիւնը։ Հազիւ կարմիր դրօշը պարզուած, մինչ «բանւորա-գիւղացիական դիկտատուրա»ն խուժանին կատարութեան կը յանձնէր ամբողջ քաղաքը, յանկարծ գլխիվայր թաւալեցաւ։ Եւ հիմա ուրիշ խուժան մըն է որ կը կոտորէ ու կը հրկիզէ, կը բանտարկէ ու կը գնդակահարէ։

Առ այժմ կարելի չէ վստահօրէն գատել սուտն ու իրաւը։ Միջազգային մամուլը լեցուն է խառնիճաղանճ լուրերով։

Բայց ստոյգ է որ կատաղի վրէժինդրութեամբ կը շարժի Չինաստանի ազգայնական իշխանութիւնը։ Խորհրդային մամուլն ալ չի ծածկեր հարուածին ծանրութիւնը։ «Զօրավարներ, աւատապետներ եւ քաղքենիներ հազարներով կը սպաննեն չինացի յեղափոխականները», կ'աղաղակէ համաձայնաւար «Իմանիթէ», խոշոր խորագիրներով։ Նոյն իսկ սովը կը սպառնայ միլիոնաւոր թշուառներու։ Միայն Քանթոնի զոհերուն թիւը կը հաշուեն երկու հազար։ Փողոցները ծածկուած են դիակներով եւ վիրաւորներով։

Համաձայնավարական Միջազգայինը (Կոմինտերն), խոստովանելով հանդերձ պարտութիւնը, կը յայտարարէ թէ «հակայեղափոխութիւնը չի կրնար տեւական ըլլալ։ Խորհրդային իշխանութիւնը տակաւին իր ձեռքն ունի հինգ շրջաններ։ Նոր ճակատամարտներ անխուսափելի են»։

Եզրակացութիւնը, — «Փութացէք օգնել Չինաստանի սովեալներուն։ Թոյլ մի՛ տաք որ մէկ գիւղ, մէկ նաւահանգիստ, մէկ հրացան իսկ դրկուի, խեղդելու համար չինական յեղափոխութիւնը։ Ոտքի՛ն մի բեռցնէք նաւերը»։

Կը հետեւի թէ Մոսկուա իր գերագոյն ճիգը պիտի թափէ, գոնէ այս ճակատը փրկելու համար։

Ուրիշ խօսքով, պիտի շարունակուին Չինաստանի ներքին արիւնահեղութիւնները։ Պիտի ջարդուին հազարաւոր գիւղացիներ, բանւորներ, մտաւորականներ, արհեստաւորներ։ Մոխիրի վրայ պիտի նստին ամբողջ գաւառներ, ի փառս համաշխարհային յեղափոխութեան, որ կ'ուշանայ, կ'ուշանա՛յ...

Կարմիր առաքեալները պարտուեցան Եւրոպայի սրտին վրայ, Հունգարիոյ մէջ, 1920ին։ Յուսախաբ եղան Գերմանիայէն, 1923ին, երբ նոյն իսկ օրերն ու ժամերը կը հաշուէին։ Ջախջախուեցան Պուլկարիոյ մէջ, նոյն թուականին։ Աւելի բախտաւոր չեղան Մարոքի եւ Սուրիոյ մէջ, 1925—26ին։ Զենք յիշեր Էսթոնիան եւ ուրիշ երկիրներ։

Եւ ամէն տեղ ալ, հակահարուածը յանգեցաւ միւս դիկտատորութեան, — թուղնդ ազգայնական, զսպողական քաղաքականութեան։

Չինաստանը վերջին պահեստն է, մարդու եւ վաւօղի վերջին շտեմարանը։

Երբ ձախողեցաւ Գերմանիան կարմրցնելու ձեռնարկը, Մոսկուայի վարիչները չծածկեցին թէ 15—20 տարի կրնայ ուշանալ համաշխարհային յեղափոխութիւնը։

Հետաքրքրական էր իմանալ թէ ո՛րքան պիտի յետաձգուի այս հաշիւն իսկ, երբ Չինաստանն ալ վերջնապէս թօթուէ կարմիր մղձաւանջը, եւ ազգայնական տարրերը վրրահաստատուն իրենց իշխանութիւնը այդ անսահման տարածութեան վրայ, մէկ դրօշի տակ պահելով 420—450 միլիոն ժողովուրդ (Եւրոպացիներու թիւը 350,000ը չանցնիր)։

Ահա, ուրեմն, ժողովուրդ մըն ալ — եւ ամէնէն բազմամարդը — կրակի եւ սուրի մատնուած, շնորհիւ միջազգային դաւերու, քաղաքական մրցակցութեան եւ շահագործման դիւային խաղերու։

Երեք տարիէ ի վեր, Մոսկուայի ամէնէն ճարպիկ դիւանագէտներն եւ գործիչները խմորուումներ կը պատրաստեն Չինաստանի մէջ։ 1840էն ի վեր, քաղքենի պետութիւնները թաւ նետած են այդ անսպառ գանձին վրայ. եւ կը քամեն երկրին կենսական հիւթերը։ Ռուսաստանը, իրրեւ հարեւան եւ իրրեւ ամէնէն հին «բարեկամը» (1689), ամէն միջոց փորձեց, իր թաթին տակ պահելու համար գայն, բայց իր դէմ գտաւ մասնաւորապէս Մեծն Բրիտանիան, Ճափոնը եւ աւելի վերջը՝ Մ. Նահանգները։

Խորհրդային իշխանութիւնը, անշահախնդրութեան դիմակ մը անցուցած երեսին, այստեղ ալ, ինչպէս Պարսկաստանի մէջ, շարունակեց միապետութեան, ցարական Ռուսաստանի ա. ւանդութիւնները։ Ծանօթ աշխարհակալները վերջերս պատրաստ էին «գիջումներ» ընելու ազգայնական Չինաստանի, պայմանաւ որ ապահովուին իրենց առեւտրական առանձնաշնորհներն ու շահաստանները։ Բայց կարմիրներու միջամտութիւնը նոր պատրուակներ ստեղծեց, իրենց դէն ու զրահը շողայնելու եւ աւելի ամուր կոխելու իրենց գրաւած գետիններուն վրայ։

Եւ ահաւասիկ անմեղ ժողովուրդն է որ ջարդուի, կարմիր առաքեալներու կամ աւատական մանտարիններու ձեռքով, թերթաշ յեղափոխականներու կամ տգէտ եւ փառատոչ զօրավարներու սարքած խաղերով։

Արիւն եւ աւեր։ Ընդ հուր եւ ընդ սուր։

Եւ տակաւին հաւատացողներ կան թէ աշխարհը խաղաղած է, 1914ի աննախընթաց սպանդէն յետոյ . . . :

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐԷՆ ՀԱՅԵՐԸ

Ք՛չ անդին կը հրատարակենք Սելանիկի «Մակեդոնիա» թերթին տեղեկութիւնները, Արեւմտեան Թրակիոյ Թուրքերուն, Շրջաններուն եւ Հայերու մասին։ Հոլիդոն այս առթիւ դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (10 դեկտ.).

— «Թուրքերու մասին, այդ միւնոյն խմբագիրը, երեր էր շատ յաչող վերլուծում մը։ Յաջող՝ որովհետեւ յօդուածին կէսը, փաստերով հիւսուած էր։ Այդ զրուցքինը կարդացող ո եւ է մէկը, պիտի ըմբռնէր թէ, Թուրքերուն վերագրուածները բացարձակ ճշմարտութիւններ են, քանի որ դէպքերը եւ դէմքերը, այդ գրութեան մէջ, կը յիշուէին յականէ յանուանէ։

«Հրեաներու եւ Չէրքէզներու շուրջ «Մակեդոնիա»յի եւ անոր խմբագրին ի՛նչ կարծիք ունենալը մեզ չի շահագրգռեր։

«Բայց չենք կրնար ծածկել մեր ցաւն ու զառնութիւնը, երբ կը տեսնենք որ, հանրային կարծիք վարող թերթի մը խմբագիրն ու խմբագրութիւնը, կը բռնեն մեր օձիքէն, կը թաթխեն մեզ գարշահոտ ճահիճի մը մէջ եւ այդպէս կը ցուցադրեն հանրութեան։ Չենք կրնար չվրդովուիլ, երբ «լրտես»ի եւ «գրաժապաշտ արկածախնդիր»ի անարգական որակումով, «Մակեդոնիա»ի խմբագրութիւնը կը թքոտէ 3000 Հայերու երեսին...

«Առնուազն անփափկանկատութիւն է անտեղի կերպով մուր քսել պարկեշտ տարրի մը ճակտին։ Արեւմտեան Թրակիոյ հայ հասարակութիւնը, մեր յոյն պաշտօնակիցին մրոտելու այդ ճիգը արդարացնող յանցանքի մը մէջ չէ գտնուած, ո՛չ մէկ առեն։ Հետեւաբար, արդար վրդովմունքով մը, իրեն կը վերադարձնենք մեզի ուղղուած իր ածանգին յերիւրանքը, «լրտես»ի եւ «արկածախնդիր»ի իր տարօրինակ հէքեաթը...

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԴԱՐՁՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹՐԱԿԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ԱՒ ԱԿՆԱՐԿՆԵՐ

Սելանիկի «Մակեդոնիա» Թերթը մասնաւոր Թղթակից մը ղրկած է Արեւմտեան Թրակիա, ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։ Իր պրպտումներէն կը քաղենք հետեւեալ կարեւոր կէտերը.

— «Թրքական պրոպագանդի կեդրոններ, Թրակիոյ մէջ կիսմիլճինան եւ Քռանթին են։ Քռանթիի մէջ պրոպագանդը կը մղուի եէնի Ատըմ մոլեռանդ Թերթին կողմէ, որուն կ'աջակցին Պոլիս գտնուող երեսփոխան Ձէհմիի եւ քէմալական ուրիշ գործակալներ։

Պրոպագանդի կեդրոնը կիսմիլճինայի մէջ Թրքական հիւպատոսարանն է, որ կը ղեկավարէ նաեւ պրոպագանդի գործը ամբողջ Թրակիոյ մէջ։ Առեղծուած մըն է հետեւեալը, թէ ո՛րքան կը մօտենանք Թրքական սահմանին, պրոպագանդը այնքան կը նուազի։

Տէտէագաճի մէջ, Հաճի Սաֆվէթէն գատ ուրիշ մոլեռանդ Թուրք մը չկայ, որ վարէ պրոպագանդը։ Պէտք է ըսել այսուհանդերձ, որ թէեւ Հաճի Սաֆվէթ մէկ հատիկ է, բայց առիւծ է։ Հարուստ մարդ է եւ ամէն օր շփման մէջ է կիսմիլճինայի եւ Պոլսոյ հետ։ Ան է որ կեղծանուններով կը թղթակցի Պոլսոյ կիսապաշտօնական Իքտամ գիւմհուրիյէթին եւ ան է դարձեալ, որ կը ստեղծէ զանազան միջադէպեր, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ դիւանագիտական յարաբերութեանց մէջ։

Օր մը կը գրէ թէ Չէրքէզները կը նեղեն Թուրքերը, ուրիշ օր մը կը խօսի Թրքական կալուածներու բռնագրաւման մասին եւ միշտ կը գործէ այնպէս ըլլալ, որ Յունաստանը պարտական ցոյց տայ իւր Թուրքիոյ Թրակիոյ մէջ, շատերը, Հաճի Սաֆվէթը սատանայ կ'անուանեն եւ կը թուի թէ այս համբաւը չափազանցուած չէ։

Այս շարժումը կայ նաեւ Տիմոթեքալի մէջ, բայց ընդհանրապէս արեւելեան գաւառներու մէջ այնքան անսանձ ու մոլեռանդ տարրեր չկան։

Պոլսոյ մոլեռանդ պարբերաթերթերը հազարներով կը ծախուին յատուկաց ու ճակատագրապաշտ Թուրք բնակչութեան եւ շնորհիւ անոնց ծաղրանկարներուն ու նկարներուն, կը գրգռուի Թուրքերու մոլեռանդութիւնը եւ անոնց աչքին, Հելլէնները կը Թուին նուաստացած ու վարկաբեկ։

Միեւնոյն Թերթը շարունակելով իր պրպտումները, կը գրէ պեկտ. 8ի Թիւին մէջ.

«Կան սակայն ուրիշ բազմաթիւ օտար տարրեր, որոնք, եթէ Թուրքերու եւ Պուլկարներու հանդէպ համակրանք մը ունենալու պատճառներ չունին,— չունին նաեւ պատճառներ՝ Յունաստանի հանդէպ անձնուէր ըլլալու համար։ Ասոնք են Հրեաները, Հայերը եւ Չէրքէզները։

Այս ազգութիւնները, որոնք ցրուած ըլլալով ամբողջ Թրակիոյ մէջ, կարեւոր առեւտրական ձեռնարկներ կը հետապընդեն, կրնան լրտեսական յաւ գործակալներ դառնալ, առաջին պրոպագանդիստի ձեռքին մէջ։ Քչիկ մը ոսկի եթէ հրամցնեն անոնց, այս տարրերը, չպիտի վարանին իրենց գիտցածները յայտնելու Էմիրնէի եւ Սվիէնկրատի իշխանութեանց։

Եւ Հրեաները, մանաւանդ, ամենուրեք, փոխանակ նուազելու, կը բազմանան Թրակիոյ մէջ։ Կը հետանան Սելանիկէն եւ կուգան հաստատուիլ Քռանթիի, Տիմոթեքացի, Օրէսթիացի մէջ։ Այս վերջինը, որ նոր քաղաք մըն է, զուտ հելլէնական դիմագիծով, արդէն իր մէջը կը հաշուէ 50 հրեայ ընտանիքներ։ Ինչ պատճառ կայ Թոյլատրելու անոնց տեղաւորումը։»

Շ. ԿՈՒՐՂԻՆԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Շուշանիկ Կուրղինեան, որ ծանօթ է կարգ մը ոտանաւորներով (Այդ մինչ ենք գալիս եւչն), մեռաւ Նոր Մալաթիա գիւղին մէջ (Երեւանի մօտ)։ Հայ պրոլետ-գրողները, դանազան քաղաքներէ, ցաւակցական հեռագիրներ ղրկած են Երեւան մահուանը առթիւ այս գրողին, որ ապահովաբար աւելի անկեղծ էր իր նուիրումին մէջ բանւորներուն համար եւ աւելի գիտակցող, քան դարձեալ նոր պրոլետ-գրողները։

Եւ սակայն Կուրղինեանի արուեստը (եթէ կարելի է արուեստ ըսել), չափազանց նօսր է, երեւակայութիւնը՝ աշխոյժ, գործիքը՝ նախնական։ Անկեղծ՝ իր սէրին մէջ աշխատանքի հաժար, հետեւակ՝ ուրիշ կնոջ մը (Ադա Նէկրի)։

Բայց վերջապէս կին գրող մը, որ պարզուկ գրիչով ցոյց տուաւ հատարձակութիւնը աշխատանքի երգեր գրելու, ընկերային շարժման մէջ նետուելու, քաջարար եւ երբե՛ք սարկօրէն՝ ինչպէս ըրին տափակ մանչուկները սա պրոլետարական գրականութեան։

Շ. Ն.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանսա եւ Սուրիոյ հոգատարութիւնը

Ծերակոյտի արտաքին գործերու յանձնաժողովը Լիւսիէ Լուչէրի նախագահութեամբ գումարուելով, զրաղեցաւ Սուրիոյ մէջ ֆրանսական քաղաքականութեան հարցով։ Հանրի Լէմէր տեղեկագիր ներկայացուց Սուրիոյ եւ Լիբանանի կացութեան մասին եւ յայտնեց թէ յիշեալ վայրերու բնակիչները շատ դժգոհ են՝ անոր համար որ ներկայ կացութիւնը բոլորովին անստոյգ է։ Շեշտեց թէ անհրաժեշտ է բացարձակապէս յայտարարել որ Ֆրանսա վճռած է գործադրել իր հոգատարութիւնը եւ թէ այս յայտարարութեան պէտք է հետեւի գործօն արագ եւ կորովի գործողութիւն մը՝ Սուրիոյ ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ՝ քաղաքական եւ միաժամանակ տնտեսական մարզերու մէջ։ Ցետոյ մատնանշեց ներկայ դատական եւ մաքսային դրութեանց թերութիւնները, գոր, ըսաւ, պէտք է բարեփոխել ստիպողաբար։

Սուրիոյ նախկին մարզպան Հանրի տը Ժուվընէլ խօսք առնելով համամիտ գտնուեցաւ Լէմէրիի թէ՝ անհրաժեշտ է բացարձակ յայտարարութիւն մը ընել հոգատարութեան մասին։ Ցետոյ պարզեց իր տեսակէտները՝ սուրիական խնդրի լուծման մասին։ Ըսաւ թէ սուրիական գանագան պետութեանց միջեւ սահմաններու խնդիրը պէտք է կարգադրուի։ Կառավարութիւնը պէտք է քաղաքական վերջնական ծրագիր մը կազմէ եւ դայն յանձնէ Սուրիոյ հետ։ Անհրաժեշտ է նաեւ տնտեսական զարգացնել երկիրը։ Ասոր համար ալ անհրաժեշտ է երկաթուղի շինել Տրիպոլիսէն Ալքեա, որուն մասին հետաքրքրական առաջարկներ ներկայացուած են արդէն մարզպանութեան վերջացնելով, տը Ժուվընէլ շեշտեց որ շատ օգտակար համերաշխութիւնը պահպանել դրացի երկիրներու, ու մանաւանդ Իրաք Սուրիոյ հետ։ Շեշտեց նոյնպէս կարեւորութիւնը վերջերս Գահիրէի մէջ կատարուած դէպքերուն, մանաւանդ պէս Սուրիա-Պաղեստինեան կոմիտէին հերձուածը։

Վիճաբանութենէ մը վերջ, որուն մասնակցեցան Վիքթոր Պէրար, Ֆէրնան Տավիտ, Մօրիս Օրտինէր, Հանրի Պէրանժէ, Պոնփար եւ Շէնպրունա, յանձնաժողովը քուէարկեց բանաձեւ մը, որով վստահութիւն կը յայտնուի կառավարութեան եւ կը խնդրուի որ շուտով Խորհրդարանին ներկայացնէ Սուրիոյ վերջնական ծրագիրը։

Ի՛նչ կը պատահի Իտալիա

Բովանդակ եւրոպական մամուլը կը զբաղի Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ տիրող անախորժութիւններով։ Իտալիոյ մեծ թղթակիցն ալ պարզած էր դժգոհութեան պատճառները, պատմական փաստերով։

«Մորնինկ Փոսթ»ի Հոմմի թղթակիցը քննելով այս հարցը կը գրէ թէ Իտալիա չի ճանչնար 1919ի անգլեւ-ֆրանսական պայմանագիրը՝ Լիբիոյ ֆրանսական սահմանագծման մասին։ Այդ համաձայնութիւնը, որ ստորագրուած է առանց իր հաւանութեան, եւ Ֆրանսայի տալով 110,000 քառ. մղոնի տարածութիւն մը, սպառնալիք մը կը նկատուի Սուտանի եւ Իտալիոյ հաղորդակցութեանց համար, Իտալիա կը պահանջէ սրբագրել այդ սահմանագիծը։

Ադրիականի մէջ, իտալական քաղաքականութիւնը կը ձգտի ստանալ 1.— Ազատ անցք Ադրիականէն Միջերկրական։ 2.— Ոչ մէկ արգելք պէտք չէ յարուցուի իր ծաւալման՝ դէպի Պալքանները։ Այդ պատճառով է որ Իտալիա Ալպանիոյ հետ կնքել պաշտպանողական զինակցութիւն մը, իբրեւ պատասխան Եուկոսլաւիոյ յարձակողական դիրքին։ Հոմմի կարծիքով Ֆրանսա շահ չունի ոչ Ադրիականի, ոչ ալ Պալքաններուն մէջ։ Հետեւաբար, ֆրանքեւսերպ դաշնագիրը պաշտպանողական խաղ մը կը նկատուի Իտալիոյ դէմ։ Այս պարագան թշնամական զգացումներ արթնցուցած է Ֆրանսայի հանդէպ։ Ֆրանքեւիտալական բանակցութեան մը պարագային, Իտալիոյ առաջին գործը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի ընդունիլ տալ Իտալիոյ առանձնայատուկ դիրքը Ադրիականի մէջ, Պալքաններու հանդէպ։

Պոլսոյ կուսակալը կը փոխուի

Պոլսոյ կուսակալ Սիւլէյման Սամի պէյ Այտընի կուսակալ կարգուած է, իսկ անոր տեղ Պոլսոյ կուսակալ նշանակուած է Տիարպէքիրի երեսփոխան Միհռաթ պէյը։ Նոր կուսակալը մինչեւ մէկ շաբաթ Պոլիս կը հասնի։ «Ագշամ» կը գրէ թէ Սիւլէյման Սամի պէյի փոփոխութեան պատճառը այն է որ լաւ չէն ընթացած Պոլսոյ ոստիկանութեան եւ գաղթականներու գործերը, որու հետեւանքով բողոքներ անպակաս եղած են։ Անշուշտ այս գործին մէջ դեր ունեցած են նաեւ այն հակասական հրահանգները, որ տրուած էին Լքեալ Գոյքերու Տնօրէնութեան։ Բոլորովին հակասական հրամաններ տրուած էին Կուսակալութեան եւ Լքեալ Գոյքերու Տնօրէնութեան, որու հետեւանքով այս երկու պաշտօնատուներուն միջեւ վէճեր ծագած է։ Կուսակալը բուռն հրահանգներ տուած է Լքեալ Գոյքերու Տնօրէնութեան, որ անհետեւանք թողած է զանոնք՝ առարկելով թէ բոլորովին տարբեր իմաստով հրամաններ ստացած է կեդրոնէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔ ՏՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԿՈՉԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՏՈՒՐՔԻԱՅԻՆ ՆՈՏԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՇԱՀԱԶԻԶԻՆ

Պատասխանելով Ձեր հեռագրին՝ ես խորապես շնորհակալ եմ Ձեր ջերմ ողջույնների համար, որոնք ինձ հասան Ձեր կողմից և Ձեր ընկերների կողմից՝ Ձեր հայրենի Վանի մասին հիշատակելով:

Ես ինքս ևս ծնվել եմ Վանում, և ինձ համար հաճելի է հիշել իմ հայրենի քաղաքը, որտեղ անցել են իմ մանկության տարիները:

Ես ուրախ եմ, որ Ձեր հեռագրի շնորհիվ ինձ հնարավորություն է ընձեռվում հաղորդակցվելու Ձեզ հետ և ողջունելու Ձեզ Վանի հայ բնակչության անունից:

Ես հավատացնում եմ Ձեզ, որ Վանի հայ բնակչությունը, որը ներկայումս կազմում է 600 հոգի, ամեն ինչ անում է իր հայրենի քաղաքում նորմալ կյանքի պայմաններ ստեղծելու համար:

Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում այն ուղղությամբ, որպեսզի Վանում հաստատվի խաղաղ և բարեկամական մթնոլորտ, որը նպաստավոր կլինի հայ գաղթականների վերադարձի համար

ՀԵՂ ՅՈՎՍԵՓՅԱՆ 1928

ՂՈՂՈՏՈՑ ԿՏԻՀ „ՃՈՒՃՈՑ,,

ՀԱՅԳՎԱԶՈՒՅՆ ՎԻՊԱՐԱՆ ՑՆԴԻՒ ՋՈՒՆՔ ԴԵՊ ՅԻ ՀԱՂԹԴ ՅՈՒՆԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԳՈՒՀԱՅՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԵՂ ՅՈՎՍԵՓՅԱՆ 1928

ՂՈՂՈՏՈՑ ԿՏԻՀ „ՃՈՒՃՈՑ,,

ՀԱՅԳՎԱԶՈՒՅՆ ՎԻՊԱՐԱՆ ՑՆԴԻՒ ՋՈՒՆՔ ԴԵՊ ՅԻ ՀԱՂԹԴ ՅՈՒՆԻՍ

«Ագշամ» կը տեղեկանայ թէ Պոլսոյ Քաղաքապետ ու Ոստիկանութեան Տնօրէնն ալ պիտի փոխուին եւ թէ ընդարձակ փոփոխութիւններ պիտի կատարուին Պոլսոյ կառավարութեան մէջ։

Նաեւ կացութիւն Զինաստանի մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, ծանր կացութիւն կը տիրէ Զինաստանի մէջ, կոիւները կը շարունակուին եւ մեծ թիւով համայնավարներ կը գնդակահարուին։ Հանքէուէն կը հեռագրեն թէ քանի մը հարիւր չինացի զինուորներ յարձակեցան խորհրդային հիւպատոսարանին եւ ուրիշ կեդրոններու վրայ, ձերբակալեցին մօտ երկու հարիւր համայնավարներ և գրաւեցին թնդանօթներ, ռազմամթերք ու մեծաքանակ պոլշեւիկեան թռուցիկներ։

Փանթոնի մէջ գնդակահարուած համայնավարներու թիւը 2000ի հասած է. շատերու դիակները փողոցներու մէջ կը քաշկռտուին։ Պաշարման վիճակը դեռ կը շարունակուի։ Շանկայէն կը հեռագրեն թէ խորհրդային հիւպատոսն ու փոխ-հիւպատոսը գերի բռնուած են եւ թէ Փանթոնի Սովետին պետը եղեն Թինկ կը պահուի։

Պոլշեւիկեան աղբիւրէ կը հաղորդեն որ Հունան քաղաքը շարաթ մը պոլշեւիկներու ձեռքը մնալէ վերջ՝ կառավարական ուժերու կողմէ վերագրաւուած է. 1500 համայնավարներ սպանուած են։ Հալիուֆէնկի մէջ եւս մեծ թիւով պոլշեւիկներ ձարդուած են։

Հանքէուէն մեկնելէ առաջ, զօր. Թան Լէն Չի, կողոպտած է Զինաստանի գրամատունը, ուր 72 մնտուկի մէջ 360,000 տոլարի արծաթեայ դրամ կար։

Մոսկուայէն հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Փանթոնի մէջ պոլշեւիկեան խռովութիւններուն մասնակցող բոլոր անձերը ձերբակալուելով գնդակահարուած են։ Իւզարկութիւնները դեռ կը շարունակուին ամբողջ քաղաքը, մասնաւորաբար բանուորական շրջանակներու մէջ եւ բոլոր կասկածելիները կը ձերբակալուին։ Գնդակահարուածներն ու կախաղանները հաշիւ չունին։

«Հավաս»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Փանթոն «մեռելներու քաղաք»ի մը երեւոյթն ունի։ Համայնավարներու դիակները խառն ի խուռն կը դիզուին սայլերու մէջ եւ թաղուելու կը տարուին։ Փողոցներու մէջ անհամար դիակներ փռուած են։ Ազգայնականները սոսկալի վրէժի դիմած են պոլշեւիկներուն դէմ։

Փանթոնի գերման ընդհանուր հիւպատոսարանը կողոպտուած է եւ գերման հիւպատոսը ֆրանսական հող ապաստանած է։

Զեկայի տասնամեակը կը տօնեն

Ռիկայէն հեռագրի մը համաձայն, այսօր՝ Կիրակի Մոսկուայի մէջ պիտի տօնուի Զեկայի կազմութեան տասնամեակը։ Զեկայի զինուորներէն մասնաւոր ջոկատներ զօրանոց պիտի կատարեն կարմիր հրապարակին վրայ։ Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ Զեկայի բանակը կը բաղկանայ 100,000 զինուորներէ, որոնք դրուած են Ռուսիոյ գանազան ռազմագիտական կէտերուն վրայ եւ կը գործածուին այն նպատակներուն համար, զոր Ցարերուն օրով կը կատարէին Քաղաքները, այն է՝ զսպել գիւղացիներու ապստամբութիւնը, տուրք չվճարող շրջանները ահաբեկել, հարկահաւաքներուն ընկերակցիլ, ու ամէնէն կարեւորը՝ արգիլել նոյն ինքն կարմիր բանակին մէջ ապստամբութիւնները։ Մինչ սովորական կարմիր զինուորները ամսական 1 րուբլի 40 կոպէկ կը ստանան, Զեկայի զինուորներուն կը վճարուի 5 րուբլի, ասկէ զատ ուսանող ապաներու հաւասար պարէն եւ զգեստեղէն կը տրուի։

Մոսկուայի թուրք դեսպանը կալինինի մօտ

Մոսկուայէն կը հեռագրուի թէ թրքական նոր դեսպան թէվֆիք պէյ ընդունուած է կալինինի կողմէ, որուն յանձնած է իր հաւատարմագիրերը։ Ընդունելութեան ներկայ եղած են Զիչէրին, Քարախան եւ թուրք դեսպանատան պաշտօնատարները։ Այս առթիւ փոխադարձ ճառեր խօսած են՝ դրուատելով թուրքեւռուս բարեկամութիւնը։

Թէվֆիք պէյ Լէնինի գերեզմանը այցելելով ծաղկեպսակ մը դրած եւ յայտարարած է թէ «պատիւ մը կը համարէ ծաղկեպսակ դնել թրքասէր եւ ամէնէն մեծ յեղափոխական Լէնինի շիրիմին վրայ»։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԻՆ քիլոն, որ քանի մը օր առաջ 2 ֆրանք 05ի բարձրացած էր, Դեկտ. 22էն սկսեալ դարձեալ 2 ֆրանքի պիտի իջնէ։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը երեսփ. ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը, որով կ'առաջարկէ տեղծել Ծերակոյտ մը, բաղկացած 120 անդամներէ։

ՓԱՐԻԶի մէջ երկու օրէ ի վեր սաստիկ ցուրտ կ'ընէ, քաղաքին մէջ օդն 9, արուարձաններու մէջ օդն 12 աստիճան վար ցոյց կուտայ Ջերմաչափը։

ՊԱՂՏԱՏԻՆ կը հեռագրեն թէ Ջէյսալ Թագաւորը օգնութեամբ իր մերտքաղաքը հասած է, չորս ամիս բացակայութենէ մը վերջ։ Քաղաքը դրօշազարդուած էր եւ գիշերը լուսավառութիւններ կատարուեցան։

ԱՆԳԼԵՒԻՐԱՔ դաշնագրին պատճէնը պիտի հրատարակուի Դեկտեմբեր 20ին։ Իրաքի վարչապետ ճաֆէր փաշա Պաղտատ մեկնեցաւ։

ԵՐԳԱՀԱՆԵՐՈՒ ընկերակցութիւնը որոշած է հեղինակի իրաւունք պահանջել անթել հեռաձայնով նուագահանդէսներու բաժանորդներէն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի Ֆութպոլի խառն խումբը պիտի մրցի U. S. Suisseի խառն խումբին դէմ։ Հաւաքավայր՝ Porte St. Mandé ժամը 1ին։

*** Պահեստի խումբը Stade Meulanaisի Ա. խումբին դէմ։ Հաւաքավայր՝ Gare St. Lazare ժամը 11.30ին։ Իջնել Mureaux։

*** Շափիլի խումբը Stade Françaisի (H. C.) դէմ։ Ժամադրավայր՝ Porte de la Villette ժամը 12.30ին։ Մեկնում՝ ժամը 1ին։

*** «Իթալիա»ի Ա. խումբը Pensée St. Mandéի Բ. խումբին դէմ։ Ժամադրավայր՝ Porte de Vincennes ժամը 11.50ին։

Այրի Տիկին Մարի Եագուպեան (Նիւ Եօրք), Տէր եւ Տիկին Լեոն Եագուպեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Թ. Լորտիկեան եւ զաւակունք (Նիւ Եօրք), Տէր եւ Տիկին Ն. Պէրպէրեան եւ զաւակունք (Նիւ Եօրք), Տէր եւ Տիկին Գ. Ժամկոչեան եւ զաւակունք (Նիւ Եօրք), Տէր եւ Տիկին, Թասըշեան (Կ. Պոլիս), Ա. Եէտիգարտաշեան (Կ. Պոլիս), Ս. Եէտիգարտաշեան եւ եագըճեան, Պալթիյարեան, Քամուգեան, Թէլլիեան ընտանիքները եւ Յամայն պարագաները կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՐԳԻՍ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ

իրենց գաւկին, եղբօր եւ ազգականին, 45 տարեկան, որ տեղի ունեցաւ յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը՝ երկուշաբթի 19 Դեկտ. Լոնտոնի Ս. Սարգիս եկեղեցին, ժամը 2ին։ Թաղումը՝ Kensal Riseի գերեզմանատունը։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

Ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները վաղը երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ օ Քլէռ սը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Ռեալի։

Օրակարգ.— Շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընարութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

ՕՐ. ԶՈՒԱՐԹ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ԵՒ
Պ. ՊԵՏՐՈՍ ՊԱՂՃԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ
Gagny 18 Դեկտ. 927

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռեմ Եղբայրներս, Խաչատուր եւ Յարգիս Մաթէոսեաններ (Գերչանցի), որոնցմէ 1916էն ի վեր լուր չունիմ։ Իմացնել իր եղբօր Յովհաննէս Մաթէոսեանի, 13 Rue des Dominicains, Marseille.

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐՈՒ ԶՈՒԽ ՄԹԵՐՔ
ՅԱՆԿԸ ԶՐԻ Է
Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու և ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, ՄՎԱՃԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me.
Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Է. ՍԹԷՖԻՔԻ
106 Kléber, Շեն. Passy 72.56
Կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.
AFFIDAVITի (*Աֆիտավիթ*) Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ԿԸ ՆՈՐՈԳԵՄ *ԵԻ ԿԸ*
գետեղեմ T. S. F.ի ամէն տեսակ գործիքներ, կը կատարեմ ձեւափոխումներ, (Transformation). Դիմել՝ վկայուած մասնագէտ
Կ. Դ. ԱՐԱՊԵԱՆԻ
9 Passage Lauzin, Paris XIX
Մէթրօ՝ Belleville

JACQUES DE PADOVA
24, Rue Albouy, Paris (10e)
Métro: Lancry
24 Րիւ Ալպուի, Փարիզ (10)
Մէթրօ Լանքրի
Միակ գործակալ - ներկայացուցիչը հայկական, յունական, Թրքական, արաբական եւ հրէական ամէն տեսակ փլաքներու, ձոխ մթերք նոր ֆոնօկրաֆներու եւ ասեղներու։ փոքրաքանակ գնումները մեծաքանակի արժէքով։ Եթէ կ'ուզէք վաճառել ձեր սիրած փլաքները։

ԳԻՆԵՐԸ ՉՓԱՓԻՈՐ ԳԻՆԵՐԸ ՉՓԱՓԻՈՐ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՓՐԻԶԻ ՍՐԱՀ
ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ
Հ. Մ. ՉԱԽՄԱՀԵԱՆ 6, Passage des Petites Ecuries, 6 (R. Fbg. St. Denis, թիւ 63ի վրայ)
Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն, մասնաւոր խնամք կիներու եւ տղոց վարսայարդարութեան
Métro : CHATEAU d'EAU կամ POISSONNIÈRE

ԴԵՐՁԱԿ Հ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
23, Ave. VILLE D'AVRAY, CHAVILLE, (S. et O.)
Շապիկի եւ շրջականերու Հայրենակիցներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար բացած եմ դերձակի աթելիէ մը, ուր մեծ խնամքով կը կարուի Փարիզեան-վերջին նորաձեւութեամբ Հագուստներ, որոնք կը պնտհատուին ամէն դժուարահաճներէ։ Անոնք որ կ'ուզեն կէս առ կէս իսնայողութեամբ ճաշակի յարմար Հագուստ առնել՝ դիմեն ինձ, գոհ պիտի ձնան։

ՏՕՔԹ. Ա. ԹԵԱՆ
Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18e)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE
Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ախտի, շնչառական, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կիներու հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ արկածներ, էլեկտրաթերմանոժ եւ Ռ. ճառագայթ։
ԱՏԱՄՆԱԲԱԺԱՐԱՆ
Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 արուեստական ճերմակ ակռայ 40 ֆրանք, ոսկի քաշել ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ԲՈՒՐԴ
ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ամէն տեսակ եւ գանազան զոյներով բուրդի ճոխ պաշար գտնէք Տիար ՅԱԿՈՒԲՃԱՃԵԱՆի մթերանոցը։ Ներքաղաքային գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 19-93
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի'ր ալ կայ։ Սինքն մէկը անուշով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ համով պանիր, տով, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուած, որը ճաշակելու համար դիմեցէ'ք՝
ՎԱՀՐԱՄ Ճ. ՆԱՋԵԱՆԻ
ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՑ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՒ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԼԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մանաւանդ ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32.

ՔԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ *ԵԹԷ կ'ուզէք կատարել ձեր նամակները, անցագրի, գործ ունենալ թիւրքիոյ, ամերիկեան, զաւակներու ծննդեան եւայլն-ի օրինական վկայականները՝ դիմեցէ'ք՝*
OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS
45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). Գրադ յարկ թիւ 20: Métro: St. Lazare
Բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-31
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բնակուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 9—12, 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-60
Ընդունելութեան ժամերը՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԻՐԱՒԱԳԷՏ
կը զբաղի ամէն տեսակ առեւտր. եւ քաղաքային դատերով։ կը ստանձնէ մասնաւորապէս ապահովագրական վէճեր, ինքնաշարժի եւ աշխատանքի արկածներու վերաբերեալ դատական գործեր։
կ'ընդունի ամէն առտու 9.30—12 եւ ժամադրութեամբ։
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ
48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը)
Ֆ. անսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէնէրական եւ մորթի, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։
Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Bourse
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—5

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻԻՍ"
37, RUE POISSONNIÈRE, 37 TÉL. LOUVRE 69—83
(«ՖԷՊԻԻՍ» ՀԱՆՐԱԾԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏԱՆ ՑԱՐԱԿԻՑ, MATINÉ ՊԷՄ)
Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է ՓՐԱՆՍԱ եւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ձմեռուան կերպասներու ձոխ մթերք մը։
Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անսովորական զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կադոյի նուէր, մեզի յարակից «Բ» լուսանկարչատան մէջ վճռ ՀԱՏ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ։
ՓՈՒՔԱՅԼՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԱՅՍ ԱՆՆԱԽԸՆՔԱՑ ԱՌԻՔԷՆ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏԵԻԷ ՄԻԱՅՆ ՆՈՅ. 15ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ
Հ. ՀՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՁՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍՍԱԿԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

20 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 523

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏՈՒ՛ԷՔ ԻՄ ԲԱԺԻՆՆ...

կարճ խօսքով, ա՛յս է Իտալիոյ բռնած դիրքը, միւս յաղթականներուն, եւ առանձնապէս Ֆրանսայի հանդէպ։

Եւ ճիշտ ասոր համար է որ, ամբողջ ֆրանսական մամուլը սիւնակներ կը նուիրէ ծրագրուած բանակցութեանց։

Իտալիա— ինչպէս Ֆրանսա— կ՛ուզեն համաձայնիլ իրենք իրենց մէջ, երրորդ պետութեան մը միջամտութենէն առաջ։

Այդ երրորդը Անգլիան է։ Յաճախ Գերմանիոյ անունն ալ կը յիշուի այս վէճին առթիւ, իբրեւ տեսակ մը ռազմավարութիւն։ Վախցողներ կան որ Իտալիա կրնայ Գերմանիոյ հետ լեզու գտնել, եթէ գոհացում չտան։ Պարզ է որ այսպիսի բանի մը չի կրնար հանդուրժել Ֆրանսան։

Մենք օրը օրին կ՛ամփոփենք կարեւոր լուրերը՝ այս անցուդարձերու մասին։ Հրատարակեցինք նաեւ մամնաւոր ուսումնասիրութիւններ։

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Իտալիա մէջտեղ դրած է շարք մը պահանջներ։ «Ճորնալէ տ՛Իթալիա» այսպէս կ՛ամփոփէ զանոնք.—

1. Ճանչնալ Իտալիոյ կեդրոնական դիրքը Միջերկրականի մէջ. 2. Ճշտել Իտալացիներուն կացութիւնը Թունուզի մէջ. 3. Իտալիան ալ պէտք է մամնակցի Թանճէրի վարչութեան. 4. Ճշտել ափրիկեան սահմանները. 5. Ճանչնալ Իտալիոյ գերակշռող շահերը Ադրիականի եւ Պալքաններուն մէջ. 6. Ազգագրական շահաստաններ տալ Իտալիոյ. 7. Քննել հոգատարութեանց խնդիրը. 8. Հո՛ղեր գտնել ծաւալման համար. 9. Միջոցներ ձեռք առնել Ֆրանսա ապաստանած քաղաքական տարագիրներու համար. 10. Ապահովել Ֆրանսա բնակող Իտալացիներու ազգութիւնը կամ հպատակութիւնը։

Իտալական բոլոր թերթերը ֆաշիստ կառավարութեան բերանն ըլլալով, կարելի չէ ժխտել այս «Թուռմն մասանց»ին արժէքը. մանաւանդ որ, «Ճորնալէ տ՛Իթալիա» երկրորդական թերթ մը չէ։

Մնաց որ, իտալացի պատասխանատու մարդիկ ալ նոյնքան բացորոշ կը խօսին։

Պ. Անտրէա Թորրէ, պետական Ելմտացոյցի Յանձնախումբին նախագահը և Թիրանայի դաշնագրին տեղեկաբերը, «Սթամփա»ի մէջ յօդուած մը գրելով, բաւական սուր ակնարկներ կ՛ուղղէ Ֆրանսայի։ Ամէն բանէ առաջ, կը պահանջէ որ հաւասարէ հաւասար բանակցին ոչ միայն ներքին, զուտ ֆրանքեւիտալական, այլ եւ միջազգային խնդիրներու մասին.—

«Ֆրանսա կը կարծէ թէ, իր պատմական աւանդութեան եւ Վերսայեայ պարտութեան հետեւանքով, ինչպէս եւ իր նուրբ քաղաքակրթութեան շնորհիւ, իրաւունք ունի գերակայութիւն պահելու։ Ան չէ ճանչցած Իտալիոյ նիւթական եւ հոգեկան ուժը։ Նոյնիսկ մոռցած է՛այն անգնահատելի աջակցութիւնը զոր մեր երկիրը բերաւ զինակիցներու վերջնական յաղթանակին, նախ իր չէզոքութեամբ, յետոյ իր միջամտութեամբ եւ վիթխարիս վնաստոյի յաղթութեամբ։ Եթէ Ֆրանսայի հոգին չէ փոխուած, ամէն վիճաբանութիւն անօգուտ է։ Քարիզի գերակայութիւնը, քաղաքական դիկտատորութիւնը եւրոպական ցամաքամասին վրայ՝ ոչ համապատասխան է իրականութեան, ոչ ալ կարելի։ Աւանց այս նախնական յայտարարութեան, կարելի չէ շօշափելի համաձայնութեան մը յանգիլ»։

Ֆրանսական մամուլը, որ նախապէս գէշ ազդուած էր իտալական թերթերու արտայայտութիւններէն, ուրախութեամբ արձանագրեց Մուսոլինիի հաշտարար խօսքերը։ Բայց, ինչ որ արտատպեցինք վերը, Մուսոլինիի յայտարարութիւններէն յետոյ եղած են։

Տիրող կարծիքը այն է թէ Իտալիա եւ Ֆրանսա պէտք է զուտ գլխի խօսին և երբ համաձայնին, այն ատեն կրնան կանչել Անգլիան, իբրեւ երրորդ խօսակից, որ կենսական շահեր ունի Միջերկրականի մէջ։ «Բանակցութեանդ սկիզբէն կանչել Անգլիան, կը նշանակէ համաձայնիլ ինամակալութեան մը տակ», — դիտել կուտայ թերթ մը։

Ուրիշ մը, բանակցութիւնները դիւրացնելու համար, Պրագիլիոյ եւ Արժանթինի հասցէն կուտայ Իտալիոյ, իբրեւ գաղթավայր կամ շահաստան։ «Բացի Հիւսիսային Ամերիկայէն, ամբողջ Ամերիկան պէտք ունի ճերմակ եւ աշխատունակ բնակչութեան։ Սպանիացիները, արդէն սակաւաթիւ, ձգած են խառնածիններ, որոնք հրապարակէն կը քաշուին եւ իրենց տեղը կուտան հնդիկ վաղեմի ցեղին, Մեքսիկայէն մինչեւ Չիլի»։

Բայց այս լուծումը ցուցնողները իրենք ալ վստահ չեն իրենց տեսակէտին գործնականութեան, եւ Ազգերու Դաշնակցութեան կը յանձնեն գայն, իբրեւ միջազգային խնդիր։

Բոլոր հակաճառութիւններէն բացորոշ կ՛երեւայ մէկ բան. — Ֆրանսա չուզեր լայն բանալ դուռները Միջերկրականի կամ Պալքաններու մէջ, Իտալիոյ բաղձանքները գոհացնելու համար։ Միւս կողմէ, տրամադիր չէ զիջումներ կատարել ափրիկեան հողերէն։ Իսկ Իտալիա իր բաժինը կ՛ուզէ միջազգային աւարէն, իր յարաճուն բնակչութիւնը տեղաւորելու, հում նիւթ գտնելու եւ շահաստաններ ճարելու համար։ Միւս կողմէ, Ֆրանսա կը խուսափի երրորդի մը ճնշումէն։

Այսպէս կամ այնպէս, բանակցութիւնները կը սկսին շուտով, եւ դիւանագիտական աշխարհը հետաքրքրութեամբ կը սպասէ ելքին։

Աւելի քան երբեք արթուն է եւ գործի վրայ՝ գաղտնի դիւանագիտութիւնը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Յուսաբեր Գահիրէի ժողովրդային յանձնախումբի տեղեկագրէն քաղելով. կը ներկայացնէ Գահիրէի Առաջնորդարանին պարտքերը (10 Դեկտ.).

— «Ժողովրդական Յանձնախումբը պարտքերու հետեւեալ ցանկը կը հրատարակէ, միշտ յենած մնալով պաշտօնական տուեալներու և աղբիւրներու վրայ.—

1.— Հանգ. Օր. Թ. Լաթիֆի հաշոյն եղած պարտք	3950
2.— Պերեգմանատան նոր հողին գնման առթիւ պարտք	1280
3.— «Անգանձելի մնացած յետնալներու» բացը	9000
4.— Տիգրան փաշայի կտակադրամը	1928
5.— Ծախսուած գետինները փոխարժէքը	3936
6.— Այս վերջին գումարին 16 տարուան 5 առ հարիւր տոկոսը	3148
Եգիպտ. ոսկի	28242

«Այսպէսով, աւելի քան 23 հազար ոսկիի պարտք կը ցուցնէ Ժող. Յանձնախումբը, բացատկատ յիշատակելով նաեւ բացայայտ գեղծումներու մասին։

«Այս գումարը մօտաւոր հաշիւ մըն է անշուշտ, — կը գրեն յանձնախումբին անդամները, — որմէ դուրս կը մնան դեռ ընթացիկ պարտքերը, օրինակ՝ էքֆասի մէջ բացուած ջրհորներու հաշիւէն մնացած պարտքը, նոր գերեզմանատան պատերու շինութեան առթիւ պարտք, հանգ. Մ. Դաւիթեանի Թողօնի հաշիւէն մնացած պարտք եւն. եւն.։

«Հազարաւոր ոսկիներ ներկայացնող այս եւ նման արտաքին պարտքեր հարկաւ վճարուելու են հնչուն դրամով, իսկ ներքին պարտքերն ալ վճարելու կամ վճարած ենթադրելու հրաշագործ միջոց մը գտեր են մարդիկը, —այն է՛... հաշուակցիլ... «հողերով» եւ անոնց արժէքներուն քմահաճ բարձրացումովը։ Թէ ի՛նչ անուն տալ պէտք է այս արարքին՝ Թող անաչառ ընթերցողները իրենք դատեն։»

ԹՐՔԱԿԱՆ ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

Դրած էինք թէ թրքական թղթադրամներու նոր կեղծարարութիւն մը երեւան հանուած է պոլսոյ մէջ։

Թուրք թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն այս մասին.—

Կեղծարարներուն գործունէութեան կեդրոնը Ա.թէնք կը գտնուի, ուր կաղապարները պատրաստուած եւ կեղծ դրամները տպագրուելէ վերջ, Պոլիս ղրկուած են, ընկերութեան այս տեղի գործակալներուն։

Կեղծուած դրամները 50 և 25 ոսկինոցներ են, որոնք մեծ վարպետութեամբ նմանցուած են, իրականներուն չատ եւ նման։

Ձերբակալուած են հետեւեալ տասնեւութ անձերը.— Փանայոթի, Ափոսթոլ, Եորտան, Եանի, Վանկէլ, Անտոն, Մալաթուրա, Անտրիքօ, Սարգիս, Ֆրանչէսքօ, Գարլօ, Ջենոր, Վանկէլ եւ Նիքօ։

Ասոնցմէ զատ, կայ նաեւ Շասէ անուն մանկամարդ կին մը, որ ճոխ հազուստին եւ արդուպարդին շնորհիւ պաշտօն ունէր բանական թիւով կեղծ դրամներ քշելու, առանց կասկածի տեղի տալու։

Մինչեւ հիմա կատարուած հարցաքննութիւնները այն համոզումը տուած են թէ դեռ շատ աւելի մեղսակիցներ կան այս գործին մէջ։ կազմակերպութեան ընդարձակութիւնն ու կանոնաւորութիւնը նկատի առնելով։ կը կարծուի թէ դեռ 30—40 հոգի ալ կան, որ հետզհետէ ձեռք պիտի անցնին։

Դեռ կարելի չէ եղած երեւան հանել կեղծ դրամներուն թաքստոցը. մինչեւ հիմա հինգ հազար ոսկիի կեղծ դրամ միայն անցած է ոստիկանութեան ձեռքը։

Կ՛ըսուի թէ կեղծարարներու ընկերութիւնը նպատակ ունէր քաղաքական գետնի վրայ կարգ մը շարժումներ ընելու։

*** *Աթէնքէն հեռագրի մը համաձայն, Պոլսոյ մէջ կայ միջազգային կեղծ դրամներ պատրաստող խմբակ մը։ Պոլսոյ կարգ մը շրջանակներուն մէջ որոշ կասկած կը տեսնեն այս կեղծարարութեան եւ Ֆրանսական կեղծ հազարնոցներ պատրաստող հունգարական խմբակի կարգ մը մեղսակիցներուն երկար ատեն Պոլիս բնակութեան միջեւ։ Կ՛ըսուի թէ յիշեալ մեղսակիցներէն գլխաւորը Մէյցրաս, տակաւին Պոլիս կը գտնուի։*

ՅՈՒՐՏԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Երկու օրէ ի վեր աւելի սաստկացած է ցուրտը Ֆրանսայի մէջ։ Գոնէ Փարիզցիները չեն յիշեր այսքան սառնաշունչ եղանակ։ Կիրակի առտու Փարիզի մէջ Ջերմաչափը կը ցուցնէր զերոյէն վար 9, Ռուժէի մէջ (արուարձան մը) 12, Լիոնի մէջ 13, Հավռի մէջ 10 եւն.։ Պուա որ Պուլոնեսի լիճերը սառած են մինչեւ 7—8 սանթիմեդր, բայց ոստիկանութիւնը թոյլ չի տար չմշկել. սառը պէտք է մինչեւ 10—12 սանթիմեդր խորութիւն ունենայ։ Մեռ լիճը կը պատրաստեն արդէն, չմշկելու համար։

Ոստիկանութիւնը արգիլեց վաճառատուններու առջեւ ապրանքներ ցուցադրել, որպէս զի վաճառորդները չնեղուին ցուրտէն։

Քանի մէջ 60 սանթիմեդր բարձրութեամբ ձիւն տեղացած է։ Մարսէյլի մէջ ալ, ուր բաղդատաբար մեղմ է օդը, սաստիկ ցուրտը տիրէր։ Բոլոր պուտակները սառած են։ Առատ ձիւն տեղացած է Վառի, Թուլոնի եւ Լա Սէյնի մէջ։

Բաուուզէլի կամուրջին փայտերը ցուրտէն սառած ըլլալով, ոստիկանութիւնը արգիլեց երթեւեկը։

Ոստիկանութիւնը հրահանգեղ տուաւ անտուն թշուառները պատսպարելու։ Փրկութեան Բանակն ալ կը հաւաքէ փողոցը մնացողները, որոնք ժէթրօնեռու, կամուրջներու տակ եւ կիսաւարտ շէնքերու մէջ կ՛ապաստանին։

Յուրաքն մեռնողներու թիւն ալ մեծ է, իբրեւ արդիւնք արեան համախտնումի։

Մառն եւ Լուար գետերը սառ կապած են տեղ-տեղ։

Կը կարծուի թէ ցուրտը աւելի պիտի սաստկանայ, զերոյէն վար 12ի հասնելով Փարիզի մէջ, մինչ շարք մը դաւառներու մէջ արդէն 17—19 է։

Հ. Մ. Ը. Մ. ՅԱՂԹԱԿԱՆ 3-0

Կիրակի օր, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ֆութպոլի խառն խումբը (1 B) յաղթեց U. S. Suisse/ 1 B խումբին 3—0ով հակառակորդին դաշտին վրայ, Սէն-Մանուէ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

75 սպրլևիկ վարիչներ վտարուած

Մոսկուայէն կը հեռագրեն 18 դեկտ. Թուականով.—

Համաձեռնարկ կուսակցութեան համագումարը Օրճոնիկիձեի տեղեկագրէն վերջ միաձայնութեամբ ընդունեց բանաձեւ մը որով համաձեռնարկ կուսակցութենէն ընդմիշտ կը վտարուին 75 գործօն վարիչներ, որոնց մէջ Տրոցկի, Կամենեւ, Զինովիև, Ռակովսկի, Սմիլգա, Ռադէկ, Պիատակով, Լաշեվիչ, Մուրալով, Եւդոկիմով, Բակաեւ, Սաֆարով, ինչպէս նաեւ Սապրանով կոչուած ամբողջ խմբակը, թիւով 23 հոգի, որ ճանչցուած է իբրեւ բացարձակ հակայեղափոխական։

Բանաձեւը կը վաւերացնէ կեդր. կոմիտէի եւ կեդր. վերստուգիչ Մարմնի կողմէ ընդդիմադիրներու մասին տրուած բոլոր որոշումները, մասնաւորաբար Տրոցկիի եւ Զինովիեւի վտարումը, ու պաշտօն կուտայ յիշեալ վերին մարմիններուն ամէն միջոց ի գործ դնել միւս երկրորդական ընդդիմադիրները համոզելու ու միաժամանակ կուսակցութիւնը մաքրագործելու համար այն տրոցկիական ընդդիմադիրներէն, որոնք բոլորովին անուղղայ են։

Բանաձեւին մէջ դիտել կը տրուի թէ ընդդիմադիրները «ոչ միայն չեն հրաժարիր իրենց տեսակէտներէն, այլ կը պնդեն իրենց մենշեւիկեան գաղափարները քարոզելու մասին»։

Ընդդիմադիրները Դեկտեմբեր 10ին համագումարի իրենց խնդրով զբաղող յանձնաժողովին ներկայացուցին երկու յայտարարութիւններ. առաջինը՝ ստորագրուած Ռակովսկիի, Մուրալովի եւ Ռադէկի կողմէ, կը պնդէր թէ անհրաժեշտ է շարունակել իրենց պրոպագանդը. երկրորդ յայտարարութիւնը, ստորագրուած Կամենեւի, Բակաեւի, Եւդոկիմովի եւ Ավդեեւի կողմէ, կ՛ըսէր թէ ընդդիմադիրները հրաժարելով հանդերձ իրենց պրոպագանդներէն, պէտք է պահեն իրենց կարծիքները։

Բանաձեւը կ՛ըսէ թէ ընդդիմադիրներու այս երկու յայտարարութիւնները ալ բացարձակապէս անընդունելի են։

Արտաքին գործակատարութիւնը ազդարարած է բոլոր խորհրդային դիւանագիտական ներկայացուցիչներուն թէ անկարելի է որ կարենան շարունակել իրենց պաշտօնը, եթէ ընդդիմադիր շարքերուն մէջ մնան։ Սթոքհոլմի դեսպան Ֆոխ նոյն ազդարարութիւնը ստացած է։

Իտալեւեւլեան հաստաձայնութեան շուրջ

Ա.Թէնքէն կը հեռագրեն 18 դեկտ. Թուականով.—

Հելլէն արտաքին նախարարութիւնը այսօր յայտնեց թէ տեղեկութիւն չունի այստեղ շրջող այն զրոյցներուն մասին, որոնց համաձայն նախարար Միխալաքափուլոս մօտ օրէն Հռոմ պիտի երթայ՝ իտալեհելլէն իրաւարարութեան եւ փոխադարձ ապահովութեան դաշինք մը կնքելու համար։

Ընդդիմադիր թերթերը կը գրեն թէ Իտալիա լեզուական եւ կրօնական ինքնորիւնութիւն պիտի տայ Երկոտասան կղզիներու յոյն բնակիչներուն։ Նշանակալից է որ կառավարութիւնը կը վարանի հերքել այս լուրը։

Արեւելեան Նահանգներուն համար

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Արեւելեան Նահանգներու մարզպանութեան պաշտօնեաներու ցանկը վաւերացուած է արդէն գործավարներու խորհուրդին կողմէ։ 80,000 ոսկիի վարկ բացուած է մինչեւ առաջիկայ Յունիսի համար։ Պաշտօնեաներու ցանկին մէջ կը գտնուին աւագ խորհրդական մը, բոլոր գործավարութիւններէն մէկ-մէկ խորհրդական, մասնաւոր գրասենեակի տնօրէն մը, ապահովութեան, բնակութեան եւ դիւանական տնօրէններ եւ պէտք եղածին չափ ալ քարտուղարներ։

Լուսութիւններ եւ Լիկերվարականներ

Սէնի Ընկերվարական Դաշնակցութիւնը կիրակի օր գումարեց իր նախապատրաստական երկրորդ ժողովը եւ զրաղեցաւ գլխաւորաբար 1928ի խորհրդարանային ընտրութեանց հարցով։ Զօրս բանաձեւեր ներկայացուած էին։ Ամէնէն չափաւորն էր Հանրի, Սէլիէի, Էմիլ Քանի եւ Մօրանժի բանաձեւը, որ կ՛ըսէր.

երբ յետաշրջական վտանգ կայ, ընկերվարական Թեկնածուն պիտի քաշուի ի նպաստ առաջնութիւնը շահող արմատական, հասմայնավար կամ հանրապետական Թեկնածուին։ երբ արմատական մը եւ հասմայնավար մը իամեմատականի մնան, ուժ պիտի տրուի այն Թեկնածուին, որ խորհրդարանին մէջ պիտի պաշտպանէ աշխատաւորական պահանջները։»

Կեդրոնի խմբակը (Լէոն Պլում եւ ժան Լոնկէ) կ՛առաջարկէր երկրորդ ընտրութեան ատեն քուէարկել ի նպաստ այն Թեկնածուին,—որ կուսակցութեան ալ պատկանի,— որ ամէնէն աւելի յոյս ունի յետաշրջական Թեկնածուն պարտութեան ենթարկելու։

Չերծմսքի կ՛առաջարկէր պրոլետարական ձայները միացնել ամէն տեղ, ուր կարելութիւն կայ պուրժուական Թեկնածուները պարտութեան մատնելու։

Զորրորդ բանաձեւն էր ձախերունը (Մէկրէ), որ կ՛առաջարկէր համաձայնավարներուն ի նպաստ քուէարկել։

Պլումի բանաձեւը ստացաւ 1408 քուէ, Չիրոմսքիինը՝ 1156, Էմիլ Քանինը՝ 830, Մէկրէինը՝ 241։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4-րդ էջ)

ՍՈՎԽՈՉՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՐՑ

ՄԱՐԴԸ ԵՐ ՏԱՌԱՑԱԾ ԲՐԵԽՆԵՎԻ ՀԱՄԱՐ

(Թղթակցություն Շուլեպինից 4 մեխով)

Ձմեռը— կարի մի տարօրինակ ժամանակ է ձմեռ ընդհանրապես մեզ համար։ Ձյունը չի գալիս, ցուրտը չի կծում, ոչ էլ ամպրոպներ են լինում։ Ամեն ինչ ինչ-որ անորոշ է, ինչ-որ ոչ իրական։ Ամեն ինչ ինչ-որ ստվերների նման է, որոնք ոչ մի հետք չեն թողնում։ Ամեն ինչ ինչ-որ մշուշի մեջ է կորչում։

Ձմեռը— ինչպես ասում են, ամենից լավ ժամանակն է ձկնորսության համար։ Ես էլ ձկնորսությամբ եմ զբաղվում։ Ես ձկնորսությունից եմ ապրում։ Ես ձկնորսությունից եմ ապրում, որովհետև ես ձկնորսությունից ապրելու համար ոչ մի ուրիշ բան չունեմ անելու։ Ես ձկնորսությունից ապրելու համար ոչ մի ուրիշ բան չունեմ անելու, որովհետև

ՀԱՅԳԱՀՈՅՈՑ ԴԱՀՈՒՅՔ

(1)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀՈՒՆՎԱՐԻ 31-Ի ԿԱՐԳԱԴՐՈՎ ՀԱՍՑԵ ԱՌ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԻ ՀԱՇՎԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԻ ՀԱՇՎԻՆ

Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարների ծախսման կարգի մասին

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել հետևյալ կարգով.

ա) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ՝ ֆինանսների նախարարության առաջարկությամբ։

բ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

գ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

դ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ե) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

զ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

է) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ը) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

թ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ժ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ի) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

լ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

խ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ծ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

կ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

հ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ձ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ղ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ճ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

մ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

յ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ն) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

շ) Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

2. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

3. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

4. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

5. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

6. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

7. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

8. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

9. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

10. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԳԱՐՁԱՊԵՏ՝ Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հայաստանի Հանրապետության նախարարների խորհրդի 1928 թվականի հունվարի 11-ի նիստում ունկնդրելով ֆինանսների նախարարի առաջարկությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության նախարարների խորհուրդը որոշում է.

1. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

2. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

3. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

4. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

5. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

6. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

7. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

8. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

9. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

10. Հանրապետական պահուստի հաշվին հատկացվող գումարները ծախսել միայն այն դեպքերում, երբ ծախսի համար նախատեսված գումարները ամբողջությամբ սպառված են։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԳԱՐՁԱՊԵՏ՝ Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Յետոյ վիճաբանութիւններ կատարուեցան կուսակցութեան ընտրական ծրագրին մասին։ 2286 քուէ ստացաւ Պլում-Ջիրոմսքի բանաձեւը, որ կը պահանջէր տուրք հաստատել դրամագլուխին վրայ։ 1093 քուէ ստացաւ Էմիլ Քանի բանաձեւը, որ յայտնելէ յետոյ թէ դրամագլուխի վրայ տուրք դնելու խնդիրը ներկայիս ուսումնասիրուելու վրայ է դեռ, կը յանձնարարէ Սէնի պատգամաւորներուն, որ կուսակցութեան համագումարին մէջ պաշտպանեն ամէնէն նպաստաւոր տեսակէտները։

Ծնունդին տեղի պիտի ունենայ համագումարը, որ այս բոլոր խնդիրներուն մասին վերջնական որոշում պիտի տայ։

Ալբուենան հրոսախումբին դատը

Պոլսոյ եղեռնագատ Ատեանը սկսաւ զբաղիլ Մէրճան Ալթունեանի հրոսախումբին խնդրով։ Դատասրահը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ։ Կարգապահութեան կը հսկէին պաշտօնական եւ գաղտնի ոստիկաններ։ Սեղանին վրայ դրուած էին Ըէսաֆէ ափարթմանին մէջ գտնուած նռարկանները։ Դատախազի աթոռին վրայ նստած էին զէպքին միջոցին վիրաւորուած ոստիկանապետ Օսման եւ սպաննուած ոստիկանապետ Մուամմէր Ճավիտի եղբօր փաստաբանը։

Ամբաստանեալի աթոռներն ալ զբաւած էին Մուրատ, Հասան Ըէճայի եւ Վահան։ Պատասխանելով նախագահին հարցումներուն, Վահան յայտնեց թէ ինք տեղեկատուն է Ապահովութեան Ընդհ. Տնօրէնութեան եւ հինգ-վեց ամիսէ ի վեր կ'աշխատի, ամսական 200 ոսկի թոշակով։ Ակէ առաջ բանտարկուած է, վստահութիւնը չարաչար գործածելու ամբաստանութեամբ։ Մուրատ բաւ թէ ինք Ատանացի է, կօշկակարութեամբ կը զբաղէր, եւ գողութեան համար երկու տարի բանտ պառկած է։

Յետոյ կարդացուեցան դատական թուղթերը, ուր կ'ըսուէր թէ Վահան սկիզբէն ի վեր պոլշեւիկութեան հակամէտ եղած է։

Հասկցուած է որ հրոսախումբին կազմութեան մասնակցած են Ճորճի, շօֆէօր Ֆուատ, Տոքթ. Յովհաննէս Գասպարեան, ատամնաբոյժ Յաչիկ Քալէճեան, Նուպար եւ Յաչիկի որդի Սահակ։ Որոշուած է սակայն դատ չբանալ այս անձերուն դէմ։ Գալով Վահանի, անիկա նախաձեռնարկ եւ դրդիչ կը նկատուի այս զէպքին մէջ։

Ամբաստանագիրը կ'ըսէր թէ Վահան գլխաւոր ազդակը եղած է բնկերութեան կազմութեան եւ թէ նախապէս գործակցած է Մէրճան Ալթունեանի եւ ուրիշ վատահամբաւ անձերու հետ։ Հասկցուած է թէ Վահան զրամական պարգեւ առնելու նպատակով միայն ոստիկանութեան տեղեկութիւն հաղորդած է։ Ամբաստանագիրը կ'աւելցնէ թէ կարելի չէ եղած ընդհարումին օրը գործուած ոճիրներուն հեղինակները ճշտել եւ թէ սպանեալներուն մարմիններէն հանուած գնդակները ոստիկանական գնդակներ էին։ Ամբաստանագիրը այս առթիւ կ'ըսէր թէ այդ գնդակները կը պատկանէին Մէրճան Ալթունեանի քովէն գտնուած ոստիկանական ատրճանակին, որու թիւը սրբրուած էր։ Ի վերջոյ ամբաստանագիրը առանձին առանձին պատիժներ կը պահանջէր ամբաստանեալներուն համար։

Ամբաստանագրին ընթերցումէն յետոյ կարգացուեցաւ դատախազներէն Շէրէֆէտտինի ապերասգիրը, որով յիշեալը 1500 ոսկի անձնական հատուցում կը պահանջէ։

Ամերիկայի նոր նաւատորմը

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Քուլիճ վաւերացուցած է նաւային նոր շինութեանց ծրագիրը, որ իրեն ներկայացուած էր ծովային նախարարութեան կողմէ։ Ինչպէս գրեցինք, այս ծրագիրը կը նախատեսէ շինութիւնը 25 թեթեւ յածանաւերու, 9 մորփիլահալածներու, 32 ընդծովեաններու եւ 5 օդանաւատարի։ Ընդհանուր ծախք կը հաշուուի 700 միլիոն տոլար (18 միլիարդ ֆրանք)։

Խռովութիւններ Պալեսթինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ լուրջ ընդհարում մը տեղի ունեցած է անցեալ Ուրբաթ օր փէքախ թիւրվէի մէջ, անգործ Հրեաներու եւ անգլիական ոստիկանութեան միջեւ։

Տասնըհինգ Հրեաներ վիրաւորուած եւ 17 ձերբակալուած են։ Գաղութի անգործ Հրեաները, թիւով մօտ 600, մէկ ամիսէ ի վեր զրգռութիւններ կը կատարէին հրեայ կալուածատէրերուն դէմ, որոնք իրենց նարինջի պարտէզներուն մէջ մեծ թիւով Արաբներ կ'աշխատցնեն քաղի համար։ Անգլիական զինեալ ոստիկանութիւնը այժմ զրաւած է գաղութը։

Մինչ ոստիկանները կը ցրուէին նարինջի պարտէզներուն մէջ զրուած պահակները, ուրիշ Հրեաներ յարձակեցան փաղաքապետարանին վրայ, կարեցին հեռաձայնի թելերը եւ մինչեւ իրիկուն իրրեւ գերի պահեցին Թաղապետական Յորդուրդի անդամներն ու պաշտօնեաները։

Համաշխարհային երեսփոխանականները դատի տակ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հելլէն Յորդրդարանը որոշեց անձեռնմխելիութիւնը վերցնել ինը համաշխարհային երեսփոխանականներու վրայէն, որոնք ամբաստանուած են թէ Յունաստանի մէջ պոլշեւիկեան քարոզութիւններ կը կատարեն։

Այս որոշումէն յետոյ, Յորդրդարանը փակուեցաւ Ծնունդի եւ Նոր Տարիի տօներուն առթիւ։

Պուլկարիա եւս կը հալածէ պոլշեւիկները

«Իւմանիթէ» կը գրէ թէ Սոֆիայի մէջ ոստիկանութիւնը խուզարկած է անկախ սէնտիքաներու կեդրոնը եւ ձերբակալած է 30 հոգի։ Պոլշեւիկեան ձգտում ունեցող յիշեալ սէնտիքաներու վառնայի, Շումէնի, Սթանիմաքայի, Ռուսսէնի, Սլիվէնի և Սթարա Զակորայի մասնաճիւղերը եւս խուզարկուելով, զանազան վաւերաթուղթեր գրաւուած են։

Պարտուած մը Մարիգիւղի մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Պոլսոյ արուարձաններէն Պաքըրքէօյի (Մաքրիգիւղ) հիւսուածեղէնի մէկ գործարանին մէջ տեղի ունեցած է պատմուճանի մը, որուն յաջորդած է հրդեհ մը։ կարելի եղած է մարել հրդեհը։ երեք հոգի վիրաւորուած է։

Էնկիւրի-Լոնտոն Աւիւսով

Անատոլուի գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ ներկայիս Էնկիւրիի անթելի կայանը փորձեր կը կատարէ Լոնտոնի հետ հաղորդակցութիւն հաստատելու համար։

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՈՒՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31ի ՇԱԲԱԹ ԻՐԻՆԵՐՈՒ ԺԱՄՈՒ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ

84, Rue de Grenelle — Nord - Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍԹՐԸ

անդադար պիտինուագեն նորագոյն պարերը.

ԻՆԶԷ - ՍԱԶԻ ԽՈՒՄԲ

բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ.

Ֆլօրիա Ձաշարանը ի պատիւ կավուշին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը.

ՁԱՓԱԽՕՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 12 ՖՐԱՆՔ.— Երեք հոգինոց ընտանիքներու նախապէս գնուած տոմսակներու համար մասնաւոր զեղչ։

Տոմսակները կանուխէն կը ծախուին ԿԱՎՈՒՇԻ մօտ, 208bis Rue Lafayette, ՖԼՕՐԻԱ ճաշարանը 61 Rue Mr. le Prince եւ Պ. Ս. Թերզեանի (Սանէփ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Դաշնակահարուհի ՏԻԿԻՆ **ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ**

Այս ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին, Maison Gaveau 45 Rue la Boetie 8me

Յայտագրին մէջ՝ Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber, Liszt, Godowsky.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ 10 — 40 ՖՐԱՆՔ

ՅԱՒՇԱՏԵՍ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի ժողովը այսօր երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Ֆլօրիա ճաշարանը. Օրակարգ. Պատգ. ժողովի օրակարգի քննութիւն եւ պատգամաւորներու ընտրութիւն :

ՅԱՐԴՈՂի գրական Երեկոն, այս շինգշաբթի ժամը 9ին, Ֆլօրիա ե. Քոչարեան պիտի ներկայացնէ *Մէքենան արուեստի ոչՋ* նիւթը։ կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ՓԱՐԻԶի Հայ բժշկ. Միութեան հաւաքոյթը վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Յոսիէթէ Սավանեի մէջ սալ E։ Տօքթ. Պրքթել պիտի դասախօսէ Le Pneumothorax artificielի մասին, որով կը դարմանուին թոքախտաւորները։

ՓԱՐԻԶի Ազգասիրական Միութեան 20 տարեկան, Մշոյ կօնսէրթ գիւղէն, իսր անունը նշան, մօրը վալթիին։ կը կարծուի թէ Անդրանիկ անցեալ տարի պէյրութէն փարիզ եկած է իր կնոջ հետ։ Տեղեկացնել վերի հասցէին։

— Կը փնտռուին Յարթերզոյի Ադնիւ եւ Պերճուհի Մատոեաններ, որոնք Յարթերզէն փոխադրուած էին Պէյրութի Սայտայի (Sidon) Ամերիկացիներու որբանոցը։ Վերջերս զանոնք ղրկուած են Եգիպտոս սպասուհութեան համար։ Իմացնել իրենց եղբօր՝ Կարապետ Սարգիսեանի (Զարսանճաղ Բաշադակցի)։ Les Milles, Tuileries Aixois, B. du R., France.

ՎԵՐՋԱՊԷՍ
ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ
ՈՒՇԱԳ **ԲՈՒՆԻ ՍԻՐՈՒԸՏՈՒՔ** ՈՒՇԱԳ
ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ
ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ
ՔՈՂՈՂ, ՔՈՂՈՂ, ՔՈՂՈՂ,
ԳԻՆ **3** ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գործակատարներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշի փոխարէն։

ԳՐԱՏՈՒՆ "ՀՈՐԻԶՈՆ,,
18, Rue Beauvau, Hôtel du Sud
ՄԱՐՍԷԼ

կը վաճառենք հայերէն ամէն տեսակ գրական եւ դպրոցական գիրքեր։ Ունինք նաեւ ընթերցանութեան համար վարձու գիրքեր։

Լոյս տեսաւ Ս. ԱՐՄԷՆի
"ՄՕՐԸ ԱՆԷԾՔԸ,,
Գին 2 ֆր., Ալտասահման 3 ֆր.

Մօտ օրէն հրապարակ կ'ելլէ նոյն հեղինակին
"ՄԱՀԱՑՈՒ ՀԱՄԲՈՅՐԸ»
Շետաքրքրաշարժ վիպակը

Հասած են Ս. փրկչեան Օրացոյցները։

Դիմեցէք ուղղակի մեր հասցէին։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ
ԱՐՍԷՆ ԱՒԷՄԵԱՆի
«ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԳԵՐ,,
Ա. Շարք
Տպ. Լիոն, 1927։ Գին 5 ֆրանք
Կը ծախուի նաեւ Յառաջի խմբագրատունը։

"ԳԵՂՈՒՆԻ,,
Յառաջի խմբագրատունը սակաւաթիւ օրինակներ կը գտնուին վէնետիկի Միսթանեան այս շքեղ հրատարակութենէն, որ կը պարունակէ ծանօթ գրագէտներու գործեր եւ բազմաթիւ գեղարուեստական նկարներ։

Թանկագին կաղանդեայ մը։ Գին 3.50 տոլար կամ 90 ֆր.։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆի
ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏՔԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ
(ՄԱՏԵՆԱԶԱՐ «ԴՐՕՇԱԿ»)
Գինն է 8 ֆր., Ամերիկա, Անգլիա եւ անգլ. գաղութները կէս տոլար։

Դիմել,— H. Kentouni, 36, Ave. Chevreul, Asnières (Seine).

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)
Le Gérant : H. TEURNIER

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ
ՂԵՒՈՆԴ Զ.
36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbés et Chât...
ՅԱՁԱԽՕՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ՋԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆ...
կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական հմտեղ կերակուրներ, ինչպէս նաեւ զանազան տեսակի «քէյքապներ»։ Ձոխ ճաշացուցակ, ապահարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ։
ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻԻ ԴԵԿՏ. 25ի ԵՒ 31ի ԳԻՇԵՐԻ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁՈՒԱՐՃՈՒ...
Մասնաւոր պատրաստութիւններ, արեւելեան նուագական անուշապուր, ակումբու տօնական ճաշկերոյթներ։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ գործով զբաղելու ...
դիր ներկայացուցիչներ կ'ուզուին, թէ՛ փարիզի եւ թէ ... համար։ Դիմել նամակով՝
M. BAZILIER. 32 Rue Mogador, Paris (9e).

ԲՈՒՐԴ
ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹ...
Ամէն տեսակ եւ զանազան գոյներով բուրդի ճոխ պահեստ Տիար ՅԱԿՈԲ ԳԷՆՃԱՃԵԱՆի մթերանոցը։ դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine. Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏՀՐ ԵՒ ՏԻԿՈՒՆ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 26-...
Բաց է ամէն օր, ուր շաբ. մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գ.., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Ջեղ. կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻՆԵՐ
Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն ... արուի։ փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն ... տատուեանս հասցէին՝
K. AVANEZIAN
Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

THÉS YAVROU
ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՕԼԻՍ 1880ԻՆ
Ամէն տեսակ անուշով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, համեւէտ, ախորժահամ։
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՅ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ *Հասցէ՝*
COMPTOIR DES THÉS YAVROU
23, Rue Senac, MARSEILLE
ՄԱՆՕԹ.— Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեւտեղէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՒԵՐՈՒ
ՉՈՒԼԱՐԱՆ «ՃԵՐՈՒՆԵԱՆ»
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ
Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիստէմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւագոյն եւ տակուն մետաղի գործածութեամբ։
Ամերիկան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրով վրայ մը։
Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, *պլինճ գլիթ եւայլն, զորս հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ։*
Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՔԻՉ ՇԱՏ ԱՀԿ քանի հարիւր ֆրանք դրամագլուխով, կարելի է լաւ գրամշահիչ, ամէնուն անհրաժեշտ ապրանք մը ծախելով ձեռքէ։ Դիմել «Յառաջ»ի խմբագրութեան։

ՎԱՐԶՈՒԻ ԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթմաններ։ Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան։

ՎԱՐԶՈՒԻ Է Հայ բնակիչի մը մէջ կահաւորուած սենեակ մը։ Դիմել՝ տիկին Գաւուքճեանի, 4 Rue Bethoven. մէթրօ Passy։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ՓԼԱՖՆԵՐՈՒ ԶՈՒԹ ՄԹԵՐՔ
ՅԱՆԿԱՐ ԶՐԻ Է
Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Է. ՍԹԷՓԻՔԻ
106 Kléber, Chin. Passy 72...
կը կատարէ ֆրանսա... ցուներատան մանելու կա... բնակելու արտօնութիւն... գործողութիւնները.
AFFIDAVITի (Աֆիտաւիթի)
Դիմել՝ ամէն օր կէս... վերջ ժամը 4—7.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ
ՎԱՉԱՆ ՉԱՄԲԱՐՃՈՒՄԵԱՆ
11 RUE DU VIADUC
ISSY-LES-MOULINEAUX
Tél. 83, իսի-լէ-մուլինօ
կը սատարէ պարզն տեսակ քաղաքային, առեւտրական ամուսնական, ժառանգական գործերու եւ նահիւրանդական գործոց։
Մեծ գիւրութիւններ բոլոր տուներու համար։ Դիմել ամէն օր 10—12 եւ 5—... Շաբաթ օրերը խորհրդատուութիւնը ձրի է։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻՒՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

21 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 524

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Տեղական մամուլը կը շարունակէ պրպտել Իտալիոյ պահանջները, գտնելով ինչ որ Ֆրանսայի կը պատկանի, եւ միջազգային հասցէներ ցուցնելով միացածներուն համար:

Այս առթիւ, շատեր չեն ծածկեր նաեւ իրենց վրդովումը, կարգ մը իտալական թերթերու արտայայտութեանց, նոյն իսկ սպառնալիքներուն առթիւ: (Քանի մը օր առաջ, իտալական հանդէս մը կը յայտարարէր թէ պատրաստ են պատերազմի, եթէ Ֆրանսա պատերազմ կ'ուզէ):

Ամփոփելով մինչեւ հիմա եղած արտայայտութիւնները, կարելի է ըսել թէ Ֆրանսայի հանրային կարծիքը չուզեր որ յառաջիկայ բանակցութիւններու օրակարգը խճողուի, եւ միջազգային կամ դժուարին խնդիրներ դրուին սեղանի վրայ: Շատ-շատ, հիւսիսային Ափրիկէի գաղթավայրերու վերաբերող հարցեր կ'ուզեն քննել, պայմանաւ որ Իտալիա «բանաւոր եւ չափաւոր» առաջարկներ ներկայացնէ:

Յետոյ, կը խորչին Ֆրանսա հաստատուած իտալացիներու ազգութեան կամ հպատակութեան խնդրէն, որ թէեւ երկու երկիրները միայն կը շահագրգռէ, բայց իսկապէս փափուկ է: Այդ խնդիրը կապ ունի Ֆրանսայի արժանապատուութեան եւ գերիշխանութեան հետ:

Աւելի պարզ խօսելով, Փարիզ չուզեր և չի հանդուրժեր որ երկրին մէջ հաստատուած օտարականները առանձնաշնորհներ վայելեն, իրենց ազգութիւնը պահպանելու համար: Կառավարութեան ծրագիրն է յամրաքար հալեցնել օտար բազմութիւնները, որոնք արդէն չեն կրնար դիմանալ ոչ միջավայրին հրապոյրներուն, ոչ ալ բարձր մշակոյթին: Իտալացիները խոշոր եւ գրեթէ ինքնուրոյն զանգուած մը կը կազմեն մանաւանդ հարաւային Ֆրանսայի մէջ, ինչ որ մտահոգութիւն կը պատճառէ իշխանութեան: Եւ յետոյ, եթէ առանձնաշնորհներ տրուին Իտալացիներուն, որպէսզի պահեն իրենց «իտալացի»ութիւնը, ուրիշ ազգեր ալ նոյն իրաւունքը պիտի պահանջեն, եւ պիտի ստեղծուի փոքրամասնութեանց խնդիր մը:

Իսկ Իտալացիները կը թուի թէ տարբեր կ'մտածեն այս խնդիրը:

Մուսոլինիի հիմնական քաղաքականութիւնն է իտալացի պահել երկրին բոլոր զաւակները, ո՛ր որ ալ հաստատուած ըլլան: Նոյն ինքն Արնալտօ Մուսոլինի, դիկտատորին եղբայրը, ուկուստա հանդէսին մէջ քննելով այս խնդիրը, կը թելադրէ ոչ միայն արտասահման հաստատուած Իտալացիներուն մարդահամարը կատարել, այլ եւ անոնց կողմէ ներկայացուցիչներ ընտրել Իտալիոյ երեսփ. ժողովին եւ Ծերակոյտին մէջ...

Եթէ այս կէտն ալ օրակարգէն հանուի, միացած խնդիրները կը դառնան իսկապէս որ միջազգային թնճուկներ:

«Իտալիա հոգ կ'ուզէ ծաւալելու համար: Լա՛ւ: Բայց ինչո՞ւ Ֆրանսան պիտի վճարէ այս անցագ փառասիրութեան ծախքերը: Աշխարհը լայն է, եւ գաղթավայրեր չեն պակսիր: Նոյն իսկ աւելի հարուստ հողեր կան, քան մեր հիւսիսային ափրիկեան կալուածը»:

Փարիզեան թերթ մըն է որ կը տպէ այս դառն խօսքերը:

Ուրիշ մը, աւելի ժողովրդական, դիտել կուտայ թէ իտալական թերթերուն յօդուածները «բաւական զարմանք» պատճառեցին Ֆրանսայի մէջ:

«Եթէ հաւատանք մեր դրացիներուն թելադրութեանց, մեր արտաքին նախընթացութիւնը իսկապէս համայնագիտական ծրագիր մը պիտի քննէ եւ Հռոմի ու փարիզի բանակցութիւնները իտալութեան նոր համաժողովի մը հանգամանքը պիտի առնեն: Պէտք է նախապէս օրակարգէն հանել կամ յետագայ քննութեան մը թողուցել այն բոլոր խնդիրները որոնց լուծումը միայն Ֆրանսային եւ Իտալիային կախում չունի»:

Այստեղ արդէն կը բացուի նոր վարագոյր մը, որուն ճեղքերէն շատ մը դէմքեր կ'երեւան:

Ուշագրաւ է որ, Ֆրանսական մամուլը ծուռ կրնայի նաեւ Պալքաններու մասին եղած պահանջին: Ինչպէ՞ս կարելի է Պալքաններու մէջ գերակշռութեան խնդիր յարուցանել, երբ գիտենք որ այդ բանը բոլորովին հակառակ է Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն, կ'ըսեն անոնք: «Եթէ տակաւին կայ արեւելեան խնդիր մը, Պալքաններու վրայ հոգատարութեամբ մը չէ որ պիտի լուծուի»:

Եզրակացութիւն, — Ֆրանսա կ'ուզէ քննել միայն տեղական-ընտանեկան հնդիրներ, եւ միւս բոլոր փշոտ հարցերը նետել միջազգային սեղանի վրայ:

Ուրեմն, ինչ որ պիտի կարգադրուի Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ, մանակի հանգամանք պիտի ունենայ: Թերեւս, Ֆրանսա լռելեայն եւ սկզբունքով հաւանի կարգ մը պահանջներու, լուծումը ձգելով աւելի զօրաւորներուն:

Այդ պարագային, Իտալիան նոր ունկնդիրներ պիտի փնտռէ, պատմելու համար իր տագնապը, — «Պայթիլ կամ տարածուիլ»:

Եւ արդէն, ա՛յդ հիմնական տագնապն է բուն պատճառը իր պարբերական պոռթկումներուն: Մուսոլինի գիտնալով հանդերձ որ Ֆրանսային ստանալիք չունի, կ'ուզէ, անոր հաւանութիւնը ապահովել իր «անելիք»ներու մասին, աւելի համարձակութեամբ խօսելու համար ուրիշներու առջեւ:

Եւ, ինչպէս դիտել կուտայինք երէկ, նորէն գաղանի դիւանագիտութեան դուռներն են որ կը գարնուին:

Շ.

ՄԱՍՈՒԼ

ՓԱՆՋՈՒՆԻԱԿԱՆ

Այս խորագրով իմբագրականի մը մէջ, Պոլսոյ *Ազդարարը* յիշելով Նոյ. 29ի առթիւ ցուցնատան մէջ հրատարակուած հայերէն Թուցիկները եւ այս առթիւ պետական շրջանակներու յայտնած դժգոհութիւնը, կը գրէ (15 դեկտ.).

— «Որքան կ'ուզէք պագրիւն եւ փիլիսոփայ եղէք, ու դարձեալ չէք կրնար խելք հասցնել այս դէպքերուն, որ ամէն տարի կը կրկնուին, յամառ հետեւողականութեամբ մը: Եթէ տօնը ազգային ըլլար, խնդիր չէր մնար: Ինչպէս ուրիշ օտարներ, Յունաստանի Հայերն ալ ազատ են բնականաբար իրենց ազգային օրերը տօնելու, եւ նոյն իսկ պետական վարիչները հրաւիրելու: Այս մասին ոչ մէկ խօսք եւ արգելք: Մինչդեռ Նոյ. 29ը բոլորովին տարբեր իմաստ ունի, ըլլալով տարեդարձը պոլշեւիկեան յաղթանակի մը, շայաստանի խորհրդայնացման: Եւ դան պանծացնողները, ուզեն թէ չուզեն, ստիպուած են համակերպուելու գովքն ընել, այդ վարչաձեւը ներկայացնել իբր փրկարար եւ հետեւաբար յանձնարարելի: Այլապէս, տօնակատարութիւնը կը դառնայ անիմաստ ու ծիծաղելի: Իսկ այս տեսակ տօնախմբութիւն մը բնականաբար դէմ աչքով կը դիտուի Յունաստանի նման պետութենէ մը, որ պոլշեւիկեան լուրջ դաւերու առջեւ կանգնած է, եւ լարուած չիղերով կ'աշխատի չլսուելու պատճառ: Սեփական զաւակները անխնայ ճզմելէ յետոյ, Աթէնքի վարիչները անբաղձալի հիւրերուն չէ որ շնորհ պիտի ընէին:

«Այսքան մը բան պէտք է հասկնալու Աթէնքի եւ Սեւանիկի յոյներուն կազմակերպիչները, կամ գոնէ անոնց աջակից չէզոքները:

«Ու այս բոլորէն յետոյ կը զարմանան դեռ որ հելլէն կառավարութիւնը ծուռ կը նայի Հայերուն, կամ մարդ կը ձերբակալէ եւ կ'աքսորէ:»

ՅՈՅՆ ՊՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Յունաստանի պահեստի սպաներու համահաւլէնական կազմակերպութիւնը շրջաբերական մը հանած է, որուն մէջ կ'ըսուի թէ, իրենք ոչ մէկ կուսակցութեան կը պատկանին, այլ միայն՝ հայրենիքին եւ որոշած են պահեստիներու ամբողջ բանակը ծառացնել հայրենիքի թշնամի համայնավարներուն դէմ: «Այս կարեւոր գործին համար, պահեստիները պէտք ունին պետութեան եւ օրինասէր ամբողջ հասարակութեան օժանդակութեան»:

** *Յունական ոստիկանական իշխանութիւններու կողմէ ձեռք ձգուած վաւերական տեղեկութիւնները ցոյց կուտան թէ, համայնավար շարժումը, վերջերս, ուշագրաւ համեմատութիւններով նոր թափ մը սկսած է ստանալ եւ ի մօտոյ, համայնավարները պիտի փորձեն նոր խռովութիւններ ստեղծել:*

Ոստիկանական եւ հանրային ապահովութեան մարմիններու կարծիքով, համայնավար վտանգը միանգամընդ միշտ ճզմելու համար, պէտք է իրենց տարին անսահման իրաւասութիւններ, կիրարկելու համար՝ համայնավարները բնաջնջելու անհրաժեշտ կարգ մը տրակոնական միջոցներ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Յրաւնսա եւ Իտալիա պիտի հաւնուածանա՞ն

Թուրքի փարիզի Դեղեակիցը կը հետագրէ գեկտմ. 18 թիւով.— Երէկ Էլիզեի պալատին մէջ գումարուած նախարարական խորհուրդին մէջ Պ. Պրիան զեկոյց տուաւ փրնեւի մէջ կատարուած խօսակցութեանց, մասնաւորաբար ֆրանքեւիտալական յարաբերութեանց մասին: Կ'ըսուի թէ գոհունակութիւն յայտնած է Մուսոլինիի վերջին յայտարարութեանց համար և լաւատես արտայայտուած է գոհացուցիչ արդիւնքի մը հասնելու կարելիութեանց մասին:

Երկու յայտարարութիւնները, միասին առնուած, բոլորովին փոխած են Ֆրանսական մամուլին եւ հասարակութեան դիրքը Ֆրանքեւիտալական յարաբերութեանց մասին եւ ստեղծած են վստահութեան զգացում մը թէ տեւական բնոյթ ունեցող բան մը պիտի կատարուի: Ստեղծուած նոր կացութիւնը մերձեցումի մը համար խիստ յուսալից նշան մը կը նկատուի, մանաւանդ որ ատիկա կը կատարուի այնպիսի ատեն մը, երբ ուրիշ ուղղութեամբ նշաններ կան թէ եւրոպական խմբակցութիւնները հաւասարակշռութեան մը կը մօտենան: Ֆրանսական մամուլին մէջ այժմ որոշ փափաք կը տեսնուի աւելորդ վէճերէ խուսափելու, մինչ Փարիզի եւ Հռոմի մէջ դեսպանները մանրամասնօրէն կը քննեն կացութիւնը: Ֆրանսական նոր դեսպան Պօմարշէ Հռոմ պիտի մեկնի Յունուարի կիսուն: Պրիան եւ Մուսոլինի պիտի տեսակցին, երբ դիւանագէտները իրենց գործը վերջացնեն:

Ֆրանքեւիտալական մերձեցման այս շարժումը բոլորովին անսպասելի չէր՝ ժընեւի վերջին ժողովին մէջ սբր Օսթըն Չեմպըլէյնի ըրած բացորոշ յայտնութիւններէն վերջ:

Թէեւ շատ բան կը խօսուի երկու ժողովուրդներու ցեղային եւ լեզուական մօտիկութեան մասին, սակայն համաձայնութիւնը պիտի գոյանայ քաղաքական իրականութեանց հիման վրայ: Թերթերը մէկ կողմէ կը խօսին «լատին ժողովուրդներու եղբայրակցութեան» մասին, միւս կողմէ կը յիշեն նաեւ իտալական զգայնականութեան կարգ մը արտայայտութիւնները,—օրինակ՝ Հռոմէական կայսրութեան վերականգնումը, Քորսիքան, Նիսը, Սաւոյան, Թունուզը, Սուրիան եւ Պալքանները գրաւելու ֆաշիստական երազները, ու դիտել կուտան թէ ասոնք պէտք է մոռցուին այլեւս:

Վերջին օրերու փորձառութիւնը անհրաժեշտ կը դարձնէ ամէնէն առաջ համաձայնիլ Պալքաններու մասին: Դէպքերը ցոյց տուին թէ Իտալացիները ամէնէն աւելի կը զգածուին Աղբիականի դիմաց կատարուած իրողութիւններէն: Ֆրանսա պարտաւորութիւններ ունի Փոքր Համաձայնութեան հանդէպ, ասիկա նկատի առնելով հանդերձ, անկարելի չի նկատուիր ազդեցութեանց սահմանները որոշել: Այսպիսի դաշինք մը սիրով պիտի ընդունուի Ֆրանսայի մէջ: Կայ նաեւ ֆրանքեւլիբիական սահմանագլուխի ճշտումը: Թերթ մը կը թելադրէ կնքել այնպիսի դաշինք մը, որուն մասնակցին ուրիշ միջերկրականեան պետութիւններ ալ — Թանճէրի համար եղածին պէս:

Ֆրանքեւիտալական համաձայնութեան հիմերը որքան քաղաքական, նոյնքան եւ թերեւս աւելի տնտեսական են: Բնականաբար Իտալիա պէտք ունի նախանիւթի նոր աղբիւրներու, առեւտրական նոր շուկաներու եւ իր աւելցող ժողովուրդին համար գաղթավայրերու: Իտալիա կ'ուզէ առեւտրական համաձայնագիրներ կնքել նաեւ ուրիշ պետութեանց հետ, բայց նախ կ'ուզէ լեզու գտնել Ֆրանսայի հետ:

Կայ նաեւ փափուկ կէտ մը այն է Իտալացիներու վիճակը Ֆրանսայի եւ Ֆրանսական գաղութներու մէջ: Իտալիա այժմ կը փափաքի Իտալացի պահել իր քաղաքացիները եւ թոյլ չտալ որ անոնք ձուլուին իրենց գտնուած երկրին ժողովուրդին մէջ:

ՊՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ՓԱԿՈՒԱԾ

ԶինովԻեւի եւ Կամենեւի մեղադիրը

Պոլշեւիկեան համագումարը փակուեցաւ առջի օր, կարուկ վճիռներ տալէ յետոյ ընդդիմադիրներու մասին, որոնցմէ մօտ հարիւր վարիչներ արտաքսեց կուսակցութենէն: Համագումարը լսելէ յետոյ մանրամասն զեկոյց ընդդիմադիրներու մասին եւ նկատելով որ անոնք քանիցս զրժած են իրենց հանդիսաւորապէս տուած խոստումները, որոշեց.

1.— Կուսակցութենէն վտարել Տրոցկիական ընդդիմադիրներու հետեւեալ գործօն վարիչները. — Ադոլֆ Ալեքսանդրով, Առուսէվ, Բատաշեւ, Բարանով, Բակաեւ, Բուդզինսկայա, Բոգուսլաւսկի, Վ. Իանեան, Բարգին, Բրաչեւ, Հէսսէն, Գորդոն, Գերտիկ, Գաւրալսքի, Դրոբնիս, Դմիտրիեւ, Եւգոկիմով, Կաւտարացէ, Գասպէրսկի, Կրասովսկայա, Կովուլեւսկի, Գասպարովա, Կոմմանտիր, Կագալին, Կոզդրիցկի, Կանկովա, Կատալինով, Լաշեւիչ, Լէվին, Լուրիէ, Լիզդինէ, Լոբանով, Մուրալով, Մինիաշեւ, Նիկոլաեւ, Նատանսոն, Պիատակով, Պոնոմարեւ, Պիատաշկո, Պետերսոն, Պօլսոն, Ռայնդոլտ, Ռավիչ, Ռադէկ, Ռակովսկի, Ռոզկան, Ռափայիլ, Ռուժիանցեւ, Սաֆարով, Սմիլկա, Սոկոլով, Սոլովիեւ, Սոսնովսկի, Սմիռնով, Սենկով, Տուժիլով, Տանխանով, Տարասով, Տարտակովսկայա, Ուկոնէն, Ֆէլէտրով, Ֆարաին, Ֆիլիպով, Խարիթոնով, Չերնով, Շեպշելքսկեւ, Էշբա եւ Լիլինա:

2.— կուսակցութենէն վտարել Սապրոնով իմբակը՝ իբրեւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ԳԱՂՏՆԻ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԵՐ ԳՈՂՑՈՒԱԾ

Քաւայէն կ'իմացնեն.—

Դեկտ. 9ին, Դ. զօրաբանակի Բ. գրասենեակի (Տեղեկատուութեան գրասենեակ) տնօրէնը, հազարապետ Նաթրու, գրասենեակ մտնելով տեսաւ որ կոտրած է այն գարակը, որուն մէջ գաղտնի փաստաթուղթեր պահուած էին:

Հաստատուած է որ, գողութիւնը եղած է կէս գիշերին աւետեանները եւ գարակի կղպանքն ալ կոտրուած է սուրճի միջոցով:

Չէ հաստատուած տակաւին, թէ եղածը թրքական, պուլկարական թէ հաժայնավար լրտեսութեան ձեռնարկ մըն է:

Այսուհանդերձ, իշխանութիւնները այն կարծիքը ունին թէ, գողութիւնը կատարուած է օտար պրոպագանդի գործակալներու եւ լրտեսներու կողմէ:

Կ'ըսուի թէ, գողցուած գաղտնի փաստաթուղթերը մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնեն:

ԱՐԵՒԵԼ. ՆԱՒԱՆԳՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թուրքիոյ Գործաւարներու խորհուրդը վերջնապէս ճշդած է Արեւելեան Նահանգներու ընդհ. մարզպանութեան պաշտօնեաներու կազմը:

Գործաւուած պիւտճէն միայն 80,000 ոսկի ըլլալով, շատ դժուար եղած է բոլոր պաշտօնեաները կազմին մէջ տեղաւորել: Ասոր համար, առայժմ կրթական, դատական եւ այլ խորհրդականներ չպիտի առնուին:

** *Պոլսոյ նախակրթարանի քննիչներէն Սամի պէյ Խարբերդի կրթական քննիչ կարգուած է:*

Կրթական գործաւարութիւնը շրջաբերականով մը հրամայած է անմիջապէս վերջ տալ պաշտօնին այն ուսուցիչներուն, որոնք կը մերժեն Արեւելեան Նահանգները երթալ: Այդպիսիները այլեւս պետական ծառայութեան մէջ չպիտի առնուին:

ՓԱՐԻԶ—ՀԱՆՈՅԻ ԹՒԻՔԸ

Երկուշաբթի առաւօտ ժամը 5.25ին Պուժէյի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելաւ փորժ կինմէր օդանաւը, դեկավարութեամբ գնդապետ Անթուանայի: Իրեն կ'ընկերանան տեղակալ Միռն և յիսնապետներ Առլան, Լըֆէվրը ու Պուրկուան: Օդանաւորդները 7200 քիլոմէթր ճամբան կը յուսան կտրել հինգ օրէն, քանի մը հանգրուաններով: Երբ ճամբայ ելան, Օէն 12 աստիճան վար ցուրտ կ'ընէր, սակայն դէպի հարաւ իրենց թռիչքի ընթացքին, օդը հետզհետէ պիտի տաքնայ: Օդանաւը ունի երկու շարժանիւներ, իւրաքանչիւրը 450 ձիու ուժով: Ելեկտրական Ջերմութիւնով տաքցուած է,

Առած է 2000 քիլօ պէնզին, որ բաւարար պիտի ըլլայ 2300 քիլոմէթր ճամբու համար: Առաջին հանգրուանն էր Հռոմ, ուր հասաւ երկուշաբթի կէսօրէն վերջ ժամը 13.15ին, 8 ժամ ճամբորդութենէ վերջ: Կէս դիշերին օդանաւը ճամբայ ելաւ դէպի Աթէնք: Յաջորդ հանգրուաններն են՝ Հալէպ, Պասրա, Պէնտէր-Ապպաս, Քարաչի, Ալեքսանդրիա, Կալկաթա, Պանկքոք եւ Սայկոն:

ՀԻՆ ԳԱՄԲՌՆ ՄԸ

Լոնտոնէն կը հետագրեն թէ Միջագետքի մէջ, ուր քաղաքին աւերակներուն տակ գտնուեցաւ դամբանը արքայական իշխանի մը, որ ապրած է Քրիստոսէ 3500 տարի առաջ:

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

ՌՈՒՍԵՒ-ՊԱՐՍԻԿ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Միաժամանակ հասան ռուս-պարսկական դաշնագրի ստորագրման եւ ռուսական մարտանաւին Փեհլեւի նաւահանգիստի պարսկական ջուրերէն հեռանալու հեռագիրները։

Ապրիլ 26ին, Հոկտեմբեր 2ին փոխանակուեցան դաշնագրի ստորագրման առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ մեր արտաքին նախարարի ու Ճիչէրինի միջեւ. եւ նոյն Հոկտեմբեր 2ին կարմիր մարտանաւը վերջուց իր խաբիսոնը։

Դաշնագրին առթիւ ռուսեւ պարսիկ առեւտրականներու ժողովին մէջ, Մոսկուա, Հայպգի Մրկոյեանի տուած ճաշօրհ բացատրութիւնը ահա թէ որքան կը համապատասխանէ իրականութեան։ Ոչ մէկ խօսք բանակցութիւններու ձգձգման եւ մարտանաւի սպառնական ներկայութեան մասին։

Բաւական է յիշել առաջին անգամ, տարիներ առաջ, Թաղիզատէի պերլինէն Մոսկուա երթալը, Թէյմուրթաշի այցելութիւն։ յատկապէս բանակցութիւններու համար եւ վերջապէս Օնսարիի երկար ժամանակ Մոսկուայի մէջ Թէհրանի հրահանգին սպասելու պարագան։

Այս բոլորը ջղայնացուցիչ էր Արեւելքի սեւ աչքերուն սիրական կարմիր Մոսկուայի համար եւ ահա այդ աչքերուն սիրոյն Փեհլեւիի ջուրերը ուղարկուեցաւ կարմիր նաւը, «այո՛ կամ ոչ» պահանջով։

Ինչ որ չկրցան ընել մտերմիկ ատելիները, կրակոտ ճառերը, երբեք չգործադրուող խոստումները, ճաշասեղանները եւ Թուրք-պարսկական սահմաններուն վրայ սարքուած խաղերը, եկաւ յաջողցնելու մէկ հատիկ նաւ։ Վերջապէս այդ նաւը կորցուց Իրանի բնութեան անհրաժեշտ «այո՛»ն եւ չունց կասպից ծովէն դէպի Վոլգա։

Տարիներու բնթագքին բանակցութիւնէ բանակցութիւն հգօր Ռուսիոյ ըրած զիջումները յօգուտ տակաւ Տարեւանին, պարզ կ'ելեւէջ դաշնագրի վերջնական խմբագրութենէն, մանաւանդ փոխանակուելիք ապրանքներու եւ անոնց փոխարժէքի քանակին վերաբերեալ կէտերէն։ Այս զիւանագիտական ճարպիկ խաղէն, հակառակ բոլոր սպառնալիքներու, առաջնութիւնը շահեցաւ տակաւ, քաղքենի, տգէտ Պարսկաստանը, իր դէմ ունենալով ուժեղ, համաշխարհային Ռուսիան։

Երկար բացատրութեան պէտք չկայ։ Ամբողջ տասնամեակի ընթացքին, որ զիւանագիտական ճակատին վրայ փոքր կամ մեծ յաջողութիւն ձեռք բերաւ նոր Ռուսիան, իսկ Պարսկաստանը երբ չկրցաւ օգտագործել իր երկրին մէջ իրարու բախող անգլեւռուս հակամարտութիւնը։

Ուրիշ կայ սակայն, պարսիկ զիւանագիտութիւնը ոչ միայն յաջողութեամբ օգտագործեց ճանաչ հակամարտութիւնը, այլեւ տարաբարոյական յաղթանակ մը։ Նախ քան դաշնագիրը, Ռուսիոյ առեւտրական գործակալները մեր երկրին մէջ հուժ նիհլերը ուղղակի առաջին ձեռքէ գնելով, պարսիկ վաճառականութիւնը կը տանէին գէպի վերջնական անհետութիւն։

Իրենց գնումներուն մէջ անոնք սկզբունքով դէմ էին պարսիկ առեւտրականին միջնորդութեան, ինչպէս ընդունուած էր գարեակն Ռուսիոյ օրով, երբ առաջին ձեռքէ գնողը, արտահանողը եւ ռուսական շուկաներուն վաճառողը պարսիկ վաճառականութիւնն էր, մինչդեռ վերջին երեք պաշտօնները իրենց ձեռքը կեդրոնացնելով, կարմիր գործակալները փաստօրէն ջնջեր էին ազատ առեւտուրի ձեւը նաեւ մեր երկրին մէջ։

Ամէն անգամ, երբ պարսիկ վաճառականութիւնը Ատրպատականի, Գիլանի, Մազանդարանի կամ Խորասանի մէջ կը բազմքէր առեւտուրը մեռցնելու կոչուած այս արհեստական միջոցին դէմ, նոր Ռուսիոյ առեւտրական գործակալները մէկ պատասխան ունէին.

— Մենք կը կուտինք հում նիհլեր արտադրող պարսիկ գիւղացիութեան շահագործման դէմ։

Եւ որքա՜ն գեղեցիկ կը հնչէին այս խօսքերը բրինձ, բամպակ կամ մրգեղէն մշակող պարսիկ գիւղացիներու ականջին։ Չէ՞ որ ռուս բանուոր-գիւղացիական պետութիւնը մտահոգ է կեղեքուղ, շահագործուող պարսիկ աշխատաւոր գիւղացիութեան շահերով։ Չէ որ այլեւս պարսիկ կեղեքող վաճառականութիւնը չի կրնար աժան գնել գիւղացիին աշխատանքի արդիւնքը եւ թանկ ծախել նոյն գիւղացու շահերով այնքան մտահոգ «մարդասէր» հարեւանին։ Այն օրերու սկզբունքի այս խնդիրը վէճ չէր վերցներ, քանի որ իր պարզութեան մէջ բանաձեւուած էր խորհրդային կառավարութեան կողմէ, յօգուտ պարսիկ շահագործուող աշխատաւորութեան։

Իսկ շահագործող դասակարգի շահերու պաշտպանութիւնը կը մնար պարսիկ կառավարութեան վրայ, քանի որ իր պետականութեան ուժեղ յենարանը առեւտրական, աւելի ճիշտ՝ կալուածատէր առեւտրական դասակարգն է։

Եւ այսպէս անվերջ բողոքներ գաւառներէն Թէհրան, երկար բարակ վիճաբանութիւններ Թէհրանի կառավարութեան ու ռուս դեսպանատան միջեւ. սնանկութիւններու նոր լուրեր, նոր բողոքներ, անյոյս խոստումներ, — մինչեւ ծանօթ դաշնագրին ստորագրումը որով պարսիկ վաճառականութիւնը կ'ազատէր կաշկանդումէ։ Ինքը պիտի գնէ աւասյին ձեռքէ, այնքան պիտի սկսի շահագործել պարսիկ աշխատաւոր գիւղացին, ինք պիտի արտահանէ եւ ինք պիտի ծախէ ռուսական շուկաներուն, ճիշտ այնպէս, ինչպէս էր ցարական Ռուսիոյ ժամանակ։

Ուրիշ խօսքով բանակցութիւնները յանգեցան խորհրդային սկզբունքին պարտութեան եւ պարսիկ վաճառականութեան յաղթանակին

Վ. ԻՐԱՆԵԱՆ

ՋՈՐՍ ՀՈՎԵՐԷՆ

Անցեալները անգլիացի մեծահարուստ թատերագիր Պէրնարտ Շօ կը դասախօսէր «Ընկերվարութիւնը պատերազմէն ետք» նիհլի մասին։ Վիճաբանութեանց միջոցին մարդուն մէկը զոչեց. «Ձեզի բան մը պիտի հարցնեմ, Պ. Շօ, չէ՞ք կարծեր որ օրէնք մը պէտք է, որու համաձայն ոչ ոք տարին հազար անգլիականէն աւելի շահելու արտօնութիւ»։ Շօ պատասխանեց. «Ո՛չ, բնաւ երբեք, ես ինքս շատ աւելի կը շահիմ»։

* * *

Ճափոնական լեզուն հայհոյանքի բառեր չունի։

* * *

Վլովչիթով գերման առաջին պրագէան է, որ իր դրչով ապրած է։ Իր նախորդները ընդհանրապէս պաշտօնեայ էին։

ԳՐԵԹԷ ԱՄԷՆ ՏԵՂ, ԲԱՅՑ ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ ԿԻՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ֆրանսայի մէջ նորէն օրուան խնդիր է դարձեր կիներու քուէարկութեան իրաւունքը։ Իսկ երկիրներ կան որ արդէն տուած են այդ իրաւունքը։

Կիները կը քուէարկեն Միացեալ Նահանգներուն, Ֆանտաւայի, Աւստրալիոյ մէջ։

Եւրոպական 28 պետութիւններէն 17ը կիներուն շնորհած է քաղաքական ամէն իրաւունք։ Այդ երկիրներն են՝ Նորվեկիա, Շուէտ, Տանըմարքա, Հոլանտա, Անգլիա, Իրլանտա, Ֆինլանտա, Ռուսիա, Լիթուանիա, Էսթոնիա, Լաթվիա, Գերմանիա, Աւստրիա, Հունգարիա, Լհհաստան, Չեխոսլովաքիա, Լիւքսէնպուրկ։

Պելճիքա կիներուն իրաւունք շնորհած է քաղաքապետական ընտրութիւններու մէջ և ընտրելութիւն՝ ամէն ժողովներու համար։ Սպանիա և Իտալիա կիներուն շնորհած են քաղաքապետական իրաւունքներ։

Ռումանիա, առանց կիներուն ընտրութեան իրաւունք տալու, կ'ընդունի զանոնք իբրեւ թաղապետական խորհրդականներ։

Եօթը պետութիւններ կան, որ մինչեւ այժմ կիներուն ոչ մէկ իրաւունք տուած են. ատոնք են, Փորթուկալ, Զուիցերիա, Եուկոսլաւիա, Պուլկարիա, Յունաստան, Թուրքիա և Ֆրանսա։ Եւ Ֆրանսուհիները կը սպասեն որ ընդունուին կիներուն իրաւունքները։

* * *

Թուելու համար կիներու քաղաքական ազատագրութեան գործնական արդիւնքները, մէկ հատորը չպիտի բաւէր։

Տա՛նք քանի մը յատկանշական օրինակներ, միայն երեք երկիրներէ։

Գերմանիոյ մէջ 30է աւելի կիներ անդամ ունին Ռայխսթագին մէջ։

1923ին, Ազգ. Ժողովին ընտրութիւններուն առեն, կիներու մասնակցութիւնը չափազանց մեծ էր։ 14 միլիոն կիներ քուէարկեցին, (արձանագրուած էին 17 միլիոն կիներ)։

Ռայխսթագի նոր Սահմանադրութեան մէջ կան բազմաթիւ կարեւոր յօդուածներ, որոնք կը հաստատեն երկու սեռերուն քաղաքական և օրինական հաւասարութեան սկզբունքը։

Հետեւեալ օրէնքները, որոնք կը վերաբերին կիներու պաշտպանութեան խնդիրին, արդիւնք են կին քուէարկողներու ազդեցութեան,— տղաձգան կիներու խնամատարութեան մասին, ինչպէս 1922ի օրէնքը պատանիներու պաշտպանութեան համար, զատարաններ տղոց համար, ապահովագրական օրէնքներու բարեփոխումը, կերարկելով նաեւ ապօրինի տղոց համար։ Աւելցնե՛նք 1922ի խնամատարական օրէնքները, նոյնպէս իրենց տուներուն մէջ աշխատողներուն համար ընկերային ապահովագրութեան կիրարկումը, շարժանկարի ժապաւէններուն քննութիւնը կիներու մասնակցութեամբ։

Ռայխսթագի օրակարգերուն մէջ կը գտնուին կարեւոր հարցեր, որոնք կը վերաբերին կիներուն եւ տղոց,— ամուսնացեալ կնոջ ազգութեան, ամուսնալուծման օրէնքին բարեփոխման, սպասուհիներու, պաշտօնեուհիներու հարցերը, եւլն.։

Անգլիոյ մէջ, 1918ի կիներու ազատագրութեան օրէնքը այն հետեւանքը տուաւ որ, երկու տարի եւս երկարաձգուի կիներու կացութեան բարելաւման մասին ըրուած օրէնքները։ Այս օրէնքները կը վերաբերին մասնաւորապէս կիներու օրինական եւ տնտեսական կացութեան, մայրութեան եւ երախաներու պաշտպանութեան, հանրային բարոյականին մասին։ Այսպէս, կիներու եւ երախաներու պաշտպանութեան կեդրոնները (դարմանատուն, առողջապահական կայան, եւլն.) երեք տարուան ընթացքին բարձրացած են 1900էն 3000ի։

Միացեալ Նահանգներուն մէջ, քուէի իրաւունք տրուած է կիներուն նահանգային, պետական ամէն հաստատութիւններու մէջ, ինչպէս ընտրելութեան իրաւունք՝ պաշտօնական դիրքերու, նոյն իսկ նախագահութեան համար։ Այժմ երեք կիներ կան խորհրդարանին մէջ։ 1925ին, Նահանգներու Խորհրդարաններուն մէջ կային 135 կիներ։ Թաղապետական խորհրդականուհիները բազմաթիւ են, կան թաղապետական Խորհուրդներ, որ ամբողջովին կը բաղկանան կիներէ։ Նոյնպէս, բազմաթիւ կիներ կան, որ պաշտօնատար, քաղաքապետ, դատաւոր և նահանգապետ դարձած են։ Ուայոմինկ նահանգին խորհրդարանին մէջ քուէարկուած բանաձեւի մը համաձայն, կիներու քուէի իրաւունք տրուելէն ի վեր (25 տարի է), նահանգը ազատուած է ոճիրներէ, մուրացկաններէն, մոլութիւններէն, դարձած է տիպար կառավարութիւն մը։ «Բանտերը պարապ են, ոճիր տեսնուած չէ երբեք»։

Ֆրանսայի մէջ, 1919ին, Ընդհ. Ժողովը, տպաւորուած այն ծառայութենէն, զոր կիները կատարեցին պատերազմի ընթացքին, չախչախիչ մեծամասնութեամբ քուէարկեց օրէնք մը, որուն համաձայն, առանց սեռի խտրութեան, ամէն քաղաքացի կ'օգտուէր ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունքներէն։ Ութը տարի անցած է այս որոշումէն ի վեր։ Ծերակոյտը չուզեր վաւերացնել զայն։ Կառավարութիւնը, սակայն, որոշած է իրաւունք տալ կիներուն ընտրութիւններուն մէջ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԷ

ԹԷՈԴԻԿԻ ՏԱՐԵԳՈՅՑԸ 1928

Փորով հատոր մը, փառատիպ ու «մանրատառ»։

Եւ 22 տարեկան։

* * *

Որձեւդ է այս գիրքը։ Արսինքն՝ տարեցոյց է եւ տարեգիրք։

Մեր մէջ ձեւի ըմբռնումը դեռ «ի լինելութեան» է։ Վաղնդի չունեցանք նախ զգայութիւնը ձեւին։ Պատճառը երկիրն է, ուր ապրեցանք։ Երեւակայեցէք մեր երկրի կինը՝ ծածկուած են անոր իգական ձեւերը, ծածկուած է անոր գիծերուն բանաստեղծութիւնը։ Կինը տոպրակի մէջ։

Չեւ չունեցաւ նաեւ մեր շարժումները։ Օրօրուն ու պղտոր, միշտ մշուշի մէջ։ Հեղուկ շարժումներ։

Չեւի հոգ չունեցաւ նաեւ մեր գրողը։ Վէպը գրուեցաւ բանաստեղծութեան պէս, ոտանաւորը՝ յօդուածի պէս, թատերգութիւնը՝ տրամախօսութեան պէս։

Չեւի հոգը չունի նաեւ Թէոդիկ։

Ահա թէ ինչո՛ւ համար իր «Տարեցոյց»ը գրուած է տարեգիրքի պէս։

* * *

Տարեգիրքը այն մեծ պարբերականն է, որ կը հրատարակուի տարին մէկ անգամ։ Անոր կառուցումը չի տարբերիր ձեւէն այն հրատարակութիւններուն, որոնք կը կոչուին հանդէս, տասագիր, պարբերական։ Անոր միտը կը կազմուի յօդուածներէն, որոնք չունին ժամանակագրական նշանակութիւն կամ կարեւորութիւն։

Իսկ Տարեցոյցը պատկերացումն է տարուան մը կեանքին։ Օրացոյցի մը նման, որ կը նշանակէ տարուան օրերն ու տօները, աստղաբաշխական երեւոյթներն ու գուշակութիւնները, օրագիրի մը նման, որ կ'արձանագրէ կեանքի մը յուզումներն ու խանդավառութիւնները, ապրումներն ու ժառանգութիւնները, տարեցոյցը կը պատկերացնէ միտքին տարին։ Տարեցոյցին միտը պիտի կազմեն, ուրեմն, տարեկան տեսութիւններ ու վերլուծումներ։ Պատկե՛րը գրական, քաղաքական ու ազգային տարիներուն։ Ամփոփում եւ վերատեսութիւն։ Այսպէս, ի՛նչ հետաքրքրութիւն պիտի ունենար գիրք մը, որ երկու էջ օրացոյց, քանի մը էջ գրականութիւն, քիչ մը պատմութիւն, կտոր մըն ալ գիտութիւն պիտի տրամցնէր։

* * *

Սակայն, անարդա՞ր է այս գիրքը յանձնել նոր սերունդին ժխուարահաճութեան։

Ամէնուն Տարեցոյցը, զոր կը հրատարակէ Թէոդիկ 22 տարիէ ի վեր, ունի «իր» ձեւը։ Հեղինակը նուիրագործած է այլեւս հագուելու այդ եղանակը։ Ոեւէ փոփոխութիւն կը փնասէ գիրքին հարազատութեան։ Վասնզի, այս Տարեցոյցը ծանօթ է իր մասնաւոր դէմքով։ Եւ ժողովուրդը զայն կը ճանչնայ միայն իբրեւ «Թէոդիկ» եւ ոչ թէ իբրեւ «Ամէնուն Տարեցոյցը»։ Եւ մենք կ'ըսենք. «Լաւ տեսաւ Թէոդիկը»։ Ուրեմն ներկայացնենք զայն, այնպէս ինչպէս որ է։

* * *

Մատենադարանի բնակիչ է Թէոդիկ։ Այնպէս որ, իր ճաշակը շինուած է ըստ իր միջավայրին։ Եւ Ամէնուն Տարեցոյցը մանրանկար մատենադարան մըն է։ Ընթերցողը,— եթէ զգայարանքները լա՛ւ կը բանին,— խունկի հոտ կ'առնէ այն անկիւններէն, ուր Թէոդիկ, զգուտ մատներով, ձեռագիր մը, թանկագին ու շատ հին ստորագրութիւն մըն է գետեղեր։ Անհանգ պրպտում մը կը չարչարէ անոր ոսկորները, մեր աչքերու շարժանկարին յանձնելու համար սիրուած ու վաղուց թաղուած պատկեր մը։ Մխիթիք հիւանդ մը,— ինչպէս գիւղերու հիւանդներն էին, որ ուխտի կ'երթային օրհնուած պատառ ծառի մը, անոր ճիւղերէն կախելու համար գոյնզգոյն լաթի կտորներ, օրհնուած՝ արցունքով եւ աղօթքով,— Թէոդիկ իր Տարեցոյցի մեծ ծառին կը յարէ, երկիւղածութեամբ եւ տրտմութեամբ, մեր բնաշխարհէն փրցուած առածները, հին խօսքի կտորուանքը, վիրաւոր երգ մը, գաւառական բառ մը, ժողովրդական ոճ մը։ Այս ձեւով Թէոդիկի Տարեցոյցը կը դառնայ աշխարհական աղօթագիրք մը։ Գիտունին խելքը եւ ժողովուրդին խելքը երես երեսի կը պահկին հանո՛։ Ու Տարեցոյցը կը դառնայ նաեւ բարձի գիրք մը։

* * *

Ներկայացնելու համար անոր բովանդակութիւնը, պիտի յիշեմ կարեւոր յօդուածները։

Գիտական բաժնին մէջ ադուտր յօդուած մըն է Տօքթ. Ա. Ն. Մելգարեանի Մկրտակերութիւնը, որ սակաւն ունի տափակ ու խնամիական առաջաբան մը։ Յիշեցնենք բժիշկին, որ vitamineին մենք հայերէն կ'բանենք կենսանիւթ կամ կենսատարր և ոչ թէ կենսունակ։ Պատրուագանեղը չի հասկցներ suppositoire։ Ջրաբուժութիւնը բացատրուած է Տօքթ. Ալէքսէեւի Որդիի եւ Հր. Տէրոսկիի կողմէ։ Նոյն նիւթին մասին երկու յօդուած։

Կրկնութիւն։ Արժէքաւոր վարդի թուփին տակ (Ս. Սահեանէն) եւ Մրգատատանին տնկուած (Հ. Տանցիկեան) յօդուածները։ Գրական բաժինին մէջ կ'երեւին մեռած դէմքերէն՝ վարժանի, Սեւակի, Տէմիրճիպաշեանի, Ինտրաճի, Արփիարեանի, Զերազի, ողջերէն՝ Թէքէեանի, Հրանդ Նազարեանցի, Նշան Պէշիկթաշլեանի և Գ. Կառավարենցի անուններուն թարգմանութիւններ ունին Հ. Արսէն Գազիկեան եւ Գ. Կառավարենց։ Սեղմ ու արուեստ վերլուծումներ են Լ. Բաշալեանի, Յ. Օշականի, Վ. Թէքէեանի յօդուածները, ինչպէս յուզիչ է ձօնը Թէոդիկի՝ նուիրուած՝ Օտեանի։ Նոյնպէս, Օշական կուտայ էջ մը այն գաղափարէն, որ պիտի կրէ շաբաթաթերթին անունը։ Էջով մը կարելի չէ բնորոշել նորութիւնը որ կուտայ, իսկ գրաւոր գուշակութիւն է ուսուցչութիւն ընդհանուր ու գեղեցիկ է համառօտ տեղի պատմուածքը, կապոյտ Շուլունքը։ Անյաջող է Լ. Բաշալեանի ժանապալային իրենց պատմուածք։ Հելլէն փիլիսոփաներու տրամախօսութիւնները, ձեւով, ան կը մատնէ, սակայն իր հմտութիւնը (érudition) կը բերանները կը խօսին առ մօքսի եպիկուրիսմին մասին։

Գեղարուեստական բաժինը ճոխ է. Կոմիտաս վարդապետ կը բացատրէ Պարն ու մանուկը, Ն. վարդապետ Աչէտարեան՝ յոբսնի պարերը։ Գարեգին վարդապետ քիչ մը շատ բառի խաղայ։ Նկարները լաւ խնամուած են։

Լեւոն Թիւթիւնճեան անդրադարձ մը ըրած է Հայաստանի մասին տարեկան տեսութիւն մը, շատ խելօք իրագրութեամբ։ Խորհրդային թերթերէն քաղուած տողերէ տեսութիւն չի կազմուիր, ոչ ժամանակագրական նօթերէ պատմութիւն ու կեանք։ Հայտանի թերթերը կը հրատարակեն քարոզչական լուրեր։ Հրաժեշտ է քննական իրենով մաղել պոռչտուքները, փոխանակ բոլոր կասկածելի խիլրել ծակծկելու նախադատութիւնները։ Եւ սակայն պէտք է ըսել որ տարեցոյցներու յարմար լրատուածները կը պատկանին այդ դասակարգին։ Այնպէս որ մենք կը փափաքինք տարեցոյցին մէջ տեսնել գրական տարին, ուր երեւէր տարուան մը քաղաքական, վիպական, թատերական գիրքերու հունձքը։ Ուշուշ՝ մշակներու ձեռքով նոյնպէս քաղաքական տարին։

* * *

Ընդհանուր դիտողութիւններ Տարեցոյցին մասին։

Քանի մը անուններ, գոնէ իսկ ծանօթ, ամէն տարի կոդան, բարեկամական անհնակ մը մնալու պէս, ծխելու իրարու քիթի։ Յաճախ փոխնոյն Տարեցոյցին, երբ պոլսահայ գրական սալոն մը գոնելու մեզապրանքը կը կազմուի Գաւառիկ հատոր ու ծաղիկներ կը փրկեն զայն, ու կը գրկեն ամէնուն յանձնելու համար «ամէնուն» Սակայն «ամէնուն» գոնոյնը համար դեռ ապասում կայ, սահայ գաւառին համերուն ծաղիկներուն կարօտով։

Յաճախ մարդիկ, որ քննադատութիւն երբեք չեն կատարած, գնահատումի կը նստէին տակովը։ Լաւ չէ պատրել նոր, երիտասարդ, գիտուն բանաճ սերունդի մը գոնէ այդ հին անուններուն տարեցոյցին գնահատելու խեղճութեան մասին։ Անհրաժեշտ է զգուշացնել այդ մարդիկը, որ ճոխը լերան հաւնէն կը վազեն՝ կուգան մեր հիւանդ, գնահատում տարեցոյցին, գոնէ զգայարանքներէ վեր՝ զգայարանքներ մը մարդիկ կը փորձեն գրական խնդիրներու մասին ապագան կարծիքներ յայտնել, գէշ կը նեն իրենց անուններ։ Եւ թէպէտ եւս պէտք է սրբել իր շուքը չերուն հաւնէն՝ իբրեւ նիւթական

Ձեւով անդարմար է գիտական խրթին հարցեր ուսումնասիրել տարեցոյցին մէջ, օրինակ տարրալուծական յօդուածներ։ Նոյնպէս գիտական բառեր

...ներու բառարանական աշ...անքը օգտակար չէ եւ ...կարելի է դանել Լարուսի ...էջ։

Այս վերապահութիւններէն ...թէոդիկի Տարեցոյցը ...տանելի գործ մըն է իր ...ճաշակով։ Թերութիւն...ը կը րլլին ան պարագային, ...ակը մինակ է։ Անհատի մը ...նչ ձեռքերն են, որ կուտան ...ատուար հատորը։ Ու, ...րձակ, այս Տարեցոյցը կը ...նան հատորներու մէջ ա...ինը, ինչպէս ինք՝ Թէոդիկ՝ ...ղեա մը, որ Տարեցոյց շի...ոդ աշակերտներու բազմութիւն ...ունի իր եռեւ։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԿԵԱՆՔԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Նախորդ թղթակցութեամբ ...ած կը յայտնէի երիտասար...ան Միութեան գործունէու...ան մասին։ Բայց 13 Դեկտ. ...կոյթը եկաւ, անդղակի, փա...ել գայն։

Գեղամ Պիւլիստանեան, մեր ...ղթի յաջողագոյն խաղացողը, ...ի էր ամբողջ երեկոյթին, զոր ...մակերպեր էին խումբ մը ...տասարդներ իր առաջնորդու...ամբ եւ օգտին։ Ցայտագրին ...ա կը կը կազմէին «Չարշըլը ...ին աղա»յի ներկայացումը, ...արշըլի արտասանութիւնը եւ ...ատկ տարազով արեւելեան ...ար։

Եթէ մէկ քանի ձեւականու...իններ գանգ ընենք, որոնք եւս ...ուշտ կարեւոր են արուեստի ...ակէտէն, պէտք է խոստովա...անք որ խաղացողները, գրեթէ ...ոլորը, չաչոզ էին, լաւ սորվեր ...ին իրենց դերերը, զորս կատարե...ին հատատարմութեամբ։

Պիւլիստանեանի «Ընթին ա...ան հին ատենի շուկայիկ մար...ճմարիտ դիմագիծն էր, ...յրայեղ եւ տպաւորիչ. թերեւս ...քիչ մը աւելի քան պէտք էր։ ...էն պարագայի մէջ պերլինի ...իրը գինքը սիրով կը տեսնէն ...ին վրայ, որովհետեւ կրնայ ...ղել յուզումի պահեր։

Օր. Օ. Նազարեան (Եփիմէ) ...ոյալի եւ վարժ խաղացող մըն է ...հակառակ թերքահայ բար...ի դժուարութեան, իսկ Օր. ...ղրպետեան շատ հարապատ ...ազդը սիրոյ աղջկան իր դե...ին մէջ։ Միւս դերակատարներէն ...ր. Օ. Մարտիրեան, Մուրատ...ան, Ա. Ցարդճեան եւ մանա...ի Տիրայր Գրունճեան յա...ող էին։

Երեկոյթի երկրորդ մասին ...ր. Վարուժանի «Ջայրը» նր...ութեամբ մը արտասանեց պ. Պիւլիստանեան, մինչ Օր. Օ. ...ազարեանի արեւելեան պարը, ...եղեցիկ արուեստով, պահ մը կը ...փոխադրէր մեզ հէքեաթներուն ...աշխարհը...։ Ցետոյ եղան եր...պական պարեր։

Գովելով մեր երիտասարդ...ներուն այս ջանքերը, պիտի թե...լայրի պատրաստել գերասանա...կան խումբ մը, որ եւ աւելի լուրջ թատերագանկով, յաճախ ընդայելու համար այսպիսի ա...րիթներ։

Պերլին Թոխակից

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐԸ

Խաղադութեան դասը երբէք այսքան խնդկատակ պաշտպան...ներու չէր յանձնուած։ Ցանուն խաղադութեան Լիտվինոֆի գա...ւեշտական ուղեմարտութենէն յետոյ, այս անգամ հրապարակ իջած է կիներու ընկերակցութիւն մը, որ պատերազմը արգիլելու համար, քրտներ քրտներ, նոր մի...ջոց մըն է գտեր։

Ասոնց ծնունդի տօները եւ պա...ղանքը։ Փարիզի մեծ վաճառա...տուները լեցուն են պատերազմա...կան ու զինուորական խաղալիք...ներով։ Երեխաները կը պինդ...ին մինչեւ իրենց ականջները, թերեւս աւելի քան Ընգլիա կամ Ամե...րիկա։ Մինչդեռ Փերնի մէջ Զինա...թափութեան Հարցը կը քննուի, երեխաները կարծես պատերազմի կը պատրաստուին, գնելով ռումբ, հրացան ու թնդանօթ։

Ու մայրերը վախի մէջ են մնար։

Ու մայրերը իրենց գլուխը կը պարնեն ապին անգին։ Ի՞նչ ընել խաղադութեան սիրոյն։

Կիներու Շարժման ընկերակ...ցութիւնը պաշտօնագիրով մը կը դիմէ բոլոր վաճառատուներուն, որպէսզի արգիլեն ոազմական խա...ղալիքներու վաճառումը, ոազմա...մթերքի հայթայթումը։ Միայն մէկ վաճառական կը պատաս...խանէ այս հրաւէրին եւ կ՚ըսէ.

— Վաճառականին գործն է ծախել ինչ որ կ՚ուզէ յաճախորդը։ Երդ, յաճախորդը կէնք ու ռումբ կ՚ուզէ։ Մենք ալ պիտի ծախենք գէնք ու ռումբ։

Եւ սակայն կիները չեն յու...սահատած։ Պիմած են գործարան...ներուն, որպէսզի երախաներուն համար պատերազմական առար...կաններ չշինեն։ Միայն հասցէի պի...մած են կիները։ Կրնային դիմել ուղղակի պատերազմական իրեղէն...ներու մեծ գործարաններուն։

Այժմ կիները բարեմաու...թեամբ կը պնդեն թէ իրենց բող...ոքը ընդունելութիւն գտած է, Որովհետեւ շատ մը գործարաններ փոխանակ մարդասպաններ շինելու, կը շինեն... Էշեր եւ այս յաջողու...թիւնը տեսնուած է եղեր Գերմա...նիոյ, Անգլիոյ եւ այլ երկիրներու մէջ ուրեմն, կայսերական եր...բեմնի կարմիր-կոճակ ասպետնե...րը փոխուեցան... էշերու, արջերու եւ գառնուկներու։

Ի՞նչ պիտին է եղեր հազա...ղութիւն շինել։ Այսքան տեն թնդենի մէջ կպակ յոգնեցուցին։ Կիները մէկ անգամէն կը լուծեն ահա։ Քաջալերուած, գրքոյկներ հրատարակած են եւ կը գրուեն ա...մէն կողմ։ Օթէլ տը Վիլի առջեւ կին մը նման գրքոյկ մը երկարեց մօր մը, որ երախային հետ զէնք գնելու եկած էր։ Մայրը առաւ գրքոյկը, ղօրեց, փող շինեց եւ փչեց ու եետեց ծախող կնոջ երե...սին։ Ցետոյ դարձաւ երախային.

— Մանչուկս, հայրդ զինուոր էր, պէտք է դուն ալ պատրաս...տուիս զինուոր ըլլալու։

Երախան, ինչան հաւանու...թեան, շարժեց իր գլուխը։ Այդ մանկական շարժուձեւ, ան կը պա...տասխանէր կիներու ընկերակցու...թեան եւ պղշեւիկ Լիտվինոֆին թէ խաղադութիւն շինելու համար հարկ չկայ գաւեշտներ սարքելու։ Կը բաւէ որ պետութիւնները ան...կեղծօրէն ուզեն պատերազմ չընել։ Հակառակ պարագային, պէտք է պատրաստուիլ... պատերազմի։

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՓԱՐԻԶԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք, կիրակի օր Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի մասնա...ճիւղի ֆութպոլի խումբը խաղն կազմով մը մրցելով (U. S. Suisse) գուիցերական խաղն խումբին դէմ, յաղթական հանդիսացաւ Օի դէմ 3 նշանակէտով։

Մրցումը տեղի ունեցաւ Ջուի...ցերացիներուն գեղեցիկ մարզադաշտին վրայ։ Ցուրտին պատ...ճառաւ շատ քիչ Թիւով հան...դիսատեսներ փութացած էին դիտել մրցումը։

Ա.ին առաջին կիսախաղին երկու կողմերն ալ իրենց նուրբ խաղե...րով փոխն ի փոխ նեղեցին բեր...դերը։ Մերինները քիչ մը եւս կրկնապատկելով իրենց ջանքե...րը, յաջողեցան գնդակը մօտեցնել անոնց բերդին եւ Ա. կիսախաղը վերջանալու երկու վայրկեան մնացած, մեր կեդրոնի միջնա...պաին Դաւիր զօրաւոր հարուած...ով մը գնդակը մղեցուց անոնց բերդին մէջ։

Երկրորդ կիսախաղին Ջուի...ցերացիները արագ խաղարկու...թիւն մը իգործ դրին։ Բուռն ձիգերով կ՚ուզէին հաւասարեցնել խաղին արդիւնքը, անոնց յա...ուջապահները իրենց յաւ «փաս»երով 5-10 վայրկեան նե...դեցին մեր բերդը, բայց մեր ա...մուր պաշտպանողականին փոր...ձառու խաղերուն առջեւ միշտ տեղի կուտային։ Մեր յառաջա...պահները եւս իրենց կարգին մէջ մէջի գեղեցիկ «փաս»երով սկսան յառաջանալ։ Ս. կարա...պետեանի գեղեցիկ մէկ «փաս»ին վրայ ցաւատ գնահատելի դար...ձուածքով մը գնդակը մտցուց հակառակորդ բերդէն ներս։ Ասկէց վերջն էր որ Ջուիցերիա...ցիները իրենց ամբողջ կազմով Թափեցին։ Իրենց նշանաւոր խա...դացողը Villy, որ ամէնուս ծա...նօթ է իր փորձառու եւ նուրբ խաղով, իր յետսապահի պաշ...տօնը ձգելով, անցաւ յառաջա...պահներու գիծը։ Իր կարելին ը...րաւ, բայց անօգուտ։ Խաղը վեր...ջանալու չորս վայրկեան մնա...ցած, մերինները գեղեցիկ վայր...էջք մը ունեցան, որու միջոցին Պարոյրի գեղեցիկ «փաս»ին վրայ Ս. կարապետեան գօրաւոր հար...ուածով մը նշանակեց երրորդ եւ վերջին նշանակէտը։

Ջուիցերացիները որ քնաւ չէին սպասեր իրենց պարտու...Թեանը, ուզելով գոնէ մէկ նշա...նակէտ շահիլ, իրենց ամենավեր...ջին ձիգը Թափեցին, գարձեալ ապարդիւն։ Ի վերջոյ Villy Թէեւ յաջողեցաւ գնդակը քիչ մը յա...ռաջացնել, բայց մեր աջ միջ...նապահը արգելք եղաւ եւ խաղը վերջացաւ Օի դէմ 3 նշանակէ...տով։

Ընդհանուր առումով երկու խումբերն ալ եւանդուն եւ ա...րագ խաղարկութիւն մը ունե...ցան։ Մերինները ունէին նուրբ եւ կոկիկ փասի խաղեր, որոնց շնորհիւ ապահովեցին յաղթա...նակը։ Ջուիցերացիները իրենց ոտկուն կազմով Թէեւ կը գե...րազանցէին մերինները, բայց անոնց յառաջապահներուն մօտ կը պակսէին զօրաւոր հարուած...ներ։

***

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի Իթալիի մաս...նաճիւղի ֆութպոլի Ա. խումբը եւս մրցելով Pensée St. Mandéeի երկրորդ խումբին դէմ, յաղթա...կան ելաւ Օի դէմ 3 նշանակէ...տով։ Իթալիի խումբը որ քանի մը կիրակիներէ ի վեր պար...տութիւններ կը նշանակէր, ահա կ՚արձանագրէ իր առաջին յաղ...թութիւնը։ Կը յուսանք որ ասկէց վերջ պիտի կրնայ նման յաղ...թանակներ շահիլ։ Այս խումբը կը բաղկանայ 17—19 տարեկան տղաքներէ, որոնց կարգապահա...կան ոգին գնահատելի է։

Գ. Գասապեան

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱՐՄԱՓԵԼԻ ԱՐԿԱԾ.—Ռէօ...նա եւ իր տիկինը մեծ արագու...թեամբ կ՚արշաւէին դէպի Փա...րիզ, ինքնաշարժի մը մէջ, որ տուփի պէս զոցուած էր չորս կող...մէն։ Երբ Օրլէանի դուռնէն ներս մտան, փողոց մը ծռած պահուն, ինքնաշարժը ուժգնօրէն զար...նուեցաւ հանրակառքի մը, որ, կուգար վերէն վար։ Հանրա...կառքը, մինչեւ որ կեցաւ, մօտ 10 մեղր քաշքշեց ինքնաշար...ժը, որ շրջեցաւ։ Բախտին առատութենէն, պէնզինին ան...տուկը կը պայթի եւ կրակ կ՚առ...նէ։ Բոցերը կը ժայթքէն հան...րակառքին բարձրութեան չափ եւ կը ծածկեն ամբողջ ինքնա...շարժը։ Զորս կողմէն կը վազեն օգնութեան, եւ հակառակ բոցե...րուն տագնութեան, կը կոտրեն ինքնաշարժին դռնակները, դուրս կը քաշեն կինը, որ արդէն բռնա...կած էր ամբողջովին։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, սարսափելի տանջանքներով, մեռաւ կինը։ Իսկ աժուսինը արդէն ածուխ դարձած էր։ Ինքնաշարժէն կը մնար քանի մը կտոր։

ՈՒՐԻՇ ՄԸՆ ԱԼ.— Օպէր եւ իր կինը ինքնաշարժով կուգա...ին Շալոն։ Համբան կառքը ասատկօրէն դարնուեցաւ ծառի մը։ Կառքը չափազանց եւ ապակիներէն վիրաւորուած ու ուշաթափ՝ այր ու կին մնացին կառքին տակ։ Կրակ առաւ պէնզինով եւ աղջամղջ այրեց զա...նոնք։ Քիչ յետոյ ուրիշ ինքնա...շարժ մը անցաւ ճամբէն։ Տե...սաւ կառքը, որ կը ծխար։ Ա...մուսինը գետ ողջ էր, անմիջա...պէս փոխադրեց հիւանդանոց։

«ԴՈՒՆ ԻՄ ԷՐԻԿՍ ԵՍ».— Փրէնսթոն, հօրը տարի է, ձգած էր իր կինն ու փախած։ Թուղթի մէջ Տիպիկի անունով մարդու մը Թուղ...թերը գողնալէ յետոյ այդ անու...նով եկած էր Փարիզ, խանութ բա...գած, կին մըն ալ առած։ Ընդամէն օր քանին տեսաւ զայն եւ սկսաւ հետապնդել։ Մօտեցաւ Փրէնսթոնի եւ Հարցաքննեց։ Փրէնսթոն ուրա...ցաւ։ Սակայն քանին չձգեց իր Թե...ւր։ Կինը շարժեց մատիկը եւ ա...տիկանը գտնկեց եկաւ։ Փրէնսթոն շարունակեց ուրանալ։ Գագին ա...տիկանատուն։ Ոստիկան մը գնաց հրաւիրելու նաեւ տիկին Փրէնս...թոնը, որ անմիջապէս նետուեցաւ իր ամուսինին վիզը.

— Դուն իմ Էրիկս ես, մի խաբեր։

Փրէնսթոն ի գոր բողոքեց, տիկինը լուսանկարները բերաւ, նա...մակները ցոյց տուաւ եւ շարու...նակ կ՚ըսէր.

— Դուն իմ Էրիկս ես։

Ոստիկանը հրամայեց որ քա...նի մը տող գրէ Փրէնսթոն։ Նժա...կին գիրին հետ բաղդատելով, ճշ...մարտութիւնը երեւան եկաւ։ Փրէնսթոն լուեց ու մտաւ բանտ։

ՌՀՈՒԵԼԻ ՄԱՀ.— Ջաղացպան մը, Հարտիլիէ, Թալուայի մէջ ջաղացք մը կը բանեցնէր։ Գործի պահուն, գլխաւոր անիւի մը ա...նցքը խածաւ իր գգեստէն, ոլո...րեց մարդը եւ սկսաւ գարձնել սարսափելի արագութեամբ։ Շու...տով մեռաւ ջաղացպանը, մինչ...դեռ անիւը կը գարձնէր դիակը, որուն ոտքերը, ամէն դառնալուն, կը դարնուէին պատերուն։ Մարդ մը վրայ հասաւ եւ կեցուց մե...քենան։

ԽԵՆԹԸ.— Տիկին Պրէնկար, յանկարծ, խենթեցաւ եւ ատրճա...նակը առնելով սպաննեց իր փոք...րիկ երեխան։ Ցետոյ գնդակ մըն ալ պարպեց իր սիրտին։ Ցուսահա...տական վիճակի մէջ փոխադրուե...ցաւ Հիւանդանոց։

ԳՈՂԻ ՄԵԹՈՏՆԵՐ.— Մար...սէյլի մէջ, գիշեր ատեն, մարդ մը կը մօտենայ ինքնաշարժի մը եւ կ՚առաջարկէ վարիչին, որ գինք տանի Սէն-Պարնապէ արուարձանը։ Երբ կը հասնին, անձանօթը 100 ֆր. կուտայ եւ կը պահանջէ ետացորդը։ Մե...քենավարը թղթապանակը կը հանէ, սակայն անձանօթը յան...կարծ ցոյց կուտայ ատրճանակը։

Ցետոյ կը կապէ, թղթապա...նակը կը վերցնէ եւ կը վազնի։ Նոյն գիշերը ուրիշ ինքնաշարժի վարիչ մըն ալ կ՚ենթարկուի նոյն բախտին։ Ջոհերուն նկարա...գրութեան համաձայն, զոյգ մին...նոյն անձն է։

ՈՒՐԻՇ ՄԸՆ Ա.Մ.— Վաճառա...կան մը, Պիգաժոն, շոգեկառքով կը գառնար Բաթիրը։ Գիշեր էր։ Յոգնած, բ. կարգի վակոնին ան...զորութեան մէջ, քունը եկաւ եւ սկսաւ խռկալ։ Երբ արթնցաւ, խելքը վրան չէր։ Դժուար յիշեց թէ ո՛ւր կը գտնուէր։ Բլօ...բօֆօրմի հոտ կուգար վրայէն։ Նախզգաց գողութիւն մը։ Գր...պանը նայեցաւ։ 20,000 ֆր. ունէր, հիմա չունէր։ Հասկցաւ որ գողերը, քնացած ատեն, քլո...բօֆօրմով անգամ մը եւս քնա...ցուցեր էին զինք։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Յաւաջիկ 9 Դեկտ. Թիւին «Դէպի աշխատութիւն» վերնագրով գրութեանը մէջ, յօդուածագիրը կը մեղադրէր զիս իբրեւ Թուր...քերէն ներկայացումներ սարքող։ Կը յայտարարեմ Թէ ես ո՛չ մէկ կերպով մասնակցութիւն ու...նեցած եմ Թուրքերէն «Զագը...ճըլար»ի ներկայացման, հետե...ւաբար բոլորովին կը մերժեմ այս առթիւ ինծի դէմ եղած բո...լոր վերագրութիւնները։

Մարսիլիա Նշ. Քնկրեան

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅԲԵՆԻԲ ամսագիր 6րդ տարի Թիւ 2 (Դեկտ. 1927), ճոխ եւ բազմակողմանի բովան...դակութեամբ։ Գրութիւնները ու...նին Արամ Հայկազ, Օհան Կարօ, Կոստան Զարեան, Օշական, Ա. Ահարոնեան (Անդրանիկը), Պրոֆ. Տոտոմեանց, Պրոֆ. Ագնց, Մ. Մինասեան, Ռ. Խան-Ազատ, Ռ. Լեոնեան, Արտ. Արեղեան, Զօր. Ղորդանեան, Ռուբէն, եւ ուրիշ բազմաթիւ հին եւ նոր գրողներ։ 176 էջ։

Տարեկան բաժնեգին 5 տոլար։ Հասցէ՝ 13-15 Shawmut St. Bos...ton, Mass. U. S. A.

ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (2)

ԼԱՃԱԿԻՆ ԿԱՐԱՊՆԵՐԸ

(ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹ)

Ընօր վրայ երեսը դարձուց, ...ուց պանդ ծառին տակ, եւ ...ագաւ անկէ, որովհետեւ կը ...էր, թէ անդամ առանց իր ...ակցութեան իսկ, ամայի այդ ...ին մէջ կորուսահ պիտի մատ...էին։

Ծառան դիակին մէջ չար ...քսաւ սակայն, թէ հրամանը ...ա կէտ գործադրեր էր։

Երեք մանկիկները ծառին տակ ...ուածային պաշտպանութեան ...ձնուած էին։

Բոլոր հաճներուն սեղմուղն ու ...շապանը այնպէս մը կարգա...ց, որ ոչով տեղէն բարեպաշտ ...նաւոր մը եկաւ անցաւ։

Պզտիկները հրճուած կը ...կէին ծառին տակ։

Ընօր վրայ երեսը դարձուց, ...ուց պանդ ծառին տակ, եւ ...ագաւ անկէ, որովհետեւ կը ...էր, թէ անդամ առանց իր ...ակցութեան իսկ, ամայի այդ ...ին մէջ կորուսահ պիտի մատ...էին։

Ծառան դիակին մէջ չար ...քսաւ սակայն, թէ հրամանը ...ա կէտ գործադրեր էր։

Երեք մանկիկները ծառին տակ ...ուածային պաշտպանութեան ...ձնուած էին։

Բոլոր հաճներուն սեղմուղն ու ...շապանը այնպէս մը կարգա...ց, որ ոչով տեղէն բարեպաշտ ...նաւոր մը եկաւ անցաւ։

Պզտիկները հրճուած կը ...կէին ծառին տակ։

Ընօր վրայ երեսը դարձուց, ...ուց պանդ ծառին տակ, եւ ...ագաւ անկէ, որովհետեւ կը ...էր, թէ անդամ առանց իր ...ակցութեան իսկ, ամայի այդ ...ին մէջ կորուսահ պիտի մատ...էին։

Ծառան դիակին մէջ չար ...քսաւ սակայն, թէ հրամանը ...ա կէտ գործադրեր էր։

Երեք մանկիկները ծառին տակ ...ուածային պաշտպանութեան ...ձնուած էին։

Բոլոր հաճներուն սեղմուղն ու ...շապանը այնպէս մը կարգա...ց, որ ոչով տեղէն բարեպաշտ ...նաւոր մը եկաւ անցաւ։

Պզտիկները հրճուած կը ...կէին ծառին տակ։

ֆակայեդափոխական: Ասոնք 25 ֆոգի են, որոնց գլուխը կը գտնուի Հայ մը՝ Ջաւրեան:

Տասներկու ընդդիմադիր վարիչներ, որոնց մէջ նաեւ Կամենեւ, Զինովիեւ, Եւդոկիմով, Բակաեւ եւլլն. համագումարի նախագահութեան ուղղուած մեղայագրով մը կը յայտնեն թէ առանց որ եւ է պայմանի կը հպատակին կուսակցութեան պահանջներուն, կը խոստովանին իրենց սխալները, կը հրաժարին զանոնք քարոզելէ եւ կը խնդրեն վերստին ընդունուիլ կուսակցութեան ծոցին մէջ:

Համագումարը մերժեց ըստ էութեան քննել այս խնդիրը և որոշեց յանձնարարել կեդր. կոմիտէի որ վերստին կուսակցութեան մէջ մտնելու այս խնդրագիրները առանձին առանձին քննութեան ենթարկելով, վեց ամիս վերջ տայ իր որոշումը, պայմանաւ որ խնդրարկուները իրենց յանձնառութիւնները յարգեն:

Ընտրուեցաւ 71 անդամներէ բաղկացեալ նոր կեդրոնական կոմիտէ մը, որ իր Քաղաքական Բիւրօն կազմեց հետեւեալներէն.— Բուխարին, Վրոշիլով, Կալինին, Կուիբիշեւ, Մոլոտով, Ռիկով, Թուձուտակ, Ստալին, Ցոմսկի, *իսկ թեկնածուներ՝* Պետրովսկի, Ուգլանով, Անդրէեւ, Կիրով, Միկոյեան, Կագանովիչ, Ջուբար, Կոսիոր: *Ընդհանուր քարտուղար ընտրուեցաւ* Ստալին, *իսկ քարտուղարներ՝* Մոլոտով, Ուգլանով, Կոսիոր եւ Կուպիակ: *Բուխարին պրաւդայի պատասխանատու խմբագիր ընտրուեցաւ:*

Զիւդիճի ծանուցագիրը Զինագիներուն

«Թայմզ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ.—

Քանթոնի մէջ խաղաղութիւնը չէ վերահաստատուած դեռ: կարմիրներու դէմ հալածանքը կը շարունակուի անխնայ: Փախստականներ կը մեկնին ամէն օր քաղաքէն, ուր ապրուստը հետզհետէ կը սղէ: Մեծ վաճառատուները կը վարանին իրենց դուռները բանալու, ու ոչ մէկ թերթ կը հրատարակուի:

Դեկտ. 14ին գնդակահարուած հինգ Ռուսերուն մէջ կը գտնուէր խորհրդային փոխ հիւպատոսը՝ Հասիս: Լուսանկար մը ցոյց կուտայ Հասիսը, երկնցած գնդակահարման դաշտին վրայ, ձեռքերը եռեւր կապուած և ոտքերը բոպիկ: Խորհրդային ընդհանուր հիւպատոսն ու պաշտօնէութիւնը տակաւին իբր պատանդ վար դրուած են: Հիւպատոսարանին մէջ զինուորները զրաւած են բազմաթիւ վաւերաթուղթեր եւ մեծ քանակութեամբ դրամ, մօտ 10,000 անգլ. ոսկի: Սպաննուած ռուս սպաներու թիւը կարելի չէ հաշուել:

Հակապոլշեւիկ զինուորները Քանթոնի փողոցներուն մէջ սպաննած են 14 կարճ մազերով աղջիկներ եւ կիներ: Կարճ մազ ունեցողները պոլշեւիկ կը նկատուին:

Զիչէրին Շանկայի խորհրդային ընդհանուր հիւպատոսին միջոցաւ Զինաստանի արտաքին փոխ-նախարար Քուօ-թայ-Շիի ղրկեց ծանուցագիր մը, որուն մէջ կ'ըսէ.

Խորհրդային կառավարութիւնը երբեք չէ ճանչցած Նանքինի ազգայնական կառավարութիւնը: Այս վերջինը պէտք է գիտնայ թէ չինական հողին վրայ խորհրդային հիւպատոսարաններ հաստատուած են՝ համաձայն 1924ին Փէքինի մէջ Զինաստանի ու խորհրդային միութեան միջեւ կնքուած դաշնագրին եւ թէ Շանկայի կամ Զինաստանի ո եւ է մասին մէջ հիւպատոսներու անուանումը տեղի կ'ունենայ Փէքինի կառավարութեան գիտութեամբ եւ հաւանութեամբ: Շանկայի, ինչպէս նաեւ ուրիշ վայրերու չինական իշխանութիւններուն պարզապէս տեղեկութիւն կը տրուի այս մասին (փէքինի կառավարութիւնը խորհրդային միութեան հետ յարաբերութիւնները խզեց՝ փէքինի խորհրդային հիւպատոսին վրայ կատարուած ծանօթ արշաւանքէն յետոյ: խմբ.):

Խորհրդային կառավարութիւնը խստիւ կը մերժէ Դեկտ. 15ի ծանուցագրին մէջ յիշուած յայտարարութիւնը թէ խորհրդային հիւպատոսարաններն ու պետական առեւտրական գործակալութիւնները կը գործածուին կարմիր պրոպագանդի համար եւ իբրեւ ապստամբարան համայնավարներու: Մանաւորապէս խստիւ կը մերժենք այն ամբաստանութիւնը թէ Քանթոնի մեր հիւպատոսարանը կը վարէր բանւորներու եւ գիւղացիներու յեղափոխական շարժումները:

ՅԱՒԵՏ

Երէկ ալ ցուրտը շարունակեց փարիզի մէջ, թէեւ քիչ մը աւելի մեղմ: Տակաւին սառած կր մնան շատ մը տուներու ջուրերը. պայթած խողովակներու թիւը կարելի չէ հաշուել:

Աշխատանքի նախարարութիւնը մանաւոր միջոցներ ձեռք առաւ գործաւորները ցուրտին դէմ պաշտպանելու համար: Ամէն տեղ մեծ հոգ պիտի տարուի աշխատանոցներու ջեռուցման. արգիլեց 18 տարեկանէն վար տղաքն ու ամէն տարիքի կիները աշխատցնել խանութներուն առջեւ՝ բաց օդին մէջ:

Թաղապետական ժողովը ժողովրդական ապուր բաշխեց աղքատներուն եւ փողոցը մնացածներուն: Այս ըրութիւնը պիտի շարունակուի, որքան ատեն որ տեւէ ցուրտը:

Գաւառի մէջ ալ կացութիւնը ծանր է: Սէնթ-Լթիէնի եւ Օռլէանի մէջ անտառելի ցուրտ կ'ընէ: Էն գետի եզերքները սառոյցով ծածկուած են: Ալպեաններու սահմանին վրայ ինչպէս նաեւ Ալզաս-Լօրէնի կողմերը ջերմաչափը 0էն 18 աստիճան վար ցոյց կուտայ: Լիոնի շրջանին մէջ սկսած է առատօրէն ձիւնել: Լա-Ըէյնի, Թուլօնի, Իէրի, Սէն Ռաֆայէլի մէջ ձիւնը ծածկած է գետինը, 5 սանթիմեթր թանձրութեամբ, Քանի մէջ 30 սանթիմեթր: Արմաւենիները ձիւնի խաւով մը ծանրաբեռնուած են: Թերթի մը համաձայն, 40 տարիէ ի վեր Քանի բնակիչները այսպիսի տեսարանի մը ականատես չէին եղած: Փարիզի արուարձաններուն մէջ քանի մը հոգի մեռան ցուրտէն:

Սէն-Փոլ-որ-Լէոնի մէջ աւելի քան 500,000 կաղամբներ ցուրտէն փճացած են. նոյն վիճակին ենթարկուած են նաեւ կանկառները:

Անգլիոյ մէջ եւս աննախընթաց ցուրտ կ'ընէ: Երեսուն տարիէ ի վեր այս աստիճան ցուրտ չէր եղած: Զանազան քաղաքներու մէջ ցուրտէն մեռնողներ կան: Թէյմիզ գետէն դուրս հանուեցան 7—800 արքայական կարապներ:

Զուիցերիոյ մէջ սիպերիական ցուրտ կ'ընէ: Ժընեւի մէջ 0էն վար 20. Շօթ-Մուվուալի մէջ 28 աստիճան կը ցուցնէ ջերմաչափը 1887էն ի վեր այսքան ցուրտչէր տեսնուած:

Գերմանիոյ մէջ ջերմաչափը հետզհետէ վար կ'իջնէ: Վիէննայի մէջ կը ձիւնէ. Իտալիոյ մէջ տէր տեղ մինչեւ —28 աստիճան ցուրտ կ'ընէ:

ՆՈՐ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լուսանկարիչ Գ. ձօլօեան ինքնաբերաբար յանձն առած է վեց լուսանկար (*քարթ-փոսթալ*) հանել *ՔՈԼՇՈՎԻՆ ՋՐԻ*, անոնց որ մէկ տարեկան բաժանորդ կը գրուին «ցառաջ»ի, կանխիկ վճարումով:

ԱՅՍ ՊԱՏԵՀՈՒԹԵՆԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ՄԻԱՅՆ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՀՈԳԻ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

Բաժնեգինը վճարողը իր ստացած ընկալագրով պիտի ներկայանայ Photo Arax, 9, Rue Papillon, լուսանկարուելու համար:

ԹՈՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՍԷՆ Թ'ԷԹԻԷՆի ենթակոմիտէի կողմէ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 32 բիս Էմիլ Լիդրըէ Թատրոնը

«ԸՐՄԷՆ ՉԻՏԱՆԵԱՆ» ԱՆԴՐԱՆԻԿԸ

ԵՒ ԶՈՒԵՐՉՑ (Հ ԸՐԸՐ)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Դաշնակահարուհի տիկին ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՒՒՄԱՆԵԱՆԻ

Այս ուրբաթ գիշեր ժամը 9ին, Maison Gaveau 45 Rue la Boetie 8me

Յայտագրին մէջ՝ Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber, Liszt, Godowsky.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ 10 — 40 ՖՐԱՆՔ

ՅԻՒՇԱՏԵՏ

ՅԱՐԴՈՂի գրական երեկոն, վաղը Շաբաթի ժամը 9ին, Ֆլորիա ե. Քոլարեան պիտի ներկայացնէ *Մանքենան արուեստի մէջ* նիւթը: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՓԱՐԻԶի Հայ Բժշկ. Մրուժեան հաւաքոյթը այսօր Ջորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Սոսիէթէ Սավանթի մէջ սալ E: Տօքթ. Պըլթէլ պիտի դասախօսէ Le Pneumothorax artificielի մասին, որով կը գարմանուին Թոքախտաւորները:

ՓԱՐԻԶ 97 Rue des Martyres բնակող Պ. Արմենակ Տիմիթեանի կինը, Տիկին Մարի Տիմիթեան երկար ատենէ ի վեր իր բնակավայրը անյայտ Թողած ըլլալով, կը հրաւիրուի յառաջիկայ երեքշաբթի օր 27 Դեկտ.ին ժամը 3ին ներկայանալ առաջնորդարանս, 80 Ave. Pereire, Asnieres Seine, ստանալու համար կարեւոր բացատրութիւններ:

Կնիք

Այբի Տիկին Մարի Եագուպեան (նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկին Լօռօֆէյ Եագուպեան եւ զաւակունք եւ բոլոր ազգականները ու պարագաները իրենց չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք պաճեցան անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել

Պ. ՍԱՐԳԻՍ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ

մահուան առթիւ:

Լոնտոն, *19 Դեկտ. 1927*

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Թուլօն, *Ա. Ա.*— 65։
ՅԷսին, *Օ. Ն.*— 100։
ՍԷն Թ'Լթիէն, *Կ. Բ.*— 50։
Սուք Անտաւ, *Ա. Ա.*— 300։
Շավիլ, *Ս. Մ.*— 35։
Մարսէյլ, *Ս. Պ.*— 200։ Կարգադրեցինք։
Թաւրիզ, *Բժ. Բ. Բ.*— 200։
փորթլէնտ, *Գ. Տ. Ս.*— 10 տոլար։
Վիլ ա'Ավրէ, *Մ. Մ.*— 70։
փարիզ, *Տքթ. Ս.*— 140։
Շէրիքուռ, *Լ. Պ.*— 70։
Շամպուրկ, *Ս. Յ.*— 100։
Պուա-ֆօլմպ, *Ս. Ֆ.*— 105։
Սէն փիէռ, *Ս. Ճ.*— 20։
Լիոն, *Դոթ.*— 432։
Մարսէյլ, *Յ. Պ.*— 100։
Նէօյիի, *Վ. Տ. Օ.*— 80։
Սէն Միկոլէն, *Մ. Օ.*— 35։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սնեռասիոյ Քէջէ եուրդ գիւղէն Գեղամ Գասպարեան որ 1915ին աքսորուած էր չորս տարեկան հասակին: Մայրենի գերմանական որբանոցի պաշտօնեաներէն իմացած էր որ Գեղամ գերման տնօրէնին կողմէ որդեգրուած էր. կը խնդրուի 1917 եւ 1918ին յիշեալ որբանոցը գտնուող պաշտօնեաներէն եւ որբերէն եթէ որեւէ տեղեկութիւն ունին իմացնեն իր քոյր՝ Թագուհի Գասպարեանի, 24 Rue Curiol. Marseille.

կը խնդրուի արտասանման ներկաներէն արտասանել:

— *կը փնտռուի Պրուսայի Ազնիւ եւ Պերճուհի Մատոեանները, որոնք Խարբերդէն փոխադրուած էին Պէյրութի Սայտայի* (Sidon) *Ամերիկացիներու որբանոցը: Վերջերս գանոնք դրկուած են Եգիպտոս սպասուհութեան համար: Իմացնել իրենց եղբօր՝ Կարապետ Մարգիսեանի (Զարսանճազ Բաշաղակցի)*: Les Milles, Tuileries Aixois, B. du R., France.

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ

ՄԻՇՏԱԿ ՄԻՇՏԱԿ ՄԻՇՏԱԿ **ԲՌՆԻ** ՄԻՇՏԱԿ ՄԻՇՏԱԿ ՄԻՇՏԱԿ

ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ

Քրքջալիր գաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի ճմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գանուի բոլոր հայ ԹերԹերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

Կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշերու փոխարէն:

ՎԱՐՁՈՒ Լ. Հայ բնտանիքի մը մէջ կանխաւորուած սենեակ մը: Դիմել՝ տիկին Գաւուքճեանի, 4 Rue Bethoven. մէթրօ Passy:

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

5 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Հարմարդակցութեան մեծ գիւրութիւններ, փոքր Լիլայէն հանրակառքով 10 վայրկեան: 34bis Rue Jean Jaures, Romainville պայմաններու համար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Menilmontant. մէթրօ Gambetta.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

Կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ափֆատավիթ*) գիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

Քիչ շատ *մէկ քանի հարիւր ֆրանք դրամագլխով, կարելի է լաւ դրամ շահիլ, ամէնուն անհրաժեշտ ապրանք մը ծախելով ձեռքէ: Դիմել «Յառաջ»ի խմբագրութեան:*

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՃՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ

29 RUE DES DOMINICAINS. MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ ԵՒ ՁԷՔՈՎ — Ընտելեան ամէն տեսակ կերակուրներ Հայկական, Մաքուր Թնդանօթ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒՆԻՆՔ — Իշկէմպէի ապուր, տէօնէր քէպապ Մածունով փիտէլի Թանապը քէպապ,

ԸՆԾԵԼԵՑԷՔ ԸՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԴԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-64

Ընդունելութեան ժամերը՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ ամն օրեր 9-12

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐԻՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐԻՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

Ձեպընթաց նորաթիռը 2, Պօսքօվպ հովիտին գաղտնիքը 2. ուածը 3, Բարթինկէթըն սուգանաւին գաղտնիքը 2, Տասիր Աւանց դաւանանքի 50, Աւազակապետը 30, ի խորոց սրտի 3, պարարը 30, Մտերիմ զրոյցներ 30, Աքլոր եղբայր 6, Տարկ (2 հատ) 11, կերոններ 15, Ցարագրի մը յուշատետրը 15, Դուբեանի 5, Ցաղը եւ նամականին 8, Շահ իսմայիլ 7.50, Աշրէ 7, Լուսանկարչութիւն 3, 10, Սրուանձտեանցի հայկ. ձայնագ. (6 սեար.) 90, Երգարան 5, 6, 10, 12.50, 15, 25, 30, Երազդան 10, կարմիր գլուխով մարդոց խմբակը 2, Ուշ Լինի 3, Ցոյս եւ հաւատներ 3, Լէպլէպիճի 5, Ջարշըլը Արթին 5, Կոյսի մը օրագիրը 1.50, Շայրենիքիս համար 20, Ձամբորդը 20, Լուսին 7.50, փեսայ գտնող քիթը 2, Խօսակցութիւն 6, 7, Ինքնագրութիւն 10, Գիւղական հետախոս 1, Ֆրանս-հայ բառարան 75, Հայրենի աղբիւրից 25, Հօճա Նասրէտտին 17.50, Նարեկ հարաւ 40, Հայաստանի նկարիչների albumանիար 40, Միջնադարեան Պապան 20, Քաղաքականին կնիկը 20, Տաներկու տարի դուրս 20, Քէօր օղլու 2.50, Փերիէներ 10, Աղքատին պատիւ 20, Սիրային ոճիր մը 15, Քափառաշրջիկներ 15, Արիւնի ծորդ յատես կինը 5, Վերադարձը 3, Արշին-մալ-Ալան 4, Աշրէ Աբու Լալա 5, 7.50, 20, Մեծ. մուրացկաններ 7.50, Ազգային ինչպէս նաեւ շունեաի, Օտեանի, Զօհրապի ամբողջ գործերը, տեսակ գաւեշտներ, Թատերական գործեր, նոր վէպեր, բժշկական գիրքեր. ԲՈԼՈՐԸ ԱՆՄՐՑԵԼի գիներով:

Ուզեցէք նուէր տրուած գիրքերուն մասնաւոր ցանկը ըսուիլ համար:

ԳՐԱՏՈՒՒԱԿԸ ՋՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine).

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եորքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ ամն օրերը միայն եւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis Téléph. Provence 09-32:

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ *եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նպատակները Լիզասիոնի, անցագրի, գործ ստանալու, թիթեղի, ամուսնական, զաւակներու ծննդեան եւլն. օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէք*

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro : St. Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (*Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռը*)

Ֆիլանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ:*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԴԱԿԱՆ դատերու և ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով կարգադրութեան համար դիմել ամէն օր 10-12 եւ 17-19, Մվ.Ճ'ԵԱՆի 29, Rue de Trévise, Paris 9me. Métro: Cadet. Tél. Provence 52-17

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՓԼԱՔՆԵՐՈՒ ՃՈՒ ՄԹԵՐ

ՅԱՆԿԸ ՋՐԻ Է

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ Գրասենեակ

233 Fbg. St. Martin, Paris

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ ԴՈՇ ՁԳԵՑՈՒԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԵՒ կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ իսկեմօրէն ամէն սակ արեւելեան եւ եւրոպական համով կերակուրներ: Ձրի գան տեսակի «քէպապներ»: Հոս ճաշացուցակ, անձնական ապահարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻՒ Դեկտ. 25ի ԵՒ 31ի ԳԻՇԵՐ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Յատուկ պատրաստութիւններ, արեւելեան նուագական ամուշապուր, սիրուիր յոյժ եւլլն:

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

22 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 525

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԵՐՃԱԽՕՍ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Անցեալ օր Ազէնքէն հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ Խորհրդարանը որոշած է այլ եւս անձեռնմխելի չնկատել ինք համայնավար երեսփոխանները, որոնք պիտի դատուին պետական ապահովութեան տեսակէտով։

Ընթերցողները օր օրին կ'իմանան յունական կառավարութեան հետապնդումները՝ համայնավար հոսանքին դէմ, որ վտանգաւոր համեմատութիւններ ստացած է։ Հանրային կարծիքը մեծապէս լարուած է այդ վտանգին առթիւ, և պահանջողներ կան որ օրէնքէ դուրս հոչակուի համայնավարութիւնը։ Ոստիկանութիւնը եւ Ապահովութեան Տեսչութիւնը իրենց եղանդին մեծ մասը կը սպառեն կարմիրներու գործունէութեան դէմ, մանաւանդ Մակեդոնիոյ մէջ, ուր ծխախոտի գործարաններ կան եւ խառն բանուորութիւն։ Միւս կողմէ, կառավարութիւնը կը պատրաստէ միտքերը, շարժման մէջ դնելով հանրային ուժեր։ Այդպէս է որ, անցեալ օր, Պահեստի Սպաներու Ընկերակցութիւնը շրջաբերական մը հրատարակած էր, որով պատրաստակամութիւն կը յայտնէ պահեստի բանակին ամբողջ ուժը տրամադրել, «հայրենիքի թշնամի համայնավարներուն դէմ»։

Միւս պալքանեան երկիրներէն Պուլկարիա անողոք խստութեամբ կը հալածէ համայնավարները, մանաւանդրապէս 1923ի պետական հարուածէն եւ 1924ի դէպքերէն յետոյ, երբ նորեկ իշխանութիւնը օրէնքէ դուրս հոչակեց համայնավարութիւնը։ Պարբերաբար խրտուիլներ տեղի կ'ունենան, բայց կառավարութիւնը ամենափոքր կասկածէն անգամ կ'օգտուի, ո՛ր եւ է շարժում խեղդելու համար։

Ռումանիոյ մէջ ընկերվարականներն անգամ հազիւ կրնան չնչել, տարիներէ ի վեր։ Եուկօ-Սլավիան ալ երբէք չի հանդուրժեր ընկերվարական կամ համայնավարական գործունէութիւններու։

Անցնելով դէպի արեւմուտք, պէտք է շեշտել թէ հակազդեցութիւնը սաստկացած է վերջին երկու տարուան ընթացքին։

Անգլիոյ համար, Արզոսի խուզարկութիւնը եւ անզեւռուս յարաբերութեանց խզումը նոր առիթներ եղան, օղակները աւելի պրկելու։

Իսկ Ֆրանսա, որ բաղդատաբար թոյլատու էր, մէկ տարիէ ի վեր յայտնապէս անհամբեր կ'երեւայ։ Այստեղ համայնավարութիւնը օրէնքէ դուրս հոչակելու խնդիր չկայ։ Երկրին աւանդութիւններն ու սահմանադրութիւնը թոյլ չեն տար այդպիսի կշռադատում։ Բայց, վարչական-ոստիկանական կարգադրութիւնները կը հաստատեն թէ օրուան իշխանութիւնը տրամադիր չէ ապարէզը լայն բանալու գանազան մարզանքներու առջեւ։ Յանաւանդ որ, համայնավարները դադար չունին, եւ բջիջներ հաստած են բանակին եւ նաւատորմին մէջ։

Առ այժմ, տեղացի կարմիրները կը հետապնդուին միայն իբրեւ «հակազինուորական» քարոզիչներ։ Եւ գիտենք որ նոյն իսկ երեսփոխաններ բանտարկութեան այդ յանցանքով։ Իսկ օտարներու հանդէպ, այդպիսի նրբութիւններ չկան։ Եթէ ոստիկանութիւնը «անբաղձալի» գտնէ այս կամ այն օտարականը, հրաման առնելու պէտք չունի։

Ահա թէ ինչո՛ւ վերջերս յաճախադէպ են «դէպի սահմանը» առաքումները, ընդհանրապէս քսանըչորս ժամուան մէջ։ Երբ կալանաւորը Հայ մը կ'ըլլայ, կ'արձանագրուի հայերէն թերթերու մէջ։ իսկ բազմաթիւ օտարականներու արտաքսումը չի յիշուիր։

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ հետապնդումը աւելի խիստ է, քանի կը կարծուի։

Միւս կողմէ, քաղքենի մամուլը ամէն օր եւ գանազան ձեւերով տրամադրութիւն կը ստեղծէ, ապապարէզը աւելի սեղմելու համար, մանաւանդ օտարականներուն դէմ։ Նոյն իսկ առաջարկողներ կան որ ռուսական նոր դեսպան չընդունուի։ Այս տեսակէտին պաշտպանները կը փորձեն արժեցնել Զինաստանի դէպքերը, Լոնտոնի խուզարկութեանց արդիւնքը, եւ այլն։ Փարիզի մէջ, համայնավար գործիչի մը կորսուած պայուսակին գաղտնիքները, որոնք աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատեն թէ Մոսկուան է այս բոլոր շարժումներուն մղիչ ոյժն ու գանձային մատակարարը։

Դառնալով մեր ոչխարներուն — ի՛նչքան տեղին է այս բառարութիւնը — վերջերս աւելի յաճախ կը լսուին հայկական անուններ, այս պղտոր կամ կարմիրկատար գործերուն մէջ։

Բոլորն ալ գիտեն որ հատուկտոր, անարժէք թափթփուքներ են անոնք, բայց եւ այնպէս միտք կամ սիրտ կը պղտորեն։

Ցունաստանի մէջ, տարին տասերկու ամիս քանի մը հայ ընկերներու անունը կը խառնուի ոստիկանական ցանկին, ինչպէս եղած է այս անգամ ալ, Նոյեմբեր 29ի թռուցիկներուն առթիւ։

Այստեղ, մանաւանդրապէս գաւառական խուլ անկիւններու մէջ, տեղական ոստիկանութիւնը շուտ կը նախապաշարուի այս կամ այն օտար անհատի մասին, երբ վէճ մը ծագի։ Եւ պակաս չեն արտաքսումներ, իբրեւ կարճ միջոց։

Երբ ա՛յս է իրականութիւնը յատկապէս այն երկիրներուն մէջ ուր օտարականներ կան, այլ եւս աւելորդ է խրատներ տալ։

Բոլոր անոնք որ կարմրուկ մարմաջներ ունին եւ միեւնոյն ատեն իրենց ապահովութեան մասին կը մտածեն, լաւ կ'ըլլայ որ ուրիշ տեղ փորձեն իրենց մարզանքները։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հայրենիք (30 Նոյ.).—

— «Լոզանի դաշնագրին դէմ պայքարող Ամերիկեան Կոմիտէի նախագահ Ճէյմս Ճէյրարտ, Թուրքիոյ դեսպան Մուխթար պէյի Ամերիկա մեկնելուն առթիւ, ամերիկեան թերթերու միջոցով հրատարակած էր խիստ բողոք մը Ուաշինկթընի ներկայ վարչութեան դէմ՝ մեղադրելով զայն երկու յանցանքներու մէջ։

«Առաջինը այն է, որ Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց պաշտօնատունը Թուրքիոյ հետ Փետրուար ամսուն ժամանակաւոր համաձայնութիւն մը կնքած է, որուն նպատակն է Ամերիկեան Ծերակոյտի կողմէ Լոզանի մերժուած դաշնագիրը գործադրութեան դնել եւ այդ եղանակով ապօրինի կերպով կատարել դեսպաններու փոխանակութիւն։

«Իսկ երկրորդը այն է, որ նոյն պաշտօնատունը համաձայնած է Ամերիկա ընդունիլ Թուրքիոյ կողմէ Մուխթար պէյի պէս ջարդարար դեսպան մը, որ «պատասխանատու է Հայաստանի մէջ 30,000 քրիստոնեաներու կոտորումին»։

«Ամերիկեան Ծերակոյտը քանի մը օրէն պիտի հաւաքուի Ուաշինկթընի մէջ եւ շուտով քննութեան պիտի ենթարկէ Թուրքիոյ հետ կնքուած ժամանակաւոր համաձայնութիւնը, որուն հետեւանքով կը փոխանակուին այժմ դեսպանները, եւ եթէ զայն ապօրինի եւ հակասահմանադրական գտնէ — եւ ճէյրարտ կը հաւատայ, թէ պիտի գտնէ— այն ատեն այդ հիման վրայ փոխանակուած դեսպանները ալ իրենց տուները պէտք է վերադառնան։

«Ճէյրարտ իր բողոքը կը վերջացնէ յայտարարելով, թէ Մուխթար պէյի պէս մէկու մը ներկայութիւնը Ամերիկայի մէջ՝ անհանդուրժելի վիրաւորանք մըն է՝ ուղղուած ամերիկեան ժողովուրդին։»

«ՋԱՐԴ ՉԷ, ԱՅԼ ԸՄԲՌՈՍՏՈՒԹԻՒՆ»

Կարսի երեսփոխան Ադա օղլու Ահմէտ պէյ, *Միլլիյէթի* մէջ ցաւով կը յիշէ ձերբերուի յարձակումները, դեսպան Մուխթար պէյի դէմ, ու կ'ըսէ.

— «Ճէրբերա հայկական ջարդերով կ'ամբաստանէ Թուրքերը, ո՛չ. հայկական ջարդ չէ եղած, այլ Հայերու ըմբոստութիւն, պատերազմի ընթացքին։ Եւ այս ըմբոստութիւնը զսպուած է, ինչպէս զսպուեցան Իրլանտայի, Հնդկաստանի եւ Սուրիոյ ըմբոստութիւնները։

«Յետոյ, բուն իսկ Ամերիկայի մէջ պատմական դէպք մը չէ՞ ցեղի մը փճացումը, ինչպէս է սեւամորթներուն կացութիւնը։ Անոնք չեն կրնար քալել Ամերիկացիներուն քալած ճամբէն, չեն կրնար անոնց հետ նոյն հանրակառքը նստիլ։ Յետոյ ի՞նչ է լինչի դրութիւնը։ Ամերիկեան ամբոխը ուզած առենը փողոցին մէջ կտոր կտոր չընե՞ր սեւամորթ մը եւ երբեմն ալ չա՞րեր։

«Երբ այս տեսակ դէպքեր կան որ կը շարունակուին Ամերիկայի մէջ, ծիծաղելի չէ՞ դեռ խօսելու ելլել քրիստոնէութեան, Հայերու եւ մարդկութեան մասին։»

ՊՈԼԻՍԷն կը հեռագրեն թէ նախկին սամանեան երեսփոխան Իրեայ Նէսիմ Մազլիահ ձերբակալուած եւ բանտարկուած է՝ իբրեւ ընկերվարական գործիչ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Դարձեալ իտալական մղձաւանջը

Եօնուս Նատի պէյ «ձիւմհուրիյէթ»ի մէջ խօսելով Ֆրանքեւ իտալական մրցակցութեան եւ այդ առթիւ ժընեւի մէջ տեղի ունեցած շփումներու մասին, կը գրէ.—

«Միջերկրականի խնդիրը, անտարակոյս մէկն է արտաքին այն հարցերէն, զոր Թուրք հանրային կարծիքը պէտք է կարեւորութեամբ նկատի առնէ։

«Կարգ մը դրոյցներու համաձայն, Հռոմի անգլիական դեսպան Գ. Րոնալտ Կրահամ, որ Ջէմսրլէյնի հրաւէրով ժընեւ գնաց, պաշտօն ստացած է ի մէջ այլոց յայտնելու Իտալիոյ Թէ, Իտալիա կրնայ հրաժարիլ Միջերկրականի տիրապետութեան պահանջէն եւ Շիւսիսային Ափրիկէի խնդրէն, պայմանաւ որ գործելու ազատութիւն ստանայ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ։ (*ՄՄԲ.— Ընդգծումները ձիւմհուրիյէթինն են*)։

«Եթէ ճիշտ է որ Իտալիա հրաժարած է Միջերկրականի տիրապետութեան պահանջէն եւ փոխարէնը գործելու ազատութիւն ստացած, պէտք է լաւ գիտնալ «Մերձաւոր Արեւելք» բացատրութեան սահմանը եւ իմաստը։ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կը մտնեն Ալպանիա, Յունաստան, Սերպիա, Ռումանիա, Պուլկարիա եւ Թուրքիա։

«Յայտնի է որ Իտալիա վերջին տարիներս Ալպանիայով զբաղած է։ Արդեօք «Մերձաւոր Արեւելքի մէջ գործելու ազատութիւն» ըսելով պէտք է հասկնալ Թէ Ալպանիոյ խնդիրը այլ եւս կատարուած իրողութի՞ւն է եւ Թէ այլ եւս չպիտի՞ խօսուի այդ մասին։ Մեր կարծիքով, Ալպանիոյ կացութիւնը այսօր ալ կատարուած իրողութիւն է, եւ հետեւաբար սխալ է միայն այս խնդրին վերագրել «Մերձաւոր Արեւելք» բացատրութիւնը։

«Միջերկրականի խնդիրը կարծուածին պէս պարզ չէ, և կը տեսնուի Թէ պետութիւնները չեն դադրած կրակի հետ խաղալէ։ Պէտք է ուշադրութեամբ հետեւիլ կացութեան։ Մենք ուշադրութեամբ կը հետեւինք»։

Ֆրանսայի նաւային ապառազինութիւնը

Ամէն տարի Ֆրանսական Խորհրդարանը կ'որոշէ կարգ մը նոր մարտանաւեր շինել։ Այս ստիճանական շինութիւններուն շնորհիւ Ֆրանսա 1943էն առաջ պիտի ունենայ մեծ նաւատորմ մը, 721,000 Թոնօ տարողութեամբ։

Առջի օր՝ Երեսփ. ժողովին մէջ ընդունուեցաւ օրինագիծ մը, որուն համաձայն 1927 Յուլիս 1էն մինչեւ 30 Յունիս 1928 պիտի ձեռնարկուի շինել 10,000 Թոնոնոց յածանաւ մը, 2400 Թոնօնոց վեց Թորփիլահալածներ, հինգ առաջին կարգի ընդծովեաներ, մէկ ականադիր ընդծովեայ, ինչպէս նաեւ երկու պահականաւեր՝ հեռաւոր ճամբորդութեան համար։ Այս նաւերուն շինութիւնը պիտի աւարտի 1932ին. ծախք պիտի ըլլայ ընդամէնը 855 միլիոն ֆրանք, որուն 150 միլիոնը արձանագրուած է 1928ի ելմտացոյցին մէջ։ Շինութեանց պիտի ձեռնարկուի, անմիջապէս որ Ծերակոյտը վաւերացնէ երեսփ. ժողովի որոշումը։

Նոր շինուելիք այս ռազմանաւերը արագ, թեթեւ եւ դիմացկուն են, ինչպէս պատերազմէն ի վեր բոլոր նոր շինուածները եւ բացարձակապէս սահմանուած են պաշտպանելու ֆրանսական եզերքները եւ ապահովելու Ֆրանսայի յարաբերութիւնները իր գաղթավայրերուն հետ։ Պատերազմէն առաջ Ֆրանսայի նաւային ամբողջ ուժը կը հասնէր 797,000 Թոնոյի, այնպէս որ նոյնիսկ եթէ ծրագրուած բոլոր նաւերը ամբողջանան, գարձեալ 1914ի ուժին չպիտի կրնայ հաւասարիլ։ Այս պարագան ժողովին մէջ Թուանշաններով յիշեց երեսփոխան Ռոպայլիա, որ աւելցուց Թէ «Ֆրանսա առաջին երկիրն է, որ մտած է նաւային զինաթափութեան ճամբուն մէջ»։

Ուրիշ երեսփոխան մը՝ Տանիէլու հարցուց Թէ նոր մարտանաւերը կատարելապէս ընդունե՞լ են գլուխ հանելու իրենց վստահուած աշխատանքը։ Ու այս մասին կասկած յայտնելէ յետոյ, դառնութեամբ աւելցուց.

— կը տեսնուի որ Գերմանիա յաջողած է ամէնէն կատարելագործուած մարտանաւերը շինել, ինչպէս յոյժ կուտան իր վերջին յածանաւերը՝ Էմտէն, Քէօնիգսպէրկ եւ Քարլսրուհէ, որոնք ի վիճակի են կռուիլ աւելի բարձր տարողութեամբ մարտանաւերու դէմ։

Վիճաբանութեան առարկայ դարձաւ նաեւ այն հարցը Թէ՝ խաղաղութեան ժամանակ ո՞ւր պէտք է կեդրոնանայ Ֆրանս. նաւատորմը։ Երեսփոխաններ՝ կուտ եւ Լը Պայլ յատազովեցին Ատլանտեանի եզերքները, «որովհետեւ նաւաշներու մարզանքը աւելի լրջութեամբ կարելի է կատարել ովկիանոսին վրայ, քան մշուշներէ եւ մակրնթացութիւններէ զուրկ Միջերկրականի վրայ»։

— Այնա՛լ, պատասխանեց Վասի երեսփոխան Վիքթոր Պրէմէն, պէտք է որ մեր ուժերը մնան Միջերկրականի մէջ, որովհետեւ Միջերկրականի տիրապետութիւնը կենսական անհրաժեշտութիւն մըն է Ֆրանսայի համար։ Միեւ՛ վերջացած են Իտալիոյ հետ բոլոր դժուարութիւնները։ Այդ երկրին բնակչութեան աճումը իրական եւ սեւական վտանգ մըն է եւ Իտալական ծաւալապաշտութեան խնդիրը բացէ ի բաց պարզուած է Ալպեաններու միւս կողմը հրատարակուող կարեւոր Թերթի մը՝ *Էլ Իմփէրսյալ* մէջ։ Նոյնիսկ եթէ բարեկամ ըլլանք Մուսոլինիի հետ, պէտք է գերակշիռ դիրք ունենանք Միջերկրականի մէջ եւ պէտք չէ որ վտանգուին Ալճերիոյ հետ մեր կապերը։

(Տուբերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

5400 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՄԲԱՐԱՆԸ

Երէկ գրեցինք Թէ Ուրի (միջագետք) մէջ գտնուած է քրիստոսէ 3500 տարի առաջ ապրող իշխանի մը դամբարանը։ Այս մասին անգլիական Թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան.—

Նախկին Քաղդէացւոց գլխաւոր քաղաքներէն մէկն է Ուր, որ հայրենիքը եղած է հայր Աբրահամի։ Պեղումները կը կատարէ Պրիթիշ Միւզիումի եւ Փէնսիլվանիոյ համալսարանին կողմէ նշանակուած մարմին մը։ Գտնուած դամբարանը Եդիպտոսի Փարաւոն Թութ-Անխ-Ամմոնի գերեզմանին հաւասար արժէք կը ներկայացնէ։ Գերեզմանը կը պատկանի Մէս-Քալամ-Տուկ անուն արքայազուն իշխանին, որ կ'ապրէր Ուրի առաջին հարստութեան թագաւորներէն հարիւրաւոր տարիներ առաջ, հաւանաբար Քրիստոսէ 3500 տարի առաջ։

Գերեզմանին մէջի առարկաները բնաւ չեն աւրուած։ Ամէնէն ուշագրաւ առարկան է ոսկեայ գլխանոց մը, որուն մէջի կողմը կերպասով պատած է։ Գլխանոցը կը ծածկէ իշխանին ամբողջ գլուխը, մէջէն ըլլալով միայն ու աչքերը։ Վրան քանդակուած են մազերն ու կիսամօրուսը։ Գլխուն մօտ կան երկու ոսկի բաժակներ եւ ոսկի լամբար մը, բոլորին վրայ ալ արձանագրուած է տիրոջ՝ Մէս-Քալամ-Տուկի (երկրի բարի հերոսը) անունը։ Ուրիշ մօտ գրուած է աաթէ պատերազմական կացին մը, քովը կայ ուրիշ կացինի գլուխ մը՝ նոյնպէս սաթէ։ Կայ նաեւ դաշոյն մը՝ ոսկի շեղբով եւ արծաթ ու ոսկի երախակալով կախուած արծաթեայ գօտիէ մը։ Ոսկիի եւ գոճազմի հատիկներու դէզեր կան մարմնին երկու կողմերը. ոսկի եւ արծաթ օղեր, ոսկեայ գնդասեղ մը՝ գոճազմէ գլուխով, գնդասեղ մը՝ ոսկեայ գլուխով՝ նստած կապիկի մը ձեւով, մատանիներ եւ ուրիշ մանր անձնական առարկաներ կան դամբարանին մէջ։

Գերեզմանին երկու ծայրերը նիզակներ մխուած են գետինը, մէկուն գլուխը ոսկեայ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԻ...

Թուրք Թերթերը կը պրծեն Թէ ներքին գործավար Շիւքրի Գայա պէյ, հանրային բարոյականի եւ առողջութեան մասին կարեւոր որոշումներ առած եւ խիստ հրամաններ հաղորդած է ոստիկանութեան։ Այս հրամաններուն համաձայն, ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութեան տակ պիտի պահէ պոռնիկներն ու հանրատուներ, բուռն կերպով պիտի արգիլէ հրապարակային պոռնկութիւնը, հետապնդումներ պիտի կատարէ երիտասարդ աղջիկները գլխէ հանողներու դէմ։

Ասկէ զատ, սահմանէն դուրս պիտի հանուին այն կիներն ու հանրատուններու տէրերը, որոնք գանազան երկիրներէ Թուրքիա կուգան պոռնկութիւնը տարածելու համար։

Նկատելով որ ոճիրները մեծ մասով արդիւնք են գինովութեան, գործավարը հրամայած է խստիւ հետապնդել գինովները։ Հետապնդումի պիտի ենթարկուին եւ պիտի պատժուին այն գինետուններու տէրերը, որոնք օրէնքին արգիլած ձեւով կը գինովցնեն իրենց յաճախորդները։ Պիտի պատժուին նաեւ փողոցին մէջ ձերբակալուած գինովները։ Խիստ հսկողութիւն պիտի կատարուի նաեւ գաղտնի խաղատուններու դէմ, որոնց թիւը շատացած է վերջերս։ Ոստիկանութիւնը գիշեր ցերեկ պիտի հսկէ այն ակումբները, ուր գաղտնօրէն բախտախաղ կը խաղան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՕՐԳԱՆ

ՏԱՐԱԾՔ

ԱՄԱՋՈՆՆԵՐԸ

Թուրքիոյ-յին Ռուսիա իր բանակը զօրացնելու համար, որոնց թիվը է 200.000 կիներ զինուորագրել:

Ցենք գիտեր թէ ռուս գեղուհիները ի՛նչ ընդունելութիւն ըրած են այս որոշման. բայց համոզուած ենք թէ հակառակորդները՝ հոգային նուաճողականները եւ արիւնահեղ կուիւներու եւ արիւնահեղ կուիւներու պիտի վերագրեն Մոսկուայի ներքին շանրապետութեան, որ ուխտած է յաւիտենական խաղաղութիւնը հաստատել կապիտալիստ աշխարհի ազգակներուն վրայ..., երբ զարգիք բան չմնայ այլ եւս:

Եւ ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ նորէն, հակապոլշեւիկները են որ կը սխալին: կիները զինուորագրելով եւ զանոնք կուիւ պատրաստելով, խաղաղութեան իր սէրն է որ կը փասէ Ռուսիա:

Երեւակայեցէք գեղանի ամազոններու հսկայ բանակը, քաջաբար կանգնած Թշնամիին դէմ:

Ո՛ր ալրն է որ ինքզինքին ծոյլ պիտի տայ կրակել կնոջ մը դէմ, նոյնիսկ եթէ ան զինուոր ըլլայ եւ աչեղօրէն սպառազինուած:

Ու մեր գեղուհիները պիտի երթան հանդարտօրէն նուաճելու Թշնամի սրտերը..., ոչ թէ հուրով ու սուրով, այլ նայուածքի ուժով, մինչ պոլշեւիկ առնական բանակը՝ իր յառաջապահ ամազոններուն ետեւէն պիտի փութայ պաշարել Թշնամին, գեռ չսթափած...:

Ու պատերազմը որ սկսած էր քէնով ու ատելութեամբ, պիտի վերջանայ սիրակէզ համբոյրներով եւ տափագին փարուելով, շնորհիւ իգական «շանթի հարուածներու:

Եւ այս ռազմավարութիւնը, միշտ ալ պիտի ապահովէ ռուս բանակներու յաղթանակը, առանց արիւնահեղութեան եւ անձի կորստի:

Վա՛յ կապիտալիստ պետութիւններուն:

Միայն թէ՝ անոնք ալ չփորձեն կինը հանել կնոջ դէմ:

ԽԱՐՏՈՑ

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻՍԿԻ ՆՈՐ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի նախկին պատերազմական նախարար Ֆիրուզի Խան Էնկիւրի հասաւ: Ֆիրուզի Խան նոր հրահանգներ ստացած է Թէհրանի կառավարութենէն:

Ցոյս կայ որ շուտով կարելի պիտի ըլլայ տարակարծութիւնները լուծել, «եթէ պարսիկ կառավարութիւնն ալ բարեացակամութիւն ցոյց տայ:»

ՔՐՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԻՆԵՐԷՆ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԷՆ ԿԸ ԼՈՒԾԵՆ ԻՐԵՆՑ ՎՐԷԺԸ

Մամուլը աղբիւրէ մը ստացած ենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները, քրտական վերջին յաջողութիւններուն մասին.—

1.— Նոյեմբեր 1ին քրտական շարժման վարիչ հանդուցեալ Շէյխ Սաիտի եղբայրը Ապտիւրահիմ էֆէնտիի եւ Ճապաղջուրցի Խալիլ աղագատէ Հասանի եւ եղբայրները Հիւսէյնի եւ Եաղօ աղաներու հրամանին տակ 200 հոգինոց հեծեալներու ուժ մը՝ քէմալական ուժերուն հետ բնդհարած է Տիգրանակերտի մօտ Գարաճա տաղի Գօյունկէօղու կոչուած տեղւոյն արեւելեան կողմը: Բիւրաները ունեցած են 15 մեռեալ ու կորնչուցած են 30 ձի. իսկ քէմալականներու կորուստն է 60 մեռեալ. վար առնուած է նաեւ Թուրք օդանաւ մը:

2.— Այս դէպքէն օր մը վերջ, հանդուցեալ Շէյխ Շէրիֆի եղբօր՝ Հիւսէյնի էֆէնտիի հրամանին տակ գտնուած 70 հոգինոց ուժ մը Արզնիի ենթակայ Տէշիլիւրան կոչուած վայրին մէջ բնդհարած է քէմալական ուժերուն հետ: Բիւրա ապստամբներուն բնդհ. կորուստն է հինգ մեռեալ. իսկ քէմալականներէն սպաննուած են 15 հոգի, գերի բռնուած են 30 Թուրքեր, վճռացուած եւ այրուած է նաեւ Թուրք օդանաւ մը:

3.— Քանի օր առաջ 200 հեծեալներէ և 1000 հետեւակներէ բաղկացած կարեւոր ուժ մը նախկին օսմանեան սպայ հարիւրապետ Իհսան Նուրի պէյի դեկավարութեամբ յառաջացած է դէպի Էրզրումի շրջանը: Այս բանակի դեկավարներէն Իսմէր Ֆարուք աղայի հրամանին տակ գտնուող Չոկատը Խնուսի մօտ բնդհարած է 500 հոգինոց քէմալական ուժի մը հետ: Կռիւներու ընթացքին Թուրքերը զէնքերը ձգած և ապստամբներուն միացած են: Այս վերջիններն անոնց զէնքերը առնելէ վերջ, բոլոր գերիները ազատ արձակած են:

Վերոյիշեալ քրտական ուժին ղեկաւոր վարիչներն էին՝ կէնճ Նահանպէն Քէբնուսցի Հաճի Սէլիմ, Զիլտի ցեղախումբէն Հաճի Սաադք պէյի տղան Բիգա պէյ, Փէնճնիք ցեղախումբէն Հաճի Մուսթաֆա Աղագատէ Մէհմէտ աղա, Բունհան ցեղախումբի պետ Ֆարիս օղլու Իսմէր Ֆարուք աղա, Մէսթան ցեղախումբի պետ Բիգա աղա, Մուսա Ագագատէ Մէհմէտ Ալի աղա, Մէրքազան ցեղախումբի պետ Միքայիլ օղլու Էմին աղա, Ֆոսալլը ցեղախումբի պետ Մէհմէտ Էմին օղլու Խաթիպ աղա եւ հանդուցեալ Շէյխ Սաիտի եղբայրը Թահիր էֆէնտի:

4.— Շէրնաք գաւառակին մէջ ապստամբած Ալի Եունուս օղլուները զսպելու համար զբրկուած քէմալական Չոկատները տեսնելով որ լիշեալ լեռնային վայրին մէջ ապստամբներուն պիտի չկրնան բան մը ընել, իրենց բոլոր ուժերը քաշած են լիշեալ շրջանէն:

5.— Մոսկանի ցեղախումբին պետ Նուհ պէյի դէմ զբրկուած քէմալական մէկ դունդ զինուորները Նոյեմբեր 1ին բոլորովին քաշուած եւ պաշտպանողական դիրք բռնած են (Մոսկան պիթլիսի եւ Մուշի մէջտեղը կը գտնուի):

6.— Նոյեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ այսօր Թուրքերը կը հետաքեն կէնճ Նահանդի վայրը, Փէնճնիկ, Թավիս, Մուլան եւ Ճապաղջուրի ենթակայ Ծէրխան գիւղերու եւ գաւառակներու կիներն ու մանուկները եւ զանոնք կարաւաններով կը չարդեն ու կ'այրեն: Նոյնիսկ Վայար գաւառակի Սէյեար գիւղին մէջ 70 կիներ եւ մանուկներ մեծ տան մը մէջ արգելափակուելով ողջ ողջ այրուած են:

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի մէջ գիւղատնտեսութիւնը գլխաւոր տեղ մը կը գրաւէ:

Գիւղատնտեսութիւնը, Հայաստանի մէջ, անցած է երեք շրջան: Նախ, անհրաժեշտ էր վերականգնել մարդկային ուժը, գործ տալու համար: Յետոյ սկսաւ բուն վերականգնումը:

Համաձայն պաշտօնական ցուցակներու, նախապատերազմեան շրջանին, Հայաստան կը ցանէր 316,000 տեսիակին:

1923-1924ին՝	227,000	տեսիակին
1924-1925ին՝	282,000	»
1925-1926ին՝	285,000	»

Նախապատերազմեան շրջանին, եղջիւրաւոր անասուններու թիւն էր՝ 735,000:

1923-1924ին՝	643,000
1924-1925ին՝	705,000
1925-1926ին՝	752,000

Բամպակի ցանքերը կը հասնէին, 1926-1927ին, 15,000 տեսիակիի: Իսկ, իբրեւ արդիւնք, 1925ին, ստացուած է 25 փութ բերք, 1927ին՝ 60-70 փութ:

Ըստ արժէքի, նախապատերազմեան շրջանին բերքը կը բերէր 44 միլիոն րուբլի:

1923-1924ին՝	28	միլիոն րուբլի
1924 1925ին՝	30	» »
1925-1926ին՝	33	» »
1926 1927ին՝	37	» »

Հողային հարցերու կազմակերպութիւնը կարեւոր հարց մըն էր: Հայաստան, դրացի պետութիւններուն հետ բաղդատելով, կը գտնուէր մասնաւոր պայմաններու մէջ: Բացի տեղական բնակչութենէն, պէտք էր գոհացնել նաեւ Հայաստանէն գաղթած Թուրք գիւղացիները, որոնք վերադարձեր էին:

Հողաբաշխութիւնը վերջացած է արդէն Երեւանի գաւառին 221, Էջմիածնի 158, Լոռի-Փամբակի 146, Դիլիջանի 74, Նոր-Բայազիտի 83, Զանգեզուրի 143 եւ Դարալագեազի 72 գիւղերուն մէջ: Շատ քիչ են այն գիւղերը, որոնք անհամաձայնութիւններ ունենան:

Հողաբաշխութեան ատեն առաջին կարեւորութիւնը տրուած է համագործակցական ընկերութիւններուն, որոնք հետզհետէ աճած են, ինչպէս կը գրեն Հայաստանի թերթերը:

Ուշադրութիւն դարձուած է մասնաւորապէս գիւղատնտեսութեան շրջանառման, որուն շնորհիւ գիւրին պիտի ըլլայ հասկնալ թէ ո՛ր շրջանին մէջ գիւղատնտեսական ո՛ր ճիւղերով կարելի է զբաղիլ:

Եթէ կարելի ըլլայ, համաձայն ներկայացուած ծրագիրներուն, Սեւանի լիճէն բանալ երկու Ջրանցք, կարելի պիտի ըլլայ ոռոգել 47 տեսիակին հող:

(«Պրոլետար», 3 Դեկտ)

ԻՏԱԼ. ՄԱՐՄԻՆ ՄԸ ԴԷՊԻ ՊՈԼԻՍ

Պոլիս հրատարակուող Մեսաճէրօ Տէյի Իթալիանա համաձայն, ֆաշիստ կուսակցութեան արտաքսահանեան ճիւղի ընդհ. քարտուղարը, Պ. Լուիճի Պոլիս եկած է: Ընդհ. քարտուղարը ըսած է թէ «ինքզինքը Իտալիա կարծած է, այնքան կարգապահութիւն կը տիրէ Թուրքիոյ մէջ:»

Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ «Դաստէկ» միութեան անդամներէն խումբ մը Պոլիս պիտի այցելէ յառաջիկայ Փետրուարին, իտալական նախկին վարչապետի մը գլխաւորութեամբ: Այս մասին անհրաժեշտ արտօնութիւնը առնուած է Թուրք կառավարութենէն:

Օսմանիէի անթելք.— Ֆրանսական ընկերութիւնը, որուն յանձնուած էր Օսմանիէի անթելի կայանին շինութիւնը, աւարտած է իր գործը: Դիտակեան մարմին մը կը քննէ կայանը, ճշդելու համար թէ պայմանագրութեան համաձայն կառուցում եղա՞ծ է:

Կայանին համար երկու միլիոն ոսկի պիտի տրուի ընկերութեան:

Մանուկ մը բոցերու մէջ.— Օրան փողոցը, տիկին Մատըլէն քնացուցած էր իր երեխան օրօրոցին մէջ: Ու պարկած կը քնանար ինք ալ: Յանկարծ արթնցաւ, թանձր ծուխ մը կար սենեակին մէջ եւ օրօրոցը պաշարուած էր բոցերով: Յուսահատ անկողինէն, խլեց մանուկը օրօրոցէն եւ օգնութիւն կանչեց: Հասան հրշէջները եւ մարեցին հրդեհը: Մանուկը, որ բազմաթիւ այրուածքներ ստացած եւ ծուխէն նուաղած էր, ղրկուեցաւ հիւանդանոց:

ՄՐՐՋԸԿԸՆ ԿԵՐՆԵ

Ֆութպոլ.

Վիէն.— Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը մրցեցաւ Ֆրանսական Club Sportive Viennեի Բ. խումբին դէմ Դեկտ. 11ին: Առաջին կիսախաղը վերջացաւ մեր յաղթողութեամբ, 2ի դէմ 0: Երկրորդ կիսախաղին հակառակորդը կը չանար նշանակէտ մը շահիլ բայց մեր պաշտպանողականն գիծը զօրաւոր դիրքի վրայ էր, եւ արդիւնքը մնաց նոյն, 2—0: Գնահատութեան արժանի է Հ. Մ. Ը. Մ.ի Բ. խումբը, որուն Ա. խումբը անցեալ տարի դժուարաւ կրցած էր 1—0ով յաղթել:

Յ. Թաթոսեան

Կոփամարտ.— Կիր. կէս օրէ ետք Sporting Central Clubի մէջ տեղի ունեցաւ հայ կոփամարտիկ Պէշիրի (Աւետիս Ապլադաթեան) եւ իտալացի Մէրինիի մրցումը:

Առաջին եւ երկրորդ շրջաններուն երկուստեք հաւասար խաղարկութիւն մը ցոյց տուին, իսկ երրորդ շրջանէն սկսեալ իտալացի Մէրինի տիրապետեց խաղին: Պէշիր տեսնելով որ իր դիմացինը բաւական զօրաւոր եւ երկար տարիներէ ի վեր փորձառու խաղացող մըն է սկսաւ պաշտպանողական դիրք բռնել: Մինչեւ վեցերորդ շրջանը խաղը այսպէս շարունակուեցաւ:

Վեցերորդ շրջանի սկզբնաւորութեան իտալացի կոփամարտիկը, հակառակ իր արիւնլուայ դէմքին, խոյանալով մեր հայրենակիցը վրայ աչ ու ձախ բազուկներու ծանր հարուածներով դեսին ձգեց զայն: Կառավարիչը անմիջապէս կեցնելով խաղը մինչեւ 10 երկվայրկեան, եւ տեսնելով որ այդ շրջանին ալ հայրենակիցը անշարժ կը մնայ իր տեղը, խաղին վերջ տուաւ: Օրուան դատաւորը Մէրինին յաղթական եւ Պէշիրը պարտուած հռչակեց:

Իտալացի Մէրինի իսկապէս զօրաւոր եւ ճարպիկ խաղացող մըն էր, արդէն Իտալիոյ մէջ երկու անգամ իր (թևթեւ) ծանրութեան ախոյեանութեան համար մասնակցած է մրցումներու որ առաջին անգամ հաւասար եւ երկրորդ անգամ կէտերու առաւելութեամբ միայն պարտուած է:

Պէշիր առաջին անգամ է որ կը պարտուի զեհանուած:

Մ. Ալեքսեան

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱԳՐԱԳ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Լոս Ընճելոսի մէջ փոքրիկ աղջիկ մը, Մարիան Փարքըր, դպրոցէն արձակուած պահուն, կը հանդիպի մարդու մը, որ ինքզինք կը ներկայացնէ իբրեւ Հօրը բարեկամը եւ կը հրաւիրէ ընկերանալ իրեն:

Իրիկունը եւ յաջորդ օրերուն, ծնողքը երկար ատեն սպասեց աղջկան: Ոստիկանութիւնը ամէն կողմ փնտռեց: Աղջիկը կորսուած էր:

Ըստ մը նամակ մը հասաւ տունը: Առեւանգիչը կը պահանջէր 1500 տոլար, յանձնելու համար աղջնակը: Ոստիկանութեան միջամտութեան պարագային, կ'ամբաստանէր թէ պիտի սպաննէր աղջիկը:

Ջոհին Հայրը, որ շատ կը սիրէր իր աղջիկը, ինքնաշարժ մը նստաւ եւ գնաց ցոյց տրուած տեղը:

Քիչ յետոյ հասաւ նաեւ ուրիշ ինքնաշարժ մը: Ներսը կ'երեւէր անծանօթը եւ իր աղջնակին դիմաստուերը: Հայրը կարծեց թէ քնացած է աղջիկը: Անծանօթը ժոտեցաւ փարքըրի, առաւ 1500 տոլարը եւ յետոյ պահանջեց որ իր աղջնակը երթայ արթնցնելու այն ատեն, երբ ինք հեռացած ըլլայ:

Անծանօթին մեկնումէն յետոյ, Հայրը մօտեցաւ եւ տեսաւ որ սպաննուած է աղջիկը եւ սարսափելի յօշոտուած: Մարմինն վարի մասերը, ծիծերէն վար, սղոցով կտրուած էին եւ միայն կը մնային ուսերն ու գլուխը: Վիզը ծակծկած եղած էր: Ոտքերը հակառակ դարձուելով կարուած էին, այնպէս որ աչքերը կը մնային բացի:

Հայրը երբ տեսաւ այս տեսարանը, ուշաթափ ինկաւ գետին: Քիչ յետոյ, երբ աղջկան մայրն ալ իմացաւ պատմութիւնը, նոյնպէս մարեցաւ:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԼԻՈՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻԻ

Լիոն, 19 Դեկտ.— Փարիզի ոստիկանութեան շաբաթաթերթի վերջին թիւին մէջ, Լիոնի ծանօթ խմբակին կոմսէ կեղծ ատրպրութեամբ նաժակի մը մէջ, կ'ըսուի թէ ընտրութիւնը իբր թէ մեր բնակարանին մէջ կատարուած է:

Այս նողկալի սուտը աւելորդ կը դարձնէ զբաղիլ խմբակին միւս սուտերով: Լիոնի հաւերը անգամ գիտեն թէ ծանօթ կապալառուն, կիրակի առաւօտ (Դեկտ. 4) կանուխ եկեղեցի երթալով, առաջին գործը կ'ըլլայ ոստիկան կանչել:

Բարեբախտաբար պաշտօնեան ճշմարտութիւնը հակնայով, թոյլ տուաւ քուէարկութիւնը կատարել մատուռի շէնքին յարակից մէկ սենեակին մէջ:

Վերջին պահուն կ'իմանամ թէ մեր ընկերներէն չորսը մատնուած են իբրեւ «խռովարար»: Մեկնութիւնները աւելորդ են:

Ս. Թիրեաքեան

ՏԱՐԻՆ ԿԸ ԼՐԱՆԱՅ
ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ՓԱԿԵԼ
ՀԱՇԻԻԴ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31

''ՅԱՌԱՋ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (3)

ԼԱՃԱԿԻՆ ԿԱՐԱՊՆԵՐԸ

(ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՔԱԹ)

— Ինչո՞ւ համար հրամանս չկատարեցիք. տե՛ս, մանուկները կորս դուն պիտի սպաննէիր, անտառին մէջն են ու տակաւին կը կրնան ոսկիէ շղթաներ: Եթէ անմիջապէս գանոնք չբնտռես ու առնոց վիզէն շղթան ը չառնես, երկուքս ալ կորսուած ենք:

Օտարն ձի մը թամբեց եւ աճապարանքով անտառ մեկնեցաւ:

Ծագնապէն ու սարսափէն ինչ բնելիքը չէր գիտեր:

Երկ օր թռափռեցաւ, սակայն ամէն փնտռտուք ու խուզարկութիւն ապարդիւն անցան:

Վերջապէս չորրորդ օրը, յուսահատած, երբ տրտում տխուր տուն վերադառնալ կ'ուզէր, աւազանի մը վրայ վեց կարապներ նշմարեց, եւ եղերքին վրայ ալ ձգուած՝ ոսկիէ վեց շղթաներ:

Փոքրիկ աղջնակ մը մէկ անկիւնը կեցած կը հեկեկր, եւ ինքն ալ կը կրէր նմանօրինակ շղթայ մը:

Օտարն անմիջապէս ճանչցաւ զանոնք, զգալով որ իր փնտռած տղաքը անոնք ըլլալու են:

Ուշ չերկարեց իրենց շղթաները հեռացնելու: Սակայն երբ աշխատիլ սկսաւ, նկատեց որ աղնիւ մետաղն այնքան կարծր էր, որ ո՛չ կրնար հալեցնել եւ ոչ ալ կտրատել:

Մեծ ճիգով մէկ շղթայէն միայն մատանի մը շինել յաջողեցաւ: Սակայն ուրիշ հնարք մը գտաւ ոսկեչիը: Կշռեց շղթաներն ու մատանին, եւ անոր փոխարէն ուրիշ ոսկիէ բաժակ մը շինեց, զոր տարաւ չար կնոջ. եւ ճնացած գարբինած ոսկին պահեց իր սնտուկին մէջ:

* * *

Երբ կարապները չկրցան գտնել իրենց շղթաները, չկրցան առնել նաեւ իրենց մարդկային կերպարանքները, եւ կերպարանափոխ վիճակի մէջ ճնցին:

Շա՛տ տխրեցան ու սկսան ողբալ ու հեծել անոնց ողբին ազատակը կը հնչէր Թախծօրէն, իբր թէ մանուկներ ըլլային լացողները:

Վերջապէս վեր առին իրենց թեւերը ու թռան բարձրերը, օդին մէջ. իրենց շուրջը դիտեցին փնտռելու համար տեղ մը, ուր պիտի կրնային վար իջնել:

Հեռուէն տեսան մեծ ու հանդիպի պէս յստակ լիճ մը, որ իրենց համար լաւագոյն ապաստանարանը թուեցաւ: Թռիչք առին դէպի այն կողմը:

Լճակը կը գտնուէր ստորոտը բարձրաբերձ լերան մը, որուն կատարին վրայ կը բարձրանար փառաւոր դղեակ մը: Այս դղեակը իրենց հօրը, Ասպետին էր, որ անտառին մէջ մանուկները տեսեր, անոնց հաւներ ու բռնել ուզեր էր:

Առաջին օրն իսկ, Ասպետը իր ճաշասրահէն նշմարեց լճակին կարապները, շլացուցիչ սպիտակութեամբ, որոնք հիացում ու հրճուանք կը պատճառէին իրեն:

Ասպետը ինքն իսկ կերակրել սկսաւ զանոնք. գրեթէ ամէն օր ճերմակ հատիկներ, հաց ու կանգակ կուտար:

Յանձնարարեց իր ծառաներուն, որ կարապները չհայածեն, ընդհակառակն պատուիրեց խնամել, հոգ տանիլ, մինչեւ որ լճակին վրայ ընտանի ու բնիկ դառնային:

Ծառաները հետեւեցան իրենց տիրոջ հրամանին:

Կարապները ընտելացան այդ տեղին, ու սիրեցին զայն, այնպէս որ երբ կելի ժամանակը գար, առնք մինչեւ եղերքը կը մօտենային:

* * *

Վեց ձմեռներուն քոյրը, որ իր մարդկային կերպարանքը պահեր էր, բոլորովին առանձին ու անօգնական մնաց:

Աշխարհի մէջ ոչ օթ ունէր ուրուն կարենար բանալ իր սրտին գաղտնիքը. դառնօրէն կ'ողբար իր վիշտը:

Ընտաւէն հեռացաւ եւ մուրալ սկսաւ:

Ցոյնիսկ հասաւ իր Ասպետ Հօրը դղեակը: Հոն իրեն համելիք եւ ուտելիք տուին, այն ամէնը ինչ որ խոհանոցէն կ'աւելնար եւ կամ սեղանէն կը թափուէր, որովհետեւ ո՛վ որ գայն տեսնէր, կը կարեկցէր անոր:

Աղջիկը սակայն, կ'առնէր փշրանքներն ու աւելցուքները, կը վազէր դէպի բակին ետեւի կողմը, եւ ունեցածէն րաժին կը հանէր դժբախտ կնոջ:

(Շար.)

։ Ներակոյսը կը շարունակէ 1928ի եմտացոյցին քննութիւնը։ Աշխատանքի նախարարութեան պիւտճէին վիճաբանութեան առեն վարչապետը յայտարարեց թէ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ գործազուրկներու թիւն է 10,000 հոգի, որոնց 6000ը Փարիզի եւ 2500ը արուարձաններու մէջ։ Էնկերվարական երեսփոխանները կասկածելի գտան այս թիւը եւ պնդեցին թէ գործազուրկներու թիւը շատ աւելի է։

Ռակովսկի եւ Ռադեկ ընդդիմադիր կը մնան

Ռիկայէն «Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Զինովիեւ, Կամենեւ եւ քանի մը ուրիշներ միայն մեղայագիր ներկայացուցածենհամայնավար կուսակցութեան։ Միւսները, որոնցգլուխը կը գտնուի Ռակովսկի Ռադեկ, Մուրալով եւ Սմիլկա, աւելի քաջութիւն ցոյց կուտան։ Անոնք ներկայացուցած են առանձին յուշագիր մը, որուն մէջ կ'ըսեն թէ համագումարը եւ կուսակցութեան արդի վարիչները ծանր սխալ մը կը գործեն եւ ճամբայ կը հարթեն հակապոլշեւիկ ուժերուն։

Այս անգիջող խմբակին անդամները կը հաստատեն թէ իրենք կը ներկայացնեն իր սկան պոլշեւիկութիւնն ու լէնինականութիւնը եւ թէ պիտի շարունակեն պաշտպանել իրենց սկզբունքները։ Նպատակ չունին նոր կուսակցութիւն մը կազմելու, սակայն պիտի աշխատին համայնավար կուսակցութեան աչքերը բանալ։ Կ'աւելցնեն թէ՝ խորհրդային պետութեան կազմութեան օժանդակած ըլլալով, իրաւունք ունին իրենց տեսակէտը պաշտպանելու եւ թէ հրէշային բան է զիրենք իբր հակապոլշեւիկ ամբաստանել։ Վերջացնելով, դիտել կուտան թէ համայնավար Միջազգայինը կազմող բոլոր խմբակներուն մէջ անոնք կողմնակիցներ ունին, ու անոնք նոյնպէս կը հալածուին, եւ սակայն անկարելի է որ հրաժարին իրենց տեսակէտներէն։

Զիւական խառնիճաղանճին մէջ

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ Քանթոնի վերջին խռովութեանց մասնակցող 350 համախնամվար բանւորներ, որոնք քաղաքին մէկ թատրոնին մէջ իբրեւ գերի կը պահուէին, մահուան դատապարտուած եւ գնդակահարուած են։ Քանթոնէն փախչող 25 խռովարար պետեր Հոնկ Քոնկի մէջ ձերբակալուած են։

Քանթոնի մէջ դեռ ծանր կացութիւն կը տիրէ։ Ամոյի եւ Սուաթէուի մէջ համայնավարական նոր ցոյցեր կատարուած են։ Նոյնպէս վրդովիչ լուրեր կը հասնին Եանկցէի եւ Հանքէուի ամբողջ հովիտէն։ Բանւորները զինուած են եւ նոր արիւնահեղութեանց կը սպասուի։

Պոլշեւիկ լրտեսներ Լեհոնիոյ մէջ

Լեհոնիոյ քաղաքական ոստիկանութիւնը վերջին օրերս ձերբակալած է անդամները պոլշեւիկեան լրտեսական ընդարձակ կազմակերպութիւն մը, որուն կեդրոնը կը գտնուէր Պուենապուրկ։ Այս լրտեսութիւնը մանաւորաբար ուղղուած էր լեհոն բանակին դէմ։ Ձերբակալուած են 17 հոգի, որոնց երկուքը լեհոն ենթասպաններ։ կազմակերպութեան վարիչին վրայէն գտնուեցաւ Չեկայի մասնաւոր անցագիր մը։

Ռուսական խարիւղ կը գնեն

Նիւ Եորքի Սթանտարտ Օյլ ընկերութեան եւ խորհրդային Նէֆթ ազնտիքային միջեւ կնքուած համաձայնագրի մը հիման վրայ, ամերիկեան քարիւղաբարձ նաւ մը Նովորոսիսկ հասած է եւ քարիւղ կ'առնէ։ 1914էն ի վեր ասիկա ամերիկեան դրօշ կրող երկրորդ նաւն է ռուսական ջուրերուն մէջ։

Յուրտը եւ սառոյցը

Երէկ առաւօտ Փարիզի եւ արուարձաններու բնակիչները անակնկալի եկան, երբ փողոց ելլելով տեսան թէ ամէն կողմ սառած էր։ Սահելու եւ իյնալու անհամար դէպքեր պատահեցան, մանաւանդ առտուն կանուխ, երբ օդը մշուշոտ ալ էր։ Երկար տարիներէ ի վեր այսպիսի բան չէր պատահած։ Փարիզի եւ արուարձանի բոլոր փողոցներն ու մայթերը չմշկրանի վերածուած էին։ Գիշերը արուարձաններէն Հալերը եկող կառքերը չկրցան ճամբայ ելլել։ Շատեր հրաժարեցան Փարիզ իջնելէ եւ առաջին երկաթուղիները գրեթէ պարապ հասան Փարիզի կայարանները։ Ինքնաշարժերու երթեւեկն ալ երկար առեն դժուարութեան բախեցաւ։ Թաղապետութիւնը սկսաւ աւազ թափել փողոցները։ Արկածներու հետեւանքով վիրաւորուածները հիւանդանոցներու մէջ կապել ուրն իրենց վէրքերը։ Թրամուէյի պաշտօնեայի մը գանկոսկրը կոտրեցաւ։ Թիւ 5 մեթրոյին մէջ երթեւեկը մինչեւ ժամը 8 ընդհատուեցաւ։

Արտասահմանի մէջ ալ ցուրտը կը շարունակուի նոյն սաստկութեամբ։ Ռումանիոյ մայրաքաղաքին մէջ 14 աստիճան ցուրտ կ'ընէ։ Պալթեան լիճը ամբողջովին սառած է։ Շատ մը նաւեր սառոյցներու մէջ բռնուած են։ Դանուբ կը քշէ կը տանի մեծ թիւով սառնակոյտեր. 24 նաւեր եւ մօտ հարիւր նաւաձիգներ անշարժութեան մատնուած են սառոյցին պատճառով։

Պելճիքայի մէջ ալ կացութիւնը լաւ չէ։ Ներքին նաւարկութիւնը դժուարացած է։ Գաւառներու մէջ ջրանցքները սառած եւ փակուած են։ Անվերսի մէջ անգործներու թիւը կը շատնայ։ Սերպիոյ մէջ կէվկէլիի երկաթուղագիծին վրայ 17 պահակ գինուորներ գ/շերը ցուլսէն սառելով մեռած են։ Ուրիշ երեք գինուորներ հիւանդանոց տարուած են ծանր վիճակի մէջ։

Համպուրկի նաւահանգիստին մէջ երթեւեկը կասած է։ Պերլինէն եւ Վիէննայէն Փարիզ եկող կառախումբերը յապաղումով հասան երէկ։

Սեւ Ծովու մէջ քանի մը նաւեր բնկղմած են՝ իրենց բեռներով։ Ազատօլուի մէջ կը ձիւնէ։ Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ գէրոյէն երկու աստիճան վար ցուրտ կ'ընէ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիոյ մէջ այս տարի ծնունդի առիթու մօտ հարիւր միլիոն օդերկին պիտի ծախսուի՝ խաղալիք, ուտելիք, ըմպելի եւ ամէն կարգի նուէրներ գնելու համար։ Հացագործները երեք օր չպիտի աշխատին, որով ժողովուրդին կ'ապրարարուի նոյն ատեն հացթխել երեք օրուան հացը։

Պաշտօնեաներուն դաշնակցութենէն վաստակեցան համախնամվար պաշտօնեաները, թիւով 40,000 հոգի, որոնք ամիսներէ ի վեր չէին վճարած իրենց անպամասութիւնները։

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՐՕՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31ի ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐՈՒ ԺԱՄՈՒ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ

84, Rue de Grenelle Nord . Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍԹՐԸ
անդադար պիտինուագէն նորագոյն պարերը.

ԻՆՁԷ - ՍԱՁԻ ԽՈՒՄԲ
բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ.

Ֆլօրիա ձաշարանը ի պատիւ կավռօշին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը.

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ ՄՈՒՏՔ 12 ԺԱՆՐԷ

Տոմսակները կանուխէն կը ծախուին ԿԱՎՐՕՇի մօտ, 208bis Rue Lafayette, Ֆլօրիա ճաշարանը 61 Rue Mr. le Prince եւ Պ. Մ. Թերզեանի (Մտեփ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Պեկավարութիւն՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մասնակցութեամբ՝ Կ. Պ. Թ. դերասաններ՝ Տիկ. ԱՍՏՂԻԿԻ եւ Լ. ԵՐԱՄԵԱՆի,

25 Դեկտ. կիր. գիշեր ժամը 8.45ին, Sociétés Savantesի սրահը

ՓՈՂՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ (ԱՆՁԱՓԱՀԱՍԸ) (3 ԱՐՈՒ)

Կը մասնակցին նաեւ՝ Տիկ. Սիրուհի Նշանեան, Պ. Պ. Ե. Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Ա. Գմբէթեան եւայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ, 25, 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերու համար դիմել դեկավարութեանց և բոլորհայ ճաշարանները

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՍԷՆ Թ'ԷԹիէնի ենթակոմիտէի կողմէ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 32 բիս Էմիլ Լիդրըէ Թատրոնը

ԸՐՄԻՆ ՇԻՏԱՆԵԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ»Ը

ԵՒ ԶԱՒԻԵՉՏ (3 ԱՐՈՒ)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Դաշնակահարուհի Տիկին ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ

վաղը գիշեր ժամը 9ին, Maison Gaveau 45 Rue la Boetie 8me

Յայտագրին մէջ՝ Bach, Mozart, Bethoven, Schubert, Weber, Liszt, Godowsky.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ 10 — 40 ՖՐԱՆՔ

ՕՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎԻ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

Ա. ՅՈՒՅԱԿ

Արդիւնք Թիւ 1 տետրակի, նախաձեռնութեամբ՝ Տ. վահան քհնյ. Թոյեանի եւ Պ. Պ. Գառնիկ երէցեանի, Թորոս Մարտիկեանի եւ Իսրայէլ Ստեփանեանի՝ կարկանի հայրենակիցներու մէջ հանգանակուած, որբերու կիրակիին առթիւ.—

Թ. Մարտիկեան 75 ֆր. Կ. Բաժուգճեան, Տէր - Մատթէոսեան, Ա. Զըպուգճեան, Յ. Գալֆաեան, Ի. Քէչիշեան, Գ. Երէցեան, Գ. Գօնչէկիւլ, Ի. Ստեփանեան 50ական ֆր. Մ. Ճգնաւորեան 40, Ս. Խարախան, Ոմն, 25ական, Թադուկ Հօլաս, Մարգար Պաղրճեան, Գամպուրեան, Օ. Բիւրմեան, Յակոբեան 20ական, Կարապետ Ագեանան, Ոմն 15ական, Ոմն, Ղազարոս Գամպուրեան, Ոմն, Մ. Յ., Ոմն, Ա. Ճէմեան 10ական, Սարգիսեան 5 ընդհ. գումար 760 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶ 97 Rue des Martyres բնակող Պ. Արմենակ Տիմիճեանի կինը, Տիկին Մարի Տիմիճեան երկար ատենէ ի վեր իր բնակավայրը անյայտ Թողած ըլլալով, կը հրաւիրուի յառաջիկայ երեքշաբթի օր 27 Դեկտ.ին ժամը 3ին ներկայանալ առաջնորդարանս, 80 Ave. Pereire, Asnieres Seine, ստանալու համար կարեւոր բացատրութիւններ։

Կնիք

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

Ա. Երկաթին, Կ. Մահեանին, Համաստեղին, Եղիա Գասպարեանին, Օ. Մխիթարեանին, Սեպուհին, Թ. Ագաթեանին, Պ. Զարոեանին, Զ. Պալուէնին, Ա. Անոյշին, Ա. Սեւանին, Բ. Թաշճանին, Զաւէն Սիւրմէլեանին՝

Ձեր ձեռագիրները եւ գրկած նիւթերը ստացուած են։ Շնորհակալութիւն։

«Ազգակուռք»ի խմբագրութիւն
Ամերա, *Մ. Տ. Մահակեան.*—*Ձեր ուղած հասցէն է՝* M. Onnik Mekhitarian, Studentsky Domov, Naslupi II, Prague.

ԿԱՂԱՆԴԻ ԳԻՇԵՐ

Կազմակերպուած՝ Բարձր Հայքի Հայրենակց. միութեան կողմէ

96 Fbg. du Temple Chartière ճաշարանը։

31 Դեկտ. ժ. 10էն մինչեւ առտու

Տեղի կ'ունենան՝ կաղանդի ծառ, Նաւասարդեան խաղեր, հայկական պարեր եւ զանազան անակնկալներ։

Ընդելիք ծախքը պիտի բաժնուի մասնակցողներու միջեւ։ Մասնակցիլ փափաքողները դիմեն վարչութեան, հասցէ՝ Arice Hanévezian, 106 Rue Menilmontant, Paris (20e).

ՎԵՐՋԱՊԻ՛Տ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԸ

ԲՈՒՆ ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ

ՔՐՔՋԱԼԻՔ զաւեշտը, անմոռնալի ներկայացումներ նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

Կը գտնուի բոլոր հայ թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine)

Կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշով փոխարէնն։

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ հմուտ տիկին մը կը ստանձնէ անգլիերէնի դասեր տալ։ Մանրամասնութիւններու եւ պայմաններու մասին դիմել՝ Mme. AMADOUNI, 7 Rue Jules Regnault, Enghien - les - Bains, (S. et O.).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

Կը կատարէ Ֆրանսա եւ յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ակֆատավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ «ՖԷՊԻԻՍ»

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«Ֆէպիին» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, ստանկան օրերու առթիւ ստացած է Ֆրանսական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մեներք մը։

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու աներեւակայելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կազանդի նուէր, մեզի յարակից «Ֆէպիին» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍ. ՏԱԿԱՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենար։

Փութացէք օգտուիլ այս աննախընթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար։

Հ. ՀՈԳՍԱՆԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ, ապահովագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան Թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն։

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի մէջ ոչ արագ։

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի և դատական գործեր.

4. Ծննդեան Թուղթերու և գիւղական Թուղթերու Թարգմանութեան։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Աբսէն Լիւբէն 18 ֆրանք, Մանօն Լէսքօ 15, Ռասքոլնիքօֆ 15, Գրացիէլլա (Լամառթին) 8, Խաւար (Լ. Անտրիէվ) 12, Թափառաշրջիկներ 15, Տք. Մուռայի կղզին (Ուէլս) 12, Միրզա եւ Աննա 12, Ֆաուի (Ժօրժ Սան) 10, Սիրոյ խորանին առջեւ 5, Սատանային գաւակը 3, Քէօր օղլու 2.50, Թօփալ Օսման 5, Աբուլալա Մահարի 5, Քերթուածներ (Դուբեան) 5, Միլիոն մը Հայերու ջարդը 18, Հայաստանի ջարդերը 15, Աբարիչը գիտութեան առջեւ 7, Լուսանկարչութիւն 3, Աշուղ Ղարիպ 5, երգարան 5, 6, 10 եւ 25, երազահան 6 եւ 10 ֆր., Ֆրանս. հայ. խօսակց. 6, 8 եւ 15, Արշին մալ ալան 4, Բարեկենդանի անկուտիները 2, Մոլորեալ Ճամբորդը 2, Շողոքորթը 5, Լը Պարպուլիէ 2, Ժամագործ մինաս 2, Բանի ամուսնութիւն 2, Ագահ վաճառականը 3, Գոյութեան պայքարը (տուամ հայ գաղթ. կեանքէն) 15, Կոյր երգչուհին 4, Սալոմէ 4, Ծիէլլօ 10, Շամլէթ 10, Տրիլբի 5, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր։

ՆՈՒԻՐ.— 25 ֆր.է աւելի գիրք առնողին 5 ֆր.ի գիրք նուէր, 50 ֆր.է աւելին 10 ֆր.ի, իսկ 100 ֆր.է աւելին 15 ֆր.ի գիրք։ Ընտրեցէք նուէրքնու գիրքերը մեր գրացուցակէն։

Դիմել՝ L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ զանազան գոյներով բուրդի ճոխ մներք պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԴԸՆԱՃԸԼԵԱՆի մթերանոցը։ Խիստ դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՕՐԴՆԵՐԸ ԳՕՇ ԶԳԵԼՈՒԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԵՄ

կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ։ Ջանացած տեսակի «քէպապներ»։ Ճոխ ճաշացուցակ, անթերի սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻԻ Դեկտ. 25ի ԵՒ 31ի ԳԻՇԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹԻԻՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, հայկական անուշապուր, սկուտրու տոլմա եւայլն։

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ գիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթմանեներ։ Դիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Porte Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք GareSt. Lazareէն 13 վայրկեան։

ՎԱՐԶՈՒՀԻ ՏՈՒՆ

5 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, էլեկտրականութիւն։ Հաղորդակցութեան մեծ դիւրութիւններ, փոնթ Լիլայէն հանրակառքով 10 վայրկեան։ 34bis Rue Jean Jaures, Romainville պայմաններու համար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Menilmontant. մէթրօ Gambetta.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՖՆԵՐՈՒՒ ՃՈՒՊ ՄԹԵՐՔ

ՅԱՆԿԸ ՉՐՒ Է

Դիմել՝ ՊԱԼԵՆՑ Գրատուն
233 Fbg. St. Martin, Paris (10e)

ԿԸ ՆՈՐՈԳԵՄ ԵՒ ԿԸ

գետեղեմ T. S. F.ի ամէն տեսակ գործիքներ, կը կատարեմ ձեւափոխութիւններ (Transformation)։ Դիմել՝ վկայուած մասնագէտ

Կ. Դ. ԱՐԱՊԵԱՆ

9 Passage Lauzin, Paris XIX
Մէթրօ՝ Belleville
Դիւրամատչելի գին
Չրի խորհրդակցութիւն

Դ. ԹԱՒԻՐԵԱՆ

19 RUE HENRI MONNIER
PARIS (IXme)

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ

ՏՈՒՐՔԻ ՇՐՋԱՆԸ ԵԿԱ՛Ի...

Վաճառականնե՛ր, կանոնաւորեցէ՛ք ձեր հաշիւները, դիմելով մեզ խուսափելու համար աւարտպարման ՏՈՒԻՐՔԵՐԷ։

Կը ստանձնենք տոմարակալութեան եւ տուրքի վրայ ամէն տեսակ գործեր։ Բացարձակ գաղտնապահութիւն եւ դիւրամատչելի գիներ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

23 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 526 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՍԿ ՄԵՐ ՀԱՅԿԱՃԷՆԸ...

Ուսանող մը, իբրեւ արդիւնք փաստացի պրպտումներու, երեք յօդուածով ներկայացուց Փարիզի Ուսանողական Ոստանին ծրագիրն ու շինութիւնները, «Յառաջ»ի մէջ։

Վերջին մասը կը հրատարակենք այսօր։

Ինչպէս տեսան ընթերցողները, Ուս. Ոստանին հիմնադիրն է ֆրանսացի մը, որ երեք միլիոն ֆրանք յատկացուցած է, ֆրանսական բաժնին համար։ Կառավարութիւնը միայն հողը տրամադրած է, 28 հեքտար տարածութեամբ, քաղաքէն դուրս, փորթ տ'Օրլէանի մէջ։ Արդէն իսկ շինուած է ֆրանս. «Տունը», 250 ուսանողներու եւ 60 ուսանողուհիներու համար։ Յետոյ՝ պելժիական Տունը, որուն համար հինգ միլիոն ֆրանք նուիրած են Տէր եւ Տիկին Լափորթ (200 ուսանող)։ Երրորդ՝ քառակողմեան, նուէր երկուքուկէս միլիոն ֆրանքի, 50 ուսանողի համար։ Իրենց յատուկ Տուները շինել ստանձնած են Արժանթին (50 ուսանող), Միաց. Նահանգները (250), Անգլիա (300), Ճափոն (60), Սպանիա (100), Չեխօ-Սլովաքիա (100), Հոլլանտա (100) եւլն.։

Երբ աւարտին բոլոր շինութիւնները, ամէն ազգէ չորս հարիւր ուսանողներ պիտի ունենան իրենց քաղաքը կամ ոստանը (La Cité Universitaire)։

Իսկ մենք... Ինքնաբերաբար կուգայ տաժանելի հարցումը, այս մանրամասնութիւններէն յետոյ։

Ճիշտ է որ իւրաքանչիւր «Տուն»ի հետ կը յիշուի երկրին անունը։ Բայց, բուն իսկ պետութիւնները չեն որ գլուխ կը հանեն այս ձեռնարկները, այլ անհատներ կամ ընկերութիւններ։ Յիշեցինք արդէն կարգ մը գումարներ, բոլորն ալ արդիւնք՝ անհատական բարեացակամութեան։

«Պարզ դիմում մը պատկան իշխանութեանց եւ արդէն իսկ հողը ապահոված կ'ըլլանք ձրի»։

Տրամադի՞ր ենք այդպիսի ձեռներէցութեան մը։ Կա՞ն միութիւններ կամ անհատներ, որոնք ոգեւորուէին այս գործով։

Մեր երիտասարդ աշխատակիցը անուններ կը յիշէ — Ուսանողական Միութիւն, Տիկնանց Ընկ. եւլն.։

Փութանք ըսել թէ մենք այնքան լաւատես չենք, նկատի առնելով տիրող հոգեբանութիւնը։

Ա՛ռ հասարակ մեր բոլոր միութիւնները կը սիրեն զործել «ընկալեալ սովորութիւններով»։

Նախ, Փարիզի Ուս. Միութիւնը այն չէ ինչ որ լսեր ենք ժամանակին։ Ճիշտ է որ դարն ալ փոխուած է, ինչպէս եւ մեր ամբողջ պատմութիւնը գլխիվայր շրջուած։ Այսօր աւելի դժնդակ է ուսանողական սերունդին վիճակը, քան երէկ։

Բայց այդ բոլորը բաւական զօրաւոր չեն, արդարացնելու համար այն ժժգոյն դիմագիծը, որ կը տիրապետէ այսօր։

Օրինակ, այսօրուան ուսանողութիւնը, իբրեւ հաւաքականութիւն, չունի երէկուան թարմութիւնն ու խանդավառութիւնը։ Երէկ՝ նշանաբանօք մըն էր «դէպի ժողովուրդ»ը, «դէպի երկիր»ը։ Այսօր աւելի շատ կը լսուի— դէպի ասպարէզը։ Յայտնապէս ինքն իր մէջ կծկուեր է մեր նորահաս «ուսումնական» սերունդը։

Եթէ անոր մէջ կան երիտասարդներ որ չեն կրնար երկիր մտնել, աւելի շատ են անոնք որ չեն ուզեր։ Նոյն իսկ պետական պաշտօնի համար սակարկողներ գիտենք։

Միւս կողմէ, դաս մը երիտասարդներու համար ուսանողութիւնը տեսակ մը ասպարէզ է դարձեր։ Ոչ սիրոյ ունի, ոչ վախճան։ Անշուշտ ա՛յդ է մէկ պատճառը, եթէ փարիզի ոստիկանութիւնը մինչեւ... հինգ հարիւր կը հաշուէր հայ ուսանողներուն թիւը, որ ապահովաբար հազիւ ատոր մէկ հինգերորդը կը կազմէ։

Ինդիր է թէ այս կարգի միութիւն մը պիտի կրնա՞յ հաւաքական կամք ներկայացնել, նոյն իսկ իբրեւ արհեստակցական միութիւն։

Ինչ կը վերաբերի Տիկնանց Միութեան, անոր «Ուսանողաց օգնութեան» ճիւղը՝ ամէն տարի գումար մը կը գոյացնէ պարահանդէսով եւ ամսական վճարումներ կը կատարէ կարօտներուն։ Այդ մարմինը 1925—26ին ունեցած էր 71.198 ֆրանք հասոյթ, եւ 31.843 ֆր. ծախք։ Ուրեմն, պարզ օգնութեան մտուկ մը, որ նպաստները կը բաշխէ։ Գոնէ մեզի անծանօթ կը մնայ թէ ունեցա՞ծ է աւելի լայն աշխատանք, բացի այս դիւրին գործէն։ Հաւանաբար նպաստընկալ ուսանողներու մասին ալ իրական գաղափար չունի, իրբեւ ազնուապետական միութիւն։

Մեզի համար անակնկալ մը պիտի ըլլար, եթէ այս միութիւնը ստանձնէր հայկական բոյն մը հաստատել ուսանողական մեծ աւանին մէջ։

Սխալ չհասկնա՞ն, — ենթէ ուզէ, կրնայ միջոցներն ալ գտնել։ Ինչպէս որ, եթէ Փարիզի ջոջերը ուզեն, կրնան հայկական Տուն մը շինել կամ վարձել Փարիզի մէջ, իրբեւ թատրոն եւ հաւաքատեղի ամէն տեսակ հանդէսներու համար, նոյն իսկ առեւտրական շահագրգռութեամբ։

Ամէն պարագայի մէջ, ուշադրութեան արժանի է առաջարկուած խնդիրը,— հիմնել տեսակ մը Հայկաշէն։

Կը մնայ արծարծել եւ շօշափելի ձեւ տալ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՇԱՀ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սօֆիայի *Արաքսը* խօսելով քաղաքին մէջ գոյացած համերաշխութեան վրայ, կը նկատէ (14 Դեկտ.).

—«*Մայաքաղաքի Թաղական Խորհուրդի ընտրութեան շուրջ կայացած համաձայնութեան մասնաւոր արժէք կ'ընծայենք անոր համար որ, ան կը հանդիսանայ նոր մտայնութեան մը և նոր հոգեբանութեան մը յայտարար նշանը։*

«Պնդանք որ սոսրագրած են վերոյիշեալ համաձայնագիրը, կը մտածեն թէ, համաձայնութեան պէտք է յաջորդէ աւելի հիմնական եւ աւելի ընդհանուր հասկացողութիւն մը, որուն հետեւանքով ամբողջապէս պիտի խաղադէր գաղութը։

«*Եթէ այս բանը չհրականանայ, Սօֆիայի Թաղականութեան շուրջ ստեղծուած քմմիքմիսը, չպիտի կրնայ երկար տեւել, որովհետեւ անով վէճի առարկայ հարցերը չէ որ կը լուծուին, այլ՝ քայլ մը կ'առնուի դէպի այդ հարցերուն լուծումը, երեւան բերելով իրար հասկնալու եւ վէճերուն վերջ տալու անկեղծ ցանկութիւն մը։*

«*Մենք պիտի բաղձայինք, որ Դեկտ. 18ի Թաղականական ընտրութիւններուն առթիւ, Սօֆիայի օրինակը վարակիչ ըլլար միւս շրջաններուն համար ալ, որպէսզի միահամուռ ճիգերով բոլորը ձգտէին իրականացնել ընդհանուր համաձայնութիւն մը։*

«*Սպասելով այդ բարերար հոգեբանութեան տարածումին և խորացումին, առ այժմ բաւականանանք, մատնանշելով հոս հոն ի յայտ եկող հաշտարար ձգտումները։ Եթէ չենք սխալիր, Սօֆիայի նման փորձեր կատարուած ու կատարուելու վրայ են նաեւ Ռուսճուքի, Սլիվէնի, Ֆիլիպէի մէջ եւ այլուր, բայց արդիւնքը դեռ մեզի յայտնի չէ։*»

ՀԱՅԵՐԸ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԷՋ

Խարբերդէն Պոլսոյ Թերթերուն կը գրեն թէ ներկայիս Մէզրէի, Խարբերդի եւ շրջակայ գիւղերուն մէջ կը գտնուի 1000ի մօտ հայութիւն մը, որ մեծագոյն մասով բարեկեցիկ վիճակ մը ունի, իր աշխատասիրութեան եւ ապրուստի դիւրութեան շնորհիւ։ Առեւտրական գործերով շատ քիչեր կը զբաղին. մեծ մասը արհեստաւորներ են։

Տեղւոյն ազգային ներքին կեանքը սակայն այնքան ալ փայլուն վիճակ մը չի ներկայացներ։ Բանի մը տարիէ ի վեր փակուած է Ազգ. վարժարանը, որով 2—300 տղաք անուսում կը մնան։ 40—50 հոգի կը յաճախեն Թրքական վարժարանները։

Եկեղեցական պաշտամունք կանոնաւորապէս կը կատարուի Մէզրէի եկեղեցիին մէջ։ Առաջ. փոխանորդն է Կորիւն քահանայ Աղաճանեան։ Թաղ. Խորհուրդ մը կը մատակարարէ ազգային կալուածները։

Տեղւոյն հայութեան հոգածութեան առարկայ է ձերանոց մը, ուր կը պատսպարուին 25—30 անկար, անպաշտպան ծերունիներ։ Այս ձերանոցը հաստատուած է Ամերիկեան Նպաստամատոյցին կողմէ ժամանակին և ի վերջոյ պահուած տեղացիներու ջանքերով։

Ապրուստը շատ ժժան է. բնակարանի վարձքերը նմանապէս։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՏԱԼԻԱ ԿԸ ՁԾԴԷ ԻՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Ի՞ՆՉ ՀԻՄԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՒ

Հռոմէն կը հեռագրեն 21 դեկտ. Թուականով.—

Գրեթէ բոլոր թերթերը այս իրիկուն երկար յօդուածներ կը նուիրեն իտալական խնդրին եւ ֆրանք-եւ-իտալական յարաբերութեանց։ «Ճոռնալէ տ'Իթալիա» եւ «Թրիպունա» կարեւոր թերթերը դարձեալ ձեռք կ'առնեն այն կէտերը, որոնք քանի մը օրէ ի վեր ֆրանս. մամուլին ուշադրութիւնը կը գրաւեն։ «Թրիպունա» կը գրէ.—

1.— Թէ Իտալիոյ մասնակցութիւնը Թանճէրի վարչութեան անհրաժեշտ է, քանի որ Թանճէր Միջերկրականի բանալիներէն մէկն է։

2.— Թէ Ազրիականը Իտալիոյ առեւտրական եւ ռազմագիտական ծովային մէկ դուռն է։

3.— Թէ Իտալիոյ կողմէ դանուբեան եւ պալքանեան քաղաքականութեան վրայ հակակշիռ մը նոյնպէս անհրաժեշտ է, որովհետեւ Իտալիա չի կրնար թոյլատրել, որ իր արեւելեան ճակատին վրայ կազմուին թշնամի փոքր պետութիւններ՝ կապուած արեւմտեան մեծ պետութեան մը։

4.— Թէ տնտեսական եւ քաղաքական պատճառներ՝ ինչպէս նաեւ բնակչութեան աճումը կ'արդարացնեն Իտալիոյ ծաւալման փափաքները։

5.— Թէ բառին բուն իմաստով արտագաղթ չկայ այլեւս եւ չի կրնար գոյութիւն ունենալ. իտալական քաղաքացիները պէտք է աշխատին իտալական հողերու վրայ՝ Իտալիոյ հարստութեան եւ զօրութեան համար։

6.— Թէ բացարձակապէս անհրաժեշտ է երաշխաւորութիւններ ձեռք բերել՝ պահպանելու համար Ֆրանսա կամ Ֆրանսական գաղութները գտնուող Իտալացիներու հպատակութիւնը։

7.— Թէ Իտալիա չի կրնար աչքերը դարձնել դէպի Մեքսիկայի կամ Արժանթինի պէս շուկաներ, ոչ ա՛լ դէպի եւրոպական հողամասեր։ Իրեն պէտք եղածը գաղթավայրեր են։

8.— Թէ Իտալիոյ պահանջած հողամասերը կրնան գտնուիլ հոգատարութեանց վերաքննութեամբ։

9.— Թէ հոգատարութեան ենթակայ երկիրներէն դուրս Իտալիա կրնայ շուկաներ գտնել՝ տակաւին անկախ հողամասերու մէջ։ Իտալիա չի յաւակնիր ուրիշ ազգերու ձեռքէն խլել գաղթավայրեր, որոնց տիրացած են իրենց արեան։

10.— Թէ Իտալիա կրնայ շատ լաւ ճանչնալ Ֆրանսայի գերակշիռ դիրքը արեւմտեան Միջերկրականի մէջ, ու նոյնիսկ ցաւալի զոհողութիւններու յանձնառու ըլլալ՝ այդ գերակշռութիւնը ապահովելու համար, սակայն պայմանաւ որ Ֆրանսա իր կարգին ուղղամտօրէն զոհողութիւններ ընէ՝ Իտալիոյ գերակշռութիւնը ապահովելու համար արեւելեան Միջերկրականի մէջ։

ԱՆԳԼԵՒԻՐԱՔ ՆՈՐ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Լոնտոնի մէջ հրատարակուեցաւ պատճէնը անգլեւիրաք նոր դաշնագրին, որ կը բաղկանայ 16 յօդուածէ.

ՅՕԴՒՒԱԾ 1.— Անգլիա կը ճանչնայ Իրաքի թագաւորութիւնը իբրեւ անկախ գերիշխան պետութիւն մը։

ՅՕԴ. 2.— Խաղաղութիւն եւ բարեկամութիւն պիտի տիրէ Անգլիոյ եւ Իրաքի միջեւ։ Երկու դաշնադիր բարձր կողմերը փոխադարձաբար յանձնառու կ'ըլլան բարեկամական յարաբերութիւններ պահել, իւրաքանչիւր կողմ իր կարելին պիտի ընէ իր երկրին մէջ արգիլելու համար այն տեսակ ապօրէն շարժումներ, որոնք կրնան հակազդեցութիւն մը ունենալ միւս երկրի խաղաղութեան եւ անդորրութեան վրայ։

ՅՕԴ. 3.— Իրաքի թագաւորը կը խոստանայ Իրաքի Սահմադրութեան մէջ չմտցնել ոեւէ փոփոխութիւն, որ վնասէ օտար շահերուն կամ իրաւունքներուն, կամ օրէնքի առջեւ ոեւէ խտրութիւն ստեղծէ Իրաքցիներու իրաւունքներուն, միջև, — ինչ ցեղի, կրօնքի կամ լեզուի ալ պատկանին անոնք։

ՅՕԴ. 4ը կը տրամադրէ կատարեալ եւ անկեղծ բանակցութիւն երկու կողմերուն միջեւ՝ արտաքին քաղաքական այն բոլոր խնդիրներուն մասին, որոնք կրնան ազդեցութիւն մը ունենալ անոնց ընդհանուր շահերուն վրայ։

ՅՕԴ. 5.— Իրաքի թագաւորը կը համաձայնի անգլիական Մարզպանը դնել այնպիսի դիրքի մը մէջ, որ անիկա կարենայ Անգլիոյ թագաւորը տեղեակ պահել Իրաքի յառաջդիմութեանց եւ Իրաքի կառավարութեան ծրագիրներուն ու ձեռնարկներուն։ Մարզպանը Իրաքի թագաւորը իրազեկ պիտի պահէ այն բոլոր խնդիրներուն, որոնք Իրաքի շահերուն կամ ներկայ դաշնագրով երաշխաւորուած յանձնառութեանց վրայ հակազդեցութիւն մը կրնան ունենալ։

ՅՕԴ. 6ով Իրաք յանձնառու կ'ըլլայ գործադրել միջազգային դաշնագիրները ի մասին ճերմակներու առեւտուրին, թմրեցուցիչ դեղերու եւ արգիլուած զէնքերու վաճառումին, առեւտրական հաւասարութեան, ազատ թրանզիթի, նաւարկութեան, անթելի, օդանաւային ճամբորդութեան։ Կը խոստանայ նաեւ գործադրել Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտը, Լոգանի դաշնա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Սօֆիայէն կը գրեն թէ համերաշխութիւն գոյացած է երեք հոսանքներու միջեւ, թադ. խորհուրդի ընտրութեանց առթիւ։ Ա՛յս մասին պատրաստուած է հետեւեալ համաձայնագիրը.—

«1927 Դեկտ. 6ին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան եւ Ռ. Ազատական Կուսակցութեան Սօֆիայի մասնաճիւղի լիազօրներս՝ Յովհ. Տէվէճեան, Սեդրաք Գարալեան եւ Արտաշէս Զաքարեան, առաջին հանդիպումի մը ունենանք խորհրդակցելու համար, յառաջիկայ Դեկտ. 18ին կատարուելիք թաղ. ընտրութեանց շուրջ եւ հնարաւորութիւն ստեղծելու մէկ (միացեալ) ցանկով ընտրութեան մասնակցելու։

Յաջորդական քանի մը նիստերու ընթացքին, կատարուած կարծիքներու փոխանակութենէն եւ եղած առաջարկներէն վերջ, համաձայնեցանք հետեւեալ ցանկին վրայ։

Պ. Պ. Ե. Յակոբեան (չէզոք), Մանուկ Գարակէօզեան (դաշնակցական), Պերճ Մինքայէլեան (հնչակեան), Արտաշէս Զաքարեան (ռամկավար), Կարապետ Գալուստեան (դաշնակ.), Սեդրաք Գարալեան (հնչկ.), Սարգիս Սամուէլեան (դաշնակ.)։

Կատարուած բանակցութեանց տուն տուողը եղած է գաղութիս ազգային անկերպարան վիճակը բարելաւելու եւ ապառիկ պարքարներու վերջ տալու անկեղծ ցանկութիւնը։

Ահա այս շարժառիթներով, կուսակցութեանց լիազօրներս՝ համերաշխութեան ոգիով համակուած, յաշող կերպով եւ խաղաղ մթնոլորտի մէջ յանգեցանք այս համաձայնութեան։

Այս առթիւ կը հրաւիրենք Սօֆիայի հայ հասարակութիւնը, որ իր քուէն կեդրոնացնէ համերաշխօրէն կազմուած վերոյիշեալ ցանկին վրայ, իր կողմէ եւս նուիրագործելով երկար տասնէ ի վեր բաղձացուած այս համաձայնութիւնը։»

ՄԱՀ Պ. Գ. ՉԵՐԱԶԻ

Պոլսոյ մէջ մնուած է Պ. Գասպար Չերազ, եղբայր Պ. Մինաս Չերազի։ Հանգուցեալը, որ իրաւաբան էր, երկար տասն տարի նահանգած է հանրային կեանքի։ Հայկ. Հանրապետութեան օրերուն, պետական գրաղարանին նուիրեց իր ճոխ մատենադարանը։ Վերջերս չափազանց ընկճուած էր ընտանեկան պատճառներով եւ մանաւանդ իր զաւկին, Երեւան հաստատուած դաշնօթ մարդիկ Վահան Չերազի կրկնակի բանտարկութեան եւ աքսորի դէպքերէն։

ՀԱՅ ԲԱՆԻՈՐՆԵՐԸ ՎԱՌՆԱՅԻ ՄԷՋ

Վառնայէն կը գրեն թէ պուլկարական միութիւններու պահանջին վրայ, կառավարութիւնը հրամայած է արձակել մաքսատան մէջ աշխատող հայ բանւորները։

Եթէ այս հրամանը գործադրուի, 90 հայ բանւորներ անելի պիտի մնանուին։ Այս առթիւ դիմումներ կատարուած են Պուլկարահայ միութեան կողմէ։

ՓԱՐԻԶի գերման դեսպանը արտաքին նախարարութեան ժամ կրկին բողոքեց Լքօ տը փարի թերթին եւ ազգայնական խմբակին դէմ, որ Հինտէնպուրգը անարգող նկար մը հրատարակած էին՝ ընտրական պրոպագանդի առթիւ։

ԻՏԱԼԻԱ պաշտօնապէս ամբաստանեց լիրէթը հետեւեալ հիման վրայ.— Մէկ ոսկի լիրէթը՝ 3.66, մէկ սդերլինը՝ 92.46, մէկ տոլարը՝ 19 լիրէթ։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՔԼԵՔԵՆ

ՋԻՆՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԱՂԹ

Նախորդ թղթակցութեանս մէջ հարեւանդի խօսած էի յունահայ գաղութին մէկ նոր յարման մասին, զոր առաջ բերաւ կառավարութեան կողմէ վաւերացուած ինուորագրութեան օրէնքը՝ Հայերու մասին։

Յաւելի է կրկնել այն անտեղի եւ անիմաստ խուճապը, որուն մատնուած է այս պահուս յունահայ գաղութը ընդհանրապէս եւ երիտասարդութիւնը — զինուորական տարիք ունեցողները — մասնաւորապէս։

Զինուորագրութենէ խուսափելու մեր հին հիւանդութիւնը իր բովանդակ ներքինով երեւան եկած է արդէն։ Մեր երիտասարդները տակաւին չկրցան ըմբռնել թէ՝

1.— Յաւիտեան չեն կրնար ամէն օրէնքէ ազատ մնալով, իբրեւ հիւր ապրիլ ո՛ր եւ է երկրի մէջ, առանց որոշ պարտականութիւններ ստանձնելու։

2.— Որ զինուորագրութիւնը անմիջական անպատեհութիւն մը չունենալէ զատ, ընդհակառակն պիտի պատրաստէ մեր երիտասարդութիւնը՝ իրբեւ իրական քաղաքացիներ, որոնց այնքան պէտք ունինք։

3.— Որ խուսափելով զինուորագրութենէ եւ խրտչելով սուրէն ու գէնքէն, մեր մէջ ակամայ զարգացուցած կ'ըլլանք քաղաքացիական վախկոտութիւնը, որ շատ մեծ վտանգներ կրնայ հասցնել մեզի, վաղը երբ հայրենիքը պէտք ունենայ մեզի։

4— Որ վերջերս ստիպուած ենք որոշ յանձնառութիւններու տակ մտնել, քանի որ մեր հայրենիքին դուռները այնքան ամուր փակուած են մեր առջեւ, որ առանց վիզէի մեկնող քանի մը հայրենաբաղձ երիտասարդներ իսկ ետ կը դառնան, դառնութեամբ համակուած։

Չկրցան ըմբռնել, կ'ըսէի։ Երբ արեւ ամբողջ Ամէնքի շրջանին մէջ մեծ հոսանք մը սկսած է դէպի... Հարաւային Ամերիկա։ Եւ դժբախտաբար մեկնողներէն շատ շատերը իրենց համար որոշ գործեր ստեղծած եւ որոշ տնտեսութեան տէր երիտասարդներ են։

Չես գիտեր թէ ինչ կայ վերջապէս սա Հարաւ. Ամերիկա կոչուած երկրին մէջ։ Բայց մեր երիտասարդութիւնը այնքան նեղ կը մտածէ, որ կը նախընտրէ Հարաւ. Ամերիկայի սեւ ու փիփիքական քայքայում պատճառող աշխատանքը, եւ կը խրտչի քանի մը ամսուան զինուորական մարզանքէն, կարծես այդ կոճկուած հագուստին տակ պիտի չքանայ յանկարծ։

Ահա՛ պատկերը յունահայ գաղութին, այս օրերուս։

Այս գաղթը ուրիշ բազմաթիւ անպատեհութիւններու շարքին, յառաջ կը բերէ նաեւ կրթական տագնապ մը։

Առանց չափազանցութեան կարելի է ըսել, որ վերջին երկու ամսուան ընթացքին, իրաքանչիւր դպրոցէ 10ական աշակերտներ պակսած են։ Կասկած չկայ որ այս վիճակը շարունակուելու պարագային, աշակերտութիւնը պիտի պակսի հետզհետէ, քանի որ ծնողներ ալ կը մեկնին եւ դպրոցներու պիւտճէները կէս ճամբան պիտի մնան։

* * *

ԱԶԳԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ

Կրթական գործին մասին գրած էի ասկէ առաջ։ Նոյնօրինակ կրթական տագնապը չէ լուծուած տակաւին։ Միւս կողմէ, Բարեգործականի նպաստն ալ որ պիտի կրկնուէր, ցարդ չէ հասած։ Ասիկա որ դպրոցներու պիւտճէները կը ներկայացնեն տխուր պատկեր մը։ Մինկրուի արուարձանի ուսուցիչները, օրինակի համար, տակաւին Սեպտ. ամսականները չեն ստացած եւ քօքինեան 10 հազար տրամի բաց մը կը ներկայացնէ, Լիփպաման 18,000, իսկ Ֆիքսը որ միշտ ինքնաբուխ կրցած է ըլլալ, ունի մօտաւորապէս 10,000ի բաց մը։

Հաւատանք թէ գոնէ Բարեգործականը նկատի առնելով նոր սերունդին դաստիարակութեան գերագոյն կարեւորութիւնը, պիտի շարունակէ իր նպաստը, առաջուան պէս։

* * *

Սելանիկի ձանօթ խաչատուակութենէն վերջ, Մագլըմեան եպիսկ. ինքզինքը տուած է ելբդային աշխատանքի։

Կը տեղեկանամ, որ ամէն օր Մագլըմեան-Ղազարեան-Եսայեան երրորդութիւնը գաղտնի ժողովներ կ'ունենայ առաջնորդարանին մէջ, վարչութեան գործերը չեզոքացնելու եւ գայն պատակտումի մատնելու համար։

Պէտք է խոստովանիլ նաեւ, որ Արիկեան վարչութիւնն ալ պէտք եղած վճռական միջոցներուն չդիմեց։

* * *

Սելանիկի մէջ ձերբակալուած երկու հայ եւ երկու հրեայ համայնավարներուն փաստաբան ալ կը զբաղեցնէ կառավարական շրջանակները։

Խորհրդարանը, ինչպէս կ'երեւի, կարուկ միջոցներ պիտի տնօրինէ օտար համայնավարներուն դէմ ընդհանրապէս եւ հայ հոկտեմբերիկներու դէմ մասնաւորապէս։

Ամէն պարագայի տակ, Ազգ. Վարչութեան մէկ ուժեղ կեցուածքը կրնայ վերջ տալ այս բոլոր վերիվայրումներուն եւ գաղութը դարձնել վստահելի կառավարութեան աչքին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Եր. Լալայեան, որ կը հսկէր Էյլարի պեղումներուն վրայ, կը յայտարարէ «Խորհրդային Հայաստան»ի։

«Հնագէտները մինչեւ այժմ այն կարծիքը ունէին թէ Հայաստանի մէջ յղկած քարէ գործիքներ գոյութիւն չէ ունեցած։ Սակայն Էջմիածնի Շրէշ բլուրին վրայ եւ Կոտայքի Էյլար գիւղին մէջ իմ կատարած երկու պեղումները կուգան հաստատելու թէ այդ կարծիքը սխալ է, թէ յղկած քարէ գործիքները գոյութիւն ունեցած է Հայաստանի մէջ, եւ այն ալ՝ շատ կանուխ։

Արդէն տեսանք, ինչպէս ցոյց կուտան պեղումները, գտնուած են յղկած քարէ նախատիպ կացիններ, մուրճեր, վանակնայ գանակներ, աղօրիքներ։

Այդ գործերուն, մեռելները կ'այրուէին։ Ընծաց աճիւններէն, Էյլարէն, առած եմ նմոյշներ։

Կարգ մը դամբարաններու աճիւնները լեցուած էին սրուակներու, կամ ամփոփուած՝ շիրմաքարերու մէջ։

Էյլարի պեղումները գոյց կուտան որ մի՛այն քարէ գործին, այլ նաեւ երկաթէ գործուն վերաբերեալ նիւթեր։

Հայաստանի Պետութեան կառոյցը քննութեան առած է այդ նիւթերը եւ Լալայեանի տեղեկագիրը։

ՏԱՐԻՆ ԿՐ ԼՐԱՆԱՅ
ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ՓԱԿԵԼ
ՀԱՇԻՒԴ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏ. 31

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՈՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԻՍԿ ՄԵ՞ՆՔ...

Ուսանողական Ոստան ըսելով պէտք է հասկնալ 28 հէքթար տարածութեամբ գետին մը, Փորթ ո'Օրլէանի մօտ, Փառք Մոնսուրիի կից, Սօի երկաթուղիով Փարիզի կեդրոնին հետ ուղղակի հաղորդակից։ Այդ ընդարձակ գետինը մաս առ մաս կը տրամադրուի զանազան ազգերու հաստատութեանց, եւ կարեւոր տարածութիւն մը վերապահուած է հանրային պարտէզի մը եւ մարզադաշտերու։

Յարդ կառուցուած գլխաւոր «Տուն»երուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ Fondation Deutch de la Meurthe, միայն Ֆրանսացի ուսանողներու յատուկ ու ներկայիս բոլորն ալ գաւառացի։ Անգլիական համալսարաններու ոճով շինուած գուարթ ու քիչ մը գեղջկական արտաքինով վեց շէնքերումէջ բաժնուած են 250 ուսանողներու եւ 60 ուսանողուհիներու սենեակները։ Նոյն ոճով եօթերորդ շէնք մը յատկացուած է իբրեւ սրահ, ընթերցարան, գրադարան, մարզասրահ, պարասրահ, ժողովասրահ, աշխատասրահ, հաւաքատեղի։ Այս բոլորը շրջապատուած են պարզ եւ ճաշակաւոր ածուներով ու յարաճուն բուսականութեամբ մը։

Այցելուին առաջին տպաւորութիւնն է լոյսի ու օդի առատութիւնը, նոյնիսկ ամենայետին նրբանցքներուն մէջ։ Այդ նպատակով է որ արդէն վերադեռ եօթը շէնքերը մեկուսացուած են, ամբողջութեան իրական գիւղի մը երեւոյթը տալով։ Վարչական կազմը շատ քիչ տեղ կը գրաւէ այս բոլորին մէջ։ Մէկ երկու սենեակ միայն անօրէնին ու գրագրի մը համար բաւական նկատուած են։ Իսկ առժամապէս կնոջական աշխատութեանց յատկացուած սրահը (Pavillon Curie) կը գործածուի իբր ճաշարան, մինչեւ միջազգային մեծ եւ ընդհանուր ճաշարանին շինութիւնը։ Ճաշերը պարտաւորիչ չեն ու կ'արժեն միայն 4,50 - 5 ֆրանք, պայմանաւ որ իւրաքանչիւր ուսանող ինք իր ձեռքով կատարէ իր սպասարկութիւնը։ Իւրաքանչիւր շէնք ունի մօտաւորապէս 50 - 60 սենեակ, 3 - 4 յարկի բաժնուած, ամէն յարկի վրայ «տուշ»եր կան՝ տաք եւ պաղ ջուրի։ Սենեակներուն գինն է 150 ֆրանք ամիսը, բայց հաւանօրէն 25 ֆրանքի յաւելում մը կատարուի ասյս օրերու։

Արդիական ամէն դիւրութիւն կը վայելեն սենեակները, ինչպէս էլեկտրականութիւն, տաք ջուր, պաղ ջուր, կեդրոնական ջեռմութիւն եւլն.։ Կարասիները պարզ են եւ մաքուր. «Տիվան» մը որ թէ իբր մահճակալ թէ իբր բազմոց - գրակալ կը ծառայէ, աշխատութեան խուշոր սեղան մը, հնչելիաւոր պահարան մը, ուրիշ պահարան մը պատին մէջ, որ ջուրի ծորակները եւ սրբիչները կը պարունակէ, քանի մը աթոռ, փոքր գորգ մը, մաքուր պատեր կը կազմեն ուսանողին առօրեայ շրջանակը։ Սենեակին դլխաւոր զարդն է պատուհանը որ դուրսի կանանչութեան ու պարտէզներուն վրայ կը նայի, հակապատկեր մը կազմելով Փարիզի մթին փողոցներու ախուր տեսքին հետ։ Բոլոր հաստատութեանց ընծայած յատուկ առաւելութիւններէն զատ, ծրագրուած են նաեւ ընդհանուրին համար ընդարձակ դարաստան մը, գնդասլաղի - թէնիսի, պէյզ - պօլի եւ այլ խաղերու դաշտեր, կեդրոնական մատենադարան - ընթերցարան մը, մարզանքատներ, բացօթեայ աւազան մը, լոգարաններ, փոքր հիւանդանոց մը ու ինչպէս ըսինք միջազգային ճաշարան մը, որ միակը պիտի բլլայ բովանդակ Ոստանին մէջ։

Երկրորդ կուգայ Պելժիական Տունը որ հակայ շէնք մըն է, առաջինէն ոչ շատ հեռու։ Այս հաստատութեան բոլոր սենեակները մէկ շէնքի մէջ ամփոփուած են, ինչ որ պանդոկի մը ու քիչ մըն ալ զօրանոցի կերպարանք կուտայ իրեն, մանաւանդ նկատի առնելով սենեակներուն թիւը որ 210ը կ'անցնի։ Աւտոր փոխարէն, սակայն, ծախքերու կարեւոր կրճատում մը կ'ըլլայ։ Օրինակ չեռուցման, տաք ջուրի, լոգարաններու եւլն.ի համար օրական 1500 քիլոկրամ ածուխի սպառում կայ միայն, մինչ աւտոր գրեթէ եռապատիկը անհրաժեշտ է ֆրանսական բաժնին որ հազիւ կրկինն ունի սենեակներու թիւին։ Հոս իւրաքանչիւր սենեակի ամսական վարձքն է 200 ֆրանք, լոգանք, սպասարկութիւն, ջերմութիւն եւլն. մէջը հաշուելով։ Նոյն խնամքը առատ օդ ու լոյս բաշխելու համար ամէն կողմ։ Լայն անցքեր, հակայ ժողովասրահ, պարասրահ մը, տաք և պաղ լոգարաններ ամէն յարկի վրայ, սիրուն մարզասրահ մը յարակից սրահներով։ Շէնքը բաղկացած է եօթը յարկէ, արդիական ֆլաման ոճով որ թերեւս քիչ մը ծանր ու խնայր կերպարանք կուտայ, հակառակ արտաքին գուարթ գոյներու։ Յիսուն վաթսուն պելճիքացի և լիւքսէմպուրկցի ուսանողներ միայն բնակութիւն հաստատած են ներկայիս —ի՛նչ դեղեցիկ դաս մեզի— իսկ մնացեալ սենեակները տրամադրուած Ֆրանսացիներու, բնական է նախընտրութիւնը պահելով առնոց։ Տասնըչորս ծառաներ կ'ապահովին սպասարկութիւնը։ Միայն նախաճաշ կը տրուի ուսանողներուն։ Ճաշերը ինչպէս արդէն ըսինք, պէտք է առնել ֆրանս. բաժնի առժամեայ ճաշարանին մէջ կամ Ոստանէն դուրս։

Գալով Բանասիական Տան, որ իր համակրելի տեսքով ուրախ երեւոյթ մը կուտայ կիսաւարտ Ոստանին, չի կրնար մեզ իրր նախատիպար ծառայել, մասնաւորապէս յատկացուած ըլլալով արդէն իսկ իրենց մասնագիտութիւնը Բանասիրի մէջ ուսած բժիշկ և մանկավարժներու, որոնք Փարիզ կուգան կատարելագործման համար միայն ու գրեթէ ուսանող չեն նկատուիր։ Չարմանալի չէ ուրեմն որ սենեակներու վարձքը հոս համեմատական 400 ֆրանքի կը հասնի։ Ճոխօրէն կահաւորուած սրահ մը տրամադրուած է ուսանողներուն իրր հիւրանոց, հաւաքավայր, ընթերցասրահ. իսկ սենեակներու կահաւորումը միւս հաստատութիւններէն շատ չի տարբերեր։ Institut agronomiqueի ու Արժանթինի «Տուն»երը չեն աւարտած տակաւին, իսկ Միացեալ Նահանգներու Տան հիմերը միայն դրուած են։ Արժանթինի Տունը իր կարեւորութեամբ (50 սենեակ) թերեւս մօտենայ ապագայ Հայ «Ուսանողական Տան» մը ծրագրին։

Ի՞նչ սահմաններու մէջ պէտք է տեսնել սակայն Հայ «Ուս. Տուն» մը՝ ենթադրելով որ պաշտօնական մարմիններ ուզեն լրջօրէն զբաղիլ։ Որքա՞ն ուսանող կարելի է համամասնել, ի՞նչ դումարի կը կարօտին կառուցումն ու կահաւորումը։ Ի՞նչ կերպով կարելի է մտաւորական կեդրոն մը եւս դարձնել գայն։

Կանխահաս կը նկատենք այս մասին այժմէն իսկ արտայայտուիլ, ծանրանալով ճարտարապետական ու նիւթական մանրամասնութեանց վրայ։ Միայն դիտել կուտանք որ անհրաժեշտ է շուտ շարժիլ, քանի Ուսանողական Ոստանին բոլոր հատուածական հողերը տրամադրուած չեն։ Պարզ դիմում մը պատկանեալ իշխանութեանց, ու արդէն իսկ հողը ապահոված կ'ըլլանք ձրի։

Ի՞նչ կը մտածեն Ուսանողական Միութեան անդամները։ Որո՞ւն պիտի վիճակի այս նպատակով յանձնախումբի մը կազմութիւնը...։ Ի՞նչ է Տիկնանց Միութեան տրամադրութիւնը այս մասին։ Կա՞ն ուրիշ միութիւններ կամ մարմիններ որ հետաքրքրուին այս հարցով։

Հաւատա՞նք թէ անպատեհ խանի պիտի չլինան այս հարցումները։

Ամէն պարագայի մէջ, ամօթ պիտի ըլլար եթէ Հայ Ուսանողութիւնը մուտքի դուռ մը չունենար միջազգային այս նոր Ոստանին մէջ։

Ե. ԻՒՐԻՒՃԵԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ

4000 ԱՇԱԿԵՐՏ՝ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպ, 12 Դեկտ.

Լրացնելով առաջին թղթակցութիւնս (յաւելած 20 Դեկտ.), կը փութամ պատկերացնել ազգային կեանքի միւս երեւոյթները եւ առանձնապէս դպրոցներու վիճակը։

Հայրենակցական եւ այլ միութիւնները.— 35է աւելի Հայրենակցական միութիւններու կարդին կան նաեւ Կրթասիրաց միութիւններ, Հ. Մ. Ը. Մ., Որբերու միութիւն, Հ. Յ. Դ. Պատանեկան միութիւն, Հ. Ե. Միութիւն, Կ. Խաչ. Բարեգործական, Օրիորդաց եւլն. միութիւններ։

Երբեմն միեւնոյն շրջանի Հայրենակցական միութիւններ եւ Կրթասիրացներ քով քովի գալով, հաւաքական ջանքերով բացած են առանձին դպրոց։

Երիտ. միութիւնը լուրջ եւ եռանդուն աշխատանք կը տանի նոր սերունդի զարդացման համար։ Այդ նպատակով շարունակ բանախօսութիւններ եւ դասախօսութիւններ կը սարքէ իր ակումբին մէջ։ Կազմակերպած է ելեկտրատիտական եւ մեքենատիտական ձրի դասընթացք, ուր կ'աւանդուին երկու դիտութեանց այ անհրաժեշտ դիտելիքները, տեսական եւ գործնական։

Դպրոցներ եւ աշակերտութիւն.— 1. Ազգ. երկսեռ վարժարան մանկապարտէզի բաժինով. 800 աշակերտ։ Պիւտճէն կը մատակարարուի ամսաթոշակներով եւ ազգային գանձէն։ 2. Կիլիկեան գաղթ. վարժարան երկսեռ եւ մանկապարտէզի բաժիններով. 600 աշակերտ։ Պիւտճէն կը հայթայթուի ամսաթոշակով, նպաստով և «ի նպաստ»ներով։ 3. Արմէնեան երկս. վարժարան, անհատական, 150 աշակերտով, 4. Զարեհանճազի երկսեռ վարժարան՝ 170 աշակերտով։ 5. Այնթապի կրթասիրաց երկս. վարժարան՝ մանկապարտէզի բաժինով, 550 աշակերտ։ 6. Ներսէսեան երկս. վարժարան (քէմփի)՝ 250 աշակերտով։ 7. Միս Եփփէի Ջանքերով եւ նպաստով նորակառոյց Սահակեան վարժարան, 200 աշակերտով։ Եօթ վարժարան (ազգային)՝ շուրջ 3000 աշակերտներով։ Ամէն զատ կան մօտ հազար աշակերտ օտար, բողոքական եւ կաթոլիկ վարժարաններու մէջ, եւ 50 է աւելի ուսանողներ՝ օտար բարձրագոյն վարժարաններու մէջ։

Ի՞նչպէս ուսում կը ստանան.— Աշակերտութեան այս թիւին մեծագոյն մասը չբաւորներ են։ Յաճախ, շատեր, այրի մայր մը կամ անչափահաս քոյրիկ մը ապրեցնելու հոգն ալ ունին իրենց վրայ։ Եւ կ'ապրեցնեն ալ։ Երեկոեան արձակուրդին իւրաքանչիւրը կը փութայ իր որոշ աշխատանքին։ Մաս մը ներկարարի տուփը առած կը վազէն հրապարակի անկիւնը կամ պողոտային ծայրը։ Մաս մը փայտին վրայ շարած «քեահքէ» կը ծախէ։ Մաս մը մանրավաճառուհիին կ'ընէ. մաս մը գիշերաթերին ծառայութեան կը փութայ սրճարան մը կամ ճաշարան մը։

Առանց մէջ տաղանդներ կան որ կը խամրին շատ կանուխ։

Ոչ օք կը մտածէ խոստումնալիցները զէթ Պէյրութի բարձրագոյն վարժարանները կամ համալսարանը ուղարկել։

Յաջորդով՝ 1927ի վիճակագրութեամբ կը ներկայացնեմ նաեւ շրջաններու կեանքը։

Յ. ՍԻՄՕՆԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆԸ
(Քաղուած խորհրդ. թերթերէն)

Ճարտարապետ Թորամանեանի պատրաստած նախագիծին համաձայն, Երեւանի մէջ պիտի կառուցուի թատրոն։

Ըստ այս ծրագրին, թատրոնը պիտի ունենայ երկու դահլիճ։ Մէկը՝ ձմեռնային, փակ ու հիւնական, միւսը՝ ամառնային, բացաշխարհեան սկիզբներուն համար։ Երկուքն ալ ունին մէկ բեմ։ Երկդահլիճներու եւ անոնց միջեւ կառուցուող մէկ բեմին այս ճարտարապետական եղանակը, ըստ իր պարզութեամբ, հանճարեղ դիւտ մըն է թատերական ճարտարապետութեանս մէջ, և գնահատելի՝ հարաւային երկիրներու համար ընդհանրապէս, Հայաստանի համար՝ մասնաւորապէս։

Հրապարակին կեդրոնը գտնուող թատրոնի այս շէնքին զատ, հրապարակին եզերքները հետզհետէ պիտի բարձրացուին համերդներու, դասախօսութիւններու, շրջադարանի եւ ցուցահանդէսի յարմար շէնքեր։

Բոլոր այս շէնքերը պիտի կոչուին Ժողովրդային Տուն։

Ժողովրդային Տան հրապարակին մօտերը, մեծ պարտէզին շուրջ պիտի փոխադրուին բոլոր այն հաստատութիւնները, որոնք կապ ունին գեղարուեստի հետ, —երաժշտանոց, նկարչական դպրոց, թատերական արուեստանոց։ Նախագծուած թատրոնը պիտի ծառայէ ամէն տեսակ ներկայացումներու, (ողբերգութիւն, օփէրա, շարժանկար), նաեւ մազումարներու, միթինկներու։

Թատրոնին ճակատը գծուած է հին հայկական (5-8րդ դարու ոճով, եւ պիտի ունենայ յուշարձանային (monumental) դիմադիծ, քարէ, երկաթէ, պէտճէտ կմախքով, դիմանալու համար երկրաշարժներուն։

Թատրոնի բեմը կը գտնուի շէնքին կեդրոնը։ Երկու կողմերը պիտի գտնուին ձմեռնային եւ ամառնային դահլիճները։ Այս նպատակով, բեմին երկու հակադիր պատերուն մէջ բացուած են անցքեր, երկաթէ վարդիներով։

Ձմեռնային թատրոնին դահլիճը կը նայի հրապարակին եւ ունի 1200 աթոռ։ Ամառնայինը կը նայի կից պարտէզին, միջանցքերով միացած է անոր, ունի 1700 աթոռ։

Ձմեռնային դահլիճին գնահատարկին յատակը պիտի շինուի այնպիսի եղանակով մը, որ կարելի ըլլայ հիմնել դահլիճին կեդրոնը, կրկէս մը, բեմին բարձրութեամբ, ծառայելու համար մասնաւոր բեմադրութիւններու, երբ գործողութիւնը բեմէն փոխադրուի դահլիճին կեդրոնը։ Այսպէսով կարելի պիտի ըլլայ նաեւ իրականացնել նոր թատրոնին ձգտումը, իրարու մօտեցնել դերասաններն ու հանդիսականները։

Թատերասրահը յարմարցուած է նաեւ շարժանկարի ներկայացումներու համար եւ ունի մասնաւոր սենեակ մը գործիքներու։

Ձմեռնային թատրոնին դահլիճին կից պիտի շինուի անցք, բասրահ մը (foyer), երկու սենմավարի։ Յարկերէն իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ նրբանցք, միջնապատիճներ, հանդերձարան, սանդուղներ, ձեռարաններ։

Բեմը ունի երկյարկ շարժական (trium)։ Միջին մասին յատակը ունի մասնաւոր հոդակապ ձեւ կազմուածք։ Բեմին կից եւ մասնաւոր տեղեր, կառք ինքնաշարժ բարձրացնելու համար։ Բեմին երկու կողմերը սպասարկող շէնքեր։

Ամառնային թատրոնը իր դահլիճին կառուցուածքով ամփիթատրոն մըն է, իսկ անդրադարձի սրահը՝ պարտէզը, որ պիտի ունենայ շատրուաններ, ծաղկուարներ, հանդիսարաններ։

Երկու թատերասրահներն ալ ձմեռնային թէ ամառնային, կարելի է օդասպորձել միաժամանակ։ Այդ պարագային, դահլիճներէն մէկը կը ծառայէ ներկայացումներու, միւսը՝ շարժանկարի համար, եւ այսպէսով կրնան տալ հանդէս մը 3000 հոգիի առջեւ։

ԻՇԽԱՆԻ ՄԸ ՓՄԱՀԱՅՈՑԻՆ ՀԵՏԵԻԱՆՔՆԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Դեկտ.— Նորաշէն «պերլին» յածանաւը, որուն համար ամիսներու ճամբորդութիւն մը ծրագրուած էր մինչեւ Հնդկաստան, կանգ առաւ սպանիական քաղաքս նաւահանգիստին առջեւ եւ հաւանաբար չկանայ մեկնիլ գէպի նպատակ, որովհետեւ նաւապետ քոլիը ետ դարձուած է՝ պերլին, հաշիւ տալու թղթի մը համար, որ շատ աղմուկ կը յարուցանէ նիւրկայիս, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ։

Պատմութիւնը այս է.— Երբ նաւապետ քոլիը քիլէն ճամբայ կ'ելլէր «պերլին» յածանաւով, Հնդիպեցաւ էգքըրնֆէօրդ, ուր մեծ ագարակին մէջ կը բնակի նախկին կայսր Վիլհելմ Բ.ի եղբայրը՝ Փրուսիոյ Հայրիկ իշխանը։ «Հին բարեկամներ» ըլլալով, նաւապետը ճաշի հրաւիրած է նախկին ծովակալ-իշխանը «պերլին»ի վրայ։ Իսկ այս վերջինը հին օրերու փառաւոր անցք մը կատարել տալէ վերջ, ճառ մըն ալ խօսած է, որուն պարունակութիւնը դեռ հրապարակուած չէ։ Ըսուեցաւ։

Եւ ահա մեծ իրարանցում։

Բայց, առաջի՞ն գէպքն է այս, որ հանրապետականարժանապատուութիւնը վիրաւորելու կը ձգտի։ Միթէ «հանրապետական» կուսակցութիւնները չե՞ն գիտեր թէ ամէն օր ինչ կ'անցնի կը դառնայ «ապագայ ինքնապաշտպանութեան մը պատրաստ ըլլալ»ու համար...։ Բացայայտ է որ պահպանողական նախարար կէսլէր, նախ Մեծն Գերմանիոյ, ստիպուած է Հանրապետութեան բանակի գիրքին անհամապատասխան քայլ մը գործեր համբերութեամբ տանիլ եւ մխայն շատ ալ ինկած անգլերն են որ որոշ քինադատութեան կ'ենթարկէ։ Ընդած տարի վիւրթէնպէրկիոազմախրձերուն առթիւ ծագած հոդի մը համար, բանակներու պետ ֆոն Զէէքթը հրաժարեցուց, նոյն այս տարի, հաւանական է որ նորը պէտք է հեռանայ «պերլին» յածանաւէն։

Թէեւ ազգայնականներէն գոռ, գրեթէ ամբողջ մամուլը Հրամէ. իշխան Հայրիկը որ տարեկան 17000 մարք թոշակ կը ստանայ, իրը հին բարձր պաշտօնատար մը, այժմ ի՞նչպէս կը թողլատրէ իր քինիրեն գալ Հանրապետութեան մայրաքաղաքին առնուազն մարտանաւի մէջ զօրանոց կատարել, հագուիլ մեծ ծովակալի շուքերով, եւ խօսիլ ճառեր, որոնք ապահովաբար հանրապետականչեն։ Այո՛, իշխան Հայրիկը որ 1918ին, երբ ամէն բան տակնուվրայ էր... այն իշխան Հայրիկը, որ իր եղբօր պէս թէեւ Հոլանտա չփախաւ, բայց կարմիր դրօշը պարզած ինքզինքը էգբըն-ֆէօրդ գտաւ։

Իսկ քոլիը՞ ըլլալով Հանրապետութեան պաշտօնեայ-նաւապետ, ի՞նչ իրաւունք ունի հրաւիրելու իր նաւին վրայ, Հանրապետութեան չէնքը խորհրդանշող նաւին վրայ, բոլորովին հակառակորդ մարդիկ, ըլլան անոնք «հին բարեկամներ»։

Եւ իրարանցումը կը շարունակուի։ Վերջին պահուն՝ կառավարութիւնը պաշտօնական գեկոյցով մը յայտնեց թէ հրամանատարը յանգանք չունի, նախապէս իր պետերէն արտօնութիւն առած ըլլալով։

Թղթակից

ՅՈՒՐՏԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Փրոֆ. Պէրնար կը գրէ յուրտերուն առթիւ։

— Կիները, որոնք այնքան թեթեւ Հագուստներ կը կրեն, մետաքսեայ եւ թելէ գուլպաներ Հագած են, կիսաբաց կօշիկներ ունին, արդեօք աւելի՞ կը մսին, աւելի՞ շատ կը հիւանդանան թէ այրերը։ Այս մասին դժուար է պատասխանել. որովհետեւ չունինք բաղդատական վիճակագրութիւն մը, որ մեզի գոյց տար սեռերու տկարութիւնը, վարակման տեսակէտէն, հարբուխի, ցնդատապի, կոկորդագաւի պարագաներուն մէջ։ Սակայն իմ տպաւորութիւնս այն է, որ սեռերը աւելի կամ նուազ մասնաւոր տկարութիւններ չունին պաղէն հիւանդանալու մէջ։ Եթէ կեանքի վիճակագրութիւն մը, կարելի պիտի ըլլար լուծել լաւագոյն Հագուելու եղանակը, պաշտպանուիլ ցուրտին դէմ, թէ, բարակ լաթեր Հագնելով, կարծրացնել մարմինը ցուրտով։

Կիները այնքան ալ գէշ պաշտպանուած չեն ցուրտին դէմ, թէեւ երեւութապէս բարակ լաթեր Հագուած են։ Եթէ կիներու գլեստները, այրերու գլեստները թանձրութիւնը եւ ծանրութիւնը չունին միւս կողմէ անոնց գլեստները շինուած են խիտ հիւսուած քներէ, —մետաքս, սընդուս, բրդեղէն, որոնք կը մեկուսացնեն մարմինը կատարելապէս։

Գալով կօշիկներուն, հնդիրը կարեւորութիւն կը ստանայ այն ատեն, երբ օդը խոնաւ է։ Ցուրտ օդերուն, պաղը շատ քիչ կ'ազդէ ոտքերուն, որոնք շարժման մէջ են շարունակ։ Իսկ իրենց իրանը եւ կուրծքը, որ աւելի գգայուն է ցուրտէն, կը պաշտպանեն տաք լաթերով եւ մուշակներով։

Արեւմ, որշ ու մանաւոր թելագրանքներ կարելի չէ ընել այրերուն կամ կիներուն։ Սեռի տկարութիւն չկայ, այլ անհատական տկարութիւններ։ Այսպէս կան մսկոտներ, եւ կան անհատներ, որ, այս ցուրտերուն, փողոց կ'ելլեն առանց գլխարկի եւ վերարկուի։ Ասիկա վարժութեան հարց է. անոնք ստացած են դիմացկունութիւն ցուրտին դէմ։ Նոյնպէս կան, որ կը քնանան պատուհանը բաց։ Սակայն կարելի չէ թելադրել այս եղանակները ամէնուն։

Գալով պզտիկներուն, կը տեսնենք որ անոնց սրունքները մերկ են։ Շատեր վարժուած են։ Բայց կան պզտիկներ ալ որ տկար են ցուրտին Հանդէպ։ Կարեւորը այն է, որ պաղ չառնեն փողոց ելած ատեն։ Ուրեմն, պէտք է լաւ ծածկել զանոնք, երբ տաքէն կ'անցնին ցուրտին։

Եւ պէտք է իմանալ, որ այս ցուրտ օդերուն ծագած հիւանդութիւնները արդիւնք են ոչ թէ պաղերուն, այլ պաղէն տաք, եւ տաքէն պաղ անցնելուն։

Մսելու եւ չմսելու Հարցը վարժութեան եւ կլիմայական յարմարութեան խնդիր է։ Սկաւտինաւցիները, որոնք վարժուենէ զատ, ժառանգական դիմացկունութիւն ալ ունին, մեզմէ քիչ կը մսին։

Գալով մեզի, կը թելադրեմ, այս ցուրտերուն առթիւ, մանաւորապէս ծերերուն, առողջապէս տկարներուն, փոքրիկներու ու նորածիններուն Համար ամէն խնամք տանիլ եւ չմսեցնել։

ՕՒՕՂ. ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

Մոսկուայի մէջ երկու ուսանողներ կը խօսին.

— Մուկ կա՞յ ձեր սենեակին մէջ։

— Կարելի՞ բան է, կրծելու բան չունինք, որ մուկ կենայ եւ կրծէ։

ՀԱՑԵՔԸ ԳԱԻԱՌՆԵՐԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ՊԱՆԴՈԿՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 20 Դեկտ.— Քաղաքիս Հայ գաղթականութեան մեծագոյն մասը կը բնակի պանդոկներու մէջ, ուր կեանքը հետաքրքրական է։

Պատկերը գրեթէ նոյնն է Հայկական կոչուած պանդոկներու մէջ։ Ֆրանսական պանդոկները ընդՀանրապէս գոհացուցիչ կը նկատուին, որովհետեւ անոնք իրենց պայմանները յարգողներուն կ'ընծայեն ամէն դիւրութիւն։

«Յառաջի»ի Համար պրպտումներ կատարելու մտքով, կ'այցելեմ կարգ մը պանդոկներ՝ ուր Հայեր կը բնակին։ Նախ ներս կը մտնեմ Rue Thubaneau մէկ Հայկական պանդոկէն, եւ յետոյ Rue de la Providence ծագումով Սպանիացիի մը պանդոկը։ Առաջինին մէջ կը բնակին մօտաւորապէս 18—20 Հայ ընտանիքներ, որոնք դժգոհութիւններ ունին նորակոչպանդոկատիրոջ դէմ, որովհետեւ այս վերջինը չափազանց սուղ գինով վարձած ըլլալով պանդոկը, անմիջական յաւելում կը պահանջէ Հայ վարձակալներէ, առանց օրինական պատճառի։ Այս պանդոկին մէջ, ժամը 12ին մէկ վայրկեան ձնագած՝ լոյսերը կը մարեն. եւ բանուորները ժուլիին մէջ կ'ելլեն ու գործի կ'երթան, իսկ ստնտու մայրեր կամ հիւանդ ունեցողներ կէս գիշերէն ետք կազով լամբար կը վառեն, մանուկը դիեցնելու եւ հիւանդին պուտ մը ջուր տալու Համար։ Հոս ալ ոչ լուացարան կայ, ոչ ալ կանոնաւոր խնամք։ Կարգ մը ընտանիքներ, լեզու չգիտնալով, ֆրանսական պանդոկները Թողած եւ Հոդ փոխադրուած են, բայց կը գղջան։

Բազմանդամ ընտանիքներ կամ ազգականներ, յաճախ մէկ սենեակի մէջ կը բնակին, վարձքի թեթեւութեան եւ իրարու մօտ ըլլալու Համար։ Առանց լուսանգքի մութ սենեակներու մէջ ալ ընտանիքներ կը բնակին. եւ միեւնոյն սենեակին մէջ կը պատրաստեն կերակուր, ճաշ, լուացք... եւ կը ննջեն։ Սպանիացիին պանդոկին մէջ ալ նոյն պատկերը, բացի վարձքի վէճերէն եւ ուրիշ անհամութիւններէ։

Կ. Սեւեան

ԿԵԱՆՔԸ ՀՕՄԻՆ ՄԷՋ

ԼԱ ՈՇԻՆԻԷՒ.— Ինչպէս գրած էի, պ. Միհրան Գալաքէօզեան ապնիւ գաղափարը ունեցած էր կոտրիէռի դղեակին յարակից շէնքերէն մէկը տրամադրել ֆրանսական ամառնային բանակումներու ընկերակցութեան, որպէսզի հոս հիւրընկալուին տկարագործ տղաք եւ օգտուին անտառային օդէն։

Այս մասին համաձայնութիւն մը գոյացած է յիշեալ ընկերակցութեան հետ եւ բարերարին փափաքին համաձայն, արդէն ձեռնարկուած է շէնքին հիմնական նորոգութիւններուն։ Ներկայիս կիսաւեր շէնքը պիտի վերածուի ամառանոցի մը, որ պիտի պարունակէ հարիւր անկողիններ, խաղավայր, ճաշարան, ընթերցարան եւ լսարան։ Աշխատութիւնները սկսած են արդէն եւ յոյս կայ մինչեւ Մայիս վերջացնելու։ Ցառաջիկայ ամառ կոտրիէռը պիտի ներկայացնէ ուշագրաւ պատկեր մը, Հայ եւ ֆրանսացի մանուկներու խառն բազմութեամբ ողեւորուած։

* * * Գարակէօզեան Հօմն ալ սրտի պարտք նկատեց իր բաժինը բերել որբերուն օրուան։ Կիրակի օրուան մը պաշտամունքը յատկացուեցաւ այդ նպատակին։ Աշակերտներուն բացատրուեցաւ օրուան նշանակութիւնը եւ մեր պարտքը։

Տղաքը Մհահամուռ փափաք յայտնեցին երեք կիրակիի իրենց մսեղէն ընծաղէն զրկուիլ եւ անոնց փոխարժէքը յատկացնել Հայ որբերու սնտուկին։ Այս ինքնաբուխ զոհողութիւնը կը ներկայացնէ Հազար ֆրանք, որ ուղարկուեցաւ կեդրոնին։

Փ. Սանասար

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՇԱՎԻԼԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԽՈՒՄԲԻՆ ՄՐՑՈՒՄԸ

Կիրակի օր Շ. Մ. Ը. Մ.Ի Շավիլի ֆութպոլի խումբը մրցեցաւ Stade Français (H. C.) խումբին դէմ, եւ 1ի դէմ 1 հաւասար խաղարկութիւն մը ունեցաւ։

Շավիլի խումբը, որ իրմէ մարմնապէս աւելի զօրաւոր խաղացողներու դէմ մրցած էր, իսկապէս գնահատելի է այս արդիւնքին Համար. կը յուսանք որ ասկէց վերջ անոնք եւս պիտի ունենան լաւ յաղթանակներ իրենց հմամարժէք խումբերուն դէմ։ Պէտք է ջանան կարգապահական ոգիով եւ հմտերաշխաբար գործել։ Ուրախ ենք որ անոնք կրցած են իրենց խումբը լաւ ձիմերու վրայ դնել։

Գ. Գասապեան

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պրիւսէլէն պ. վահան թօրոսանեան երրորդ անգամ սասը օրինակ տարեկան Յառաջ նուիրած ըլլալով, յատկացուցիչը հետեւեալ հաստատութեանց.—

1. — Մուսուլի Ազգ. վարժարանին, 2.—Միլանի Ուսանողական Միութեան, 3.— Սէբէզի Որբերու Միութեան, 4. — Ադեքսանդրիոյ Յառաջդիմասէր Միութեան, 5.— Ժընեւի Հայկական Տան, 6.— Ժընեւի (Պընէէն) Հայկ. վարժարանին, 7. — Պերլինի Հայ երիտ. Միութեան, 8.— Քօքընհայի (Նունաստան) Կարմիր Խաչի ընթերցարանին, 9.— Տէտէաղաճի Ազգ. վարժարանին, 10.—Ֆիքսի (Նունաստան) Ազգ. վարժարանին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅՈՒՍԱՓԱՆ ԿԻՆԸ.— Տիկին մը, վէրսայլի գետնուղիին բերանը, երկու ջուխտ խօսք ըրաւ մարդու մը հետ, յետոյ, երբ մարդը ուսերը կը թօթուէր ու կը հեռանար, կինը կրակեց կռնակէն ու գետին փռեց զայն։

Ձոհը կը կոչուի Արնօ, որ զանազան վարժարաններու մէջ ծանօթ է իբրեւ ուսուցիչ պատմութեան։ Գաւառին մէջ աժուսնանալով վարժապետի մը աղջկան հետ, մեղրալուսնի ճամբորդութիւն մը կը կատարէ։ Ճամբան տիկինը կը հիւանդանայ։ Հիւանդութիւն մը, որ անկողինին կը գամէ զայն, երկար ատեն։ Ամուսինը, յուսահատ, կը ձգէ կինը եւ կը մեկնի իր պաշտօնին։ Յետոյ ամուսնալուծման դատ կը բանայ։ Կինը անցեալ շաբաթ կը հանի Փարիզ։ կը հագուի, հիւանդութեան հետքերը կը ծածկէ եւ կը փորձէ դեղեցկանալ։ Վէրսայլի գետնուղիին առջեւ կը սպասէ ամուսինը, երբ չուզեր իսկ խօսիլ հետը։

ՋԱՆԳԱԿԱՏԱՆ ՄԷՋ.— Մոնտունոյի (Իտալիա) եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կար։ Հինգ ժամկոչներ բարձրացան զանգակատուն, հնչեցնելու համար եռեք զանգակները։

Զանգակները կատաղօրէն կ'օրօրուէին։ Ցանկարծ զանգակներէն մէկը լռեց ու կախուեցաւ, յետոյ միւս երկուքն ալ լռեցին։ Այն ատեն լսուեցաւ որ ահռելի ճիչեր կ'արձակուէին զանգակատունէն։

Երբ զանգակներէն մէկը լռած էր, ժամկոչներէն մէկը, այն որ կը հնչեցնէր լռած զանգակը, աշխատեցաւ շտկել զայն։ Սակայն ետ քաշուած ատեն, ուշադրութիւն չդրաւ, որ հսկայ զանգակ մը կը ճօճէր ուժգնօրէն։ Ու 9000 քիլօնոց զանգակին երկաթեայ շրթունքը զարնուելուցաւ խեղճ մարդուն վզին։ Փրցուց գլուխը եւ նետեց վար։ Իսկ մարմինը, որ արիւն կը ժայթքէր, ինկաւ միւս ժամկոչներուն ոտքին տակ։

ԼՃԱԿԻՆ ԿԱՐԱՊՆԵՐԸ

(ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՔԵԱԹ)

Ծառաներէնոչ մէկը այս ժամուն բան մը խօսեցաւ Ասպետին, որովհետեւ, սաստիկ բարկութեան մէջ, Տրամայեր էր ո՛չ ուտելիք եւ ո՛չ ալ ամէլիք տալ խեղճ կնոջ, որպէսզի այն աննշան կերէն, զոր ան ամսամսայ շուներուն Հետ բաժնեցուցած ստիպուած էր։

Երբ աղջիկը կը մօտենար կնոջ կը դիտէր գայն, աչքերէն արցունք կը Հոսէին։

Կինն, ալ փոքրիկ աղջիկը կը դիտէր ցաւագինօրէն, եւ առանց մրթմրթալ ճանչնալու, սիրտէ սիրտ, յոգեպես, իրարու Հետ յարաբերութեան մէջ մտեր էին։

Աղջնակը, լռիւն ստորոտը գտնուղ լճակին կարապներուն, իր եղբայրներուն ալ ուտելիք կը բերէր ամէն օր։

Կարապները կը գգային, որ մօտեցողը բենց սիրելի քոյրիկն էր, անոր Հաճարինգութեամբ կ'ուտէին անոր ձեռքերէն։

Երջանիկ ժամեր էին, երբ իրարու քով կուգային։

Քոյրիկը կը փայփայէր կարապները ու կը սիրէր զանոնք խանդակաթ սիրով։

Երբ մթնէր, աղջիկը կրկին գղեակը կը բարձրանար, կը սպասէր գժբախտ կնոջ փոսին քով, կը քնանար Հոն, առանց գիտնալու թէ անիկա իր Հարազատ մայրն էր։

Դղեակին բնակիչները սակայն ամէն օր կը գիտէին այս բոլորը ու կը գարմանային։

Աղջիկը միշտ կուլար ու կը տխրէր, երբ տան խնամակալուհին, չար կինը, քովէն անցնէր։

Պատահեցաւ որ օր մը Ասպետը անցաւ փոսին առջեւէն ու նշմարեց աղջնակը։ Եւ երբ աղջկան իր կնոջ Հետ ունեցած նմանութիւնը ու անոր վիշտն ոսկիէ շղթան տեսաւ, աւելի՛ մօտեցաւ եւ Հարցուց.

— Ո՞վ ես դուն, փոքրիկս, եւ որո՞նք են ծնողներդ։ Կարապներուն Հետ ի՞նչ գործ ունիս, եւ ինչպէ՞ս եղեր է, որ անոնք քեզի Հետ այնքան ընտանի են ու ձեռքերէդ կեր կ'ուտեն։

— Պարոն Ասպետ, պատասխանեց աղջիկը արտասուաթոր, չեմ գիտեր թէ որո՞նք են ծնողներս. գանոնք ճանչցած ու նոյնիսկ տեսած չեմ։ Սակայն ընտանի կարապները, վարը լճակին վրայ, որոնք ձեռքերէս Հացի փշրանքները կ'ուտեն, եղբայրներս են։ Նախապէս անոնք ալ մարդկային կերպարանք ունէին, եւ մենք, բոլորս ալ անտառին մէջ եղնիկի կաթով կը սնանէինք։ Օր մը եղբայրներս ջուրը իջան լոգանք ընելու։ Իրենց վիկերէն վար առին ոսկիէ շղթաները ու գրին եղերքին վրայ, եւ կարապներու կերպարանափոխուեցան։ Երբ անոնք Հոս ու Հոն գուրգուրալէն կը լողային, մարդ մը եկաւ ու գողցաւ անոնց շղթաները. եւ որովհետեւ անոնք չկրցան այլեւս իրենց մարդկային կերպարանքը կրկին ձեռք բերել, դարձան այս լճակին բնակիչները, իրրեւ կարապներ։

* * *

Շատ կինը նոր Հասկցաւ թէ որոնք էին աղջիկն ու կարապները։

Սարսափեցաւ, որովհետեւ կը վախնար, որ կրնար ամէն բան եբեւեան ելլել։

Ասպետը նկատեց անոր տագնապն ու իրարանցումը, սակայն չէր գիտեր թէ ինչպէ՛ս պէտք էր մատնանիշ ընէր այդ բանը, ու մտախոհ ուղղուեցաւ դէպի լճակը։

Շատ կինն ալ իսկոյն ծառային քով վազեց, Հաղորդելով անոր որ երկուքն ալ վտանգի մէջ էին, պահանջելով որ երթայ անմիջապէս սպաննէ աղջիկը։

Ծառան Համաձայնեցաւ։

Առաւ տորը՝ եւ Հետեւեցաւ աղջկան։

Աղջիկը լճակին եղերքն էր, ու կը փայփայէր կարապները։

Երբ Ասպետը տեսաւ որ ծառան դէպի այն կողմը կը շտապէ, անմիջապէս լճակին մօտ մացառի մը ետեւը պահուըտեցաւ, որովհետեւ գուշակեց, որ գարշելի մարդը բարիք մը չունէր իր մտքին մէջ։

Ան վայրկեանին որ տորը վերցուցած Հարուածը տալ կ'ուզէր, բռնեց չարագործին բազուկը եւ խլեց անոր ձեռքէն կէնքը։

Ծառան ծունկի եկաւ եւ շնորհ խնդրեց ըսելով.

— Ձեր Հօրաքոյրը, պարոն Ասպետ, Հրամայեց ինծի սպաննել այս անմեղ Հրեշտակը։

Ասպետը անմիջապէս դղեակ վերադարձաւ, եւ ստիպեց տանտիրուհին, որ ամէն բան խոստովանի։

Շար կինը խոստովանեցաւ ամէն բան։ Եւ երբ նաեւ մատանին ու բաժակը որ ոսկի շղթաներէն պէտք էր շինուած ըլլար։

Ասպետը կանչել տուաւ ոսկերիչը, եւ անոր Հարցուց բարութեամբ, թէ արդեօք ի՞նչ շիներ էր բաժակը։ Անիկա «այո» պատասխանեց, եւ որովհետեւ չափազանց կը վախնար, խոստովանեցաւ թէ բաժակը ուրիշ ոսկիէ շիներ էր, եւ շղթաները իր սնուցկին մէջ կը պահէր տակաւին, բացի մէկէն, որմէ ոսկի մատանին ձուլեր էր։

Ոսկերիչը պարտաւորեցաւ բերելու շղթաները։

Ասպետը երկարեց դանդաղկան, որ շնորհալի եւ սիրուն պարմանի մը դարձեր էր արդէն։

Աղջիկը կարապներուն մօտեցաւ եւ ամէն մէկուն վիզէն կախեց իր փոքրիկ շղթան։

Խոլորն ալ վերստացան իրենց մարդկային կերպարանքը, բացի մէկէն։

Ասպետը Համբուրեց իր Հարսպատ զաւակները, բարեկամ ու գեղեցիկ, գրկեց ու շատ սիրեց դանդաղ, Հրամայելով, որ անոնց թշուառ մայրը փոսէն ազատեն։

Երբ գժբախտ կինը բաղնիք գնաց ու մաքրուեցաւ, առաջուան պէս շնորհալի ու գեղեցիկ դարձաւ։

Ասպետը Հրամայեց շար եւ անՀաւատարիմ Հօրաքոյրը թաղել Հոն, ուր իր անմեղ կինը Հօթը երկա՛ր տարիներ տառապած էր։

Ասպետը երկարեց դանդաղ աղջկան, որ շնորհալի եւ սիրուն պարմանի մը դարձեր էր արդէն։

Աղջիկը կարապներուն մօտեցաւ եւ ամէն մէկուն վիզէն կախեց իր փոքրիկ շղթան։

Խոլորն ալ վերստացան իրենց մարդկային կերպարանքը, բացի մէկէն։

Ասպետը Համբուրեց իր Հարսպատ զաւակները, բարեկամ ու գեղեցիկ, գրկեց ու շատ սիրեց դանդաղ, Հրամայելով, որ անոնց թշուառ մայրը փոսէն ազատեն։

Երբ գժբախտ կինը բաղնիք գնաց ու մաքրուեցաւ, առաջուան պէս շնորհալի ու գեղեցիկ դարձաւ։

Ասպետը Հրամայեց շար եւ անՀաւատարիմ Հօրաքոյրը թաղել Հոն, ուր իր անմեղ կինը Հօթը երկա՛ր տարիներ տառապած էր։

Այս կերպով իրականացաւ այն առածը որ կ'ըսէ, «Ուրիշին ինը փորողը ինք մէջը կ'ինկնայ։»

Թարգ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՕՄԱՄԵԱՆ

ՎԵՐՋ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31ԻՆ ԿԸ ԼՐԱՆԱՅ ՕՐԱԹԵՐԹ "ՅԱՌԱՋ,,Ի ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆ

գիրը, սահմաններու մասին անգլեւֆրանսական համաձայնագիրը եւ քարիւղի մասին Սան-Րէմոյի համաձայնութիւնը:

ՅՕԴ. 7ը կը վերաբերի կենդանական եւ բուսական հիւանդութեանց դէմ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդունած միջոցներու գործադրութեան:

ՅՕԴ. 8ը կ'ըսէ թէ Անգլիա ուժ պիտի տայ Իրաքի թեկնածութեան, 1932ին զայն Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունել տալու համար, պայմանաւ որ զարգացման ներկայ մակարդակը պահպանուի եւ մինչեւ այդ գործերը լաւ ընթանան:

ՅՕԴ. 9ը կը տրամադրէ որ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր երկիրներու հպատակները առեւտրական եւ այլ հարցերու մասին նոյն իրաւունքները պիտի վայելեն Իրաքի մէջ և ո եւ է խտրութիւն չպիտի դրուի անոնց միջեւ:

ՅՕԴ. 10ը կ'ըսէ թէ Իրաքցիները անգլիական պաշտպանութիւն պիտի վայելեն այն երկիրներուն մէջ, ուր Իրաքը պաշտօնական ներկայացուցիչ չունի:

ՅՕԴ. 11ը կը հաստատէ Իրաքի կառավարութեան եւ Անգլիացիներու միջեւ գոյութիւն ունեցող պայմանագրութիւնները:

ՅՕԴ. 12ը կը վերաբերի եւմտական յարաբերութեանց:

ՅՕԴ. 13ը կ'ըսէ թէ գինուորական առանձին համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի, 1924 Մարտ 25ի համաձայնութեան տեղ:

ՅՕԴ. 14ը կը տրամադրէ որ 1924 Մարտ 25ի դաշնական համաձայնագիրը ի գործու պիտի մնայ:

ՅՕԴ. 15ը կ'ըսէ թէ դաշնագրին վիճելի կէտերուն մեկնութիւնը պիտի ենթարկուի Միջազգային դատական ատեանին:

ՅՕԴ. 16ը կ'ըսէ թէ ներկայ դաշնագիրը գործադրութեան պիտի դրուի վաւերացուելէն վերջ: Պիտի վերաքննուի՝ եթէ Իրաք ժամէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Ներկայ դաշնագիրով կը չեղոլին 1922 Հոկտ. 10ին և 1926 Յունուար 18ին Պաղտատի մէջ ստորագրուած զինակցութեան երկու դաշնագիրները:

Պոլշեւիկները կը փախչին Զինաստանէն

Զինաստանի պոլշեւիկները ծրագրած էին Յունուար 1ին նոր ապստամբութիւն մը յարուցանել: Տեղական իշխանութիւնները պոլշեւիկ վարիչներու բնակարաններուն մէջ խուզարկութիւններ կատարելով գրաւեցին այս մասին կարեւոր վաւերաթուղթեր: Ձերբակալուեցան 15 Զինացիներ, որոնց 5ը կին: Բոլորն ալ գնդակահարուեցան: Ուրիշ 17 Ռուսեր իրենց գերի վար դրուած են զինուորական իշխանութեանց կողմէ:

Հարաւային Զինաստանի խորհրդային բոլոր հիւպատոսարաններն ու գործակալութիւնները փակուած են եւ զինուորական հսկողութեան տակ առնուած: 17 ռուս ընտանիքներ հոգնական շոգենաւով մը մեկնեցան դէպի Վլատիվոստոք: Շանհայի խորհրդային ընդհանուր հիւպատոսն ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները նոյնպէս մեկնեցան: Հանքէուի հիւպատոսն ալ «Շիշանկ» շոգենաւով պիտի մեկնի:

Բոլոր ռուս քաղաքացիներուն ազդարարուած է պատրաստ գտնուիլ՝ մեկնելու համար Զինաստանէն:

*** Խորհրդային կառավարութիւնը խնդրեց Գերմանիայէն, որ ստանձնէ Զինաստանի ռուս քաղաքացիներու շահերուն պաշտպանութիւնը: Գերման կառավարութիւնը ընդունեց այս պաշտօնը:

Միապետական կազմակերպութիւն

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ երեւան հանուած է միապետական կազմակերպութիւն մը, որուն անունն էր «Նիկոլս Նիկոլայեւիչի կողմնակիցներու Ջոկատ»: Կազմակերպութեան նպատակն է եղեր կառախումբերու եւ երկաթուղագծերու դէմ եղեռնագործներ կատարել եւ ահաբեկել պոլշեւիկեան գործիչները: Կազմակերպութեան բոլոր անդամներն ալ ձերբակալուած և դատարան յանձնուած են:

Ընդծովեայի մը եղերական վախճանը

Ամերիկեան S—4 ընդծովեան, որ նաւի մը հետ բախելով ընկղմած էր Փրովինսթաունի (Ամերիկա) եզերքը, աշխարհի ուշադրութիւնը գրաւած է քանի մը օրէ ի վեր: Ընդծովեային մէջ կային 39 հոգի, եւ թթուածինի մթերք մը՝ 63 ժամուան համար: Գերմարդկային ճիգեր փորձուեցան՝ ազատելու համար զանոնք: Ծովը կատաղի էր եւ կ'արգիլեր ամէն փորձ: Սուզակները օրերով ելան իջան, առանց յաջողելու: Կին սուզակ մը իջաւ ընդծովեային մօտ, եւ որոշուած նշաններով խօսակցեցաւ դժբախտ նաւաստիներուն հետ, որոնք փակուած էին ա-կաններու սենեակին մէջ: Այս սենեակը ամբապէս փակ է եւ բաժնուած ընդծովեային: Շրջաղէտին ծակէն օդ ղրկելու ամէն փորձ ձախողեցաւ: Նաւաստիները նշաններով կը հասկցնէին թէ իրենց թթուածինի պաշարը հատնելու վրայ է եւ միայն վեց հոգի ողջ մնացած են: Ու օգնութիւն կը հայցէին:

Անթելով խնդրուեցաւ ամբողջ ամերիկեան ժողովուրդէն, որ աղօթէ անոնց փրկութեան համար: Առջի օր փորձերը շարունակուեցան, սակայն կատաղի փոթորիկը արգելք եղաւ ամէն օգնութեան: Վերջին լուրերու համաձայն, այլեւս նշաններ չեն հասնիր ընդծովեային, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ ողջ մարդ չէ մնացած մէջը. ասկէ զատ շղթան, որ ընդծովեան կը միացնէր եղերքին, խորտակուած է ալիքներէն:

Ամերիկեան թերթերը խօսիլ կը քննադատեն ծովային իշխանութիւնները եւ յատուկ դիտել կուտան թէ Գերմանիոյ մէջ ազատարար միջոցները աւելի կատարելագործուած են:

Ցուցիս. օդանաւը Ատլիա իջած

Առջի օր գրեցինք թէ «ժորժ Կինմէր» օդանաւը, որ Փարիզ—Հանոյի թռիչքը կը փորձէ, Հոմ հասնելէ վերջ, ճամբայ ելած է դէպի Աթէնք, իր երկրորդ հանգրուանը: Անկէ ի վեր տեղեկութիւն չկար իր մասին: Երէկ առաւօտ Ատալիայէն ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Ֆրանս. օդանաւը իջած է հարաւային Անատոլուի այդ նաւահանգիստը եւ թէ ամէն ինչ լաւ կ'ընթանայ:

Կ'ենթադրուի թէ գէշ օդին պատճառաւ, գնդապետ Անթուանա ստիպուած է առանց Աթէնք հանդիպելու, օդանաւը վարել Յունաստանի հարաւէն եւ ուղղակի Անատոլու երթալ:

Հոմէն Ատալիա հեռաւորութիւնն է մօտ 1790 քիլոմեթր:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Պեկավարութիւն՝ Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ եւ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մասնակցութեամբ Կ. Պ. Թ. դերասաններ՝ Տիկ. ԱՄՏՂԻԿի եւ Լ. ԵՐԱՄԵԱՆի,

25 Դեկտ. կիր. գիշեր ժամը 8.45ին, Sociétés Savantesի սրահը

ՓՈՂՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ (ԱՆՁԱՓԱՀԱՍԸ), 3 ԱՐՈՒ

Կը մասնակցին նաեւ՝ Տիկ. Սիրուհիի Նշանեան, Պ. Պ. Ե. Թօլայեան, Տ. Նշանեան, Ա. Դմբէճեան եւայլն:

Գիները՝ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ, 25, 15, 10 եւ 5 ՖՐՈՆԲ

Տոմսերու համար դիմել դեկավարութեանց և բոլոր հայ ճաշարանները

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՍԷՆ Թ'ԷԹիէնի ենթակոմիտէի կողմէ

Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 32 բիս Էմիլ Լիթրէ Թատրոնը

ԱՐՄԷՆ ՇԻՏՆԵԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ»Ը

ԵՒ ԶԱՒԻԵՉՏ (3 ԱՐՈՒ)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Դաշնակահարուհի տիկին ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ

Այս գիշեր ժամը 9ին, Maison Gaveau 45 Rue la Boetie 8me

Յայտագրին մէջ՝ Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber, Liszt, Godowsky.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ 10 — 40 ՖՐԱՆՔ

ՀԱՆԴԷՊ-ՆԵՐԿԱՑՑԱՑՈՒՄ ՎԱՂԱՆՑԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Ջ. Ե. Ո. Միութեան Վալանսի Մ.-ճիւղի կողմէ

ցառաջիկայ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին

փոքրերու բաժին, երգեր, արտասանութիւններ, պարեր, մարգանք, միջնարարներուն նուագ:

Կը խօսի Պ. Ե. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

կը ներկայացնի ՈՒԺԻՆ ՎՃԻՌԸ (2 արար)

ԲԱՆԻՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Մ. Դ. Մարսէյլի Զարդարեան խումբի անդամական ժողովը՝ այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Բէպիւբլիք:

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Գրադարան-Ընթերցարանը: Ներկայանալ անդամատետրներով:

Շ. Յ. Դ. Տէսինի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Café de la Paix-ի սրահը, Ave. Jean Jaurès: Ներկայանալ անդամատետրներով: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Շ.Յ.Դ. Մարսէյլի «վարուժան» ենթակոմիտէն սիրողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ծանօթ հաւաքատեղին, խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի, ներկայանալ անդամատետրներով:

ՏԱՐՕՆ ՏԻՐՈՒՐԲԵՐԱՆի Լիոնի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջը ժամը ճիշտ 2.30ին: Օրակարգ. ընտրութիւն եւ սիրողական խնդիրներ:

ՏԱՐՕՆ ՏԻՐՈՒՐԲԵՐԱՆի Փարիզի Հայրենակց. միութեան ընդհանուր ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Քաֆէ օ Ռէզո տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալի, կարեւոր օրակարգ եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան: Ներկայ պիտի ըլլայ Պ. Կ. Սասունի:

ՓԱՐԻԶԻ Ազգապատասխանատուներու ժողովականքննադատական ժողովը կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Ծանօթ հաւաքատեղին, խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի, ներկայանալ անդամատետրներով:

ՅԱՒԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Շ. Յ. Դ. կարտանի կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկերներ Կարապետ Քոխոեանի եւ Կարապետ Ցատուրեանի երախտաներուն անսպասելի մահուան առթիւ:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TERNIER

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԱՏ

ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ **ԲՈՒՆԻ** ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ ՈՒՇԱԳ

ՍԻՐՈՒԵՏՈՒՔ

Քրքջալիը զաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր զաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ **3** ՖՐԱՆՔ

Կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գործակատերուն մօտ եւ կամդիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI
31 Rue Kléber
Issy-les-Moulineaux (Seine).

Կը ղրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշով փոխարէն:

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆի հմուտ տիկին մը կը ստանձնէ անգլիերէնի դասեր տալ: Մանրամասնութիւններու եւ պայմաններու մասին դիմել՝ Mme. AMADOUNI, 7 Rue Jules Regnault, Enghien-les-Bains, (S. et O.).

ՍԷՆԹ ԷԹիէնի ԵՒ ՍԷՆ ՇԱՄՕՆի ՀԱՅԵՐՈՒՆ

վաճառատունս փոխադրած ըլլալով աւելի ընդարձակ՝ տեղ մը, ստացած ենք ամէն տեսակի ընտիր եւ ծոխ ապրանքներ, արանց եւ կանանց հմար:

Խնամուած կարուածք, վերջին ձայր աժան գիներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով: Գաղափար մը կազմելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել, Շոկտ. 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին՝

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture (1er), St. Etienne (Loire).

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

3 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Շայորդակցութեան մեծ դիւրութիւններ, փոխ Լիոյէն հանրակառքով 10 վայրկեան: 34bis Rue Jean Jaurès, Romainville. պայմաններու հմար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Ménilmontant. մէթրօ Gambetta.

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՓԻՔԻ

106 Kléber, Շեհ. Passy 72.56

Կը կատարէ ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.,

AFFIDAVITի (*Ապիտավիթ*) դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓՈՐՁ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

Յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏԻ

ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՃՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ

29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ ԵՒ ՁԷՔՈՎ — Արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ, ՀԱՄԵՂ. ՄԱՔՈՒՈՐ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒՆԻՆՔ — Իշկէմպէի ապուր, տէօներ քէպապ, մաճունով փիտէլի թանտըր քէպապ,

ԱՑՑԵԼԵՑԵՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Ղ. ԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ԶԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԵՄ կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խոհեմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական հմաճեղ կերակուրներ: Զանազան տեսակի «քէպապներ»: Հոխ ճաշացուցակ, անձերի սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹիի ԴԵԿՏ. 25ի ԵՒ 31ի ԳԻՇԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, հայկական անուշապատ, սկուտրու տօլմա եւայլն:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պարտք կը զգանք ձեզ յայտարարելու որ, քաղաքապետարանի Ամուսնութեան, հպատակութեան եւ ապահովագրութեան վերաբերեալ օրէնքներու փոխուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններու չհանդիպելու համար, դիմեցէք երդուեալ Թարգմանի գրասենեակը, 76 Rue Bernard du Bois, Marseille.

1. Ամուսնութեան թուղթի բոլոր գործողութիւնները, արագ և խղճմտօրէն:

2. Անուններու փոփոխութիւնը դատարանի միջոցաւ եւ արագ:

3. Հպատակութեան, ապահովագրութեան, ժառանգի եւ դատական գործեր:

4. Շնորհեան թուղթերու և մուրհակներու թարգմանութիւն:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ՝ ՆՈՒԷՐ

Ձեպընթաց նորաձիւնը 2, Պօսքօմպ հովիտին գաղտնիքը 2, շուրջառածը 3, բարձրիկներն սուգանաւին գաղտնիքը 2, Թանիր գլխ 6, Ուռանց դաւանանքի 50, Աւազակապետը 30, ի խորոց սրտի 5, Թիապարտը 30, Մտերիմ գրոյցներ 30, Աքլոր եղբայր 6, Ղազկատան (2 հատ) 11, կերմներ 15, Ֆարագրի մը յուշատետրը 15, քերի գ. 7, Լուսանկարչութիւն 3, 10, Սրուանձտեանցի հայկ. ձայնագ. երգերը (6 տետր.) 90, երգարան 5, 6, 10, 12.50, 15, 25, 30, երազահան 5, 6, 10, կարմիր գլուխով մարդոց խմբակը 2, Ուշ Լինի 3, Ջորս գուշտներ 3, Լէպլէպիճի 5, Ջարշըլը Արթին 5, կոյսի մը օրագիրը 5, Ջարլսթօն 1.50, Շայրենիքիս համար 20, Ձամբորդը 20, Լուսինին 7.50, փեսայ գտնող քիթը 2, Թօսակցութիւն 6, 7, Ինքնասպանութիւն 10, Գիւղական հեռախօս 1, Ֆրանս-հայ բառարան 75, Շայրենի ազբիւրից 25, Հօձա Նասրէտտին 17.50, Նարեկ աշխարհաբար 40, Շայաստանի նկարիչների ալմանախը 40, Միջնորդ տէրհաբառ 40, Շայաստանի նկարիչների ալմանախը 40, Միջնորդ տէրպապան 20, Թաղականին կնիկը 20, Ֆասներկու տաքի գոլիսէն դուրս 20, Քէօր օղլու 2.50, փերիէներ 10, Ազգատին պատիը 20, Սիրային ոճիր մը 15, Թափառաշրջիկներ 15, Արիւնի ձորը 4, Զգայատես կինը 5, Վերադարձը 3, Արշին-մալ-Ալան 4, Աշուղ Ղարիպ 5, Աբու Լալա 5, 7.50, 20, Մեծ. մուրացկաններ 7.50, Ազգային ջոջեր 20, ինչպէս նաեւ ՇԱՆԹի, ՕՏԵԱՆի, ՋՕՀՐԱՊի ամբողջ գործերը, տեսակ տեսակ գաւեշտներ, Թատերական գործեր, նոր վէպեր, բժշկական գիրքեր. ԲՈԼՈՐԸ ԱՆՄՐՑԵԼի գիներով:

Ուզեցէք նուէր տրուած գիրքերուն մասնաւոր ցանկը ընտրելու համար:

ԳՐԱՑՈՒԱԿԸ ՁՐԻ: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկնոջ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12.

ՍՏԱՑԱՒԵՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ ՈՒԹ, ԹԷԼ, ՄՂՐՈՊ

եւ կեսարիոյ առաջնակարգ ապուխտ, երշիկ, Ալաճաիի եւ էրմիսի գծնէբով պամիաներ, պալքան եւ էսիրնէ պաղպաղներ, չոր պտուղներ եւ անուշեղէններ կաղանդի առթիւ գեղչեալ գիներով.

Պէլվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ

կը զբաղի ամէն տեսակ աւեւտր. եւ բաղաքային դատերով: կը ստանձնէ մասնաւորապէս ապահովագրական վէճերը ինքնաշարժի եւ աշխատանքի արկածներու վերաբերեալ դատական գործեր:

կ'ընդունի ամէն առտու 9.30—12 եւ ժամադրութեամբ:
13 Rue Béranger, Métro République, Tél. Archives 15-14

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

24 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 527

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՌԱԿՈՒՍԻ ԱՆԻՒ

Պարբերաբար կը փորձուինք ակնարկ մը նետել զանազան գաղուածներու վրայ, եւ մեր սիրտը կը ճմլուի։

Սկսինք Փարիզէն։ Ան է ինչ որ գիտենք։ Ո՛չ մէկ փոփոխութիւն՝ ժամուն բոլորտիքը։ Նոյն մարդիկը, նոյն հոգեբանութիւնը, նոյն գործերը։ Հին գաղութը առանձին, իր «ատմիրպաշ» վարիչներով. Անիւէոի Առաջնորդարանը ինքն իր գլխուն, անգործ եւ անճար։

Տարին կը լրանայ, եւ ոչ իսկ մէկ մանկապարտէզ բացուած է, գոնէ նմոյշի համար։ Փարիզի Ջոջերը իրենք իրենց ժողովներ կազմեցին եւ կրթական ժամնախումբ մը ընտրեցին, ի հեճուկս Առաջնորդարանին։ Պաշտօնական յայտարարութիւններ ալ տուին։ Մինչեւ անգամ տեղեկացանք թէ 50,000 ֆրանք տրամադրած են, գոնէ չորս մանկապարտէզ բանալու համար։ Մանկապարտիզպանուհիներ իսկ հրաւիրուեցան, հրապարակաւ։

Արդիւնքը, — զերօ եւ քար լուսթիւն։

Մինչ այս մինչ այն, հակամարտութիւնը երթէք չդադրեցաւ երկու հաստատութեանց, Փարիզի ըմբոստ Հոգաբարձութեան եւ Առաջնորդարանին միջեւ։ Առաջինը շարունակելով իր անմիտ պայքարը թեմական Խորհուրդին դէմ, պաշտօն յանձնած է պատուիրակի մը, համոզել Էջմիածինը որ ուրիշ հոգեւորական մը ղրկէ։ Եւ Էջմիածինը հաւանած է, ճամբու ծախքն ալ Փարիզի Հոգաբարձութենէն ստանալով։

Միւս կողմէ, Փարիզի եկեղեցին կրօնական ընկերակցութեան վերածելու ձեռնարկին առթիւ, նորէն տաք ու պաղ անցեր է Պալաքեան եպսկ.ի եւ Ջոջերուն միջեւ, եւ մինչեւ անգամ պետական միջամտութիւն եղած է, ինչպէս պիտի կարդաք լուրերու բաժնին մէջ։

Պատկերը պարզ է,—Փարիզը կը մերժէ հպատակիլ ո՛ր եւ է ազգային-ժողովրդական իշխանութեան։ Կը խուսափի ո՛ր եւ է հաշիւ ներկայացնել Թեմական Խորհուրդին։ Ան իր ափին մէջ ամուր պահած է խոշոր գումար մը, 5—700,000 ֆրանք, որուն մատակարարութեան եղանակն անգամ գաղտնիք է։

Միայն այս պարագան, —հաշիւ չտալու խնդիրը, բաւական է սեւցնելու այս մարդիկը, ո՛րքան ալ բարի համբաւ հանած ըլլան։ Այդ գումարը իրեւ աւանդ պահած ըլլալու իմաստութիւնն ալ չարդարացներ զիրենք, երբ աչքի առջեւ բերենք օրուան պահանջները։ Սեղանաւորական հաստատութի՞ւն է Փարիզի հոգաբարձութիւնը, թէ խնայողական մնտուկ։

Հաւատացողներ կան թէ երբ կաթող. նոր պատուիրակը հասնի, Փարիզցիները օրտաբաց պիտի խոստովանին իրենց մեղքերը եւ ուժ պիտի տան ազգային կազմակերպութեան։

Երանի՛ հաւատացողներուն։

Իսկ մեր գիտցածն ու տեսածը այն է որ, Գարեգին եպիսկոպոսն ալ պիտի կաշկանդուի միեւնոյն կախարդական շրջանակին մէջ։ Կա՛մ իրենց հետ, կամ իրենց դէմ...

Փարիզի աղաները ճանչցուած են իրրեւ պահպանողական, բարեպաշտ «ազգասէր»ներ։ Բայց երկու տարուան փորձր ցոյց տուաւ որ անոնք յեղափոխակա՛ն խառնուածք ալ ունին։—կա՛մ մեզի հետ, կա՛մ մեզի դէմ։ Միջին ճամբայ չկայ։ Կարճ եւ կտրուկ...

Նոր պատուիրակը, իրրեւ գիտնական մարդ, թերեւս աւելի լուրջ է, քան Պալաքեան եպիսկ.ը, որուն թեթեւսոլիկ եւ երկբեւ շարժուձեւերը վեղարը չէ որ պիտի շահէ։ Բայց ճիշտ գիտնական կամ փիլիսոփայ մարդ ըլլալուն համար, հաւանական է որ Գարեգին եպիսկ. տարուի, փոխանակ վարելու, շուարի, փոխանակ վճռելու եւ գործելու։

Բայց, լաւագոյն է սպասել իր գալուն եւ գործունէութեան։

Մենք փիլոնաւորներէն չէ որ կը փնտռենք զարմանը։ Բայց անոնք որ բարերար դեր մը կը վերագրեն փիլոնին եւ վեղարին, թող այս փորձն ալ կատարեն, եւ իրենց հասկցած եղանակով քակեն հանգոյցը։

Այս առաքելութիւնը պատեհութի՞ւն մըն է, միանգամ ընդ միշտ երեւան հանելու համար Փարիզի Հոգաբարձութեան կամ վարչական ժողովի անդամներուն քաղաքականութեան գաղտնիքները, եթէ տակաւին գաղտնիք մնացեր է։

Պատեհութիւն մըն է, նաեւ, վճռական փորձ մը ենթարկելու այն միւս տարրերը, որոնք, թէեւ իրարու հակառակ, կը ճգնին խափանել գաղութներու կազմակերպութեան գործը, մանաւանդ Փարիզի մէջ։

Տա՛նք ատոնց անուններն ալ, — ցարական չինովնիկ Պապաճանկանն մինչեւ «բարոյական Ֆրանկախտ»ի վկայեալ մասնագէտը, Արշակ Զօպանեան, եւ /ր խայտարղէտ խմբակը։

Ջոջերը ուրիշ մտքով կը մաքառին, իսկ ասոնք՝ տարբեր ուղղութեամբ. սակայն երկու ոյդմերն ալ իրար կը դիմաւորեն, ո՛ր եւ է աշխատանք վիժեցնելու համար։

Անոնք շատ լաւ գիտեն թէ ի՛նչ կ'ընեն եւ ինչո՛ւ կ'ընեն, մինչեւ անգամ հակառակ իրենց տեսակէտներուն եւ ծրագիրներուն։

Անոնք ամէն գեհկութեան կը դիմանան, քառակուսի անիւը եթէ ոչ զարգացնելու, գոնէ իր վիճակին մէջ պահելու համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԱԿԻՑ ՄԸ

Դեկտ. 18ին Պուքրէշի մէջ սկսաւ հրատարակուիլ նոր շաբաթաթերթ մը, «Հայաստան», խմբագրութեամբ ընկեր Մինիկ Վարդանեանի։

Առաջին թիւի խմբագրականին մէջ, Հայաստան պարզելով իր ծրագիրը, կը գրէ.

— «Հրաշքներ գործելու յատկութիւններ չունինք, ոչ ալ բոլոր ձուկերը շտկելու կարողութիւնը։ Մեր ունեցածը այս ժողովուրդին անկեղծօրէն ծառայելու կամքն ու ցանկութիւնն է, որուն համար ալ յանձն առած ենք գոհողութիւններ, նիւթական եւ բարոյական, որոնք, կը խոստովանինք, շատ ծանր կը կշռեն մեր ուսերուն։

«Հեռու մեզմէ ամբոխավարական միտումներ։ Փողոցէն չէ, որ մենք պիտի ստանանք ներշնչում եւ ուղղութիւն, այլ սա ցիրուցան եղած ժողովուրդի ազգային-հասարակական արժէքներու եւ շահերու գերագոյն մտահոգութիւնն ու նախանձախնդրութիւնն է, որ պիտի լուսաւորէ մեր ճամբան։ Եւ եթէ մենք որոշած ենք անխնայ բլլալ բոլոր անոնց հանդէպ, որոնց հանրային գործունէութիւնը անհամապատասխան կը գտնենք — մեր ըմբռնումով — այդ արժէքներուն ու շահերուն, ատիկա պիտի բացատրել միմիայն այդ մտահոգութեամբ ու նախանձախնդրութեամբ։»

Յաջողութիւն։

ՀԱԼԷՊԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Հալէպի Ֆրանս. իշխանութիւնը պահանջած է 48 ժամուան մէջ պարպել կէօյ-մէյտանիի պետական գաղթակայանը։ Ցրուած պայմանաժամը շատ կարճ ըլլալով, Առաջնորդարանը՝ 88 գաղթականներ տեղաւորեց նոր գաղթակայանին, 30 Հ.Ռ.Ը. միութեան պասթայի քէմփին մէջ ու մնացածը Ազգ. Հայկազեան վարժարանի անջատ մէկ մասին մէջ։

Գալով բուն շէնքը պարպելուն, Առաջնորդարանը խնդրած է ժամանակ տալ, մինչեւ որ ի վիճակի ըլլայ գաղթականներուն տրամադրելու բաւականաչափ հող, հիւղակներու շինութեան համար։

Հրամայուած է նաեւ պարպել Խատ փաշայի շէնքը, ուր Ջէյթունցիներ կը բնակին։ Առաջնորդարանը որոշած է 2000 քառ. կանգուն գետին գնել եւ տրամադրել Ջէյթունցի 40 ընտանիքներու՝ այսպէսով մինչեւ 3 ամիս Խատ փաշային շէնքը ամբողջութեամբ պարպելու եւ իր տէրերուն յանձնելու համար։

ԹԱՇՐԱ ՊԷՏ ԹԻՒ 2

Վերջին թղթակցութեամբ ստացուած ամերիկահայ թերթերը կը հրատարակեն մեծադիր ծանուցումներ «Թաիրա պէյ» աշխարհահռչակ հայ ֆաքիրը փրավիտէնսի մէջ» խորագրով եւ կը հրատարակեն պատկեր մը, որ իբրեւ թէ Թահրա պէյը կը ներկայացնէ։ Իսկական Թահրա պէյը (Գրիգոր Գալֆայեան) ներկայիս Եգիպտոս կը գտնուի. իսկ ամերիկահայ թերթերու հրատարակածը պատկերն է Օննիկ Գափամաճեանի, որ իր եղբօր՝ Արթիւրի հետ Թահրա պէյի աշակերտ եւ Թիկնապահ եղած է եւ որ ամերիկա գացած է Արշակ Զօպանեանի մէկ յանձնարարականով։ Օնոիկ Գափամաճեան անցած տարի ալ Փարիզի մէջ հրապարակ եկած էր իբրեւ Ջիւլֆիքեար էֆէնտի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պալաքեան եպսկ. եւ Փարիզի ջոջերը

Կը տեղեկանանք թէ կաթողիկոսական պատուիրակ Պալաքեան եպսկ. վերջերս զրուխիւն մը ուղղած է տեղական իշխանութեանց, յայտնելով թէ Փարիզի Հայոց Եկեղեցիին Հոգաբարձութիւնը չի ճանչնար իր հեղինակութիւնը, ոչ ալ հաշիւ կուտայ իրեն։

Ասոր վրայ Ֆրանսական իշխանութիւնները առանձին առանձին հարցաքննած են Պ. Արամ Ճէվահիրճեանը եւ Պ. Պօղոս Խմբէրեանը, որոնք յայտարարած են թէ իրենք եկեղեցին կը մատակարարեն կանոնաւոր կերպով եւ միշտ ալ հաշիւ կը ներկայացնեն։

Այս միջադէպէն ետք, Փարիզի Հոգաբարձութիւնը որոշած է այսուհետեւ պատարագի ատեն չյիշատակել Պալաքեան եպսկ.ի անունը. նոյնիսկ եկեղեցիէն վերցնել տուած է կաթող. պատուիրակին յատկացուած աթոռը։

Ֆրանկո-իտալական համաձայնութիւնը

Բոլոր երկիրներու թերթերուն համար օրուան նիւթ դարձած է Ֆրանքեւիտալական համաձայնութիւնը։ Անգլիական թերթերը մեծ կարեւորութիւն կուտան ատոր։ Գերմանական թերթերը զայն կը նկատեն ուղղուած Գերմանիոյ դէմ։

Այս առթիւ «Ֆորվէրց» և «Ֆոսիշէ Ցայթունկ» կը գրեն թէ 1923ին, Ռուրի վճռին ատեն Մուսոլինի Պերլինի իտալական դեսպան կոմս Պոսթարիի միջոցաւ Գերմանիոյ առաջարկած է դինակցութիւն մը կնքել Ֆռանսայի դէմ, առաջարկելով նոյնիսկ զէնք եւ ռազմանիւթ հայթայթել անոր։

Արտաքին նախարարութիւնը երբեք ականջ չկախեց Մուսոլինիի առաջարկին. միայն պատերազմական նախարարը քիչ մը հետաքրքրուեցաւ զէնքի եւ ռազմանիւթի խնդրով, սակայն յետոյ ան ալ հրաժարեցաւ կարեւորութիւն տալէ։

Իտալական «Թրիպունա» թերթը կը գրէ թէ Ֆրանսայի ապահովութիւնը գէշ երաշխաւորուած է Լոքառնոյի դաշինքով եւ թէ լաւագոյն կերպով կրնայ երաշխաւորուիլ Իտալիոյ հետ համաձայնութեամբ մը։

Իտալիոյ տնտեսական բարգաւաճումը

Երէկ գրեցինք թէ Իտալիա ամբողջած է լիրէթը։ Ազգային Տնտեսութեան նախարար Պէլուցցօ նախարարական խորհուրդի վերջին նիստին մէջ կարեւոր տեղեկութիւններ տուաւ Իտալիոյ տնտեսական կացութեան մասին, ցոյց տալով որ երկիրը հետզհետէ կը բարգաւաճի եւ վիճակը գոհացուցիչ է։ Ըսաւ թէ դրամ պահող ընդհանուրներու մէջ Հոկտեմբերին 72 միլիոն, Նոյեմբերին 158 միլիոն լիրէթ աւելցած են պահեստները, անոնց ընդհանուր գումարը բարձրացնելով 13 միլիառ լիրէթի։

Ցորենի արտադրութիւնը աւելցնելու համար սկսուած պայքարը կը շարունակուի։ Փիէմոնթէ, Լիկուրիա, Լոմպարտիա. Վենետիկ, Թուսքանա, Ապրուցցի նահանգներուն եւ Սիկիլիոյ մէջ ցորենի տարեկան արտադրութիւնը 100ին 10 աւելցած է։ Երկրագործական միւս արտադրութիւնները եւս կ'աւելնան։

Խօսելով գործազրկութեան մասին, նախարարը յայտնեց թէ Իտալիոյ ճարտարարուեստի երեք գլխաւոր շրջաններուն՝ Փիէմոնթէի, Լիկուրիոյ եւ Լոմպարտիոյ մէջ անգործութիւնը 100ին 5 համեմատութեամբ է միայն։ Կարգ մը ճարտարարուեստներ, ուր աշխատանքի ժամերը տակաւին կրճատուած էին, այժմ կ'աւելցնեն ժամերը։ Անգործութեան ենթակայ են մանաւանդ երկրագործական բանուորները, որմնադիրները, հիւսուածեղէնի գործարաններու ու փոխադրական ընկերութեանց գործաւորները։

Երեսփ. ժողովը, որ արձակուրդ ստացաւ, մրցանիշը կոտրեց՝ ինր նիստի մէջ քուէարկելով 341 օրէնքներ։

Իտալիան դժգոհ են

Երէկ հրատարակեցինք անգլեւիրաք նոր դաշնագրին պատճէնը։ Պաղտատէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ Իրաքցիները շատ թշնամական ընդունելութիւն ըրին, երբ դաշնագրին պատճէնը հրատարակուեցաւ։ Առաջին արդիւնքը եղաւ այն որ հրաժարեցան երկու նախարարներ՝ փոխ-վարչապետ եւ ներքին նախարար Բաշիտ Ալի պէյ էլ-Կիլանի եւ ելմտական նախարար Զօր. Եասին փաշա էլ-Հաշիմի։ Ազգայնական «էլ-Իսթիքլալ» կը գանգատի որ անգլիական մարզպանին դիրքը եւ անգլիացի խորհրդականներու իրաւասութիւնները մնթ ձգուած են։ Երկու չափաւոր թերթեր դաշնագիրը կը հրատարակեն առանց խորհրդածութեանց։ «Պաղտատ-Թայմզ» կը յուսայ թէ նոր դաշնագրին շնորհիւ Իրաք աւելի պիտի բարգաւաճի։

Հրեաները դաւս ձգուած

«Շիքակօ-Թրիպիւն»ի թղթակիցը խօսելով պոլշեւիկեան նոր կեդր. կոմիտէի կազմութեան մասին, կ'ըսէ թէ նոր քաղաքական բիւրօի անդամներէն վեց Ռուս են (Բուխարին, Ռիկով, Վ'որոշիլով, կալինին, Մոլոտով եւ Տոմսկի), երկուքը կովկասցի (Ստալին եւ Կուիբիշեւ), մէկը Լեհաստան (Ռուձուտակ), ու դիտել կուտայ որ 10 տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Հրեայ չկայ պոլշեւիկեան այս Գերագոյն Մարմնին մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՍՈՒԼԹԱՆԱԿԱՆ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ

Նիւ Եորք թերթի մը ընթեւի Թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ.—

Թէեւ վերջնագէս չէ հաստատուած, սակայն կը թուի որ Էնկլուրիի իշխանութիւնները կը մտածեն ծախել սուլթաններու գոհարեղէններէն մաս մը։

Զուիցերիայի գոհարավաճառ մը, որ Պոլիս կանչուած էր՝ լիշեալ գոհարեղէնները գնահատելու համար, Զուիցերիա վերադառնալով, յայտարարեց թէ չէր յաջողած իր պաշտօնին մէջ, «որովհետեւ հարստութիւնները անհաշուելի էին»։

Գոհարներու սենեակը հասնելու համար, ստիպուած էր անցնիլ կարգ մը դուռներէ, որոնց իւրաքանչիւրը կը գտնուէր զինեալ պահակներու հսկողութեան տակ։

Վերջին դուռը, հաստատուն անագապատնեայ, այնքան ծանր էր, որ ութ մարդ պէտք եղաւ զայն բանալու համար։

Դանձարան-սենեակին մէջ Զուիցերիացի գոհարավաճառը տեսած է վրայէ վրայ դրուած ափսէներ, մէջը լեցուն թանկագին քարեր, կարմիր ու կապոյտ, անթերեւակայելիօրէն խոշոր ադամանդներ ու մարգարիտներ, զմրուխտներ ու կարկհնաններ։

Մանաւանդ երկու առարկաներ գրաւած են իր ուշադրութիւնը՝ մէկը դաշոյնի երախակալ մը՝ շինուած միակտուր խոշոր զմրուխտէ մը, միւսը՝ զուտ ոսկիէ գահ մը, որուն վրայ ազուցուած են 20000 թանկարժէք մարգարիտներ, ինչպէս նաեւ քանի մը հազար կարկհնաններ ու զմրուխտներ։

Այս գանձարանը դարերէ ի վեր եղած է անսպառելի հանք մը գոհարեղէններու, որոնց մէջէն արքունի ոսկերիչներ, ընդհանրապէս Հայեր, քարեր կ'առնէին՝ նոր զարդեղէններ պատրաստելու համար Սուլթաններուն, կամ ընտիր նուէր մը գտնելու սիրական սուլթանուհիի մը։ Թուրքիոյ արքունի գոհարեղէնները գաղտնի չէին պահուեր պատերազմէն առաջ, եւ անոնք Թօփգաբուի պալատին մէջ կը ցուցադրուէին զբօսաշրջիկներուն։

Պատերազմի ընթացքին, երբ Տարտանէլի վրայ անգլիական յարձակումը վտանգի տակ կը գնէր Պոլիսը, գոհարեղէնները կապոցներու մէջ դրուեցան իբրեւ ապահովութիւն երկրին ներսերը փոխադրուելու պատրաստ գտնուելու համար։ Անոնք դեռ Թօփգափուի պալատին մէջ են։

Վերջերս ֆրանսացի գոհարավաճառ մը քննեց զանոնք, սակայն տուած տեղեկագիրը նպաստաւոր չէր։ Կ'ըսէր թէ մարգարիտներու մեծ մասը «ժեռած» են, ասկէ զատ միւս գոհարեղէններն ալ առաջնակարգ տեսակէ չեն։

Վեր ի վերոյ գնահատութեան մը համաձայն, ամբողջ գանձը կ'արժէ մօտ հինգ միլիոն սդերլին։ Ոսկիէ գահին արժէք կը գնահատուի 2 միլիոն անգլ. ոսկի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ Ծնունդը եւ Նոր Տարին Կիբրակիի կը զուգադիպին այս տարի։ Դեկտ. 26ի եւ Յունուար 2ի երկուշաբթի օրերը տօնական օր չպիտի նկատուին, սակայն մեծ վաճառատուները փակ պիտի մնան։

ԱՆԳԼԻԱ 1918 Յունուար 1էն մինչեւ 1927 Դեկտ. 10 գործազուրկներուն նպաստ տուած է 379,388,000 անգլ. ոսկի։

ԱՀ ՀԱՅԲ՝Ը ՉԵ ԱԻՏՏՏԵՐ ՂԱՑՏՏՏՈՒՆ ՓՈՒՈՒՄՈՒՓ ՂԱ ՀՈՎՍՈՒՄՈՒՓ

ԷՋՐՈՒՄՈՒՆ ՁԻ ՀՇՂՍՈՒՄՈՒՐ...

Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Բ. Ժողտեսչության ՀՍՏԿ,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(Հրատարակության սկսած 1-ին տարեթվից)

Ծերակոյտը խուճարկեց ելմտացոյցը

Ծերակոյտը գիշեր-ցորեկ նիստ գումարելով երեքուկէս օրուան մէջ քուէարկեց ելմտացոյցը: Ասիկա մրցանիշ մը կը նկատուի: Ելմտացոյցը այժմ վերադարձուած է երեսփ. ժողովին, որ այսօր պիտի սկսի կրկին քննել զայն եւ յոյս կայ որ մինչեւ իրիկուն վերջնապէս վաւերացուի:

Եգիպտոսի խափիրուզախոհները

Գահիրէի «էլ-Ահրամ» թերթը կը գրէ թէ եգիպտոսի արտաքին նախարարը մօտ օրէն քափիթիւլասիոններէն օգտուող պետութեանց դեսպաններուն պիտի ներկայացնէ յիշատակագիր մը, ընդգծելով այն կարեւորութիւնը զոր եգիպտոս կ'ընծայէ օտարականներու իրաւունքներուն եւ շահերուն պաշտպանութեան, աւելցնելով որ քափիթիւլասիոններու ներկայ դրութիւնը մեծապէս կը վնասէ երկրին յառաջդիմութեան: Նախարարը պիտի առաջարկէ կարգադրել երկրորդական զանազան խնդիրները, մինչեւ որ գումարուի միջազգային խորհրդաժողով մը:

«Էլ Ահրամ»ի խմբագիրը տեսակցած է զանազան պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք յոյս յայտնած են թէ պիտի կրնան համոզել իրենց պետութիւնները, ընդունելու հաւժար եգիպտական առաջարկը:

Թուրքիա պիտի աւելցնէ մախաւտուրը

Լօզանի դաշնագրին մաքսային յօդուածներուն պայմանաժամը կը լրանայ յառաջիկայ Օգոստոսին: Այդ թուականէն յետոյ Թուրքիա ազատ պիտի ըլլայ օտար երկիրներէ ներածուած ապրանքներէն ուզածին չափ մաքսատուրք գանձելու:

Լօզանի դաշնագիրը ստորագրող պետութիւնները դիմում կատարած են Թուրք կառավարութեան, առանձին առանձին առեւտրական եւ մաքսային դաշինքներ կնքելու համար: Այս առթիւ հաւանական կը նկատուի որ, Ընդհուին շաքարի, քարիւղի եւ պէնզինի մենաշնորհները, նկատելով որ կառավարութիւնը մենաշնորհի դրութիւնը հաստատած էր, որովհետեւ չէր կրնար աւելի մաքսատուրք գանձել այդ ապրանքներէն:

Էնկիւրիի մէջ նախկին առեւտրական գործավար Ալի Ճէնանի պէյի նախագահութեան տակ յանձնաժողով մը կազմուած է, այս իղդիրներով զբաղելու եւ մաքսային նոր սակացոյց մը պատրաստելու համար:

Ռուսիա, Աֆղանիստան եւ Հնդկաստան

փարիզի ափդան դեսպանը հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ, պատասխանելու համար Ռիկայէն հաղորդուած այն տեղեկութեանց թէ Ռուսիա կը սպառնայ Հնդկաստանի.—

Ռուսիա ամրացուցած է Քանտահարի իր պահակազօրքը: Սակայն Քանտահար Աֆղանիստանի միւս ծայրը կը գտնուի, այսինքն ռուսական սահմանագլուխին ամէնէն հեռաւոր կէտին վրայ: Այն բոլոր դաշնագիրները, զորս Աֆղանիստան կնքած է Ռուսիոյ, Անգլիոյ եւ ուրիշ երկիրներու հետ, չի պարունակեր ոեւէ դիմադրական յօդուած, որ թոյլ տայ ռուս զինուորներուն Աֆղանիստանի հողէն անցնիլ:

Գալով Քապուլի եւ Թաշքենտի միջեւ օդանաւային սպասարկութեան, ճիշտ է թէ երկար ատենէ ի վեր օդանաւով երթեւեկ կը կատարուի Աֆղանիստանի մայրաքաղաքին եւ Թաշքենտի միջեւ, ուր աֆղան ընդհ. հիւպատոսարան մը կայ, սակայն այդ գիծը կ'օգտագործուի միայն աֆղան կառավարութեան կողմէ:

Թուրքերը եւ փրանսական օդաւուրը

Էնկիւրիէն ուղղակի արտաքին նախարարութեան հասած հեռագրի մը համաձայն, Ատալոյ Թուրք իշխանութիւնները վար դրած են ֆրանսական «ժորժ-կիսմէր» օդանաւը, որ ինչպէս գրեցինք երէկ, Հռոմէն ուղղակի յիշեալ քաղաքը գացած էր, առանց Աթէնք հանդիպելու: Թուրքերը արգիլած են կարգ մը շրջաններու վրայէն թռիչքը — ռազմագիտական պատճառներով: Ֆրանսացիները ժամանակին նախատեսած չըլլալով այս պարագան, արտօնութիւն չէին խնդրած: Այժմ Թուրքիոյ ֆրանսական դեսպանը կ'աշխատի վարչական օրինական ձեւակերպութիւնները կատարել և արտօնութիւն ստանալ, որպէսզի գնդապետ Անթուանա եւ չորս բնկերները կարենան առանց յապաղումի շարունակել իրենց ճամբան դէպի Հանոյ:

Կը յիշուի թէ վերջին անգամ Թուրքերը Սան-Սթէֆանօի մէջ ալ նոյն դժուարութիւնները յարուցած էին ամերիկացի օդանաւորդներ Ռոպերթ եւ Շըլի, որոնք աշխարհի շրջանը կատարեցին:

ՓԱՐԻԶ-ՍԱՅԿՈՆ ԹՌԻՉՔԸ

Ֆրանսացի օդանաւորդներ Շալ եւ Ռափէն առջի օր ասարտեցին Փարիզ-Սայկոն եւ վերադարձի թռիչքը: Ատոնք Վիլլաքուպլէի օդանաւային կայանէն մեկնած էին Հոկտեմբեր 11ին եւ կանգ առած էին հետեւեալ հանգրուաններու մէջ.— Հռոմ, Աթէնք, Հալէպ, Պասրա, Պէնտէր-Ապպաս, Ալլահապատ, կալկաթա, Պանկքոք եւ Սայկոն, ուր հասան Հոկտեմբեր 20ին, 11,900 քիլոմեթր ճամբան կտրելով 10 երկար հանգրուաններով: Ֆրանսացի օդանաւորդները Սայկոն մնացին մինչեւ Նոյեմբեր 2, յետոյ վերադարձան Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Թուրքիոյ եւ Յունաստանի ճամբով. միայն թէ այս անգամ իւրաքանչիւր հանգրուանի մէջ երկար կանգ առին եւ հանդիպեցան գլխաւոր մայրաքաղաքները:

Ֆրանսացի օդանաւորդներ Քոսթ եւ Լը Պրի, որոնք առաջին անգամ ըլլալով յաջողեցան կտրել հարաւային Ատլանտեանը եւ մեծ ընդունելութիւն գտան Պրազիլիոյ եւ Արժանթինի մէջ, ներկայիս կը շարունակեն իրենց թռիչքները հարաւային Ամերիկայի մէջ: Առջի օր Շիլիի մայրաքաղաք Սանթիակոյէն Պոլիվիոյ Լա Փազ քաղաքը գացին, 2100 քիլոմեթր ճամբան կտրելով 12 ժամէն: Օդանաւը ստիպուեր է երբեմն 4000 մեդր բարձրէն թռչիլ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐԲԻՈՅ խորհրդարանի ելմտական յանձնաժողովը որոշեց չնչել եկամուտի վրայ տուրքը ամբողջ երկրին մէջ:

ԻՏԱԼԻՈՅ գահաժառանգ իշխանը պիտի նշանուի Պելճիքայի Մարի Ժոզէ իշխանուհիին հետ:

ՆՈՐ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լուսանկարիչ Գ. Ձօլօեան ինքնաբերաբար յանձն առած է վեց լուսանկար (*քարթ-փոսթալ*) հանել *ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՁՐԻ*, անոնց որ մէկ տարեկան բաժանորդ կը գրուին «Ցառաջ»ի, կանխիկ վճարումով:

ԱՅՍ ՊԱՏԵՀՈՒԹԵՆԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ՄԻԱՅՆ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՀՈԳԻ ՄԻՆՉԵԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

Բաժնեգինը վճարողը իր ստացած ընկալագրով պիտի ներկայանայ Photo Arax, 9, Rue Papillon, լուսանկարուելու համար:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ Շ. Ց. Դ. ՍԷՆ Թ'ԷԹիէնի ենթակոմիտէի կողմէ

վաղը կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 32 բիս էմիլ Լիթրէ Թատրոնը

ԱՐՄԷՆ ՀԻՏՃՆԵԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ»Ը

ԵՒ ԶԱՒԷՇՏ (3 ԱՐԱՐ)

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԱԺՈՂՈՎԻՆ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ ԴՈՒՄԱՐՆԵՐ

Բ. ՅՈՒՅԱԿ

Թիւ 2 տետրակի, նախաձեռնութեամբ վաճան ֆինյ. խոյեանի եւ Պ. Պ. Սարգիս Պագըճեանի, Պետրոս Մինասեանի, Պետրոս Պատէմեանի՝ Ակվռանի մէջ հանգանակուած.—

Տ. վ. Քհնյ. Խոյեան, Պագըճեան ընտանիք 100ական, Պատէմեան ընտանիք, Մխիթար Շիմշեան 50ական, Կարապետ Թէքեան, Տիկին Աղաւնի Էնքսէրճեան 30ական, Գ. եւ Յ. Մխ. Նասհան, Հայ Նպրվճո. Պօղոս Ալվազեան, Տիկին Լպրուճի Buat, Ճըլպըրեան Մատիէոս, Ս. Կուրթիկեան, Ոսն, ՅովհաննէսՄէլինեան 20ական, ՏէրեՏիկ. Օ. Լօռէնեան, Արշամ Յակոբեան 15ական, Ալեանագեան, Օ. Նազարէթեան, Ս. Գըլըճեան, Համբարձում Տէմիրճեան, Յարութիւն Մէճէլեան, Խաչիկ Եղեկիէլեան, Թադուհի Շալվարճեան, Մաթոսեան Եղբարք, Գեղեցիկ Յարութիւնեան, Խորէն Մինասեան, Վահան Մէրեմգուլի, Նշան Ադամեան, Կարապետ Տէնիզլեան, Բարսեղ Մելքոնեան 10ական, Խ. Ստեփանեան, Կ. Նազարէթեան, Մ. Մալխասեան, Ֆրանսուա Պլէսիզ, Սալիա Ապաճեան (Ասորի), Ժամկոչեան, Լեւոն Մոզեան, Կարապետ Մինասեան, Զարուհի Սվազլեան, Ոսն, Յարութիւն Եսայեան, Պետրոս Գրիգորեան, Գօչօ Սիմիտճի օղլու, Էլպիս Մինասեան: Ընդհ. գումար 750 ֆրանք:

ՅԱՒԻՇԱՏԵՏԻ

Շ. Յ. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր եպիսկոպոսի ընդհ. ժողովը՝ Դեկտ. 26 Երկուշբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: Շատ կարեւոր օրակարգ:

Շ. Յ. Դ. Լիոնի «Կայծակ» խումբի ժողովը 28 Դեկտ. Շբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը:

Շ. Մ. Դ. Մարսէյլի Զարդարեան խումբի անդամական ժողովը՝վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Ըէպլիւիլիք:

Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Գրադարան-Ընթերցարանը: Ներկայանալ անդամատետրներով:

Շ. Ց. Դ. Ցէսլինի Շրջ. կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Café de la Paix-ի սրահը, Ave. Jean Jaurès: ներկայանալ անդամատետրներով: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Շ.Ց.Դ. Մարսէյլի «Յարութեան» ենթակոմիտէն ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ծանօթ հաւաքատեղին, խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի, ներկայանալ անդամատետրներով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ. — Պրիւքսէլի մէջ վաղը կիրակի ժամը 12ին, Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյն մէջ (Béguinage Bourse) ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Կաթոլիկ Հայոց Հովիւ Նալպանտեան վարդապետ: Նոթր-Տամի 30 պէլճիքացի աշակերտներ՝ հայերէն լեզուով բազմաձայն պիտի կատարեն երգեցողութիւնները:

ՏԱՐՈՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Լիոնի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը հիշատ 2.30ին: Օրակարգ. ընտրութիւն եւ ստիպողական խնդիրներ:

ՏԱՐՈՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ փարիզի Հայրենակց. միութեան ընդհանուր ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Քաֆէ օ Քլէո տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալի, կարեւոր օրակարգ եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան: Ներկայ պիտի ըլլայ Պ. Կ. Մասունի:

ՓԱՐԻԶԻ Աղքատախնամիներէյների ծժանդակամասնախումբը, կաղանդի տօներուն առթիւ, 26 Դեկտեմբեր երկուշաբթի օրը ժամը 3ին յետմիջօրէի, կազմակերպած է ցերեկոյթ մը Salons George Vի մէջ, 45 Rue Pierre-Charron, (Paris 8e): Իւրաքանչիւր տոմսի գինն է 20 ֆրանք: Փոխարժէքը կը խնդրուի դրկել Գանձապետ Օր. Ս. Խոսրովեանի, 15 Rue Louis-Philippe, Neuilly s)Seine, կամ վճարել ցերեկոյթի օրը:

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ «ՆԱՐԵԿ»

կաղանդի լաւագոյն նուէրը

ԳԻՆ 40 ՖՐԱՆՔ

Դիմել՝ խմբագրատուն

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի հրատարակած Պատի Օրացոյցը

«ԴԷՊԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ»

Շքեղ եւ գեղարուեստական նկարով, կ'արժէ որ ամէն հայ տունն ալ մը ունենայ այս բացառիկ հրատարակութենէն:

ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

Դիմել՝ Պ. Տէր Պօղոսեանի

38 Rue Francis de Presensé Marseille.

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ

ՍԻՐՈՒԵՑՈՒՔ **ԲՈՒՆԻ ՍԻՐՈՒԵՑՈՒՔ**

քրքջալիր գաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի հմայէ, հրապուրէ

ԲՈՒՆՐԸ, ԲՈՒՆՐԸ, ԲՈՒՆՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI

31 Rue Kléber

Issy-les-Moulineaux (Seine):

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմաթուղթի փոխարէն:

ՎԱՐԶՈՒ ՏՈՒՆ

3 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Շադրդակցութեան մեծ դիւրութիւններ, փոքր կիլայէն հանրակառքով 10 վայրկեան: 34bis Rue Jean Jaurès, Romainville. պայմաններու համար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Ménilmontant. մէթրօ Gambetta.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՓԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

կը կատարէ ֆրանսա եւ յունաստան մանելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Աֆիտավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TERNIER

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ «ՖԷՊԻԻՍ»

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«Ֆէպիին» հանրածանօթ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է Փրանսական և անգլիական ձմեռուան կերպասներու ճոխ մթերք մը:

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու անբերեւականութիւն մը գտնելէ զատ, իբրեւ կաղանդի նուէր, մեդր յարկից «Ֆէպիին» լուսանկարչատան մէջ 6 ՀԱՏ ԴԵՂԱՐՈՒԻԿ. ՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենայ:

Փութացէք օգտուիլ այս աննախընթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար:

Հ. ՀՈԳԵՍՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏԻ

ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱԶՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ

29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ Ամբեղեան ամէն տեսակ կերակուրներ

ԵՒ ՁԷՔՈՎ ՀԱՄԵՂ ՄԱԿԱՐՈՒՐ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ Իշկէմպէի ապուր, տէօներ քէպապ

ՈՒՆԻՆՔ Մածունով փիտէի Թանապը քէպապ,

ԱՃԱԽԵԼԱՃԵՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ

ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՕՐԴՆԵՐԸ ԴՈՂՋ ԶԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԴՈՒԹԻԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԵՆ

կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ: Ջանազան տեսակի «քէյպափներ»: Հոխ ճաշացուցակ, անձերի սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻԻ ԴԵԿՏ. 25ի ԵՒ 31ի ԳԻՇԵՐԸ ՄԻՆՉԵԻ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՋՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, հայկական անուշապուր, սկուտրու տօլմա եւայլն:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes. Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մանուածէտ քժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը՝ ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Գ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ անուշեղէնով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ:

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԲԻՈՒՐԵՔ ՓՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac. MARSEILLE

ԾԱՆՕԹ.— *Կը փնտռուին Գաղղիոյ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեցողէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատուաւոր ներկայացուցիչներ բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ:*

ԿՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻՆԵՐ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն կը պարուի: փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն հասցէին՝

K. AVANEZIAN

Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

Բոլորդ ալ գիտէք որ պանիր կայ, պանի'ր ալ կայ: Արսինքն մէկը անունով պանիր, իսկ միւսն ալ՝ հատով տուի, առատ իւղով եւ ոչխարի կաթով պատրաստուածը, որը ձաշակելու համար դիմեցէ'ք՝

ՎԱՀՐԱՄ ՃԷՆԱԶԵԱՆԻ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԻՆԸ

1 bis Rue Hautefeuille -:- PARIS (6e)

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՌՔ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20շ.	40շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

25 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 528

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ՄՈՒՐԱՅԿԱՆԻ ՏՈՊՐԱԿԸ

Ռումանիայէն յետոյ, որ պաշտօնապէս հաղորդեց թէ հազար սղերլին կը դնէ Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ, Նանսէնի ծրագրին իրականացման համար, ահա-սիկ Յունաստանի պատասխանը:

Աթէնք նորէն կը յիշէ իր գոհողութիւնները հայ գաղթականներուն համար, 280,000 սղերլին հաշուելով անոնց տեղաւորման ծախքերը: Եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ 100ին 25 մասնակցիլ անոնց կովկաս փոխադրութեան ծախքին:

Ուրեմն, իւրաքանչիւր պետութիւն իր հասկցած եղանակով կ'ուզէ լեցնել մուրացկանի տոպրակը, որպէսզի ժամ առաջ ազատին տաղտուկէ: Ռումանիա բառին սովորական իմաստով հայ գաղթականութիւն չունի: 1922ի խուճապին, հազիւ 5-600 փախստականներ ընդունուեցան այդ երկիրը: Ուստի, զանոնք փոխադրելու խնդիր չի կրնար յարուցանել:

Իսկ Յունաստան, որ աւելի քան 100,000 հոգի կը հաշուէ իր հիւրընկալած փախստականներուն թիւը, ամէն բանէ առաջ իր բեռը պակսեցնելու մասին կը մտածէ: Այսօր 30-40,000էն աւելի չէ Յունաստան ապաստանած Հայերու թիւը, եւ աստիճանաբար կը պակսի, նոր արտագաղթով: Եւ սակայն, Աթէնքի համար տեսակ մը քաղաքականութիւն դարձած է միշտ յիշեցնել հայ գաղթականներու գոյութիւնը, արժեցնելու համար իր փոխառութեան պահանջները: Միւս կողմէ, Յունաստան իսկապէս կ'ուզէ որ Հայերը ունենան իրենց վերջնական հայրենիքը:

Այսպէս կամ այնպէս, Նանսէնի նոր կոչը, հաստատուած՝ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ, կ'ունենայ այն արդիւնքը, ինչ որ բարեսիրական հանգանակութիւն մը:

— «Անտես մի՛ առնէք»:

Ոչ մէկը կ'ուզէ հարցին մօտենալ քաղաքական տեսակէտէ: Մեծերը, ինչպէս փոքրերը, բաներ մը կ'ուզեն ընել, «մարդասիրական զգացումներով»: Եւ պէտք է խոստովանիլ որ փոքրերը աւելի փութկոտ են քան Մեծերը, որոնցմէ հզօրագոյնը, Մեծն Բրիտանիան, միշտ իր նիւթական անկարողութենէն կը ճառէ: Սկիզբէն ի վեր, Անգլիա ձեռնպահ, նոյն իսկ չկամ եղած է այդ գործին մէջ, եւ դանազան բարեսիրական մարմիններ են որ կոչեր կը հրատարակեն եւ պնակներ կը պտտցնեն:

Ձերմակներու այս հակասական վերաբերման հանդէպ, աւելի ձերմակերես չեն կարմիրները:

Անոնք, — երեւանցիներն ալ միասին — պարզապէս կ'ըսեն:

— Դրամ տուէք որ դուռները բանանք:

Անոնց — եւ երեւանցիներուն համար ալ — ներգաղթը պարզապէս տնտեսական խնդիր է: 1922ին, ձենովայի ժողովին մէջ, հայ պատուիրակ մըն ալ կար, Պ. Բէկզադեան, որ ճիշտ այդ բառով կը բացատրէր ամբողջ խնդիրը, «Ճակատամարտի» ընթացքին: Նոյն հոգեբանութիւնն էր որ տուն տուաւ Զիչէրինի հոչակաւոր ժէտօնին? — Փոխադրութեան եւ տեղաւորման ծախքերը հոգացէք, պատրաստ ենք մինչեւ 250,000 գաղթական առնելու:

Եթէ դրամ գտնուէր, գացողները պիտի տեղաւորուէին Կուբանի, Վոլգայի շրջանները, մինչեւ Քրիմը:

Ցայտնի է այդ առաջարկին ելքը: Նախ որ, հայկական շրջանները հաժապատասխան չէր գաղթականներու ցրուումը օտար, անծանօթ երկիրներու մէջ: Երկրորդ, դրամ չկար: Եւ երրորդ, Զիչէրինը պարզապէս դիւանագիտական խաղ մը խաղալ կ'ուզէր, հայկական դաւը «ժէկ հարուածով» լուծելու եւ քաղքենի-աշխարհակալ պետութեանց գաս մը տալու համար:

Չասցէին չհասաւ այս գաս: Անոր իրական հետեւանքը եղաւ այն, որ գաղթականները մնացին իրենց տեղերը, կամ քաշուեցան Լրկիրէ երկիր, իսկ հայկական գաղթ աւելի քան երբեք դարձաւ միջազգային շուկայի ապրանք, մարդասիրական կամ առեւտրական ձեռնարկ:

Խորհրդային իշխանութիւնը եթէ իսկապէս դաս մը տալ կ'ուզէր «աշխարհակալ-գիշատիչներուն», ապարկութեան առարկայ չպիտի գարձնէր ամբողջ ժողովուրդի մը գաղթ:

Ան պահն մինչդ ունէր —եթէ ուզէր— այդ ժողովուրդը դուրս իսկ իր հայրենիքին մէջ տեղաւորելու: Ոչ հողն է որ կը պակսի, ոչ ալ շուգենաւեր: Իսկ հայ գաղթականը ափ մը հող գտնելէ յետոյ, կրնայ իր գլխուն ճարը նայիլ: Այս մասին փաստեր շարելու պէտք չկայ:

Եթէ Զիչէրինները չուզեցին կամ չհասկցան այսքան տարական բան մը, աւելի բծամիտ եւ անզգայ եղան երեւանի վարիչները, որոնք իրենք զիրենք ոչ թէ ազգային դատի, տառապեալ ժողովուրդի մը ներկայացուցիչները կը համարին, այլ համայնավարութեան առաքեալներ՝ Աբեւելքի, նոյնիսկ ամբողջ աշխարհի մէջ: Թերահաւատները կրնան կրկին եւ կրկին կարդալ իրենց ճառերը, զեկուցումները, թերթերը եւ գիրքերը:

Անոնք ի խորոց սրտի կը փափաքին եւ կը բողոքեն, որ ռամկավար դպիրները կը փսփսան թէ երեւանի կառավարութիւնը կամաց կամաց ազգային հայրենիք պիտի կազմէ, քակտուածներով «Մեծ Տեսիլքը»:

Եւ մուրացկանի տոպրակը կ'անցնի ձեռքէ ձեռք.

— Նայեցէ՛ք, ողորմեցէք»...

ՄԱՄՈՒԼ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ՊՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, բարեգործականի ամերիկայի շրջանը կը պատրաստուի տօնել իր հիմնարկութեան 25րդ տարին (Աբծաթեայ յոբելեան): Այս առթիւ 250 հազար տոլարի հանգանակութիւն պիտի կատարէ, չորս տարուան ընթացքին:

Նոր Աշխարհ, Ամերիկայի հայ պոլշեւիկներուն շաբաթաթերթը, այս մասին գրած խմբագրականի մը մէջ դիտել կուտայ (17 դեկտ.),

— «Ոչ ոքի գաղտնիք է այժմ, որ Բարեգործականը ենթակայ է Ամերիկայի հայ բուրժուա-ազատամտական շրջանին ծնունդն է, բարեգործութեան դիմակին տակ այդ դասակարգի անտեսական շահերը հետապնդելու միտումով կազմուած:

«Անոր անդամակցութեան պայմանները որոշապէս կ'արտացոլացնեն աւատական միջավայր եւ նուիրապետութիւն, եւ որոշ դասակարգի մը գերիշխանութիւնը ապահովուած է որոշ օրէնքներով:

«Մեզի համար պարզ է, որ այդ գումարը պիտի չգործածուի Արծաթէ Յոբելեանի առթիւ: Այդ ղրամը պահ պիտի մնայ Նիւ Եորքի մէջ: Ամէնէն ծիծաղելին այն է, որ Պ. Նուպարը խոստացած է 100,000 տոլար ալ ինքն նուիրել իր անուան հիմնուելիք ատեան մը կատուցման, եթէ երբեք Ամերիկայի Հայերը յաջողին քառորդ միլիոն տոլար հանգանակել: Պատմագրական ագգասիրութիւն: Պարոն Նուպարը կրնայ տալ հարիւր հազար տոլար, բայց կուտայ, եթէ բանւորները ան երկու հարիւր միլիոն:

«Ահաւասիկ խայծ մըն է ձուկեր ըսելու համար: Ապագան Ամերիկայի հայ աշխատաւորութիւնը, որ որոշ դասակարգային գիտակցութեան տիրացած է եւ գիտէ իր առաջ դատողութիւնը գործածել, փորձով ցոյց պիտի տայ, որ Բարեգործականի վարիչներուն կարծածին չափ ալ միամիտ չեն:

«Ելէ՛ք, տա՛նք, փինչեա որ մեր բաժինը լրացնենք», կը պոռայ Բարեգործականի վարիչները:

«Ամերիկայի հայ աշխատաւորութիւնը կրնայ գաղափարական տիրացած բանւորի յատուկ լեզուով պատասխանել այս կոչին.- Պարո՛ն, մեր գաղափարական շահերը վտանգի մէջ են այս երկրին մէջ: Երէկ Սաքզօ եւ Վանցէթթի, այսօր Կրէօ եւ Կարիլլօ: Անցեալին Հէյ Մարքեթ եւ Լաուլօ, այսօր Պէնսիլվանիա եւ Կոլորադօ: Կապիտալիստներ բանւորական շարժման դէմ եւ չանքեր օտարածին բանւորներու քաղաքացիական իրաւունքներու դէմ: Պարոննե՛ր, մեր լումաները պէտք են մեր սեփական դասակարգի շահերը պաշտպանելու համար, որոնց նկատմամբ դուք կամ անտարբեր էք եւ կամ թշնամի:

«Վերջինը աւելի ճիշտ է»

ԿԼՈՋԷԼԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԱՒԵՐԱԿԱՆ ՋԵՆ

Վերջերս միջազգային գիտական մարմին մը գումուած էր, քննելու համար Վիշիի մօտ, կլոզէլի մէջ գտնուած շուրջ 1000 կաւէ առարկաները, որոնց համար կարգ մը գիտնականներ կը պնդէին թէ նախապատմական հնութիւն ունին: Այժմ միջազգային յանձնաժողովը նոր պեղումներէ եւ մանրակրկիտ քննութիւններէ վերջ, միաձայնութեամբ կը յայտնի այն եզրակացութեան թէ յիշեալ առարկաները նախապատմական հնութիւն չունին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՆԱՆՍԷՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Նանսէնեան ծրագրի իրականացման նիւթապէս օժանդակելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ պետութեանց ուղղուած վերջին կոչը սկսած է իր պտուղները տալ: Անցեալ օր գրեցինք թէ Ռումանիա հազար անգլիական ոսկի դրած է Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի տրամադրութեան տակ՝ հայ գաղթականներու տեղաւորման յատկացնելու համար: Այս անգամ ալ Թրնեէն կը հպարտի որ հելլէն կառավարութիւնը հետեւեալ պատասխանը ղրկած է Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան.—

«Ի պատասխանի ձեր Նոյեմբեր 16ի հաղորդագրութեան, պատիւ ունիմ ծանուցանելու ձեզ թէ հելլէն կառավարութիւնը, հակառակ այն մեծ գոհողութեանց, զորս ցարդ կատարած է ի նպաստ հայ գաղթականներուն, կը յայտնէ թէ հայ գաղթականներուն իրենց ազգային օջախին մէջ տեղաւորուելը դիւրացնելու համար, պատրաստ է հայ գաղթականներու կովկաս փոխադրութեան ծախքերուն մասնակցիլ 100ին 25 համեմատութեամբ, համեմատութիւն մը՝ որ իր ելմտական միջոցներէն վեր է:

«Այնպիսի պահու մը, երբ Յունաստան չէր գիտեր թէ ի՛նչպէս պատսպարէ 1,5000,000 յոյն գաղթականները, անիկա իր հողին վրայ հիւրընկալեց աւելի քան 100,000 Հայեր, անոնց տրամադրութեան տակ դրաւ աւելի քան 900 տուներ Աթէնքի եւ Պիրէոնի մէջ եւ 280,000 անգլիական ոսկի ծախսեց՝ անոնց օգնելու համար: Այս նոր ճիգը ընելով, Յունաստան կը հաւատայ թէ իրեւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ իր պարտականութիւնը կը կատարէ, ու համոզուած է թէ ուրիշ աւելի բարգաւաճ երկիրներ նոյնը պիտի ընեն, որպէսզի խաղաղութիւն եւ հանդարտութիւն վերագտնեն Մերձաւոր Արեւելքի պատերազմին այս դժբախտ գոհերը, եւ որպէսզի անոնք ի վիճակի ըլլան աշխատելու եւ վերաշինելու իրենց օջախները»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թաւրիզի փընեւի թղթակիցը կը հեռագրէ դեկտ. 22 թուականով.—

Համաձայն կովկասէն ստացուած տեղեկութիւններու, որոնք հրատարակուած են Ընկերվարական-Բանւորական Միջազգայինի (երկրորդ) ամենավերջին «Պիւլթէն»ին մէջ, Զեկան վերջին քանի մը ամիսներու ընթացքին բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարած է Երեւանի Խորհրդային Հանրապետութեան մէջ: Երեւանի եւ Ջալալ օղլիի մէջ յատուկ շէնքեր պատրաստուած են՝ արգելափակելու համար բանտարկեալները, որոնց մէջ կան նաեւ երկրագործներ եւ դպրոցի ուսուցիչներ: «Պիւլթէն» կը հրատարակէ նաեւ վերջին անգամ Խորհրդային Հայաստանէն ստացուած հետեւեալ հեռագիրը.—

«Զանգուածային ձերբակալութիւններ կը կատարուին Ախտկովկասի մէջ: Հայաստանի մէջ բանտարկուած են աւելի քան 1200 հոգի»:

Խմբ.— Այս լուրերը հրատարակած ենք ժամանակին:

Թուրքիա եւ Պոլշեւիկները

Թաւրի Պոլսոյ թղթակիցը մանրամասնօրէն կը խօսի Թուրքիոյ մէջ պոլշեւիկեան շարժումին մասին: կը յիշէ Մերձեան Ալթունեանի հրապարակումը, պոլշեւիկեան Թուրքիկներու ցրուումը, «կեցցէ՛ Լենինն» վերտառութեամբ ցուցապաստակի մը գտնուիլը Օրթագիւղի ծխախոտի մթերանոցին մէջ, Փրավդայի մէջ Զայկովսկիի հրատարակած յօդուածները Թուրքիոյ բանւորական շարժման մասին, ու վերջին անգամ Պոլսոյ, Իզմիրի եւ Ատանայի մէջ ձերբակալութիւնը մեծ թիւով համակիրներու, որոնց դատավարութիւնը պիտի սկսի մօտ օրէն, ու կը գրէ.—

«Թուրքեւռուս յարաբերութիւնները պիտի ազդուի՞ն բացուելիք դատավարութենէն: Նախ վե՛ր հանենք ա՛յն թէ բոլոր երկիրներու մէջ ապահովաբար սովետներու բարեկամ և զինակից Թուրքիան է որ ամենամեծ խստութեամբ կը գսպէ իր մօտ ծագած պոլշեւիկեան ամենափոքր շարժում: Էնկիւրիի վարիչները չեն դադրած համայնավարութիւնը նկատելէ վարդապետութիւն մը, որ հակառակ է երկրին շահերուն, անոր ընկերային կազմին ու մտայնութեան: Իւրաքանչիւր օտար պրոպագանդիստ անմիջապէս կը ձերբակալուի ու կ'արտաքսուի: Երբ Սատուլ 1923ին Էնկիւրի եկաւ համայնավարական համագումար մը կազմակերպելու համար հոն, խստութեամբ Պաթում վերադարձուեցաւ: 1924ին Ազգ. Մեծ Ժողովին կողմէ քուէարկուած հայրենադարձութեան օրէնքին համաձայն, կը ձերբակալուին բոլոր անոնք որոնք պետութեան ներկայ ձեւին դէմ կը գործեն: Վերջապէս Էնկիւրիի Խորհրդարանին մէջ ոչ մէկ երեսփոխան կը ներկայացնէ Գ. Միջազգայինի վարդապետութիւնը: Թուրքիոյ մէջ համայնավարութիւնը ապօրէն հոչակուած է:

«Եւ սակայն, համայնավարութեան հանդէպ Թուրք կառավարութեան այս դիրքը կարծուածէն աւելի քիչ կ'ազդէ Թուրքեւռուս յարաբերութեանց վրայ: Էնկիւրի եւ Մոսկուա արդարեւ կը շարունակեն դատել որ արտաքին քաղաքականութեան մարզին մէջ իրենց շահերը սերտօրէն կապուած են: Թուրքիա կը հաշուէ թէ ներկայիս միջազգային կացութիւնը տակաւին կը պարտադրէ դինքը լաւ յարաբերութեան մէջ մնալ հիւսիսի իր դրացիներուն հետ: Ռուսիա նմանապէս շատ լաւ գիտէ թէ մեծ շահ ունի կենալու Թուրքիոյ կողքին, որուն ազ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

«ՏԷՅԼԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖ» ՇԱԽՈՒՆԸ

Անգլիոյ Մամուլի Ընկերակցութիւնը կը հաղորդէ որ պահպանողական մեծ օրկան «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի տէրերը, որոնց գլխաւորն է Լորտ Պըրնհամ, յիշեալ թերթը ծախած են Սըր Ուիլըըմ Պէրրիի, եղբայրը՝ Կոմըր Պէրրիի եւ Սըր Լաուըրթ Իւիֆֆ: Այս վերջինները թերթին պիտի տիրանան Յունուար 9ին, երբ Լորտ Պըրնհամ պիտի մեկնի Հնդկաստան՝ իբրեւ անդամ հնդիկ նոր Սահմանադրութեան յանձնախումբին: Նոր տէրերը յանձնառու կ'ըլլան ոեւէ փոփոխութիւն չմտցնել թերթին քաղաքական ուղղութեան մէջ: Լորտ Պըրնհամ, որուն գերդաստանը ամբողջ երեք սերունդներ սեփականատէրը եղած է թերթին, պայման դրած է այդ մասին:

Պէրրի եղբայրները տասներկու տարիէ ի վեր թերթը կը գնեն եւ ներկայիս Լոնտոնի եւ գաւառներու մէջ ունին 22 մեծ օրաթերթեր, 88 շաբաթաթերթեր, կիսամսեաններ եւ ամսաթերթեր, 12 հրատարակչական տուներ, մեծ թիւով տարեգիրքեր ու բազմաթիւ մեծ տպարաններ:

«ԺՈՐԺ-ԿԻՆՄԷՐ» ՄԷՐՈՒՆԻ ՄԷՋ

Թուրքերը արտօնած են Ֆրանս. ժորժ-կինմէր օդանաւը ճամբան շարունակել դէպի Հնդկաչէն: Օդանաւը Աստալիայէն ճամբայ եղած եւ Ուրբաթ կէս օրէն վերջ ժամը 5ին Մէրսին հասած է:

Ծրանասացիները, որ կը յուսային հինգ օրէն Փարիզէն Հանոյի հասնիլ, Թուրքերուն պատճառաւ ետ մնացին իրենց ճամբէն: Ծրանս. թերթերը ցաւ կը յայտնեն այս մասին:

Թուրքիոյ մէջ օդանաւերու համար «արգիլուած գօտի»ներն են Իզմիրի շրջանը եւ Վոսփորի եզերքները: Ատալիա այդ գօտիին մէջ չէ: Ծրանասի մէջ ալ կան արգիլուած գօտիներ՝ օրինակ Թուլոնի զինուորական նաւահանգիստը եւ Հիւսիս-Արեւելեան սահմանագլուխը:

ՏԻԿ. ԿՐԷՅՍԸՆԻ ԹՈՒՉՔԸ

Նախագահ Ուիլսընի ազգականուհի Տիկ. Ծրանսիս Ուիլսըն կրէյսըն առջի օր Ռուզվէլթիին օդանաւային կայանէն ճամբայ ելաւ դէպի Հարպըր Կրէյս, Նիւ-Համփշիր նահանգը, Ծնունդը անցնելու համար: Իրեն կ'ընկերանան օդանաւորդներ Օսքար Օմտալ, Պրայս Կոլտսպօրու եւ Ծրէյտ Քէօհլէր:

Եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ, Տիկինը նիւ-Համփշիրէն ճամբան պիտի շարունակէ դէպի Անգլիա:

*** *Լինտպէրկի մայրը օդանաւով Մեքսիկօ գնաց, իր տղուն եղած ընդունելութեանց ներկայ գտնուելու համար:*

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ

Ինչպէս գրած էինք, Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի Ա. խումբը երէկ մեկնեցաւ Ալանտեանի եզերքը՝ Sable d'Olonne, մրցելու համար տեղւոյն Tigres Vendéens կարեւոր խումբին դէմ, որուն յաղթած էր անցեալ Յատկին 4-0ով, աւելի քան 5000 հանդիսատեսներու ներկայութեան: Ֆրանս. խումբը այժմ աւելի զօրացուցած է իր կազմը:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի խումբը եւս լաւ կազմով ճամբայ ելաւ եւ կը յուսայ նոր յաղթանակ մըն ալ շահիլ:

*** Այսօր կէս օրէ վերջ հայ կուփաժարիկ Աթեանն եւ Ֆրանսացի Տէսփրէ փոխ-վրէժի մրցում մը կը կատարեն Սփորթինկ Սէնթրըլ Քլըպի մէջ:

ՄՐՐԻՉ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱԿ ՄԱՀ

«Ինձ համար մահը ոչինչ է, որովհետև ես ապրում եմ, իսկ երբ մահը գալիս է, ես արդեն չեմ լինում» (Ղուկաս Եպիկուրոս, «Նամակ Մենեկեոսին»)։

Մահուան մասին մեր ունեցած գաղափարները ամենից առաջ կախում են մեր կեանքի ընդհանուր հայեցողութիւնից։ Ինչպէս մեր կեանքի, այնպէս էլ մահուան մասին մեր ունեցած գաղափարները կարող են լինել ճիշտ կամ սխալ։ Ճիշտ կամ սխալ կարող է լինել նաև մեր վերաբերմունքը մահուան նկատմամբ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՅԱՂԹԱԿ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՈՐԳԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՈՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՄԻՆՉԵՎ 1920 ԹՎԱԿԱՆԸ

ՈՐՔԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՀԱՐՈՒՍՏ ԵՆ ԵՂԵԼ ՏՈՆԱՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՎԻՏԵՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՆ,

դեցուքթիւնը կը մնայ խիստ մեծ Արեւելքի մէջ։ Ուստի երկու երկիրներու միջեւ կապերը, հակառակ ամէն բանի, կը մնան վերջին ծայր զօրաւոր։ Ահա՛ թէ ինչու ռուսական յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ խիստ սիրալիր հեռագիրներ փոխանակուեցան Մոսկուայի եւ Էնկիւրիի միջեւ։ Մուսթաֆա Քէմալ հետեւեալ կերպով արտայայտուեցաւ.

«Խորհրդային միութեան ժողովուրդները եւ Թուրք ազգը իրենց նոր կեանքի ամենածանր շրջաններուն իրարու ձանդէպ միշտ փոխադարձ բարեկամութեան զգացումներ մնուցած ըլլալով, բնական է թէ Թուրք ժողովուրդը, որ խաղաղ յաղթանակներ տարած է ընկերային եւ մնտեսական մարզերու մէջ, միեւնոյն ժամանակ եւ միեւնոյն աստիճանով կը բաժնէ միութեան ժողովուրդներուն ուրախութիւնը»։

«*Նոյնքան սիրալիր են կալինինի պատասխանը, ինչպէս նաեւ Ըսմէթ փաշայի ու Ռիկովի, Թէվֆիք Րիւշտի պէյի ու Զիչէրինի միջեւ փոխանակուած հեռագիրները։ Եւ սակայն այս բոլորը արգելք չեղան որ Թուրք իշխանութիւնները խստիւ գործեն համաձայնաւոր պրոպագանդին դէմ։ Թէեւ քաղաքականօրէն սերտիւ միացած Սովետներուն հետ, Թուրք Հանրապետութիւնը կը շարունակէ աւելի քան երբեք հակառակիլ անոնց ոգիին ու մեթոտներուն։ Կը մերժէ մահիկին ընկերացնել մուրճն ու մանգաղը, չուզեր երբեք ուրանալ անկախ ազգի իր իտէալը և կը մերժէ ո եւ է ձեւով մասնակցիլ համաշխարհային յեղափոխութեան աղետալի գործին*»։

Զիչէրինի ապառնալիքը

Քանթոնի մէջ պոլշեւիկեան փոխ-հիւպատոս Հասիսի սպանութեան եւ հակապոլշեւիկեան շարժումներուն առթիւ Զիչէրին սպառնալից յայտարարութիւններ կ'ընէ եւ կ'ըսէ թէ ատոնց պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ մանաւանդ Անգլիոյ վրայ, որուն ժամուլը ուրախութենէն կը խայտայ։ Քանթոնի ջարդերուն եւ խորհրդային քաղաքացիներու սպանութեան մէջ խորհրդային կառավարութիւնը կը տեսնէ իրենց դէմ ուղղուած բացայայտ յարձակում մը։ Ու Զիչէրին կ'եզրակացնէ.

«Շարունակելով հանդերձ իր խաղաղասէր քաղաքականութիւնը, որուն վերջին փաստը տուաւ փղնեւի մէջ, խորհրդային կառավարութիւնը պատրաստ է մինչեւ ծայրը երթալ եւ անակնկալի չգալ։ Խորհրդային կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցները՝ Շարաւային Ջինաստանի մէջ իրեն դէմ գործուած արիւնալի ոճիրներուն հետեւանքով։»

Գործազրկութեան վիճակը

Պաշտօնաթերթի հրատարակած վերջին վիճակագրութեան համաձայն, անցած շաբթի նպաստարնկալ գործազուրկներու թիւն էր՝ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ՝ 11,267 հոգի, որոնց 9105ը այր եւ 2162ը կին։ Առջի շաբթի այս թիւն էր 10,786, այնպէս որ մէկ շաբթուան մէջ աւելցած են 391 նպաստարնկալ գործազուրկներ։

Այս յաւելումը աւելի շատ զգալի է Փարիզի մէջ, ուր նպաստառնկալներն են 6131 հոգի, անցած շաբթուան վրայ 361 հոգի աւելի։ Սէն նահանգի միւս մասերուն մէջ ալ 53 հոգի աւելցած է։ Գաւառներու կացութեան մէջ գրեթէ փոփոխութիւն չկայ։

Կարհնակիի ներկայացուցիչը դասը կը շահի

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն.—

1916ին Նիւ Եորքի Նաւահանգիստին մէջ պայթումի մը հետեւանքով փճացած էին մեծ քանակութեամբ ռազմանիւթեր, զորս ռուս կառավարութիւնը գնած էր ամերիկեան ընկերութիւններէ։ Կերէնսկիի իշխանութեան օրով Ուաշինկթընի ռուս դեսպանատան ելմտեան կցորդ Սէրգէյ Ուկէթ դատ բացած էր ամերիկեան կառավարութեան դէմ եւ միասուռ հատուցում կը պահանջէր։ Միացեալ Նահանգներու վերաքննիչ ատեանը՝ հիմնուած նախկին արտաքին նախարար Հիւղի 1923 փետրուար թուակիր մէկ ծանուցագրին վրայ թէ Ուկէթ միակ ճանչցուած ռուս ներկայացուցիչն էր Միացեալ Նահանգներուն մէջ, վճռեց որ «ռուս պետութեան» վճարուի 98՛,104 տոլար՝ իբրեւ միասուռ հատուցում։

Այժմ խնդիր կը ծագի թէ որո՛ւ պիտի տրուի այս դրամը, քանի որ Ուկէթ այսօր չի ներկայացներ խորհրդային իշխանութիւնը։ Սովետներու փաստաբան Զարլս Ուկէթ կ'առաջարկէ այդ գումարը դնել ամերիկեան գանձին մէջ, մինչեւ որ խորհրդարանը ճանչնայ պոլշեւիկեան կառավարութիւնը։ Ու կ'աւելցնէ թէ այդ դրամը կարելի է գործածել՝ վճարելու համար Միացեալ Նահանգներու ռուս կառավարութենէն ունեցած պահանջը, որուն գումարը կը հասնի 183 միլիոն տոլարի։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

Այսօր կիր. գիշեր ժամը 8.45ին, Sociétés Savantes-ի սրահը

ՓՈՂՈՑԻ ԱՂՋԻԿԸ (ՈՒՆԶԱՓԱՀՈՒԱԾ), 3 ԸՐԲՐ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ վաղը Երկուշբ. իրիկուս ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Նստ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կայծակ» խումբի ժողովը 28 Դեկտ. Շբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրագրանի սրահը։

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Փարիզի Հայրենակց. միութեան ընդհանուր ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Քաֆէ օ Քլէտ ար Լիւն։

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

3 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն։ Շաբաթավերջ ընդունելութիւններ, ֆօռմ Լիլայէն հանրակառքով 10 վայրկեան։ 34bis Rue Jean Jaurès, Romainville. պայմաններու համար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Ménilmontant. մէթրօ Gambetta.

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ

ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ **ԲՐՆԻ** ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ

ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ

Քրքջալիր գաւեշտը, անմոլորնեցօլէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի ճմայէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ **3** ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ Թերթերու գրքակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 Rue Kléber Issy-les-Moulineaux (Seine)։

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշքի փոխարէն։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TERNIER

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ "ՖԷՊԻՒՍ"

37, RUE POISSONNIÈRE, 37 TÉL. LOUVRE 69—83

(«ՖԷՊԻՒՍ» ՀԱՆՐԱԾԱՆՈՒԹ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏԱՆ ՅԱՐԿԱԿԻՑ, MATINÉE ԴԷՊ)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, տօնական օրերու առթիւ ստացած է ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ եւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ծմեռուան կերպասներու ձոխ մթերք մը։

Այս առթիւ ամէն յաճախորդ գիներու սներեւակայելի զեղչ մը գտնելէ զատ, իբրեւ կադանդի նուէր, մեզի յարակից «ՖԷՊԻՒՍ» լուսանկարչատան մէջ վճռ ՀԱՅ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ։

ՓՈՒՔԱՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԱՅՍ ԱՆՆԱԽԸՆՔԱՑ ԱՌԻՔԷՆ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏԵՒԷ ՄԻԱՅՆ ՆՈՅ. 15ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Հ. ՀՈԳՏԱՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒՈՑ ԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՄԲԱՐԱՆՈՑԸ

ԹԷՈԴԻԿ 1928Ի "ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ"

Ա.յս օրերուս հրապարակ ելաւ եւ ունի սովորական հատորներու էջերով հազար չորս հարիւր երեսներ եւ անհամար գեղագուշատիպ պատկերներ։ Գրչի ու գեղարուեստի հայ վարպետներ ժամադիր եղած են հոն իրենց հին ու նոր անտիպ էջերով։

Թուղթ եւ տիպուտատ՝ անմրցելի։ Գինն՝ 50 ֆր., դիմել հեղինակին՝ 208 bis, Rue Lafayette, PARIS (10e)

ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՅՐ)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-4

Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօտր-Տիւտ N. D. de Lorette

Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 12 19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ արկածներ, ելեկտրադարմանում եւ Ռ. ճառագայթ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակոայի դարմանում, առանց ցաւի ակոայ քաշել 10 ֆր., արուեստական ճերմակ ակոայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան 5 ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

JACQUES DE PADOVA

24, RUE ALBOUY, PARIS (10e) MÉTRO: LANCRY

24 Րիւ Ալպուի, Փարիզ (10) Մէթրօ Լանքրի

Միակ գործակալ - ներկայացուցիչը հայկական, յունական, թրքական, արաբական եւ հրէական ամէն տեսակ փլաքներու, ձոխ մթերք նոր ֆոնօկրաֆներու եւ ասեղներու։ Ռէքլամի համար ֆոնօկրաֆներ 200 ֆրանք։ փոքրաքանակ գնումները մեծաքանակի արժէքով։ եթէ կ'ուզէք վայելել Արեւելքը՝ գնեցէք մեր սիրած փլաքները։ կ'ուզուին ներկայացուցիչներ։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ գործով զբաղելու տրամադիր ներկայացուցիչներ կ'ուզուին, թէ՛ փարիզի եւ թէ գաւառի համար։ Դիմել նամակով՝

M. BAZILIER. 32 Rue de Mogador, Paris (9e).

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ զանազան գոյներով բուրդի ճոխ մթերք պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԴԸՆԱՃԸԵԱՆի մթերանոցը։ Խիստ դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-29 Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի Բշ. Դշ. եւ Ուր. օրերը

յօրեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ *եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նամբուրդ, անցագրի, գաղթ տեղափոխութեան, ամուսնական, գաւակներու ծննդեան եւլն-ի օրինական ձեւակերպութիւնները՝ դիմեցէ՛ք՝*

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro: St. Augustin

Բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆ. անսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ *ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մորթային, քիմքի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։*

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱԻՈՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՓՐԻԶԻ ՍՐԱՀ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ

Հ. Մ. ՉԱԽՄԱՀԵԱՆ 6, Passage des Petites Ecuries, 6 (R. Fbg. St. Denis, թիւ 63ի վրայ)

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն, մասնաւոր խնամք կիներու եւ տղոց վարսայարդարութեան

Métro: CHATEAU d'EAU կամ POISSONNIÈRE

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ՉԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԾ ԵՄ

կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ։ Քանզան տեսակի «քէպապներ»։ Ձոխ ճաշացուցակ, անոթների ապասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՒԹԻՒ

ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՋՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, հայկական անուշապատր, սկուտրու տօլմա եւայլն։

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒԶԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փորձառու եւ մանուածագէտ մանթոյի, գիշերուան եւ ցերեկուան զգեստներու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ, ճաշկոտար եւ խնամեալ կար։

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեւագիտեան եւ կարի։

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամանակ չունին, կրնան օգտուիլ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տիկին ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՅՄԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅԱՒՆԱՐԷՆ ՈՒԹ. ԹԵԼ. ՄՓՐԱՊ

եւ կեսարիոյ պատչնակարգ պպուխտ, երշիկ, ալմասիայի չոր եւ էմմիսի գօնսէրվ պաստիաներ, գալքան եւ էսիրնէ պաստիներ, չոր պտուղներ եւ պնուշներէնները կազանդի առթիւ գեղչեալ գիներով։

Պէլվիլի ճանած հայ նպաստաւոր

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-85

Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԻՒՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

27 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 529

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՐ ԽՕՍՔ

ԼՊՐԾՈՒՆ ՃԱՄԲԱՅ

Նորէն ակնարկ մը՝ գաղութներու կեանքին վրայ։

Ակամայ կը յիշենք եգիպտոսը։ Ծայրայեղութեան հասած է վէճը, այդ գաղութին մէջ։ Թորգոմ եպիսկոպոսը եւ անոր պրքանեակները կը յամառին պարտադրել իրենց քմահաճոյքը, ոտքի տակ առնելով օրէնք, տրամաբանութիւն, արդարութիւն։

Այս տողերը գրուած ատեն, լուր չունինք Նոր ցոյցերու մասին։ Մեղի, անծանօթ կը մնայ, նաեւ, Դեկտ. 18ի ընտրութեանց արդիւնքը։

Բայց աչքի առջեւ ունինք թերթերը, մինչեւ 17 Դեկտ.։

Թղթատելով գանոնք, կը հանդիպինք տխուր երեւոյթի մը։ Սիւնակներով մանրամասնութիւններ կան, պետական միջամտութեան մասին։ Գրեցինք, արդէն, թէ հարցապնդումներ եղած են եգիպտոսի երեսփ. ժողովին եւ Ներակոյտին մէջ։ Եգիպտական մամուլն ալ օր ըստ օրէն կը հետեւի անցուդարձերուն։ Մինչեւ անգամ խօսքեր կան հայ ժողովուրդի, կամ առնասրակ փոքրամասնութեանց իրաւունքները կրճատելու մասին։

Միայն այս երեւոյթը բաւական է, կացութեան մասին գաղափար տալու համար։

Ինչո՞ւ մինչեւ այստեղ հասաւ գործը։

Պէտք է հարցնել, ամէնէն առաջ, սա փառամոլ եւ յամառ փիլոնաւորին, Թորգոմ արքեպիսկոպոսին, որ չվարանեցաւ ափ առնել կառավարութեան դուռը, իր իշխանութիւնը վերահաստատելու համար։ Եթէ քիչ մը խելք եւ խիղճ ունենար, այս մարդը կրնար փրկել կացութիւնը, տեղի տալով, իբրեւ գլխաւոր կռուախնձոր, կամ բռնելով բացարձակապէս չեզոք եւ շիտակ դիրք։

Չունեցաւ այդ պարկեշտութիւնը, եւ ինք, ամբաստանեալ, դարձաւ ժողովուրդին դէմ։

Այս միջոցին աչքի առջեւ ունինք «Անկախներու գործադիր կոմիտէ»ին Դեկտեմբեր 15 թուակիր նամակը՝ ուղղուած Թորգոմ եպիսկոպոսի։ Վեց յայտնի հայրենակիցներ ստորագրած են այդ նամակին տակ, եւ ահա թէ ի՛նչպէս կը պատմեն.

—«Ժամանակ մը ի վեր մեր հաւատացեալները վրդովող ծանրակշիռ անցուդարձերուն առջեւ անտարբեր մնալ կարելի չըլլալով, ստորագրեալներս, խումբ մը սրտցաւ անկախ (ոչ - կուսակցական) ազգայնոց կողմէ կուգանք խնդրելու որ պատկ. թեմական ժողովը անկարելին կարելի դարձնելով, հաճի խաղաղ եւ հաշտարար միջոցներով վերջ մը դնել ծանօթ ցաւալի կացութեան, որ վտանգաւոր է թէ համայնքին շահերուն եւ թէ համայնքը կազմող անհատներու շահերուն։

«Մենք կը կարծենք թէ պատկ. ժողովգ իբրեւ բարձրագոյն պատասխանատու մարմին, պարտաւոր է գայս անհրաժեշտ քայլը առնել, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու։ Վաղը գուցէ շատ ուշ ըլլայ»։

Անշուշտ այս խօսքերը իմաստ մը ունին։

Յատկապէս անտեսելով շարք մը անհամութիւններ, կ'առնենք «Արեւ»ի Դեկտ. 1 թուակիր խմբագրականը։

Գահիրէի առաջնորդարանին մէջ խորհրդակցական ժողով մը կազմուեր է, միշտ Թորգոմ եպիսկ.ի նախագահութեամբ։ Ներկայ եղեր են երեսուն հոգի («Արեւ»ի վկայութեամբ)։ Վիճաբանութեանց ընթացքին,— բայց թողունք որ «Արեւ»ը պատմէ.

—«Ներկաներէն ոմանք առաջարկած են, որ պատուիրակութիւն մը կազմուելով ներկայանայ կառավարութեան եւ ջրելով Ս. Աւագ շաբաթ, ազգային իշխանութեան եւ եգիպտոսի ոչ - դաշնակցական խաղաղ եւ պարկեշտ ժողովուրդին վրայ քսուած արատը՝ Ս. Աւագշաբաթ Զօր եւ ազգային իշխանութեան հանդէպ յայտնել ժողովին վստահութիւնը եւ խնդրել կառավարութենէն որ ազգային հաստատութիւնները յարձակմանց եւ գրգռութեանց դէմ պաշտպանել հաճի։ Այս ամէնը նախ քեզանացի խօսուի եւ յետոյ ներկայ եւ բացակայ ծանօթ համախոհ անձնաւորութիւններու կողմէ ստորագրուած կարճ յիշատակագրով մը յանձնուի կառավարութեան։

«Ուրիշ մէկ քանի հրաւիրեալներ առաջարկած են որ յանուն խորհրդակցական ժողովին՝ յարձակող կողմին մօտ խաղաղարար ձեռնարկ մը կատարուի նախապէս եւ անյաջողութեան պարագային միայն՝ կառավարութեան մօտ այդ դիմումը ըլլայ եւ յիշատակագիրը տրուի։»

Երկու առաջարկները քուէի դրուելով, առաջինը շահած է 15 ձայն, երկրորդը՝ տասը։ Մանրամասնութիւնները ձգելով, որոշուած է, ուրեմն, դիմել կառավարութեան։ Մենք չենք որ պիտի ծափահարենք այս կարգի ձեռնարկները։

Դժբախտաբար, ժողովրդական խմբակցութիւնն ալ կը հարկադրուի դիմել միեւնոյն միջոցին։

Մենք չենք ուզեր խառնուիլ այս տեղական վէճերուն, նկատի առնելով միջավայրին պայմանները։ Բայց, զարմանքով կարդացինք մեր պաշտօնակից «Յուսաբեր»ի Դեկտ. 9 թուակիր խմբագրականը, «երկրի իշխանութեան միջամտութեան անհրաժեշտութիւնը»։ Ուրեմն մեր ընկերներն ալ կորսնցուցեր են իրենց պաղարիւնը, եւ ինկած՝ այն լպրծուն ճամբուն վրայ, ուր կը սպասկին հակառակորդները։

— «Պէտք է, անհրաժեշտօրէն պէտք է օր առաջ երկրի իշխանութեան գործնն միջամտութիւնը հանդէս բերել՝ այս գաղութը աճապարանքով չարիքներէ փրկելու համար»։

Կը հասկնանք. բաժակը լարուած է, եւ «Յուսաբեր»ն ալ կ'ընդունի թէ, «ցաւով օտարը պէտք է միջամուխ ըլլայ մեր ներքին գործերուն, քանի որ մենք մեզի անկարող եղանք խաղաղութեամբ օրէնքն ու արդարութիւնը վերականգնել»։

Եւ սակայն, չափազանց լպրծուն է այս ճամբան, եւ երբեք համապատասխան մեր շահերուն։

Թող ուրիշներուն մենաշնորհը մնան այդ ձեւերը։ Մենք ունինք մեր ճամբան, եւ ներելի չէ սայթաքիլ ո՛ր եւ է պատճառաբանութեամբ։

Շ.

ՋԷՅԹՈՒՆՑԻ ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ

ՆՇԱՆԱԾԸ. ԱՆՈՐ ՄԱՅՐՆ ՈՒ ՔՈՅՐԸ, ՔՐՈՋ ԵՐԿՈՒ ՊԶՏԻԿՆԵՐԸ ԵՒ ԻՆՔԶԻՆՔԸ

Կրասէն կը հետագրեն թէ շաբաթ կէսօրէն վերջ 22 տարեկան երիտասարդ հայ բանւոր մը՝ Ստեփան Տեճեան՝ կացինով, դանակով եւ ատրճանակով սպաննած է հինգ հոգի եւ ինքն ալ անձնասպան եղած։ Այս մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն.—

Հանի մը տարի առաջ Կրաս (Միջերկրականի վրայ, Նիսի մօտ) եկած հաստատուած էր Տիկին Կատարինէ Թապաքեան՝ իր երեք աղջիկներով։ Մեծ աղջիկը Հռոմէ ամուսնացած էր Համբարձում Շերպէթեան անուն Հայու մը հետ, որմէ երեք զաւակ ունեցած էր։ Պզտիկ աղջիկը՝ Տիրուհի Թապաքեան, ծնած 1909 Յունուար 23ին, հայրենիք եղած ատեն նշանուած էր Ստեփան Տեճեանի հետ, որ վերջերս Կրաս իր նշանածին մօտ գնաց։

Թապաքեան ընտանիքը Կրաս հաստատուած էր Տրուաթ փողոցի հինգերորդ յարկը բնակարանի մը մէջ։ Ենթքէն Տիրուհի եւ իր միւս քոյրը, սենեակները նեղ ըլլալուն, զատուեցան և անկէ 50 մեդր անդին, Շառլ-Նէկրը փողոց թիւ 17 շէնքին մէջ երկու սենեակ վարձեցին։

Ստեփան՝ պարկեշտ եւ աշխատասէր երիտասարդ, իբրեւ բանւոր կ'աշխատէր գործարանի մը մէջ։ Շատ չանցած տեսնուեցաւ որ Ստեփան լուսնոտ էր և նոպաներ կ'ունենար, ուստի մայր ու աղջիկ որոշեցին ետ ընել նշանը, ու փափկութեամբ հասկցուցին իրեն, որ այլեւս իրենց տունը չգայ։

Ահա՛ այս մերժումն է, որ կատղեցուց Ստեփանը, որ խելագարութեան(?) նոպաի մը մէջ վճռեց ոչնչացնել ամբողջ Թապաքեան ընտանիքը։ Չի գիտցուիր թէ ոճիրը ե՛րբ գործեց. միայն թէ շաբաթ կէսօրէն վերջ ժամը 4ին թիւ 17 տունը գնաց խուլ եւ համր աղջիկ մը, որ երբեմն գնումներ կը կատարէր Թապաքեան քոյրերուն համար։ Հազիւ դուռը բացած էր, երբ աղջիկը սարսափին ետ քաշուեցաւ։ Ննջասենեակին մէջտեղը երկու դիակներ փռուած էին արիւնլուայ վիճակի մէջ։ Տիրուհի գլուխը գրեթէ ամբողջութեամբ բաժնուած մարմինէն, պառկած էր թեւերը խաչաձեւ։ Մարմինը ծոշոտուած էր ահռելիօրէն։ Դանակով անոր վիզը կտրելէ վերջ, գրպանէն հանած խոշոր ատրճանակով մը գանկն ալ չախչախած էր՝ յայտնելու համար վրէժի իր ծարաւը։ Աղջկան մօտ փռուած էր նոյն ինքն Ստեփան Տեճեանի մարմինը, դեռ ատրճանակը ձեռքը։

Խուլ - համր աղջիկը սարսափահար սանդուխներէն վար իջաւ՝ ճիչեր արձակելով ու գնաց իրեն ծանօթ Հայերու մօտ, որոնց նշաններով հասկցուց տեսածները։

Անմիջապէս լուր տրուեցաւ ոստիկանութեան, որ տրամին վայրը փութաց եւ Տեճեանի դրպանին մէջ գտաւ նամակ մը, ուղղուած ոստիկանապետին եւ որուն մէջ Ստեփան կը նկարագրէր իր սիրային դժբախտ պատմութիւնը։ Յետոյ կ'ըսէր թէ իր նշանածին ամբողջ ընտանիքը հակառակած ըլլալով իր ամուսնութեան, վրէժի համար վճռած էր ջարդել ամբողջ ընտանիքը եւ յետոյ անձնասպան ըլլալ՝ հանրային վրիժառութենէն ազատելու համար։ Վերջացնելով, ներողութիւն կը խնդրէր ոստիկանապետէն, որ անհանգիստ պիտի ընէր զինքը։

Մէկ նախադասութիւն կը պատկերացնէր Ստեփանի ամբողջ հոգեկան վիճակը —յաճախանքը, կարելի է ըսել— «Պէտք է որ սպանմնեմ բոլորը»։ Նամակին մէջ յիշուած այս խօսքը Ստեփանի սենեակի պատերուն վրայ բազմաթիւ տեղեր գրուած էր։

Մինչեւ այդ նամակին ընթերցումը ո՛չ ոք միտքէն կ'անցընէր թէ դժբախտ երիտասարդը ուրիշ աւելի ահռելի ոճիրներ ալ գործած էր։ Միայն կը զարմանային թէ Տիրուհիին մայրը ինչո՞ւ չէր եկած իր աղջկան դիակին մօտ։ Եղերական նախադգացումէ մը տարուած, ոստիկանապետը իր մարդոցմով գնաց Տրուաթ փողոց, Տիկին Կատարինէ Թապաքեանի սենեակը։ Դուռը գոցուած էր եւ սենեակէն ո՛չ մէկ ձայն կուգար։ Ոստիկան մը ուսովը հրեց բացաւ դուռը։ Այն առեն պարզուեցաւ սրտաճմլիկ տեսարան մը։ Սենեակը արիւնի մէջ կը լողար։ Նրբանցքին մէջ փռուած էր Տիկին Կատարինէի արիւնլուայ մարմինը։ Մէկ մեդր անդին՝ չորս տարու Յովհաննէսը դեռին պառկած էր, թեւերը խաչաձեւ, վիզը դանակով կտրուած։

Խոհանոցին մէջ, լուացարանին մօտ կը հոնդար 16 ամսու աղջիկ մը՝ Ժան-Մարի, գլուխը արիւնթաթախ վիճակի մէջ։ Խեղճ փոքրիկը անմիջապէս փոխադրուեցաւ հիւանդանոց, ուր ժամ մը վերջ վիրաբոյժ Տըլաժ գործողութիւն մը փորձեց, սակայն պզտիկը իրիկուան դէմ հոգին աւանդեց։

Վերջապէս, ուրիշ ննջասենեակի մը մէջ գտնուեցաւ դիակը Տիրուհիին քրոջ՝ Տիկին Հռոմէ Շերպէթեանի, մայրը չարդուած երախաներուն։ Ստեփան կացինով սպաննած էր Հռոմէը։ Սարսափելի կռիւ մղուած էր Ստեփանի և Հռոմէի միջեւ, որ մազ գանդրելու ունելիով մը զինուած՝ ուժեղ ինքնապաշտպանութիւն բրած էր, սակայն Ստեփան կացինի հարուածով մը ճեղքած էր խեղճ կնոջ գլուխը։

Շէնքին մէջ գտնուղները բոլորն ալ սպաննելէ վերջ, Ստեփան պզտրիւնութեամբ ձեռքերը լուացած եւ հագուստը փոխած էր։ Դրացի կին մը ժամը 1ին աստիճանները զարն տեսած էր Տրուաթ փողոցին մէջ, Թապաքեան ընտանիքին մօտէն եկած պահուն։ Ստեփան նոյնիսկ հանդարտօրէն բարեւ տուած էր իր հանդիպած կնոջ։ Այդ պահուն իր միտքին մէջ կը պատրաստէր նշանածը սպաննելու ծրագիրը։ Կէս ժամ վերջ Շառլ-Նէկրը փողոցը գացած եւ գարն ալ սպաննելէ վերջ, անձնասպան եղած էր։

Կրասի մեր թղթակցին տուած լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն Ստեփան Տեճեան 24—25 տարեկան էր եւ Զէյթունցի։ Անցած տարի Կրաս գացածէր Փարիզէն՝ վաղուց իրեն ծանօթ Օր. Տիրուհի Թապաքեանի հետ ամուսնանալու նպատակաւ։ Օրիորդին մայրը կատար, Արտանպէկցի, որ երկար տարիներ իրրեւ գաւակ խնամած էր Ստեփանը, չմերժեց ու նշանտուքը տեղի ունեցաւ «հակառակ աղջկան կամքին»։ Կարճ ժամանակ յետոյ աղջիկը չսիրեց տղան։ Որոշ պատճառներով նշանը ետ ըրին։ Այն օրէն սկսեալ տղան բացէ ի բաց կ'ըսէր եղեր թէ «քեզի պիտի զարնեմ»։ Իբրեւ զգուշութիւն, 2—3 ամիս աղջիկը Կրասէն հեռացաւ։ Հազիւ 35—40 օր կ'ընէր Մարսէյլէն վերադառնալը։ Ականատեսներ կը պատմեն թէ նշանը ետ ընդունիլն ի վեր տղան յաճախ նոպաներու ազդեցութեամբ ինքզինքը կը կորսնցնէր եւ միտքին մէջ օրիորդը երեւակայելով, կ'ըսէր. «Պատիւ կը պահանջեմ. ինծի ըրիք, սակայն որպէս զի ուրիշի մը եւս չընէք, անպատճառ պիտի զարնեմ ձեզ։»

Շաբաթ օր Տիկին Կատար Թապաքեան իր աղջկան Տիկ. Հռոմէ Շերպէթեանին տունը կ'երթայ թոռներով միասին։ Փեսան Համբարձում տունը չըլլալուն, Ստեփան առիթէն կ'օգտուի, կացինը ձեռքը ներս կը մտնէ եւ չորսն ալ կը ջարդէ անխնայ։ Յետոյ դուրս կ'ելլէ, դուռը կը կղպէ, բանալին գրպանը կը դնէ, կը վազէ նշանածին տունը, անոր ալ մինակութենէն օգտուելով սուր դանակով մը կատր կատր կ'ընէ զայն. ամէնէն վերջը ատրճանակը իր գլխուն կը պարպէ։

Տեղացի ժողովուրդը ծայր աստիճան ազդուած է այս գարշելի արարքէն եւ ֆրանսերէն թերթերը երկար մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն։

Պ. Համբարձում Շերպէթեան, որ Cannes գացած էր, իրիկունը վերադարձին տեսաւ իր կնոջ եւ զաւակներուն խողխողուիլը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Պոլշեւիկեան սարսափներ Վրաստանի մէջ

Փրնեւի վրացական մամուլի դիւանը կը հաղորդէ որ Վրաստանէն ստացուած վերջին տեղեկութիւնները սարսափելի են. Պոլշեւիկեան իշխանութիւնները զանգուածային ձերբակալութիւններ եւ աքսորներ կը կատարեն, առանց տարիքի եւ սեռի խտրութեան։

Նոյնպէս Զեկայի նկուղներուն մէջ կը չարչարուին քաղաքական բանտարկեալները, շատեր առանց դատավարութեան կը գնդակահարուին։

Տիկ. Կրէյսըլի ողբ-աւղբ

Կիրակի գրեցինք թէ Տիկ. Ֆրանսիս Ուիլսըն Կրէյսըլ Ուրբաթ իրիկուն Ամերիկայէն ճամբայ ելաւ դէպի Նիւ-Ֆաունտլէնտ՝ «Օրըն» (Արշալոյս) օդանաւով։ 18 ժամուան բաւելիք պէնզին միայն առած էր, եւ մեկնելէն մինչեւ երկուշաբթի առաւօտ օդանաւէն ո՛չ մէկ լուր հասած ըլլալով, կ'ենթադրուէր թէ աղէտի մը հանդիպած է։ Երէկ կէսօրին առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տիկ. Կրէյսըլի օդանաւը «Իլ տիւ Սապլը» իջած է եւ թէ փոթորիկին պատճառաւ չէ կրցած անթելով լուր տալ։

Պալոյ ձերմակ Ռուսերը

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը կը խորհի կարեւոր միջոցներ ձեռք առնել ճերմակ Ռուսերու մասին, եւ այս անգամ վերջնականապէս լուծել անոնց խնդիրը։ Փետրուարին կը վերջանայ անոնց տրուած պայմանաժամը։ Այդ թուականէն յետոյ ինքնաբերաբար չմեկնողները՝ սահմանէն դուրս պիտի հանուին, կ'ըսուի։

Խուզարկութիւններ Ալզաս-Լորէնի մէջ

Ֆրանսական կառավարութիւնը վճռած է կարուկ միջոցներու դիմել՝ միանգամ ընդ միշտ արմատախիլ ընելու համար Ալզաս - Լորէնի մէջ խմորուող անջատողական շարժումը, որուն ուժ կուտան Գերմաններն ու համակիրները, առաջինները ահագին դրամներ ծախսելով, իսկ վերջինները միտքերը պղտորելով։ Քանի մը շաբաթ առաջ քանի մը կարեւոր դէմքեր եւ երկու գերման լրտեսներ ձերբակալուած էին։ Ասոնց հարցաքննութեան հետեւանքով, ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ երեւան հանել կարգ մը գաղտնիքներ, մասնաւորապէս ձեռք ձգեց ցանկը այն մարդոց, որոնք Ալզաս - Լորէնի գանազան կարեւոր քաղաքներուն մէջ թաքուն աշխատանքներ կը կատարէին Ալզասի ինքնավարութեան համար։

Շաբաթ առաւօտ ժամը 8ին դատաւորներէ, գաղտնի ոստիկաններէ եւ քննիչներէ բաղկացեալ բազմաթիւ արշաւախումբեր, միաժամանակ խուզարկութիւններ կատարեցին Քոլմարի, Միւլուզի, Ինգիսհայմի, Սթրազպուրկի, Հակէնաուի, Մեցի մէջ եւլն., ընդամէնը 70 տեղ։

Քոլմարի մէջ խուզարկուեցաւ արբայ Հէկիի «Քուրիէր» թերթին խմբագրատունը եւ երեք համայնավարներու տուներ։ Ինգիսհայմի մէջ «Յուքունֆթ» թերթի գլխաւոր վարիչ արբայ Յէմպի տունը։ Միւլհուզի մէջ՝ տունը նախկին երեսփոխան Պրոկլիի, որ արբայ Հէկիի թերթերէն «Քուրիէր»ի եւ «Ֆոլքսպլաթ»ի խմբագիրն է հիմա, խուզարկուեցաւ նաեւ «Իւմանիթէ»ի թղթակցին տունը։

Սթրազպուրկի մէջ խուզարկութիւններ կատարուեցան 29 տեղ, մասնաւորապէս նախկին արբայ Ֆաշհաուէրի, եւ անոր եղբօր կնոջ Ագնէս Էկկէմանի տուներուն մէջ։ Մեցի մէջ խուզարկուեցաւ խմբագրատունը «Իւմանիթէ»ի, գերմաներէն լեզուով հրատարակուող համայնավար թերթ մը՝ Ալզաս - Լորէնի համար։

(Տուրիրու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՏՈՒՆԱՀԱՆԳՍՏ - ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՄԱՐՄՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԳԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՄԿՈՂՄԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

Ընկերական ուշադրություն և հոգատարություն

Ընկերական ուշադրությունն ու հոգատարությունը մեր կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական, մշակութային շինարարության ամենակարևոր հատկանիշներից մեկն է։ Ընկերական ուշադրությունն ու հոգատարությունը մեր կուսակցության, մեր պետության ամենաուժեղ զենքերից մեկն է։ Ընկերական ուշադրությունն ու հոգատարությունը մեր կուսակցության, մեր պետության ամենամեծ ուժերից մեկն է։

Ընկերական ուշադրությունն ու հոգատարությունը մեր կուսակցության, մեր պետության ամենամեծ ուժ

ՅԱՌԱՋԻՆ ՎԱՍՊԱԳԱՆԸ

(ՀԵՏՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ)

ՀԱՅԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

(1)

— Ամեն լեռնցի, ձեզ պես, ասում է, թե ինքը ծնվել է ամպրոպի ժամանակ, ամպրոպի ձայնի տակ, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է ծնել իրեն, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր հայրը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր որդին, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր հոգին, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր մարմինը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր ոսկորները, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր արյունը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր մաշկը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր մազերը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր ատամները, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր լեզուն, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր ականջները, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր աչքերը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր քիթը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր բերանը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր ձեռքերը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր ոտքերը, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր մատները, ասում է, թե ամպրոպը ինքն է իր եղունգները

Դրաւուեցան մեծ քանակութեամբ վաւերաթուղթեր, որոնք պիտի քննուին։ Այժմէն հաստատուած է այն պարագան թէ «Էրվինիա» եւ «Ֆոլքսշթիմմէ» դրամ կը ստանային օտար եկրէ մը (Գերմանիա)։ «Էրվինիա» հրատարակչական ձեռնարկ մըն է, կազմակերպուած արբայ Ֆաշհաուէրի եւ Ռոսսէի կողմէ. անիկա նախապէս գիրքեր եւ տետրակներ պիտի հրատարակէր, սակայն ետքէն աւելի նպատակայարմար սեպեց հրատարակել «Ֆոլքսշթիմմէ» (ժողովուրդի Ձայնը) անուն թերթ մը, որ ամբոխավարութեամբ կ'աշխատէր մուտք գործել ժողովրդական, մանաւորաբար կաթոլիկ խաւերու մէջ՝ հակաֆրանսական աշխատանք կատարելու համար։ «Էրվինիա»յի համար մեծ ծախքերով մասնաւոր շէնք մը շինուեցաւ եւ հոն հաստատուեցաւ արդիական կատարելագործուած տպարան մը։ Թերթը կը հրատարակուէր 10, 12 ու նոյնիսկ 16 էջով եւ գրեթէ առանց ծանուցումի։ Ամէն մարդ կը հարցնէր թէ ուսկի՞ց կուգայ այս թերթին դրամը, քանի որ սպառումը չէր կրնար ապրեցնել զայն։

Սթրազպուրկի խուզարկութեանց ընթացքին գտնուած է 300 հոգինոց 11 ջոկատներու զօրաշարժի յատակագիծ մը, պատրաստուած ինքնավարականներու եւ երիտասարդ համայնավարներու կողմէ։

Մէցի մէջ, երբ «Իւմանիթէ»ի խմբագրատունը կը խուզարկուէր, ոստիկանները նախապէս կտրեցին հեռաձայնի բոլոր գիծերը։ Շէնքին մէջ աշխատող բոլոր պաշտօնեաներն ու գործաւորները մանրակրկիտ խուզարկուեցան։

Սազանօֆի վանդը

Նիսէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ գիշեր յիշեալ քաղաքին մէջ սրտի հիւանդութենէ մեռած է Ռուսիոյ նախկին արտաքին նախարար Սերգէյ Սազանօֆ։ Տիկին Սազանօֆ վերջին վայրկեանին հասած էր ամուսնին սնարը։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ՝ ռուսական եկեղեցիին մէջ։

Սազանօֆ վեց տարի արտաքին նախարար եղած է եւ պատերազմին սկիզբը իր ձեռքն էր Ռուսիոյ ղեկը։ Յեղափոխութենէն վերջ, Փրակա ապաստանեցաւ։ Վերջերս հրատարակեց իր յիշատակները՝ պատասխանելու համար Վիլհելմ կայսեր այն ամբաստանութեան թէ պատերազմի պատասխանատուն Ռուսիան էր։ Սազանօֆ փաստերով կ'ապացուցանէ թէ յանցաւորը Գերմանիան եւ Վիլհելմ կայսրն է։

Սազանօֆ 67 տարեկան էր։

Պարսկաստանի խափիթիւլասիոնները

Ֆրանսական կառավարութիւնը տեղեկացուց պարսիկ կառավարութեան թէ սկզբունքով կ'ընդունի որ չնչուի քափիթիւլասիոններու զրութիւնը, որմէ մինչեւ հիմա կ'օգտուէին Պարսկաստան բնակող ֆրանսական քաղաքացիները։

Պարսիկ կառավարութիւնը այս քափիթիւլասիոններուն չնչումը պահանջած էր անցեալ Մայիսին, սակայն ֆրանսական կառավարութիւնը կարգ մը վերապահումներ բրած էր։

Այդ թուականէն վերջ, Թէհրանի կառավարութիւնը հաւաստիք տուած է թէ Պարսկաստանի ֆրանսահպատակները ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի նոր դրութենէն պիտի օգտուին։ Պարսկաստան վերջերս բարեփոխած է իր օրէնքներն ու վարչութիւնը եւ արդիականացուցած զանոնք։

Ռումբի պայթում Առժանիթիի մէջ

Պուէնոս Այրէսէն կը հեռագրեն թէ Շաբաթ կէսօրին Նէշընըլ Սիթի Պանքի շէնքին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ։ Նոյն ժամուն ռումբ մըն ալ պայթեցաւ Պոսթոնի ազգային դրամատան Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղին մէջ։ Երկու շէնքերն ալ ծանրապէս վնասուեցան։ Պայթումի ուժգնութենէն բոլոր պատուհանները ջարդուփշուր եղան եւ շէնքերուն առջեւէն անցնող ինքնաշարժները տապալեցան։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս զէպքին վայրը հասնելով, խնդրոյ առարկայ շէնքերը շրթայի տակ առաւ։ Նէշընըլ Սիթի Պանքի պաշտօնեաներէն եօթ հոգի վիրաւորուեցան, մեծ մասը աղջիկներ են։ Վիրաւորուած են նաեւ կարգ մը յաճախորդներ։ Վերջին լուրերու համաձայն, յիշեալ դրամատան մէջ մեռած են երկու եւ վիրաւորուած 20 հոգի։ Պոսթոնի դրամատան մասնաճիւղին մէջ անձի կորուստ չկայ։

Կը կարծուի թէ այս եղեռնափորձի հեղինակներն են անիշխանականները, որոնք ուզած են Սաքքօ-Վանցէթթիի վրէժը լուծել։

Հետապնդում պղշեւիկներուն դէմ

Զինաստանի դէպքերուն առթիւ Ֆրանսայի համայնավարներու պաշտօնաթերթ «Իւմանիթէ» «գինուորները անհնազանդութեան հրաւիրող՝ եւ անիշխանական պրոպագանդի ձգտող» յօդուածներ հրատարակած ըլլալով, ընդհանուր դատախազութիւնը դատ բացաւ համայնավար երեսփոխաններ Ժաք Տորիօի եւ Ժաք Տիւքլօի, ինչպէս նաեւ «Իւմանիթէ»ի պատասխանատու տնօրէն Ֆրանսուա Կէյի եւ երիտասարդ գործիչ Հանրի Պարպէի դէմ։ Դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Մէյնի 11րդ Պատժադատ Ատեանին առջեւ։

«ԺՈՐԺ-ԿԻՆՄԷՐ»Ի ԱՐԿԱԾԸ

Կիրակի օր գրեցինք թէ Ատալիայէն մեկնելէ վերջ, *Ժորժ-Կինմէր* Ֆրանսական օդանաւը վար իջած է Մէբսինի մօտ։ Նոր մանրամասնութեանց համաձայն, օդանաւը ձամբան սաստիկ փոթորիկի բռնուած է եւ ձախ թեւը կմախքին միացնող լարերէն մէկը փրթած է, որով ստիպուեր է ցամաք իջնել։ Տարանէն 25 քիլոմեթր դէպի արեւմուտք Ջաթլը գիւղին մօտ։ Նորոգութիւնը կատարուած է, սակայն գետինը թաց ըլլալուն պատճառով, օդանաւը չէ կրցած օդ բարձրանալ։ Միջոցներ ձեռք առնուած են աւելի յարմար գետին մը գտնելու համար։ Գնդապետ Լինտուանա եւ ընկերները, Մէբսինի Ֆրանս. հիւպատոսին ընկերակցութեամբ Մէբսին գացած եւ օդանաւային կայանը քննած են։ Օդանաւորդներու արամադրութեան տակ դրուած են թուրք սպայ մը եւ քանի մը՝ ոստիկան-զինուորներ։

Հ. Մ. Ը. Մ. ԴԱՐՋԵԱԼ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի ֆութպոլի առաջին խումբը, որ եւրոպական գնունդին առթիւ Sables d'Olonne գացած էր, մրցելու համար տեղւոյն Tigres Vendéens նշանաւոր խումբին դէմ, նոր յաղթանակ մը եւս շահեցաւ. 3 ու 0 պարտութեան մատնելով Ֆրանսական խումբը։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ՆՈՐ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լուսանկարիչ Գ. Քէօլեան ինքնաբերաբար յանձն առած է վեց լուսանկար (քարթ փոսթալ) հանել *ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՀԻՐ*, անոնց որ մէկ տարեկան բաժանորդ կը գրուին «Յառաջ»ի, կանխիկ վճարումով։

ԱՅՍ ՊԱՏԵՀՈՒԹԵՆԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ՄԻԱՅՆ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՀՈԳԻ ՄԻՆՉԵՒ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

Բաժնեգինը վճարողը իր ստացած ընկալագրով պիտի ներկայանայ Photo Arax, 9, Rue Papillon, լուսանկարուելու համար։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները 30 դեկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ օ Քէդ սը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Լիթալի։

Օրակարգ.— Շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

BAL GAVROCHE

BAL DE NUIT RÉVEILLON BAL DE NUIT

ԿԱՎՐՕՇԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31Ի ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ 9.30Է ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՒՅՍ
SALLE D'HORTICULTUREի երեք մեծ սրահներուն մէջ
84, Rue de Grenelle Nord - Sud: Bac

ԵՐԿՈՒ ՕՐՔԷՍԹՐԸ անդադար պիտինուագեն նորագոյն պարերը.

ԻՆՁԷ - ՍԱՋԻ ԽՈՒՄԲ բոլորովին անջատ սրահի մը մէջ.

Ֆլօրիա ձաշարանը ի պատիւ կավռօշին յանձն առած է պատրաստել արեւմտեան եւ արեւելեան ճոխ պիւֆէ մը.

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ *ՄՈՒՏՔ 12 ԳԱՒՆԵՐ*

Տոմսակները կանուխէն կը ծախուին ԿԱՎՌՕՇԻ մօտ, 208bis Rue Lafayette, ՖԼՕՐԻԱ ճաշարանը 61 Rue Mr. le Prince եւ Պ. Թերզեանի (Ստեփ) քով։ Մասնաւոր սեղան պահել ուզողները կանուխէն իմացնեն։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Դաշնակահարուհի ՏԻԿԻՆ **ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԻՐԻՄԱՆԵԱՆԻ**

Այս գիշեր ժամը 9ին, Maison Gaveau 45 Rue la Boetie (8me)

Յայտագրին մէջ՝ Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber, Lisszt, Godowsky.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ 10—40 ՖՐԱՆՔ

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

Դ. ՅՈՒՅԱԿ

Արդիւնք թիւ 13 եւ 14 տետրակներու, Գ. Միշէլ վարանդիի միջոցաւ հանգանակուած՝ Bagneux, Bourg-la-Reine, Cachan, Sceaux-Robinsonի հայրենակիցներու մէջ.—

Թօփալեան ընտանիք, Վարանդի ընտանիք, Կարապետ Ջամպազեան 50ական, Գալուստեան եղբարք, Կարապետ Իլիսպէյեան 30ական, Մ. Աբրահամեան, Mira, Յակոբ Պապաեան, Տիկին Նէվրիկ Քէշիշեան 20ական, Լեւոն Մելքոնեան, Դաւիթեան եղբարք 15ական, Սիմոնեան ընտանիք, Տիկին Շահպազեան, Տէր եւ Տիկին Հրանտ Սրապեան, Տիկին Սրապեան, Ալիքսան Ջաւէեան՝ Սուրէն Էլմանեան, Տիգրան Տիրոյեան, Ադապապեան, Մանուկ Աւետիսեան, Էլիզ Գույումճեան, Տիգրան Գըրլաքեան, Արամ Գըրլաքեան, Տիկին Մ. Վարպետեան, Թորոս Աւետիսեան, Գարակէօզեան, Ազդ-Կէօզեան, Հ. Քէօրհաճեան, Տիկին Բ. Դարամանեան, Մինաս Ջամպազեան, Սարգիս Գարամանեան, Արամ (30, Ave. Robinson), Եփրէմեան եւ Ժամկոչեան, Օննիկ Կիւլմէզեան, Լեւոն Կիւլմէզեան, Լեւոն Շիմշիրեան 10ական, Արմէնակ Աւետիսեան, Գըրլաքեան Մ՚Իհրան, Ա. Գալշկեան, Գարամանեան, Տ. Քէօրհաճեան, Օննիկ Վարդանեան, Տիկին Վերժին Իսքէնճեան 5ական, Տիկին մը 3 ֆրանք, Տիկին Լուսիա Մամճեան՝ մեռաքսեալ էշարք մը։ Ընդհ. գումար 608 ֆրանք։

(Կնիք)

ՑԱՒԵՑԱՏԵՍՏ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կայծակ» խումբի ժողովը վաղը Դշ. իրիկուն ժամը 8.30ին, Դրագտանի սրահը։

Լիոնի եւ Շասի Հայրենակց. Միութեան վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յունվ. 1ին կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Շասէի քանթինին մէջ, փափաքողներ կրնան ներկայ գտնուիլ։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

Փարիզ, Ա. Գամզիկեան.— Առացած ենք։ Կը հրատարակուի իր կարգին։

Մարսէյլ, Պ. Ն.— Չի հրատարակուիր Հանգոյցք թղթակցութիւններ զրկել։

Այբի տիկի մաւի եագուպեան (նիւ եորք) տէր եւ տիկին Լօռօֆէյ եագուպեան եւ բոլոր ազգականներն ու պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ճաշեցան անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆի

մահուան առթիւ։

Լոնտոն, 19 Դեկտ. 1927

«ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ»

Ցառաջիկայ ամսէն սկսեալ, Անվերսի տէր մահակեան ցպարանի կէզմէ, պիտի հրատարակուի զուտ գիտական պատկերազարդ ամսաթերթ մը՝

«ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԻՏԵԼԻՔ»

Այս հրատարակութիւնը, որուն կ'աշխատակցին մեծ թիւով ձեռնհաս մասնագէտներ, առաջնորդուած պիտի ըլլայ գիտութիւնը ժողովրդականացնելու կարիքէն։

Իր տեսակին մէջ առաջինը եւ շատ օգտակար ձեռնարկ մը, որուն բաժանորդագրուելու համար պէտք է գրել՝

Imprimerie M. DERSAHAKIAN
16, Rue Lamorinière
ANVERS (Belgique)

Տարեկան բաժնեգինն է 2 տոլար

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅԵՒԱՆ ՍՊԱՍՈՒԱԾ

ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ **ԲՌՆԻ** ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ ՄԻՄԱԿ

ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ

Քրքջալիր գաւեշտը, անմոխրանշացօրէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի ծիծաղէ, հրապուրէ

ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ, ԲՈԼՈՐԸ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գտնուի բոլոր հայ թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամդիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI
31 Rue Kléber
Issy-les-Moulineaux (Seine)։

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշով փոխարէնին։

ՎԱՐՁՈՒԵՆ դիւրամատչելի պայմաններով սենեակներ եւ ափարթմանները։ Գիմել՝ 18ter Rue de Bezons à Courbevoie. Թրամուէյ Port Maillotէն 41 եւ 76, շոգեկառք Gare St. Lazareէն 13 վայրկեան։

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TERNIFR

ՏՕՔԹ. Մ. ՏԻՄԻՃԵԱՆ (ՆՈՐԱՅՐ)

ՄԱՄՈՒԱԶԷՆ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ
17, RUE LAMARTINE PARIS (9e) Tél. Trudaine 47-93
Մէթրօ՝ Cadet կամ Նօռ-Սիւտ N. D. de Loretie
Ընդունելութիւն. ամէն օր ժամը 12 19, կիր. եւ տօն օրեր 10-12

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ՋԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱԺ ԵՒ կը պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ։ Ջանգան տեսակի «քէյագներ»։ Հոյս ձաշացուցակ, անձերի սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ իմայօղական գիներ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻՒ Դեկտ. 31 ԳԻՇԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՋՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, ֆոյկան անուշապատր. սկուտրու տօլմա եւ այլն։

ԲՈՒՐԴ

ՆՈՐ ԵՒ ՀԻՆ ԳՈՐԳ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն տեսակ եւ գանազան գոյներով բուրդի ճոխ մեծ պիտի գտնէք Տիար ՅԱԿՈԲ ԴՐՆԱՃԸԵԱՆի մեծ պահեստոցը, հին դիւրամատչելի գիներ։ 31 Rue St-Lazare. Tél. Trudaine 68-39
Métro: Nord-Sud: Notre Dame de Lorette.

ՍՏԱՅՄԱՆԻ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ, ԱԺԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ ՈՒԹ. ԹԵԼ, ՄՂՈՒՄ

եւ կեսարիոյ առաջնակարգ ապուխտ, երշիկ, Ամասիոյ չոր եւ էրմիսի գօնսէրվ պամիաներ, Պալքան եւ էսքիմէ պոնիրներ, չոր պտուղներ եւ անուշեղէններ կազանդի առիթու զեղչեալ գիներով.

Պէյվիլի ծանօթ հայ նպարավաճառ

Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28, Rue Lesage, Paris (20e) Tél. Ménil. 61-83
Métro Belleville Tramway 5 եւ 26

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ
ՋՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆԱԴԱՏ 1887Ի

Ջուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսեմէմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւագոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ մը։

Ջուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու. տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ գիծ եւայլն, զորս կը հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ։

Գրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris 13e

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏՂԷ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբաթ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Ամէն մասնագէտ կ'ընդունի Դշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քոք. կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԱԶԷՆ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամերը՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԿՈՒԶՈՒԻՆ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱԻՈՐՈՒՀԻՆԵՐ

Գոհացուցիչ պայմաններով, բնակարանի դիւրութիւն կը տրուի։ փափաքողները նամակով կամ անձամբ դիմեն հաստատութեանս հասցէին՝

K. AVANEZIAN
Campagne des Tours, Traverse Durbec, la Rose, Marseille

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ՄԵՔԵԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՕԻՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հայկական եւագոյն ժապաւէնները Ֆրանսայի միակ կեդրոնատեղին է՝

Գրատուն **Ն. ՅԱԿՈԲԵԱՆ**
95 Cours Richard-Vitton
Montchat-Lyon

Սկսեալ մէկ սանթիմ լայնքէն

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում։

Փափաքողներուն նմոյշներու եւ գիներու ցուցակը ձրի կը դրկուի։

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

3 սենեակներ, խոհանոց, պարտէզ, ջուր, ելեկտրականութիւն։ Շաբաթական մեծ դիւրութիւններ, ֆոնթ Լիլայէն հանրակառքով 10 վայրկեան։ 34bis Rue Jean Jaurès, Romainville. պայմաններու համար դիմել՝ Մ. Լուսիկեանի, 106 Rue Ménilmontant. մէթրօ Gambetta.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեւ. Passy 72-3
կը կատարէ Ֆրանսա եւ Յունաստան մտնելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.
AFFIDAVITի (*Աֆիտաւիթ*) Գիմել՝ ամէն օր վերջ ժամը 4—7.

ՍԷՆԹ ԷԹիԷնի ԵՒ ՄԷՋ ՇՈՒՐՋ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

վաճառատունս փոխադրելով աւելի ընդարձակ մը, ստացած ենք ամէն տեսակ ընտիր եւ ճոխ ապրանքներ տղայոց եւ կանանց համար։

Խնամուած կարուածներ պիտի գտնէք ծայր աժան գիներով եւ գիւրին մասչելի պայմաններով։ Գործի փար մը կազմելու համար եւս բաւէ անգամ մը այցելել։ Շաբաթ 10էն սկսեալ հետեւեալ հասցէին

SIMON HATCHIKIAN
(Tailleur)
12 Rue de la Préfecture (Ier étage)
Etienne (Loire).

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration — Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

28 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 530

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔՐԻԱԿԱՆԸ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆԸ

«Խորհրդային Հայաստան»ի Դեկտեմբեր 13ի թիւէն կը տեղեկանանք թէ, Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան տասնամեակին առթիւ ընդհ. ներումէն օգտուած են, արձակում կամ պատիժի կրճատում ստանալով.—

Երեւանի բանտէն՝ 471 հոգի, Նոր Բայազիտէն՝ 147, Լէնինականէն՝ 69, փամբակ-Լոռիէն՝ 129, Դիլիջանի մէջ՝ 35, Զանգեզուրի մէջ՝ 37, Էջմիածնի մէջ՝ 26 եւն. (վերջին չորս գաւառներու ցանկերը լրիւ չեն)։

Տրուած բացատրութիւններէն կ'իմանանք թէ այս դատապարտեալները ընդհանրապէս մէկ տարի կամ աւելի պատիժ ունէին (բանտարկութիւն, տաժանակիր աշխատանք եւն.)։

Համաձայն ընդհ. ներման հրամանագրին (2 Նոյեմբեր), բանտերէն պիտի արձակուէին քրէական յանցաւորները։ Վերի ցուցակն ալ այդ կարգին կը պատկանի։ Ցատուկ բացառութիւն կար քաղաքական յանցաւորներու մասին, որոնց համբանքը միշտ գաղտնի կը մնայ, ինչպէս եւ ճակատագիրը։

Ակնպէս որ, պէտք չէ շփոթել եւ կարծել թէ արդէն ազատութիւն գտած են անցեալ Յուլիսէն ի վեր եւ յաջորդաբար ձերբակալուած դժբախտները։ Ընդհակառակն, Երեւանէն Դեկտեմբեր 4 թուակիր նամակ մը կ'իմացնէ թէ ձերբակալութիւնները կը շարունակուին դէռ։

Սուլթանական Թուրքիոյ մէջ անգամ, այսպիսի ներումներէ նախընտրաբար կ'օգտուէին քաղաքական յանցաւորները, իսկ միւսները կը ստանային պատիժի թեթեւացում։ Խորհրդային իշխանութիւնը այս տեսակէտէն ալ բացառիկ է, և անգերազանցելի։ Ոչ միայն խօսք չկայ քաղաքական գոհերու մասին, այլ և ձերբակալութեանց եւ աքսորի լուրերն ալ չեն հրատարակուիր։ Այս ճամբուն վրայ երեւանցիները աւելի ուղտափառ են, քան առաջնորդող ֆաստը՝ Մոսկուան։

Ուրեմն, ոճրագործները ազատ են, կամ պատիժի թեթեւացում ստացած, իսկ անոնք որ կասկածելի համարուած են իրենց համոզումներով, կը տքնին բանտերու մէջ, կամ կը քշուին անծանօթ ուղղութեամբ։ Ազատ են գողերը, բայց ոչ՝ անոնք որ կը մերժեն յանձնել իրենց մինուճար հրացանը։ Ազատ են արհեստով մարդասպանները եւ կուսակիցները, իսկ լոյսէ եւ շարժումէ զրկուած կը մնան անոնք որ արիւն թափած, դաշտեր մշակած կամ սերունդներ դաստիարակած են։

Այսպէ՞ս է մեր աշխարհին կարգ ու սարքը։

Այսպէ՞ս կը փառաբանուի յեղափոխութեան տասնամեակը։

Եւ, ա՛յս տեսակ մթնոլորտի մը մէջ է որ կը վերաշինուի՛ հայրենիքը, ապահովելով «գաղութահայ աշխատաւորութեան ամէն համակրանքը դէպի Հոկտեմբերեան Յեղափոխութիւնը և կոմունիստական կուսակցութիւնը»։ (Տես մամուլի բաժինը)։

Աւելի քան հազար հոգի մտրակի տակ, կամ լեռներու կատարը, որովհետեւ խելք եւ պատիւ ունին, իսկ ազատ ասպարէզ՝ ամէն կարգի քրէական տիպարներու։

Եւ այս մարդիկն են որ վայնասուն կը փրցնեն քաղքենի երկիրներու մէջ կատարուած հալածանքներու մասին։

Բողոք եւ փոթորիկ, էջերով մանրամասնութիւններ՝ Գերմանիոյ, Չունգարիոյ կամ Զինաստանի մէջ բանտարկուած հատ ու կէնտ կոմունիստներու համար, բայց ո՛չ մէկ բառ՝ իրենց քթին տակ, Չեկայի նկուղներուն մէջ ծիւրող հարիւրաւոր գոհերու մասին։

Գոնէ պարկեշտութիւնն ունենայինք խոստովանելու թէ՝ իրենց կալանաւոր ընկերները ընդհանրապէս բռնուած են յանցանքի վրայ, կամ ամբաստանուած՝ որոշ փաստերով։ Մինչդեռ իրենց չորնալիք ձեռքերով քշուած հարիւրեակները՝ պարզ կասկածի վրայ, ցաւագար մտավախութեան մը հետեւանքով, կամ շինծու զրպարտութիւններու շնորհիւ։

Իրենց ընկերները զանազան գործերու ձեռնարկած են, և ի յառաջագունէ յանձն առած՝ հետեւանքները, քանի որ յեղափոխականներ են եւ լեռներ գլորելու պաշտօն ունին։

Իսկ ի՞նչ յեղափոխական կամ դաւադրական գործերու վրայ բռնուած են Հայաստանի կալանաւորներն եւ աքսորականները։ Ի՞նչ պետական յանցանքներ գործած են զօրավար Սիլիկեանները, մարզիչ Զերազները, մատենագիր Ալանուշները, և սա անհամար քաղաքացիներն ու գիւղացիները, որոնք միայն օրուան ապրուստի հոգն ունին։

Ո՞ւր է իրենց ամբաստանագիրը։ Ինչո՞ւ ամիսներով, յաճախ տարիներով բանտարկուած կը պահեն այլազան բազմութիւնները, առանց դատի, առանց հրապարակային մեղադրանքի եւ հարցաքննութեան։

Ինչո՞ւ աւելորդ, անհանդուրժելի տառապանքներու կ'ենթարկեն ժողովուրդի գաւակները, իսկական աշխատաւորներ, և անոնց ընտանիքները, հազարաւոր անմեղ մայրեր, քոյրեր և մանուկներ։

Հոկտեմբերեան տասնամեակ...

Երբ եւ իցէ այսքան պոռնկացա՞ծ էր ո՛րեւէ յեղափոխական շարժում։

Քրէականը դուրս, ազատ, քաղաքականը՝ ներս։

Այս նողկալի պատկերը աւելորդ անգամ մըն ալ չապացուցաներ թէ կարմիր իշխանաւորները տասը տարի վերջն ալ, կը սարսափին իրենց շուքէն եւ շրջապատէն, մանաւանդ գլուխներնին եւ բանւորէն, որոնց անունը կը հոլո՛վեն անդադար, ինչպէս վաշխառուները՝ «Փա՛ռք քեզ Աստուածը»։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԵՐԱՆԻ՛ ՀՈԳՒՈՎ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

Խորհրդային Հայաստան Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան նուիրուած խմբագրականի մը մէջ, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ (18 Նոյ.).

— «Հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը լուծեց եւ «հայկական հարց»ը. հարց մը որ 40 տարուան ընթացքին եւրոպական աշխարհակալութեան եւ անոր սպասաւոր հայկական բուրժուազիայի շահադիտութեան առարկայ էր դարձեր։

«Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան շնորհիւ, Հայաստանի աշխատաւորութիւնը կը վայելէ քաղաքական, տնտեսական եւ կուլտուրական այն բոլոր բարիքները, զորս տուաւ պրոլետարական այդ մեծ յեղափոխութիւնը՝ նախկին ցարական Ռուսաստանի մէջ ապրող այլ ժողովուրդներու բանւորա-գիւղացիական զանգուածներուն։

«Սակայն, այդ բանը խարեբայօրէն զանազան մեքենայութիւններու, կեղտոտ զրպարտութիւններու միջոցով կը փորձեն ծածկել գաղութի հայութենէն խորհրդային Հայաստանի քաղաքական թշնամիները եւ առաջին հերթին՝ Դաշնակցութիւնը։

«Անոնք կը սարսափին գաղութահայ աշխատաւորութեան աճող համակրանքէն՝ դէպի Հոկտեմբերեան Յեղափոխութիւնը եւ Կոմունիստական Կուսակցութիւնը։

«Անոնք կը լարեն իրենց վերջին ճիգերը՝ գաղութներու մէջ քիչ մըն ալ երկարելու իրենց կեանքը՝ յոյս դրած համաշխարհային աշխարհակալութեան կողմէ խորհրդային Միութեան դէմ պատրաստուող վտանգին վրայ։

«Սակայն, Խորհրդային Հայաստանի ընկերվարական շինարարութեան ամէն մէկ նոր տարին, մեր երկրի տնտեսական եւ կուլտուրական ամէն մէկ նոր նուաճումը Դաշնակցութեան եւ Հայաստանի աշխատաւորութեան այլ թշնամիներու համար նոր գերեզմանաքարեր կը բերեն։»

ԵՐԵՒԱՆԻ Թերթերը կը գրեն թէ Հայաստանի կեդր. կոմիտէն ստացած է նամակներ կարգ մը ընդդիմադիրներէ, որոնք «ետ կ'առնեն իրենց ստորագրութիւնը 83 ընդդիմադիրներու յայտարարութենէն, համարելով անոնց տեսակէտները սխալ եւ գործունէութիւնը՝ հակակուսակցական»։

ՆԿԱՐԻՉ Շարքաբչեանը Երեւանի նկարասրահին նուիրած է պարսկական Թանկագին նկար մը, յարտադրութիւն՝ 18րդ դարու։

ՍՈՉԻԷՆ խորհրդային Թերթերուն կը գրեն թէ դպրոցները շատ կը նեղուին դասագիրքերու պակասէն։ «Մեծ շարք մը գիւղերու մէջ կրնան հին դասագիրքերով գոհանալ, միւս դպրոցներու մէջ պակասը շատ կը խանգարէ դպրոցական աշխատանքները։ Մեծ պահանջ կայ հայերէն գիրքերու»։

«ՁԱՄԲՈՒՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Մէջ»։— Այս անունով գիրք մը հրատարակած է Ֆրիտիոֆ Նանսէն, որ ծանր մեղադրանքներ կ'ուղղէ Ազգերու Դաշնակցութեան դէմ, իր ծրագրին գործադրութեան մասին հանուած դժուարութեանց առթիւ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻի առթիւ, Նիւ-Եորքէն Արշակ եւ Միհրան Գալուստեան եղբայրները Պոլսոյ Պատրիարքարանին միջոցաւ 1000 տոլար դրկած են Ազգ. Հիւանդանոցին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալո-Յունական համաձայնութիւն

Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոսի Հռոմ ճամբորդութիւնը շատ մը մե՛նութիւններու տեղի կուտայ։ Կասկածէ դուրս կը նկատուի որ Իտալիա եւ Յունաստան կ'աշխատին զինակցութիւն մը կնքել։ Այս առթիւ կ'ուզեն Պալքանեան միւս պետութեանց հետ առկախ բոլոր վէճերը կարգադրել։ Միխալաքոփուլոս Հռոմի մէջ տեսակցած է նաեւ ալպանական դեսպան Իլիաս Վրիոնիի հետ։

Միւս կողմէ Պելկրատի իտալական դեսպանը սիրալիր երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Սերպիոյ արտաքին նախարար Մարինքովիչի հետ։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս տեսակցութեան։

Ընկերվարականներու համագումարը

Յառաջիկայ տարուան խորհրդարանային ընտրութեանց առթիւ, Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը արտակարգ համագումար մը կ'ունենայ այս օրերս Փարիզ Հիւիկէնսի սրահին մէջ։ Ժողովը բացուեցաւ առջի օր, նախագահութեամբ Կրացիանիի։ Սէվրաք կարդաց օրակարգը, որուն մէջ կը մտնեն ելմտացոյցի եւ «Փոփիւլէր»ի խնդիր, ծրագրի վիճաբանութեան, ընտրական քաղաքականութեան եւ բանաձեւերու քուէարկում։

Ելմտացոյցի տեղեկաբեր կայեար յայտնեց թէ Լիոնի համագումարին մէջ որոշուած ըլլալով անդամավճարները աւելցնել, գալ տարի փոխանակ 350,000ի 450,000 ֆրանք հասոյթ պիտի գոյանայ անոնցմէ. նոյնպէս երեսփոխաններու համավճարը 100 ֆրանքէն 200ի բարձրացած ըլլալով, 240,000 ֆրանքի յաւելում ալ անկէ պիտի գոյանայ։ Գալով ծախքերուն, 340,000 ֆրանք նախատեսուած է ընտրական պայքարի համար։ Որոշ գումար մը յատկացուած է կուսակցութեան տեղեկատուութեան դիւանին համար, որ վերջերս ստեղծուեցաւ։ 10,000 ֆրանք պիտի յատկացուի պրոպագանդի համար գանազան տեղեր դրկուելիք երեսփոխաններուն։ Ելմտացոյցի ընդհանուր գումարն է՝ մուտք եւ ելք՝ 875,000 ֆրանք։ Վաւերացուեցաւ միաձայնութեամբ։

Յետոյ «Փոփիւլէր»ի վարչական տնօրէն Քոնփէր-Մորէլ կուսակցութեան պաշտօնաթերթին մանրամասն հաշիւները ներկայացուց եւ ըսաւ թէ ներկայիս տարեկան բացն է 900,000 ֆրանք, ուստի անհրաժեշտ է աւելցնել թերթին բաժանորդները։ Սեպտեմբերի սկիզբէն ի վեր բաժանորդներու թիւը 16,000էն 17,500ի բարձրացած է։ Եթէ անդամավճարներու վրայ 25 սանթիմի յաւելում ըլլայ, տարեկան 250,000 ֆրանք յաւելուածական հասոյթ կը գոյանայ, ասիկա դեռ բաւական չէ 900,000ի բացը գոցելու համար, ուստի ուրիշ աղբիւրներ ալ պէտք է գտնել։

Գաւառի պատուիրակները առարկեցին թէ իրենց ընկերները բացի անդամավճարէն նիւթական ուրիշ զոհողութիւններ ալ կ'ընեն տեղական թերթերու համար։ Ժողովներու մէջ զանազան նպատակներով այնքան դրամ կը պահանջուի, որ շատեր կը խուսափին հերթական ժողովներու գալէ։ Անդամավճարները պէտք չէ աւելցնել։ Միակ միջոցն է թերթին տարածման աշխատիլ, որպէսզի անիկա ինքնապահ դառնայ։

Երկար վիճաբանութիւններ կատարուեցան այս մասին։ Շատերը կողմնակից էին անդամավճարներու վրայ յաւելում ընելու։ Քոնփէր-Մորէլ յիշեց թէ Ժօրէսի օրով, երբ բանւոր դասակարգը երկու կուսակցութեանց չէր բաժնուած, «Իւմանիթէ» եւս ծանր օրեր անցուց։ Անցած տարի ծանուցումներէն հասոյթ եղած է 200,000 ֆրանք, որոնք տրուած են 210 տուներէ։ «Այս գումարը քիչ է, որովհետեւ միայն պատուաւոր ծանուցումներ կը հրատարակենք, պայմանաւոր ծանուցումները կը մերժենք»։ Եթէ թերթին քանակը աւելնայ, ծանուցումներն ալ կը շատնան։ Եզրակացնելով ըսաւ. «25,000 բաժանորդ տուէք մեզ, ու այլեւս դրամ չենք պահանջեր ձեզմէ։

Բանաձեւերու Յանձնաժողովին յղուեցաւ անդամավճարները 25 թէ՞ 50 սանթիմ յաւելում ընելու խնդիրը։

«Վեսալ» գոյքերու աւարը

«Լքեալ» գոյքերու մասին հետեւեալ կարեւոր տեղեկատուութիւնը եղած է Լքեալ գոյքերու քննիչ Սաֆվէթ պէյի.

Տեղեկանալով որ Ճիզմէճեան անուն Հայ մը փախած է, կառավարութիւնը գրաւած էր անոր քանի մը կալուածները, որոնց արժէքը 200,000 ոսկիի կը յանգի։ Ի վերջոյ Լքեալ Գոյքերու Տնօրէնութիւնը այս կալուածներուն մէկ մասը ծախած է։ Ճիշտ այդ միջոցին սակայն, կառավարութիւնը շահագրգռուողներուն հրամայած է իրենց տէրերուն վերադարձնել այն կալուածները, որոնք Լօզանի դաշնագրին վաւերացումէն յետոյ գրաւուած են։

Փաստաբան մը Ճիզմէճեանի փոխանորդութիւնը ստանձնելով, կառավարութեան դէմ դատ կը բանայ։ Ցենլով գործակալներու խորհուրդին այն որոշումին վրայ, որ Լօզանի դաշնագրին վաւերացումէն յետոյ գրաւուած կալուածներու վերադարձումը կը տրամադրէր, դատարանը կ'որոշէ վերադարձնել Ճիզմէճեանի կալուածները։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՐԱՍԻ ՈՃԻՐԷՆ ՎԵՐՋ

ՍՏԵՓԱՆ ՏԵՃԵԱՆԻ ՆԱՄԱԿԸ

Երէկ մանրամասնօրէն նկարագրեցինք այն գարհուրելի ոճիրը, որուն զոհ գացած էին վեց Հայեր։ կրասէն հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդեն այս մասին.—

Ոստիկանութիւնը առաջ կը տանի իր քննութիւնները ոճիրին հեղինակ Զէյթունցի Մ. Տեճեանի մասին։ Մինչեւ հիմա ձեռք բերուած տեղեկութիւնները շատ նպաստաւոր են։ Մտեփան աշխատասէր երիտասարդ մըն էր և բաւական լաւ գարգացում ստացած Թուրքիոյ մէջ։ Դեղագործի օգնական էր եւ երկար աշխատած է Փարիզի մէջ։ Կրաս հասած է 1926 Հոկտեմբերին, նշանածին գրած նամակներուն վրայ։

Ահա՛ պատճէնը՝ այն նամակին, որ, ինչպէս գրեցինք երէկ, գտնուեցաւ Մտեփանի գրպանէն եւ որ ուղղուած էր Կրասի ոստիկանապետին.—

«Կը խնդրեմ որ լսէք իմ դժբախտութիւնս։ Դամուսի համար սպասնեցի։ Արդէն ինս բոլոր Հայերը գիտեն ատիկա։ Աւագին յանցաւորն է Մ. Թ. եւ իր կինը։

«Մէկուկէս տարիէ ի վեր խաբեցին զիս։ Փարիզ էի, ինծի նամակ ղրկեցին որ ինս գամ՝ այս աղջկան համար։ Ես ալ եկայ, բայց միշտ զիս խաբեցին։ Եթէ ձեռքէս գայ, պէտք է որ բոլորն ալ սպաննեմ, այն ատեն սիրտս պիտի հանդարտի։ Ա՛հա՛ այսչափ։ Ձշմարիտ կ'ըսեմ որ սպաննեցի՝ այս խնդրին պատճառաւ։

«Լուսանկարս կը ներփակեմ նամակին մէջ։ Ընդունեցէք բարեւներս առ յաւէտ։»

Ինչպէս գրեցինք, «բոլորն ալ պիտի սպաննեմ» խօսքը արձանագրուած էր Մտեփանի սենեակին մէջ, գանազան տեղեր եւ պատէն կախուած սինէմայի ծանուցումի մը վրայ։

Մտեփան ոճիրէն քանի մը օր առաջ իր պատուակը յանձնած էր Հայկազուն անուն ընկերոջ մը, որուն ըսած էր թէ կը պատրաստուի Լիոն մեկնիլ, ու խնդրած էր իր մօտ պահել զայն՝ մինչեւ ձամբայ ելլելը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Լիբանանի առաջնորդարանէն տրուած պաշտօնական գեկոյցի մը համաձայն, ներկայիս Լիբանանի սահմաններուն մէջ գոյութիւն ունին 16 վարժարաններ, որոնք ենթակայ են ուղղակի Լիբանանի ազգ. վարչութեան։ Այս երկտեղ վարժարանները կը յաճախեն 2017 ուսանողներ եւ կը պաշտօնավարեն 56 պաշտօնեաներ։

Լիբանանի շրջանին մէջ կը պաշտօնավարեն 17 հոգեւոր հովիւներ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԹՐԱՄՈՒԷՅԸ

Սկիւտարի Թրամուէյի աշխատութիւնները առաջ կը տարուին, որպէսզի երթեւեկը կարելի ըլլայ սկսիլ Փետր.ին։ Կ'ըսուի թէ գիծը Գատըգիւղէն հաք մինչեւ Մալթէփէ պիտի երկարաձգուի եւ թէ Թրամուէյի վարչութեան եւ Անատօլուի ընկերութեան միջեւ սկզբունքով համաձայնութիւն գոյացած է որ Թրամուէյի գիծին մինչեւ Մալթէփէ երկարաձգուելէն ետք, Հայտար փաշայի եւ Մալթէփէի միջեւ կառախումբի երթեւեկը դադրի։

ԵՈԶՂԱՏԻՆ 41 գաղթականներ հասած են Պոլիս։ Կ'ըսուի թէ 120 հոգի ալ ճամբան են։

ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԹԱՑԱՆՔ

ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ

Վերջերս, Չանք կայ, դանազան երկիրներու ընկերվարական կուսակցութիւններու շարքերէն ներս, վերագնահատութեան ենթարկելու, ընկերվարական տեսաբանութեան հիմնական կէտերը։

Այսպէս, երկար տարիներ ու նուիրեալներէն ընդունուած՝ դասակարգերու հակամարտութեան գաղափարը եւ այդ հակամարտութեան աստիճանական գարգացման ու գօրացման սկզբունքը, որ անբեկանելի կը թուէր, սկսած է առարկայ դառնալ որոշ քննադատութիւններու եւ վերապահումներու։ Սկսած է վէճի, նո՛յնիսկ կասկածի նիւթ դառնալ։ Որոշ, ընկերվարական առաջնորդներ, հետեւելով բարենորոգչականներու(*) ճամբուն, սկսած են ժխտել, ո՛չ թէ դասակարգերու գոյութիւնն ու անոնց հակամարտութիւնը, ո՛չ թէ դրամատիրութեան բնոյթն ու հետեւաբար բանուոր եւ աշխատաւոր դասակարգերու պայքարի անհրաժեշտութիւնը, այլ Կալ - Մարքսի այն գլխաւոր գաղափարը թէ՝ քանի դրամատիրական իրաւակարգն ու տնտեսութիւնը կը զարգանան ու կը կատարելագործուին. այնքան շահագործուող ու շահագործող դասակարգերու մէջ խրամատը կը լայննայ ու այնքան դասակարգերը, իրենց ուրոյն ու առանձին յատկանիշերով, հակընդդէմ շահերով ու հակամարտ ընկերային ձգտումներով, ամիսուած կ'ըլլան ամփոփուիլ եւ զօրանալ։

Մեկնելով այս մայր-գաղափարէն՝ Մարքս ու իր հետեւորդները կը գտնէին որ, քանի դրամատիրութիւնը զարգանայ, այնքան աշխատաւոր մարդկութեան ապրելու պայմանները պիտի դժուարանան։ Քանի դրամատիրութիւնը ինքզինքը զօրաւոր զգայ ու ընդարձակուի, այնքան հակառակորդ դասակարգը, պիտի մեծցնէ իր ընդդիմութիւնն ու կռուելու թափը ու հետեւաբար պիտի զօրացնէ իր կռիւը տիրող դասակարգին դէմ։ Այս երեւոյթը, իր կարգին, դրամատիրութիւնը պիտի մղէ աւելի՛ ճնշելու, շահագործելու, թշուառացնելու աշխատաւորութիւնը՝ զայն չկրծոքացնել կամ զսպել կալլննալու համար։ Ուրկէ՝ Մարքսի եւ իր հետեւորդներուն այն տեսութիւնը թէ՝ քանի Ճարտարարուեստն ու դրամատիրութիւնը ընդարձակուին ու զօրանան, այնքան աշխատաւորութեան թշուառութիւնը պիտի մեծնայ։

Արդ՝ այս եւ նախորդ տեսութեան դէմ, որ իրենց նկատողութիւնը կը գտնեն նո՛յն գաղափարին մէջ, վերապահութիւնը սկսած է ուժեղանալ, գրեթէ բոլո՛ր արեւմտեան ընկերվարական կուսակցութիւններու մէջ։

Դիւրին է նկատել, որ այս առաջնորդող տեսութիւնէն, տրամաբանօրէն, ծնունդ կ'առնեն ուրիշներ։ Այսպէս, եթէ ընդունինք վարկեան մը որ, ճիշտ է Մարքսի նկատողութիւնը, ապա ուրեմն պէտք է ընդունինք, որ հետզհետէ անպատկառ ու հետզհետէ աւելի մեծ չափով շահագործող դրամատիրութեան ներկայութեան հետզհետէ աւելի մեծ չափով կեանքի դիւրութիւններէն զրկուած աշխատաւոր դասակարգերը՝ չեն կրնար ու պէտք չէ որ զոհանան՝ խորհրդային խաղաղ աշխատանքի, քարոզի եւ օրինական հողի վրայ եղած եւ այլ ճիգերու շնորհիւ ձեռք բերուած համեմատականու մասնակի բարելաւումներով։

Բայց նոյն երեւոյթները, որ Մարքսէն յետոյ, իր ապրող, աւելի կամ նուազ ուղղափառ հետեւորդները, բերած են ու կը բերեն այս եզրակացութեան, ուրիշներ, կը համոզեն հակառակին։ Նոյն երեւոյթը յաճախ փաստ կը ծառայէ՝ երկու կողմերուն ալ։

Հարցը ունի հիմնական ու առաջնակարգ հանգամանք։ Այսպէս է որ, ընկերվարական միջազգայինի ֆրանսական հատուածին վերջին համագումարի ընթացքին՝ այս հարցը առաջաւ այժմէական բնոյթ։ Պրաք եւ Զիրոմսքի, իրենց բանաձեւով, կը պնդէին որ արդի իրաւակարգին մէջ, դասակարգերու հակամարտութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Անոնք այս եզրակացութեան կը հասնէին՝ ընդհանուր ակնարկ մը նետելով, դրամատիրական կարգ ու սարքի արդի վիճակին վրայ։ Գաղթականին պատերազմները եւ հետզհետէ ծնունդ առնող ճարտարարուեստական մեծ խմբակցութիւնները (Trust, Cartel) որ կը համախմբեն ոչ միայն ազգային սահմաններէ ներս աշխատաւոր, այս ինչ կամ այն ինչ ճիւղի ձեռնարկները, այլ եւ զանազան երկիրներու նման ընկերութիւնները՝ մեծ կազմակերպութեան մը մէջ, ըստ Պրաքի եւ Զիրոմսքիի եւ այնքան ուրիշներու, կ'ապացուցանեն, դրամատիրութեան ուժերու գերազանց լարումն ու ամփոփումը։ Արդարեւ, մէկ կողմ թողլով, այս ուղղութեամբ նպատակաւոր ու չափազանցուած պնդումները, կարելի է ընդունիլ թէ դրամատիրութիւնը հասած է որոշ հասունութեան՝ քալ ըմբռնելով, որ աշխատաւոր դասակարգերը իր դէմ կը կռուին ոչ միայն ազգային, այլ եւ միջազգային հողի վրայ, ոչ միայն կը կազմակերպուին, հարուածելու համար տեւալ երկիրներու մէջ տեւալ դրամատէր դասակարգերը, այլ եւ՝ Ամերիկեան Արհեստակցական Միջազգայինով, հանքագործներու, հիւսուածեղէնի և այլ Միջազգայիններով (կարմիր կամ ընկերվարական) ու վերջապէս իրենց քաղաքական օրկաններով՝ աշխատաւորական-ընկերվարական եւ Ֆ. Միջազգայիններ, անոնք յամառօրէն ու հետզհետէ աւելի լայն գիտակցութեամբ՝ կը ծրագրեն կռուիլ միջազգային դրամատիրութեան դէմ՝ միջազգային գետնի վրայ։

Այդ «միջազգային» ընկերվարական բացատրութիւնը իր ճամբան կտրած է՝ ընկերվարութեան շատ մը ուրիշ ընկերային գաղափարներուն հետ ու այսօր քաղքենիութիւնը, փոխ կ'առնէ աշխատաւորութեան զէնքերը՝ կռուելու համար նոյն աշխատաւորութեան դէմ։ Ահա այսպէս է որ կը տեսնենք՝ վերջին տարիներս, ճարտարարուեստական հակայ ձեռնարկներու միջազգայնացումը։ Միջազգային արտադրական ընկերութիւններու կազմութիւնը։ Այս բոլո՛րը, ինչպէս նաեւ ժընեւի անտեսական վերջին համաժողովը, կ'ապացուցանեն քաղքենի դասին մտահոգութիւնը, միջազգայնօրէն կազմակերպուելու։ Այս կէտէն մեկնելով է որ, Պրաք եւ Զիրոմսքի, իրենց բանաձեւով, կը հասնէին վերի եզրակացութեան, որ իր կարգին տուն կուտար իրենց ամբողջ բանաձեւին։ Արդ, դասակարգերու հակամարտութեան գաղափարին վրայ կառուցուած այս բանաձեւը, շահեցաւ միայն կարեւոր փոքրամասնութիւն մը։ Մեծամասնութիւնը անխոհ կը գտնէր, բանաձեւին այդ կեդրոնական միտքը եւ ահա թէ ինչպէս։

Անշուշտ ընկերվարութեան ժամանողութեան ուշադրութենէն չի խուսափիր՝ ուրիշ կարգի եւ բեւեռի մը, որ որոշապէս կը յատկանշուի, գլխաւորաբար Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Ճարտարարուեստի, տնտեսութեան եւ դրամագլուխի տեսակէտէ, առաջնակարգ ու վճռական նշանակութիւն ունեցող այս հսկայ կարելիութիւններով յղի երկրին մէջ, ուր ընկերվարութիւնը՝ իբրեւ քաղաքական ուժ, բացարձակապէս աննշան կարեւորութիւն ունի եւ ուր, արհեստակցական շարժումը, հասած բացառապէս կարեւոր դիրքի, կը խուսափի քաղաքական գործունէութենէ՝ հարցը կը ստանայ այլ բնոյթ։ Կարլ Մարքսի դրամագլուխի կեդրոնացումի եւ աստիճանական թշուառութեան դոյզ տեսութիւնները՝ կը դադրին նշանակութիւն ստանալէ, ըստ Մարքսի ոչ-հետեւորդներու կարծիքին, աւելի ճիշտ է ըսել կը ստանան գլխիվայր նշանակութիւն։ Այսինքն՝ քանի ամերիկեան դրամագլուխը իր վհատութիւնը կը տարածէ, հինգ ցամաքամասերուն վրայ, քանի ամերիկեան քաղքենի դասը կը սպառնայ տարկացնել եւրոպականը, քանի վերջապէս հո՛ն, ովկիանոսէն անդին՝ ճարտարարուեստը կը յառաջդիմէ ու կը զարգանայ՝ ա՛յնքան բանուորութեան ու աշխատութեան կեանքի պայմանները դիւրատար կը դառնան։ Այնքան օրավարձերը կ'աւելնան, աշխատաժամերը կը նուազին եւ առհասարակ բանուորութիւնը կ'ապրի տանելի ու յարաբերաբար նոյն իսկ նախանձելի կեանք մը։

Արդարեւ, դաղտնիք չէ, որ ամերիկեան օրավարձերը, յաճախ եւրոպականիններուն հինգ կամ վեց անգամին են։ Ընդհանուր բարեկեցութիւնը շատ աւելի մեծ է Մ. Նահանգներուն մէջ քան Արեւմտեան երկիրներու մէջ։ Նոյն իսկ մեծ արդիւնաբերողներ, ընդ որս Հ. Ֆորտ, ինքնաշարժի հսկան, կը յաւակնին լուծել Աշխատանքի եւ Դրամագլուխի կնճիռը՝ քաղքենի դեղահատերով։ Իմ՛ւ թէ։

Ինչ որ որոշ կը թուի ուրեմն, Մարքսի ոչ — հետեւորդներուն, այն է որ՝ դրամատիրութիւնը, քալ ըմբռնելով թէ դասակարգերու հակամարտութիւնն է որ պիտի փորէ իր գերեզմանը, կ'աշխատի իրաւախոհութեան եզրեր գտնել բանուորութեան հետ։ կ'աշխատի, համեմատաբար, երջանիկ ու ապահով վիճակի մը մէջ դնել զայն, յեղափոխութեան ամէն հեռանկար իր սպրմին մէջ խեղդելու համար։ Զէ՞ որ թշուառութիւնն է որ կը մղէ բանուորութիւնը զինուած ապստամբութեան։

Ուրեմն՝ Լէոն Պլում, Պրաք-Զիրոմսքիի տեսութեան, կը հակադրէ այս երեւոյթը, կարծելով որ քաղքենիութիւնը հետզհետէ կը ճկուննայ ու կ'աշխատի օրօրել բանուորութիւնը մանկակի շնորհներով։ Այդ պարագային, արդեօք ճի՞շտ է առարկել որ դասակարգային պայքարը ձեւ կը փոխէ ոչ թէ էութիւն եւ թէ քաղքենի դասին ճիգը՝ շահելու աշխատաւորութիւնը, կ'ապացուցանէ երկու դասակարգերու հակամարտութեան ընոյթը։

Ահա այս է հարցին արդի վիճակը, վիճող կողմերուն համար։

Թէ՝ ո՞վ ունի իրաւունք, դժուար է յատկօրէն պատասխանել, նախ՝ որովհետեւ ճարտարարուեստական գերարտադրութեան եւ անկայունութեան հետեւանքով, խնդիրը դեռ շփոթ կը մնայ, երկրորդ՝ որովհետեւ վիճող կողմերուն փաստերը, ճիշտ չեն միեւնոյն երկրին մէջ։ Պրաք-Զիրոմսքի՝ իրենց եզրակացութեան կը հասնին, նկատի առնելով Արեւմտեան Եւրոպայի ճարտարարուեստական երկիրները, Պլում կը խօսի Մ. Նահանգներէն։

Վերջացնելէ առաջ, ճշդենք որ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը միջակ կերպով կրնայ շահագրգռուիլ միայն, դասակարգերու հակամարտութեամբ՝ հայկական իրականութեան մէջ։ Սպղնալին վիճակի մէջ գտնուող հայ քաղքենի դասը, որ, ըլլայ նախկին ռուսական կայսրութեան, ըլլայ Թուրքիոյ մէջ կ'ապրէր աւելի շատ օտար մարմնի վրայ, այսօր կամ աքսորական է կամ սնանկացած։

Երկու պարագաներուն ալ՝ կը գտնուի մեր նկատողութենէն դուրս։ Գալով Հայաստանի, իրաւ որ, գուցէ տխուր է ըսել, բացի չարաշահ ու մակաբոյծ խաւէ մը, հայ ժողովուրդը կը կազմէ մէկ դասակարգ։ Կ'ըսենք, տխուր ո՛չ թէ որովհետեւ քաղքենի դասակարգ չկայ որպէսզի նիւթակ ճաճանչ դէմը ու յեղափոխականութիւն խազանք, այլ, որովհետեւ չկայ ո՛չ ճարտարարուեստ, ո՛չ ալ դրամագլուխ։

ՎԱՉԳԻՆ ՇԻՒՇԱՆԵԱՆ

(*) « բարենորոգչականներ » կը կոչուէին, նախ քան պատերազմը, գերման ընկերվարութեան շարքերուն մէջ Լ. Պերնշթայնի հետեւորդները որ կը կարծէին թէ՝ աշխատաւոր դասակարգերը խաղաղ ու խորհրդարանային գործունեութեամբ, ու առանց յեղափոխութեան, բարենորոգութիւններու ճամբով, կրնան որոշ արդիւնքի հասնիլ։

Վ. Շ.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՆՈՐ ՃԻԳԵՐԸ

Հիմնական վերակազմութեան ճիգեր կ'ըլլան այս օրերս, Բարեգործականի կեդրոնին մէջ, այդ հաստատութիւնը աւելի «աշխոյժ» եւ «կենդանի» գործունէութեան մղելու համար։

Կազմակերպման այս օրերուն, վերակազմութեան ամէն ճիգ և փորձ մեր ազգային եւ բարեգործական այս կամ այն հաստատութեան մէջ պէտք է արձանագրել գոհունակութեամբ, եթէ իրապէս այդ փորձերը կը ձգտին այս ժողովրդի ընդհանուր բարօրութիւնը ապահովելու։

Քաղաքական եւ ընկերային ինչպիսի՛ անջրպետներով ալ բաժնուած ըլլանք Բարեգործականէն, չենք կրնար չգնահատել անոր դերը մեր իրականութեան մէջ, մանաւանդ այս օրերուն։ Սակայն եթէ այսօր նուազ կ'ոգեւորուինք ցուցաբերական աշխատանքներէ, եւ քիչ մըն ալ վերապահ ենք անոնց «ճիգերուն» հանդէպ, այդ հետեւանք է ո՛չ թէ մեր անբարեացակամութեան կամ հակառակութեան, այլ իրենց իսկ արդէն «վերակազմութեան» անուանով առած կասկածելիքալլերուն։ Հայկական իրականութեան մէջ, շուրջ երեք տասնեակ տարիներու կեանք ունեցող նման կազմակերպութիւններ շատ քիչ են եղած։ Այս իրողութիւնը ինքնին գնահատելի է։ Կայ սակայն ցաւալի պարագայ մը, այս բացառիկ կազմակերպութեան հասմար։ Այդ այն տարօրինակ՝ չըսելու համար արհամարհական ընթացքն է դէպի այն ժողովուրդը, որու ծնունդն են եւ որու մէջ գործելու եւ ապրելու կոչումն ունին իրենք։ Ասիկա քննադատելի պարագայ մըն է, որ դժբախտաբար չէ ուղղուած մինչեւ այսօր ալ, եւ կը թուի թէ ուղղուելիք ալ չունի։

Արդիւնքը, — անտարակոյս ողբասակար է եղած Բարեգործականի համար։ Եթէ այսօր իր գոյութեան երկար ընթացքին, ան իր ծախսած միլիոններու համեմատութեամբ չէ կրցած համապատասխան արդիւնք ձեռք բերել, եթէ չէ կրցած իր անդամներուն թիւը բազմացնել տարիներու հետ, ասոնց գլխաւոր պատճառները, պէտք է փնտռել այդ ընթացքին մէջ։

Վերակազմութեան խոստումներու ընթացքին, Բարեգործականի ղեկավարները կ'անդրադառնա՞ն այս իրողութեան։

Դժբախտաբար ո՛չ։ Անոնք դարձեալ կը շարժին ու կը գործեն իրենց աւանդական ձեւերով, առանց երբեք նայելու իրենց շուրջն ու շրջապատը։

Վստահելի աղբիւրներէ կը յայտնուի թէ «Վերակազմութեան» իբրեւ հետեւանք պաշտօնի են կանչուած նոր անհատներ, չափազանց լայն թոշակներով։ Ամսական 10,000, 4000, 3500 ֆր. ստացողներ կան։

Անձնապէս այն կարծիքն ունիմ թէ հանրային պաշտօնեան պէտք է ազատել նիւթական հոգերէ, եւ պէտք է ապահովել զայն լայնօրէն։ Որովհետեւ երբ հանրային պաշտօնեան ազատուած կ'ըլլայ նիւթականի հոգէն, հնարաւորութիւն կ'ունենայ շատ աւելի օգտագործել իր ուժերը։ Ասկէ զատ, յաճախ կը տեսնենք խոշոր դէմքերու անկումը, իրենց հանրային դիրքերէն՝ նիւթական անձկութեան պատճառաւ։

Այս հիմնական սկզբունքը ընդունելով հանդերձ, չեմ կրնար հաշտուիլ այն մտքին հետ, որ օրական մէկ քանի ժամուան աշխատանքի համար հայ մարդը, Հայ Բարեգործական հաստատութենէ մը պէտք է ստանայ 4—10,000 ֆր.-ներէն աւելի շատ, քան այս երկրի նախարարներն ու երեսփոխանները։

Եւ երբ նկատի կ'առնենք մեր բազմաթիւ պահանջները, օրինակ՝ նոր սերունդի դաստիարակութեան խնդիրը, եւ այդ նպատակի համար պահանջուած չափազանց համեստ միջոցները, միւս կողմէ բոլ մը պաշտօնեաներու ծախսուած այս խոշոր գումարները, կը տարուինք մտածել թէ անհատներու շահը շատ աւելի կը կշռէ, քան ամբողջ ժողովրդի մը գաւակներու փրկութիւնը։

Յաճախ մերժումներ են եղած Բարեգործականի կեդրոնէն, այս կամ այն շրջանի մէջ մանկապարտէզ մը, դպրոց մը բանալու, եւ կամ փոքր նպաստ մը տալու խնդրանքներուն։ Եւ որքան մեզի յայտնի է, այս բոլոր մերժումները պատճառաբանուած են այն առարկութեամբ թէ «այդ նպաստակներու համար գումարներ չկան»։ Պահ մը իրրեւ օրինական առարկութիւն ընդունինք այս, ու հաշտուինք կանոնագրի տրամադրութիւններուն հետ։

Բայց կրնա՞նք հաշտուիլ այն իրողութեան հետ, թէ պաշտօնեաներու համար այնքան առատօրէն տրամադրելի գումարներ կան։ Ասիկա չի՞ նշանակեր թէ ցանկութիւնը Բարեգործականի մէջ կարելին անկարելի, իսկանկարելին՝ կարելի դարձնելու ուժն ունի, եւ թէ եղած առարկութիւնները արդար չեն։

Այն գումարը, որ տրամադրուած է այսօր քանի մը «Թանկագին» պաշտօնեաներու ամսականին, կրնար ոչ միայն գոհացնել զիրենք, այլեւ օտարացում փրկել տասնեակներով մանուկներ։ Այս մասին երկու խօսք չի կրնար ըլլալ։

Ու երբ կը խորհինք թէ այս ձեւով է որ Բարեգործականի կեդրոնը սկսած է «հիմնական վերակազմութեան», գժբախտաբար ո՛չինչ կը գտնենք ոգեւորիչ։

Այս չէ սակայն բոլորը։

Տարիներ շարունակ Բարեգործականը «աչալրջութեամբ» ամուր փակած է իր դուռները կուսակցականներու առջեւ, եւ միշտ ալ առանձին հպարտութեամբ Բարեգործականի ղեկավարները խօսած են իրենց «գերազանցապէս անկուսակցական» հանգամանքին վրայ։ Անոնք ուզած են խուսափիլ նաեւ քաղաքական մարզանքներէ, իրենց նպատակին դէմ գտնելով այդ կարգի աշխատանքները։

Լաւ են ըրած թէ գէշ, այդ մասին չէ որ պիտի խօսինք։ Բայց պէտք է բարձրաձայն ըսել, որ Բարեգործականը աստիճանաբար դուրս է եկած իր հոչակած ուղղութենէն, չափազանց մի՛ակողմանի եւ պղտոր եղանակով։

Քանի մը տարիէ ի վեր, այս կազմակերպութիւնը այստեղ թէ այլուր անվերապահօրէն կը մասնակցի այն բոլոր ձեռնարկներուն, որոնք կը կատարուին Խորհրդային Հայաստանի արտասահմանեան մուտեփներուն կողմէ։ Անոնք յաճախ իրենք կ'ըլլան նախաձեռնող զանազան հանդէսներու, որոնք ամէն պարագայի քաղաքական ցոյցի հանգամանք ունին։ Օրինակ՝ նոյ. 29ի տօնակատարութիւնը։ Լաւ հակառակ, նոյն Բարեգործականի ղեկավարները ո՛չ մի՛այն անտարբերութիւն, այլ եւ տիրամտութեամբ կը յիշեն մեզ համար նոյնքան նուիրական տօները։ Ինչո՞ւ, օրինակ, Բարեգործականը, ինքնահաճիր ոեւէ ձեւով իր մասնակցութիւնը բերել Ապրիլ 11-24ի համազգային տագտօնին, ալեմբեր Մայիս 28ին։ Ասոնք նոյնպէս պատճառներ են, որոնք կրնան ստիպեն մեզ վերապահութեամբ նայիլ Բարեգործականի «անկուսակցական» համբաւին վրայ։

Բարեգործականի համար անծանօթ չէ անշուշտ այն կուսակցական հակամարտութիւնները, որ կան գաղութներու մէջ։ Ընդունինք դիտեն նոյնպէս, իւրաքանչիւր կուսակցութեան արժէքը, ուժը եւ ժողովրդականութիւնը։ Ընդունինք, որ «անկուսակցական» Բարեգործականը տարիներ շարունակ իր դուռները լայն բացած է մասնաւորաբար Համազգայնոց առջեւ։ Այս վերջապէս մասամբ ըմբռնելի է մեզի համար, նկատի ունենալով հոգեկան կապը, որ կը միացնէ Համազգայնը Բարեգործականի վարիչներուն։ Ու եթէ յաճախ այս երկուքը նոյնացուցած ենք, մեզի դասապարտողներ են եղած։

Այսօր, սակայն, նոր փաստեր կը տրուին մեզի, որոնք կ'ապացուցանեն թէ Բարեգործականը կը վերակազմուի, իր կեդրոնին մէջ հիւրընկալելով «անուն» եւ «համբաւ» հանած Համակիրներ։ Ըսքանը քիչ նկատելով, Բարեգործականը իր կեդրոնը կ'ընդունի նաեւ Համկավար կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան նախագահը, «ամենակարող» Պ. Զօպանեանը քալ մը եւս, եւ ահա՛, օր մը յետ Համկավար կուսակցութեան հրահանգները պիտի փոխադրուին հանգիստաբար Բարեգործականի կեդրոնէն։ Գերագոյնապէս անկուսակցական կազմակերպութեան մը վարչակազմութեան աշխատանքներ են ասոնք։

Այս քանի մը դիտողութիւններն ալ բաւական են արդարացնելու մեր կասկածոտ ընթացքը Բարեգործականի նոր ձեռնարկներուն հանդէպ։

Եթէ Բարեգործականը պէտք կը զգայ այս ժողովուրդի անվտանգ աջակցութեան, եթէ անոր կ'ուզէ ապահովել անոր հմայքը, պարտաւոր է հաշտուիլ անոր իր ամէն մէկ նոր քայլին առնել։ Մինչեւ հիմա եղածները, դժբախտաբար կրնան շատ բան կորնչեցնել տալ Բարեգործականի ժողովրդականութենէն։ Ան կրնայ պէտք է ըլլայ բովանդակ հաստատութեանը, գոհարեւելով անոր իր նիւթական եւ բարոյական կարողութիւնները, եւ կամ բացէ ի բաց պէտք է ձուլուի Համկավար կուսակցութեան հետ։ Այդ կրնայ ըլլալ միակ ելքը, որ կը մնայ Բարեգործականի վերջ է ու ոչ ալ դրամագլուխ։

Ս. ԹԱՔՈՒԼ

«ԵԱՎՈՒԶ»Ի ՀԱՄԱՐ ԴԱՏԻ ԿԱՆՉՈՒՄ

Ինկիւբիէն կը հետապրնի նախկին ծովային գործավար Ի. Եաննան պէչ, առանց արտօնութեան կարգ մը պայմանագրութիւններ կնքած ըլլալով եավուզի (նախկին կէօսէն) նորագործման համար, Ազգային մեծ ժողովը որոշած է դատի կանչել զայն։ Նկատելով որ Ինանն պէչ այժմ ի բեւեռախան է, Ազգային Մեծ ժողովի անդամներէն բաղկացած ԴերագոյնԱտեանի մը տեղի պիտի ունենայ դատավարութիւնը։ Վարչապետ փաշա խնդրին մանրամասնութիւնները հաղորդեց խորհրդարանին եւ ըսաւ թէ Ինանն պէչ դահլիճին հրաժարումը ծովային գործավարութեան չընդունելը իմանալէն վերջ է պիտի կնքած է յիշեալ պայմանագրութիւնները իբրեւ պատճառ կան դանձին, որով դատական նկատուի։

„ԵՒ ՎԱՂՆ ԳՈՎԱԳԱՆԵՑ“

(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍԵՒԱՀԱՅԻ)

ՂՈՒԿԱՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հետեւորդաց՝ վերջապէս, տա-
ւին միջոց իմանալու իրենց վար-
դապետին թէ ուր է եւ ինչ կ՚ընէ:

— Հոգեհանգիստ մը պիտի ընենք
անոր համար, ըսին իրարու:

Եւ ահա ուրախութեան լուր մը
կը հասնի Ղուկասի վանքը. Ար-
քեպիսկոպոսը ողջ է, եւ կը գտնուի
Նոսրատ գիւղաքաղաքին մէջ, ուր
ինքզինքը նուիրած է հիւանդնե-
րուն սպասարկութեան:

Հրամայական նամակ մը կը գրէ
Ղուկաս, եւ կը պատուիրէ որ ան-
միջապէս հասցնեն Նոսրատ:

Նամակը կը հասնի Արքեպիսկո-
պոսին, որ կը կարդայ զայն, եւ
կ՚ըսէ.

— Ես պիտի չերթամ:

Ուրիշ անգամ մը կը գրէ Ղուկաս,
եւ կը պատուիրէ որ անմիջապէս
հասցնեն Նոսրատ:

Արքեպիսկոպոսը կը պատասխա-
ն

Ճիշտ այդ միջոցին սակայն, գործավարներու խորհուրդը հետեւեալ որոշումը կը հաղորդէ շահագրգռուողներուն.

«Լօզանի դաշնագրին վաւերացումէն յետոյ գրաւուած կալուածները կը վերադարձուին այն պարագային միայն, երբ դիմումը կատարուի ուղղակի կալուածատէրին կողմէ»:

Այս պայմաններուն մէջ, կ'ըսէ «Ագշամ», պէտք չէ վերադարձնել կալուածները ճիգմէճեանի որ զատարան դիմած էր՝ փոխանորդ փաստաբանի միջոցով եւ ոչ թէ անձնապէս։

Ելմտական քննիչները սկսած են քննել այս խնդրին վերաբերեալ թղթածրարը։ Կ'ըսուի թէ տակաւին ուրիշ շատ մը կալուածներ այս ձեւով վերադարձուած են։ Քննիչ Մարմինը սկսած է գրաւիլ այս խնդիրներով ալ։

Սաւնատարեան խաւին ոստիկանութիւն

«Սօն Սաթ» կը գրէ թէ Ոստիկանութեան Տնօրէնութեան պաշտօնատունը Սանասարեան խան փոխադրելու խնդիրը գրեթէ կարգադրուած ըլլալով, Ոստիկանութեան Տնօրէնութիւնը մօտ օրէն Սանասարեան խան պիտի փոխադրուի։

Այս փոխադրութենէն յետոյ բարեկարգութիւններ պիտի կատարուին ոստիկանութեան մէջ։

Կ'ըսուի թէ այս նոր կազմակերպութեան առթիւ աւելի լուսաւոր դիրք մը պիտի տրուի Ոստիկանութեան Տնօրէնի օգնական Հասան Բաշիտ պէյի։ Նոր կազմակերպութիւնը չափուած պիտի ըլլայ գեռման ոստիկանական կազմակերպութեան վրայ։

Անաստղուի ներկայութիւնը

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն «Ագշամ»ի թէ քննութիւններ կը կատարուին պելճիքական խմբակին դատական կացութեան մասին։ Ցիշեալ խմբակը պարտաւոր էր իր ապսպրանքները ընել մինչեւ Դեկտեմբերի սկիզբը, մինչդեռ այս պայմանը չէ յարգուած։ Կառավարութիւնը բողոքած եւ պայմանաժամ տուած է մինչեւ Շաբաթ։ Այդ օրը որոշապէս յայտնի պիտի ըլլայ խմբակին դրութիւնը։

Պելճիքական խմբակը կը փափաքի երկաթուղագծի իր յանձնառութիւնը փոխանցել գերման եւ ամերիկեան խմբակի մը, որուն հետ շփումներ կը կատարէ արդէն։ Այս խմբակը, Պելճիքացիներու յանձնառութիւնները կատարելու համար կը պահանջէ որ պայմանագրութեան մէջ յիշուած «պօնօ»ները առեւտրական բնոյթ ունենան։ Կառավարութիւնը սակայն, որոշած է ոչ մէկ փոփոխութիւն կատարել պայմանագրութեան մէջ։ Ընկերութիւնը թէեւ կէս միլիոն ոսկիի երաշխաւորութիւնը ապահոված է, բայց երաշխաւոր ցոյց տուած չէ Գերմանիայէն կատարուելիք ապսպրանքի մասին։ Ընկերութեան ներկայացուցիչները այս մասին կը բանակցին հանրօգուտ շինութեանց գործավարութեան հետ։

Տիկ. Կրէյսլերը կը վիճտուհի

Հակառակ այն անթեղ հեռագրին թէ Տիկին Կրէյսլերի օգնաւը ցամաք իջած է Սէյպըլ Այլէնտի մէջ (Նոր Սկովտիա), երէկ առաւօտ ոչ մէկ հեռագիր հասաւ այս լուրը հաստատող։ Ընդհակառակն Նիւ Եորքէն հեռագիրներ կ'ըսեն թէ «Լոս Անճէլոս» դեկաւոր օդապարիկը եւ թորփիլահալածներ ճամբայ հանուած են «Տօրն» օդանաւ վնտռելու համար։

Նոր տեղեկութեան մը համաձայն, օդանաւին ճամբայ ելլելէն քիչ ետք անթել գեկոյց մը ստացուած է թէ «Տօրն»ի վիճակը լաւ չէ։ Կը վախցուի որ օդանաւը ովկիանոսին մէջ ինկած եւ կորսուած է՝ շատ մը նախորդներու պէս։ «Լոս Անճէլոս»ի եւ թորփիլահալածներու վնտռտուքները դժբախտաբար ոեւէ արդիւնք չեն տուած մինչեւ հիմա։

«Ժորժ-Կինմէր» Իսթենհուռի մէջ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ «Ժորժ-Կինմէր» օդանաւը, որ փարիզ-Հանոյի թռիչքը պիտի փորձէր, Մէրսինէն մեկնած եւ Իսքէնտէրուն ցամաք իջած է Դեկտ. 25ին։ Օդանաւին վարիչը գնդապետ Անթունա փարիզէն մեկնած ատեն կը յուսար հինգ օրէն Հնդկաչին հասնիլ, սակայն շաբաթ մը անցաւ անկէ ի վեր եւ օդանաւը դեռ Սուրիա միայն կրցաւ հասնիլ, փոթորիկին և այլ պատճառներով։

Լանսէյի մէջ Հայ մը վիրաւորուած

Լանսէյի թուղթի գործարանին մէջ, ուր շատ մը Հայեր կ'աշխատին, պայթումի մը հետեւանքով քանի մը բանուորներ փլատակներու տակ մնացին եւ մօտ 10 հոգի վիրաւորուեցան։ Մեռան վեց Դաալացիներ եւ Սպանացիներ։ Վիրաւորներուն մէջ է 25 տարեկան Հայ մը՝ Արմատեան։ Վնասները 4 միլիոն ֆրանքի կը հասնին։

Քննութիւններ կը կատարուին պայթումի պատճառներուն մասին։

Երկրաշարժ, փոթորիկ, ողողումներ

Իտալիոյ մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ տեղի ունեցան։ Ցնցումի կեդրոնը Հռոմէն 30 քիլոմեդր հեռուն կը գտնուի։ Վնասները կարեւոր են մանաւանդ Վէլլեթօքիի եւ Նէմիի շրջանին մէջ։ Տան մը տանիքը փլաւ Հռոմի մէջ։ Կորուստներու ընդհանուր թիւը յայտնի չէ։

Երկու օրէ ի վեր ամբողջ Անգլիա ձիւներու տակ ծածկուած է։ Լոնտոնի արուարձաններուն մէջ կացութիւնը ծանր է, հաղորդակցութեան միջոցները ընդհատուած են։ Կառախումբ մը գիծէն դուրս ելաւ։ Կարգ մը շրջանակներու, մանաւանդ Թէյմիզի հովիտին մէջ ողողումներ սկսած են։ Կատաղի փոթորիկ կը տիրէ անգլիական եզերքներուն վրայ, նաւերը ապահով նաւահանգիստներ ապաստանած են։

Հիւսիսային Մարոքէն, Սպանիայէն, Յունաստանէն, Եուկոսլաւիայէն, Թուրքիայէն եւ ուրիշ երկիրներէ հասած լուրերու համաձայն փոթորիկը, ձիւնն ու ողողումները մեծ վնասներ առաջ կը բերեն։

Տրոցկի ուղղակի կուգայ?

Մոսկուայէն հեռագրի մը համաձայն, յիշեալ բաղաքին մէջ պրոյց կը շրջի թէ Զինովիեւէն վերջ Տրոցկիսոորոշած է իր կարգին հպատակիլ Կեդր. Կոմիտէին։ Կ'ըսուի նոյնիսկ թէ այս ուղղութեամբ բանակցութիւնները բաւական առաջացած են։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջաններու ընկերները 30 դեկտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Թռալի։

Օրակարգ՝— Շրջ. կոմիտէի զեկուցումը եւ ընտրութիւն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ներկայանալ անդամատոմսերով։

ԲԱՑՈՒՄ «ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ» ԺՈՂՈՎՐԴ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

Այս Ուր. գիշեր ժամը 8.30ին, Sociétés Savantes-ի D սրահին մէջ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍԱԽՕՍ. ԵՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

փոն տ'Օպնա 30 Դեկտ. դասախօսական ժողով, դասախօս՝ ընկեր Ազդին։

Դեկտ. 31ին Կանանց ժողով։

(Շար.)

ՅԱՐԴՈՂԻ գրական երեկոն վաղը՝ Հինգշաբթի, ժամը 9ին, Ֆլորիա։ Հ. Տէվլէթեան պիտի կարդայ իր ինքնագրութիւնները։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Լիոնի Խաբբերդի Հայրենակց. միութեան գեղարուեստական ցերեկոյթը այս Կիրակի ժամը 2ին, Rue Boileau, Էմիլ Զոլայի վերնայարկը։ Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն, Զաւեշտ (Վարպուլիէ), Կաղանդ պապան եւ անակնկալներ։

Լիոնի եւ Շաօի Հայրենակց. Միութեան վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յունվ. 1ին Կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Շաօի քանթինին մէջ, փափաքողներ կրնան ներկայ գտնուիլ։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Մարսէյլ, *Մանուկ.— 240։*

Մարսէյլ, *Հ. Ո. 70։ Սկսանք զրկել։*

Մարսէյլ, *Յ. Գ.—70։ Սկսանք զրկել։*

Անվերս, *Յ. Ա. Համաձայն ենք սկսանք զրկել։*

Արլ, *Հայրապետ.— 70։*

Սիւմէն, *Մ. Կ.— 30։*

Մանչէսթր, *Մ. Պ.— 2 անգլ.։*

Ադեքսանդրիա, *Ս. Մ.— 2ուկէս անգլ.։*

Թօլիկնան, *Յ. Ա.— 35 ֆր.։*

Պուրկուան, *Գ. Տ.— 20։*

Անթէօնի, *Վ. Յ.— 70։*

Սէն Շամօն, *Մ. Թ.— 116։*

Պուրկ, *Օ. Ճ.— 100,*

Մարսէյլ, *Ի. Թ.— 35։*

Մարսէյլ, *Ա. Թ.— 70։*

Քազապլանքա, *Ա. Զ.— 280։*

Մոնթբէօյլ, *Օ. Գ.— 35։*

Կըրնոպլը, *Տէր Ս.— 35։*

Մարսէյլ, *Գ. Ա.— 30։*

Երուսաղէմ, *Թղթակից.— 2 անգլ.։*

Թաւրիզ, *Գործ. Ը. Ք.— Մտացանք։*

Մարսէյլ, *Գործ.— 879։*

Քան, *Հ. Ս.— 70։*

Լիոն, *Հ. Պ.— 140։ Սկսանք զրկել։*

Մարսէյլ, *Շ. Յ. Գ. Պատ. Միութիւն.— Ճշդեցէք թուականը։*

Շ. Յ. Գ. Հրայր Հնթակովժիտէ. — Ձեր նամակը ուշ ստացանք։

ՓԱՐԻԶԻ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

7 Յունուար ժամը 9ին, 55 rue de la Pompe։ Ընդամէնը գրուիլ ուզողները եւ անդամատուրք վճարել փափաքողները դիմեն՝ գանձապետուհի տիկին Ս. Յ. Բէգլարեանի, 73 Ave. de Breteuil, Paris XVe. ամէն օր ժամը 10 12։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻԻ ԸՆԴԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած Մարսէյլի «Ալբարատ» միութեան կողմէ, ի նպաստ տեղւոյն մէջ Գրադարան-Ընթերցարանի մը հաստատման։ Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ Salle des Fêtesի մէջ։ Ցեղի կ'ունենան արտասանութիւններ, խմբերգ, բանախօսութիւն, հայկական եւ եւրոպական պարեր։

Երկաթուղի առնել՝ Gare du Nordէն երեկոյեան ժամը 19.05, 19.31 եւ 20.10։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Ս. ԶԱԻԱՐԵԱՆ

(Դիծեր իր կեանքէն)

Գրեց՝ *Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ*

Հրատ. «Հայրենիք Մատենաշար»ի Թիւ 4։

Գին 50 սէնթ

Հասցէ՝ Hairenik, 13—15, Shawmut St. Boston, Mass. U.S.A.

ՎԵՐՋԱՊԷ՛Ս

ՀԲԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԱՅՆՔԱՆ ՍՊԱՍՈՒՄԸ

ՏԻՒԱՂ ՏԻՒԱՂ ՏԻՒԱՂ **ԲՐՆԻ ՍԻՐՈՒԼՏՈՒՔ** ՏԻՒԱՂ ՏԻՒԱՂ ՏԻՒԱՂ

ֆրքջալիը գաւեշտը, աննախընթացօրէն նոր գաւեշտ մը որ պիտի ճմայէ, հրապուրէ

ԲՈՒՐԲ, ԲՈՒՐԲ, ԲՈՒՐԲ,

ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

կը գանուի բոլոր հայ թերթերու գործակալներուն մօտ եւ կամ դիմել՝ VAHRAM SÉVOUNI 31 Rue Kléber Issy-les-Moulineaux (Seine)։

կը դրկուի նաեւ 3 ֆրանքի դրոշմանիշ-ուղեի փոխարէն։

«ԿԱՎՐՕՇ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿԸ

կաղանդի-ցնունդի առիթով

16 էջ, ճոխ պատկերներ, ֆանթէզիներ

ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

գնեց՝ ՀՐԱՆՏ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Գին 3 ֆրանք

Կ'ՈՒԶՈՒԻ 3 հոգիէ բաղկացած ընտանիք մը, Լիոնմոնասթի մէջ 2 սենեակներէ եւ խոհանոցէ մը բաղկացած տուն մը պահպանութեան համար։ Դիմել՝ Սաան-Յեանի, 9 Rue Choron, Paris։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Է. ՍԹԷՖԻՔԻ

106 Kléber, Շեն. Passy 72.56

կը կատարէ ֆրանսա եւ ցունաստան մանելու կամ բնակելու արտօնութեան գործողութիւնները.

AFFIDAVITի (*Ապիտավիթ*)

Դիմել՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 4—7.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TERNIER

THÉS YAVROU

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ 1880ԻՆ

Ամէն տեսակ մնտուկով եւ ծրարով թէյեր, ընտիր, հոտաւէտ, ախորժահամ։

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԱՄԷՆՈՒՐԵՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Հասցէ՝

COMPTOIR DES THÉS YAVROU

23, Rue Senac, MARSEILLE

ՈՒՇԱԴ.— Կը փնտռուին Գաղղիայ եւ գաղթականութեանց մէջ ուսեմնասիրէնի ճիւղին մէջ վարժ եւ պատասխանատու ներկայացուցիչներ, բացի Փարիզ, Նիս, Լիոն եւ Մարսէյլ քաղաքներէ։

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ „ՓԷՊԻՒ"

37, Rue POISSONNIÈRE, 37 Tél. Louvre 69-83

(«Փէպիւ» Յանրաճանաչ Լուսանկարչատան յարակից)

Դերձակատունս մեծապէս քաջալերուած իր բազմաթիւ յաճախորդներէն, ոտնակոխ օրերու առթիւ ստացած է Ֆրանսական և անգլիական ամեռուան կերպասներու ճոխ մեթրաժ մը։

Այս առթիւ պատրաստ եմ յաճախորդ դիներու աներեւակայելի զեղչ մը ընելէ զատ, իբրեւ կադանդի նուէր, մեզի յարաբերութեան մէջ 6 ՀԱՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ քաշուելու իրաւունք պիտի ունենայ։

Փութացէք օգտուիլ այս աննախընթաց առիթէն, որ պիտի տեւէ միայն և միայն Նոյեմբ. 15էն մինչեւ Յունուար։

Հ. ՀՈՊՏԱՆՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԻՒ ՄԻՏԻ

ԿԱՐԱՊԵՏ (ԱՃՈՏ) ԵՂԻԿԵԱՆ

29 RUE DES DOMINICAINS, MARSEILLE

ԿԱՐԱԳՈՎ ԵՒ ՁԷՔՈՎ — Ամբեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ ՀԱՄԵՂ, ՄԱՔՈՒԻՐ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒՆԻՆՔ — Իշկէմպէի ապուր, սէօնէր քէպապ Ծածունով փիտէլի Թանտըր քէպապ,

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐԸ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹ. ԵԱՂՈՒՊ

ՆԱԽԿԻՆ ԲԱՇԿԱՊԵՏ ՊՈԼՍՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒԻ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶ

3, Rue de l'Amiral Cloué, Tél. Auteuil 69-68, Métro Mirabeau

Հիւանդներ կ'ընդունի բշ. Դշ. եւ ուր. օրերը յորեկէն վերջ ժամը 3—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տարիներէ ի վեր նիւ-եօրքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis, Téléph. Provence 09-32։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

20 ՖՐ.Է ՎԵՐ ԳԻՐՔ ԱՊՍՊՐՈՂԻՆ 5 ՖՐ.ՆՈՑ

ԵՒ 30 ՖՐ.Է ՎԵՐ՝ 10 ՖՐ.ՆՈՑ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԷՐ

*Ադա Նազար՝ 3, Արձակ էջեր Իսահակեանի 12.50, Աւազակապետ 30, Թիապարտ 30, Առանց դաւանանքի 50, Հերովթիան 4, Պէգըի Մուսթաֆա 5, Մտերիմ զրոյցներ 30, Բարեկենդանի անկուտիներր 2, Առշին-մալ-Ալան 4, Մխիթարեան 8, Երեք տարի Արժանթինի մէջ 5, Ռաֆայէլ 18, Երազահան 5, 6, 10, Երզրարան 3, 6, 10, 12.50, 15, 25, 30, Աթլանթիա 15, Նաոիա 10, Լուսաբեր այբենարան 5, Հօճա Նասրէտտին 17.50, Վանականին աչքը 20, Վարժապետին աղջիկը 18, Լուսանկարչութիւն 3, 10, Սրտին ձայնը 25, Սուլամիթ 6, Ծովին աղջիկը 5, Ութ հէքեաթներ 4, Թալիսման 4, Բերթ. Պ. Դուբեհանի 5, Տաղք եւ նաժականին 8, Լէպլէպիճի 5, Զարշըլը Արթին 5, Ճեպընթաց նորածինը 2, Ծիրանահայ բառարան 75, Ինքնուսուցիչ գրութատրութիւն 10, Թափառաշրջիկներ 15, Սիրային ոճիր մը 15, Ուշ Լինի 3, Զգայատես կինը 5, Աշուղ Դարիպ 5, ՀԱՐԼՄԹՕՆ 1.50, Փեսայ գտնող քիթը 2, Հոգիս աքսորեալ 10, Սրուանձտեանցի Հայկ. ձայն. երգերը (6 տետ.) 90, ինչպէս նաեւ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆի, ՇԱՆԹի, ՕՏԵԱՆի, ՉՈՀՐԱՊի, ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷի ամբողջ գործերը, ԲՈԼՈՐ արտասահմանի նոր հրատարակութիւնները ԱՆՄՐՑԵԼի գիներով։ Պահանջեցէք գրացուցակ։ Նուէր արուած գիրքերուն դանկին հետ։ Դիմել VAHRAM SÉVOUNI 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՏՕՔԹ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

48 RUE MONTMARTRE (Բ. յարկ, աջ կողմը առաջին դուռ)

Ֆրանսացի կարող մասնագէտներու ընկերակցութեամբ կը դարմանէ ներքին եւ կանանց, վէներական եւ մաքթաւին, քիթի, ականջի եւ կոկորդի հիւանդութիւններ։

Tél. Central 73—38. Métro: Sentier կամ Halles

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ ԱՄԷՆ ՕՐ 10—12 եւ 1.30—8

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նաթիլուիզ ասիոնի, անցագրի, գարթ ու իմաննթէէի, ամուսնական, գաւակներու ծննդեան եւ Ֆրանսական հիւանդութիւնները՝ դիմեցէք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20: Métro: St.Augustin

բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ Զ.

36 Rue Polonceau Paris (18e) Métro: Barbès et Château Rouge

ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ ԳՈՀ ՋԳԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՐԱՒ ԵՒ ԿԸ պատրաստեմ մեծ խնամքով եւ խղճմտօրէն ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ։ Ջանասէր եւ ուշիմ պատանի մը կ'ուզեմ որ ուսանի զան տեսակի «քէյաթլար»։ Ճոխ ճաշացուցակ, անձերի սպասարկութիւն, մաքրութիւն եւ խնայողական գիներ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԹԻՒ ԴԵԿՏ. 31 ԳԻՇԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր պատրաստութիւններ, Արեւելեան նուագ, իսկ ան անուշապատր, սկուտրու ասլմա եւայլն։

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱՆԵՐԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ալ.	10 ալ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն { 208 bis, Rue Lafayette PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1927

29 DÉCEMBRE 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 531

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՅՆ ՄԸ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷՆ

Այսօր, երկրորդ էջին մէջ, կը հրատարակենք երկար տեսակցութիւն մը՝ Կոմիտաս վարդապետի հետ։

Անակնկալ մը, որ անշուշտ հաճոյք պիտի պատճառէ բոլորին։

Տեսակցութիւնը տեւած է 45 վայրկեան։ Մեր հայրենակիցը եւ երկու օրիորդները բերանացի ալ պատմեցին ամբողջ անցուդարձը, որ իսկապէս հրաշքի մը տպաւորութիւնը կ'ընէ։

Չենք ուզեր գիտական վերլուծումներ կատարել, եղածը համարելով պատահական սթափում, կամ խրելով վարդագոյն երազներու մէջ։

Իրողութիւն մը կայ մէջտեղը։ Չեռնհասներուն կը մնայ ոչ միայն բացատրել զայն, այլ եւ գտնել միջոցը՝ վերջնապէս փրկելու Երգի մեծ վարպետը։

Կ'ուզենք հաւատալ թէ ամէն յոյս կորսուած չէ — մանաւանդ նկատի առնելով արտասանուած խօսքերուն յստակ եւ տրամաբանական կապը։ Ցաճախ պատահած է որ ցնցում մը, գուարթ և հզօր ազդեցութիւն մը բացած են անյոյս համբերու լեզուն։ Կոմիտասը օրկանապէս համր չէ։ Թերեւս անգործութեան դատապարտուած, թմրած ջիղ մը կայ, որ կրնայ շարժիլ ա՛յս կամ այն ազդեցութեամբ, շրջապատի կամ տեսարանի փոփոխութեամբ։

Ամէն պարագայի մէջ, ուշադրութեան յանձնելով աւետաբեր իրողութիւնը, պիտի խնդրէինք որ գիտականօրէն կարելին փորձուէր, եւ միայն դիպուածի մը մխիթարութիւնը չունենայինք։

Այս առթիւ, թեեւս աւելորդ չըլլայ դիտել տալ թէ՝ անհրաժեշտ է գգուշանալ թեթեւ հետաքրքրութիւններէ, խնայել անտեղի այցելութիւններ կամ տաղտուկները, որպէսզի, յանկարծ չգտնուինք զօն հակազդեցութեան մը առջեւ։

Չէ՞ որ վարդապետն ալ փափկութեամբ հասկցուցեր է.

— Եկէք, բայց ոչ թէ գիս փորձելու։

Զա՛նգ, վարդապետ, պիտի լսե՞նք նորէն։

«Կու՛ունի, ուստի՝ կուգաս, ծառայ եմ ձայնիդ...»

"ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԺՈՂ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ,,

Ինչպէս կը տեղեկանանք մեզի հաղորդուած ազդէ մը, Ուրբաթ գիշեր կը կատարուի Սանասարեան Ժողովրդական Համալսարանին բացումը։

Քանի մը շաբաթ առաջ, պատեհութիւն ունեցանք խօսելու այս ձեռնարկի մասին։ Անոր կազմակերպութիւնը ստանձնած են Յարդպողը, Սանասարեան, Զափահաս Որբերու, Բժշկական եւ Հայրենակցական Միութիւնները։

Այժմ առջեւ չունինք ծրագրին մանրամասնութիւնները։ Բայց գիտենք որ, շաբաթը երկու անգամ դասաւանդութիւններ պիտի կատարուին լեզուներու, առեւտրական եւ տնտեսական գիտելիքներու, քաղաքացիական կրթութեան, ազգային եւ ընդհանուր պատմութեան, մատենագրութեան եւ արդի գրականութեան մասին։ Իւրաքանչիւր ճիւղի համար հրաւիրուած են մասնագէտներ, որոնք յօժարութեամբ յանձն առած են իրենց ինկած բաժինը։

Ուրբաթ օրուան բացման հանդէսին, ունկնդիրները անշուշտ կը ստանան լրիւ տեղեկութիւններ։

Ահա ձեռնարկ մը, որուն յաջողութիւնը մեծապէս կախում ունի ունկնդիրներու հետաքրքրութենէն։

Ժողովրդական Համալսարանը իր կազմակերպութեան ձեւովն իսկ, առիթ մը պիտի դառնայ շարժման մէջ դնելու այլազան մտաւորական ուժերը։ Անոնց միջեւ բացուած խրամատը նեղցնելու տեսակէտէն, բարերար ազդեցութիւն ունեցաւ «Մշակոյթի Օր»ը, նոյն իսկ իրրեւ նախափորձ։ Այ մէկ պարկեշտ մասնագէտ, — գիտնական, ուսուցիչ կամ գրագէտ, կրնայ պարտուկ ունենալ խուսափելու իր աշխատանքի պարտականութենէն։ Այս գործն ալ գեղին մըն է, ուր պէտք է լռեն կանխակալ կարծիքները, և նպատի առնուին միայն ծրագիրն ու նպատակը։

Կը հաւատանք թէ անկեղծ գործակցութեամբ, և արդիւնաւոր գործունէութեան մը շնորհիւ, այս ձեռնարկը կրնայ աւելի զարգանալ, եւ բարի օրինակ հանդիսանալ շատ մը տեղերու համար, Ֆրանսայի մէջ թէ արտասահման։

Փափաքելի էր որ բոլոր կենդանի միութիւնները համախմբուէին ժողովրդական համալսարաններու շուրջ, թէ իրենց եւ թէ հանրութեան բարիքին համար։ Այս կերպով «քանքպրթաքոյց» տպաւորիչները ալ առիթ կ'ունենան շարժման մէջ դնելու իրենց կարողութիւնները։

Այս պարագային ալ ճիշտ է դարաւոր խօսքը.

— Ո՛վ որ շատ ստացեր է, բաժին պիտի հանէ չունեցողին։

Ի՛նչքան շատ են այդ չունեցողները, մտաւոր սնունդի կարօտները, մանաւանդ այս հեւի հեւ կեանքին մէջ։

Փոքրերը կը հալին արագօրէն։ Մէկէն 15 տարեկանները մեծ մասով օտարանալու վրայ են։ Հոս-հոն բացուած մանկապարտէզներ մը հարիւրին սասն իսկ չեն կրնար փրկել։ Իսկ մեծերը, թերուսները, օրուան հացի չարչարանքէն յետոյ, սրճարանը միայն ունին ապաւէն։

Ժողովրդական Համալսարանն ալ, իր կարգին պակաս մը պիտի լրացնէ, իրրեւ նոր բոյն մը։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱԼ...

Ինչպէս գրեցինք, յունական խորհրդարանը ֆնդեց ճամայնավար երեսփոխանութիւնը, որպէս զի կառավարութիւնը կարենայ դատել զանոնք։

Ա֊Թէնքի *Նոր Օր*ը պարզելով ճամայնավար գործունէութեան պատկերը Յունաստանի մէջ, կը գրէ (20 դեկտ.).

— «Խորհրդարանին մէջ կատարուած վիճաբանութիւններէն յայտնի եղաւ որ խնդիրը քաղաքականէ աւելի դատաճանական բնոյթ ունի։ Հաւաքուած փաստաթուղթերը եւ ձեռք անցուած գաղտնի վաւերագիրները կ'ապացուցանեն թէ յոյն համայնավարները Գ. Միջազգայնականի հրահանգներուն համաձայն, յեղափոխութիւն կը կազմակերպէին յունական Մակեդոնիոյ մէջ, պուլկար մակեդոնական կուսակցութեան եւ Մոսկուայի դրամական օժանդակութեամբ։

«Ներքին աշխատանքները կը կատարէին համայնավար երեսփոխանները, օգտուելով անձեռնմխելիութեան իրաւունքէն եւ այն դիւրութիւններէն, զոր կը վայելեն երեսփոխանները երկրին մէջ եւ է մէկ կողմը ճամբորդելու պարտուն։

«Յանցանքի վրայ բռնուած են քանի մը համայնավար երեսփոխաններ, որոնք Գավալլի, Տրամալի եւ Սկլանիկի մէջ ցոյցեր կազմակերպած են կառավարութեան դէմ եւ Անգլիոյ աշխարհակալական ցանկութիւններուն ծառայող գործիք անուանած են խորհրդարանը, որուն անդամներն են։

«Հազիւ 40,000 քուէ (վերջին երեսփ. ընտրութիւններուն մասնակցեցան 940,000 ընտրողներ) ունեցող կուսակցութիւն մը, ազգայնական ու կրօնական զգացումներով տոգորուած այս ժողովուրդին մէջ, այնքան յանդուգն արկածախնդրութիւններ փորձեց որ՝ ձախորդութիւններն ու անյաջողութիւնները անդրադարձան իր ներքին կեանքին վրայ, ստեղծելով երկու հակադիր բեւեռներ։

«Փաստօրէն, համայնավար կուսակցութիւնը երկու հատուածներու բաժնուած է.— չափաւորներ եւ ծայրայեղներ։ Չափաւորներու գլուխը կը գտնուի Խորհրդարանի համայնավար խմբակցութեան պետ Պ. Մաքսիմոս, որ կանխահաս կը նկատէ Մակեդոնիոյ ինքնավարութեան ձեռնարկը։ Ծայրայեղներուն մէջ կը գտնուին յոյն Կոմկուսի կեդր. կոմիտէի անդամները եւ քանի մը երեսփոխաններ, որոնք ամէն գնով, կը ձգտին յեղափոխութիւն պատրաստել Մակեդոնիոյ մէջ, բանտարկութիւններ հաստատելու համար։

«Պայքարը երկու հատուածներուն մէջ շատ սուր բնոյթ ստացած ըլլալով, կը կարծուի թէ պառակտում մը անխուսափելի է։»

ՀԱՅ ԵՒ ՋԷՐՋԷՋ ՏՂԱՔԸ

Յունաստանի կրթական նախարարութիւնը շրջաբերականով մը բոլոր կրթական քննիչներուն հրահանգած է թէ հայ և չէրքէզ գաղթականներու զաւակներն ալ ենթակայ պիտի ըլլան պարտաւորիչ կրթութեան օրէնքին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալիոյ ներաշխարհային ապատագիութիւնը

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Սէսթրիի նաւարանին մէջ երեք, Քասթէլլամարէի նաւարանին մէջ ալ մէկ, ընդամէնը չորս նոր յածանաւեր կը շինուին, իւրաքանչիւրը 5820 թոնօ տարողութեամբ։ Անոնց անուանները պիտի ըլլան Ալպերթօ-տի-ձիսանօ, Ալպերիքօ-ամա-Պարպիանօ, Պարթոլէմէօ-Քոլլէոնի եւ Քովանննի տալլէ-Պանտէ-Նէրէ, միշին զարու նշանաւոր զինուորական դէմքեր։

Անոնցմէ զատ Մոնֆալքոնէի մէջ ծով իջուցուած է մարք Անթոնիօ֊Քոլոննա ընդհովհան, նման վիթխարի֊փիգանիի, որ ծով իջուցուած էր Դեկտեմբեր սկիզբը։ Մօտ օրէն նոյն նաւարանին մէջ պիտի սկսին շինել ուրիշ երկու ընդհովհաններ։

Դաւիճներ եւ լրտեսութիւններ

Յունիս օր կէսօրէն վերջ վարչապետ Փուանքարէ իր մօտ հրաւիրեց քանի մը նախարարներ՝ Պրիան, Փէնլեվէ, Էրիօ եւ Ալպէր Սարօ։ Խօսակցութեան առարկան քաղաքական էր։ Վարչապետը փափաքած էր մտերմօրէն տեսակցիլ իր այն պաշտօնակիցներուն հետ, որոնք մասնաւորապէս կարեւոր դիրքեր կը գրաւեն գանազան ձախ կուսակցութեանց մէջ։

Ինչպէս յայտնի է, Խորհրդարանի վերամուտին, Փուանքարէ մտադիր է մեծ ճառով մը պարզել իր ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան հիմնական գիծերը։ Այս ճառը մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ ընթացքին վրայ ընտրական պայքարին, որ պիտի բացուի քանի մը ամիսէն։

Անգլիա եւ Աֆղանիստան

Աֆղանիստանի Թագաւորը Ամանուլլահ խան իր շքախումբով հասաւ Գաիիրէ, ուր Ֆուատ Թագաւորին կողմէ կը հիւրընկալուի։ Այս առթիւ «Տէյլի Մէյլ» խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ.

Աֆղանիստանի հանդէպ անգլիական քաղաքականութիւնը կարելի է բացատրել քանի մը բառով։ Մեր փափաքն այն է որ Ամանուլլահ Թագաւորն ու ժողովուրդը բաւական զօրաւոր ըլլան՝ իրենք զիրենք կարենալ պաշտպանելու համար ամէն յարձակման դէմ։ Մեր կողմէ ոեւէ յարձակում տեղի չպիտի ունենայ։ Կեդր. Ասիոյ մէջ նոր հոգեր չենք փնտռեր. միայն կը մաղթենք որ հնդկական կայսրութեան սահմաններէն դուրս գտնուող երկիրները զարգանան ու բարգաւաճին՝ իրենց պետերու տիրապետութեան տակ։

Գոհունակութեամբ կը դիտենք Աֆղան ժողովուրդին յառաջդիմութիւնը առեւտուրի եւ ճարտարարուեստի մարգերուն մէջ՝ իր իմաստուն եւ շրջահայեաց Թագաւորին շունչին տակ, ու կը կարծենք թէ շնորհիւ անոր իմաստութեան եւ ողջմտութեան, որուն ապացոյցը տուաւ սովետներուն հետ իր յարաբերութենց առթիւ, այս Թագաւորութիւնը պիտի դառնայ Արեւելեան տիպար պետութիւն մը։

Միւս կողմէ Փէշավէրէն յիշեալ Թերթին ուղղուած նամակ մը Ամանուլլահ Թագաւորը կը բաղդատէ Իտալիոյ վարչապետին հետ եւ «Արեւելեան Մուսոլինի» տիտղոսը կուտայ իրեն։ Աֆղանիստանի Թագաւորը, կ'ըսէ, ու Շարան-էլ-բաշիի նման ամէն ինչ՝ գիտնալ փափաքելով, յաճախ պազարի ամբոխին մէջ կը մտնէ, չվարանելով նոյնիսկ երբեմն ցնցոտիներ հագած մուրացիկի դեր կատարել։

Յունաստանի արտաքին դիրքորոշումը

Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքափուլոս Հռոմէն Ա֊Թէնք վերադառնալով, նախարարական խորհուրդի առջի օրուան նիստին մէջ զեկոյց տուաւ կարգ մը պետութենց քաղաքական պատասխանատու դէմքերուն հետ իր ունեցած տեսակցութենց մասին։

Մամուլին ըրած յայտարարութենց ընթացքին, նախարարը շեշտեց թէ Յունաստանի արտաքին կացութիւնը բարւոքած է՝ Խորհրդարանի վերակազմութենէն եւ ժողովուրդի վստահութիւնը վայելող կառավարութեան մը գործի գլուխ անցնելէն ի վեր։ Խօսելով Յունաստանի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան յարաբերութենց մասին, Նախարարը ըսաւ.

— Յունաստան խաղաղութիւն կ'ուզէ. այս պատճառով, ինչպէս նաև Ազգերու Դաշնակցութեան հանդէպ իր սնուցած վստահութեան համար, չուզեր կնքել այնպիսի համաձայնութիւններ, որոնք կրնային մեծ կամ պզտիկ ոեւէ պետութեան մը դէմ ուղղուած նկատուիլ։

Ընկերվարականներու ելմտական ծրագիրը

Ընկերվարական կուսակցութեան համագումարի առջի օրուան նիստին մէջ վէնսան Օրիոլ երկարօրէն պարզեց կուսակցութեան ելմտական ծրագիրը ներքին եւ արտաքին պարտքերու, ֆրանքի կայունացման, տուրքերու եւլն. մասին։ Դիտել տուաւ թէ 1926ին քուէարկուած նոր տուրքերը աւելի շատ կը ճնշեն բանուոր դասակարգին վրայ, ուստի անհրաժեշտ է այդ տուրքերը գեղչել եւ միանուագ ու բացառիկ տուրք մը հաստատել իւրաքանչիւր անհատի հարստութեան վրայ։ Հարստութեան քանակը պիտի որոշուի տուրքի հաստատուելու օրը։ Բազմանդամ ընտանիքներու համար զեղչեր պիտի ըլլան։

Այս ծրագիրը ընդունուեցաւ նոյնութեամբ։ Ընդունուեցան նաեւ ֆրանքը կայունացնելու եւ երերուն պարտքը ամրապնդելու տեսակէտները։

Յետոյ վիճաբանութիւններ եղան Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան եւ ընկերվարական կուսակցութեան ծրագիրներուն մասին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Դեկտ. 3ին եւ 4ին Ամերիկեան Նպաստամատոյցը ժողնց իր գործունէութեան եօթնամեակը խորհրդարկն Անդրկովկասի մէջ։ Հրաւիրուած էին նաեւ պետական պաշտօնեաներ։ Այս առթիւ ցուցաղրութեան որբերու աշխատանքները։

Տեղեկագրէն կ'իմանանք թէ Նպաստամատոյցը նախապէս կը պահէր 30,000 որբեր, որոնց թիւը այժմ իջած է 3000ի։ Որբանոցներէն դուրս եկած 27 հազար որբերը աստիճանաբար տեղաւորուած են գործարաններու եւ արհեստանոցներու մէջ, կ'ըսէ «Խ. Հայաստան»։

ՅՈՒՆԱՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐը

Ա֊Թէնքի ազգ. վարչութեան կողմէ պատկան պաշտօնատան դիմում կատարուած եւ ուսուցուած է որ «կատարեալ յունահպատակ կը նկատուին միայն այն երիտասարդ Հայերը, որոնք իրենց բանակերկուերորդ տարին Յունաստանի մէջ կը լրացնեն 1927 Դեկտ. 31ին։ Այդ տարիքը ունեցողները զօրակոչի ենթարկուած պարագային, միայն չորս ամիս զինուորութիւն պիտի կատարեն։»

ՖԷՍԵՐԸ ԿԸ ՆԵՏՈՒԻ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութէն կը հաղորդեն թէ գլխարկի ի նպաստ ուժեղ շարժում մը առաջ եկած է երիտասարդութեան մէջ։ Մէկ օրուան մէջ 30ի չափ երիտասարդներ պատռած են ֆէսերը եւ գլխարկով պատած են փողոցներուն մէջ։ Պահպանողականները ժողով գումարած են, ֆէսը պաշտպանելու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՄՆԱՑԱԾ ԲԵԿՈՐՆԵՐը

Սեբաստիայէն Պոլսոյ Թերթերուն ուղղուած Թղթակցութեան մը մէջ կը կարդանք.—

«Անուրանալի իրողութիւն մըն է որ, եթէ Սեբաստիոյ առաջնորդը չհեռանար իր թեմէն, ժողովուրդը ոչ իր եկեղեցիէն կը զրկուէր, ոչ ալ դպրոցէն։ Որովհետեւ, կարելի չեղաւ ուրիշ հովիւ մը բերել, եւ առանց առաջնորդի մնացած Սեբաստիան կորսնցուց իր դպրոցն ու եկեղեցին։

Պարագան նոյնն է կեսարիոյ համար։ Եթէ առաջնորդական փոխանորդը հրաժարէր, քանի մը օր վերջ ալ դպրոցը պիտի փակուէր։ Եւ նիւթական անձկութեան հետեւանքով այսօր փակուած վարժարան մը, վաղը տաճապատիկ ծախքով չի վերաբացուիր։

Եթէ Տարեւանցի ակնարկ մը նետենք գաւառի հայութեան վրայ, կը տեսնենք որ, բացի կեսարիայէն, մնացեալ շրջանները դպրոց չունին։ Գոցուածները չեն վերաբացուած։»

10 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

Ստամպոլու—Պաղտատ երկաթուղիի ընկերութիւնը դատ բացած է ապահովագրական ութը ընկերութիւններու դէմ, Հայտար Փաշայի կայարանին եւ յարակից մասերուն հրկիզման առթիւ։ Ինչպէս յայտնի է, այս կայարանը մեծ հրդեհի մը ճարակ եղաւ ընդհ. պատերազմի ընթացքին։ Ընկերութիւնը տասը միլիոն ոսկի կը պահանջէ, իբր հատուցում։

Այս դատը մօտ օրէն պիտի սկսի Պոլսոյ առեւտրական առաջինատեանին առջեւ։

ՊՈԼՍՈՅ թերթերը կը գրեն թէ Պերլինի Ազգ. Միութիւնը 40 որբ ուղած է, դաստիարակելու համար։ Քաղաք. Ժողովը չէ զրաղած այս խնդրով։